ሠሞ ቷ

ሥቢያ ሀዩፋጎሌም

ተስፋ ሰንቃየሁ

Copyright © 1989 by Tesfa Sintayehu Workneh
All rights reserved.
No part of this publication may be reproduced in any form or by any means without the permission of the author.

Library of Congress Catalog Card Number: 89-92098
ISBN 0-9624134-0-2

For information, write: Shinfa Press,
P.O. Box 241894, Los Angeles, California 90024

Manufactured in the United States of America

ለጆን (ሀሊ) ራሚ።

ስደተኛ መድበል

ከዚህ ምእራፍ በቀር ማናቸውንም የዚህ መድበል ግርድ ላንድ ኢትዮጵያዊ ማተሚያ ቤት ልኬለት ነበር። አንዳንድ ሰው "ምን ከመጀመሪያው ቢቀበየ ነው እንዲያ ያስመኘው?" ቢል አይገርምም፤ ስለከውም ተከዘው የነቀና "ባለስልጣናት ጨዋታ የማያውቁ አፈራዎች ናቸው" ያሉኝ በርካታ ነበሩና። ቢሆንም ተመክሮውን መረጥኩት - ጨዋታው ያበሸ፣ የተፃፈው ላበሸ፤ ቋንቋውም አማረኛ። የተላከለትም የማተሚያ ድርጅት ደዘቀ ጭጭ እንዳለ ቀረ። እዳው እየጨፈጨፈኝ በስልክ ወተወትኩት። ወደፍንክች፤ የመልስ ቃል አልወጣውም።

ያበሸች ቅሁትነት፣ የሚከፋብንን ነውር ማወቅና መከላት የማተሚያ ቤቱ ካደረገው እወቅ ዝንፊት የማይጋጠምና ከጥረ-ገጡ የማይደርስ መሆኑን በውቀውም፤ ይህን እይንእውጣ ማደናቀርና የመሀይምነት አዝማሚያ ልጓንተው አቅም እራቀኝ። ለሌላ ተመሳሳይ ድርጅት ብልከው "ያሉ ግግቱ ከናቱ እንደሉ፤ ዳግሚያ መዘረከረከና በዶ መታከት ሞኝነት ሆነብኝ። ማተሚያ ቤቱን የሚረገጠው ቅንጦ ቡድን አንድ ለሆን ከተመሳበዎ መታገል አያልፍም።

"እዘለም እንጠለጠለ ተኸከመ ነው" ይሏልና ሀበሾች አሜሪካን አገር የታተመ አማረኛም ማንበብ አይገዳቸውም በሚል፤ መድበሉም ስደተኛ እንዲሆን ተገዷል።.. በእርግጥ የኔን እንጠሚ ከማያገኙት ደራሲወች የዘለለ ቅለል፣ ጥቃት፣ ብሉም ምረት አልደረሰብኝም። እኔን የገፋ እነሱንስ ጭጭ ሲያሰኛቸው ይቀራል!?

ነሀሴ 2, 1981

ምስጋና

በመጽሐፌ ይዘት ላይ የሚጋሩኝ ባይሆኑ፤ የሚከተሉት ሰዎች በፈለግኋቸው ሁኔታ ሁሉ ስላገኘኋቸው አመሰግናቸዋለሁ።

ዶና ኒውማን- አበራችንቷ፣ ጉጉቷና ፋታ ያልነሳ ተባትሮዋ፣ ከሁሉም በላይ ትእግስቷ በደፃር ኑሮ የመጽሐፉ መታተም ቀርቶ መጀመሪያም እጅግ አጠያያቂ ነበር። ስለሆነም፤ በዚህ መጽሐፍ ያፈገም ሂደት ውስጥ ባለቤትነቷ ከክፈፍ እስከ ክፈፍ ነው።

ሂሩት ራውሽ፣ ማርክ ራውሽ ለዚህ መጽሐፍ እትመት ያበ ዩትኙት አይረሳኝም!

አቶ ኢሊያስ ነጋሽ፤ አቶ ዶጄኔ፣ ዶሬጀ ደጋፍ፤ ብሬክ መክብብ፣ ሚሊዮን በላይ፤ ዘለአለም ሲሳይና ሰሎሞን ሀይሉ የዚህን ፅሁፍ የመጀመሪያ ግርድ ለተቸወች ስበትን ያስመዝለዘል፣ በቀጥተኛነት፣ ሀላፊነትና ግልፅነት፣ ከዚያ በላይ ትንንት በተመላበት መንፈስ አንብበውና ተችተው ጉድፍ ሊያናቡኝ ጥረዋል። ከዚህም አልፈው፤ ዶጄኔ፤ ለትክረቱ ጥራት ማግኘት ሀሳብ በመለገስ፤ ኢሊያስ ኢትዮጵያ ውስጥ እንዲታተም ባደረግሁት ጥረት ላይ ሊረዱኝ ከተንከባከቡት ሰዎች አንዱ ሆኖ ደክሟል።

ጆርጅና ፖርበስ፤ ያደረጉልኝ ትብብር እዚህ ላይ ከማደርገው ምስጋና በጣም ያልፋል።

በዚህ መጽሐፍ ዝግጅት ድምፄ የየውሁ-ሽታ የሆነባቸው መሆኑን እያወቅሁ፤ ብጣሽ የሰላምታ ደብዳቤ ለነሳኋቸው ቤተሰቤና ጓደኞቼ በሙሉ ምስጋናዩ (ቅሬታቸውን እንዲያነሱ እየለመንኳቸው ጭምር) በያሉበት ይድረሳቸው!

መግቢያ

ስለ ድርሰት አከል በቀንፅል ምክሩፍ ጠቅሉ ለመናገር ያዳግታል። ይዘትንና አይነትን ሳይጠጉ፤ ነክ-ጩረፍ አድርጉ በሚፈተለክ ያማረኛ አይነት ግን፤ እንደሀ ልብወለድ ብሉ በስየመቱ የፅሁፍ ሂደት ላይ እያሌ ፍጭትና የመሰናከል እብጠት ይገምግል። ከቀንም - ቀን፣ ከሰአትም - ሰአት፣ ከመቀመጫም - መቀመጫ ይጠምናል። በዚህም ላይ ተዘናፊው መንፈስ የመበረክረክ አቢይ ጊዳ ሲሆን፤ ሰንኞችን ለማራከብ፣ ትደም-ተከተሳቸውን ለመተርተር፤ የሚሰበቁጥትን በመሳ ለማዋደን በሚደረገው ትግል ላይ የደራሲው መሰልቸት እያንገበበ ፕሳ (ገርጂ) ሲሆን፤ እንዲያም ብሉ ሁሉም ሲዳበልና ሲበራይ፤ አበቅን ከገለባ፣ ቶይቶም ምርትን ከንክርዳድ መለየቱ ፈተና ነው። የየራትና የመጠን ጠብ የሚፈጠውም ያኔ ነው። ታዲያ፤ በዚህ መድበል ውስጥ ሊኖረ የሚችሉ ውጥንቅጦችም በዚህ አይነ-ሀሊና መጀመሪያውኑ እንዲታዩ መጠቆም እንደእርቅ መግጠኛ የሚያስቶጥር መጉናበስ አይመስለኝም፤ በናሳ ማሚቶ እንጂ በተሳከ የምርምር መድበል ላይ እየተናኘ የተቀደ ውጭጭ አይደለምና። ይህ ሲባል ግን፤ ያተራረብ ድህነት፣ ግድፈትና ስህተት ሲኖር፤ በልምድ - ሀላፊነት የፅሁፉ ባለቤት ነው። በቅጌ ላይ መገምገምና መተቸት ብሉም ሊኖስ በሚችል ግናቸውም መብት (ያቀቂር ሰወች!) መስማማት ግዴታም እንጂ ውዴታ ብቻ አይሆንም።

የተውኔቱን መድረክና ባሀሪያቱን ለምን እንደሀ መረጠው? ባይ ባጋጣሚ ይኖስ ይሆናል፤ የመምረጥ ሳይሆን እንዲያ ስለገጠመኝ ነው። እንደሀ መጠየቅም እንዲያ እንዴት ሆነ? ማለትን ያመጣልና መልሱ ከዚህም ይገኛል።

እንዳንድ አንባቢ እንዲረዳ በሚል ትንንት አድርጌብኝ ያማረኛውን ባሀሪ ማለት ከረት፣ አሽሚነት፣ የመበጃጀት ጠባይና "ወኔ"... "አማረኛ እንዳበጀሽ ትበጂለሽ እንደሉ፤ ማበጠርና ማለሳለስ አልነጠቀኝም። ይህ እንደሀ እያለ፤ ከቅል መነካት የሚመነጩትን ከስተተቃንፎችና ድክረት ቀጥቻቸዋለሁ። ከተለያየ የግል ግምገማ በተነሳ እልፈልፎ ልቅ ጨዋታወችንም አሸናግያቸዋለሁ። ያም ሆኖ፤ የገጠመኝ ትእይንት መድረክ አፈጣጠር በውዝግብ ላይ የተለነቀጠ፣ አሁንም ገና ውዝግቡን ያልከሰና የሚንከላወስ (አንዳንድ ሰው ባይስማማም) ነውና "እህያውን ፕለው መዳሳድሉን" ይሏልና መድበሉን እንከን ቢገኘው አይገርምም። ለሁሉም፤ የዚህ መድበል ዝርፊት ከ1972

እስከ ትድመ1979 በነበረው ከፊል ቢተእስራኤላንክ የስደት ሂደት (እልያ) ላይ ብቻ ተመርኩዞ ነው። ከዚያ ወዲሁ ስላለ ጋር መዘወዱን ግን እንጂ፤ "ትላንት ዛሬ አይደለም" ማለት ከንዳንድ ያልተጤነበት ስህተት ያድናል።

ጨዋታ - ዜና ነው። ቀልድና ተረብ፣ ጭምጭምታ፣ ሀሜትና ፈዝ (ሂስ፣ ስድብ፣ ሽሙጥ፣ ጉንተላ፣ ማጣመር፣ ብልት፣ ገለ ሂስ) ነው። እሉታዊና አወንታዊም ሸንጉ ነው። ተንኮልን፣ ደባን፣ ሸርን፣ ድብበቶሽን፣ ቅናቅንነትን፣ ጉንጉናን፣ ፍርድንና መግትን ሁሉ ይጨምራል። የፍቅርና ዝና መሰሪያ መሰረት እንደሆን ማደራደር፣ ሽምግልናና ተረቶ ተደራቢ እከላቶ ናቸው። ... እናም፤ የጨዋታ ወሰን የለውም፤ ... በተቅል ያበሾች ታሪክ መዝረፊያ አውድግ ነው።

በጠፈኖታ ከሊያዙት ጨዋታ ይገለግል፤ ባለጌና የታረመ ተጫዋችም ያበኛል ይላሉ። የሚጫወተውን የማያወቅ የለው አይነትም እንዳለ ይታወቃል። በዚህ ረገድ... እስከሁን ባለው መዝገብ ያልተገለመ ተጫዋች እስታ ገብረሀና ናቸው፤ እንዴት? ቢሉ፤ ጨዋታቸውን ያወቁ ከመሆናቸው ሌላ "ሲባልጉ"ም የመውጫ መሳ ስርተው ነበር - ትኔ። በዚህ እመላቸውም ጋቢያቸውን የሸም እንፋፊም ሆነ ይሆን የመሰለ አልጉተተውም፤ ፍርድ ቤትም አልተመተም። በጨዋታ ብዙ ጊዜ ረትተዋል፤ ፍፁም እንዲይሆኑ ከፍለው ተረትተዋልም ይባላል። ያም ሆኖ ባበሾች የጨዋታ ታሪክ እንዲራጠጠበት ያለፉ መሆናቸው የዛረም ሀቅ ነው። ቢያንስ ንጉስና ንግስት ተርበውና ሰድበው የቤተመንግስት ግቢር (መሰብ) ሲሰራ ከሰሪቱ መዝገብ ተለዩ ሲባል አልተነገረም። እንዲያውም ከቀዳሚ መሰብ ተሰሪወች እኙ መሆናቸው እንጂ። የዛሬን አይሁንና፤ ገብረሀናና ተጫዋችን ያሳስፈራራው ጊዜያቸው እጅግ በጣም ይለስታሉ።

እንዲያ የነበረው የሀበሾች ወግና ትድረት እንዳለ ሆኖ፤ ከለታ ገብረሀና በመለስ - ዘወትር ትኔ በማይፈለበት የጨዋታ መድረክ ላይ ብዙ እመል (ባሀርይ) ይፈልታል። ቀጥታ ለመናገር የሚፈራው የናጠጠ ሀሜተኛ፣ ሌላው አይነት ምንጊዜም እሉብኝን የሚፈራና ዞሪያ እበር-ገበስ የሚታኝ፤ እያሉም የማይፈራና እንደታየው ዘርፎ ያበጠው ይፈንዳ ባይ ተጫዋቾች አሉ። ባበሾችም ትድረት ዘና ያለ የታሪክ ጨዋታ ሲታሰብ፤ እውነትን የማዋጣት ልምድ ሲታሰም፤ ብሉም እፍ ለመፍታትና ጨዋታ ለመልመድ እንደኛው ሌላኛውን ያበረታታዋል። ተጫዋችና

እድገቱ አልዋደን ብሎ መሰባበስ ሲያዋጣ፤ ራሱን በራስ አበረታቶና ልማዉት ብሎ ገብቶ የሚደነክርም ይገኛል።

ይህን ሁሉ አይነት ትርኢት የሚገመግመው አደብ የገዙ ሀበሾች - ብልግና የሚፈጠረው ለስተፍ በማሰብ ገብቶ በሚያተራምሰው ሰው ብቻ ሳይሆን፤ እንዲያስተፍ ከሚገቱትና ከሚሰለቁበት ታዛቢዎችም ነው የሚሉት የነውር ማዋዋጣ ትድረት እሰን! ክንዴ፣ ወዱ፣ እያ ተብጄ፣ ነበበች... መዘተና ተዋበም እድገሚቸውን ወምሮ ይህ ትድረት የወሰዳቸው ባህሪያት ናቸው። ወዋታና ተዋንያኑም እንዲህ ሲዥጉረጉሩ እንዳንድ ሰው የማይወደው ከጭብጥ ሁኔታ የመነጨ ዝንጠላ፣ መግለጫ፣ መሽሹቶ.. መዘተ ይዋራል። ይህን ሀቅ ተመርኩዤ፤ የጊዳውን ወዋታ ያደባበይ፣ ያደበበዩን ወዋታ የጊዳ ብቻ ሳደርገው ብሞክር አወነተኛ ጣእሙን የሚያጣ፣ ማታናት ሳይሆን እንዲልሆነ መጢል መሰለኝ። በጭማሪ፤ ገኛ የነበረ ያበሸው የታል ትሪት ድርሰት ወደስነ-ፅሁፍ ዘመን ለመሸገር የሚጊዋገበት ወቅት መሆኑንም ልብማለት ታከሉበታል።

"ጦቢያ" - ደራሲው አፈወርቅ ገብረየስ በመጽሐፋቸው የሰጡት መንፈስ እንዳለ ሆኖ፤ የወልደቱና የፍልሰፍና ጆርጅውን ለተንታኞች ትተን፤ ለላ ቷንቷ የሚናገረትን ሀበሾች ጉዳይ ወደጉን ትቶ (ከተመክሮ ማጠጥ በመጣ) እንዷንድ ክሀነት ተመስ ሰወችን ሳይወምር አብዛኛው አማረኛ ተናጋሪ ባለ-አገር "ኢትዮጵያ" ከማለት ይልቅ "ጦቢያ" ማለት ይቶናዋል። ታዲያ በዚህ መድበል ጦቢያ - ኢትዮጵያ ነው።

ባእድና ወስናዊ ሆነው ምናልባት መብራራት ይሹ ይሆናል ያልኳቸውን ቃላት ፍች እዚያው ትእይንት ላይ በቅንፍ ወይም በሌላ የገጠመ መላ ለመጠቆም ተሞክሯል። ከቅንፍ የሚተቡ የመሰሉኝ (ተንዛላዝለው) ጥቂት ቃላት ግን ወጥተው በመፍቻው እምድ ሰፍረው ስሚታቸውንም ለማብራራት (እንደሚረዳኝ) ተሞክሯልና ያንን ይመለከቷል። ግና፤ ከመዝገበ-ቃላት ላይ የተፈታና ብዙ ሰው የሚያውቀውን ባሀሪውን ደግሚ አልገለበጥኩም፤ ስለሆነም እንዳንዱ መዝገበ-ቃላትም የመመርመር ግዴታ ይኖር ይሆናል።

በዚህ መድበል ውስጥ የተጠቀምኩባቸውን ባሀሪያት ስሞችን በመመርጤ "እዚህ ላይ እኔ ነኝ" የሚሉ ቢኑሱና በክፉ (በበጎም) ሁኔታ ቢመለከቱት በጋጣሚነት ተረድተውት የነበ እንዲልሆነ እንዲያዩት እጋብዛቸዋለሁ። እንዲህ ባለ ለሚመጣ የጦብ (ፍቅርም) ማስታገሸም ከንዴና ሁለት ባሀሪያት በተር ለሰራሂቸው ሌሎች ሁሉ ያበት መጠሪያ አልወመርኩም። ይህ እንዲያ ሁኖ፤ ሀበሾች በልምድ የሚያወጡትን ስም እንደገጠመኝ ዘርፈ ተጠቅሜበታለሁ። በሀይማኖት በኩል የተሰራውን እንዳንድ የመከለያ ስም ግን አልዘበረኩሁም፤ ያ ማለት "ይሁዲት"ን "ወለተ-ማርያም"፤ "ይሁዳ"ን "ገብረ-ክርስቶስ" አላልኩም። መቡቴ ቢሆንም እሽሚ (ተወራራሽና ተሰራራቂ) ስሞችንም አልተጠቀምኩም።

መድበሉ በሁለት ባህሪ ሊመነዘር ይችላል፤ ባንድ ገፁ የቀንፀል-ድርሰን ጥርቅም ነው። በሌላው አንድ ወጥ ድርሰት ነው። በሁለቱ ጉልህ ባሀሪያት (ክንዴና እያ ተብጄ) መሀል ክንዴ ካንዳንድ ቦታ ላይ እያ ተብጄን ባካል እየተወ (በተለይ በክፍል አንድ) ማሚቷቸው ይሆናል፤ ራሱን በሚመለከት አሁንም እያጊደነ፤ በተዋታም ሆነ በ"ስወር" የመድበሉ አካልና አጣቢ እየሆነ ከመንደርደሪያው እስከ"መከርከሚያው" ይዘልቃል። ግራም ነፈሰ ቀኝ፤ አጋጣሚውን እየፈጠረና እያ ተብጄን ወደትእይንቱ ውስጥ እየሳበ የመድበሉ አቢይ ተዋናይ ሊያደርጋቸው ይሞክራል፤ በዚህ መንገድ መድበሉ አንድ-ወጥ የወዋታ ባሀሪ ይይዛል በመሀከለኛው - ምክራት - ምክራት - አፍሪካ ውያን፤ እለያም ሀበሾች (ጦቢያ) በየረሳሉም።

ነሀሴ 11 1981

ሉዝ እንጆለስ

ተከፋ ስንታየሁ።

ማውጫ

ንኡስ ርእስ	ገፅ
እያ ተበጀ	1
የጦቢያ ሰው ሲሞት	20
ጋሽ ተባበል	30
ተዋበ	33
ትንሽ ቤትዮ	36
ተሰልሶ ኑሮ	41
ፍንጃል ሰባሪው	48
የጨለማ ጭንት	52
የመድሀኒ ድልድይ	55
የከሰል አውድማ	63
ኬንያ	68
ቤትእምበሳ	79
ሀኪም ወይስ በርባሪ?	84
እምባ ጊር	91
መሳ ክተኛ ሹም	98
ጨዋታ	111
ዘዋለ	138
ምንዝብብ	171
ቴል አቢብ	181
በንብ	185
ወደትግራይ ደሀ?	186
ሀይፋ ቀጥታው	188
ትኡዲ-ዝሁት	193
ቀይ መብራት	196
ኩሺ ስድብ ነው?	199
ጋዜጠኛ	210
እከላቴ ሰጠኝ	224
የሱዳን አፈር	234
ተበጀና ዘፈን	239
ነበበች	253
በቀል	261
ናይጀሪያዊ	269

ግመልከቻ 278
በሽታ ጠግቂ 296
መርዶ 324
ደም የቆረጠ እይገረዝም 334
እይቅ 331
ሸንጉ 346
ውዱ አመልግል 378
የጦቢያ እግዚሀር 401
የተረሳ ጊዝ 413
ሰው በሳው ጉንደሬ 438
ቻሳት 441

አያ ተበጀ

እድሜ መግፋታቸውን ለመመስከር የራስ ፀጉር ሽበታቸው ጥቅረን ሲጋመሰው በጣም አስፈራርቶታል። እረዛቸው ግን ተረቶቶ ድፍን ነጥቷል። እያሰለሱ ሲሳው ሸንገበታቸው ሞላላ የልቡቅድ ደስራል። ከታችኛው ከንፈራቸው ወንበር ስር የምትወርደውም እንደዋናው ሞላላ የልብ ቅርፅ ናት - ትንሽ የወፍጮ መጥረጊያ የመሰለች ነገር። የፊታቸውን ኪነት በጥቅል ሲታዘቡት በጉልማስነት ለመቅረት እንደሚታገሉ በጣም ያስጠረጥራቸዋል።

ታዲያ፤ ፊታቸውን ያበጃጁ ሰሞን ከረዳና ጉረምሳ አቅራቢያቸው፤ «ዛሬ እይ መከራ! ተቤው፤ በውብ ተበጅተሀል!» ብለው ሲተርቧቸው፤ «ያልረባ ቀልድና ቅዘን ቤት ያበላሻል" እስ መግግግትን የታዘበ ተሜዋችኙ፤ ...ቀጣፊ ወስላታ ሁሉ! ጉድፊን በክሳሁ ቅጥር... እይ ወደያ! የወደአኸር ገንፎና ቂጣ መችን ይሆናል እሏቸው? ጤፍ የወን ነው፤ ያም ከተገኘ። ሰምንሲኩ ኩባያ ወደአኸር አንድ ፍንጃል ዳንባ ቢደበለቅበት እንኳ እታግ ነበር። በግደመሰል ተረብ ያልረባባ ልታናግረኝ ነው!» ግለት የወጣት አፍተጋፊወቻቸውን መቷቷሚያ መልሳቸው ነው።

ሁለት ጊዜት፣ ከገራ ቀኝ ልጆቻቸው ሲሳ የተሸከሩቻቸውን አቅራብ ሰብበው ከሰሜንበጌምድር፤ በዛሬው አጠራር ጠቅላሉ ጉንደር ከሚባለው የተነሱት እየረሰሉም ሲገቡ ነው።

ሱዳን እንደገቡ፤ መጀመሪያ ያረፉት ገዳሪፍ ሆዩ፤ የሚመጠበትን የማያውቁት፤ እሳቸው ግን "የፈሰሸው መንግስት የሚልከው ይሉታል፤ መግሜ መረቡ ባልተበጠበጠበት ሰሞን በየሁለት ሳምንቱ የሆነ ገንዘብ ይከፈሉቸዋል። በእድገትና ልግዳቸው እስተዳደርና ሀላፊነት ያዘውንት ነው በግለታቸው ራሱን የቻለ ሰዋቸውን፤ በተለይ ሴቶቹ ይበዛሉ፤ በቤተሰብ ሸካፊነት እስመዝግበው የጠራ ግምጃቤት ሆነዋል፤ የቅልቅ-ቅንሹን ድርሻ ሰብሳቢው እሳቸው ናቸው።

ለከተማ ህይወት እንግዳ፣ አሁን እንደከተሜኛ ሲሆን የቷመጠው ሰዋቸው ሁሉ ያግርራቸዋል። ከእስራኤሎች የሚሰበሰቡትን የኪስ መቅነን የተቀበሉ ቀን፣ ዝርዝር ገንዘቡን መራርጠው ወደውጭ ይተውና ጥቅልል እምባውን ግን በራቸውን የሂሊት ዘግተው በጋቢያቸው እጥፍ መሀል በደንብት ስውርስፍ ያንጥፉታል። «ትንሽ ጉዳይ አለኝ፤ ከታራ ሁሉ ከደጅ ይቆይ»

ሲሉ ገንዘብ እየቀበረ መሆናቸውን የሚጠረጥር ሰው ያለ አያስመስሉትም። ታዲያ ግን "ከባለቤት ያወቀ ቡዳ ነው" እንደሉ፣ ቀብሪነታቸውን ያወቀ የገንዘብ ተጋሪያቸው ሁሉ፤ "አየዋ፣ ጥራዳ ቢጤ ይዋርህ ይሆን?" ሲሏቸው ፊታቸው ይሰረፋል፤ አይናቸው ሽቅብ አንጋጦ አንገታቸው ሲቀና ሪዛቸው አንገቅያቸውን ይከደዋል፤ ወሽል የተጠለበት ሽበታም ደንጋይ መስሉ ከንጣቱ ሌላ ይንከረፈፋል። ነገር ሲሸታቸው፤ ወደሰማይ የሰረገ አይናቸው አድማጫቸውን ጉድን ይተወዋል።

«ምን ይህ ድደናም መንጋ! ገንዘብ የምቀጠቅጥ መሰለው? በያሸዋው በታ ሽቅል እየፈለገና እየተሸከመ ገንዘብ አይሰራም? ድፍን የጦቢያ "ሳጅን" (በሱዳን የሚዋር ሰደተኛ) በምን የሚያድር መሰለው? የዳዊትን ዙፋን ያኑረውና ለተልባ መሸመቻ ቢወረውረልን ንጉስ መሆን! እንደሀ መንደላቀቅ?... ያውም በስንት ትግል እየተቋረጠ የሚመጣ የጨው መሸመቻ። ደልቅ ተብጀን ያኑር በል! ሆዱ የትግል መገደያና የቀራጭ አትግዳ እስኪመስልና ጉንጩ እስኪያዘበዝብ እያሰፋሰንኩ ባበላው ጠገበ፤ ተዘርፍጦ መቀመጫ ቂጡን ሲያለፋ እየዋለ የት የሚመጣ መሰለው? ሲሆን-ሲሆን፤ በበትአደረ የወግ ነበረበት፤ አባቴ፣ ዛሬ እንደሀ ሰርቶ ይኸን አመጣሁ፤ ሀባብ አይገባህ፤ አንተ ደከመሀል መባል ነበረበኝ። በግዜር ሳልደክም በሰዎቹ ተጠቃሁ፤ ህየኑ ያለ ጊዜዩ በሽበት ጠንጠንኩ" ይሉና ሳደረጉት ውረፋ ምላሽ ለመቃኘት ጥራቻውን የወሽታም ፍለጋ ይደባሰበሳሉ፤ •ቤት ሲገቡ ግድግዳ ላይ አንጠልጥለውት እንደሚገቡ ግን የታወቀ ነው። ከፈርኩ አይመልሰኝ አይነቱን፤ "ጥራዬን ያነሳ ኩታራ የት ገባ?" ይሉና ያጓደነብትን ገንዘብ ጠያቂ እፍጥጠው አይተው አንገት የሚያስጠልሉት ያኔ ነው። አይናቸውን መሳልሰው ቤቱ ውስጥ በተዘራው ሰው ላይ ያፋስሱብታል።

አይነታ መብተክትካቸው እንዳለቀ፤ የውስጥ ግሰታቸው በጣም በተለሳለሰና በተቀና ድምፅ፤ «ኢሬ-ግ አራቴ! ይብሳኝልዎ፣ በሞቴ ይሆን ያህል የሚያበሳጩዎ፣ ራስዎን በራስዎ የሚጎዱ ምን ቢመጣብዎ ነው? ለቀላሉ ነገር ይሆን ያህል? ልጅ ከበት መጠየቁ የትድረት፣ የወግ፣ ከዚያም ያለኝታነትና የመዝናናት ነው። ሲቀር ይሆናል፤ ከሌለም ያለመበሳጨት ነገር ከተብራራ ልጅ ተመሳሽ ነው" ብለው ሊያሸማግሏቸው መሀል ሲገቡ፤ «እቤቱ! "የቤት ምን፤ ከፍንጫዎ ነው" ይላል ሚስቱ የጨዋታ ዘርፍ የሳተችበት ባሳገር! ራቴ ሆዴ! ታሪክ ተተርኮ ተመቷል! የቤት፤ ከሽምግልናዎ ግጠቅቧ ይብላል። "ቤት የጫረው ሳት አይበርደም" የሚባለውም ለዚያ ይመስላል፤ እሁንእኮ በሌላ ነገር ይኸን አስደረኩልህ ብለሽ አንቺ

በለጋስ፣ እኔ በንፉግ ገጥ ተበለፍን ማለት ነው።» ብለው ግርግ-ምገባቸው ሲከበምና ፊታቸውን ፊት መንሳት ሲታጠው፤ ገንዘብ ጠያቂ ልጃቸውን በይን ጥቅሽ ወጉ-ያበጁ ትዳረኛቸው እደብ ገዝተው፤ "ማለፉ ሳይቀር፤ ከፉ መናገር ይላል የሰሜን ሰው። ጠልቶ የማያስምሰውን ጉዳይእኮ ነው የሚኩት! ደሮ ብትጭር ከራ ወጣ የሚባለው እንደሀ ሲገጥም ነው። የቤትዎ ጉድ እንደወጣ እናት ልታሸማግል ስትገባ ማጠቀስ ነው ይላሉ? ልጅ አመል እንዲያወጣ ከሆነ ነገረ-ዘይቢዎ፤ እግዜር ገላጋይ ያውርድልዎ! በነጋ-በጠባ ወሳጁን እያማረረ ከደጃዎ እንደሚቀመው ተሸማጋይ ጉብል ሁሉ የኔም ልጆች በፈንታቸው ልፈፋ እንዲሄዱ የሚደረገው ትግል፤... አፈር ሳልቀምስ ልጆቸ የውጭ ሰው መሳፈሪያ አይሆኑም፤ እህ! ይሰብሀል!... በሞቴ፣ እስቲ እደብ ገዝተው እእምሮዎን ያጋሙቱት! ሰርቶ-ጭቃ እለ ሰሜነኛ! እስከዛሬ የለፉትን ያህል ለጥቂቱ ቀን... በገድ እፍታ ብስጭት ቅጥ ማሳጣት። ከነገ-ዛሬ ወደየሪሳሌም ተሳፍሮ ለሚለይለት ነፍስእኮ ነው። ጫኙ ባያቀሳጥፈውም፤ ሁሉም በየቤቱ የሚመኘው እንደዚያ ነው። ልጆቸ፣ ተገ በሉ! የቻለ መልከም ሲል ከላይ ሰሜነኛው ውሸውን ሲጠራ፤ ይኸን የስግ ረብደው በለሳ በመልስ፤ ሁሉም ያልፋል ይላል። በመቻል የማያልፍ የለም!»

እየተሸረከቱና እየገተገረደፉ በመረግረጊያ አጃቢነት በባለቤታቸው የተወረፉትን፤ ሁኔታ መገምገሚያና የታሰበባቸውን ሀሜት ማሸሺያ አርገው ስለሚጠቀሙበት ለቤት ታል ማስፈጀት ደግ ነው ብሉ ከሚያምነው የወንድ አይነት ይደርቧቸዋል። የትችት መልስ መስጠት አይዘሉም። መሽፈኛ፣ ማጣጫ ብሉም ማቻቻያ ዘረፋቸው ይቀጥላል። የከፋው ልብ እንዳይሸፍቅባቸውና አስተዳዳሪነታቸውም እንዳይናጋ፤ «ብይዋ መመሰሊ የንቀት ነው፤ ይገልግለዎ ስትይም መሳከ-ሞቴን ስትጠሪው ነው። ከልጆቸ ጋር ከምታፋጁ ቤት ተወዳጆቸ ቢሆንም ይሆናል፤ ራት ከለ በታ ይዋራል ...» ይላሉ፤ የለበሱትን የጋቢ ደርብ ሳለማስጠርጠርና ገንዘቡ እሪቅ የተቀበረ ይመስል። ታዲያ እንዲያ እያቶመ! በጀመረት ቀጥለው፤ "ልጆቼ! ምንው? እግዜር የሚያደርገው አይታወቅ፤ በቤታችንም የጉደለን አይመስለኝም፤ የምንበላ ሞርጠን፤ የምንጠጣ አስልለን ነው። በዚህ የተነሳ የውጭ ሰው የለፈፈው ቤት ነው የያዝነው። ከዚያ አልፎ-ተርፎ በደህና ወፍ የወጣውና ገንዘብ ተሸክሞ የመጣው በለጠጋ ባላገርእንኳ አልባከለት እያለ እጁን የሚያየው ስንት ነው! ሀሳቢነቴ ከማጀት ያለፈ ነው፤ ይኸ ማለት፤ ያስተዳደር እውቀት ብሉም ሀብትና ሲሳይ የማየት እድል ነው። ይህ እይቶ እኒያውቅ ሁሉ ይሆን ገለበ የሱዳን ወምባ

የተሸከመ ጊዜ አገር የገዘ መምሰል፤ ሲቆነጥረው የሚያልቅ አይመስለው፤ ገንዘብ ተብሎ፤ አ-ይ-ወ-ድ-ያ-ል-ኝ!

«በጣቢያ፣ አንድ ጥሬ ሲሳይ ግርተረዝ ነበረ፤ የሀይለሥሴ ወረቀት ከመጣ የወረት ቅርጉም ደብዞው ተጣፉን፤ የሲሳይ ቀልብ ተገፈፈ፤ ግድጋ ግር ጭንው ገበያ ወጥተው፣ በመልስ ሽክሙ ወረቀት፤ ከእጅ ብን የሚል ነገር። የሲሳቶ ንብረት ቢሆንም ግርተረዝ ብዙ ጠቅሟል። ከንገት ጊጥ ብሎው አስረውት፣ ተረስቶ፣ ወዝ ገዝቶና አድሮ ኑሮ የቻገር ዶብልዳ ሲወርድ እጅ አላስጉተተም፤ እውነታ ብር ስለሆነ። ታዲያ ግን፤ ከልረበበ ጊዜ፣ ከመሸ ተወልጆ በኔ ጊዜእንኳ ስንቅ ጀል-ጀል ነገር ሆነ!»

ገርፈው የተውትን፣ ለማረሳሰት የሚያስብረበትን የጥየቶጥ ሀተታ የገበየ ሰንቲም ጠያቂያቸው ትእግስት የከዳው በማስመሰል፤ "ትዝምዝም ወደህ፤ ፍየል ወዲያ" ብሏል አለመግጠምን የታዘበ ሰው፤ የቆም ነገር መምቻህ ብር መስጠት ሆኖ ሳለ፤ አሁን ይህን ሁሉ ታሪክ ምን ብለኸው ነው? እኛን ትረካ እያጠናህ ይሆን? ያንተው ቅጥ ከገር የተለየ ነው፤ ስናውቅ የሰው ልብሱ ጨርቅ ነው፤ ያንተው ግን ያለወገ ልብስህ ብር ሆነ። በሞቅህ፤ ገንዘብ ሰፍተህ የፈለሽ መስጊድ ገዳሪፍ ላይ ልሰራ ባትል ቅቀር ይሆን? አባት ብለን ብናከብርህ አላወቅበት አልክ፤ እምቢ አልሰጥም፤ ሂዶና ከገንዘብ አዳፍ ተተበሉ ብቅለን ባንተ ምቾት ለእኛም ነፃነት ነበር' ቢል፤ ከደረጉት እንደረሱት ህፃን አፉቸውን ክፍት! አይናቸውን ከተናጋሪው ዘራፍባይ ላይ ፍጥጥ! እጃቸውንም ለሰታቴ ምቅ እንዲተዘጋጅ ተዳበዳቢ ወደፊት ቅበር አድርገው፤ «በቤቴ ውስጥ በጣም ልፍ ጨዋታ ተደረሰ! ይኸን! ይኸን! ልሰግ እግዚር እድሜዬን አረዘመው፤ አንተ! እንዴት? ተብጆ ገንዘብ ሰፋ ትለኝ?... እንዲያእንጅ! ገንዘብ እንዳቡጆዴ የሚቀደድና የሚሰፋ ቢሆንስ ምድረእስራኤልን (ፈላሽ) ጆረ እንዲያውም "ጉይው"ም ሁሉ ባልቀረኝ! ጠራዳ-በጠራዳ፣ ጆኔ-በጆኔ ባደረኩት ነበር' ብለው የሁሉንም ፊት ያለውድ በግድ ወደፈገግታ ይቀኙታል፤ ውስጥ-ውስጡን ቢያርም ይሰታል።

ከቅድረቅ የተነሳ፤ እያ ተብጆ የቤት ውስጥን መክረር አይወዱትም፤ በዚያው ሳያበረ፤ የተነገረውን መወረፈያ ገሸሽ ማድረጊያና ቴምና ኩርፊያን ለማብራረድ ሁሉንም ነገር ከራሳቸው ላይ ያማክሉታል፤ እውቀው። ‹አንተ ልጅ፣ ቅልቅ አክብር! እንድታድግ ሁን! ይህን ሁሉ ዘራፍነት የቅ ተማርከው... ነገሬግ ጣቢያ ሊሳ፣ ሱዳን ሊሳ፤ የምቅወልበትን ምን አውቄ፤ ይህን ያህል ሸንጉ ከሜዳ ላይ እንዲያው አይፈጠር። አሆ! እምቢ ከልኪ..

ትረገመውና ተሰንክክስህ ታርፈጥለሁ። ከልቢ ቅንንቴ፣ እንኳን ወየ ያልከበቅ፤ ተሰቶኝ ያማረርኩቅ አይቀናወም።.. መችም ሆን ብየስ በሰው ላይ ውየ አላውቅም። ወይ የሰራእልእምባክ!.. ዘርዘር የኔ እዳ ለመሆን እኮ ነው!»

ስንልበናዊውን ማስፈራሪያ፤ ዛረን፣ ወታቢያቸውንና ቆሊውን ሁሉ ጠርተው ከተበተቡ በኋላ ሌላ አይነት ቅኝት አከታቅለው ይዘርፉሉ፤ «ኧኸ!ኸኸኸኸ..ኸ.. ቀጣፊ ወስላታ ሁሉ፣ ለመጠቢያ፤ ሹመ ሁሉ በጊብ ሆኖ፤ ያስተመሯኪት ቅንሽ ጠጠር ብቅዋር እሷን ለመሸረፍ ይህን ያህል አየየ! የኔ መጠበብና መጨነቅ በሌላ አይነት አማረኛ ከታየ ሁሉም ነገር ተዘነፈ ማለት ነው። መከፋታችሁንማ ዝም ብየ ማየት የለብኝም፤ የማይቀርም አይቀርም። ወስላታ ሁሉ! የምቅገዙትን ባየሁ! አሁንእኮ እዚያ ያልረበ የሱዳን ጨርቅ ላይ ለመጣል ይሆናል! ተግ፣ ረጋ ብትሉ፤ ነገ እየረሳሌም ገብቶ አበባ-በእበባ መሆን ይገኛል። ግን፤ በጣም ቸኩላችሁ!

«ገዳሪፍ፤ አንድ ቁምነገረ ሀበሽ በልብስ አይተማማም፤ ከፊ ቀን ሊያባልፍ የተሰደደ እኩል ዳሀ ነው፤ ያሸዋው ኩሽ እንዲደመልጠው ድልዳል፣ የገመና መሸሸጊያና ሀፍረተስጋውን መከለያ ውራጅ ያበለ ከልሆነ የጨርቅ መልበስ ሽሚያ የለም፤ በዚህ በኩል ሱዳን ውብ አገር ነው። በይ! እንቸኳለ ነው! እዩ! እኔን ከልጆቼ ጋር አላኩላ ስታብቃ ምን በበጉ ስጠራት አይሆ ይፈጣል? ከዚያ አገልግልሽ፣ እያንዳንዳቸውን እኩል፤ በወምሳ ተኩል፣ በወምሳ ተኩል በያቸውና ሁመግቸው ይልቀታቸው። ይኸው ፈቀድኩ! የጉደለው በኋላ እያባለ መጥቶ ይጠይቅ። ተብጆ ዝም ብሉ ይሰጣል ተብየ ግን በሜዳው እንዲይዘራ፤ ገቢያ በደንብ አድርጋችሁ እጣሪ፤ ብዙ፤ በጣም ብዙ ንብረት ያስነሳል።» ብለው እንደህ ያለውን በራሳቸው የተፈጠረ የቤት ውስጥ ግርግር ይዘጉታል።

ስለጉዟቸው ጉዳይ ወሬ ለመሸከፍ ቢጣ መንደረኛውን የማቋጠር ጭምር ህፃን ከሸማግሌ እግን አደረ፣ የለ? አዝመራውና ከብትክስ ከማደ ተርፏል፤ የሞተ ነገር ማለት ሰባቸው ነው። ጋቢያቸውን ከወደቀኝ ተከሸቸው ከፍከፍ ከወደግራ መቷጫውን ሰብጣል አድርገውና ፊታቸውን ፈገግታ አስወርረው ወደመቀመጫ ሲከጅሉ፤ ጠራው ዘብጦ ሊገጨው እንደፈራ ከወገባቸው መታ አድርገውና ከመቀመጫቸው ጉብደድ ብለው ያጥራሉ። «ባበው፣ በየድቃን! እናንተጋእኮ ነው! ተቀመጡ። ባንድ ሽማግሌ ይህን ያህል መገተር፤ እራቴ ሆይ! የናንተ ፊቅእውራሪ

እኔ ተገኝቸ!» ብለው የቡና ተርቲመኛውን ያስቀታሉ። ከወግ በመጣ፣ ሳወራ ሽግግሉ ማእከል መቀመጫ ይለቀቃሉ። ተዳጊ ተርቲመኛ እቻወቻው ተሸጋሽገው በሚከፍቱላቸው በታ ተጉብገብው ይቀመጣሉ። ባጋጣሚ በዙሪያቸው የተጠጋች ቤት ከገኙ ዱስታቸው ወበን የለውም፤ ገና ለገናው የተጎክሉ ፈገግታው ይፈታቸዋል፤ እይንኩክንፈራቸው በዱስታ ይሸበርና፤ ዳንበረኛውን ተቀግጭ እስተገንው የሚልኩት እጃቸው ሲቶንተፐ በታና እድሚ እይመርጥም። የለመዷቸውና በእድሚ የሚታረቧቸው ወይዛዝርት በፍ ይዳፈሯቸዋል። የቶዳ ተለማቸው ጉቱር እባ ሲግበል ስለሚታጠው የጅ መዳፋቸው ከባት የቀረው ቡና እለያም በራቡ እንበስባ የሞቀ መዳፍ ቢሉትም ይሆናል፤ ብቻ እንደያ ለመሆን ይቀርባል። ይህን በመንተራስ በጠቶቻቸው የተመነዳበች ቤት፤

«እዩአቸውማ! ጃመሪ፤ እንግዲህ ይኸ ገብረ እድጥ እጃቸው እያርፍም ...» ይሉና የቶነጠጠበት በታ ቶየት ብሉ መሰባሰብ ሲጀምር፤ «እያደርስክ ነው እናንተ፤ የጃቸው መስሳት፤ ይህ እርፍ ያሸከረው ጠታቸው ጭረዳም ወረገጦ ነው የሚሆነው፤ የቤት ልጅ ገላ ነወር-ነወር አለበት፤ በሞታችሁ! መሀል ጭኔ ላይክ ነው የጉነተሉኝ፤ ተከርክሚ መቀመጡ ነው እንጅ ከወበን ዳረሰኩ ሳይሉ ቀርተዋል ይባል ይሆን? የተገዳዳመት እንኳ ይህን ያህል እይዳፈርም! እህ! ተቃጠልኩ!» ሲሉ፤ እያ ተብጀ ይሆን ቶቾት ወዳጉን እወቀው ይተውታል፤ ይልቁን ተረብ መዳርደር ይጀምራሉ። «የጤና? በዚያ ገድም አገር ^እግን እይዳለም መብል... » ሲሉ፤ ድርጊታቸው፣ ንግግራቸውና ቀለዋጭ አይናቸው ፍፁም ያዳናግራል፤ እንዱ ከንዱ ይቃረናል። የቡና ተርቲመኛውም ወዲያው ከማዳነት ይልቅ ከተቶንጠጭና ከባቸው የሚወረወረውን የተረብና የብስት ምልልስ ለመቅዳት ዝም ታ ሲወጠው አይዋቻቸውን ጠለስ፣ ከተዘረጋው ፍንጃል ላይ ቅኩርቅክዘ፣ የጭራቸውን ዘርፍ ነክ-ነክ፣ ከንፈራቸውን ሸርመም ያደርጉታል። ተረቡን ከንድ ይልቅ ብዙ ባህሪ ይስረቡታል፤ የጨዋታውን የባህር ወለል የማበሩት መሳ። መጀመሪያ የተቶንጠጭዋን በለቤት ስም ያወሱታል፤ ከፊታቸው የተቀመጠም ከሆነ የበለጠ ያምርላቸዋል።

«ይህች ቤት ያለወግ ከሜዳ ተነስታ ተብተከተከች፤ እስክ የጠጣ ቀን (ባልየውን) እንበለ-ደንብ ነው የሚሆነው፤ "በቅር" እብዝቶ እድፈል መሰለኝ?..»

የቤትዮዋን ከቅንጦሚ መበስል የመጣ መብተክተክ ወደተራና ቅንዝራም ቢልት ይዘ ወረቅና ተቶንጠጭ እፍራ ዝም ስትል፤ በመንደር፣ በገር ብሉም ከድግቡ-እድግበ የመታ፣ የተበግ ወሬና ሀሜት ያበክፍታሉ። እጃቸው ግን በንድ እይረከም፤ በጣም ከይሲ

ናቸው። ጨዋታ መድራትን ይሸፈኑና ፍንጃል ዘርጊዋ ጉብል ሰልፈኛውን እድርሰ መዘርጊያውን ይዘ ዘወር ስትል ከጉንፏ ገድም ይመነጥቿታል። ንጥቀቱ መዝገር እንደተነሳሳት ጊዳር ሰውነቷን ሲያነዝረው ምንም እንዳሳደረን ሁሉ፤ «እኔን! እደናቀፋት መሰል? እኸ! ረጋ በይ፤ ቡና ከዳጊ ተጠንቅቶ ነው። ሲቀመጡ ከርክም-ሸከፍ፣ ሲንቀሳቀሱ ከመቀመጫ ጠበቅ፣ እይንን ደግሞ ከጀበና እፍና ቁላ (ማንዶልዶያ) ላይ እውሉ ነው። መዘናት ጃል ነገር ያመጣል» ይሏታል። ከበቅራቸው በላይ ለስጋ እገር ፀያፍ የሆነ እማረኛቸውና ሀተታቸው የሚያስገባው ቅኝት ከዳጊዋን እየሰበክ ሀፍረት ውስጥ ይጨምራል። የቅርጥ ዘመዳቸው ወይም እድሚ የዋጠች ከሆነች፣ ፊክ ማለቷ እንደበጉ ስለማይቶጠር ብሉም እንዲጨዋታ እሳፋሪ ስለሚያስቶጥርባት፤ በመለስተኛ ቅባጫቸዋለች፤ «ይህን ልጃገረድ ባደባባይ መሀል ማስደንገጥና መወረፍ እመልና ዘይቤ ብክህ ይዘኸዋል፤ ወዲያልኝ! ልጃገረድ ስትዋረድና የመንደር መሀል ተረብ መግቢያና የዘወትር መሳለቂያ ስትሆን ዳስ ይልሀል መሰል?» ስትል ቀደም የተቶነጠጡት ቤትዮ ንግግሯን በመንተራስ፤ «ወይ እለማየት! ሳልደረሰበት እይገርምም! እጃቸውእኮ ድርቡሽ ነው፤... ልጅ፤ መቻልን የመሰለ ነገር የለም» ብለው ሲያካብዱት የከዳጊዋ እናት ይተኩሉ- ጨዋታ እንዲደክር። «የተብጀ እመል እንድ ነው፤ በጣም የታወቀ። በጠገቡ ስታለፍ መዘንጋቷ ምን ተብሎ ነው! እንድና ሁለት መታዘቢያ፤ ከዚያ የባቀ ቢሆን ጠንቀቅ ነው። ቡና በፈላ ቁጥር በሱ ጣት ያልተቶነጠጠች ከዳጊ ስምተንእክ እናውቅም! በዱስታው የመግ ነው፣ ሀዘን ቤት መቼ ያፍራል!» በማለት፤ የተብጀን ድፍረትና የልጅቷን መብተክተክ ይገስፁታል። ግና፤ ቅንጦሚው የሚፈጥረው ቢልት የሚያዝናናቸው ባለስብች ደግሞ ጨዋታውን እንቅፋት እንዳይገጥመውና እንዳይቶምባቸው እደራዳሪነት ይገባሉ። እንዱ የቀዱመ፤ «እተዋ (የከዳጊዋን እናት) የተናገረቹው መሰረት ያለው ጨዋታ ቢሆንም... ደግሞም ውብ ተናገረሽል፤ ምነው ማለት፣ ይህ ያየዋ ዘይቤ ብዙ ሙያ ያለው ነው፤ ግሪትና ስልጠና ነው፤ ታዳጊ የለው ልጅና የጭን በቅሉ... መቅናቱ የደንብ ነው፤ በየሰፈራውና በየተገኘበት ከልተገራ እገር ደልዱሞ ስለት ይጠፋል» በማለት የጃቸውን ዘራፍነት እበጀ! ይሉላቸዋል።

ወከታውን መስመር ሲያስዙና እተጋቻኝነታቸው ሲጠና፤ ስለኛ ምን ይወራል? ማለት የቅም ነገር ዳርቻ ወሬያቸው ነው። ምክንያት ከሳጠጣቸው ከቀር በየደቂቃው ቢነሳ የሚወዱት ጉዳይ

ነው። በድፍን አድማስ፤ ማለት ያራትን የሉል አቅጣጫ የሞያታ ሁኔታ ከተቀመጠበት መደብ ባይነሱ ያስቃኙታል። ከኢትዮጵያው ነፍጠኛ (ሚሊሽ) እንቅስቃሴ እስከርማሙሆ መንገደኛ ዘራፊ፣ ሱዳን ውስጥ ደግሞ የስደተኛ ግርግርና የሞያታ አስከባሪዎችን በቅርና ዝርፊያን ሲያልፉ መጀመሪያ የመከከለኛውን ምስራቅ ያረብና የፈላሽ (እስራኤል) ድብድብ ገርፈው መቶሚያቸው አሜሪካና መሰብ ነው። «አሜሪካን ያኑር፤ አሜሪካ ካለች ከዚህ ምጣት እንወጣለን እሷን አበርታ በሉ! መሰብማ እንግዲያ ሌላኛው ገጣችን ነው። አሁን መችም ጣቢውና የወረቀት መናኛው.. የማሁተምም መርገጫው እየረበሹም ይሁንጂ ድንግሉና ዋናው ቴስ፤ መቸስ ዋናው ሊቅ የሚገኘው ከዚያ አይደል! ነፍሳችን ግን ተይዞ ያለው ባሜሪካ-ባሜሪካ እስራኤል (ይሁዳውያን) ነው።»

እዚያው በዚያ የሚለዋወጥ ሸቀጥ አያልፋቸውም። መስል የዙሪያ ለዋቾቸውም ለምዷቸው «እየዋ፣ ንስ አደራህን እንዲያ አካላቴ ያለች ቴብ፣ ራዲዮ፣ ስእም ሆነ ሌላ... አዋራልኝ» የሚል ቢያንስ ሁለትና ሰስት ሰው በቀን አያጡም። ሸዋና ለዋዋም የሳቸው ገባር ነው፤ ከቅርፍ ጉርሻ ቢስቷቸው ከመፈናጠሪያ መስኪያው አይነሷቸውም። የዚህ ሁሉ ማእከል በመሆናቸው፤ ኩራቱና የበላይነቱ ሊበግሳቸው መቻረቡን ከስራ-ሁኔታቸው መገምገም አያዳግትም። ርምጃ አጠጣሳቸው አጫጭር መሆኑ ችሏላ ሲያስመስላቸው በቀር፤ ደረታቸውን ወደፊት ገፋ፣ መቀመጫቸውን ወደ ሂላ አስቀርተው፣ መሀል ጀርባቸው ሰበር ብሉ፤ የግራቸው ግራጣዋ ሲታክልበት ፍጥረታቸው እቻ ያጣል፤ ይሆን ስራቸውን ከ ሂላቸው ቶሞ መታዘብ ጭንቅ በዝቶበት ያራጠጠ የጋማ ከብት እንደማየት ነው፤ ይማስላቸዋል። ከሁሉም በላይ ኩራታቸውን የሚያጉላው የተንገጠበበ አጃቸው ሲሆን፤ ገምጋሚያቸው ለሁለት የተሰነጠቀ ነው። ተጋማሹ ወገን፣ ይሆን ልዩ ቅክል- እድሜ መገፋትና ትንሽ የኩራት ሞራ-ነጣሳ የተጣለበት ሲሰው፤ ሌላው እኩሌታ ከኩብልና ጊዜው የጀመረ አታቂር ነው፤ እንግዲያ ለጋ እግር ባለ ገራገርና ልዝብ፣ እንዲያውም ንፍጣም፣ ልጋጋምና ዝርክርክ ነው የነበረ ይሏቸዋል።

ከሌላ ሰፈር፣ የሆነ የቤተእስራኤል ቤተሰብ ወደከርቱም ተሰፈረ የሚል ወሬ ያመጡና የቤና አቀባይነታቸውን ነስንሰውት፣ የሳቸው ከተጠበቀው በላይ ገዳሪፍ መቀመጥ ሲከነክናቸው፤ «ባለ ፀጋ ሊስጥ የድሀ መርጥ ያጣል፤ የፈላሸው መንግስት ለሁሉም እኩል አስተዳድረ ቢል፣ የሀበሻው ተላላኪ ሹም በወገን አደረገው፤ ጥንትም ቢሆን ምስኪኑና ጭቃሹም አጊጉል ምርጥ ነበረ፤ ንጉሱ ከላይ ከሚጥለው እዳ ይልቅ ጭቃው የሚሰራው

ስራት ያየለና የበረታ ነበረ። እዚህም ታዲያ "ከገርሀ ልጅ ጋር አትሰደድ" እንዲሉ የራሳችን ሰው የቀረጠ አረመኔነት በዛ። ለተላላኪ ማጉብደድና ግብር ማግባት ፈታን። እምላካችሁ ያውቃል፤ ያውምእኮ በየቀኑ የሚጧዘውን ሰው ንብረት ከርቱም ላይ እንደጠፍ እህያ እያራገፉና እየቀረጡ ያ እልበታቸው ብሉ ነው። የደርግን ግብር አመለጥን ስንል መንገድ ሰብሮ ስራት (ግብር) እዚህ ተገኘ። ባላገር ሞኝ ነው፤ በራብ እየሞተ ራዲዮ ቴብ፣ ሰአ፣ ወርቅና ሌላ ጌጣጌጥ ሁሉ ይገዛል፤ ባይሉት! ለተላላኪው ግብር መሆኑን አልተረዳ! ሲጀመር ጀምሮ ውስጣውስጥ ነገር አልወደድም፤ የተንክል አይደል! የሚሰራው እንዳይታወቅበት... ያጣነው ይመስል! ሁሉነገሬ በጊዳ ነው። በዚህ ወጥቶ ቱ ቱ ቱ ቱ በዚያ ገብቶ ሹክ ሹክሹ ሹ ሹ! አይ ወዲያ! የሌባና ቀጣፊ ልሳን ይዘጋ በሉ!

«አንድ የተማረ አጥቻ ተጉዳሁ፣ አንዳንድ ቀድሞ ያስተማረና ለጉንደር እስኪሳ የቀረበ ዘረ ተጠቀመ። ከክቢና ወረቀት የተነካካ የግዜት አውራ ሆነ፤ በዚህ ተጠቃሁ» ብለው ሲያማርሩና ነገር ሲያቃርኑ የተመለከተ ታዛቢያቸው እንክናቸውን ለመጠቆም፤ «የተማረ ስራ አበላሽ መባሉ ልክ ነገር ነው፣ ቅርጉም ሲነሳም ያስነሱ አይሆንልንም። ግና፣ በስያ በኩል የጉዳለውን እንዳወገዙ፣ እንደሸፈና እንዳራቀሱ ነው የሚያፈረት፤ አሁን ምን ጊዜ ወሰደ! መድሉ በዛ፣ ስራ በቅሀከል አልሰራ አለ ሲሉ ቶይተው፣ መልሰው ወዲያው ፍ ር ስ፣ የሚያደላ አስኪላ ሳይፃረኝ ቀረ ብሉ ማረሀረህ! ይህ ሀሳብ ያስማስተከከል፣ የመሳት አማረኛ ነው» ብሉ ሲተቻቸው፤ የማብራሪያ ሀተታቸው ይተካል። «ስተሀል መባሊ የስድብ ነው። አይነታ ወዋታየ ከገባችሁ ግን፤ ለኔ የሚል አጣሁ ማለቴ ጉድፍ የለበትም። ተበጆ ማለት ወገራ፣ ስሜን-በየዳ፣ ብሉም ወልቃይት ጠገዴና ጠለምት ነው። ጉንደርና ቅገረ የተማረ ሹም አለው፤ ከኛ መሀል የተጠራ አስኪላ አንድ ጥፈልኝ እነሆ! ብሉ እስቲ! የተማረው እየተደራደረ፤ አንዱ ጉንደር፣ አንዱ ቅገረ እያለ ሰውን ሁሉ ሸክፎ አሸገረ፤ የየመንደሯን ሰው ብቻ እየረሳሉም አስገባ። ከኛ መሀል የተማረ ቢፃር ዋሮ እኩልክሰስ፣ እንደጉንደሬውና ቅገሬው የኔም ነፍስ አለኝ ብሉ በመሟገት ከኛ መሀልም ተከፍሉ ሲሄድ የነሱ ተከፍሉ ሲቀር በመሀል በውድድር መጣፍ፤ ጀሉን ሹም መሰኛው እየተራዳው ስራ እንዲያ ያምር ነበረ። ውረፋችሁ ግን ነገር ጠልቶ ያለማየት ነው»

የሆነ እፍ ማስያዣ ቅምነገር መጣልኝ ብለው ሲያምኑ፣ ስድባቸው ለጆሮ ይዘገንናል፤ ወዘናቸው ወጥቶ ግግም ይልና

እጃቸው ያንሰራራቸዋል። እንዳበታቸው ሲተብ ከፊታቸው የቶመች ቡና ከዳሚ አትታያቸውም። ዝም ብለው ታሪክ ትዘሩ ነው የሚገቡት። ሆኖም አልሆኑ በዋረብት እለም ውስጥ ሰወች የሚከበረብትና የሚሞገስበት ሁሉ መወደሻቸው ነው። ራስን በማሞገስ ብቻ ግን አይዘልቁም፤ የውደሰ ማዝነቢያቸው እርር ነው።

«ይኸው ከኔ በሂላ የመጣው ሰው ሁሉ እየረሳሊም ገብቶ አበባ ባበባ ሁኗል፤… ይሉናል። መቸም የምንበግው ሁኗልን ነው። ታዲያ ተሳሳኪው ሁሉ እንዲንበራገግና በተስፋ እንድንዋር የሚመግበን የይሆናልን ምኞት ነው። የግር ወለላውና የሳምልጅ እንደጉርፍ በየጅረቱ ነው እሉ የሚሰመው፤ መቸስ እምላክ እስራኤል በረከትንና ፀጋን ለሰው ልጅ መስጠት የጀመረው በዚያ አይደል! እንግዲያ ወተትና ማርንግ፣ በሚዳ ባይፈስ፤ ፕረህ ግረህ ብላ ባለው መሰረት ወተቱን እልበን፣ ከመገፈጅ ቀድተን፣ ማረን ከጋን ዝቀን እምረንበት አይደል የምንዋረው። ትንሽም ያናጋብን የሰላቶ እጋንት መፐቶ ነው። ቢሆንም የጣቢያ ልጅ ልምድ ልፍ ነው፤ ወተትና ማር የሆነን ማታሰያ፣ እንዳኔ ከእድሜው የገፋ ግን ከንብ ይልቅ ገብሰን፣ ከላም ይልቅ ዝሽን ያስቀድማል። ቢሆንም፤ የየረሳሊም ሰው የተመረቀ ነው፤ ስራው ፀሎትና ምሊት አይደል! ባይሰራ ነው የሚዝንብለት፤ ያለ እህል የሚዋረውም ብዙ ነው እሉ ጠንቃቋ። የፍራፍሬ ዘር ከገበያ አይወልም እሉ። መልቀመ ከልሰለቸ ፉሬና ማከው እንዝሬ፣ ብርቱካን፣ ሎሚ፤… ኧረ ምኑ ቅጡ! መዙ፤ ከኩ ሁሉ በያይነቱ።

«ታዲያ "ያበይን ልጅ ውሀ ጠማው" ከሱዳን ጋር ተጉራብቶ መከራየን እያሰሁ። ሰንቱ የመኳንንት ልጅ ያላደገበትን እሽዋ ተሸከሚ ሆነ! የሰንት ንብረት ጌታው ሁሉ- የንቡ፣ የሰንጋው፣ የእልፍኝ አዳራሹ አውራ ሁሉ እለመን ጠብእርግፍ አድርጉ ፕሉ የሰው ሉሌና ገረድ መሆን? እህል ባይሆን እሸዋ እየተሰፈረ የሚቀናበት አገር መጣሁ! እስቲ በሉ፤ ባገሬ፣ ያን ሁሉ የተዘረጋ ያሸዋ ዘር ማን ዘወር ብሉ ያየዋል? የደህነቱ ደህነት የቶመ እርጥብ እንጨት አይታይበትም። ገዳሪፍ እለ ሰም አውጭ፤ በግረኛው፤ ቀጥታውን፤ ገደ-እርፍ (እንክልት የበዛበት) ቢሉት አይሻል ኑሯል?

«መተማ ከሱ ቅርብ ነው፤ በቅየየው አይታችሁት የል? ኩሊት ሰንደርስ ቿራ ወደጋሸ ይቀራል።… ራቴ ሆዴ የእንግብገቡ ቴድሮስ እገር! እትብቱ የተቀበረበት። እይ ወሰድ፣ ከሰው እብራክ እንበሳ ይወለዳል? የሻቸው ግርማ ሞገስ አይደል! የጋራው ክብደት እይነታ እለው።… ታዲያ የወደቀኙ መተማ

ነው። ያውም ዘራዘሬ መተማ የሀንስ ብለውታል።… ታዲያ፣ እያችሁ ዘመድ፤ የነዚህ ሁለት ነገስታት ሀይወት በንድ ነገር ይግበላል፤ ምንው ማለት የሀንስ እትብት ትግሬ፤ ሰሃቸው ከዚህ ከግዲው፤ የቴድሮስ እትብት ቋራ፤ ሞታቸው ሳሊበላ! ያ ግዲው… ዘራዘሬ ሰያሚው ለጉጡ ሁሉ ሰም እየሰጠው ነውእንጂ ያያችሁት ግዲ ዝም ብሉ የቋራ ነው የነበረ የቋራ በታች። ልዩ መሆን ከፈር ነውና ያንን የታመሰ ጆግና የወለደ ታሪክኛ ገመገም ነው።

«የኛ ሰውም (ቤተእስራኤል) ከየረሳሊም ተሰዶ ወደጣቢያ ሲገባ እገር የጠላ በዚያ ነው ይባላል። ራቴ የኪያ ገበዝ መንደር! እጤ ቴድሮስ! እገራቸው በጣም ሂያጅ ነበረ… ሀይለ-ስላሴ ወደ ርባ (እርፕ)፣ በቁር ቢያደርሰን፤ እኛም እንደሳቸው፤ አሁን ልንሄድ ወደተነሳንበት ቅድስት እየረሳሊም ሳይቀር ሂዳዋል ይባልላቸዋል። እያ! ምን ያደርጋል ወሸት፣ ሂደውም ይሆን፤ እኔ በመግቶ እዲሱእባ ሂጆ እይቻቸዋለሁ፤ ለላው ዘር-እዝርቴ ግን በሰም ንጉስ ሲባሉ በቀር ፊት-ገጠቸውን አይቷቸው እያውቅም። እኔም ከሰንትና ሰንት ርቀት ሆኘ ነው፤ እንዲያው ለመንደር ወመት ያህል ያየሂቸው። ከቴድሮስ ጋር እኩል የሚደርሰ ግን አይገኝም፤ እንዴት ማለት፣ ላስተዳደር ብሉ ያስመውን መሬት ወብ አድርጉ የረገጠ፣ እየረን ከፈር የቀመሰ እንድ ጆግና፣ በጣቢያ እንድ እሱ ብቻ ነው። ያጤ የሀንሰና የሳቸው መጨረሻ፣ የመድፊያ ከከብ እንድ ነው፤ እስከረናቸውን ያነሳው ወራሪ ነው። የቴድሮስእንኳ በክብርና በዝና የሆነ ቀብር ነው። የዮሀንስ ግን እንገት የሚያሰዝር ጉዳይ ነበረ፤ የኪያን ጊዜ ተጨዋቾ ያለው ነገር ነው!

«እጤ የሀንስ ለምን ይዋሻሉ?
መጠጥ እልጠጣም እንዴት ይላሉ?
ምንዋ፤ ሲጠጡ እየነ በርግጥ፤
ራስ ያዘረ መጠጥ።» ብሷል የኪያ ጊዜ ገጣሚ።

የኛ ጊዜ ከንቱነት ታዲያ ከሳቸው እንገት ዙረት እልፎ እንገት ቀራሚቸው በተዘራበት መሬት አብረን ተደራብሺን፤ ያጤ የሀንስ እፅሙ ውቃቢ ከብግንት ከተተን። ግና፤ ለዚህ ጥቃት የዳረገኝ ተሳሳኪ የሀበሻ ሹም ነውና ቀን ሳይገጥመኝ አይቀርም፤ ከሰለሞን የፍርድ ዙፋን፣ ከዳዊት በገና ሳላስቀምስው እልቀር።

«ዋናው ነጭግ (እስራኢሉ ዊ) ወለላው፣ ቿንቋውን እንሰግው፣ እፍንጫው ከዋልደባ በየዳ ድረስ ነፉስ የሚጉትት እንፍናፊ እጋዘን ይመስል ተቀበሮ፣ ዝም ብሉ መሳቅ፣ መፍገግ፣ በጨለማው መፕቶ እንዳበሸ እናቶ ጉንጨን እገላብጦ ሰሞ፤ ተከሸየን መታ-መታ አድርጉና እይዘሀ ብሉኝ አይደል የሚሄድ።

ልቢ ብሽቀን ሲነግረው ይፈልግና፣ መልሽ ሰሰለው በምኒቱ? ልቧን ከምን ቅምጠ! የሱ ምላስ ዲዳ፤ የኔም ጣቢውን ድፍን ሆነ።

እግረኛ መናገር ያቅተው እንጂ ባይበግ ይተራል? ብንገረውእኮ ይበግ ይሆናል እልና በመልስ ደግሞ፤ አደብ ገዝቶ ስመለከተው ቀጠሬውና ወሰታው እይለየውም። ነገር ሊጠፀ እንደሰም-ወደር ሂል-ሂለውን ነው የሚከተለው። ከቀጠሬው ራቀ ብስሬልፍና ጣቢ አንድ ነገር ያልያዘልኝ እንደሆነ፣ የሀበሸው ሹም ጉድብ ይብበኛል ብየ መተው፤ ነው በዚህ በኩል እቅም እፕሮታል። ከደናችን መንገዋለል፣ ከሬታችን መጨነቅ፣ ዙሪያውን ወፐተን ፍበስ ስንል እለመረዳቱ ይገርግል። በመብገን ከዚህ ልዋት ነው። ሰንየእንኪ ከቅድስቷ ቢደርስ ከጠደቅሁ ቀፐር ነበር። የሰራኤል እምላክ፣ እደራሀን፤ እምባልሀ ነኝና እንዲሀያ ሰጋ ጃርትና ገመል ከሚበላ ወጀድ… ቢሆን እቅግደለኝ፤ ከሰባሀ ደግሞ ምናሰ- ይሁንበት፤ ሰውን ለዋት ነውና የሰራኸው ይሆን እወቅልሀለሁ፤ የምልሀ ግን እሶሜን ከዚሀ እቅጣለው ነው የምልሀ። » ይሉታል።

መቸም የመሰላቸውና ቅንሽ የሚቶነኖፐ ነገር ሲገጥማቸው መሀፍ ባይሞሉ እያበሬም፤ ያብስከሰካቸዋል። ከተዘጋው የሮሮ መደብለቸው ሲመለሱ የሆደ ነገር እይረቡቸውም፤ መጀመሪያ የሚጠሬት እንድ ወንደ ልጃቸውን ነው፤ «ገዛኸኝ! እንተንእክ ነው፣ ሰማሀ! ይኸ ሰንበት እንዴት ነው? ከቶ እንዴት ያለ ይሆን ብለሀ? ፍየል መሰል ያቀመ የለም?» በማስት በፐያቄ ያጠድፉታል። ገዛኸኝ ፐያቄያቸውን ለመመለስ ሲያፐጠው፤ እሳቸውን ከመናገር የሚያዘቸው ነገር የለም።

«ከዚህ ተነፐፋችሁ በንዴቷ ሰንበት እንዲቀዘንኝ፤ ሰማኝም፣ እልበግኝም፤ ሰግ እስራኤል ብየ የምግለልበት ነው። መስግቅስ እይሰግም፣ ለኔ ሲሆን ልቡ እለት ነው፤ ግና ሲያልፍለትና ሰው ፍፐረቱ ነው ሲል እንድ ቀን ይበግ ይሆናል በሚል ተስፋ ነው መንገዳገዴ። በል! ገዛኸኝ… ነገሬግ እኔ ያልተጨነከበትን ደም ግን ሲጨንቅበት ብየ? ምን ሰው እለና! ሆጉ-የሚል (እቷጠሬ) ወግ ያየ እቻ፣ እርፐብ እጠ የሚቷረፐ እፐቸ ልቀር? የሰው እይነቱ ከባሀር ግደ ቀረ፤ ብቻየን ተሰደጀ!»

ገዳሬፍ ውሰፐ ፈላሽ የሆነ ሲዋት፣ ግንፍንፍና መንሰቅሰቅ ካልሆነ በቀር እይለቀበም። ጣሰበት እሊያም ወሳደ የሆነ ባቅ ብሎት ደምፅ ዘለግ ሲያደርግ፣ ዳረኛው እድሚየዋጠ ገሳጭና እስተናበሬ እጅ እጨብጭቦ፤ «እሀ፣ እሀ! ምን እየተባለ ነው? ይኸ ጩኸት የሀዘን ሳይሆን የለፈፋ ነው፤ የቀረነውን ለማስጨረስ እንዳይሆን? የሞተ መቷል፤ መስዋእት እንጂ ምን

ሆነ፤ ወደቅድስቷ እየረሰሱም እለሬ፤ በጣም የተቀሳጠሬ፣ በሰው ያልሆነ እጭር ጉዳና» ብሉ ወደክባብሉ እይኑን እግቅሮ፤ «በሉ! ጃግና፣ ራቅ ያለ፣ እሳቻና እልባሲ የመቅበሪያ በታ ፈልጋችሁ ኑ፤ ይኸ የሚዲ ምልክት በጨለግ እይሆንምና መከ ሄጂውን በጣም እስተውሉ። እቅጣጫ ጠፍቶ ሁለተኛ ጉደጊደ ስንምስ ይጊተቅና ጥያቄ ይከተባል። የኛው ሰው (ሀበሽ) እንዲያይ በጣም ተጠንቀቁ፤ ነገር እንዲይበላሽ» ይላል የቀብር ፀፐታ ሲያቀናብር።

በቀን የሚወደቀው ነፍስ እያሌ ነው። ያ ሁሉ የሰደተኛ ነፍስ ሲያልፍ በከባቢው ሞት ያለ እይመስልም፤ ሞትና ቀብር በድብቅ ነው። በንዳንድ እገር እደስ ባይሆንም፣ በኢትዮጵያውያን ዘንድ ለቀብርም የሰርጉን ያሀል ይጨነቅበታል። ኣያ ተበጀም ቢሆን፣ በሰሚን ቅድረታቸው በቅሉ ግሳብ፣ ብረት ግስተልና ለክብራቸው መደረቢያ ወገቢን ያሸረቀጠችና (ያደገደገች) ፐለቅ የዘቀዘቀች የቅርቢቸው ወይም ከሚስቶቻቸው እንዷ በወግና በስራት ብሉም በነፃነት ግሰለፍ ቢቀር ከተከተላቸው ጭራና ከዘራ ጋር ንጋት ሲሆን ብለክ፣ ቀን ጋቢያቸውን እጠፐለው ከሞት ደጃፍ ከተፍ ነው የሚሉት፤ ሟችን ሲያቿፐሬ ተወዳደሬ ሰው እይገኝላቸውም።

ለቅሰኛው ሲገባ ደምፅ ገደሉ፣ በር ባይዘል ባዋዋጠው ምጫት ያለሰለሰውን ጉሮሮ ተጠቅሞ በተቀፐ ደምፅ ያንገራገራል። ያደስ ገቢው እንጉርጉሮ ረሰ ከተጋደመበት ጠባብ ወለል ዘሉ እንዲይወጣ ይጨነቃል። ሲንሰቀሰቅ ከዋለው ለቀስተኛ የተቀጠ ደምፅ ጋር ሲዳበል፣ በደመና የሚጊገ የቅቅር ድንጊል ንብ ነው የሚመስል። በስልፍ ከወደያ-ወደህ እየተንጉራደዱ እንባ ግውረዱ ለቿሚ ውብ ሆኖ ሳለ፤ ይሀ ባለመዋሬ ከተገታ የመንሰቅሰቅ ለቅሶ እሩስ ምታት ለቶበት የሚተኛውም ብዙ ነው። ሟቹ እድሜ የዋጠ ሲሆን የደሰመሳ (ወግ የግደረሰ) እዝግች ይወርድለታል።

ባንድ ዙሪያ የተከለከሉት ወይዛዝርትና ከረዲወች ኩታ ከነጠላ በተጉነፈ እፍና ከጉልበት ላይ በዋለ ክርን እየታገዙ እይናቸው ይመነጫል። ዋናው የቀብር ሰእት ሲሊቱ ነውና እንቅስቃሴውን ለመግታት፣ ቀኑን ለማግሸትና ሀዘንተኛውን ለግፅናናት በተመሰለ እረፍተነገር ተመርኩዞ እድሜ የዋጠው ሀተታ ይገባል።

«እየ! ምን እለ፣ ሳገር የመጣ፣ የኢሳይያስ ትንቢት ሳይደርስ ወፐተን በዘመድ ደኸየን፤ በሉ፣ ተግበሉ! ሰሜን መሳጣ እደብ የገዛ ህዝብ ነው። ዋናው ቴሳቸው ግዜት እድርጉ ህዝቡ

እንወጣም ብሉ ደምድሞ ተቀምጧል አሉ። ይኸ፤ አያችሁ፤ የመሰበምና የትምህርት ልቀት ነው። እግዚር ለቂሱ ቢያመላክተው ነው፤ ስሜን የደጋግ አገር አይደል። እኛ መጠፍ ያለውን አልተሰበምነውም። ልባችን ሸቀለ። ወሬና ተሳሳኪ ሬጀን። አሁን ታዲያ እንመለስ፤ እግዚእ፣ ስማ እስራኤል ብሉ ለቀረነው ድንቅ ምህረት እንዲያወርድ መማጠን እንጂ። ለበሜኑ ቄስ ግን ትንግርትና ዝና ወጣለት። ስለዚህ እልቂት የተተነበየው ቀድሞ ነው። ግና፣ እኛ አደናቅረን መንገድ ገብተን ስናልት፤ ስሜን-በየዲ ተሸከፎ መቀመጡና ከሞት መዳኑ ቄሱን ከሰማይ የወረደ አዋጅ ነጋሪ፣ በመሬት ጠንታ ባህታዊ አስመሰለው፤ ሁኔታ ገጠመለት፤ በቃ! ከእንግዲህ የተናገረው፤ ወሸትም ቢሆን ጉድፍ የሚያልበት አይገኝም። ዘንበ-ተባርቶ የሚተርረን ቢገኝ፤ ከዘመድ ተለያይተን ቀረን።» ሲል ሌላው ለቅሶ አረሳሽ ተመሳሳይ የዝና ወሬ ለማሰስ በዚያው ሰብቶ ይገባል።

«ይኸው፣ እኔ አሁን ከያ አሰየኸኝ ቤት መውጣቴ ነው፤ ልጁ በጭንቅ ተይዛለች፤ ነፍሷ በጠር ትጠበቃለች። "ሞትና ነገር ቢፈረት አይቀር።" ተብሏል፤ ያው የፐራ-ቀን እስኪደርስ ለቀረው ዐልየ፤ የሄደማ ሄዷል። እያ ተባበል (ቀደም ተናጋሪው ተርቲመኛ) ስለንግርት አንስቷል። ጊዜው መገርገሪንግ ከየረሰለም የሚወጣው ወሬ ነጋሪስ መቼ ነሳን፤ እናንተ ከዚህ በረሀብና ችግር በሚያልቀው ትደነቃለችሁ፤ የትንቢቱ አለመድረስና የመገርገረ በግልጥ ታይቷል፤ ከሚወራው ጨዋታ ጥንስቱ ነው። የጉንደሪን ባለቀሚስ ቄስ ብርሀንን የማያውቅ ፈላሽ አለ? በቀመና በታየዋቸውም ዝናቸውን ሰምታችኋል። በጣም የቀሰሱና የደገጉ ሰው ናቸው። ታዲያ ይህ የፈላሽ ወደየረሰሌም መሄድ ሲወጠን፣ አደራጆቹ የተሰመት በጥልቀት ነበር፤ ስራው ወልና መሰረት እንዲይዝ፤ ይህ ያገሬ ባሳገር ወደማያውቀው ባእድ አገር ሲሄድ እንዲደበራገግ፤ ከጣቢያም ሲነሳ እንዳይነፋራና እንዲነጉድ አውራ-አውራው እንዲነቅል ታስበ፤ ድንጉሉ ንብ እንበለ ንግስቲቷ እንደማይንቀሳቀሰው ሁሉ። አውራ መሆን፣ መንገስ፣ መሸምና በትምህርት መላቅ ምንጊዜም የዝና ወንድሞች ናቸው። በውብነቱ ልክ፤ ጊዜ ሲጠም፤ ችግር መከራና መስዋእትነት የሚሰፈርባቸው ቀዳሚወችን ነው። በጦርነት በኩል እንደየሀንስ፣ ቴድሮስና እንደዮሊያኑ ጊዜ ሰተ-በሰው ጣቢያዊ አርበኛ፣ ማንም ሰይገፋው ለንፃነቱ ብሉ የሰራና የሚያልፍ ከሁኑ የኔ ጨዋታ ይለያል። ሰው የግዜር ምርጥ በመሆኑ በግድ ታፍኖ ከጣቢያ እየረሰሌም መግባቱ አልገባኝም። ቄስ ብርሃን ይህን ጆል ፅዋ የቀመሱ ሰው ናቸው።

«ሀይለሰሳሴ በዚህ ኩነኔ ይገባሉ፤ ይኸን ሸንጉ አውቀው

ዝም ማለታቸውና በደግ ሰው ላይ የማይገፋና የማይቻል ወራሪ ሲወድቅ አለመከላከላቸው በጣም ያሳዝናል። ነገሩማ፣ ፈላሽ ከጣቢያ መሬት እንዲጠፉላቸው ሸንጉጉው ነበር ተብሎ ይታማል። ፈላሽን ጠልቶ፣ የሰለሞን ዘር ነኝ ማለት አይመስልም። የሀይሉ ፍጥረት ብዙ ያናግራል፤ ብትመስኗቸው ፈታዴ ነው፤ ግና የጥቁረት ልይነት አድርጋችሁ እንዳትበድሏቸው ማለታቸው አልተገባበኝም። ይህ ይድፋህ ብሉ ይማርህ ያለው አይነት ጨዋታ ነው። ግና በሰማይ ያስከፍላቸዋል፤ ሂደወለት የለ? ..ታዲያ ቄስ ብርሃን፤ «እኔ ዳክሜያለሁ፣ የሞቴ ጊዜ ቀርቧል፣ እዚሁ እየፀለይኩ ነው የምቆየው» ብለው ቢከራከሩ አልሆነም፤ በመጀመሪያው አፈሳ- በጨለማ፣ ያስከረን ማጊዝ ድፍን መኪና ቀርበ በተጋጋዘ ጉልበተኛ፣ ባንሳ-ሳንሳ ከመኪናው ተደለው አደስ አበ ገቡ። በእይነ-ቁራኛ ሲጠበቁ በጆተው አንሺ አየር ሲቀርብ በዚያ እጋብተው እየረሰሌም ጣሏቸው። መቸስ መንፈሳዊ ሰው አይደል የነበረ፣ ከወዲያኛው "ረብሳ መወገድ" እንደወረዱ ነቢዩን የተመሰለ (ኤልያስ) ከጆሮቸው ተጠግቶ፤ «አንተን እኮ ነው! እዚህ ምን ጣለህ? ተመለስ አይደል የምልህ፣ ሲነግረህ አትሰማም?» እላቸው አሉ። ይህ በየረሰሌም የሆነ ነው። ግና ለገና ከጣቢያ መነሳታቸው ሲጠነሰስ ብዙ ምልክትም አሳይቷቸው ነበር ይባላል፤ በመኝታቸው ጊዜ በህልም፣ በእውናቸውም በራእይ እየሆነ አናግረቸዋል፤ እረኛው ሳይቀር በደረታ-ደረቱ ስለዚህ ንግርት ዘፍኗል። ፈረንጅ አገር መሄድ ለብዙ የጣቢያ ልጅ ብርቅ ሆነ፤ ዙሪያቸውን ከበ፤ «ሀይ! ሀይ! ስለጠላኸውና መሄድ ስለፈለግህ ነው፤ ባንተ የተነሳ የህዝብ በር ይዘጋል፤ ባእምሮህ የሚወጠነጠነው እየዞረ ህልም እየመሰለህ እንጂ መሄዱ ጉዳት አያስከትልም።» ብሉ ሰበኳቸው፤ ምን ያደርጋል፤ በግራም በቀኝ ሳይሰካላቸው ቀረ። የደከመ ሰው ነበሩና በሰው እጅ፣ በውቶ-ትክ መሳሪያ ተከበው፤ እመለሳለሁ ብለው ቢታገሉ አልሆነላቸውም። የሰው በደል አልበቃቸው ብሉ እንክን ገጥሞት የማያውቀው ግራ-ቀኝ አይናቸው ደርግም አለ አሉ። ከዚያ ተርፎ፤ ቤተሰባቸውንም እከል ገጥሞታል ይባላል። ሌላው ከሳቸው እንዲማር ለወደፊቱ ፍንጭ ነው። እግዚሬ መቸስ የማስተማሪያ ጥበቡ ዙሪያ አምባሉሲ ነው፤ ነገር ጠልቶ የመተርጎምና መመራመር ይጠይቃል። አሁን አይናቸውን አጥተው ሞታቸውን ይጠብቃሉ አሉ። ታዲያ፣ ጊዜው ባይደርስ፣ እንዴ ተወጥቷል፤ መስዋእቱን ቀንሰልን ብሉ እግዚእ! ማለት ብቻ እንጂ። ከቄስ ብርሀን የከፋ ምን እንዲልሆን ነው። እግዜርን አታማረ!»

የሸዋ ሀተታ እንዲህ እየተመላለሰ፤ ጭንቅ የሚሆነው ሲነጋጋ ሲል ወይም አኩለ-ሌሊት በኋላ የሚሞት ሰው ጉዳይ ነው። እስከሬን ዘርግቶ፣ እንደልብ ሙሆ እልቅሶ ብስት በማይወጣበት ሁኔታ ጨለማውን መጠበቅ ችግር ነው። በእንዲህ ያለው አጋጣሚ በሀዘንተኛነት የሚወነጀለው ጋቹ ባይሆን ቤተሰቡ ነው። የቤት ሀሚተኞች ይበዛሉ። ኩታ በተንገረበበቱ ክንፈርና በጣም በተቀጠ ድምፅ፤ «ወይ የእግዜሩ መከፋትና የሀጢአታቸው ብዛት! የጉረቤቱ ሽፋን ነው እንጂ ጉዳቸው ይፈጥ ነበር፤ ያሆያ ሞት። ለሀዘን የሚያቀርቡት፣ ድርጊ የወደአፐር ንፍሮእንኳ የላቸውም። ቤታቸው ወንድ ሁሉ ለፈሰፈሰ፣ ለከተማው የሀይወት መላ በርጋጋ ነው። ደጅ ወጥተው ቷት አይሞሉም። ለስራ ከሚያስበብት ጊዜ ለፍትወት-ስጋ የሚጨነቁበት ይልቃል፤ ዝም ብለው መተኛት ያውቃሉ።»

እንዷ በጆመረችው ሌላዋ ስብቃ ትገባለች። የምታወራብትን ሰው አቅጣጫ ለመሰወርና እይኗ ትክዜ የሚቀራ ለማስመሰል፣ ከወደፏ ኩታዋን ገረድ፣ እገጭዋን ገዳፍ፣ እንገትዋን ጠንን፣ እይኗን ከመሬትም፣ ከሰማዩም ላይ እያንጓለለች፤ ጩኸታዋ ካሳዘናጋት በቀር ፊቷን መከፋት ትዘረብታለች። «እታ የዋቸውም በተዋ አረጋሽ ግድም ተከልኩለው የተረጠረጡትን ጉብጉቦች? ስለምንን ሁነው ተመስለው! ሴት እንደቀየረ፤ ወሀ እይገባቸውና በነጋ በጠብ የገባ ወሀ እንዳሞቀ፤ የሚገርመኝ፣ ሰውነታቸው እንደሸርመጣ ጨርቅ አለትብለት ሲታጠብ አለማለቀ!... ነገሬማ እነሱም ከዚያው ቀጥር ናቸው። የሰው ሞኝ፣ የሰውነታቸውን መበርጨጭና መገርጠት አይቶ ሆድ የመቅጠት ትንትነት ይመስለው ይሆናል! ግና ወሀው ነው፤ እንዴ ለምደው የል? እንበለ ወሀ ካደረ ይገማሉ። ሴት እንደቀየረ፣ ጉፈረ እንደከፈከፉ ይመሽባቸዋል። እናቴቱ ደህና ወላድ ናቸው፤ ማህፀናቸው እብጠና ጉብጠ አያወጣም። እንደሚሰፈርት ሸክላ እየተቀሸረና እየተባለ ይፈጠራል። እውነተ እስራ-ኤሎች ስለሞዋች። ወበትን ፈር እስይዘው ይወልዳታል። የወንድ ወበቱ ባቱ፣ የፊት ግርግ ሞገሱና የቅክሽ ስፋቱ እንዲያ-እንዲያ ሲሆን፣ በቤት በኩል ሌላ ገፕ ይሆንና ብዙ አግረኛ ያበጃል። መቸስ የወንድና የቤት መለያው ከጧቱ እየቅል አይደል! ግና፣ የቤትየዋን እብራ-ክ፣ የቤት ገል አለበለለውም። እንዲያው ተበቅ-ተበቅን ብቻ ነው የዘለዘሉት፤ ወንድ ብቻ! ታዲያ ምን ያድርጋል!

“መልኪን አባምራ እንደወሉ ፈረሰ፣

እንድም ነገር አታወቅ እስተዘረ ድረስ ያለው ነገር ነው፤ ጃን-አሞረው እንዲህ ቀላቀል የጠለምት ሰው እንደሰማው

በየተረው ደረት ላይ ይቀመጥና። ገጣሚውና አግረኛ ጠላቂው የሀቅ ነው የተናገረው... መልክ ታጣብ አይጠጣም፣ የትድረት ሙያ ካልታከለበት ወበት ብቻውን እርባና የለውም። ታዲያ እናት መከረኛዋ፣ በጦቢያ ከጭቃ ጋር ታግለው ገመናቸውን ሸሸገውት የዋረትን ያህል፤ ገዳሪፍ ላይ ከምን ይምጣ? ነገሩ ሁሉ በርሚል ብቻ የሆነ አገር፤ ካለመዱት አገር ላይ የሸክላ አፈረስ ከየት ይዘቃል? ምንገዳችን በድብቅ ሆነ፤ ከግድጋ ጋር እደባበይ ብንወጣ ፈሳሽነታችን ተጋልጠን ፍጁን ማለት ይሆናል። ... ታናሽየውእንኳ ከስራ-ኤል ልጅ ሙያ ትንሺ አያጣም። ሸግ-እቃውን ይተናከሳል። እንዲያ ሲልም የበረ እቃ መጥረብና መግጠም ይወጣለታል። ጉይው ሁሉ በነጋ በጠብ ከደጁ ነበር የሚገኘው፤ እንግዲያ እርፍ መጨበጥማ ከየትኛው መሬት ላይ? መቸስ የስራ-ኤል ልጅ እንዷየው መላልና ማብጀት የዘርያ ውርሱ አይደል! እንዷታው መግጠም መሬት ቢዋረው ኑሮ የስራ-ኤል ልጅ ወዴትና ወዴት! ግን እንደኛ ባለጠጋ ኑሮል! ለጦቢያ ምን ይወጣለታል? ከዚህ ሁሉ እንክርት ባልደረሰን ነበር። ታዲያ የጧት እርግማን፤ እግዜር ባደረ አፉ የቀራብን ነገር ኑሮ ነው መሰሊ... ሁሉ ያልተሰራነውን ሀጢአት ከፋዮች ሆን። እኔማ እንዳንዴ በዚህ የርግማን ቀን ከግዜር ፊት ቀሞ የተሰማማ ሰው ኑሮ እንዲሁ፣ ቁርጠት አሞት ባደረና ባልሰማ፤ ሰሚ ባይዝ ይሆን ግብር አይጥል ብየ ማለት። የኛው መከራ ያለመፈጀቱንማ አታዩልኝም! ከናቲቱ ፊት ላይ የተደረተውን የመከራ ጥላሸት ሊያነቡት ይቸገራል፤ ስንክሳር ነው፤ አይፈጅም። የሀባቡና የችግሬን ጥልመት ለብሰው፣ ፊታቸውን የመከራ ሸሀላ ሊጨርሰው ቀርቧል። ይህ ሁሉ ምጣት የወረደው የወንድየው ቀድሞ መሞት ነው። ሳይሰነብቱ፤ ቤቱን አስልተው የተው ይመስል የወንድ-አልጫውን ረቅርቀውባቸው ሄዱ፤ ጉድፍ! ያው የእንግዲህልጅ ቢሉትም ይሆናል።

«የወንድ ልጅ በቤት ብቻ ማደግ አይረባም፤ ባብዛኛ ከቤት የሚማረው ፈሀፈሀነት ነው። ሙያ ግን ካባት ይበልጣል። ልጃገረድእንኳ ከባቷ አመልና ጠባይ፤ ከፊል የሚነሳ ነገር አይጠፋ አይደል?... በሞቱ ተመልክቱልኝማ! ጉፈረ እበጣጠር፣ ከትር አለቃቀም፣ በገሀድ ቁርጥ እናትየዋን። የመዋብ የእጅ ስራ አቀዳዱ ቁርጥ-ብጥስ በሀከል እንደእናቲቱ። እግዜር በሰጠው ወበት ላይ ማከያ መስራት ቤት ያለፈ አላየሁም። የዚህ ሁሉ ጊዝ መነሸ እናቲቱ ናቸው፤ ከልክ ያለፉ ተጨናቂና ወኒያም፣ በጣም ሲበዛ ጉድፍ ለቃሚና ጠንቃቃ ናቸው። ከሰው የሚደረበብት ጉዳይ ሲዋር፤ ሰርግም፣ ለቅሶም፣ ገበያም፣ እንዲያም ይሆናል...

የተሟሉ ሽንሽን አዘራዘራቸው፣ ኩታ አጣጣላቸው፣ እገር አንቃቀልና አይን አወራወራቸው አግረኛ አለው። ቃል ሊወረወር ምላሳቸው ሲናን እስኪፋፈራቸው ለኔ አይነቷ ክልቱ ጊዜ የጠባ ትምህርትና ገሪት ይጠይቃል። የወንዱ ባይን መከተል ከሰው ተርቶ ከገመር ዝንጀሮው የምናየው ነው፤ ፍጥረት ሲጠል አብሮ የተፈጠረ ነገር፤ ያበት አደር። ቤቷን ሁሉ እንገት ሲያስብዘት ባያሌ ነው። የሽመጥ ሳይሆን ዘይቤ የማንሰትና ሰው ሁሉ እንዲያ ቢሆን እየወደደ ነው። ከይን እስኪማከሰሙ፣ እንገት ሊቀለ እስኪደርስ ጃን-ጥላውን እጥተረ ባይኑ ይፈትዳቸዋል። ያኔ በእንቅፋት የሚደግመውም ብዙ ነው። ታዲያ ልጅ ሆየ ሁሉ እንዲያ ሆነ... እንደናቲቱ መኪኪል!»

ከደረ መታበር የተገኘ ደንጊያ ማንባት አይነወርም። እንደመቅበፍት አይቆጠርም፤ ከቀብር ላይ ደንጋይ በመነባቱ ሰንበቴ ሊያስደፋ የሚያቅማማ የለም። ያዲሱ ሟች ብዛት ለቀደሙ ሟች የሰልበት ፀሎት ማድረሽ ፋታ ስለማይሰጥ አያቷጥረትም፤ በስቲያ የሞተ- የህዘን ወርቅ የጣሉበትን ሟች ያህል ነው።

አያ ተበጀ፣ ገበ-መሬት ሲቀርብ ተሽቀዳድመው ከጉድጓዱ ጠርዝ ይቆማሉ። ሰው ሲቀበር ለማየት የቷመጠ ሀገን ነው የሚሆኑት። ሰገናው፤ እራጣውና አንብድደው የኪመሳቸው እከ-ል-ክርብ በግራ ትከሻቸው በኩል ቃከክ ወደሰማይ ይዘልቃል። በግራጃቸው ከመንደው ጥግ ጥጥረው ይዘው ሽመሉ መሬት ሲወጋ ሜን-ሜን ያስተነፍሳቸዋል። ይህ ሁሉ ትገባቸው የሚረጭ አፈር ለመቆንጠር ሲሆን፤ ባፈር የሚሜሙ ያስመስላቸዋል- መጀመሪያ የቆነጠረት ባውራ ጣታቸውና በሌባ ጣታቸው መሀል ከድቶ ሲፈስ፣ ትንሽ ጣታቸው ልታስቀር ስትርገበገብ፣ እንደገና ሞልተው ያፈሱት ሰከዳና ሲታከታቸው፤ «ገም ብየክ ነው የምታገባው! አፈር አልበሽ ወበረኛው ሲጀምር አብሬ ብገፋ፤ ሰስት ጊዜ ገፋ፣ ገፋ፣ ገፋ- ከመርጨት ቆጥር ነው።» ብለው ለጊዜው ይተውታል። ቢሆንም አይታከታቸውም፤ ቅረከ ሲቀዝፉ ነው የሚቆዩት። እስከሬን እስቀርበው ወደቀብር ከወረደ በሂላ፣ «አገር! እርጋ፣ ተግ በል!» ብለው እንደገና ተቸግረው ይጉነበሳሉ። ሰስት ጊዜ አፈር ዝቀው እጃቸው ከረጨ በሂላ፤ «ሳትሳትን፣ እያንዳንድህ ተራበተራ፤ ሰስትሰስት ጊዜ በቅን! ግና፤ ያቡዥዱ ከፈኑን ነክቶና ተፈናጥሮ፣ የቆመ ሰው ነክቶ ሳምንት ባቂሳ መቆርጠሙ፣ በነጋ በጠበ ወሀ መዘፍዘፉ እንዳይተርፈን!» ብለው ዙሪያ የከበባቸውን የመታበር አፈር እንዳይነከ ያሸማቅቁታል። እንዲሉት እስከሬን

በወል አፈር ይሜናል። ቀብረ ቂስ የሌለበት ከሆነ ምንጊዜም የማንኛውም ደንበና ስርአት መጀመሪያ ቀንታኝ ናቸውና ሌላው ተቀባይ ይሆናል።

«ይቅብረክ እግዚአብሄር፤ እምባከ እስራኤል! ከእድሜ የነሳኸውን ከነፍሱ ጥቀመው። የበራው ህጢአትና በደል ቢኖር ምህረት በእጅህ ነውና ማረው። ከቅድስቷ እየረሳለም ደርሰ ለሰባይ እላበቃኸውምና ይህን እስበስት። የሰው ምን አቅም አለው! አንተው ስርተህ ታፈርሰዋለህ። ያንተ መሜወቻወችህ አይደለን! ለጨዋታ ነው አዳምን የሰበንከው... በግልጥ የተናገርከው፣ በመፅሀፍ ያለ ነው። የኛን አቅም ወስንህ፣ ነፍሳችን ከስጋችን ባይለይ ከማንደርሰበት ቆጥ ተሰቀልክ! በላ አንተ ታውቃለህ! ይቅብረክ እግዚአብሄር- እምባክእስራኤል!»

«እሜን» ይላል ተቀባዩ።

«ነፍሱን እርአያ ገነት ያግባው!»

«አሜን!»

«የሟችን እገር ያድርቅ!»

«አሜን!»

«የጦቢያን ብሳ-ብብ ሹም ሁሉ ልብ እራርቶ፣ ያርግጭህንና የሱዳንን ተቀባባይ ወንበዴ ጉልበትና እብሪት ቴጠግ ያርገው! የህበሽውን እስራኤል ተሳሳኪም እንደሰራው ይፍረድበት! መቸም ተራድተው ከችገር የጣሉን እነዚህ ናቸውና! ...ምን በደንብ ተረግጦ አገር አሜን አይልም? ድምፁ ተነፋፋ ሆነሳ! እሀል ሳይቀምስ የዋለ አለ? ወይስ የተናገርኩት? ይገርማል! ባይስማማህም የሽማግሌ ምርቃን አይገፋም። በቅንነት የሚደረግ ስለሆነ ስህተቱን እግዜር ያጠራዋል። ይልቅ ባንድ ላይ አሜን በል! የዳዊትን ዙፋን እንደብረት ምሰሶ ያጥናው!»

«አሜን!»

«የእስራኤል ፍዳ የተጀመረው በነሱ ነውና የፈርኦንን ሁሉ ጉልበት፣ እሁንም ከዚያ ሲወርድ ሲዋረድ የመጣ እቢር እረፋት የሚህል በጠባጭ፣ እውነትም እረፋት፤ እንቅልፍ እላስተኛቸው ብሏል እሉና፤ እውነት እንዲያ ከሆነ እግዜር በፈቃዱ ይንቀለው!»

«አሜን!» አሰኝተው፤ ሊያርጉ ሲንደረደሩ ድምፃቸውን ገድሰው በዚያው ላይ ያለስልሱታል። «የሟችን ዘመድ አዝማድ እግዜር ያኖና! ልብ ይስጣቸው!»

«አሜን! አሜን!»

«በሉ ሽማግሌች ደግሞ ተተኩ፤ ያቅሚንና ልቢ የታየውን አወርጃለሁ» ሲሉ፤ ሌላው መሪቂ በመተካት ፈንታ ፀጥታ ይሰፍናል። ግምባር የሚጀምረት ዋይታ ጠልቶው ያባጡትም

ጭምር ስለሚሆን፤ የስሚ-ስሚና የተቃረመ ፖለቲካ ስለሚሟሟነው የዘልማድ ምርቃን አስራጊውን ትኩም ይስብራል። ከመጨነት፤ የሆነ ነገር ሊናገር የከጀለውና የተጠቃው፤ «ምን ቀርቷል! አያ ተበጀ ያልነኩትና ደምድመው ያላደረሱት ጥይት የለም፤ በጣም የተስማማን ወጥታ ነው፤ የኔው መድገም ብቻ እንዲይሆን፤ ግና፤ የመጨረሻ መከራ ያርግልን!» ሲል አስራጊው በመጨረሻ ሀይሉ-ታል፤ ተብየ «አሜን! አሜን!» ብሉ የቀብር ነገር በዚህ ይዘጋል።

ቀብር-ምላሹ የአያ ተበጀ በጣም ትልቅ የቅዝታና የሮሮ መደርደሪያ መድረክ ነው። ምላባቸው አይናቸውን ከፋስቡብትና ጆሬቻቸውን ከቀበረበት ነገር ጋር አብሮ ይዘምታል። በዋናነት ለሚዘርፉት ታሪክ ግናሽ እርሽ ሲያበጁ ወደር የላቸውም። የስውን ያእምሮ ስብቀት ለማስለወጥና የበቸውን ቅኝት ለማስመር የሚፈጠር መሳም ይመስላል። እንጋጠው ባዶት ሰማይ ላይ ትችት ያወርዱበታል። «እደራቻሁን! ይሆንስ እስከሁን አላስተዋልኩም። ምን አይነት ባዶ አገር ነው? ዙሪያው ሰማይ ብቻ። ለምልክትና ለጉዳና መገመቻና ያቅጣጫ መስጫ ከረብታ ያልፈጠረበት። እግዜር ስሚንንም አብዝቶበት! አላህ በጉራዴ ስትተክተው የዋለ ያለው ያዲአርቃይ እስላም በዚህ ገደም መኖት ይሆን ስድ ሜዳ ያየ ሳይሆን ይቀራል? ወየሁ ጉድ! እግዜር አያ ስራው ብዙ!...»

በጦቢያ ሰው ሲሞት፡

አያ ተበጀ በፋታ የቀብር-መልስ ጥና እስተናባሪ ይሆናሉ። አሮጊ ወሬያቸውን ማሰረግ፣ ያዲስ ገቢውን እንቅስቃሴ ማብሰር ገዴታ ይመስላቸዋል። ተዘናጊ ሸማግሌወችን በዚህ በኩል አያስጠም። «ፊት የምትቀድመው ሳብሳብ እርጉ፤ እንዲንቀራረብ! መንከራሰስና መዘግየት ከወታደር እጅ ይጥላል።» ሲሉ በቃላቸው መሰረት ሸማግሌ ከወጣት እየተሰባጠረ የቀብር መልስ ጉዞ ይጀመራል።

ሞቱ የሚፈጥረው ድንጋጤ፣ ጠብቢው የማያስተማምን የፀጥታ ሁኔታ የሚያሳድረው ስጋት፣ ከየራ መቀት የሚመጣው የወህ ጥማት ባንድ ወበሮ እያንዳንዱን በያለበት በፀጥታና በሀሳብ ያስጥመዋል። ጉድጓድ በመቶፈር የወረደው ላበት ደርቆ ፊት ይጨመድዳል። በዚያ ላይ የደረቀው የጉበ ሽና ከጨረቃዋ የብርሀን ዘለላ ጋር ላይን የሰጠ ማእዘን ሲመታ ይከሰታል። ዝም ያለውን የሚፈታው፤ አልፏልፎ የሚያሸከሹኩትን ፀጥ የሚያደርገው፤ የተበጀን ምላስ ቀስቅሶና እንሮ ሰውን በመሉ-

ደንቆሮ የሚያሰኘው የዘንጋቸው ማእዘን መስቅና ሲፕላቸው ቀርበ ተንገዳገደው ሊቀረ ነው። «የጥቅሬ ጋሽ! ቶፍጣናው ተቢ...ልስበር ምንም አልቀረኝ፤ በቁሚ ስተኛ ዝም ትላላችሁ? በትረም ከዳኝ። እንዲህ ያለ የሀሳብ ዘመን! አእምሮ መቅያዣስ ነው። በሞቴ እስቲ ንገሩኝ! የየራሱን አእምሮ በእንጊ ተራምዶ የዘለቀ ሰው ይቀራል? እግዜር አያ ስራው ብዙ፤ ሰውን ሲፈጥርአክ እንዴት ወጥቶለታል! በጣም ብልጥ ነገር! ይኸው አሁን ከዚህ ሆኘ ያሳደረብኩት ድፍን እስም የለም፤ እንዲ ጠዲ፣ በጉንደር ተሰፍሬ በየዲ-ስሚን! ያንን ቅቸ፤ ወደ ጉንደር ተመልሽ ከስተዳደሬው ቢሮ ገብቸና እሳቸውን ጥግቸ፤ በዚያው እርግምሆ-ጭልጋን ወርጀ ሱዳን ሳልገባ ክንፍ በለሌው ሬብላ ተሰፍሬ ሆጭ በለው እየረበሰም ከዳዊትና ከሰሎሞን መቅደስ ጥልቅ። በመንገድ አንድ ፍጥረት አላየሁም። እገሬም እንዴልቢ አሸገሮ-አሸገሮ፣ ሚልየን-ሚልየን ቃዲ የሚረግጥ ቢሆን ጥሮ እንዴት ሽጋ ነበር። እስሟን እንደንጉስ ሉል መሀል እጅ ላይ አምበሰቡላት ነበረ። እንዴልቢ እብዶት፣ እትሜን መጨስኑ ጠቅሞታል። እለዚያግ ከተሰቀለበት ሰማይ ላይ በዘንግ ሳላወርደው መቸ እቀር ነበር። ግና ልብም ነው፤ ሰማይን በጣም ማጥለቁ፣ እግርን ጉታታ ማድረጉ፣ የመቀመጫውን እርቀት ከደን እንዲክስም ማድረጉ ጋሽጃገሬ የማያስቶም የመከላከያ ዘዴ ነው።»

አስከትለው የሚዘርፉትን ታሪክ ሲጠነጥኑ ጉሮሯቸውን መልሰው መላልሰው ያስሰሉታል። «እ ሀ፣ እሁ፣ እሁሁ! እ-ክ-ሁ-ሀ! እንቅፍ!» ምላባቸውን ከትናጋቸው ጋር እናጥረው ያጥዙታል፤ ለረዢሙ ትረካቸው ሲተኙት!

«በበረሀ፤ እንዲህ ረጅም ጉዳና ሲታሰብ ወሀ በከዳ ይያዝ ነበረ። ጉሮሮ ሲከስልና ሲጠምን በወሀ የለቀለቀት ጊዜ ቅንፋሽ ይታደስና አገር አይሽት፣ ሰውም ከሰው ፊት አይዟዟርም ነበረ። ግና፤ አንድ፤ ከዚህ ሁሉ መንጋ መሀል የተለበሠ፤ ከፉም፣ በጉም ይዋራል ያለ የለም። እግዜር ያባያችሁና፤ አሁን እንዱ፤ ወብ ከጠቃው መሀል ሽረ ልቢ ተንጠለጠለች፣ ወሀ! ቢልና እዙሮት ቢወድቅ፤ ሽንት ጠጣ ይባላል? በጦቢያን የከፋ የጦርነት ቀን እንኳ የፈረስ ሽንት የጠጣ እንዳሁእንጅ- ባሪዱ ከበረሀው ቃጠሉ ጋር ያሳረረው ጀግና፤ ያዲምን ሽንት ግን በምንም አይነት ያስወረደ አላየንም፤ አልሰማንም። ይሆን ያሁል መዘናጋት?

«ለረፋድ ጉዳና ሲወጡ ከእሁል ይልቅ ቅምሜና ይቀድማል፤ እከል ሲገጥም ወሀ ካለ እፈረ ተበጥብጦ ይጠጣል። ወጊራን ስራ እንዲይዝና ወደእሁል እንዲይተያይ በፋረ ዝም ያስኙታል። እሁል ሲጠፋ ይቅርና ለቃል-ኪዳኑ ሲባል በደረሁድ እፈር በወሀ

ለውሰን እንተምሰለን፤ አፈር የሁሉም ቀለብ ነው። የእህል ዘር ተቀልቦ የሚነሳው ካፈር ነው። ሰውም አራት ባህሪ አለው፤ አንዱ ሌላውን ቢረዳውም፤ አፕሬና ጠሬ ይሆናል፤ ኮከብ የሚጠናው ያኔ ነው። ባህሪ የሚባሉት ውሀ፣ አፈር፣ ነፋስና እሳት ናቸው። በነፋስ ሀይል ለዘው የሚደጉድል፣ በሙቀት ሀይል የሚጊብል፣ በውሀ የሚለመልምና ባፈር ሀይል የሚደነድን ፍጥረት ሞልቷል። የደጋው ፍጥረት ከቆላው፣ የውሀው ከየብሱ የሚለየው ለዚህ አይደል። የሀይን ገብስ ተክዜ ወርዶ አይበቅልም፤ እንግዲያ አንድ አረኛ ሀይ ላይ ቀጥ ተክዜን ይወነጭፍብታል። ግና የተክዜው ዳር እንክደም ሀይ ላይ አይበቅልም። እግዚር ለሁሉም አመል አመል አድሉታል።

«እነዚህ ሱዳኖች ኮከባቸው ጨረቃ ነው። ጨረቃቸው አይገባበት ቦታ የለም። በመውደድ ከመሰሉት ነገር ላይ ሰበራ ጨረቃ ካልገባ ታመው የሚያድሩ የሚመስላቸው ይመስለኛል። ከጨረቃ ጋር እንዲያ ሲፋቀሩ ወሀያቸው እናት ይበሳል። የሚበሉት፣ የሚዘፍኑትና የሚሰሩት በጨረቃ ነው። ማበብና መከሰምን የማስየት ፍልስፍና የመጠቆምም ይመስላል፤ ወደጦቢያም ተሸግሮ በሰላም ሰፈር ሁሉ የጨረቃን ዋናነት በብዙ ጨዋታ አስገብቶታል። ፉቅራው በቅሪቱ፤ ሸሁ በፀሎቱ፤ ሴቱ በእልልታውና በምኞቱ፣ ህፃናቱ በዘፈኑ "ጨረቃ ድምቡል ቦታ፣ ድምቡል ቦታ..." ይደሉሳታል። ከቶራጥ ንጋቸው የሚያዳቸውና የሚፈታቸው ጨረቃ። ታዲያ የሱዳን ኮከብ ለጦቢያ ልጅ መጠለስ ሆነ፤ ሰሜን-ቦዩዳ ላይ ጠዋት በጨረቃ መጥፌያ ለስራ የወጣ የሚመለሰው ማታ በመወለጃዋ! ከዚያ የለመደውን ችግር ጭንቅ ነውና በዚህ በረሀ ስራ ብሉ ከውከው ሲል በሽታው ምጣት ሆነ፤ እሰራእሰራ ሲል ሞቶ ይገኛል። ሱዳኖች ግን ያገራቸውን ባህሪ ያውቁታል፤ ቢታመሙ ስራ-ስሬ በጃቸው ነው፤ እሱን ተጋግተው ሞትን አያስቀርቡትም። ታዲያ በሁለት ገፅ ተጠቀሙ፤ የሌት የነሱ፣ ስደተኛ የቀን ሸፋኞቸው ሆኑ። የኮከብ ጥመትና ክፍል ፈጦ ሲታይ እንዲህ ነው፤ ላንዱ የከፈለ፣ ለሌላው ጉጅ።

«ይህ የሚዳ መንገድ! ወገን ወደከተማው አልቀረብንም? እህ! እ ኔ ን! እየ ጉድ! ወሰድ እናት ከቀብር የማትቆምበት ጊዜ፤ በድብቅ፣ በስኔል ሳይሆን በጋቢ እየተጠቀለሉ በረሀ መውደቅ! ይህ የድብቅ ጭንቀትና ስራ ብዙ ሀጢአት የሚያስገባን ሳይሆን ይቀራል?...ወዲያልኝ!

«ሰው ባገሩ ሰው በወንዙ፣
ቢበላ ሳር ቢበላ መቅመቆ፣
ይከበር ነበረ ሰውነቱ ታውቆ።» አለ አቅራሪ።. እሁንም

እንደሆነ የሰሜን በጌምድር ትድረት ሲነሳ፤ በድፍን ጦቢያም ቢሆን፤ ለስጠውና ሳደለው፤ አምላክ በምራቱ እ-ን-ቅ-ፍ-ቅ-ፍ ያለበት- ከእንጨት በርሚል ጠጅ የተዳ፣ መንጋ ያስነዳ ዘር፣ አገልጋዩ የሲሳዩን ያህል ይሆናል፤ ወደምሽት አቅራብ የሞተ እንደሆነ የወዲያ ከወዲሁን ወዳጅ-ዘመድ ለመሸከፍ ነጋቶ ረፋዱ ላይ ባንድ ተከታትሉና ከቶ እንዳገባ ቀልጣፋ-ቀልጣፋ ጥናገጠሪ ይመደባል።

«ሞት መቸም ምንጊዜም ደንገተኛ ነው፤ በጥብቅ ተይዞ የምታየውን ሰው ይድናል እንጂ ይሞታል አትለውም፤ በመጨረሻ ግን አይቀርምና ሲገለው፤ ቀብር ለማቀላጠፍ ጉልበት የሚያስመታ ጉዳና ሲሆን ጥና ጠሪው ከወረጋ-በቅሉ ላይ ይወጣል። የሀዘን ስለሆነ ከልጊም በቀር ክረቻ አይሚንም። በራቱ ማእዘን ይመደባል። የዘለለውን ጉራ ከዘለለ በሂላ በንገትብንገቱ ላይ በድምፅ ደክቶ ከሚያደርስበት መጨርጨሪያ ጉራ ላይ፣ ከወረጋው ላይ እንደተቀመጠ ወደኮረብታ ደረት ላይ የሰፈረ እሊያም ቀልቀል ወርዶ ረበዳው ላይ ወደተከነሰው መንደር መቸም ጥረምባ ውብ እቃ ነው፤ ቁ ቁ ቁ! ተ ታ ታ ታ! ተ ቁ ቲ! ተ ታ! ተ ታ ታ! ያደርግና ያገረን ሰው ከናቃው በሂላ በቃሉ-ጥሪ ይገበዋል። መጀመሪያ ስም አይጠራም፤ ዝም ብሉ፤ ኡ ኡ ኡ እይ! ነው የሚለው። ደጋግሞ እሪታ ሲያሰማ የማን ወገን እንደሚጠራ አይታወቅም። ያኔ የተኛም ከሰ እያገለደመ፣ በቅራት ያለም ከየጉጆው መሰስ-መሰስ እያለ ወጥቶ ከደጅ ይከነሳል።

«የጥና ጠሪው የተደጋገመ ኡ ኡ ታ ያሸበረው ወንድ ይህ ጥና ጠሪ የማን ይሆን- ልመልስለት? ብሉ ከጠገቡ የተቀመጠውን ሁሉ ሲያማክር፤ መቸም እንደሴት ልጅ ክፉን የሚጠላ የለምና ሴት ሴቷ ብድግ አርጋ፤ «ምን አይነት ምኞትና ምልኪት ነው? የሚመልስ ይመልስለት፤ ማን ነህ? ባይ ካጣም በመጨረሻ በለቁርጡን ይጠራል፤ መቻከል!» ትላለች፤ የሞተውን ቶቶ ያልሞተውን የሚገድል እየመሰላት... የብልጠትም ይሆናል፤ ለወዲያኛው የጉራ ሰው ጥሪውን አሸግርልኝ ስለሚባል፤ አቤት ያለው ሰው ሀላፊነቱን ስለሚወስድ፤ ጋቢውን ገፎ ሲሄድ ከበዶ እልጋ ቀሚስ አገልድማ መተኛቱን ይስቃታል። ጋቢው የሁለቱም መታፈኛ አይደል! ታዲያ የመሳ ነው፤ "መሳ ለሴት፤ ለጉንዳን ጉልበት" ይሏልና ወንዱም የሴቷን መመለል ይወደዋል፤ ከጨለማ እንቅፋት ያድነዋል። በመጨረሻ ለጥና ጠሪው የቀረበው መንደር ሰው እየሰማ፤ አደናቅፈ ተብሉ መታግቱን ይጠረጥራልና ወደጥና-ጠሪው ፊቱን አዙሮ ይቆማል፤ ተቀምጦ አይሆንም፤ ቃሉ በሀይል ስለሚወጣ ይፈነግላል።

«ጆሮ ምን ሆነህ ነው? ማን ነህ! ማን ነህ? ሲል መላሹ የመንደር ሰው፤ ጥና ጠሪው በመልስ፤ ጆሮውን በጣቱ ይዘጋል፤ የራሱ ድምፅ ጆሮውን እንዳይጠምነው፤ «ይሰማሀል ወይ፤ ይሰማሀል ወይ!» ሲለው፤ «ማን ነው፤ ማንን ነው የምትለው?» ይላል ተጠሪው በምላሽ፤

«ብላታ አከላቴ ብላታ አከላቴ ልጁ ተጉድቷልና አፈር አላብሱኝ ብለዋል፤ ብላታ አከላቴ ሲ-ሰ-ይ!» ሲል የጠሩ ሰው ነገር የበለጠ ለማጣራት፤ እንዳንዱም የጠሪው መሪ ቃል ተሸክሮ ከሰው ጆሮ አልገባ ይላል፤ ወደየቀበሌው ደብተንና ከጋራው ሲላተም የሚተርፈው ለጆሮ አይያዝም፤ አንዳንዱም ቢሰማም እንዳልተሰማ ዝም ይባላል። የህፃኑ ጆሮ ምላጭ ነው፤ ግና ከእንደህ ያለ ጨዋታ የሚያስገባው የለም። አንዱ አደናቷሪ ዝም በል፤ ያለሰራህ ምን አገባህ! ስታድግ ወይ ትሰለህ ብሉ በኩርኩም እናቱን እወልቶ ያባርፈዋል። የህፃኑ ጣልቃ-ገብነት የመርዳት ሆኖ ሳለ፤ እድሜ የጠጠው ግን በቀላሉ ከመታገዝ ይልቅ ልምድ የገዛው ስለሆነ አይደከምም፤ አውቶ መዳረት ይወዳል። ታዲያ አሁንም መልስ፤ «ጆሮ አልተሰማኸኝም፤ አልተሰማኸኝም! ሲል ያደናቷሪው ሰው ምላስ፤ ጥና-ጠሪው ንዴትም፣ መሰላቸትም ይሰርፀዋል፤ መቸስ፤ ከዱር ፍጥረት በቀር ምንም የሰው ፍጥረት ከጠገቢ የለም፤ የቆምኩት ብቻየን ነው ብሉ፤ የጨለማ ቅራተኛ እንኳ የሚኖር አይመስለውም፤ መቸም እንዲያ ያሰበ ይሆናልና "ብቻውን" ያማል፤ «ምን አይነት፣ በጆሮው የማይደግ፣ ኩኩን ያልጠረገ አገር ነው? እንግዲያ በዚያ ግድም ያለውን ሰው ሳውቀው ጆሮም-ጆሮም ነው! ብሎ ሰድቡን እንደከላ እንደደገገት ድምፁን ያነሳዋል።

«እንተ! እንተ! የብላታ አከላቴ ልጅ፣ የብላታ አከላቴ ሲሰይ ልጅ ነው የምልህ! ሲል ለቀስተኛ ጠሪው፤ ጥሪ ተቀባዩ በመልስ፤ «የትኛው ልጁ ነው? የትኛው ልጁ ነው?» ያለው ጊዜ፤ «መቀረጫው ልጁ ነው፤ መቀረጫው ልጁ ነው።» ብሉት ነገር ግልጥ ሲሆን፤ «ሰምቸሀለሁ! ሰምቸሀለሁ!» ይለዋል፤ መቸም ቃል መድገም፤ ከንዱ ቢሰቅ በተደጋጋሚው የማስያዝ መላም ነውና። ጢነኛውም ፊቱን ከማዞሩ በፊት ከዚያ ለራቀው ሰፈር... መቸስ የዋይታ ነገር በቅብብል ነው፤ እንግድያ ሰርግ ሲሆን ዘይቤው ሌላ ነው፤ ታዲያ፤ «ልጅ አከላቴ ለቀረው የዳር-አገር ዘመድ-አዝማድ ጉዳቱን ንገሩልኝ ብለዋል ብሉ ወረጋ-በቅሉውን ለመልስ ማጭ ይላታል። የጥና-ጠሪው ጥቅም ሌላው ሰው ከለቅሰው ተገትሮ ሲያድር ተሸልክ ገብቶ መተኛቱ ነው። ግና ሁሉም ተደብቶ እያመለጥም፤ እንከላና ጥዋ ፍለጋ የሄደ እንደተዘነደበ

ይደዝዋል፤ የሚያሰማም ጉዳይ አይደለም፤ ጥቅም ግን መቸም አለው!

«ጥና-ጠሪው የለፈፈው መንደር ሰው ሽብር አገር ይፈታል። የየሰው የየግል ሁኔታ እየቅል አይደል? በጊዜ የተሸከፈና ሰቅ እዳፍዋ የተኛው፤ ልጅ እንዳንጋለለች ከቡሆ የተነከረችው ሲት... በጋጣሚ ጧች ወንድሟ ኑሮ ይሆናል፤ እጇ ሊጥ እንደተቀባና እሷም እንደተዝረከረከች፤... የትድረት እውቀት ያሰት ከሆነች ግና ኡኡታ ሲጀመር እጇን ለታልታ ትወጣለች። እንዳንዷም የኔ ይሆናል እይታያትም። ሰትሰናዳ ቀርታ ከድንገተኛነት ድንጋጤ ሲጨመር ትጥ ታጣለች። ጆሮ ያገር ያለህ እናንተ! ጆሮ እኔን እነቀኝ! ብላ እምቢሉሊ ሰትዘር ከደፏታው ሌላ በሀሬ የያዘት፤ ሰምታ ያልሰማች መሰላ የምትዘልቅ፤ በጣም የተደራጀች፤ አቀበቱን ወጣታና ከመሰሚያው ደርሳ ምንድን ነው ነገሩ? ሰትል እዳናቂው ተሉ አይነግራትም። ደህና ነው፤ ደህና በማለት ወሬ ይተውዋል። መልሳ ታዲያ፤ እንዴት ያለ ደህና ነው? እሪታ እየቀለጠ፤ ይልቅ የሆነውን ንገሩኝና ተረዳቸው ልረፍ ሰትለው፤ በተቀጣጠሉ፣ እውነትም በመሰለ ድምፅ ሁሉም ሰትቀርቢ ይሆናል፤ በእነብላታ ዘለለው ግድም ነው ይላታል፤ አይነታውን ቶቶ የዳር ሰው (የምተበትን ጉረቤት ወይም ይሆን የመሰለ) ይጠራል። ይኸ ሁሉ ዙሪያ መከረትረት ለጧቱ ሰወች ሞቱን የዳር ሰው ሁሉ ያከበደው ለማስመሰልና ከዚያም ለመወደድ ነው። የፍቅር ማጋቢያው አይነትና እጋጣሚው ብዙ አይነት ነው። ጠያቂዋ የዳር ሰው ትሆናለችና መልሰ ደምደማ እስከምታገኝ ድረስ ተጠያቂውን አውቃ ታጣድፈዋለች። «የብላታ ዘለለው ማለት... እራሳቸው ናቸው ወይስ ከልጆቻቸው? ብላ ሰታፈጠበት፤ መቀረጫው የብላታ አከላቴ ልጅ ነው ይላታል። ማደንቂያዋ መልጥ ብሉ አልቶ ልፍለፋዋ አገር ይፈታል፤

«እግዚአ!.. እርፍ! ምን አይነት መቅንጠሰ ነው? ግና ለጋውን ምን ወረደበት? ሳይድር፤ ሳይከል? ብላ፤ ጉሮሮዋን እስስላ ነውና የወጣችው ይሆን ከቅራሪ ያመሸና እንቅልፍ የጠመነውን ጉሮሮ ሁሉ ታስጣዋለች፤ ግና የሚሸፍነው ነገር ብዙ ነው፤ የጠመነው ጉሮሮም ቢሆን ሲሰላ እርቅ አይፈጅበትም። ያማጋው ከብት፣ ከጋጥና ከበረት የታሰረው ንብረትም እኛንም ልቀቁንና ከለቅሰው እንጨመር ብሉ የሚለምን ይመስላል፤ ከፊሉ ይምሀል፤ የቀረው እንዲቆጣና ጥርሱን እንዲያጋጀጀው ብለህ ከግንድ እንደምትጠፈርፈው ትኩስ ምሳሰስንበር ሰውነቱ ይነዝራል፤ የተንጋለለው ህፃን ከእንቅልፉ እየተነሳ በለቅሰው ያዝል። ጡት ከመገመገ በሂላ ግን ህፃን ምን ያውቃል፤ ጭብጫቡና ዘፈን

ቅልጣውን ይገባል፤ ሞቱ ስርግ ይሆንለታል፤ እየመሰለው። ምን ያስፈቸ ሂል ፍጥረት ይተራመሰል።

«የጠበቢው ሰው ወደጊቹ ገደም ብዙም ትውውቅ አይኖረው ይሆናልና ለቅብር ስለማይታግ፤ ለመንደሬ ሀዘንተኛ መዝቢያ. ብድር አንድ ቀን አይቀርምና ትንሽ ለቅሶ ይደረጋል የዉለግ ዶመር።

«ሊነጋ ሰግዶ ያህያ ሆድ ሲመስል አገር በሰላ ታሪክ መታሸት ይጀምራል። ባለበቅሉ ግሰጉን፣ ቀሚስ ግልበስ፣ የቤት ዘር የሆነች የነጠላ ጥልት አየዘቀዘቀች ግሸርቀጥ፣ ግሸርቀጥ፤ ሁሉም ከየእድግቡ መሰብሰብ፣ መሰብሰብ፤ መግባት፣ መግባት፤ እራቴ ሆዴ! ታዲያግ አይነት ነበረው፤ ዋ! እኔን ከንብል ያርገኝ! መቸም አግረኛ ነበረው።

«እስካሁን የምናወራለት ጊቾ መቸስ ለጊዜው ወንድ አይደል ? ታዲያ እህት፣ ወንድም፣ ሚስት፣ አባትና እናት፣ መቸም የቅርብ የቅርቡ ባንድ ይሰለፋል። ባባትአደር የማእረግ ልብስ አይነት የተሄደ እንደሆነ በርዋስ ይታደላል፤ ከለዚያ ግን የወንድ መነሻ እቃ ይወጣና ይደረደራል. እምሮ የተሰራው የቀንድ ዋንጫ፣ መቅን ያስላው የጠፍር ጅራፍና መርገጫው፤.. ዶግር፣ ቅትርት፣ ወሻልና ግነቂያ ሁሉ ሳይቀር ለግወጣት የሚከጅልም አገር አለ፤ ቀንቶ ከወጣለትና በደንብ ተጠርቦ፣ በጥበብ እባት ተለብልቦ የተሸለመ ከሆነም፤ ክበሬ እንገት ሳይገባ በቀዝ ነብ ተሰጦ ከተገኘ ሞፈርና ቀንበርም ይወጣለታል፤ ምራናግ እንግዲያ የተሰፋ ጠፍር አይደል፤ ዋና የእጅ ስራ ነውና መውጣቱ ደንብ ነው። ያው የሚጠረበው በባለቤቱ ስለሆነ ለጌታው ለቅሶ አጀብ ይወጣል። ወገልና ግሪሻ የገበያ እቃ ነውና ከዚህ አይነት ትድረት አይጨመርም። እሁንም እንደሆነ፤ በዝና መሰሪያ በኩል የመጣችሁ እንደሆነ ቀልቋል ግጥም ብሉ የጠጣው ዋሽንት፤ ራቴ ሆዴ የሚንቆረቆረው ሸምበቆ! እረኛ የተጠበበትን የሚያህል የዋሽንት ስራ በአለም አይገኝም፤ ዋሽንት እቤት ብሉ የሚሰላው ለእረኛ ነው። ታዲያ ከዋሽንቱ ጋር ደግሞ ክራሬ፣ ግሲንቆው። ወዲያልኝ! መቸም የሚቀር ነገር የለም፤ የየሰው መለያ ነገር ባይኖረውም እንደነበረው ይሆንና የተወሰው ውብ ውብ ነገር ይወጣለታል። የለቅሶ ግርገጃ አደባባይ በግብር እቃ ሞልቶ ቁጭ ይላል። ላይነ-ጥላው፣ ለተሳሳፊው፣ ላይነ-ቡዳው መከላከያ ተብሎ የሚንዠረገገው ክታብ ከለቅሶው ሰልፍ አይቀርም። የወንድ ድሪ የለውም አይደል? በክታብ ይከከሳል።

«ጊቾ ሴት ስትሆን የሞቱ ቀኗ እስላለፍ ሌላ ነው፤ የቤት ጊዝ እያሌ ነው፤ ጌጥ ተብሎ ስሙ የተጠራ ነገር መሰብሰብ ሲወጹ ተወዳዳሪ የሌቸውም፤ ኩሉን፣ አደሱን፣ ሹቱውን፣ ወስፌና መርፌ-ክሬን የሚከተው መልክም ጣቷ ያበደበት መዳይ፤ እመሏን የሚነገረው ቀለም የተዥጎረጎረበት መዳይዋን ይዞ ሌላም እልጨምር፤ በቃኝ ያለውን የውስጥ እቃዋን የሚሸከፈው አገልግሏም የመጣ ጊዜ የሞተችው ሴት እንደገና ተበጃጅታና ተሞሽራ ከመዳዩ ውስጥ ገብታ የምትቅለጠለጥ ይመስላል። ሞቷ እውነት አይመስልም፤ አገር ምን ያህል እንደሚወዳት ልትሰልል ነው ሞትከሳችሁ ያለች የሚል ነገር በህሊናህ ውስጥ ይጠፍብሀል። ከመልክም ሽንጧ ላይ የሚወለው ዝናር፤ ከተረከዟ ቀረሁ ይል የነበረው እልባና ሰንደዶ፤ እሄል ያልቀመሰው ሞሰብና ቀለምስሿ ሁሉ ይወጣ-ይወጣና በተገኘው የቤት ዘር ተበትኖ አብሮ አልቃሽ ይሆናል። በለቅሶ የሴት ጊዝ እምብዛም ለወንድ አይታደልም። ተሸከሚው ሴት የተረፈ ስለሚሆንና በእቃው እያያዘና በእርግደው ሰልት ለመዋሀድ በሴት እጅ መያዙ ስለሚያምር ነው። ሰልት፣ የህይወት አስተዳደርና ነገር መከራከም፣ የነውርን እከነፋፈር ግወቅ ምንጊዜም የሴት ነው፤ ግን ይሆን ልብ የሚለው ጥቂት ፍጥረት ነው፤ ወንድግ እንግዲያ ምን አለው? አብዛኛው ድንፋፍ ነው፤ ቀኝታው የምትዋር ሴት ናት። ታዲያ፤ እሁንም እንደሆነ፤ እለም በዚህ አይነት ትብለፋለች።

«ጠሀዩ እየሞቀ ያደረውን የወርጭ ተፋገን ግዳረቅ ሲጀምር ግንዝ ወደጠፍር እልጋ ይዞወራል። ግምጃ የሚገባው ግምጃውን፤ ያልቀሰሰው ሽግኔው ያስመረውን ጃዋ ሰብሶ ጌዞ ይጀነናል። መቃብር የጊቾ በረቱ ነውና የጠፍር እልጋው እየመራ እርምጃ ይሆናል። በየግረፊያው እየተረገደ- እየተፈታ፤ ከዋናው መሰባቻ ሲቀርብ የለየለት የለቅሶ ጥበብ እየወረደ ፈተና ይሆናል። ታዲያ፤ ሰርግ አይሉት ለቅሶ፤ ለቅሶ አይሉት ቀረርቶው፣ እዚያው ላይ ከሚፈጠረው ግጥም ላይ ነብሯ እየጨመረበት፤ እዝማሪው በጉን ግሲንቆውን ሌ ሌ ሌ ሰሌ፣ እይ እይ እይ፣ ወየሁ፣ ወየሁ፤ ያስኘው ጊዜ እሞራው በሰማይ ያንዣብባል። የጊቾ ስጋ የሚጣልለት ያስመስለዋል፤ ቢያውቅስ እዚህ፣ እንዳልሆነ ገዳሪፍ በረሀ ላይ ከሚጣለው ስጋ ለመብላት ቢመጣ ስንት በተጠቀመ ነበረ። ግና፤ የሚያንዣብበው ለግስተዛዘን ነው፤ እሞራው።

«የፍጥረት ነገር ይገርግል፤ ወፉ ሁሉ- ጭጭጭጭጭ! ይላል። የውሻውና ጅቡ ነገርግ መቸም መሰንበቻውን ዋይታ እንዳወረደ ነው የሚሰነብት፤ ሰው ሊሞት ሲል ያውቃል። አይገባንም እንጂ የፑጌቱ፣ የእንቅራሪቱ ሁሉ ነጋሪ ቋንቋ

እለው። አሁን ንብ ምን ይናገራል ትሉ ይሆናል እኮ? ነገር ሊበላሽ በሞን፣ ወይም የተለየ ወብ ነገር የሚወርድ ሲሆን የንቢን አተማተም ልዩ መሆን እንግሬ እወቀዋለሁ። የድምፁ ቅኝት ቅጥ ስለሚያስጠ መጀመሪያ ከባቢ ዜሪያውን እከልሳለሁ። የሚተናከለው ነገር ሲኖርም ያተመቅማልና። ንብ የማይወደውን ጠረን የያዘ ፍጥረት፣ ጉንዳን፣ እባብ ወይም ሹቶ የተርከፈከፈ ምራ-ንጠባ ያጠጣለችና በአደሱና በቆኒው ቅባት የተወዘች ቤት መቸም ያልተለመደ ጠረን የያዘ ንብን እሙል ያስወጣዋልና፤ በከባቢው ይህን ጠቅስ ፍጥረት እለመኖር በረዶ ዛሬ የምቅወርድ ነገር እለቹ፤ እግዚር የናር እርገው ብየ አሸከርሊቷን ጠርቹ፤ ለከፉም ሆነ ለደግ፤ ቀርው ሁሉ ርቹት ገብቷልና የተዝረከረከ ጊዝ እንደለ ሸከፉ ብየ ታገቲ መጠበቅ ነው። ያንዳንዱ ንብ ርቹት እርቅ እይቶይም፣ ወይም ጥይታ ይጠራል፤ እንደም የምወደው በረየ ገደል ይገባና እረኛ በፋፍ ዘልቶ ይጠራል፤ እሊያም የምወደው የሬቅ አገር እንግዳየ እግን በነበታችሁ? ይላል። እንግዳ ከሆነ ኧረ የእስራኤል አምላክ ያለህ! እንተ፣ አመጣጥህ የሰላም ነው? በገቢያ መጥወም ሆነ ለሸንጉ እገር በጠለው የገደምህ ሰው በመላክ ሳትላግን ደምቤል እልክህ! ዘመድ እዝማድ እግን ከርጊል? ትለቀለህ፤ በእምሮህ ከቀለው ሀሳብ በጉ ያልሆነው ጥርጣሬ እይሉ ቶይቶ ይሆናልና። እሱም ያገር ልማዱን ያውቃልና የናፍቆት፣ ዘመዱ ለመጠየቅ መሆኑን ከሌላው ቅንተና ጋር ያቀርብና ተመስገን! ብለህ የማምሽውን፤ የዶንብ ልታደገድግለት፤ ዶሎቱን ከሌላው ዝግጅት ትገባለህ። እንደዚህ ሲሆን ድንጋጤህ ወደሆድ ደስታ ይለወጣል።

«ከጋጥ የሚሰብ ጠበቅ ሲኖር ኩራትህ ከንፈር እይቀነረውም፤ በውስጥ ደስታ መረን ትለቃለህ። ከበሌው የቤት ሰውህ የሚያተለውን ያውቃልና ቢጠይቅህም እንዳንዱ ወደጃርህ ጠጋ ብሉ፤ እንዲያው ለእንግዳው ክብር የተማከርክ ለማስመሰልና በጭንቀት እንተ የቀልከበት እንደሆነ ተረዳለት የማስቶና ለማስከበር የሚደረግ መላ። እንግዲያ ሹክ የሚልህክ የፈጠመውን ነው። እንዲያ-እንዲያ እያለ፤ እንተ ከጠያቂ እንግዳህ ጋር ቀጭ ብለህ በሚወርድ የቤት ጥበብ ትደንገዛለህ። ታዲያ፤ ሁልጊዜ «እንግዳ እወርድ» እንደልክና እንደተማለልክ ነው የምትኖረው። የቤት ልማትን የሚያጠርረው እንግዳ ነው። የጠቢያ ሰው እንግዳ ይወዳል ሲባል፤ በወንድ እንደፈለገው ጉታችነት፤ በቤት ፍዳ ከፋይነት የሚመጣ ዝና ነው። ወንዱ ጉታች የሚሆነው ቤቷን በይሉኝታ የማስራት መላና በእንግዳ ተጠግተህ ደልቶ የማወረድ ስስት ነው። ታዲያ

የአንስት ነገር ይገርመኛል፤ ዜማቸውና ድምፃቸው አንድ ነገር የመሆኑን መንገሪያ ጥይታ ነው።

«አሁን ታዲያ የኛ ነገር እንደልነበረ ሆነ። ከእንደዚህ ያለ ባድና ባዶ ጊዜ ደረስን። ለጊቹ እንደጠቢያ ጥይት ይተኩስለትም በሳልኩ፤ በግልጥ፣ በደበበዩ፣ እንደጉድ ፍጥረት ሰይቶጠር በወግ ተሰቅስለት ቢቀበር እንዴት ሸጋ ነበር።

«ሴደፃች ስራቸውእንጀ ሲሊት፤ ቀብራቸው በቀን ነው፤ የእራቱን ዶንብ ጠብነው። ጀምበር ከጠለቀ የሞተ እፈር እይለብስም ነበረ። ታዲያ እየረሳሱም ልንገባ ሁለንተናችን ተበላሸ፤ እየረሳሱም አገር ፈታቹ፤ እውነት ፍት-እገር! መቀበር በቀን ሳይሆን በሌት ሆነ!»

ሁሉም የሸማግሌወችን የቃል ታሪክ ለምዋ መስጋት የለመደ ነውና የእያ ተበጀን ጠጉ ፈታደኝነት ትረካ እያደናቅፍም፤ ያወቀውን ቢደገመም እንደማደሸና ማስታወሽ ይጠቀምበታል። ከዚህ ያለፈው እንዳንዱ ተሜዎች ደግሞ፤ የተለመደና በብዙወች የታወቀ ታሪክ ሁዋ እሳቸው በተራረክና በደራደር ድርጅት ሲሉቱ፤

«እየዋ! ከጨዋታህ ላይ በመዝጊቱ ደቅርታ፤ ብሉም ከንተ እኔ ባላውቅ፤ ከሁኑ ጨዋታህ ግድም.. ያለው ነገር እይገባም? ስምትልህ የዚያን ጠቀስ ጨዋታ እምጣው› ብሉ ሲያሸበለብባቸው ስራቸው ሁለት ወፍ በንድ ደንጊያ እንደሚሉት ሁዋ ያርፋል፤ የሚፈመዱትን ርቀት፣ የሚያቿርጡትን ተዋረድ መደብት ባይዋከሩም እገራቸው በነፍስ ወከፍና በደመነፍስ የሚረግጠውን መሬት እያገናዘበውም። ግና እንቅፋት መታኝ እይሉም፤ ጨዋታው ከሸነጠቸው ሁሉም ነገር ይሄድላቸዋል። ፈሁዋቸው ያሰገናዘበው፤ ግና ሁለት ነገር በንድ መስራቱን የሚያውቅት ከሁለት እንዱን መሬና ሌላውን ተተግበ እድርገው ሲያወን ነው፤ ‹ወብ ጨዋታ ይዘን፤ የመጣሁትን እላወቅሁትም! ኧረገና!› ይሉታል። በወሬያቸው መሀል የነገር ማደራጃ ዘይቤም እንደሆነ እንጂ እንዳንድ ዘለላ እንጉርጉሮ በፉጨት እየተኙ ያወርዳሉ፤ በእንደዚህ ያለ የዘለላ እንጉርጉሮ ቤት መምታት እይገዳቸውም፤ የገጥም ቤት ይምቱ የሚሏቸውን ሰው በበጉም የሚያዩት እይደለም፤ የወየ-ባይ ልብ የለኝም! ብለው ነው እፉን የሚያሲዙት። ብቻ የፉጨት ማጀቢያው ከሚያወርዱት ቃል ጋር ብዙ እንዲይራራትና እንዲጣጣም የመከጀል ብልጠት ያከለበታል።

«ሆ ሆ ሆሆ_ ሆሆ ሆሆእ!
እ ሄ ይ_ የ!
ሰውን ሰርቶ፣ ሰርቶ_
እ ሄ ሄ ፣ ሰርቶ_ ሰርቶ ሰርቶ!

ቅንሽ ሲቀረው...
እህ... ቅንሽ ሲቀረው...፤
ክንፍ ባይጨምረው መቅረቱ ምን ነው?.. ወዲያልኝ! እሱ ያለው ሳይቀር፤ ይህ ግቢዝ አእምሮየ መብተክተኩእኮ የመቧዘዝ ነው!»

ጋሽ ተባበል።

ጋሽ ተባበል፣ ከቶላው ተንኳሽ ብሉም ተኮሰኳሳ የሰው ጠባይ ከማይወገነው ለስላሳና ደጋ-ደግ ባሀሪያቸው ሌላ መሰልቸት የሌለበት ሰው እኳጠሪነታቸው በልዩነት በጣም ያኳላቸዋል። ለእኪሰ-መጠን የበቃ ቀርቶ ለቡና ጥሪ ሸኳፊነት የደረሰ የመንደር ሀዋን ስም መዘንጋት ዘበታቸው ነው። ከፊታቸው ባንድ ቀን የተሰወረን ሰው መዳረሻ ጠይቀው የሚያረካ መልስ ካላገኙ ነገር የሚያዋጡ ያስመስላቸዋል። ቅን ንዝናዜያቸውን ያልተረዳ አሊያም የግል ጉዳዩን መጠበቅ የለመደና ወሬ እንዳይነፍስበት የፈራ ገና ለገና «አገሮች! እማን አደራችሁ?» ሲሉ የመለ ገንዲ ይዘ ይጠብቃቸዋል። እነቸውም የሽውን ቀጥተኛ እለመሆንና ከመጠራጠር የመነጨ የእፍ ደባ ስለሚያውቁ ዳርዞሪያ ማናገሪያውን ያውቅታል። ለጥያቄያቸው የሚሰጠው መልስ ሀቀኝነት ከጠራጠራቸው፤ «እያችሁ ወገን፤ የኔ መጠየቅ የጭንቀት ነው፤ ይህ ሆድ-የባሰው ሰው ሁሉ ሁኔታን ለማገናዘብ ጊዜ እያገኝም። የተሰላጠነ፣ ጉዳይ የጠሰና ጊዜን የተሸገ እየመሰለው፤ በመቻኮል በማያውቀው አገር ሂዶ እንበሰ-ቀባሪ እንዳይቀር ብየ ነው። በዘመድ እጅ የተቀበረን የሚያህል የሞት እይነት የለም። ይህ የአሜሪካውና የእንግሊዙ፣ ሌላ ሌላውም አገር፤ ተሰዳጅ እቀበላለሁ እያለ ባንድ ሰይ የዋርነውን፤ ከጥቂ ጠላቱ ጋር በተደረገ ቅንንቅ ባንድ ገጥ የተዋደቅነውን ሁሉ የማታ ማታ ወደቅድስት አገራችን (እየሩሳሌም) ባንድ ተመልሰን ደስታ ልንገበይ ስንል ሰው እየጠረቀ አስቸገረን። የተማረ ዘር ወደእስራኤል ቶቶ የተያየው ወደሌላው ነው። ባንድ እልመን የወጣነው ለቅድስቷ እየሩሳሌም ነውና እንደቂራ እንዳይጉነታቅለን።

«የጦቢያ ጉይ፤ ጊዜው የተገለበጠሽ ሆዋ ነው መሰል እኛ ለመዳረሻና ለመውደቂያ እየሩሳሌምን ስናበጅ፤ በጦቢያ ባላበትና ባለእርስት ነኝ ይል የነበረው መዳረሻ እጣ። የግፋቸውን ፍዳ ይቶጥሪ ጀመር። እነሱም፣ እኛም እኩል ባንድ ተፈታን። የመጨረሻችን ይበጅና በእለኝ ባይነት እኛ ተሻልን። እግዜር

መንገዱንና መዳረሻውን ካበጀልን ነው። መቸም እየፈራሁ ነው የምናገረው። ግና፤ ተገፍተናልና የሚሆን ይመስለኛል። ሊላው ጦቢያዊ ግን እግዚአ ያሰኛል። ተሿሚውና ህዝቡ አልተስማማም፤ ብዙው ለቀቀ። እበብ ያበረረው ብሉም ወሰሳውን ያንጠፈጠፈና ስፈፉን ብቻ የተሸከመ ቀፎ ይመስል እየከዳ አለቀ። ወትሮ ባስተዳደር ሽሚያ ማድረግ የነበረ አምባጓሮ ነው። የተጠቃም ሆነ የፈራ አገር በክተት ሲለቅ አላየሁም። የጦቢያ ሰው እንዲህ ያለ መላና ልብ ሲያገባ፣ ይኸን ዘይቤ ሲግር ማየት በቀደመ ታሪክ አልሰማሁም። ሀበሾች ተርበው እንኳ ከቤታቸው ወጥተው እያውቁም። እፉ የተቀሰመደው ተማሪ፤ ገና ለገና የተናገረው እንዳይነፍስበት በመፍራት በረገገ፤ ተሿሚወችም አላራጉቅም። እንዲያውም ይሆን ያየ ተቀጣ ማለት አበዙ። እንዲያ ሲሆን ታዛቢው ተማሪ ሞት ነገም ለኔ ይላልና፤ የሱዳን እሸዋ ሸክምና ቀለብ ሆነ። የተረፈው የስላቶ ጉልበት አባራፊ ሊሆን ለቀቀ። እኔማ የሚገርመኝ በቅምህርት ልቀት ስንትና ስንት የተራመደው ሁሉ ከዚህ ከኛ ጋር ካልተማርነው እኩል እሸዋ ሸክም ገብቶ ማየቴ ነው። ያለመዱት ነገር ግራ ነው። ይህ በቀለም ብቻ ያደገ ገላና ጣት ከብደት ሊያነሳ ሲል አልሆነም፤ ዝም ብለው ጥምንምን ማለት፤ ሌት አዳራቸውን ያየ! ቶበለው ቶበለው ነው ቤት የሚገቡት። ያፋቸው ሀይልና ጥንካሬና ወደስጋቸው ጭራሹን አይጋባም።. ግና፤ ም-ን ያ-ዶ-ር-ጋ-ል! ያገር ኩራቱና መቀቱ የወሰኮ ሰላም ሲዋር ነው። የውጭ ጠላትማ እንግዲያ ገጥ የለየለት አይደል! እንግድነት የመጣ የውጭ ሰው የጦቢያን አፈር ይዞ እንዳይሄድ እግር አጥበን የላክነውን ያህል የጦቢያ ሰው ከሌላ ሰው ቤት ገብቶ አፈር ሸክሙ ሆነ። የቀድሞወቹም በጣም አብዝተውት! የዛሬን ባይሆን!

«ሰው ሲከፋው ሆይ በሉ። ባጠረው መራዳት፤ በሚሆነው ምክር መስጠት ቅድረታችን ነው። "የዘላለም ቅርጭጭት፤ ይጠፋል ባንድ ሰሞን ድሉት" ይባላል፤ ለዚህ የሚያልፍ ቀን መራዳትን እንግዲ ባህል አታድርጉት፤ የነበረ ነው። ወጣት በርጋጋ ነው፤ ወደየሩሳሌም የመሄጃ እጣው እስኪደርስ ምክሬት። እየሩሳሌም የገባ ልኑር እንጂ ልሙት አይልም። ሁሉም ዝም ብሉ እለም ትኑር ነው የሚለው..» ማለት የሰው ማቷጠራቸውን ለሚጋፋ ሰው የሚወረውረት ከፊል ሀተታ ነው።

ከሳቸው ማቷጠር የመነጨ ወዳጃቸው ብዙ ነው። እኔም ከደረሰባቸው ጉዳት ለመድረስ፤ መታየቴን ያሰበልኝ የቅርብ ጓደኛየ የልጅ ልጃቸውን ሞት ሊነገረኝ በምስሬብት አጥሪ-ግቢ ተጠግቶ ቀጣሪየ እንዲያውቅበት ግዶ-ግዶውን እየተመለከተ፤

«ሰማህ ክንዴ፣ እዋ ተባባል (ጥና ጠሪየ ወልቃይቴ ነው) የልጅ
ልጃቸውን ትላንት ቀብረዋልና ከለቅሶው ድረስ» ብሎኝ
አልፏል። ገና፣ ያልተመለከተው ጉድ ፈጥሮብኝ ሄዷል። ከጠገቡ
ጃለብያ ተጉንጎ የተቀመጠና "ወሀ" የሚከፍል ጌታየን አላየም።
የተቀመጠበትን ለማንጠፍጠፍ የጠጠርና ጠቶሉ ቶረቶንዲ ገፈፋ
የተጣደፈው ቀጣሪየ፤ ምላሽ ያልተሰጠበትን ያማረኝ ደመር-ጠሪ
በቻልታ አላለፈውም። በጌመደ ብሎም ኩራት በተወመረበት
ድምፅ፤ «ያ ሀበሽ ተ- አ- ል! (ሀበሻው፤ ና ወዲህ! እንደማለት
ይሆናል)» አለኝ። ከደህና ቀን አጠራሩ የተለየ፣ ክብደት
የተመላበትና የሻከረ ድምፅ ነበረ፤ ለጤና እንዳልሆነ ተረዳሁት።
እንኳን በጠበ አይን ይቅርና ቀደም ብሎ የጋፈጥኩት ወሬና ሀሜት
ስለፈታኝ የሱዳንን ወንዶችን ጥሪ መቸውንም እፈራቸለሁ። ከዚህ
በተረፈ በዚያች የሰራሁለት ጥግሽ ወር ውስጥ ቀናተኝነቱን
ከመረዳት ወደሱ ባመራ እረግመዴ ተልከስከሰብኝ፤ ተሽመደመደና
ክሸሸ። ለሁሉም ጌታየን ተጠጋሁት። ለከተማው ቀለብ፣
ከነቀረጠማውና ጉድፉ በርካሽና በጅምላ የተሸመተ ወደእኽር
ከሚፈጩትና ከሚያቀኑት አንዱ ነው። የፈረንጅ አሳማ ይመስል
እየተሞላ ብሎም እንደሀዘንተኛ በተራ የተደረደረ ጆንያ ይፈታ
ጀመር። «እኔ ስተረትር አንተ ጆሮ ቀንፍ» አለና በስተናኛውን
ከሻ ተርትሮ አራተኛውን ሊጀምር የምሳጭ ጫፍ መጠሀ ቀዳዳ
በሰብ ጣቶቹ እያራዳ ሲያስፋ፤ «ያ ዘል!...አሁን፣ ከትንሽ ጊዜ
በፊት፣ ልጠራህ ስል መንድ ሀበሽ ሲናገር ሰምተሀል? ምን አለ?»
አለ። ከዋለበት ወሬ አንፃር ዘንግቸው ስለነበረ ጥያቄው
ቅፅበታዊ ሆነብኝ። ቢሆንም እሱ ሲናገር ለማንሰላሰያ ትንሽ ጊዜ
ለመብቃት፤ «የትኛውን ሀበሻ ነው የምትለው?» አልኩት።
በተመለከተ በታ፣ በተለከ ጊዜ አጠናቅሮ አካሉ-ቁመናውን፣
ፀጉሩንና የገቢ ሽበብ አጠጋጉን ሁሉ ቶጥሮ ሊያስታውሰኝ ሲያትት
እእምሮየ ውስጥ የሆነ ነገር ተጣዶ፤ በጣም ትዝ አለኝ-
ባደከበት ሰፈር ከልጅነት እስከእውቀት ድረስ፤ በምንፈልጋቸው
ጊዜ ሲመጡ የምንወዳቸው፤ በሌላ ጊዜ ግን እንክሊቶ ልሳናችሁ
ይዘጋ ብለን የምንረግማቸው፤ በረገሮምና ከከበቢያችን ጋር
በማይመሳሰል ገራገር የድምፅ ቅኝት "በያጀ! በያጀ! የወንፊት
ቀዳዳ ያለሽ! ሰባሪ ማድጋ፣ ባጥን፣ የተነደለ በርሚል፣ የደጃፍ
መስገሚ፣ ወንፊት ወንፊት! ተሉ በል! ተሉ በይኮ የሚሉ፤
የተለያየ ቀለም ያለው የስሚንቶ ዱቄት በየብጣሽ ፕላስቲክ፤
መስተኛ መደሽ ከብረት ቾንከር ጋር ይዘው የሚዞሩ፤
እንዳንዶችም ማድጋ በርበረው ያልነበረ ሰባራ የሚያወጡ
ፈርፋሪዎች ትዝ አሉኝ። እኔ እንደሁ ባቅማማ ቀጣሪየ ቀደመኝ!

«ምን አጠግናለሁ ነው ያለው-ኧ?»

«አማረኛ የሚናገር ሰው አልነበረም፤ እንዳልከው በያጆች
ይመስሉኛል። ግን ምንም አልሰማሁም።» አልኩ። የፀሎት ሰአቱ
ስለደረሰበት ቅጥ ያጣ ፈገግታ ተለዋውጠን፤ የጠየቀኝን ወሀ
የያዘ ማንቶርቶሪያ ሰጥቸው ተለያየን።

ተዋበ

የቀጣሪየን የመግቶ ፈተና አልፌ፤ አመቤቷንም ለጉዳይ
መውጣቴን ጠቁሜ፤ በረን ተራምጀው ሰወጣ የቀትሪ ፀሀይ
ይንቀለቀላል። መሀል የመኪና መንገዱን አልፎልፎ
ከሚፈተለክበት ሰሞንኛ ሽቀጥ መኪና ይልቅ የእንግሊዞቹ ሉሪ
ያበቸግራል። ጠርዝ-ጠርዙን ይዤ ኳተንኩ። ከንድ የገጠር
አቅጣጫ ወደሰላው ለሽቅል የሚሄደው፤ በተለይ ከሀበሻ
ሰደተኞች ይልቅ የደቡብ ሱዳን ሰዎች ይበዛሉ። ጆኔቦቹ፤
ደቡብንና ሰሜንን የርሽ ልማት የሚለዩት ሰሜን ጊዚራ ወይም
ደቡብ ጊዚራ በማለት ሲሆን፤ ሀበሾች ግን አቅባራንና አበይን
በመጥራት ነው። የዚህን የስም አጠራር መዘበረቅ ታዛቢዎች
ያቅቁታል፤ በገሪቱ ውስጥ የሚገኝ የርሽ-ልማት የሚጠራው በንድ
በጊዚራ ልማት ነው፤ ከመጀመሪያውኑ እንደተሰየመ። ስለሆነም
መሰሪያ ቤቱም አንድ በመሆኑ የህዝቡ በስም ጥሪ ላይ መከፋፈል
ግለሰቦች እንደታያቸው የመጥራት ልምድ ይዟቸው ነው ይሉታል።

የጆኔቦቹ ቁመት ልዩ ነው። በወፍረት የምንራራቅ
ባይሆንም እንደቅርፍህ ሽመል ዘልቀው ሰማይ መገባታቸው
ሀበሾችን ከእህል-ውሀ የጉደለንና ከመሬት የቀረን የሚሜ
ጠርበሬ ፍል ያስመስለናል። ከየቤቱ ሽንት ቤት ማንደልደያ
ቢንቢ እየተበጀለት በየተዛነቡ በቅልልቅ አፈ-ክፍት በርሚልና
በልዶ የሚቷተው የሺንት ቤት ጊዛ ሺታ ከክረምቱ ርጥብ
መሬት፣ በፀሀዩ ብርታት ከሚተነው ላበት ጋር ይደበለበላል፤
የሚፈተለኩት ሉሪዎች ውዝዋዜ የታመመውን አየር ሲገፉው
አፍንጫ ይሰብራል። የተንከላቸው የሚያነሱት ሌሊት ሳይሆን
ቀን ነው። ከነዚህ "ሽንጉ" (ሰገራ) ሰብሳቢ መኪናዎች ብዛት
ከሁሉም መሰወር ባይቻልም አንዳንዶቹ ከሚፈጥሩት ሽታ ለመዳን
ከረቅ ማየትና መንገድ መስበር የግድ ነው። እትየጽያ ውስጥ፤
ሲፀየፉ የእጅ ወደፍንጫ መሮጥ ይሰላል፤ በዚህ ልማዱ ሱዳን
ውስጥ ብዙ ሰው ተደብድቧል። ሌላው ቀርቶ ፊት የወፈገግም

የተፀያፊነት በቅር ይቀምባል። ሱዳኖች አፍንጫ ከመያዝ ይልቅ በጩቅታ ይወጡታል። በጩቅታ ምን ያህል ሽታን መከላከል እንደሚቻል ባይረዳኝም፤ መደብደቢያ ሽመሉን ይዘው የሚዘሩት የዚህ ምድብ ሰራተኞች ጩቅታውን ቱም ሲደዘብት አልታየም። ምናልባት ከያግቸው (ምሬት መኖ ግድፈት በመሆኑ) የተሰመደና ህጋዊ ልምድ ይሆን? ሬት ማፕቶር በበኑ የሚታይ ባይሆንም በኛ በኩል ጩቅታ ጠብመንጃ ያገዝል፤ ነወርና ስድብም ነው።

ይህን እያንሰላሰልኩ ታዲ-ታዲውን ስራመድ፤ ተዋበ ከርቀት በይኑ ያዘኝ። የቀለኛነቱ ቅርስ አልተለየውም፤ ቢሄድ እንደአዳኝ አገባምጠ ስለሆነ እዚያ ለተ-ያለ ሚዲ ጉዳና ላይ ሌሬው ያልከተረውን ተንቀባቃሽ ፍጥረት ይከስተዋል። የሱም ዝዝ ወደምሄድበት የሀዘን ቤት ኑሮ፤ ከጠገቡ ሲደርስ ያጋመሰውን የሲጋራ አመድ መዋደቂያ በታ ማየት የጊጊ መሰለ። አይኑን ከመሬት ላይ አግቶሮ ሲጋራውን በሊባ ጣቱ ወገቡን መቶ አመዱን ሸበለለው። እንደገና አይኑን በቀኝ ጆሮ-ግሊየ አሸግሮ ማደ እንቀጥለሰው። በዚህ አመል ከኔ ጋር እንሰያያሰን፤ ተሰይቸው የስነበትኩትን ሰው ስገናኝ አይናይኑን ከልተመለከትኩ አይሆንልኝም፤ እሱ ግን የጉድን ማየት ይቀናዋል፤ ሲያነጋገርም ማደግደውን እያየ ነው። «ብላታ ክንዴ፤ የቱን የገዳሬፍ ቀበሌ ልታተና ትኪትናለሀ?» ብሉ ቢልቱን እንዴት እንደተቀበልኩት ለመሰለል መልሱን ሲጠብቅ፤ «ተዋበ፤ የነገርሀ አዝማሚያ እንደተረዳኝ፤ እየርም እንዲልቀበል ቅለለ ከሰኝ!» ስል፤ ከበደባዲ ከናፍርቱ፤ ከግራ ከቀኝ በኩል ተሸምጥመደው፤ በተለይ የታችኛው መሀሉ ተሽምጥመጠ ከላይኛው ጋር እልሽከፍለትና አልከመከምለት ብሉ ታገለ። «እቤቱ፤ ሁኢ! ያንን የመሰለ እየር ልትመጥ ይሆናል እንጂ፤ ወንዙ፤ ተራራውና ገመገሙ የሚፈጥረውን? ኢሂ፤ ሁኢ! የኛ ተማሪ፤ ዶልቅስ ያዋ ተባባልን በዶል ሰምተሀል?»

«ወታደር ቤታቸውን በረበረው? ተደበደቡ? ታሰሩ? ወይስ ሌላ ምን ሆኑ?»

«እሰሬን ዘባጥር! አንተ ምን አለብህ! እየርሀን ተመገብ፤ እንዲጋዘን እየዘርክ እነፍንፍ፤ ሰው ምን ሲል ይቋጠርልሀል? ፈላሻውን ጉዳድ ፈጀው፤ በእውነት አልሰማኸም?»

«የጤናህ ነው? የሞትን ነገርስ አላሰብኩም ነበረ፤ ይልቅ እንደጀመርክ እትጨርስልኝም?»

«አንተን ከልገደለህ ምን ብለህ ሰሌላው ሞት ታስብ! የልጅ ልጃቸውን ከቅላንት በስቲያ "ወደየረሳሌም እስሰፉ" (ሱዳን ላይ የፈላሽ ሞትን የተካ አባባል) አላዳርሰኝ ብሉ አልሄድኩም ነበር፤ አሁን ግን አንተን ከገኘሁ ለሁለታችንም አብሮ መግባት

ያመቸናል...»

«ሰማ ወገን፤ መሄዱን እሄዳለሁ። መጀመሪያ ግን የተነሳሁበትና የምደርስበት ቅንሽ ጉዳይ አለኝ፤ ወደማታ እደርሳለሁ። »

«እየ! የኛ ተማሮች፤ በደብተር የመዘገባችሁት ሁሉ በሰልፍ ከልተሰራ አይሆንላችሁ፤ የበላችሁትን፤ በሰው የምትወሉትንግ እንግዲያ እንደኔ ያለ የዋህ ፍጥረት አይደርስበትም፤ እቢይ ልምዳችሁ ነው። ሁሉ ነገር እንደፈተላችሁ፤ ሁሉን እንደመዘገባችሁ! አሁን እውቂዉሀለሁ፤ ባንዷ ተማሪ ልትጉንፍ ነው። አሁን ወሀዩ በጣም ብርቱ ነው፤ ይብረድልሀ። እለዚያ እማትቶሀ እንተንም ይጠቀልልኝና ለጉድ ብቻየን እንዳልቀር፤ ታርፈዋለህ! የተማሪ ነገር እንደቶመበት ነው። ሱዳን ላይ ጊዜና ሁኔታ ታይቶ፤ ብሉም አደብ ተገዝቶ የሚዋረበት ነው። የሸጉጥ ከኒና (ቴትራሳይክሊንና ይሆን ተዛማጅ ከኒና ሁሉ) መግዣ እንኳ የለህም፤ ሰቅሰብሱ ሁሉም ነገር ያላችሁ ቅመስላላችሁ፤ ተማሮች ማስመሰል ታውቃላችሁ። አሁን ወዳዘን ቤቱ ትሄዳለህ፤ አትሄድም?» አለ ከኪሱ አንድ ቤንሰን ሲጋራ ሰበ ሰጥቶኝና ለራሱም ከፈጀው የፊተኛው ሲጋራ ቅርኪሽ ላይ ሌላ የትምባሆ ቆመጥ እየማገደ። ግና ሰሰጠው ትችትም ሆነ የመድፈያ ጥያቄ መልስ ነሳሁት። «መሄድ መስንክ አይደል፤ በል ወደሱቅ እንግባ፤ ጧቱ በናቱ ዘመዴ ነውና የመግቢያ ቡና ልሸምት።» አለ በፈታዱ ሲያደራጀኝና ወደፈለገው በታ ለጉም ሲመራኝ። ባንዱ ረትቶኝ አልቆመም፤ እየተራመድን ለሌላ ጭንቀቱ ያሰኝ ጀመረ፤ «ገራዡማች ክንዴ፤ እንዴት ነው? ዝም ብለን ነው የምንገባው? ወይስ ለቅሶ ይወጣልሀል? ጉንዶሬ ነህና አይጠፋህም. ለቅሶ ማውረድ። በል! እንተንእኮ ነው!»

«እንተ ቀርፋፋ ወልቃይቴ ተንቀረፈፍክብኝ፤ "እግዜር ደስታ ሲያምረው ቅገሬ ላይ ያስርጋል፤ ስክፋው ጉጃሜን ይገድባል" ይባላል። በማልቀስ በኩል የጉጃም እንኳን ሰው የመሬቱ እንስ አይነት አለው፤ "ጉጃም ባለቀስ ግብፅ ያዝናል" ሲባል አልሰማህም? ደንቢ ሆኘ ብታማ የተገበ ይሆን ነበር፤ ደንቢያና ጉጃም ኩታ-ገጠም፤ የእባይና ጣና ዳሮች ናቸውና አመል ይሰራረቃሉ። ቀርፋፋ ያልኩህ ግን ለማያስበው ሁሉ በቅጨነቅ በማየቱ ነው። ማልቀስ ክልክል አይደለም እንዴ? ይህንንም ተወው፤ እኔ ከዘንተኞቹ ጋር ያለኝ ትውውቅ የዳር ነው፤ ምን ቅብጥ አለብኝና ነው ወየታ የምገባው?»

«ምትብዘ አንተ ነህ፤ እና ብቻህን ጨህ ተብሉ ተፈርዶብኝ ነው? ስለስድብህ ይቅርታ! ይቆየን፤ እርጋ በል! ግና ያገሬን ሰው

ሀሜት ታወቀዋለህና ብይሆን በሞቱና በለበሰው ድምፅ፤ አየ ጉድ! ባልል አልቀመጥም፤ ይልቅ እንድታግዘኝ፤ ከጀመርከው እኔ እስኪደርስለሁ።»

«ተዋበ፤ ይሆን ያህል ለምን ለለቅሶ እንደምትወነጅ አልገባኝም። ዛሬን ሲሆን ልምድ ይጠይቃል፤ ደግሞ ለለቅሶ! በልጅነትህ አልቅሰህ አታውቅም እንዴ? እንዲያ፣ እርር ድብን ብለህ ማልቀስ ነው። ያቅትሀል?»

«ማልቀስን እንዲህ ስታቃልለው! ተደብድቦ ሲያም፣ ችግርና መከራ ጠንቶ፣ ከስጋህና ከምንቅህ ብሶት የወጣ ለሚቅህ ገፍቶህና እየቅል ነው፤ አደራጅቶ የለጠ ማልቀስና የሀዘን ቤት ወርታ እየቅል ነው፤ አደራጅቶ የለጠ ማልቀስና የሀዘን ቤት ወርታ ሞቶም በዛና የማያስደንግጥ በመሆኑ የማልቀስ ስሜታችንም ለዘ ሞቶም በዛና የማያስደንግጥ በመሆኑ የማልቀስ ስሜታችንም ለዘ እጠ። ...የኛ ተማሪ! ኧረ ለመሆኑ ለቅሶን ከዛሬን ጥበብ እንዴት ለየኸው? ሁለቱም የየቅሉ ኪነት አለው። መጨነቅ በለቅሶ ቤት ያደላል። በሀዘን ቤት ስወነት ተሸክፎ፣ ጉሮሮ ሰልቶ፣ ቃል አደራደር ተሰቅቶ፣ ከንፈር እክፋፈት ተሰክቶ፣ ለማጀቢያው ፊትህ የተጨነቀና የተጠበበ መስሎ መከፋት ይርከፈከፍበታል፤ ኪነቱ ብዙ ነው። አሁን ለዘ በለለው፤ ዘጠና ጊዜ ሆድ ብሶህ፣ ምንም ያልተወመረበት እየ መከራዬ፤ እየ መከራዬ! መከራየ ስትል ብትወል ማታ ሽመጥ ይፈረድሀል። ለኔ ለባትድረቱ ይሞነተኝ እንጆ ተማርኛን እንግዲያ መባሰቸታችሁን አገር በማልጥ ያወቀዋል። የሀሁል ጠእም መቅመሻ* የምባሰችሁ ወለል ደልዱሏል። ተናገር እስቲ የኛ ከሚኒስት፤ ኧኸ! የኛ ሀይለማርያም መንግስቱ!» እንዲለ ዝም አልኩት። ይዘናኛልና ሁዱን ያሰመመውን ነገር ሁሉ ተፋብኝ፤ ግና እኔም ተጋርቶቀለሁ፤ በሺታውን እያወሱ ከንገቱ ንቅንታ ያሰረ ውርክብ መገቢቱ ያናገረው ነበር፤ እርግጠኛ ባይሆንም እኔን ግመቻቸቱን ቀጠለ፤ የተቀመጠውን ሀዘንተኛ «እኔ ማንጉራጉር ስጀምር ተከተል፤ እኔም ዝም፣ አንተም ዝም ካስጀመርነው በኋላ ችግር የለውም፤ እኔም ዝም፣ እንተ ማመንጸክ እንዳቅል። ማንጸክ ከነጭራሹ ዝም ቅል ይሆናል፤ አንተ ማመንጸክ ቀብሮ ነው።» ብሎ እንደወረሰ፤ ቃሉን ገደል አድርጉ የመከራውን ከለቅሶ ያልሰነበተ ጉሮሮውን ለለቅሶ ደቃኝ ጀመረ። ግን መልሰ አቋረጠው፤ «ዘራፍ የወልቃይቲቱ ልጅ! ተመልከት እንግዲህ ይሆን ባላገር ትንሽ ባባሳው!»

ትንሽ ·ቤትዮ

* ስውን ለማለተስ ያደረገውን ፉከራ ከቀደመ ፍርሀት ጋር

እያደኹ ወሳኔ ለመድረስ ባልበቃ፤ አባበሉ ምን እንደሆን ጠይቴ ለመረዳት ጊዜ ባይተርፈኝ፤ ከሀዘኑ ቤት በር አካባቢ የተቀመጡት ጋሚ ልጅ ጠቶስና ተቃረብናት። ሞት ሁሉንም እንዲያ በሚጠራበት ወቅት፤ ቀመቷ ከሱ እምብርት ትንሽ ከፍ ይላል። ተዋበን እንደመለኪያ ስበቅ ተጠቃምክበት እንጂ የሱ ቁመትም ቢሆን ረገሮም አይደለም። እጥር፣ ወፍርና ጠብቆ በጠም ፈረጠማም ፈቸል ነው።

የጅ-ከእግር ጣቷ ጥፍር በንሰሰለ ተገርፏል፤ ተሰቅሞ የተከረከመውን የባዶላዋ ከፈፍ በመሰሰተኛ ቅባት እጊዠተወት ይቀልዳል። በዚያው ላይ የባዶላዋ ልጨት የዚያው እለት ንጋት እሰባ ነው የሚመስለው እጠባጠሉ ያደረ እያስመሰለውም። በፍጥረቷ ልክ የቤት ወጋ-ወጋዲውን የቀሚስ ባህሪ ጥለ ወባትን፤ ያንን ለማጀብ ባረንጓዴ ቀለም የተከፈፈ እራፊ (ከሽማኔ ቷጠሮ የተረፈ ወርቅ) ተወንኝበት ብለው ስጥተዋት ነፍስ እንዲገባቸ ቤት በገራ በቀኝ ሸከፋ አጠጥባለች። የሀቅ ቢሆን፤ አንድም እናቷን የተመሰለች አሲያም በትንባኤ ስምን ያጉበጉቡ ከረዲወች ተሰብበበው ምን ቤትነት ቀራት ብለው ሲጠበቡባቸትና ስለቅጊት የዋሉ የመሽራ መሚወቻ መስለ ታየኛ።

አደብ ገዝቶ ለተመለከታት እድሜያ ባይሰጣትም በትባልቅ ሴቶች የልብስ ወርድና ስፋት ቀናተኛ ብሉም ገብታ ለመጉንፍ የቷመጠች ናት። ታዲያ እንዲያ መሆኗ ከናቷ የተቀዳ መሆኑን እንዲልጠረጥር አልገታኝም። ስሆነም የናቷን ያሰባበሰ ኪነትና እጥቃል ማየት መቻሉ እሷ ከመተሁብሪ ላይ ስትቀመጥ እናቷ ከሀዘንተኛው መሀል እንደሷ ተሸብበው ባይቀመጡ ይቀራሉ? ተዋበ የተሰማውን ባላወቅም፤ እንደኔ ግን እዚያ ተከምረውና ቢሷው ኪነት ተሰለው ታየኝ፤ ቶይቶ ማየት መልከም ከተተመጠበት እድርስ ይሆናል።

ተዋበን ስርቃ ተመልክታው፤ ከመቀቱ የተነሳም ይሁን ከማፈር የመነጨ፤ የእግር ጥፍሮቿን ከፈፍ ሳበት ወፈፈው። እንገቷን ደፍታ አወራጧ ወዲያና ወዲህ እፈፏን ሲገፍ አቧራ ታመጣት። በቅባት የተወዛው ጠጒ በሀፍረት ግፊት ከወጣው ላበቷ ጋር ተራድቶ አፈር መታመን ተገንዘበች፤ እንዲፈጥምንበት መቅረታችንና ከፊቷ መገተራችን ደባሱን ምቾት እሳጣት። ምንም እንዲልሆን እስመስለ እዚያው ላይ አፈርፈር ልታደርቀው ሞከረች፤ ግና አልሆነም። ሆ! ብለው ከተወረወረበት እይቀቻችን ዘንድ አቧራ የቃመ ጣቷን ልቅስ ወር፤ ሰው እንደጠራት ዘወር ልቅል ስከጀላትና ልታመልጥን ስቃጣት፤ ተዋበ ተቀባጠረባት፤ «አንች ልጅ! ንሽ ይሆን ቡና ተቀበይኝ!» ብሎ ገታትና እመር ብሎ፤

ለፊታቿ ጊዜ ሳይሰጥ ሞላላውን የአረብ ጋዜጣ ተቅልል ቡና እሸከማት። እኔን ግን በጣም ነበር የሰበከኝ፤ እንዲያ የጠዳ ልብሷን የጋዜጣው ጥቁር ቀለም ለከለከባትና አቆሸሸባት የሚል ጭንቀት ናላዬን ነጠቀው።

«እኪል፣ ከቤት ብዙ ሰው አለ?» ሲል ተዋበ፤ ቡናውን ገቢያዬ አስተቃቀፍ በጉንፏ በታች እምናቅላው፤ አይኗ መልሶ ከፈር ይሚወት የገባውን የግርአወራጧን አተጣጠፍና አዘረጋግ እየቃኘ አፍሬ ዝም አለች። ጣቷ እንደቅል ወገብ ተሰናበጠ። ያንን እያየች "እምኛሽ በቅርብ በእት ይመጣል" ያሏትን ልጃገረድና መጣ ብላ የጠረጠረች አይነት ሆነች። ተዋበ ዝምታዋን ተንተርሶ፤ «እለም፣ የጤናሽ ነው? ወንድም ይሆን ያህል ይታፈራል?... ኧኸ! ቀና በይና ንገሪኝ፤ ወንድም አይታፈርም፤ ብዙ ሀዘንተኛ ሰው አለ?» አለ፤ አንገቱን አጣፃ ከታች ወደላይ አንጋጠጠና አይኗ ይመለስ እንደሆን ለመፈተሽ እየቃኛት። ልትመልስ ወስ ስራዋ አልሆነም፤ ለቃል መልስ ግን አልነፈገችውም፤ እዚያው አንገቷን እንደደፋች፤ «እህ! አንዳንዶቹ ደክሟቸው ተኝተዋል» ስትል፤ ያልሰማንነው ቃናዜማዋን ነበርና ተወረድነው። ድምጿም ቢሆን እድሜ ከቀጠችና የንብ አውራ ከሰለነቀጠች ሸከፋ ልጃገረድ የወጣ ሆኑ። የሷን መልስ ተቀብሉ፤ ከፍርሀቱ እንድታድነው፤ እሷም ሊጠቀምባት መክደኑን ባትረዳ፤ «እቴ እንዲት፤ ሂጅኑ፤ ቡናውን አስገቢው» ብሏት የተገረበበውን የበረሀሽመል ባንቃ ባትነካው፤ የመጋጠሚያ ጠርዙን ጉን ታከክና ሹልክ ብላ ስትገባ ነደደው። ዞር ብሎ አይኑን አፈጠጠብኝ፤ የፈለገው በራፉን ቢ-አድርጋ በርግዶለት በሀዘንተኛው አስቀድሞ መታየቱና አልቃሹ ተደራጅቶ እንዲጠብቀው ነበረ። ግና ይህች ሰባ ያላገባች፣ ብላም ገና ጉብል ልጅ ትልሙን አከሰረችው። ያልቀረበትን፤ ለተሞላ ትክሸው መጣያ ያህል ገፍቶ አንድ እግሬን ወደቤቱ ወሰል ልክ ገፅታውን ከኔ ላይ አመናጨቀብኝ፤ እንጉርጉሮው በኔ እንዲጀመር አሰቡ። ወደ ሂሳ ማፈግፈጊያና ከኔ ጋር መጊገኘ ጊዜ አልነበረውምና የይድረስይድረስ፤ «እ ሂ ሂ ! እ የ የ - ጉ -ዳት» ብሎ ሊያለቅስ ሞከረ። ቃሉን በጣም እየተረገጠ ሲያወርድ የተቀመጠው እየተነሳ የተጋደመው እየተቃና እግዚት ተሸፈነ።

ለለቅሶ የተማረረውንና የተጨነቀውን ከማስታወስ፣ የመንገዱ ላይ መብተክተኩ ከልተገራ ጉሮሮው የወጣ ድምፁና ወሸታም እንጉርጉሮው ተዳብሎ የውስጥ ሳቅ ለቶብኝ ምችቴ አጣሁ። አስመሳይ የሀዘን ፊቴ ከውስጥ ስሜቴ ጋር ትግል ገጠመ። ቢሆንም፤ ገላጋይ አይጥፋ እንደሉ በንደሀ ያለው ቦታ ጠፍተው

አያውቅምና የአያ ተበጀ ቀልጣፋነት አዳነኝ፤ «በሉ፣ የፈሰሰ አይታፈስም በቃ! ማልቀስ ከግራችሁ ደግሞ ሌላው ሀዘንተኛ ሲመጣ ይሆናል» ብለው አስቀመጡኝ።

በሀዘን ቤት ደንብ አዲስ አልቃሽ እንደገባ ከፊት ተይዞ የነበረ ወሬ ይገታል። የዝምታው ፈቾወች እድሜ የጠገቡና ሳደስ ገቢወች የሚችን ዝና ነጋሪወች ናቸው፤ ሀመመ መች እንደጀመረው (ታዋ የሞተ ከሆነ) ሟቹም ሆነ ጉረቤት ያለመበትን፣ (እንዳንዶም ለማዳነት ወሽታም ሁሉም የሚወምሩ እሉ) በጭር፤ እስከመጨረሻ የነብሱ መውጫ የሆነ ይተነተናል። ሁሉም ፈቾወችም የሚሰለዋኑት በእንደሀ ያለ አጋጣሚ ነው። ከዚህ የሚያጊድነውን የትረካ ጨዋታ የሚጎትተው ያፍ መሸሪያው ቡና ቁርስ ብሉም ፍንጃል ጨብጣው ነውና፤ አያ ተበጀ ይሆን ሁሉ ሁኔታ ፈጅተው ከማዶ የተቀመጡ እቻቸውን ስም ጠሩ። በሌሊቱ የሆነና ጠዋት በተባራሪ የተሰማ ወሬ ቀሰቀሱ። ያነሱት ወሬ ለተዋበ አዲስ አልነበረም። ተዋበ የጨለማው ጭንቀት አንዱ ዋና አስተናባሪ ስለሆነ ለመጉሰም ነበር። ጨዋታውን በዙሪያ ከፈፍ ተያያዙት፤ «እባዋቲ ባሚ ንፍጥ ይለቀልቃል ይሳል የተባለሽ ሰው የገጠመው ባላገር፤ ያላባቱ የገበ ያበሸ ሹም ሁሉ ቅጥ አሳጣን፤ ከሹመ መጋጀት ሌላ ህዝቡም የሚያቀባብርና ልጅ የሚያወጣ አልሰራም። ሰበደሉ መበባጨትና በደዩን መገሰፅ ውብ ቅድረት፤ ሹመ ቢያጠፋ መደመርና ለራሰም ባይሆኑ ሌላውን ጨምሮ የሚጉዳ እንቅፋት መስራት በጉ አንጠር የለውም፤ "ባሏን ጉዳሁ ብላ ምኗን በጋረጣ!" የተባለው ነገር ነው። ትላንትና ሌሊት የተሰራው ስራ ብልግና፣ ሰው ይለቅ፤ እንደጀመረው ሞት ይፍጀው የማለት አማረኛ ነው። ፈላሻን ወደእስራኤል የመሚን ስራ በጨለማ ሳይሆን በቀንና በቅን ቢሰራ ኑሮ ይኸው በየቀኑ ለሞት ከመጉዘጉዝ እንድን ነበር። ታዲያ ግን የባላገርና የሹም ግብር ምለቅና ማግ ሆነ፤ በጣም ገጠመ። ግራ ቀኙ ማዳን ሳይሆን ለማበላሸት ተራዳ!»

«በሞቴ ምን ጃል ስራ ሆነ፤ አዳራዎን?» አሉ፤ ከእድሜ የገፉ፣ ያልሰመ የመሰሉ፤ በዚያው ልክ ያወቁና ያዘ በለው አነጋገር መሆኑ ከቀጣፊ ድምፁዜማቸው የተበላባቸው ሴትዮ በጣም ደረቅ ድምፅ ሰርተው። አይናቸውን ከሴትዮዋ ላይ ልከው እንደገና አለዘቡት፤ «ምን ትላለች ደቻ! እስከሁን ያልሰማቻው የት አርፍዳ ነው! ምንእከ- እሆ! የተያዘው ስራ፤ የጉንደሮች ሹም፤ ሰመን አገር ያውቀዋል፤ ስም መጥራት ዋጋ የለውም፤ እመት የተቀመጠውን የትግሬ ሰው ትቶ ትላንት የመጣውን የራሱን የቅርብ ሰው ከጭሁራ፤ ደንቢያ ዙሪያም ይበላል፤ ታዲያ ከዚያ

ይገኘምና
የመጡትን ሲጭን ይህን የሰማ የቅጣሬ ልጅ ሁሉ ቡድን ወንድ ነው ይችን መኪና የሚያንቀሳቅስ በማለት እምቢ-የማን ወንድ ነው ይችን መኪና ጋር ተነስቶ፣ ተዳምተው እኩሉ ሆኪምቤት፣ እኩሉ ፖሊስቤት ገብተዋል እሱ። ይህ ሁሉ ንቅርክ ይህችን እንዳይና የሱዳን አርክበር መውጫችንን ለማዘጋጀት መሆኑን አላጣነውም።

«የበለገሯንና የሹመን መነታረክ በቀጣም ሆነ ባንድ አብሮ በማስፈራራት፤ እምቢ ካለም ሹም አይምጣብን በማለት ባለገሯን እንዲደጠን ማራት ይቻላል። ነሙችም ስራው እንደከ ሄድ የሚደገፉት እርምጃ ስለሚሆን እንቅፋትን ማስወገድ ይገባል። ለዚህ ባለጀንደ የሱዳን ወታደር እጅ መስጠትና የጦቢያ ጉደም ያለማችንን መውጫ መግቢያ መልጭ አድርጉ አወቶት እንድንታፈስ የሚደረገው ጥሬት አይገባኝም። የኛ ነገር ዘሁ-ብዘ፣ ወንድማማች-በወንድማማች፣ ስለትብበለት ሆነ፤ አገር የምቅመክር ክሆነ ምክር! አብርዳቸው፣ የእስራኤል እምባክ የአብሬት ጌልበታቸውን ቴጠማ ያደርገው በል! የሚያዳላን፣ የሚበጠብጠንና የሚያምሰንን የንጉስ ዳዊት ወንጭፍ ይቅሰፈው!... ለኛማ የጊዶወንን ደረቅና ፍንጅ ሆዋብናል። የጊዶወንን እንገደያ አድልና የውድቀት ቀን ግን ያው ገፍ ሲያበዙ ይዋልቡቸዋል፤ እስከዚያው ግን... አይ! መቀሰፋቸው ግን የማይቀር ነው።»

በሌላ እንፃር ግን ሀዘንተኛውን መሰስተኛ ሽብር ለቀቀበት። ከኛ መግቢት የተዋበ መታየት የፈጠረው ትችትም ሊሆን ይችላል፣ ነገር ሳይሆን በፊት ቀደም ብሉ ደግመውና ስልሰው ያወሪት የወቅቱ ይቀራል? ተዋበም እንደሳቸው ዘራፊ ቢሆንም ቅሉ፣ ምንም ርእሳቸው የሚያናግረው አልነበረም። ይህን ጊዜ ከመዋገብ አሲያም አልተናገረም። ይህን የሴሲት ድብድብ ሰምቶ የማዳነቂያ ሀይል የተዋበን ሹመት ከማክበር ሀዘንተኛው ሁሉንም ዝምታ ሳይሰጣቸው ቀረ። ጨዋታው ባይሰፋ ሲቀርና የሀዘን ቤቱን ሰወች እግዜር ሲ ውጠው ሁኔታው ምቾት አሳጣን፤ እያ ተብጀ እንዲደገደጉና የተወናበደ ያዮናችሁ ብለን ወጣን። ይህን ሁኔታቸውን ሰርቶ ፈትገፅ እንደሰራ ተከትለውን ወጡ። «ተመልከት እንግዲህ! አይቷልና ተዋበ እስከቅሉ ጉስሞኝ ስብር፤ ሰለፈፈው ጭነት ውረፋ ይኸ ሸማግሌ ወደኛ ነው የሚመጣው። አሁን ማረኝ! ሌላ ነው» መልስ ባለመስጠቴ ሆዱን ቶርጦት ነው፤ «ተዋበ ው!» ብሉ እግቸው። ዘወር ብየ ፊገግታየን ልከውን ስል፤ ቆመው ብለው እቶለምጠው ሲጠሯት ወደ ሄላ ዘግይቶ ተለየኝ። አሸክሸኩ። የሰድብ ዘረፋ ቢያወርዱብትም ይወዳቸዋል። ከንግግራቸው በሄላ እሳቸው አሊያ እሱ ደጋብዞቸው ሰላወቅ ሁላችንም ባንድ ጓዛ ገባን።

ተሳልስ ኑሮ

የተነገረባቸው፣ ብሉም የተነገረላቸው አረቲ ጉታች ናቸው። ተዋበ ከራሱ ኪስ እልፎ የኔን ኪስ ጤንነት አረጋገጠ ተዝናና። ሽ ሂ ለሱዳንና ሳረብ፣ በጦቢያ ለኩታራ ማታሰያ ነው እንደሚሉ ያውቃል። ወደተጠራ የሀበሽ ከግሪ ቤት አመራን። ተዋበም ሳይጠጣ ከዋለ የተረገመ ቀን ነው የሚለው። በሳቸው መታጀቡ፣ ከኔ ሊመጣ ከሚችል ክርክር አድኖታል። መጠጥ በመጥላቴና በመፃረሬ ሳይሆን ከተነሳንበት ሰአት እንፃር መጠጥ ቤቱን የወታደር ግርግር ስለማያጣው መታፈሱን በማጠን እንጂ። የኒሜሪ መንግስት የእስላም አርክባዊ-እምነት አስጠባቂ ወኪል ነኝ ያለ በመሆኑ ጌልበታም መጠጥ ሁሉ የደባቅ ሸቀጥ ነው። ከዚህም የተነሳ በመጠጥ ፍተሻ ስም ቀን-ከቀን ንብረታቸውን የሚዘረፉ የሀበሽ መጠጥ ሸቃጮች ቁጥር ጥቂት አይደለም። ዝርፊያው መጠጥ ሲገኝ አይደለም- መጠጥ ከሌለ ነው። መጠጥ ከተገኘ ወታደሮቹ የተማመኑበት (የጠረትን ያህል) የዝብ ገንዘብ ስለሚቀበሉ ሰነስርአታቸውና አክባበራቸው ልዩ ነው፤ በትር ከሰው ጫንቃ ላይ አስቀድመው አይጥሉም፤ ያም የሚሆነው ዝብ የሚበሉት ሰው የወደፈት ወዳጅም ስለሚሆን ነው። መጠጥ ካልተገኘ በጣም ይናደዳሉ። የፖሊስ ሀይሉን ጣቢያዎች የተወሸሹበት ከግሪወች ሁኔታ ከዚህ ይለያል። ቷሚ ዝብ (ባይኑቅም ሆነ በጥሬ ገንዘብ) የሚሰጡ በመሆናቸው የመሸታ ቤታቸውን በሳንጣ አይበዘበዙም። እንዱ መከንን ደንበኛ የሆነበትን ቤት ሌላው እንዲያረብሸው መተዋወቂያ ዘዴ እሳቸው ስለሚባል መምታታት ብዙ ጊዜ ሲፈጠር አይታይም።

መኮንኖቹ ራሳቸው መጠጥ ገፊፊ በመሆናቸው መለዮዋቸውን ጥለው ከሚያውቃቸው በሳንጣ ለመሸሸግ የተለየ እልፍኝ አላቸው። የንደህ ያለ አገልግሉት ሰጭ መሸታ ቤቶች አሰራርም ከተራው የተለየ ነው። የሸፉን ስሙ ምግብ ቤት ነው። አንድ መደበኛ ሰው ሌላ አዲስ ሰው ይዞ ሲመጣ ባለቤቷን ሊያዝናና የኛ ሰው የሆነ ጥቁር እንግዳ አመጣሁልሽ ይላል። ተራ መቀመጫውን ለመዝለል የማስፈቀድ ዋይታ። መደበኛ ጠጭወችን ሳለመታየት መኮንኖቹ አይፈረም፤ ደግመው ከተያዩ በመገባበዝ ወዳጅነት የሚሰረት በሁለተኛው ቀን ነውና። ስለሆነም መከተሪያ አይለያቸውም።

ተዋበም ለቤቱ እንግዳ አልነበረምና «አበባየ፣ እኔን መሰል ሰው ይኸልሽ መጣሁ!» አለ፤ ባርባወቹ የድእሜ ክልል ለሚገመቱና

እንዳንዱም ምቾት ያደነደናቸው በመሆኑ ከዚያ እድሜ አንስቶ የሚታዩ ዝም ብለው ለሚፈጉ ከማሪት።

«ብርብሩው፤ እንዴት ነህ? ባንተ የመጣ ምን ይጠየቃል፤ ደልቅ አታቅማቸው፤ ውስጥ ግቡ!» ብለውን ልንተመጥ ስናደነደግ እያ ተበጀ፤ «ወይ አንተ እግዚሀር! ከምን እይነት የሰላች ቤት ቤት መጣሁ!.. ከመሀከላችን ያናታት እለ መስል ተዋበው?» ሲሉ ጥርሱን እፍን እስመታቸው። ቃል እልጠለም። ተበጀ ገናለገናው የተደነቀባቸው ከማሪ «ምን ልታዘዝ?» ሲሉ ተዋበ ወደእያ ተበጀ ዞሮ «እባ ዘራፍ፤ ምንድን ነው የሚጠጡት? መቸም ከረቲ እይወርዱም፤ እይወጡምም፤ ልክ ነኝ?»

«እኔ ተበጀ እባባልህን ብከድ ምን ትፈጥራለህ? ግና የሆድ እውቃ ነህ፤ በል እስቲ የዛሬን ከፍህ ወጥቷልና ይሁንብኝ» እሉ እየፈገጉ። የሁለታቸውን ደርብ እዘ የተረሁት እኔ ስሆን ከማሪዋ ሪታቸውን መሰሱና «ለእስያቢ ምን ላምጣ?» ሲሉ እጋጣሚውን የመጠቀም፤ ከኔ በፊት ቀልጥፈው ከቤትዮዋ እረፍተነገር ስሁተት እወጡ ... "እንቶነቴን " ሊያስነሱ። «እየ! የትድረት ነገር! እይንምን የመገመት ነገር ይቸግረዋል መሰል? ተባልሰ ኑሮ የሆነ ዘመን... ቅልቋ ቤትየ ሀዓኑን ልጅ እንቱ ማለትዋ ተገቢ ነው በሞቴ? መልሰም "እንቶታ ማባረሪያ፤ እንተታ ማታረቢያ ነው" ይሏልና እዚህ ቤትዎ የገዳም ቅድረት ማንሰትዎ የህቅ ጨዋታ ይሆናል?»

«መጀመሪያ ጠላትዎ እፈር ይብላ! ተባልሰ ኑሮ ይበሉ ሪላቸው! የበዎ እኔን እንቱ ማለት ያመጣው መሰሳስ እይደል ሾጋው በጌምድር!» እሉ ተዋበ እበባየ ያላቸው ተወረገሩጊ ቤትየ፤ እይናቸውን ከተበጀ ላይ ደረቡመሰሰ እርገው። የተበጀ ልብ ተሸበረ መሰል እይናቸው ቤትዮዋን መፍቀድ ተስነው። «ይሆን ባውቅ እልናገርም ነበረ፤ ዛሬ ተገኘሁ፤ በጣም ምጣተኛ ፋሲካ ቤትየ። ወብ ጨዋታ ተዋጣልን» ብለው እከሉቸው ተፍታታ። ከማሪዋ ግን ያልጨረሱት የመልስ ምት ኑሮ፤

«እልተጣጣንም፤ ያውም የበዎው ተረብ ያደላል፤ ተዋበየ፤ ያገሬን ክህነትቀመስ ሰው እመጣሀልኝ መሰል? የገዳም ቤት ከልታያቸው ምን ብለው ይመጡ ኑሯል! እንዲያውክ ወይ ጨዋታ!» ብለዋቸው በክ-ት-ክ-ት-ክ-ት ሳቃቸው እንደታጀቡ መሰኪያ ሊደረድሪ ተመሰሱ። እመለጧቸው እንጂ እያ ተበጀም ቢሆን ገና ያልተደፋ የመልሱምት ተረብ ሳይዋራቸው ይቀራል? እደሰ በታ ነውና እይናቸው ለቅልውጥ ያልሄደበት በታ እልነበረም- እይናቸው ባተሰ።

«ይሀቸ ቤት የክህነት ነገር እንበታ መዲረሻውን ሳትጠቀም

እቶመች፤ ክህነት በዚህም-በዚያ ያስኬዳል፤ በሆነው ቢሆን ሰልክን የተቀበሁ ሰው መሆኔን እላወቀችም መሰል! የሷ ቅስስና ግን እየሰብኝ፤ እማረኛዋ ወኔና ሀይል በጣም ይበዛበታል። እናንተ ተማሮች እትገቡበት በታ የላችሁም። ብዙ ታውቁ የል! (ተዋበም ጭምር ተማሪ ተብሏልና ያበበውን እንጂ) ይሀችን ወብ ቤትስ እላየ፯ቅም፤ ያውም ከዚህ ከቅርብ ተደራጅታ የተቀመጠች ቤት፤ ከባቻ ላይ የተጣለ ነገር ምንጊዜም ጉዳይ እይጠፋውም። እንግዲያ፤ በገዳሪፍ የቀረኝ እንድ የመጋቢያ ቤት የለም። ያውም ቁና-ቁና ሳንቲም ለመኪና እየከፈልኩ የሄድኩበት። እምላክ እሰራ እል ያክበራችሁ፤ መጠጥ ቤት ተብሉ፤ እንኳን ለዚያ የተሰራው፤ በይጠጣም ከፍቅፍቱ ፊቱ ይባላልና በጣም የተጣዳችና ውብና የተበጃጀች ቤት። ከማሪዋ የኛ (ፊላሽ) እንዳትሆን ፈራሁ! ከሆነች በጣም የምትከብር ኑራ! ይሀ በዚህ የሚያልፈው ፍጥረት ሁሉ...»

እንድ መስኪያ ሳይፈጁ «የሺማግሌ ሽንቅና ችግር ማለቂያ የለውም የውሀ መከፈያው ጉዳ በየት ነው?» ብለውና ተመላክተው ሲሄዱ ተዋበ እማቸው። «ይሀ ሽማግሌ ውሀ ገልክፍል ብሉ የወጣው ሲሸና እይደለም፤ እንኳንስ ሳይጠጣ፤ ጋን ጠላ ብቻውን እስፈጅተህ ብትበጠው ደም እይወጣውም። እረቂማ እንግዲያ ያደርቀው እንደሁ እንጂ የሚገፋው ውሀ እይኖርም፤ የሄደው ጋቢውን ሊተረተርና ብር ሊመዝ ነው፤ እመት፤ እመት!... ስፋት ሊተረቅር ነው የሄደ! ወሸት ቢሆን ምሳሌ በምላጭ ይተልተል! ... ስግ ክንዴ! ይኸ በላገር የቀበረውን ሳንቲም እውጥቶ ቢከፍል በነሀሴ የጉልጉሉ ደብ የዋለውንና በታህሳስ ጉልበት እናውጣልህ የተባለ እጨደኛ ያሀሉን ነው የሚከራብን፤ ሰንት ማንቶርቆሪያና መሰኪያ እወረደኩላቸው ብሉ የመንደሪ መንግስት ነው የሚሆንልህ። እዳው ይብስናልና ለክፍል ሲያወጣ መልሶ ማስቋጠር ነው።» እያለ ሀሜት ላይ እንዳለ፤ ተመልሰው መምጣታቸው ጨዋታውን እቋረጠው፤ እጉብዝብንላቸው ተቀመጡ።

በኔ በኩል እሁን የምጠብቀው ከገባበዛቸው በፊት ተነጥለው ያወረት ምን እንደነበረ ማወቅ ብቻ ነው። ማታውን ከገዳሪፍ ካርቱም ከሚሜነው ቡድን መሀል የእያ ተበጀ ቤተሰብ ዝርዝር እንዳለበት ቀደም ነግሮኛል። ይሆን እንተርሰ፤ «ለዚህ እፈ-ቅድ ሽማግሌ ማታ የሚሜን መሆኑን ብነግረው፤ ዛሬ ማታ ፈረንጅ እገር መግባቱን ሊያበስር እገርን ሰብበ ፍንጥር ሲያወርድ፤ ያበደረውን ሲሰበስብ፤ የቀበረውን ሲምስ፤ ሲሸጥና ሲለውጥ ያድራል። ይሀ የምስጢር ጭንቅ ይጋሰጣል፤ ቅድም ሲለፈልፍ እንደሰማኸውም የቅሊንቅ ማታ እይነት ብጥብጥ

ተፈጥሮ ጉድ እሆናለሁ በማለት የሸቶኛል ብዬ እምቸገራለሁ። ተንገለው ማሽክሽኪቸውና በዚህ አለት ከተዋበ ጋር መጠጥ ቤት መገኘታቸው ፕርጠሬዮን አጓለበተው። እኔ እንደሁ እያለሁ፤ «አባ ዘራፍ!» ብሉ ጠሯቸው፤ «ሰው በየማታው ደህና እየተጫነ ነው። እደዳል? እስፖርክ ተራ ይደርስያታል። ለእድልያ ይበልዩ!» ቢሉ፤ የሁኔታ ማበሽ ተያቄ እንደነበር ገብቶኛልና መልሳቸውን እንደሉ ጠበቅሁ።

«በወለግ የሚጫነ ወግ ብዙ አይነት ነው፤ ሞት የሚነ ወን ያሁል ግን የሚን የለም። ስራ በውግንና ሆነ፤ ባለፈው አመት ሹመት የቅገሬ እሱራኤል ተራ ሁኖ በጊምድሬው ለብዙ ፍዲ ተደረገ። ቅገሬዎቹ ጉበዞች ናቸው፤ የተራቸው ሰው የለም። ሌላው ወገን በወገን ተሸከክሬው እየረበሌም ጠቅለው ገብተዋል። ሌላው ወገን በወገን ተሸከክሬው እየረበሌም ጠቅለው ገብተዋል። የደረበቹ ወይም የፈታች ቀርቶ ከነሱ ጋር የተጋበኪ ተጠቅጧል፤ ታዲያ፤ ሹመት ቤት ባትቆረኝ መቅረቷ ለዚህ ጊዜ አጋለጠኝ። ከላይ፤ ከወዲያ ከነሱ ሲወርድ ጉንደሬውን ከዘጠኝ ስነጠቀው። ከላይ፤ ከወዲያ ከነሱ ሲወርድ ጉንደሬዎች ናቸው (እየረበሌም) ያስተዳደር ስምሪት አውጭዎቹ ጉንደሮች ናቸው ይበላል… ቢሆንም ደግሞ ቶወልዱ፤ የዘር ግንድ ቅርንጫፈ ይበላል… ቢሆንም ደግሞ አደርሰበት አገርና ያልተመረበበት ድር በጠቢያ አይገኝም፤ ባዘዘ፤ በምግብ-በር፤ በጭሁራ፤ ድፍን ደንቢያና ጭልጋ፤ ደገመህ ወደሌላ ስትራመድ የዘርግንድ ስረ ቷራ ሁሉ ይገባል። ጉንደር ቾቸላ ባይቀር ይጠልቃል። ግና፤ ጊዜው ብጣም ለተረበ ሆኖ፤ ለተበጀ የሚል አልገጠመኝም።

«የበው መውደድና ፍቅር… አለ እትበለኝ፤ የራሰሆን ውብ ነገር እንተው ባትሆን ሌላው ሲያነበው ይመቻል።… ታዲያ የፍቅር ቤቱ እኔ ነኝ። ከቅንሽ ቅልቁ ስቂ፤ ሁሉን አክብሬ ነው። ሀለት ቅሉኛላቾሁ? እስቲ በሉኝና ልጠግ፤ ምን አመል ይጠጠልኛል?… ተዋበ ው!… አባ ክሁ! እፈር ስሆንልህ፤ በየሁሁ ቀጥር እክላቴ ይለነጠቃል። ለኔ የምትወለው በጉ ነገር ያለ ይመስለኛል። የኔ ይቅርብኝ፤ ብምቅም አለም አዩቸ፤ ድሬኩዩ ነው፤ ሞት ለኔ የተገበ ነው። እንድና ሁለት ክታራ አሸገርልኝ፤ ቤቱ እንኪ ቢቶይም አይጉዳ፤ ከወዲያ የቤት እጥረት ለለ… እስኪሆን የገበው ወንድ ብቻ አይደል፤ አባላጊውን አላምነውም… ቤቱና ከዘራን በእጅ ነው»

«ካንዷ ቢስት ከንዷ፤ ቅንፋሽ መቅየር ለምደበወታል፤ እኔ ለንዲቱ ቤት እልበታ ብያለሁ፤ አንቱ በሁለት ይመረከዛሉ።»

«እየ! ያንተ ነገር፤ ቀምነገር እያወራሁ… ሂ ሂ! ቢልት ጠለቅሁ። ይሽን ወደ ኂላ እናወጋዋለን። ካንዷ ጋርእከ ብዙም ማገኘት የለኝም፤ ልጇን ብላ… ቤት ልጅ ብቻዋን፤ ታወድቶኛለች በማለት ነው ያስተልቢኪት፤ ያም ሆኖ አልተበቀሰኪትም፤ ልጆዋን ብላ ነው፤… ልጆዋን ብላ!»

«ስልጅ እናትያ ቢል ብናመጠላቸው ይበግግሉ ተቢ?»

«እየ ተዋበው! አሁን ወጥታ የተጫወተከ መሰሉሁል፤ የልጅ-እናትግ ሁሏስ ምን ሆንችና ነው? ታዲያ ግን ተመልሰህ ከተረብህ ወሀ ውን ሳብን መሰለኝ! ሰው ከሞት አፋፍ ላይ ተተምጦ ስለበርግ ታወራለህ!»

«ሰው አባ ዘራፍ፤ ብዙ ችግር ቢኖርም፤ ሁሉንም ባናጠው አይቀርም። እስፖም ቢሆን ከነገዘረ ይወጡ እያወቀትምና አልተረሰም። በቅእግዜት የማይሆን ነገር የለም» ብሉ እንደጀመረ ታሱን መነጠቀት። «ሽግግሌ እር ያበላል እለ በበደሉ ላይ እጉል ድርድር የተፈረደበት ሰው፤ ሰደደኝ ብየዋለሁ እሸማገለኝ። ይሆን መዘለቂያ የለለው ታልኪዳንግ ሌላውስ መች ነሳኝ! በታልኪዳን ብቻ አመት አለፈኝ፤ ሰው ሁሉ እየተረደና በመጠ በሳልስቱ እየረበሌም ሲገባ! እ ሂ! የሚሰራው በደል!»

የሆድ ብሶታቸውንና የሞቅታ እየያቸውን ሲያወርዱበት ተዋበም ከመጠጡ ሀይል ተገፋ መሰል መዘለል ጀመረ። «ተዋበ ይሽን ታል ገባልኝ አይበሉ፤ እንቅፋት እንዳይበዘብኝ፤ እንደኔ "ብላን" ግን በዚህ ሁለት ሳምንት ተጋመች አስነሳወታለሁ» ሲላቸው፤ አይናቸው ክፍት ብሉ እጆቻቸው መተመጫ ወንበሪን ወገተው ተነሱ፤ «ይቅብረከ እግዚሀር፤ አምላክአሱራኤል!… የመረቀሀ ያብርሆም ዘር፤ ያበብህው ይመለልሀ…» ሲሉ እንደተደናገጥን ሁለታችንም ተያየን። «በመርቅ አሜን አትሉም?» አሉ እራሳቸው። ተዋበ ተቀሳጠፈና «አይበለማወትም እንዴ? አሜን እያልክክ ነው፤ በልብም አሜን ይበላል፤ ይልቅ ተቀምጠው ይሆን ነበረ አይደል አባ ዘራፍ!»

«ወይ መተመጥ! መተመጥ እንጂ አገር የፈታ፤ ምነው ቀሚም በተባከ! እ-ያ! ባንተ በጣም ቀላል ነገርህ ነው፤ ግና፤ የዲዊትን ጀግንነት፤ የሰሎሞንን ብልሀት ካንተ ላይ ያወለው!»

«አሜን!»

«ብርሆን ነህና እግዚር ወደማምባር የምታስበውን ያብራራልህ!»

«አሜን!»

«ገና ለገና ሁለት ሁናችሁ ስትገቡ ነው ያወኩት፤… ሌጣ አሁያና አንድ ሰው፤ በሀልምም ሆነ በእውን ምሳሌው አንድ ነው። በእውን ቢሆን ጠየቅ አይገጠምህ ይባላል። ወደቤት ስትገቡ ተረገጠ ይዘኝ የነበረ ጫንቃየ ተፍታታ። እግዚር ነቢዩን ከፈቶ ከኂላችን ያቁምልን!»

«አሜን !»

«ይቅባረክ እግዚሀር፤ እምላክ እስራኤል… እኔ ያንተ ፍጡር፤ የምትሰራውን አንተ ታወቃለህ… እግዚኦ! ይኽ ግግሽ ወር እንዴት ያልቅልኛ ይሆን?» ብለውና በራሳቸው ተደንቀው ተቀመጡ። የበላነውን በልተን፤ መለኪያችንን እንሟልጠን ልንነሳ መሆናችንን ሲገመግሙ፤ «ጀግና እንዴት ነው? አትግቸን ይኸው ብቻ ማለት ነው? እንደግምም እንዴ? ለ ሂሳብ እበቸሁ እንዳይሆን እኮ፤ ገናም ቀን ነው፤» አሉ።

«መሸቷል፤ ወደመንደር ስንዛወር ደግሞ የቀረውን የሆድ በታ እንሞላለን» ሲሏቸው እንደተነበየው ከኪሳቸው ለመግባት የመርፌ ቀልፍ ሊፈቱ ግተፍተፍ ሲገቡ፤ «ምን ሊያደርጉ ነው? አባ ዘራፍ!»

«ተዋበ ወ! እምላክእስራኤል የቀናኝን! ዛሬ ሰርጌ ነው፤ በእውን ያለም ቀኔ! ሲሆን-ሲሆን ሌላ ነበረበት፤ ለዚህ ነው? ደህቸግ ምን አላት! በቸር ልግባ እንጂ ከወዲያ (እየረበሉም) የምሰራውን ልቤ ያውቀዋል» በማለት፤ እነቸው ሊከፍሉ ተዋበ ሊያስጥላቸው ትግል ሆነ። «ደብሉ ስንታገል ሌላ ጣጣ እንዳይመጣ! የዛሬ ባምንት መጥተን የመሸኛውን ያጠጡናል። ግብዣ ያኔ በሰፊ ያምራል፤ የሱዳንን እምባ ከሸክም የሚያወርዱት ያኔ ይሆናል።» ብሎ ተዋበ የተቀኘባቸውን ከጉዳይ አልጣፉትም። ይልቁን በደስታ የመብት አዝማሚያ ታዩቸው፤ «አንተ ይኽ ነገር እውነት ሲሆን ነው መሰል?… (እርሱን ትተው እኔን እየተመለከቱ)… የለም! በደኛል አይደል የምልህ!» ብለውና ወርደው መሬት ስመው ተቃኑ። ተዋበና እኔ እኩል ለከባቢያችን ተጨንቀን ተያየን። መሬት ስመው መነሳታቸው ብቻ አልነበረም የጨነቀን፤ ድምፃቸው ከሰው አልፎ ቶሎ የሚያደነቁር ሆነ። ከማሪያ ከዚህ ያንድ ሰው ወኪታ ለመድረስ ከተፍ አሉ። «የመተሟሟ ፍንጥር ኑሯል እንዴ የወረደው? እብርሀ ዮ!… ማን ነህ… ተዋበ ዮ! አየ የኔ ነገር! እኔን! የሌሰውን ሰው ሁሉ እንዳስጠራኝ! አሁን እናንተ ስትወጡ ደግሞ «እብርሀ» የሚባል ወንድም አለኝ፤ በራሱ ስም ትቸ ተዋበ ወ ብየው ቀጭ! እንደኔ ልባቸሁ ይዋሰዳል በሞቴ?… ኧረ ለመሆኑ አለመጋበዜ ለምን ተብሎ ነው?… ወይእንዳንድ ቀንና ያንዳንድ ሰው እመል!» ሲሉ የተዋበ ከንፈር ተንቀጠቀጠ፤ «አበባ ዮ! አንችን ሰረባስ ከወሰጆች አይወምረኝ! ስራ የበዛብሽ መሰሉኝ እኮ ነው! መክፈሉንማ እንግዲያ የሁለት መለኪያ ከፍየልሽለሁ፤ በዚህ በኩል የምታግኘኝ ከሆነ ደግሞ "እመል" ያልሽውን አትደበልቂ፤ እመሌ የታወቀና አንድ ነው፤ ለሌላው ብጡፉ ባንች አልከፋም፤ ከንቸ ሌላ መግቢያ የለኝም! እንዳንድ ቀን ያልሽው ግን ለኔ ሁኔታና ተፈጥሮ የሚገጥም ወጥታ ነው።

ባጠፉሁ እከፍለሁ»

«አሁን በኔና ባንተ እብደት መሀል ከወገን መነጠልን ምን አገባው፤ አፈር በበላሁልሽ! አንተ ቀልዱንእኮ ነው፤… ግና የእውነት ቅጭጭት ነው?» ሲሉ እበባዋ፤ ለመልስ ከተዋበ ይልቅ ተበጀ ገቡ፤ «በጣም! ከቶንጆና ከድንገል ልጃገረድ ሳይ ነዋ የወደቅነው፤… እይዘሻ፤ የታጨሁት እኔእንጃ ተዋበ ው አይደለም፤ እሱ ታጭቶ ከአበባ ቤት እንዴት ሊገባ!» ሲሉ፤ የአበባዮ ከትክት ከት! ሳቅ ገኙ ሆዋ ሁላችንም ሳቅን። አበባዮ ዘመር ሲሉ እያ ተበጀ፤ «ዛሬ ስንት ወለታ ተዋለብኝ! በሉ ይሁንበት፤ የድግስ ነገር ሲሆን የሰጠን አይጋብና በግራ በቀኝ ባልቅና አሳግሬ ሞልቷል። ልብ ብላቸሁ ተቀመጡ፤ ስጡራ መምጣት ነው።» ብለው በቃሌ-ኪዳን ተበተቡን። በሬን ተራምደን ስንወጣ ትከሻ-እከላቸው ተንፈራጠጠ፤ ክንዳቸውን እንደሀለጊዜው ከብብታቸው እንክረፈፉትና ታቹ ጀግራ አረግመዱን ተያያዙት። የክንዳቸውን መንገርበብ ተመርኩዞ የሆነ ሰው ሲተርባቸው «እንዝጠበ» የሚል ቃል ይወምራል። ተበጀም ማብሩሬያ ይሰጠብታል። «ግጥግም ሁሉ! ስንፉ ሁሉ ያልሆነ ተረብ ይተርበኛል፤ የክንድ ከብበት መተሸሸት የቅርናት እዳ እንዳሆነ… አገር ይሁን እያውቅም! እየር እንዲዘወር በንገረብባቸው ቀጥር… ያውም ሲታየኝእኮ ነው! ነው የሚሉት። ታዲያ ከመለኪያው የገዙት ሀይልና የተዋበ ቃልኪዳን ተደምሮ የአገር እጠጣላቸው ከመሬቱ ሳይ በጣም ተጨነቁ።

«ደብሉ! ወደማታ… በከብቶግባቱ ሰአት በቀርጥ እመጣለሁ። ከመንደር እንገናኛለን» አለ ተዋበ፤

«እሀ! ተንቃቃን፤ ዛሬ ገንዘብ ልቃከፍል ነው መሰል?… ያለፈውን ባምንት እለግተው ባይሰጡኝ ቀርተዋል፤ ያ በርጋጋ ጉንደሬ ሲብረገረግ ስሜን ከመዝገብ አጠፍቶ ከችገር ውስጥ አከረመኝ። በል ባንተ የሚመጣ ከሆነ የፊት የፊቱን ብሏልና ጊያ ንቃይ፤ ባንድ ሳይ እጋብተህ ከውንልኝ፤ እንግዲህ መቸም ተይዞ ያለሁት ባንተ ነው። አሁን ነገር ግልጥ ሁኗል፤ ሸኪሬዮም፤ ገመና ከታቸም አንተ ነህ» አሉ። ያልነኩት ጉዳይ ይህ ነበረና፤ ጠቅመው ሲወርሱ ያወቀበት አስመሰሉ ፈገግታ መገባቸውና ስንለያይ፤ «በሉ እንግዲህ፤ ስራ መቸም በጥብቅ ተይዟል፤ ነቢዩ በፊት በ ሂላቸሁ ይቅም… ታዲያ ቀልጠፍ-ቀልጠፍ ነው» አበራተውንና ሹም አጣንተው የጠፈር እረግመዱን እንደተያያዙት ተለዩን።

ፍንጃል ሰባሪ ው።

ተዋበ ማታውን ሰማንያ ሰው ሊሞን ከሱዳናዊ ባለሉሬ ጋር የመግማያና የመተማመኛ ፍንጥረን ቅብንት ማታ ጠጥቷል። እንዲህ ያለው ፍንጥር እንዳባህልም እያደገ መጥቷል። በደፈናውም ሆነ የባይ -ባይ የምስጢር መገቢያውን መንገር ለሱዳናውያን የ‹ክንትሮባንድ› ሰወች ዋና ነገር ነው። ከቅም በላይ የሆነ እዳ ካልወረደባቸው ባንድ ሁኔታ ከተግግሉት ሰው ጋር ቢጣሉ ለመጉዳት ብለው ምስጢረን የሚዘከዝኩ በጣም ትንሺ ቁጥር ቢሆኑ ነው። የመሀሉ ፅዋ በጣም አክብሪወች ናቸው። ተዋበ ግን አንድ የሆነ ችግር ተፈጥሮበት ፈርቷል። የፍርሀቱ መነሻ፤ በሹመት ጠብ የተነሳ አንድ ያኮረፈ ያገሬ ልጅ (ወልቃይቴ) ጉዳይ ነበረ። የዚህ ሰው አፈንጋጭነት የፈሳሽ ስደተኛ አንድ ሰሞንኛ የመዋያያ ርእስ ሁኖ ያትትታል። ‹‹በመጀመሪያ ደብ ግለሰብ ቢተሰቡን ከወልቃይት አስመጥቶ ለመተሳቀል የከጀለ ከመሆኑ ሌላ ከስራ-እል ደልት አሜሪካ መግቢትን ምርጫ ብሉ ነው የተቀመጠው። የሚፈልገው ባሜሪካው ጉዳና መግቢያም ሆነ ለስንቁ ገንዘብ መሰብሰብ ብቻ ሲሆን፤ ይሆን ተግባራዊ ማድረጊያው መንገድ ደግሞ የእስራ-ኤልን በሱዳን ተወካዮች በመቅረብና የወልቃይትን ቤተእስራ-ኤሉች እለ ሂችሁ በማለት ብቻ ነበር። ለዚህ ማጠናከሪያ ይሆነው ዘንድ፣ የወልቃይቶችንና የጠገዶችን የመሜን እድል አለማግኘት እንደዋና የመቃረቢያ መፈክር (በእስራ-ኤሉችም ሆነ በወልቃይት-ጠገዴ ሰወች) ተጠቅሞበታል። ግና ሊሰክለት የቻለ ነገር አልሆነም- ሌሎች በስልትም ሆነ ተደማጭነትን በማግኘት እስራ-ኤሉችን አጥፈውበታል› ሌላም ሌላ ታሪክ ይወምራሉ።

ከክስረቱ የመጣ ቅልም የሚለው ተዋበ ደግሞ ‹ከሱዳን የፖሊስ መኮንን ጋር የተጋባቸ እህት አለችው፤ እኛ የምንሰራውን፣ የምንወጣበትን፣ የምንገባበትን ሁሉ በፀጥታ ክፍሉ እየተከታተለ. አሁን በዚህ ዙሪያ ስንት ሰው እንደሚከታተልህ አታውቅምና ከፋም- በጆ ዙሪያህን ተቆጣጠር፤ በተለይ ሀበሻ ካየህ ተሉ ንገረኝ! እራሱ ወይም የሱ በወች ይሆናሉና እንዳንበላ ተሉ ተሉ ተከተለኝ!› ብሉኝ ማጠንጠን ጀመረን።

ያረማማዴ ፍጥነት ሲያንገላታኝና ቀልቤን ሲገፈው በተር፤ ንግግሬ ግግሽ በግግሽ ወሸት ነው። የሰውየውን ቁመናና መልክ አለማወቄ ሰው ሁሉ ሰባይ ሁኖ እንደታየኝ አልከደም። ታዲያ፤ ሸገርጊራ በታ ደዘኝ ሲገባ የጥንታቴ መስሉኝ ነበረ። እንዲያ ተራምደን ከለየለት ቆሸሸግ ሰፈር እየመራኝ ገባን። ያስተዳደር ክፍሉ ለዚያ የተመደበ ባጆቱን ባለወቅም ከባቢውን ከንቲባ

ብሉም የማዘጋጃ ቤት ሰራተኛ አልዘረበትም። ገሬና ቀኝ ከፈፉ ባቅክልት ልጨ፣ ከጉዝጊዝንት ከመጣው ባር ጋር ሲያዩት እንዳንዱን የእንክየመስክ (ጉንደር ውስጥ የመሸታ ሰፈር) ከበቢ ይመስላል። ሱዳኖች ለምንጠፍ እንጅ ለጉዝጊዝ ሲሆኑ ብዙም አልሰግሁም፤ ይሆን ቅርኢት ማየቴ ግን ገርምኛል። የፈረሰ ዳስ ትራምውና የዳጋ (የሱዳኖች ጠላ) እተላውም ተረግርጎበታል። ያንን የተጠጋ፣ በሀካል እንዳንድ የኛን ባለዘሮች የመሰለ ሰው ተቀምጧል።

እባሬ እንዳጊው እንደሰማው "ማተቡን" የዳሰሰ እያስመሰለ ለቆሊ እንደተመደበች ጥቁር ፍየል ታጭሉን ያታውራል። ከዘረጋው ሰኔል ላይም ግምጃ ጥሉበታል። ከግምጃው ላይ ያንድ ባንቴም መጠን ያህል የተከራከመና በጥበብ ተዘራዝረው የተጣሉ የፍንጃል ሰባሪ እፍስቧል። ተዋበ እየሄደ ነበር የመሰለኝ፤ ባሳለበው እጠፍ ብሉ ከዚህ ጠጠር ሰብባቢ ፊት ሸብረክ አለና ‹‹ሰላም አሊኩም›› አለው። ሁኔታው ግራ አጋብቶኝ እንደተገተርኩ በመቅረቴ፤ ‹‹ብካታ ከንዴ ና! ሸብረክ በል፤ እኔን ምሰል› ሲል ግራ እንደተጋባኝ እኔም ተንቆረጠጥኩ፤ ያንቆረጠጠውን ነገር መዳረሽ ለማየት። ለወጥታ ያህል እንጂ ምንገዙም እንዳዘዘኝ ነው የምሆነው። ሁለቱ የሱዳን ፖውንድ ከደረት ኪሱ ባጠና እንዱን ነጥሉ ከግምጃው ላይ ጣለ። ታጭለኛውም የፍንጃል ሰባሪውን እነባና መሀል መዳፉ ላይ ሸካሸክ እንደገና በተነው። ተዋበም ደንጊውን ፖውንድ በእጁ እንክርር ይዞታል። እየው! ደህና ከተናገርክ እወምርሀለሁ የማለትም ይመስላል፤ መደበኛ የመንገድ ላይ ማስጠንቆያው በመከፈቸው ከሰጠው ሲሰውንእንኳ አልነበረም- ሰውየውም የዳባውና በዚህ መያው የተጠቀመ አይመስለምና! ብቻ የከጀለውን መሳ የሚያወቀው ግን ራሱ ባለቤቱ ተዋበ ነው። መዳሮቹን ካገው እስታክና ጣቶቹን ከጉንጮቹ ላይ እሜፍሮ ይሆን በፍንጃል ትርተባ የሰለጠነ ተናጋሪ ፍንጃል ሰባሪውን ሲያነባና ሲጥል እያየ ጠበቀው።

በነገራችን ላይ፤ ተዋበ ከኔ ጋር ተዝናንቶ የማይናገረው አንድ ችግር አለበት። ባንድ ነገር ብቻ እያምነኝም! እንዲት ቤተእስራ-ኤላዊትን፤ እሱ "ተማሪ" የሚላት ደርባ ፍቅር አስይዟታል። እሱ ተጠቅቶባታል። የያልጋነሽ በቀባቀባዊ ጥቅም ላይ የተመሰረተ መጣጋት ግን ከተዋበ ጆርባ የሚወራ ነው። ለገንዘብ በጣም የቀረበ፣ ተሉ ሱዳንን በመልቀቅ በኩልም ሹመትን ለመጠቀም ማጠንጠኗ ይወመትበታል።፣ በዚህም ልክ ‹‹ይሆች ቤት በመጨረሻ ባቅዛለተው ይሆንን ጉበዝ ያሳግባብ መብቷ ህይወቷን

ያስጠታል። እሷን እራዳነት ቢያጠቃትም፤ ልጁ በደንብ ላይ እምነት ፅኑ ነው። እታሰው ከትድረቱ ጋር ቢጋጭ ያርዳታል።» የሚሉና እሷ የማታውቃቸው ተጨናቂወቿ ብዙ ናቸው። በጤናማ ጊዜ ባያናግረኝም ሲጠጣ ቀን በሮሮና በቧልት እየዳንገመ ለክፎኛል። «በትምህርት ልቀት ስም፤ በታላቅ ማሽበልበል፣ እኔ ቀለም ባለመጨንቆረና ምሁር ባለመባሉ፣ የምወዳትንና የምትወደኝን ጉብል ተማሪ ደንታራ እየሆነ ፈገረኝ። ተማሮችን እግዚር ይፍጃችሁ፤ ምንም በደል ባይሰራ ባላገሬን ከሚጨርስ ይልቅ እናንተን ቢጨርስ ትልቅ እረፍት ነበር።» ማለት ተማሪን ከማጣወሪያ ከፊል ቃሉ ነው። ታዲያ ይህ ፍንጃል ሰባሪ ተዋበን ትክ-ብሎ ተመለከተውና ወደተዋበ እቅጣጫ የተፈናጠረውንና እረንጓዴ ቀለም የተፈናጠቀበትን ሰባሪ በሌባ ጣቱ ነክቶ፣ በቀረት ላይም እይናችንን ዙሪያ መራ። «ስማ ሰውየው! ልጅቷ በጣም ትወድሀለች፤ ግና በመሀል የሚበጠብጥ እንቅፋት አለብህ፤ ወደሷ ስትሄድ ይሆን መድህኒት ያዝ፤ ገርጋሪሀና ባላንጣህ ልቧን መንዝሮታልና እንድትራጋ ይረዳታል። እትፍራ፤ ሰውየውን እትወደውም፤ ትመጣ ይረዳሀል።» ብሎ፤ ከምን እንደተቀመመ ያልገባንን፣ ሽታው እቅጣጫ ያልመራንን የተደበሰበሰ ቅጠላ-ቅጠል በቆራጣ ድሪቶ እጅሎና ጠቅልሎ ሰጠው። ተዋበ በመሀሉ እጉርጦና ተክዞ ተመልክቶኛል። ቀማኝ የሚለው ተማሪ የቅርብ ጓደኛም በመሆኑና ያደገው እባል ሆኜ ስለታየሁት የከበኛው ንግግር እስከሮት ይሁን እንጃ በባለጌ እይን እየኝ።»

ፍንጃል ሰባሪው በዚህ እላቆመም፤ «ይህ ሰው ክፍልህ ነው (እኔን ለተዋበ)፣ ያምንሀል፤ ታምነዋለህ። ኮከባችሁ ይገጥማል። ትላንት ከመንገድ ችግር እልገጠማችሁም?» ሲል ተዋበ ራሱን ነቀነቀለት። «ዘሬም መንገድ ከጀላችኋል፤ ቀና ነው። ትንሽ የሚገረግር ነገር ቢኖርም፤ ምንም የማይጎዳ ግርግር ነው። ስታልፉት ታየኛ፤ በቃ! መርሀባ፤ ሂዱ!» ብሎ ደመደመ።

የተዋበ እቅል ቅጥ እጣ። እንድ ብሬንጅ ሲጋራ መግዣ ይነባኝን ያህል፤ የጨበጠውና የጣለለት ፖውንድ ብዙ ፖኬት ሲጋራ ያስገዛውን ያህል፣ እንዲህ ለግስ ለጠንቋይ መክፈሉ በጣም እናደደኝ። እንድ ሲጋራ እየገመሰን ስናጨስ ያውቅ ነበርና ከፊቴ ላይ እንዲያ ሲያደርግ ልስደበው ታየኝ። ዳግመኛውን ብር ከግምጃው ላይ ወደጠንቋዩ ፊት ተሰበ ጣለለት፤ «ሽኩራን! እንሂድ! እኔ ወንድምህ ባሰር እሙቱ የሱዳን ኑሮየ የማላውቅባቸው የህይወት ምስጢር የለም። እንተ እኮ፣ እሁን ተምሬያለሁ ብለህ ትምክሽ ይሆናል! ምን ታውቃለህ? እላምንም ትል ይሆናል፤ እታፍር! ሰውየው ከተናገረው መሀል..? የግል ጉዳየን

ተወው፤ ተማሮች የዘመታችሁበት ነውና ታጠግለው ይሆናል። ነገር ግን የትላንት ማታውን የመድህኔ ድልድይ ጉድ ሲያመጣው ታያለህ? ዘሬስ ቢሆን ይኸው ሰማንያ ሰው ሌሊት ልንጭን እይደለም?» ብሎ ተራ በተራ እየጠበቀ ያወንታ እንገት እስነቀነቀኝ። ግና፤ ጠረጠርኩት! ቀደም ጠንቋዩን እደራጅቶ የጠበደኝ መሰለኝ። ወዲያው፤ «ብላታ ከንዱ ትሰማለህ?» እለ።

«ምን ልትናገር ታየህ? ተዋበ»

«በሀልሜም ደህና ታይቶኛል፤ ይኸ መንገድ መሬ ችግር ያለት ያቺው የተለመደች የመድህኔ የፖሊስ ፍተሻ መሰናክል ናት። የሞት ቀኔ የሚፈተልበትና የሚዘጋበት መድህኔ ድልድይ ላይ ነው። እዚያ ላይ ጉዱ እንሚፈላ እውቀዋለሁ። ዘሬን መቸም እትፍራ፤ ይኸን ሰምንት የእስራኤል መንግስት የሸቀጠውና ያገኘው ትርፍ ምን እንደሆነ እላውቅም፤ ለፈላሽ ሜኝ የጊቢ ገንዘብ እንዲህ ጨክነው ሲሰጡ እይቸ እላውቅም። "ገንዘብ ካለ በሱዳን ሰማይ መንገድ እለ" ነውና፤ ደህና ገንዘብ ጭነን በጊቢ ሀይል እንወጣዋለን። እሁን ፈጠን መንደር እንድረስና እንመለስ፤ ያችን ሁሜን ይሁን ቅጠል እሽትቻት የሱዳን እደስ ነውና እጢሺው፤ የተረፈውን ከትራስጌሽ፣ ከመቀነትሽ (ለምደበት ነው እንጅ መቀነት የላትም) እብዪው፤ የትፕታጤ መድሀኒት ነው ብየ የኔን ትፕታጤ ለሷ ዳርጌው ገዳሪፍን እንለታለን። ነገ ስመለስ እያበደች ትቆየኛለች። እናንት ተማሮችን እይገባይን ጉድ እሰራችኋለሁ። የጠመመ ሁኔታ ቢጠመኝ፤ ሞት ካልቀደመኝ በቀር ባይናችሁ ላይ ????? ብቀር ሰሪ እልታጠኩም ማለት ነው።»

«ጣውንትህ እንተ ከሄድክበት ፍቅራ እይሄድም እንዴ? ተዋበ!»

«ደቸ ናትና! መጀመሪያ ለኔ የተብተበበትን ለባላንጣየ ሲል እያፈርሰውም። እኔን ካዋደደ፤ ውሽማዋን እንድትጠላው ያደርጋል፤ ያበሻ ደብተራ እስራር እንዲያ ነው።» ብሎ እንዲህ ወዘፈውና በጣም ተመልክቶኝ፤ «ስማ እንጂ ከንዱ! ነገር ብቅ ማለት ጀመረች። እንዲያውስ! መድሀኒት ማዘሬን ግን ያስባል? እንተክ እፍህ ዘራፍ ነው፤ በቀልድ እያስመሰልክ ነገር ትዘረጥጣለህ፤ መቸም በእውነስ እልጠረጠርሁም። ግና ቀልድ ወጣልኝ ብለህ ከነዚያ ተማሮች መሀል ይሆን ጨዋታ ብታነሳ ከገደልከኝ ቅጥር ነው። እፈን የከፈትኩለህ የቃል ነጋሪውን በቃል እምኘ ነው። በቅለቴ ጉትቸ እስከትየ ጉድ እንዳትሰራኝ። ይልቅ ከመንደር ሳትገባ ጠብቀኝ፤ ሁለት ብሬንዝ መኪና ከመንደር ሲገባ እይተህ ያኔ ተቀላቀለን» ብሎኝ ሄደ። እኔ ከጠራው ሜዳ ላይ እንደተገተርኩ ቀረሁ።

·የጨለማ ጭንቀት

ጨለማው ዋጧል። መንደሯን ስጠጋ እንዝና ስኔል ግለው፣ ባዶ መሬትም እየመረጡ የሚሰገዱ ሸማንሲወችና ባልቴቶች፣ ከወዲያ ወዲህ የሚረዘረጡ ህፃናት በቀር ጭር ብሏል። መብራት ያጡ መኪናወች በእስሽ ፍጥነት መንደሯ ውስጥ ገቡ። ከነበረበት ጋቢና ተፈትልኮ ወጥቶ «ክንዴ!» ብሎ ጠርቶ ያለሁበትን ሲያረጋግጥ በቀር ሌላ አልጨመረም፤ ከሰጋጆቹ መሀል ተደረጉሰበቻው። «ሰው በላው ጉንደሬ ተበላሀ ዛሬ፤ ተሎ በል! አገር ተበላህ! ፈታሾች ከሱ መንደር ገብተዋል፤ ፖሊሶቹ የሚለቅሙት ፈላሽ ነው፤ ነፍስህን ለማዳን ከያለህበት ቀጥታ ወደመኪናው ግባ! ህፃን ግን እንዳትተው። ተሎ በል! የሱዳን ፖሊሶች አከርማጅ ደዛ ከመንደር ሊገባ ተቃርቧል» ሲል ሁሉም ተተራመሰ። አምባሸበጃቸው። ደስታውም ግራ ያጋባል። ግና፤ ተዋበ የተጠቀመው አሮጊና የተበመደ ስልት በመሆኑ ሰው መደበስበሱን ቀጠለ። «ቋንቋሬ እንባ ስቅል እንጠብቅህም። እቡን መኪና ከዚህ መንደር ወጣና ሌላ የፈላሽ መንደር ግባልኝ በለው!» አለ። ትእዛዙ ወደኔ ነበር፤ ማስፈራሪያ። ሲጠናበት ግን የመኪናወቹን ሞተሮች አስነሳ፤ የቀረጠባቸው መሰላቸውና እንደመሸከረም ንብ ተከንሰው ወጡ፤ ከመኪናወቹ ለመግባት በግፊፊ ተራኩቱ። ስድብና ክርክር ሲጀመር ተዋበ ቀረባቸው፤ «እዚህ ስትባላ ይመሽልሀል! እቃ ደዛ የገባ አለ? የገባ ካለ አውጣ በለው፤ እቃው ከወጣ መኪናው የተዘጋጀው እዚህ ካላችሁት ነፍስ በላይ ለመያዝ ነው። ከሌላ መንደር የመጣ ካለ እንዲገባ በመንደርህ መኪና ሂዷል፤ ተሎ ድረስ በሉት፤ ከራሱ ሰው ይደረብ!»

ብዙ ቀባጠረ። የመጣለትን ነገር ሁሉ አፈሰሰው። ሁሉም አንዳንድ ነገር ያንጠለጠለ። በፀጥታና እየተረዳዱ ሲበጉስግ፤ አንድ አዛውንት «ኧረ እባካችሁ፣ በሉ በበራፉ ግድም ያሳችሁ፣ ጭራየ ከመግቢያው ከበሯ ጥግ እንደተንጠለጠለች...» ሲሉ፤ «ዝም ይበሉ! ከሚሄዱበት ዝምብ የለም፤ ጎዳራፍ መሰላቸው?» አላቸው። ጭራቸውን ግን አልተወውም፤ ለጊዜው አይሰጣቸው እንጂ ይዟታል። እስከሁን ተስቶት ያልጠረጠረ ቢኖር፤ ገዛ ወዳከርቱም፤ ከዚያም ወደ የረሳሉም መሆኑን የተረዳ ይኸን ጊዜ ሳይሆን ይቀራል? እያ ተበጀም አብረው ታፍነዋልና መኪናወቹ የቅመበትን ወለል ሊለቁ ሲንቀሳቀሱ፤ እኔ የባቸው ቡድን ከተማኝበት ብሬንስ ነበር ምድቢ- በጋጣሚ። «እየ ጉድ ስንት ጊዜ ፍርሽ፣ ስንት ጊዜ ፀጥታ

ይሆናል! ያን ሁሉ ሰው ሁለት ፍሬ ብሬንስ ሲበላው ስፈረ ልክ ጠቢያ የቀረውን መንደር ሆነ። ሌላ ፍርሽ! ነገ ደግሞ አደስ ፍርሽ! ፈላሽ- ምንጊዜም ፍርሽ፤ አንተ እግዚር ኧረብ ከሆን መርጊያ!» ሲሉ ቅሬታቸውን ከጉዳይ የጣፈው አልነበረም። ይልቅ፤ ያን ስፍራ ግን እንደመደበላቸውና እሷ እንድትመቻቸበት ሌላው እንዴት እንደፈቀደላት ባላወቅም፤ በኔና በሹፌሩ መሀል የተቀመጡት፣ ባሏ ከጆርብ መቀመጫ በመሆኑ በመጠንን የተደየነች መስከ- ልትም፤ ቀለስላሳ ብሉም አፈራም መሳይ ልጃገረድ አቀማመጥ አጠበኝ «ፎቅ በይግ» አልኩ ወደእያ ተበጀ መዘርና ማወጋት ታይቶኝ፤ «እንዴት ነው ተቤ? ይኸ ፍርሽ በደለውት እንዴ? ለመሆኑ ደህና ሰንብተዋል?» ስል አብረን ማምሸታችን እየታወቀ፤ እንደ ቀረርቶ አይሉት እንዲያው የተደናገረ ድምፅ ሰርተው፤ «ኧ ሀ ሀ ሀ ሀ! በጣም! በጣም! አንተ ደህና ሰንብተሀል? ጋንጃ ሙች እንደገባበት መንደር፤ ነፍሴን ተጣደፈች እንጅ! አንተ ደህና ባጅተሀል? ምንእክ ብለሀል!» አሉ። እውነታቸውን ነው፤ ተዋበም ቢሆን እፊቱ ላይ ለንደህ ያለ መያ በጣም የሰለጠነ ቢሉት የመቿቿሚያ መልስ አይሰጥም- ይልቅ ይሰማማል! የከተማውን ክልል እስከንለቅ መብራቶቹ በመዘጋታቸው ላበት አጠቃን። በየዕፍራው እየቃተትን ትንፋሽ ብቻ ሆነ።

የዛሬንም አያርገውና በኒመሪ መንግስት ጊዜ «ነፍስ ገድያለሁ» ያለና ከኪሱ የመጣለትን የወረወረ (ለጠያቂው ወታደር) በእውቅ ያመልጣል። በበጌ እንኳር ግን ለሸሂ ተወልኝ ባላቸው ላይ አይጨክኑም። ኪስ በፍፁም ባዶ አይሰዱም። በወንጀለኛና (ገብ ከሰጠ) በተበዳይ መሀከል ምንም ልዩነት አለማድረጋቸውን ሀተታ ይሰጠቡታል፤ «ሱዳናዊውን ሱዳን የማን አገር ነው? ብሎ ለጠየቀው ሰው ሲመልስ የኒሜሪ ነው ነው የሚለው። ኒመሪ ለራሱ የበለፀገ ሰው እንጅ የኛ- የወታደሮች ኑሮ ከእጅ-ወደፍ ነው፤ ብሎም መውለድ በጣም እንወዳለንና ቤተሰባችን ብዙ ነው። ሁለተኛው ነገር ደግሞ በሰንጠም ይሙት በጥይት፤ ሰው የሚሞተው እለህና የጄብው ቀሊ ና ብሉ የጠራው እለት ነው። ጊዜው አልቶበትና ያንን የተቆረጠ ቀን የማያልፍ ሲሆን። ስለሆነም ሁለተኛ ነፍስ (ነፍስ-ገዳዮችን) ማጥፋቱን እሳሀ አይወደውም፤ ገንዘቡ ያልሞተን ታዳጊ ነፍስ ያስደጋል።» ይላሉ። ተዋበም ይሆን ፍልስፍና መሰል ሀተታ ደህና አድርጉ ያውቀዋል። ዋና ትኩረቱ እንዴት ወሸት አደራጅቶ ትንሽ ገንዘብ የሚከፍልበትን መንገድ መቅለም ብቻ እንጂ። በዚህ በኩል የተነገረለትም አጠንጣኝ ነው።

የሁለት ሰአቱን ጉዞ ከከላን በሂስ የመድህኔውን ማንቂያ ድልድይ በመጠጋታችን መሪያ ሊሰጠኝ ጉዞ ገቱተን ጠርቶኝ ተጠጋሁት፤ «ክንዴ፣ እሱን የታወቀ በላገር-ተናፈሰ ብለኸው ተሉ ና! ግና ወኪታ ብትፈጥር `ወዮልህ! በለው!» ከለ በሂስ፤ ተሳፋሪዎች ለፋታ ነፃነት ተቀበሉ። አጠገቡ ቆሜ፣ የሱሪ መሸርገኒያውን ፈቶ ወሀውን እየከፈለ፤ «ይኸ ሌሊት እንዳይነጋና ጉድ እንዳደሰራን ፈራሁ። ስማ እንግዲህ ክንዴ! ልብ ብለህ አዳምጠኝ። ተግሮች መፈላሰም ታበዛላችሁና ስትፈላሰም ጉድ እንዳትሰራኝ። ከፖሊሶች እጅ መውደቅ ይኖር ይሆናልና፤ በመግርህ እንግሊዝ ልናገር እንዳትል። ሁሉንም ንግግር የምወርሰው እኔ ነኝ፤ አንተ እልም ያልክ ዲዳና ደንቆሮ መስለህ እንድያው ዝም፤ ስሌል ብቻ ምሰል። ይኸ በላገር ሁሉ የተያዘ ጊዜና ይሆን የሱዳን አክርግጆ የቀመሰ ሰአት የዳነ እየመሰለው የበጥ-የቆየ ለፍልፎ ሲወርስ እስራኤል አገር እየወሰዱን ነው ብሉልህ ያርፍና መዘዝ ሁሉ ጠቅልሉ ክንተ ጫንቃ ላይ ይሰፈራል። የባላገር ወዳጅነትና ፍቅር በምችት ቀን ብቻ ነው። ቀን ሲዘርበት የወሻውን ዘለበት ፈቶ ያዝ ኩቲ፣ ትለቀዋለህ! ብሉብህ ነው የሚያርፈው!» ሲል በፀጥታ ሰማሁት። የጉበ ገንዘቡን ሊያከፍለኝ ስናቂጥር፤ «በመጀመሪያ ገንዘብ ማሰየት የለም፤ ባንድ ላይ እንዳትይዘው፤ በተሰራው ኪስህ ሁሉ በትነው! አንዳንድ ከኪስ ዘሉ የሚደረጉስ ባለጌ ወታደር አለና» አለ፤ የታየውን ለማሰመን ሲናገር ሁሉም ነገር ማስጠንቀቂያ እንጂ ከፍርሀትም ተወልዶ ፍርሀትን እንደሚለቅ አይረዳውም።

መድህኔ

ከገዳሪፍ ከርቀም የተዘረጋው ጉዳና ተግባርና ስራ በጣም ብርቱ ነው። በቀይ ባህር በኩል ፖርት ሱዳንን ረግጦ የሚመጣውን የተለያየ የሸወኪያ ሸቀጥ፣ ከኢትዮጵያ የሚመጣውና የሚገባው ሁሉ ማለፊያ በር በመሆኑ የፀጥታ ሀይሉች ትኩረትም ልዩ ነው። ብዙ የሱዳን መኮንኖች የመደብ ደረጃቸውን የሚያበድጉበት ጉዳና መሆኑን አገር መልጭ አድርጉ ያወታል። የሰበቡ መኮንኖችና ቤተሰቦቻቸውም አይከዱም። ለቢራና አረቂ ጠርመስ መደርደሪያ ታጣፊ የጉዞ ጠረጴዛዎችና ወንበሮች በመዘርጋት፣ መታጠፊያና ደራማ በሆኑ ነጥቦች ላይ በማጥመድ ሲጠጡ ያድራሉ። መጠጡን ግን ከሱቅ የሚሸምቱት መሆን የለበትም። አብዛኛዎቹ በስምሪት ተደልድለው የሚወጡ እስመሆኑ፣ ሌላ መጋቢ በሌለው አንድ ወጥ ጉዳና በቁርጥ በቁርጥ መዘርዘራቸው መጠጥ የተሸከመ መኪና አስርቶላቸዋል፤ ባለመኪናውም ለዚሁ ተግባር ይጭናል። የመብቻ ሰሞን የሚሰራቸው ስራ ልዩ በመሆኑ ተሳሳሪው አርፎ የሚቀመጥበት ጊዜ ሲሆን የቁርጥ ጉዳይ ያለበት ግን የእልክሀል ነጋዴ ባይሆንም ጥቂት ሰጥን መያዙ ደበጀው እንደሆነጂ አያጠፋውም። ጉልበታም ጉዞ የሚጠነክረው በምድብ ሰወች ነው። ያልተመደቡት መጀመሪያ የሚጠሬት ለጆሮ የሚከብድ ቢሆንም መግለገያው ሰንቲምም ይሆናል። ቢራና አረቂ መያዝ በጣም ይጠቅማል። ጨዋታ መለዋወጫና ፍንጥር ለማወረጃ ይረዳል። ተዋበ የሚፈራው በታ ምንጊዜም የመድህኔ ማንቂያ በር ነው። ሌላው ቢቀር ከዚህ ድልድይ ላይ ከመንግስት መኪናወች በቀር ለሌላው የጉማ ታክስ ስለሚከፈል መቆም የግድ ነው። ህጋዊነት የለለው ነገር የተሸከመ ቢገኝ አንድ የከፋ መኮንን የፈለገውን ያህል ቢጠይቅ መብቱ ነው። የፈራው ጉዳይ ነበረና ከሁለት ጥርብና አክላቸው በደህና የተገነበ መኮንኖች እጅ ወደቅን። በመሆኑምበሁለቱ መሀከል ጥያቄና መልሱ ቀጠለ። ሻለቃው መጀመሪያ ጠየቀ።«የደለፍ ይዛችሁል?» ሲል ተዋበ፤ «ለእርሸ ሽቅል ከየበታው የሰበሰብኳቸው ሰወች ናቸው።» ብሉ፤ በዚያው ቀጥሉ ስሙ ያልተያዘኝን የርሸ ልማት ስም ጠራለት።

«ይሸቅሉም ያሸቅሉ፤ የደለፍ ሰታወጣ ለምን ሰው ታጓዛለህ? ሁኔታው እስኪጣራ ፖሊስ ጣቢያ ትገባላችሁ!»

«ኢሂ! ሻለቃ፣ የኔ መዛናት የመጣው ሱዳን ቤቴ ስለሚመስለኝ ነው፤ ኢትዮጵያ መወለዴ የተረት ነው። አስራ አምስት አመት ሱዳን ውስጥ መቀመጤና አገር ማቅናቴ ሱዳናዊ

ሊያስፕኝ ኢለመብቃቱ ያበሣጫል። የጉድ ነው። ቡዳናዊነቴ በከዶም የማስማው የናንተን ወሬት ነወና ጥፋቴ አልገባኝም። አብረቻቹሁ ከበላና ከጠጣ፣ በዶለታና በመከራ አብረቻቹሁ ከኖረ ሰው ላይ ትጠናላቹሁ። አንዳንዴ እበዴ እበድ ይለኛል። እንደቡዳን ያለ ጨካኝ አላየሁም...» ሲል እዚህ ላይ ሸለቃው ቆረጠው፤ «በራስህ ስሁተት አገርን በሙሉ አትበድብ፤ ቡዳንን ስታማርር ዶግሞ እማራጭህን ዙሪህ ብታይ ከንድ የተለየ ትችት ትደርስለህ!»

«እኔ፣ እኛ ልጉዳ፤ እርሻውንም እረም ይብላውና ድህነት ያሸውን ያድርግ፤ ዶግሞም መብደልን ለምጃዋለሁ ወንድሜ ነው። እነዚህን ምስኪን ጦም-አዳሮቻችና ደብ ፈላጊዎች ከሁን-አሁን ደርሰን ቂጣ ጋግረን በልተን! ሲሉ ጣቢያ መዝገታቸውና ለቀንሜና ቅጂን ብሎም ለሰርሰር (ቶዲ የሚበላ ጠረሀ ቅል) እራት መሆናቸው የሚያበዝን ስራ ነው። ለየሀ እውነት ይሆን ከፉተን ታሰልፈው ይሆን?»

«በጣም ተሳዳቢ ብሎም የምታጣወርበትን የማታውቅ ሰው ነህ፤ የእላህን ስም በከንቱ አትጥራው! ለመሆ ... ቡናቢጤ ይዘሀል?» ሲል መኮንኑ፤ ተዋበም ዙሪያ ያሸረተው ይኸ በር እስከሰፈትለት ነበረና፤ «ያ- ላ - ሀ! መቸም ገንዘብ እንደበላቹሁ ነው የምትጥፊት!» አለ ተራምዶ ሸለቃውን እየተጠጋ። የተደፈረበት አምስት ፖውንድ ብቻ ነበረና ሲሰጠው ተንቀረዘዘ፤ ጊዜ ፈጅቶም ያስተዋለው ላለማስመል ሞከረ፤ ግና ከጨለማው የተነሳ፤ ከሚጠብቀው ገንዘብም አንፃርና ከወረቀቱ ላይ ያለው ቁጥር አለጠጣምለት ብሎ ይሁን፤ እጆቹን ባይኑ ቅዩዩ አማትሮ የብሬን ገላ ለጨረቃዋ ብርሀን በሚያስመቻበት ሁኔታ ከተመለከተ በኋላ አጠፍ አደረገው። «ቆይ! አንዴ ጊደኛየን ላነጋግረው» ብሎ ጥሉን ሄደ። የወታደረን መሬት ተመርኩዞ፤ ተዋበ፤ «ጌም በል! እንግዲህ፤ ሰላም ወርዷል፤ ቢከራከረን ከሌላ አምስት ፖውንድ አይበጥም፤ ሸለቃወች ስለሆኑ ትንሽ ገንዘብ ሲሆን የሚነትን ከከብ፤ ይሆን ሲሰረ የማያያቸው በለስልጣን የሚያወርደባቸው ነው የሚመስላቸው። ያልከሰከሰቻውና እንደተደፈረና እንደተልከሰከሱ ነው የሚቶጥረት፤ እፈር ብሎ!» አለ። አይሰመቅም ነበረና እማቸወእንጂ አልሰደበቸውም።

ከርቀት የሚያወረትን ለመጉተት ይመስል ጆሮው ተነጥሎት የሚሄድ መስሎ ሲጠብቅ ሸለቃው ተመለሰ፤ ፈገጠር ብሎ እንደቆመ፤ «አምስት መቶ ፖውንድ ከልሆነ አይሆንም።» ብሏል ጊደኛየ፤ በኔ በኩል ያልከኝን ሁሉ ተረድቸዋለሁ፤ ለጊደኛየም ነግሬው እንደኔ አልታየውም። ከፈለክ እሱን ቀርበህ

እንጋግረው!» አለ። አምስት ፖውንዱን መልሶ አልሰጠንም። እንዲያው የፊት የፊቱን እንዲሉ እንዲጨበጠው ቀረ። ተዋበም ከትልቅ ዛፍ ስር ወደቆመው ባላንጣ ከመሄድ ይልቅ ከለበት ይደንፋ ጀመረ። ልፍለፋውን ሲጨርስ «እግዚእ! ያሁ!» በማለት የለተተውን ስድ ጩኸት እንዲቀንስ ከርቀት የቆመው መኮንን «እስ ስ ስ ስስ!» ብሎ ልቅ ድምፁን አስወረደው። «ገንዘብ በበረሀ ተሸከሞ የሚሄድ ሰው ይኖራል? ያበደ ወይስ ጤናማ? ቡና ጠምቶናል ስላላቻቹሁእንጂ ገንዘብ መች ሰጠጃቹሁና! የቡና ዝግትን በመረዳት ብሎም ያለቡና እንደማይሆንልኝ ስለማወቀው የቢያ እዝነት ይዘኝ ነው፤ ከኪሴ የተገኘውን ብቻ የሱዳን ባንክ የማይዘውን ገንዘብ መጠየቂ ይገርማል! እውነትም፣ ዘረ ተባብቸጇል፤ ዘረ ጠዋቅ የምጠጣው ሻሂ ይቅርብኝ፤ ሀራሚ! ያለኝ ይኸ ብቻ ነው።» ብሎ የኪሱን ቀረጢት ግራና ቀኝ አውጥቶ አርገፈገፈለት። ሸለቃው ሁለት ተጨማሪ ፖውንዱን ይዞ ወደዛፍ ስር ሸለቃ ተመለሰ። ሁለት ደቂቃ ከከሉ በኋላ፤ «ያ ዘል! ስምህ ማን ነው? እሱ እብርህ የቆመውን ጊደኛህን ወደዚህ ና! በለው» አለ ከርቀት እንደቆመ። እኔ ሁኔታውን ለማገናዘብ ሳልበቃ፤ «ምን ልታናግሬት ፈልጋቹሁ ነው? ከሀበሻ (ቷንቷውም ሆነ ሰው ሀበሻ ነው የሚባል) ቢቀር ምንም ቷንቷ አይችልም።» እንዲለ እስከነገ የማይበል ሞገታ ቀጠለ። እነሱም ዝም እኛም ዝም ሆነ። በግምት አስራ ስምንት ደቂቃ ከሆነ በኋላ፤ ተዋበ ከኔ ጋር ሹክሹክታ ጀመረ፤

«እዚህ ተቶምጨ አላንገላቹም። አልነገርኩሁም? ያ ያፈነገጠ ወልታይቴ እልፎ መድህኔ ድልድይ ላይ ሲጠብቀን ታያለህ! እንደሆ የበረቀበን፤ ገንዘብ መያዛችንና ሰው ወዶት እንደሚሄድ ስለወቀ ነው። የፈለገው ይሁን፤ ለመፈተኛ ወደእብር ቤቱ ትንሽ ጊዜ ገብተን እንየው፤ እምቢ የሚሉን ከሆነ አንድና ሁለት ሰአት አይተኑው ያለውን ገንዘብ ምግሽም ሆነ ሲሰ ከፍለን ሰውን በረሀ ወስጥ ደብተን ማዋልና ነገ ማታ ከርቀም እንዲገበ ማድረግ ነው።» ለኔ ያቀቅ የገባውን መድፈያ ሰጠው ባልል፤ በድንገት ሙኸና ከበቢውን በሙኸት አታወረው፤ «ሸለቃ! በሉ፣ ያሁ! ከእስር ቤታቹሁ አስገቡንና እንናፈስ፤ ሰዎች ተሰታዩ፤ ወይ መሀመድ ነቢዩ ያወረደብኝ መከራ! ... ከተቀመጠበት እንስሾ ሀጢአት ዝበሁ!» ብሎ ሲማለል ተሰባቆና ሁለቱም ተራምደው ተጠጉን። «ከባድ ሰው ነህ፤ ስምህን ጠይቀንህ አልተናገርከም...» አለ ሸለቃው። የነሱን በኩል ባላወቅም በተዋበ በኩል ያልሆነና ወሸታም አድራሽ ተሰዋወጡና እሱም እስማኢል ተሰኝቶ፤ «ጠዋሊ! እምሽ!» አሉት።

ወደመኪናዎቹ ስንዘር እየተራመደ በጣም ሙኼ! «በፈላሽ የድብቅ ጭንቀት አንድ ቀን ከዚህ ደልደይ ላይ ስገፕ ከነፍሴ ሳይገነዙ አይቀሩም። ጥፋቱ የሱዳኖቹ ባይሆን የሀበሾችም ደደብነት ነው፤ አባይን ከርከመው ቢገድቡልኝ ወሀውም ሆነ ደልደዩ አይኖሩም ነበረ። እኔም እንደልቤ የተንፈራጠጥኩ እሆንና ሳይወዱ ያለጠያቂ እልፍ ነበረ።» ብሎ ታሉን እንደገና ሰበረው።«እየኸው ከንዴ፤ ወሀ ያግባው! ዘርዘር የከፈልኩት ገንዘብኮ ለአባይ ነው። እንዚር ቢያውቅበት ይሁን ፈላሽ በወረርሽኝ ቢሞቱልኝ ከበቀቀን እጠጣ ነበረ። ባልተወለደኝ ሁሉ ገብቶ እረፍት አጣሁ። አንድ ያስተዋለ ሰው ምን አገባህ? ቢለኝኮ መልስ የለኝም! ይፍጃችሁ!» አለ። ብቻ፤ እርግማኑ ለወታደሮቹ ይሁን ለህዝቡ ስላልተለየ ያቅማማበት አልነበረም። ተመልሰን ወደህዝቡ ስንጠጋ አያ ተበጀ የተዋበንን ንግግር ሰምተው፤ «ይህ የቶምንበት ነገር ምንድን ነው? ፖሊስ ነው እንዴ? በጣም አስቸገራችሁ?» ቢሉ ምንም መልስ የሰጣቸው አልነበረም። ዝም በል ያሳቸውን ሳያውቀው በማስወንት አልቀጠሉም። ሲለየኝ ወደመኪናው ሲያማትር ቅክሽ የነ መታ-መታ አደርጉ ገታኝ። «ይህ ሁሉ እርግማኔና ጩኸቴእኮ የእውነት እንዳይመስልህ፤ ወንድነት ሲጠባኝ ደስታው እየፈነቀለኝ ነው። ስድቤም የወሸት ነው። ከጋንጃ መቻነቱ የከንትሮባንዱ ስራም እኩል ነው። ሁለቱም ነፍስ ተሸጦና የሚያወጣ ያወጣኝ ተብሎ ነው። ያውም ጋንጃኛነት ነፍስ ማጥፋትንም ይጨምራል። ይኸኛው ግን እንዳንዴ ፍርሀት ስለቅብዐ ካልሆነ አለም ነው።» እንዲል በሳቅ መልሸለት ልንጊዝ ተሰፈርን።

የተዋበን በኩል አላውቅም። የናዋ ብረንሳ ሰው ግን አያ ተበጀ ቅመን የዋልንበትን ለማዋጣት ባስነሱት ንግግር ጨዋታ ጀምሯል። ትንሽ ተንገርበ የዋለው መኪት ሁሉ መከፈናት ጀምሯል። አሁን ሊያወረት እንዴት እንደተመቻቸው መዘጋት ጀምሯል። አሁን ሊያወረት ጉድ ተሰራሁ! እንደዘረ ቀሰጅና ሳሳውቀ፤ «እየሀ ወገን፤ ጉድ ተሰራሁ! እንደዘረ ቀሰጅና ሳሳውቀ፤ ገና እየረበሌም በቸር ልግባ፤ አብላዛኝ ቀን አልገጠመኝም። ገና እየረበሌም በቸር ልግባ፤ ሁለት ሰአት ባልሞላ ጊዜ ማክከሸየ በደሀና መግባቴ ይሆናል። ሁለት ሰአት ባልሞላ ጊዜ እንደዚህ ሊያነሱኝ (ተዋበ ከጠገባቸው ስለሌለ እንጂ እኔን እንደዚህ ሊያነሱኝ አያውቅም) የዘረ ሁለት ሳምንት እንደበልስልጣን ቆጥረውኝ አያውቅም) ብለው ተረቡኝ። እንደነቢይ ተአምር፤ በቅርጉም እናነሳህ ይሆናል ብለው ተረቡኝ። እንደነቢይ ተአምር፤ በቅርጉም የሚፈታ መሆኑንና በውስጠወይራ መናገራቸውን አልተረዳሁም ነበር። የገበረ ነገር ቀጥታውን-በቀጥታ ነበር የፈታሁትና ነበር፤ ተጃጃልኩ። በሳምንት ውስጥእንኳ የኔም ልብ ጠርጥሮ ነበር፤ ተጃጃልኩ። በሳምንት ውስጥእንኳ የኔም ልብ ጠርጥሮ ነበር፤ ተጃጃልኩ። በሳምንት ውስጥእንኳ የኔም ልብ ጠርጥሮ ነበር፤ የአይጥና በማገር፣ በጣራና በሌላም የተሳጠ እቃ ሁሉ ወና ተበላ፤

የምስጥ፣ በሂሳም የማተርሽ ፍራሽ ጊዝ ሆነ። በየሰው እጅ ያለውንእንኳ ከሞት ከተረፈና እየረሰሌም በቸር ከገባ ከዚያ የማገኘው ይሆናል፤ ምንምእንኳ ሁሉም ነገር ተሰናድቶ ቢቆየንም ተሳሳኪው የሚነገረን እንዲያ ነው፤ ግና"ጉጀ ዘጠኝ ነው፤ እስር ግን ሞልቶ አያውቅም ይላልና ባንድ ቀዳዳ መድፈኛ ይሆን ነበር። በእርጅና የጉጀ ሀ ሁ እንቅፋት አይጠፋውም። ከልጅነት እስከእውቀቴ እዳ የሚበል ነገር ጥሎብኝ አያውቅም፤ እዳ ከመግባት ሌላውን ማስገባት ይቀለኛል። በዚህ በኩል እድቅናው የሚል አንድ ፍጥረት የለም። የገባሁት ብድር ለዘወጫው (ጭራሽ) አይገኝብኝም። አሁንኮ ከዚህ መሀል እዳ ገብቶህ የመጣህ መንጋ ትዋራለህ? የቤት ኪራይ ያልከፈለ እንዳለ በኛ አገር የሚነትከውን ሰው እንዲያስጨርስ! ይሆን ጊዜ ለሚኞቹ ተናገረ!» አሉ።

ግና ለማጠሪያ የጠየቅት መልስ ሳያገኝ፤ የጊዝ መቅረት የከነከናቸው ሴቶች ድንገት ተኳቸው፤ «የጊዝን ጨወት ማንሳትዎ ናሳ ደረሽርሀል። ገና ለገና ከድብሀር እዳራሹ ልወጣ ስል ያልተሰበምክበት ነገር አልነበረም። ከሀል ዘር ጤፉን፤ ዳጉሳውን፤ ጠመርማ የአበባ ማሽላዋን፤ ኑጉን፤ አብሹን። ከትክልት ዘር የሚሽፍረውን፤ ድምብላሉን፤ ጀንጅብሉን፤ ዝቃቅቤውን ሁሉ በየቋጠሮው ሳስር የቀረኝ ከወራው ዛፍ ተጨንግዞ የሚተከለው የወጀድ ማስበጃውና ሲገቡ ተሀድሶ የሚሰጠው ጤና አዳሙ፤ አደሴና የጊሮ ማስበጃውና ጠዳል መስሪያው ሜት ነበር። ታዲያ ግን፤ ሰላሳ ቀን ሙሉ ተጠንቅቄ ያመጣሁት ጊዝ ሁሉ... ከዚህ መኪናና ራብሳ ሲሸከመው፤ አየ ራቴ ሆዴ! ገራምጣው፤ እክርማው፤ የጠበረፍል ዘሬን፤ እኔን ደፋ! አሁን! ከሁሉም የጤፍ ነገር! ከተዘረጋው አለም ሁሉ ወደታ የምትነሳው ባንዲቷ ጦቢያ ብቻ! እንዲያ ነው የሚሉን፤ እውነትም ይመስላል፤ በቅርቡ አገር፤ በደንበረኛው ሱዳን እንኳ ያልተገኘች። በመልኩመልኩ እስረ መቀነቴ እስኪቸገር ድረስ እንደመልከም ዝናር በሸንጤ አዙሬ መጥቼ፤ የቅብጡቴ ብዛት ማረፊያ ቤት አገኘሁ በማለት ወደድርጉና ቅል አዘወርኩት። አሁን አንድ ሰአት ባልሞላ ጊዜ የሱዳን አፈር ቀለብ ሆነ። ከመቀነቴ ቢቶይ እንዴት መልካም ነበረ! አለመጠርጠርና አለማወቅ!» እንዳሉ፤ ተበጀ የማዳነቂያ ሰቀው፤ «የመቀነት ተግባርና መያ ብዙ አይደል? እንዳይተሸሽ የመሰበም ይሆናል፤ ደግሞም ሁልጊዜ ባንድ ተግቢር ላይ እንዲይጠና የማድረግ ነው፤ ሁሉም ነገር ባንድ አይሆንም! መቀነትሽ እህል እስሮ ሲቆም፣ ለሌላ ደራሽ ተግባር ልትስቢው ስክጅልሽ ባንድ አይመጣም፤

መተንቅ ግራገፍሽ የደንብ ነው።»

በዚህ ትችት ከሱዳናዊ ሹፌሩ በቀር ያልሳቀ አልነበረም። አብዛኛው ሳክስመጠን የደረሰ ነበር። ቤትየዋ ባላጤነቡት መንገድ የበቅ መድረክ በመሆናቸውና በተበጀ ቀልድ በመጠቃታቸው ሌሎችን ቤቶች ሁሉ አስፍረው እነቸውንም የፍረት ፀሃይ ዋጠቻቸው። ተበጀ የተረባ ወኪታውን አስፈጸተው ከቤትየዋ አቢይ እርቦ ግርዶፋና ትችት ለመስጠት ተመለሰበት፤

«የማይበቅለው ንብረት ቀረ እንጂስን፤ አንች ቅመምና ጊሽ እነባሽ፤ እግዜር አለምን ሲዘረጋ ፍጥረትን ሁሉ «እንቅፍ» ያለው እየሩሳሌም ላይ ነው። ከዚያ የሌለ ፍጥረት ታዲያ ይገኛል? ወደሌላው አለም ፍጥረት የተበተነው አዳም ከረበ በ ሂሳ ነው። ይሆን መገመት አቃተሽ በሞቴ?» ብለው ነገቡ የሙቀ መሰሏቸው ትንፋሽ ሲያቅተታቸው፤ «እየ የስያ መጥሄ! በጦቢያእንኳ፤ የዳጋው እህል ከቆላው፣ የቆላው ከዳጋው አይገኝም፤ ስየዱውን ገብስና ስንዴ ወርደህ ተከዜ ብቀል ቢሉት እሺ ይላል እንዴ? አይሆንም፤ ሁሉም ቤትቤት አለው። አይመስለያም ጋሽ ተበጀ»

«እየሩሳሌም ደጋና ቆላ የለም ያለሽ ወሬኛ አለ?»

«ምንዋ እንግዲያ ሱዳን ቆላም፤ ደጋም ነው ይባላል። ጤፍ ግን ከገበያቸው አልተገኘም!»

«የሱዳን እመልና ግብር የቅል ስለሆነ ብዙውን ነገር ባያሳምዱት ቀርተው ነው፤ በወዲአኸር ፈንታ ጤፍ ብታቀርቢላቸው ያግቸዋል፤ በወዲአኸር የተበታየ ሀበሸም ብዙ ነውና።»

«ከሉግ፤ እየሩሳሌም የኛው ልምድ ከተገኘ፤ ደስታውን ግን ይችለዋል! እውነትም ጦቢያ በየሩሳሌም ሆነች! ያፈያን ያርገው፤ የሰመዱት ነገር እምሮ ሲታጣ የሞትን ያህል ነው። እንዴት ቤት ፅንስ ባዘረች ሰሞን ይሆን አማረኝ ብላ፣ የጠየቀችው ተገኝቶ ስትረካ እኛ ይሞሳል። ሌላውን ይተውት፤ እስያእንኳ ማህፀን አልፈጠረበያም፤ መቸም መከራ ለቤት የተፈጠረ ነገር ነውና የነፍሰጡር ነገር አይታይዎት ይሆናል። ለክረፈና ጠላ የተሰራ ነፍሰጡርነትያ ግን አገር የሚያስቅቅያ ሳይሆን ይቀራል?» አሏቸው። ሁላችንም ለዚህ ትችት ሳቅንለት። ተበጀ እራሳቸው ያልዘጉት ጨዋታ ምንም ጨዋታ አይሆንም። የሚያደናግግ ነገር ቢገጥማቸውና ሲያቋርጣቸው፤ ሁኔታ እንደነበረ ሲሆን እንደገና እስነሱተው ጨዋታውን መከርከም አለባቸው። አለዚያ ከእምሯቸው እንደተወዘፈና እንደበጠበጣቸው ነው የሚያረው፤ «የገቢያ ነገርን የምናየው እየሩሳሌም ስንደርስ ነው። የጦቢያ

ክርስቲያን የሚኖረው ከዚያ ነው፤ በያመቱ ስንቅ ፍሬዳና ደግስ ይወርዳል እሉ። ደርሰው የመጡ የዋልደባ መነከሳት፣ ምእመናኑ ወዳጆቸ ሁሉ ዘወትር ያጫውቱኛል። ከማይመስል ጭንቀት ገባሽ። የጦቢያ ልጅ ወዘና፣ ጥራቱና ወበቱ የሚመጣው ከሚበላው የእህል አይነት ነው፤ ያለዚህ እየሩሳሌም ለምናቸው፤ የለመዱት ነገር ሳይኖር?» እንዳሉ፤ ጨዋታቸውን የቅርብ ዘመዳቸው አስተየራቸው። «እየዋ፣ እየሩሳሌም ስትገባ በኑሮ ገጥም ሆነ በሌላው ነገር ሁሉ የምታደርገው ነገር ይታይሀል?»

«ተማሪ፤ አንተ ታውቅ! የጨዋታ አይነት ከሆነና እንደሚወራው ከሆነ ግን ብዙ ነው፤ የሚያሳስበ ነገር ያለ አይመስለም። ግና፤ አሁን ይሆን ጥያቄ ለሽግግሌ? የሚያነባን መንግስት የሚሰራውን ግን ያውቃል? ኩታራ-ኩታራው ግን የሰለጠነች አገር ናትና የሚሰራው ሁሉ ተሉ ይገባዋል። በኔ በኩል ጥቃት ቢመጣ ልጁ በቀለም መያዝ እንግብግብ ነው፤ እንኳን ለኔ ሳበቁ ይቅርና ለሌላም ይተርፋል። መጤት የሆነ መቸም ስራ አያጣም፤ ፈብሪ-መኪናውን ይዘውራል፤ የፈብሪ መፈጠሪያ ዋና አገር እየሩሳሌም ናት እሉ። የወንድን ነገር ተወው፤ ቤቱ ሁሉ አክፍሬ ነው። እንዴኔ ሳለው ግን ጀኔራል ዋሸ ዲያንና ያስተዳደር ዋናዉ አባ እባን ስፍራ የሚያጠልኝ ናቸው? በግራቀኝ ንጉስ እነሱ አይደሉ!... ለኔ መወተፈያ ስራ አይጠፋም። ከዚህ በተረፈ ግን ለቅድስቷ እየሩሳሌም ከበታሁ፤ በምለሳና በፀሎቴ፤ እንተ አምባከእስራኤል፣ ያለፈውን መስዋእት፣ የመጭውን ጊዜ ደግሞ የሰላምና የደስታ አድርገው። የየሩሳሌምን መቅደስ እንደብረት አጥንተህ የቀረውን የጦቢያ እስራኤል በጊዜ እንደኔ ሸክፈው። ቃልህን በመከተል ከቅድስት መናኸሪያ ሊደርሱ ቢሺትኑ የሞቱትን ልብ ያገቡ ሰዎች ሁሉ መንግስተሰማያት አግባቸው፤ ህያናቱንማ እጅህን እንዝብህ እንደምትቀበላቸው የታወቀ ነው። ተመስገን፤ ተመስገን፤ ተመስገን! እለዋለሁ። ከዚያ፤ የተቀረጠልኝ ቀን ሲደርስ እሱ ወደተብቀለበት ስማይ ማረግ ነው። ሌላ ምን አለ ? ስንት የብሱና ወቅያኖስ፣ የመአልቅና ሌሊት መንገድ ተቀምጦ፤ ለገናው፤ እኔን ለማስለፍለፍና ተበጀ በመንገድ እንዲህ አለ ለማለትእኮ ነው! ወስታ ተማሪ! የሚታየኝ እንዲህ ነው እልኩ! እንግዲህ ምን ትሆን?»

የከርቶም ፀሀይ በምስራቅ በኩል እግር ሊተክል ሁለት ሰአት ቀርቶታል። ወጭና ገቢው እውሮፕላን ሲያገራራ፣ ተሳፋሪውን በሙሉ ፀሃታ ሲወጠው፣ እያ ተበጀ ግዳፈሪያቸውን ቀጠሉ፤ «ምነው እገር በቅንፋሽ ታመሰ? መንጋ ደንበኛም ሁሉ፤ ምን

የመጣ መስለው? ነገ በየራሱ ሊያስፈትልክ ውና ሊያስፈሳ ው!» ሲሉ የተስፋፈው ትንፋሽ ትንሽ ተራገ። እያ ተበጀ አደፋፈረን እንጂ እዚያ ላልዋረ ሰው የዚህ አውሮፕላን ጣቢያ ነገር ያስደነግጣል። በዚህ ጉዳይ ላይ አንዳንድ ፖለቲካ-ተመስ ሰዎች ትችት ይሰጡበታል፤ «ያውሮፕላን ጣቢያው ዋና ከተማው መሀል መሰራት የየጊዜውን የመንግስት ግልበጣ ከመፍራት ነው፤ የእምዲፈሀግኑን የህዝብ መገናኛ ጣቢያቸውን ባውሮፕላን ጣቢያው ቢቀይረት ይሻላቸው ነበረ፤ መንግስት የገለበጠም ሆነ፣ ሊገለብጥ የሞከረ ጡረምባ ያስኑፋ እምዲፈሀግን ላይ ሆዋ ነው» ይሏቸዋል። ከዚህ ያውሮፕላኖች ጉራ ጋር የሚዳበለው "የአሳህ ወክበር" የድምፅ ማጉጠሪያ ስድነት ነው። ብቻ፤ ከጃፖን የቀሰቃሽ ሰእት ሸቀጥ ስለሚያድን ጥሪ መሳ ነው። ጉዳታቸውን ያጠጡታል። ለኛ ሳለመድነው እመስን እንጂ ለለመዱትና ያንን ለሚርቁት ግን፣ የእያ ተበጀን የልማድ ትዝታ ያሀል እየየ ይወጣዋል። ጩኸትም ሲርቁት ይናፈቃል።

እንዲህ ያየር ግረፊያውን ስንጠጋ፤ ተዋበን ለመጠለያ (መደበቂያ) የተዘጋጀው ቤት ጠፍቶት የመኪናወቹ በየታው መገተር በዛ። ከቅርብ እንደቆመ ተረድቷል፤ ሸፈሮቹ ከባቢውን እንዳይበለብቱና ከሂሳ ጋብኛ ፈታሽ እንዳይልከብት በመጠራጠረ፤ ሰውን በሙሉ አራግፎ፤ «ሲነጋ ከርቀም ተሳታ ከሀበሾች ሻሂ ቤት እንገናኝ» ብሉ ሹፌሮቹን አሰናበተ። በዚህ የመሸጋገሪያ ወቅት እኔ በሁለት በኩል ተጣደፍኩ፤ ባንድ በኩል ይህ በኔና በሱ መሀከል ተቀምጠ ቀጠፊ ኩሸማ ያዋለችበት ከረዲ የጠበጠው ቡዳናዊው ሹፌር ሲሆን በሌላ በኩል የተዋበ ጩኸት ነበር። ሸፈረ እየነዘነዘ አለቀኝ አለ። ያልተማጠነኝ ጉዳና አልነበረም። ብጨክን ቢሰራበት ያደረውን ገንዘብም እቀበለው ነበር። ጉንጉታው ይሀችን ስትዋሽለት የዋለች ጉብል ከተታጠርንበት በታ ይዝለት እንድገኝ ነበር። እሺ የሚለው ቢገኝ ያኔውኑ ይዟት በበርም ምርጫው ነበረ። ለነገሯ አይፈረድበትም፤ በጣም ኪሸሚ ልጃገረድ ናት። በመጀመሪያ የተጉናጠፈችው የሀደሪ ነጠላ የሀገሯን ወንድጠሪ ቤቶች እስመሰሏታል። ሌላው ነገር ቤተእስራ-ኤል ነቷን ለመሸሸግ «ያ ሀቢቢ፣ የምሄደው ወደሳውዲ አረቢያ ነው» ማለቷ እሷን የመፕለፍ ምኞቱን አስፍቶታል። ሰቡት ሚስት እንዳለውና፤ የብዙ ትራንታወች ጌታ እንደሆነም ጠቅሟታል። የጠጃሳት ሰራተኛነቱ ሳይሆን ይቀራል? የቷንቷ እፕረቷ እሳወሳዲውም። የተዋበ እኔን ዶጋገሞ መፕራት ፋታ ነሳው። «ያ ቢቶ! ሀቢብቲ፣ ከነእስማኤል ጋር ከርቀም ተሳታ እንገናኝ» ሲላትና እጇን እየሳመ ሲማጠነው

ወንዶቹ በሙሉ ዘርአልብ መስስን ነበር የታየነው።

የማክሰያ አውድማ

ሹፈረ ተሸኝቶልኝ ስመለስ በመዘግየቴ እያጉመጉመ፣ ባንድ እጁ የለበሰውን ጃለብያ ካንድ በኩል እንጠልጥሎ፣ የራስ ጥምጣሙን በሌላው በኩል ከትከሻው ላይ አርቆ እውነተ ሱዳን ሆነ። የእንኩትት እየሄደ በወረቃ ውጋግን የሚለቅም እርኩም መሰለ። ከኔ ላይ የሚያወርደውን ስድብ ሳያበራ የእንኩትት እከሄዱም ገረመኝ። «በደህናህ ነው ተዋበ? ምን እቃ ወደቀብህ?» አልኩት።

«ከዚህ ተሉ እንዲጠፉ ለሸፕሂቸው ሹፌሮች ለምን ወረ ከፈትክ? የምትሰበው መዘዝ አለህ መሰል! በል፣ ተስቶህ እሱን ባትረ እንዳታበራው፤ እሱን የተከነሰ ፈሳሽ ሁሉ ግብረ-ወሀና ሸንጉ የተቀመጥክ አስመሰለህ ተበተን በለው! እስከምንጥራው ቤቷ ከተንቆረጠጠችበት፤ ወንዱ የፈታውን ቡሪ ሳያስር ይቆይ! ወየ ብለህ ንገረው።» ሲል የሆነውን ጠይቄ ለመረዳት ጊዜ አልሰጠኝም። ሰውን ሁሉ እንዳለው በቅኘ ስመለስ፤

«ቤቱ ጠፍቶኛል፤ እስካሁን የት ቆየህ? መንገዱ ይኸ ይመስለኛል፤ ግን በዚህ ቂም-ለቂም የተዋረደው መንገድ ሁሉ ስለሚመሳሰል ተምታታብኝ፤ የምፈልገው ግን ሰቅ ነደበት የጠቆረ ትንሽ አውድማ ነው፤ ሞጥረህ አፋልገኝ፤ የክሰሉን ማክሰያ ካገኘነ ቤቱ ከምስ ሜትር አይርቅም። ተሉ በል፤ ካገኘነው ቀጥታውን ወስጃ ነው የማስገባህ!»

«ተዋበ፣ የጤናህ ነው?»

«የጤናህ ነው ይለኛል፤ ጤና ያጣህ አንተ። ይኸን ባላገር... እግዚእ! ከነውሚው ወህ በላው! ጠፍቶኛል ስልህ! ጥየው ልርጥ ነው፤ እምምም ወቾጉድ! ባላገር ተበላህ! አሁንስከ ሰንጠራው ከእንቆርጥሚው አፈፍ ሊል እየጠበቀ ይሆናል፤ እኔን ደፋ! እየረሳሲም ሊገባ።» ብሉ ተሰለቀ። እኔን ግን እእምሮየን ከቀኝ ከግራ እሚገተው፤ ያደረገው መቡትኩትክ ግግሽ ቀልድ መሰለኝ፤ በሌላ በኩል ግን የእንኩትቱን በመሄድ ብዙ ጊዜ ፈጀ። እሱ ሲሄድ መከተል ካለሆነ ልረዳው የቻልኩት አልነበረም። ተነሰቶ ወዲያና ወዲህ መሄድ ሲጀምር የደረሰበትን ሁኔታ ለማሰስ፤

«ስማ ወገን፣ ይኸ ነገር እውነት ጠፍቶህ ከሆነ፣ ሌላ አማራጭ መፈለጉ አይሻልም፤ በትንኪተት እንዳይነጋ።»

«ምን የምትችለው ነገር ታየህ? የኛ እስኪሳ።» አለ።

የተዋበ አእምሮ ባንድ ጊዜ ብዙ ነገር ነው የሚመታው፤ ሰደቡ ለኔ እንዲለሆን በረዳኝም በተወጠው በአትአንቧ ያልቻልክበትን ቲም ሲያነባ አስገረመኝ። ለጠየቀው ሕልስ፤ «ባይሆን፣ በቅር የማይችሉትን ሽማግሌዎች ከሆን በታ እናስጠጋቸው፤ ሴቶችንና ህፃናትን አይደበድቧቸውም። አይመስልህም?»

«ራቴ ሆዴ! የተማረ ትንተና፣ ሴቷን አይደበድቧትም? ዱላ ቢሉሁስ ዱላ ነው? ባንዷ ላይ አስራ ሁለት ሰው ነው የሚረባረብበት። የሀበሻ ቤት አግኝተው? ከልክስ ጤት በቅር እስከሞት ድረስ ነው፤ አስከሬን መመለስ የመን ነበር፤ የስንት ልጃገረድ ህይወት እስከሞቷ እንደጠፋ ተርቷል! ሌላው ጀልንትህ ደግሞ ሽማግሌውን ልትደብቅ ስትንጊለል ይህ ፈጠፈጠ የምታየው ተማሪ ነፍስ የለውም መሰለህ? ከመታደር ባትደርስ በቅር የሚጀምርህ ተማሪው ነው። አንተክ ነገረኛ ነህ፤ አብረ ልያዝ ባትል ትተራለህ? እስተድሜ ነገሬሀለሁ፤ ይኸ ባላገር ሁሉ ዘመድ አይሆንህም፤ ለሱዳን መታደር እጋልጦ ይሰጥህና ባከርማጀ ተመቼልቶህና ተልተህ ትሞታለህ።

«እስኪ ላ ትሰማለህ?»

«ምን ሆንክ?» አልኩ፤ አዝማሚያው ስላልጠደኝ ፊቱ ከቶምፐር ወዋ ወጥቶ እንደሸከረ።

«ምን ትንግጀብኛለህ? እየኸው! ሁኔታ ሲበላሽ ሁሉም ይንግጃል፤ ከንተ ጀምረህ እየው። እውነት በመናገሬ ምን ያናድድሃል? የተናገርኩት ባንተ አስቤ ነው። አንቺውን እውቀው፤ ጠቀተኛል አይደል የምል እኔ ልጅ ነው። በላገሬን እንደሁ ፈረንጁ ገንዘብ ከፍሉ ያመጣዋል፤ ግግሽ ቀን አይፈጅበትም። እንተ ግን የመምራትና የማስተማር ጉዳይ ስለሆነ ጠልፃ የሚገባና የኔ ነው የማለው አይገኝም። ብዙ የታሰረ ሚኝ እስከሁን አልወጣም። ለራሰህ ከወከንከኩት ለእየየ ባዩዋ እናትህ እዘንላቸው፤ ... ለመሆኑ እናት አለህ?» ቢል፤ ደንዘዝኝና ዝም አልኩ። መከተሉን ግን አልነሳሁትም፤ ሁለት ደቂታ ያህል እንደዘረ፤ «ምኝሆን ፈልግ፤ እስራኤሳዊውን ፈረንጅ ፍልጋ ተጥታ መሀል ከተማ ልገባ ነው፤ መተመጫ ቤቱን ባላወቅም ከተማ ስዘዋወር እላጣውም፤ መሰማትበ ወደያው ነው የሚሰማው፤ የማይገባበት ጣለሰልጣን ቤት የለም። የኢሚሬን ሚስቶችበ ሰይወሸም ይቀራል?»

«ተዋበ እበዛሽው፤ የምትናገረው ሁሉ ሽበር ብቻ የሚለት ነው፤ የተገባ ወሳኔ ይሻላል። እለዚያ እትለፍልፍ፤ እስከ እስራ እንድ ተከል ፈልግና ከጠፋህ ያኔ የታየን ትሆናለህ።»

«አትበሳጭ ከንዱ፤ በሁሉም በኩል ሀዘን ከተሰማህ ሀዘን

እንደሆነ ነው የሚተረው፤ እስከወራኸው ሰአት ግን አልቶይም። ሰው የተነሳው ቅድም በአላህ ወ ክበር ነው። ይልቅ እኔና አንተ እንዳንጠፋፋ፤ ለዚህ ባላገር በጭ ሀሉቱ ተበተን፣ እየፈለግን እንሽክፍሀለን ብየው ልመጣ ነው።» እለና ባቅራውን ለመጀመሪያ ጊዜ እብርቶ ሀያ ሜትር ያህል እንደራቶኝ ራቱን ወደኔ መልሶ ጠቅራውን ብርሀን ከኔ ላይ በረጀው ለቀቀው።

«ዘራፍ! የወላጆቼቴ ልጅ፤ አንተ ማን ነህ? እገር ተሉ-ተሉ ተከተለኝ! ተሉ በል! ተሉ በል!» ሲል በጣም ገረመኝና «እረ እናትክን! ምን ያስቢርቅሀል? ተዋበ የጨሰህ ነው?» አልኩት።

«እረ የራስምን! ጋሽ ከንዱ፤ አላልኩምም? የቅረን እመድ አገኘሁልያ። አንተ አንድ አይምሉ ተማሪ፤ ይልቅ ከ ጂሳ ሁንና ይሆን ባላገር ሸከፈሀ ንዳልኝ።» ብሉ፤ እስር ሜቅር ከልሩቶ ልስን እጥር ግቢ ተንጠልጥሉ ገባና ጠርጌን መሰገጫ ስብ ከፈተ፤ መንገደኛው ግርር ብሉ ተኻንደንደ። በርም ተዘጋ። ነጆ ነኝና የመጨረሻ ገቢውም እኔ ሆንኩ። መወርወሪያውን እየሰገጠ፤ «ታያለህ ከንዱ፤ ቅድም እንዳልኩህያ ሱዳናዊ ታል ነጋሪ የመጣለት ቀምነገር! ችግር ያለው፤ ያ የመደህኑ ደልደይና ይሆቾ የከሰል ማከሰያ እውድማ ናት። አሁን የምሽው መጠጣት ነው፤ ያደረብኝን መርበትበትና ጉድ ሁሉ ከራሴ ለማውጣት ከተማ ልወጣ ነው። ይህ ያዘኘ ሽም ከዚህ ተገልብጦ እየተኛ የሚንገድብኝ ይበታዋል፤ ገንዘቡን በሙሉ በሙሉ ለገቢ ሰጥተነዋል፤ እፃ በለኝ! ነገሬሀለሁ፤ ዲመንፍሴን ታገየ ያስተረሁት ገንዘብ ነውና ፈርተህ ወይም ለሽም ለመታመን ብለህ ገንዘቡ ለገቢ አልተሰጠም እንዳትል። ከኛ ተቀብሉ አስራኤል ለሚገኝ ወሸማው፤ እዚህ ለተልክሰክሰበት ሸርመጣ ሁሉ ጉጠታም ወርቅ በሀበሽ ሚደ እያጀበ ነው የሚያደልበት፤ ሴት በጣም ይወዳል። ከፈራሁ ገንዘብ እላየሁም በል! መጨረሻው እኔ ነኝና ወደኔ ሲመጣ አፉን እስይዘዋለሁ። ገባህ ተስማማን?» ብሉ መልሴን አልጠበቀም፤ የጂላ ኪሱን በግራእጁ መታ አድርጎ ብቻ ተራመደ። በመጀመሪያ የጠለው ነጥብ እገጠጠም ገረመኝ። ስለዚያ የፍንጃል ጠር ሰው ሁኔታ ገዳሪፍ ላይ ራሴን ካስነቀነቀው ይልቅ ከርቱም ላይ ራሴን በራሴ ያጠያይቀኝ ጀመር። ይሆን ዘሉ ያነባው አይናወጣ ትንፈት መውጫ ስጠኝ እስኘኝ፤ በዚህ ጊዜ የማደለቶኝና ልክራረፈው የምችል የሰው አይነት አልነበረምና አልተጋተርኩትም።

ተከትየው ገባን። ገና ባይታጠቅ መንገደኛው ተኻንድጉደ ከቤት ገባበት። እንክሰባውን እሸርጦ፣ ቀፈቱ የተንጠረፈፈና ሲወድቅ የቀረበ የመስለኝ ራብገባላ (በራ) ሰው፤ ዘር እያቷጠረ

ይሰበግባል። ያንን ሁሉ ሰው ሲሰሙ፣ ከቅልቅ ትንሽ ሳያግርግ የማን ልጅ ነህ? ያለሰው አይገኝም። በዝናና በወሬ የሚያውቁት የቅርብ ዘመዶቹ እየሞ፣ ከፊሉቹ ጋሽየ ቢሉት፤ የቀረት በላቸውን እየጨመረ ጋሽ በላቸው እሉት። ቤቱ በሙሉ እሱን በተለያየ የከበረታ ስም ጥሪ ብቻ ሆነ።

በላቸውና ተዋበ ባለፈው ሳምንት የሆነ ጭቅጭቅ ፈጥረው ተዋበን ሲያበሳጭ የከነበተ ጉዳይ ነው። ስለሆነም ተዋበ ነገር ማናሳት ሽቶታል። የጭቅጭቁን መነሻ ተዋበም ሆነ ሁኔታውን ያውቁ እንዳሚሉት፤ ከጉንደር የሆኑ ተማሪወች ገዳሪፍ ይገባሉ፤ ከነዚህ ተማሪወች መሀከል ጥቂቶቹ የበላቸው ያጎትና ያክስት ልጆች ናቸው። ከነዚህም ዘመዶቹ መሀል በጣም የቀረቡኝ ያላቸውን ይመርጥና፤ «መንግስት (የእስራኤል) ላስቸኪይ ስራ ስለሚፈልጋቸው፤ ወደከርቱም እንዲያልፉ አድርግ ብሉ መልእክት ለተዋበ ይልከል። ተዋበም ማዘዣን ይቀበልና የነዚህን ሰወች ለልየ ስራ መፈለግ ማወቅ ሲያጣራ እንደና ሁለት የሚደበል ቁጥጥር የሚያስገባ የበላቸው ዝምድና ይገኝበቻዋል። ተማሪወቹን ከመሄን ይልቅ ወደበላቸው ገስግሶ፤ «ጋሽ በላቸው የምትሰራው ስራ ልክ አይደለም፤ እኔን ከህዝብ ጋር ልታጣላ ያለምከውን ጭፍን ጥረት ደርሽበታለሁ፤ የቅርብ ዘመዶችህን መርጠህ መንግስት ለስራ ይፈልጋቸዋል ማለት አይን-ያወጣ ድርቅና ነው፤ በሱዳን የእስራኤል መንግስት እንተው መሆንክን ባላጣውም በዚህ ቅሌት ውስጥ አልጨመርም። የምታስገድደኝ ከሆነ ደግሞ ፈርምልኝ። ያም ሆኖ አብረሽኝ ገዳሪፍ ገብተህ ስናወጣቸው ነው።» ብሉታል። በላቸው በዚህ የተብላላ ሁኔታ ይደናገጥና ማስገደዱን አልገፋበትም። ይህ አንድ የተዋበ ትዝብት ሆኖ፤ ሌላ ተደራቢ አጋጣሚም ነበር፤ ወደገዳሪፍ ሲዘር የሆነ አቤቱታ ይገጥመዋል-ከነዚሁ ተማሪወች ጋር የተያያዘ አቤቱታ።

ቁጥራቸው አስራ አንድ አካባቢ ሆኖ የታጉረበት ጉጆ ጠቧቸዋል። በጊዜ ተከፋፍለው ከወደቁበት የትቢያ መኝታ ጠዋት ሲነሱና ትቢያውን ለማራገፍ እንዶ የሌላውን ጫንቃ ሲጠፈጥፍ ተዋበ እንዴት አደራችሁ ይላል፤ በዚሁ ላይ የሚደረበውን የሌሊት ልብስ ወደጉን ይተውና (ከመታፈጋቸው የተነሳ ብርዱን እንዳንገብጋቢ ጉዳይ አላዩትም) የሆነ ነገር ቢፈጠር የሚጭረት ክብሪትና የሚያበረት ሻማና ከቧራው የሚድኑበት የስኔል ምንጣፍ ይጠይቁታል። ተዋበም ከሌላ ስራ ማስኬጃ ቶንጥሮ ስኔልና ሻማውን ይገዛል። በሌሉቹ ባለስልጣናት የተሸፈኑትና መጠለያ የተቀበሉት ተማሪወች ይህን የስኔል መገዛት ሲሰሙ ለኛ አቡጀዲ የማይገዛልን ለምንድን ነው? ሲሉ ተዋበ አልተስማማም። የዚህ

ክስ በጉን ለበላቸው ይደርሳል። በላቸውም ቲሙን ለመወጣት፤ ለህዝብ እንደየቤተሰቡ እንዲታደል የመጣውን ገንዘብ ለምን በተለየ ለተማሪወች ታወጣለህ? በዚህ ስራህ እስራኤል ስትደርስ ክስ ይቀርብብሀል ይለዋል። ተዋበ ለዚህ መቿቿሚያ "በማን ላይ ቀመሽ፣ እግዜርን ታሚያለሽ" ብሉ ተዘብዝቦበት ከገዳሪፍከርቱም ፈላሽ አልጭንም ይላል። ይህን መደበቢት አልፈው እንደነበረት የሆኑት በልእሉ (እስራኤላዊ) ጣልቃገብ ገላጋይነት ነበር። ይህ በእንደህ ሆኖ፣ ተዋበ ከበላቸው ፊት ሲደርስ፤

«ሸለቃ በላቸው እንዴት አደርክ?» አለው።

«እየ እራቱ! እንዴት አደርክ አንበሳው! በደህና ደረሳችሁ?»

«የሱዳን ፖሊስ እያለ ምን ደህንነት አለ? ደህና ብንሆንማ የስምንት ሰአቱ መንገድ መች አስራ ሁለት ሰአት ይፈጅ ነበረ።»

«ገብ አስከፈሏችሁ?»

«ገብ ብቻ ነው? የስጠናቸው አልበቃ ብሉ ለስንት ሰአት ገተረን መሰለህ፤ የዛሬወቹ ደግሞ በለከከቦች ስለሆኑ በጣም ምጣተኞች ነበረ!»

«ሰው ሲነግረኝ ግን ትንሺ ችግር የነበረብህ ከዚህ፤ ከመንደር አካባቢ ነበረ አሉ፤ ቤቱ ተጣፍቶብህ።... ብዙ ገንዘብ ከፈልክ?»

«የኛ ቱጂር አንተ ምን አለብህ፤ ቢራህንና ቤትህን እያንጋጋህ የሚነግረህን አታምንም፤ መች ይህን እኔና እን... ኧረተው ጋሽ በላቸው!»

«...የኛ ልጆች ትእግስት የላችሁም፤ ተላሉን ጨዋታ ወደመቅስቀስ ለወጥከው፤ ለምን "በኛራይቱ" ትሆናለህ! ቀጣፈና መለኛም ነህ፤ ቤት አበራሪ መባሉ ከምን ታየብኝ? የምልሰው ከቤት ታፍኝ ነው፤ እንዳንተ ነፃነት ቢኖረኝ እንዴት ሸጋ ነበር!» አለ ትንሽ ሀፍረት የተጫነው መስሉ።

«እኔን ደፋ! አለታ፣ ምነው በቅተበቅበኝ! በሌላው መግልህ ይቅርብኝና የየረሳሴም መቅደስ ይፋረደኝ ብቻ በልልኝና እጅ ሳንሳ!» አለ ተዋበ ለበላቸው ወሸት። በላቸው ትንፋሽ እስኪያጥረው ሳቀ። ከርቱም ተላታ፣ በየረሳሴም የተሰየመች ቤት መወሸሙን ለመንገር ተዋበ የተቀኘበትን ከመያዝ የመጣ ሳቅ ነበረ። ሁለቱም ተዋወቁናልና በኛ ይቅር የማለት አይነት ይመስላል ክርክረን ትቶ፣ በሳቅ እንደተፈታ፤ «በሉ ቁጭ በሉ፣ ከወርጭ እንዳደራችሁ፣ ይሽው መፍራም ቡና ሳፈላላችሁ ነው» ብሉን ስራውን ይታጠቅና ያደገድግ ጀመር።

ከካርቱም ኬንያ

ገጠሚ እለቱን ረሳሁት እንጂ። ‑እያ ተበጀን ከኔ ጋር የሚያቶራኝ ትይስት ይዟቸዋል። በዚህ ጊዜ ከጎናቸው የምትሆን ከሁለት ሚስት አንዷም አልተከተሏቸውም። ይህ የመጣው፣ ይለፍ ገይድ (የባቸው ፖስፖርትን የተከ ታል) ሲመደብ ሆን ተብሉ ከተደረገ ያስራር መዘነፍ ነበር። በእድሜ የበሰሉት የቤተሰብ ማእከል ይሆናሉ። ህፃናትና ወጣቶች የሬታቸውን መብል እንደእድሜ መመዘኛ ቅደም ተከል በመስራት፤ በያንዳንዱ ይለፍ ገይድ ላይ የቁጥር ብዛት ከምክንያቱ ጋር እንዲመሳሰል በማድረግ እስከስድስት ሰው በአንድ ይለፍ ገይድ ይሜናል። ለንፍስወከፍ ይለፍ-ገይድ ማዘጋጀቱ ተላል ሆኖ ሳለ፣ ለዚህ ልዩ የቤተእስራኤል ጭነት ያመቸ አልነበረም። ሱዳንን ለመውጣት በአንድ እለፍ ገይድ ያላግባብ ሰው ማደራረብ የተፈጠረው፤

- ህገወጡም ሆነ ህጋዊው የሱዳን መንግስት የተረጠ ክፍል የሚጠይቀው ለየነፍሱ ሳይሆን ለያንዳንዱ ይለፍ-ገይድ በመሆኑ፤

- የይለፍ-ገይድ ብዛት መጋለጥን ስለሚፈጥር ሲሆን፤ ያያ ተበጀ የጨዋታ እውራነት በዚህ ጊዜ በድሏቸዋል። በገምጋሚያቸው የነቱ ሰው ስለሚያስኝ ከቤተሰባቸው እንዲነጠሉ የፈረደባቸው ሰውም እንደሌላው ሰው የትድረት ሸብር አይፈታቸውም ከሚል በመነሳት ነበር። ስለሆነም የኛ አማካይ ሰው የሆኑት ለዚያ ነው።

ሸብር አልፈታቸው ይሆን? ወስጡ-ሀሊናቸው ዘንድ የተፈጠረውን ሁሉ ቆንጥሮ ማየት ባይቻልም አልፏልፎ ካስጠማቸው ያሰብ ማእበል የተፈጠረ ትካዜያቸውን ግን አልሰወረትም።

አምስት ተማሪወች ከሞባ-ጉደል ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት የጀመርን ተበጀ አማካለውን የተያያዝነው በረራ የምሽት ሆኑ። የበረራው ቲኬት የተቆረጠው ከሱዳናዊ የሆነ ያየር በረራ "ኩባንያ" ሆኖ አየረም ሱዳናዊ ነው ብለውናል። ያገልግሎት ሰራተኛወቹ በሙሉ ሱዳናውያን ናቸው። እስራኤል ለሱዳን ይቀርብ ነበረ፤ ግና፤ የጉዟችን መስመር እንዲያ ሂደ- ወደያ አይነት ስለነበር የመጀመሪያው መዳረሻ ጣቢያችን ናይሮቢ ነው። የጨለማው ጊዜ የመሬት አቀማመጡን ለማየት አይጋ-ቢነሳም፣ በመስመሯ ላይ የተንጠፉ የከተማ መብራቶችን ከሩቅ እንደሚታይ አርበሜ ያህል መለየት አላደገተንም። በዚሁ ላይ አብራሪው እንደመተዋወቂያ የተጠቀመበት ነጥብ ደብረማርቆስ ነበረና የጠራውን ሉላዊ-ማገር (ዳግሪ) መለያና አውሮፕላኑ ያረገበትን

ተጥረድ ቁመት ብስተውም፤ የቀረው ንግግሩ፤ ትርጉም በኔ ሆኖ፤ «ክብራትና ክቡራን፣ እንዴት አደራችሁ? (እኩለ-ሊሊት ከሆነ አራት ደቂቃ ሆኖት ነበረና) እኔ መስጦፉ እስማኤል ነኝ፤.. ክፍላችን፣ ሚስተር መሀመድ አህመድ.. (ለለም ብዙ የሰው አይነት ወምሮ ጠርቷል) መልካም የበረራ ጊዜ እንዲሆን እመኝላችኋለሁ። ከአትየቱ ያ መልከአ-ምድር ከገባን ቆይተናል፤.. በመብት በኩል ለተቀመጣችሁ፣ አሁን በደብረ-ማርቆስ ከተማ አናት ላይ እንገኛለን፤ ደብረ-ማርቆስ መለስተኛ ያንድ ክበባዊ ከተማ ነው። ወደፊትም በየደረስንበት፤ ከመሰለን ነጥብ ላይ ሁሉ ጥቆማ እናደርጋለን፤ እንዳገና መልካም ጊዜ እመኝላችኋለሁ።» ሲል ያያ ተበጀ አይን ክፍቱ በቃ! ወገባቸው ቀና አለ፤ «ይህ ሰው የምን ወሬ ጀምሮ ተው?.. የጠቢያን ዜና አመጣ መሰል? ደብረ-ማርቆስ ምን ተፈጥሮ፤ ከምን ተደረሰ ነው ያለው?» ሲሉ፤ እጎናቸው ነበርና የተቀመጡት፤

«አሁን የምንበረው በደብረ-ማርቆስ አናት ላይ ነው» ብሏል።»

«የማይመስል ተረብ፤ ምን አይነት ጨዋታ ዘለቃቹ? ... ያስደነግጣል! እየረሳሉም... በሱዳን ራብጌ መስሉኝ የምትገኘው! ቀልቀል መንገዱ በምን አይነት ጊዜ ነው?... ይህ ሰው አደስአባ መስዶ እንዳይደስን ፈራሁ፤ አገር ምን ትላለህ?» ብለው፤ እኔን ትተው ከ ሂለኛቹ መስሉቻችን አፍ የሚወጣ ወሬ ሲታፍፉ ፈታቸውን ተቻገረው አዙረው አፈጠጠባቸው። በለጠ እንዱ ተማሪ ነውና ለማብራራት ገባ፤ «የሱዳን አየር ከስራኤል መሬት፤ የስራኤልም እንዲሁ ከሱዳን መሬት አይገባም። ሱዳዋች ያረብ ወገን ናቸውና ከረብና ከይሁዳዊው የመሬት ይዞታ ጠብ ስላለበት አየረ ወደዚያ መሄዱ የማይሆን ነው። ምነው አያ ተበጀ፣ አመት በገዳሪፍ፣ ሳምንት በካርቱም፤ ፈላሻነትዎ እንዳይታወቅ ተደብቀው ሲኖሩ ይህ ጠፋዎት እንዴ?»

«የተደበቅነው ከሀበሻው ጉይእንጂ ከሱዳን ኑሯል እንዴ?.. በል ይሆን እንተወው፤ የመዝለቂያችንን ነገር፤ የዚሆን አየር መዳፊያ እንዲረዳኝ አድርገህ አብራራ!»

«መጀመሪያ የምናርፈው በኬንያ ዋና ከተማ ናይሮቢ ሲሆን፤ ኬንያን እንደሚያውቁት በቡናው ንግድ መናኸሪያ... ማምሜው በጂማና በሀረርጌ ግርጌ ነው የሚገኘው።»

«እምባከእስራኤል ጠብቶኝ፤ ይኸ ማለት፤ አደስአበ "ይወገፋል" ወደስ ቀጥታ ነው የሚሄደው?»

«ቢያቶምም አይወረድም፤ በተለይ እንደኛ ባለው ካየር መውረድ አይቆርም። እጋጣሚ ሆኖ "ሳይወገፍ" ነው

የሚቀጥለው።»

«ማብቂያህ ወብ ሆነ፤ እንዴያ ብለህ አራጋኝ እንጂ! ወይ ምጣት! ይህ በጣም ቀልድ የበዛበት ጨወት ነው፤ ይህች ትንኩሽት አገር (እስራኤል) የምትሰራው ድታያችሁል? ጦቢያዊ ወደሱዳን ተሰርቶ ገብቶ እንደገና በቤተመንግስቱ ሀይለማርያም እናት ላይ ከክንፍ ተጋብቶ መብረር! ምን ቀርቶናል? ከሳጊዶን በቀር አደስአበባ ከሱ፣ ከቅርብ ነው። በግሬ ደከቸ አውቀዋለሁ። ሻለቃ መንግስቱ በዘንግ ስበው እንዲያወርዱን ፍረ! የገዛ ሰዋቸው የወሀ ሽታ (ጠረን) አፍንጫቸውን ሳይደውረው ይቀራል?» ሲሉና ስለጠረን ሲያነሱ፤ አልጋነሽ (ከሷ በቀር ሁላችንም ወንዶች ነን) የትግሃታ ህመም ተቀሰቀሰባት፤ «እያ ተብጂ?»

«ወይ ብየሸለሁ ያልጋ!... ምንው ሆደ?»

«በሞቴ!... የጠላው አተላ፣ የጠጁ አምቡላ፣ የሺንኩርቱ መቅሉ፣ የደለቱ ምትር... እረ ስንት ነገር አለበት! ከዚህ ሁሉ ያንድ ነገር ሽታ ከፍንጫወት ላይ አልዘፈነበወትም?»

«ስንብት በሽልም ያውጣሽ!... የነፍስ ገጠር ቅኝት አመጣሽ፤ ግና የዚህ ሁሉ እምሮት ሽታ መነሻ ከወደየት ሆኖ ነው አጠያየቅሽ?»

«በሞቴ፣ የዚህ ሰውየ አፍንጫ በድኗል መሰል? ወሬው ስለማርቆስ ገድም መሰሉኝ... ታዲያ፣ ወረታም ለባህርዳር፣ ባህርዳር? ለዳንግላ፣ ዳንግላ ለማርቆስ፣ ማርቆስ ደግሞ ላደስአበባው መዳፊያ ለደጀን ቅርብ ነው። ባየር ላይ ብንሆንም፤ አየር ነው ጠረንን የሚጉትተው፤ ከወጂዶ እናት ላይ መሰሉኝ ያለነው?»

«እየ ጨዋታ! አሁን ጆል ነገር ልትጥጅብኝእኮ ይሆናል... ከጆሉሻል መሰል? የጠራሽው ሁሉ እመል ቢሆንም፤ የዚያን ገድም ነገር ስታነሺውማ ብዙ የሚጉትት ነገር አለ። ደብረማርቆስ፣ ዳንግላ... መቸም በዚያ ገድም ያለ የጠራሽውና ያልጠራሽው ደብር ሁሉ፤ የዛሬን ሳይሆን ቀረእንጂ፤ እግረኛ ነበረው፤ በእግረኛው የቡና ንግድ ጊዜ፣ የጉጃም መናኸሪያው ብዙ ነበር። የሰቶጣው ነጋዴ፣ የትግሬና የኤርትራው፤ ከዚያ መለስ ደግሞ ጨው የሚያነሳው ያበይወደህ ሰው መገናኛ ነበረ። ሁለነገሯ የሰላ አገር።

«እንዴት ነሽ ትሊሊ ክክኪ ምላሽ፤

ጠጁ በብርሌ ??? በብላሽ» ይል ነበረ፤ ቡና በረቂ መለኪያ ሰፍሮ ያስፈላና ነጣ የሴት ቀለብ ያገኝ የነበረ የወደያ ጊዜ የጨው፣ የቡናና የበርበርበሬም ነጋዴ»

«እየ የሰዎ ነገር፤ ይህን እመለያን መቸ ይሆን ጠገብኩ

የሚሉት? እንዴት እንዲይሉ የ ሴት ጭን ይዘዋል፤ ከተረፈው ነገርያ እዚያ ወስዶ ምን ጣዳያ? ባፋቸውም የህፍረት ክፈፍ አልሰራበትም» ብላ የማፈር አይነት ካጠገቧ የተቀመጠውን ክልኪዩዋ ለመንተራስ እፍራ ወገቧ ቁልቁል ስገም እንደዋጣት ሰርጋ ተወሸቀች። ቅቾቷንና ሁኔታዋን አይተው፤ «እመል ተጠግቦ ያውቃል እንዴ ዋገት ያልጋ?... ዝናን ያነሳሽ አንቺ፤ የታየኝን መናገሬ እምሮቱን ስዘረዝር ነው። አንችንም ቢሆን ያገረሽ ስጋ ነውና አልተራራትንም። ተሸርግጊ ወስታ ተገሪ! መታፈሬ ምን ተብሉ ነው? ነገር እላውቅም የማለት ይሆን?» ብለዋት እየራትን ነበረና ደብረማርቆስም ወደ ሂላ እየተረ ሄደ።

ከቴሌት ሂሳባቸው ጋር የተዳበለውን ያየር ላይ የምግብ መስተንግዶ «ወዲያ በል! ግን እንዳረው የማይታወቅ ነገር፤ ቅጠሉም ሆነ ብኒው ከ"ጉይ"ና ከሱዳን ከራ ጋር የተነካካ ይሆናልና አልነካውም፤ ከዚያው እየረሰሉም ሰገባ በራሲ «ይቅብረክ እግዚሀር» ብየ የጋረኩት በጉሮሮየ ይወርድ እንደሆነ እንጂ፤ ከዚያ በረት ከፋ ላይ የሚወድቅ ነገር አይዋርም» ብለው ገፍተውታል። ወይናቸውን ግን «በጦቢያም ቢሆን በጠርመስ ከሸቀጥ ግንሽው አረብ ይገዛ ነበረና «ከስተር የሚያደርገውን እምጭ» በላት!... ወብ፣ በጣም የተሰናዳች እሽከር! ቅጣቅጧና አቀራረቧ የጦቢያን ሴት ትመስላለች፤ ናት ብለህ? ከንዱ»

ስቴ ብቻ የቃል መልስ ነሳ ሂቸው። ከወይኑ የደርሸቸውን ያህል አንስተው፣ ከኛም አከባቢ መመረቂያ ተቀብለው ከጠጡ በሂላ እንዳንጉላቹ፤ ጆሮ ኪንያታ አውሮፕላን ማረፊያ ተቀበቀሱ።

«እያ ተብጂ፣ ልንወርድ ነውና ወደሬት ይምራ!»

«ከምኑ ደረስን? ከሰማይ ወርዶ ቂጡ መሬት ነካ እንዴ ይህ አሞራ?»

«እዎ፤ ከመውረጃችን ደርሰናል።»

«እየረሰሉም ምን ያህል ቀረው ማለት ነው?»

«የመጣነውን እጥፍ ያህል ማለት ነው»

«ምን አለው፤ ትንሽ ወንፍሮኝና ባልገምተው... አይ ሞቴ! ግን አጭር ነው፤ በእግር እንኳ ውሉ ይሄዷል፤ አጭሯ የስሚንበየዷ አቀበት ስንት ነው የሚከሳው!... የማረፊያ ነገር አባቢው ግን ነው? የምንገባበት ይታወቃል? ከንዱ በጥየቃ አተከርከሁ። የምሄድበትን የማላውቅ ደንቶሮ ሆኘ... ግና፤ እምላከእስራኤል ጥሉ አይጥለኝም» ሲሉ ጥያቄያቸውን እንደታየኝ መልሸላቸው ከየር ማረፊያው ልንወጣ እናዳክድክ ጀመር።

የሚቀጥለው በረራ እስኪቀኝ ሁለት ቀን እንደሚፈጅ

ከተቀበ፪ ተጠቆመ። መመሪያውን ተቀብለን በተደለደለው ሆቴል ተሰራን። በዚህ ጊዜ ስድስታችን ከስስት ተከፈልን። በጠቡ የተፈጠመት መሪ ሲሆኑ ያቸንፈያቸንፍ ብሉ ተመልካች የሆነው ሰስተኛና ያልኩት እክል ነው። የከፍፍሉ መነሽ ያቀበበ፰ን መመሪያ በማክበር፣ በመሸርና ወደድርጊት በመሰመጥ ከተነሳ ክርክር ነበር። ያቀበበ፰ አጭር መመሪያ እንደሚከተለው ተሰጠን፤ «እኔ በሊለሁበት ከሆቴል ክፍል በራችሁ መዉጣት ከዶጋ ሊያደርሰችሁ ስለሚችል፤... ደሀ የሚረዳችሁ ጉዳይ ነው፤ "ፖስፖርታችሁን" ለተከታ፪ ጉዟችሁ ስለምወስደው ከማንኛውም የሆቴ ሀይል ከመደታችሁ መውጫው ጭንቅ ነው፤ ኬንያ ሱዳን አይደለም። መስመሪንም ታብበሉትና ከናንተ በ፺ላ በዚህ ጉዳና የሚከተሉ ወገኖች ታነቅፈባችሁ። ሁለተኛና፣ ከሆቴሉ የማእድ እዝ ክፍል በመበደበኛው ሰአት ከሚመጣው የለሰሰ መጠጥና የምግብ ስረት ውጭ ተጨማሪ ወጭ አይፈቀድም። በተለይ " እልክሆል"-ነክ መጠጥ በፍፁም እንዳትሞክሩ።» ብሎ ተናገሮ ነበር ስሚ ዳቢድ ደብላል ያለን ሰው ከፊታችን የተሰወረው። የዚህን ቡድን ጊዜያዊ ሀላፊነት የተቀበለው ተዘራ ነበርና እያዘጋ በቴሌፎን ሲያናገረው ከመሰማታችን በቀር ገፅታውን ደግሞ እሳስ የንም።

ተዘራ ከዳቢድ የተቀበለውን የስንቅ ገንዘብ በመመርከዝ ከሰተ ዲሞክራሲያዊ ጥያቄን የተመረከዘ ነገር እናሳ፤ «ጉበዝ!» አለ፤ ከማእድ ላይ እንደተሰለፍን፤ «እነዚህ ሰዎች እንዲፈኑ ሊያስወጡን ነው፤ ወገ አይቀርምና ኬንያ ገብተን ከናይሮቢ ከተማ ምንም ነገር ሳናይ መውጣታችን ያስቅብናል። የዶር አራዊት ማጉሪያ ማዳቸውን እስጉበኛቸ፺ለሁ ያሰን የማታለል ነው፤ ፈልም ቤት እመስዳቸ፺ለሁም ያለውም ቅጥፈት ነው። ተዘራ፣ ከያዝከው ገንዘብ መሀል ወጭውን አጠርተህ፣ ነፈስ ተተብለን እንግባ» ብሎ ጠየቀ።

የከሰተ ሀሳብ ከዚህ ማእድ ላይ እንደቅፅበታዊ ቢቀርብም ሳንዳንዶች እዲስ አልነበረም። የተወሰኑ ሰዎች ቀድመው አብሰልተውታል። የተጨመተም ሀሳብ በመሆኑ ቅፅበታዊ ድጋፍ ሰጡት። ተዘራ ብቻውን የበረታ መግቅ እናሳ። ጠንካራ በደብልም እያ ተበጀም ሽርፈው ወገነውታል። «በማናውቀው አገር እንደራዳን፤ መንግስት በመጨነቅ የሳከውን የእፈተሳጤ ምሪት መጣስ አግባብ አይደለም» ብለው ከብዙኛው እቷም ተገለሉ። እስተያየታቸው እንዳለ ሆኖ፤ በዚህ ጠብ ውስጥ የሳቸው ድጋፍ መስጠትና እለመስጠት በሚደረገው ውሳኔ ላይ የሚያስከረው እቀብ እልነበረም። በውንጀሳው የሚጠየቁ ከለመሆናቸው ሌላ

እባቸውም ቢሆን የሚያስጠይቅ ነገር ከመጣ «እኔ ምን አውቃለሁ፤ ዳንቶሮ ባሳገር» ብለው እንዲሚወጡ የታወቀ ነገር ነውና።

ተዘራ ግን የተሰጠኝን ሀላፊነትና ትእዛዝ መጣስ የምትችሉት በውየው መሞቱ የኸም ሽር እድርገናል» ስትሉና የናንተ-ክሱ ስምምነት ሲወርድ ብቻ ነው። እስከዚያ ድረስ ግን የምጠየቀው ገንዘብም አይኖርም፤ ጠያቂም አይቀም ብሉ ታማኝነቱን ይዞ ገላ መታጠቢያ ክፍል ገባ። በዚያ ሰአት ለመታጠብ ገደት ባይሆን ጭቅጭቁን የመሰበሪያ መላ ነበር። ተዘራን እልቦ ጨዋታ ለመከፈትና በዚህ የጀመርነው መግቅ ላይ በሩቅ ለመስጠት ሳንበቃ ድንገት ስልኩ ጮኸ። በለጠ እንዲተንደረደረ ሂዶ አነሳው፤

«_____»

«ሀሎ!»

«_____»

«ሀይ ዳቢድ! በእርግጥ፣ አገልግሉት እንፈልጋለን። እስከሁንም እንጠብቅ የነበረው አንተን ነው፤»

«_____»

«እወ! መጀመሪያ የምንፈልገው "ፖርኩን" መጐብኘት ነው፤»

«_____»

«መልካም፤ ለመዘጋጀት?... ከሰር ደቂቃ የበለጠ አይወስድም።»

«_____»

«ባይ-ባይ፣ ቻው!» ብሉ ስልኩን ዘጋው። በጣም ተልጠፍ ያለና ያልተንዛዛ ውይይት ነበር። ወዲያው የመታጠቢያ ቤቱን በሀይል ቆፍቁፎ «ተዘራ ተሉ በል! ዳዊት (ዳቢድ የሚለውን ወደእማረኛ ተርጉሞ) ስልክ ደውሉ ተነጋግሬየለሁ፤ ወደ«ፖርኩ» የሚወስደን መኪና ልክ ከወለል እየጠበቀን ነው፤ ተሉ በል!» ሲል ተዘራ ከተዘጋው መታጠቢያ ቤት እንዲለ፤

«ዳዊት ራሱ ነው የሚመጣ ወይስ ሌላ ሰው ሊልክ?»

«ይሆን እላጠራሁም፤ እሱ መጡ-እልመጣ፤ የምንሄድበትን በታ የሚወስደን ሰው ያውቃል «ምረኝ» የሚል ሰው አይመጣም፤ ይልቅ ተሉ በልና ውጣ» ብሉት ከዚህ የበልክ ንግግር ያገኘውን ደስታ ሊዘረጋግ እኛን ተደበለቀን፤ «ይኸ ዳዊት ማለት የታመሰ ሰው ነው። ከቴሌፎኑ ላይ ቢሆን በጣም ተርበተበተልን፤ ጉሉን የጠፋውን ያህል አይደለም። እቀራረቡ ሆቴል ያሰጠነውና የገራኸው እሽከር ሁኖ አረፈልኝ። ምን አገልግሉት ትፈልጋላችሁ? ከሽርሽር በፊትስ የምትፈልጉት ልዩ አገልግሉት ምንድን ነው?... ግብዣ በግብዣ ሲያደርግልን የሚያመሽ ነው መሰል... እያ ተበጀ፤ ከእስር -ወሀ የተሰዩትን ያህል ዛሬ እረቂ በፊር ሳንገባ እንቀርም!» ብሉ ሲደረድርና ለኛ ትችት ፋታ ሳያገኝ፤ ተዘራ፣

ከ ውሽግ የተቀግ የሚመስል መልክም ባለአዳይት ነጠላ ውን እንዲደገደገ ተደረብንና፤

«ይኸ ተድሬያ አልጠመኝም- በጣም ተቀረፈኝ፤ አገር እንዲ እርጋ በልግ! ቢያንስ የማግሽ ስእት ቅድሚያ ማስታወቂያ ሊሰጠን ይገባ ው ነበር...»

ቴሌፎኑን አንስቶና የሚያውቀውን ቁጥር መቶቶ ቴሌፎኑ ሲመልስለት ዳዊት ሁኖ ይገኛል፤ «ሀይ ዳቢድ፤ እንደምን ነህ?

«____»

«አንተ ነህ የምትመጣው ወይስ ሌላ ሰው ነው የምትልከው?

«____»

«ከቅንሽ ጊዜ በፊት በለጠን እስከንጋገርከውም እንዲ! «መኪና ልኪልና ውረዱ ተብለቻችሁ» ተብሉ እየተዘጋጀን ነው።»

«____»

«በለጠ እንደሚለው ምርኩን ነው»

«____»

እዚህ ላይ ተዘራ በለጠን ጠቀሰና «ዳዊት!» ብሎ ቴሌፎኑን አስተላለፈለት። በለጠም ተቀብሉ «____»

«አወ፣ በለጠ ነኝ።»

«____»

«ሌላ ዳቢድ የሚባል ጓደኛ አለህ እንዴ?»

«____»

«እኛ ባንጠራው፣ ራሱ ደውሉ «ምን እንገልግሉት ትፈልጋላችሁ» ቢል አንተ መስሎኽኝ ነው። ደግሞም የገባኽውን ቃል በመያዝ የወሰድኩት እቋም ነበር።»

«____»

የቴሌፎኑ ውይይት «መልክም እንጠብቅሀለን» ባለው በለጠ መልስ ተዘጋ። መሽበርና ፍርሀት በበለጠ ላይ ይጨፍር ጀመር። ይሀን ያገልግሉት ግብዣ ያደረገው ዳዊት፤ የሆቴሉ የግንኙነት ክፍል ነበር። በሆቴሉ ያስራር ስልት፣ ክምባ በ ሂሳ የተሰየ እዝ የሚፈልጉ ሰወች እንዳሉ ከማረጋገጥ አንፃር በሆቴሉ ውስጥ የሰፈረውን ሰው ሁሉ ይጠይቃሉ። ስለሆነም ሆቴለኛው ዳዊትም ያደረገው ይህንን ነበርና በስሁተተኛነት የሚያስጠይቀው ጉዳይ አልነበረም። በመሆኑም ከቁሪስት የተሽከርካሪ አገልግሉት ክፍል በልዩ ትእዛዝ የተጠራው መለስተኛ አውቶቡስ ደርሶ ከተነገረው ፎቅ የሚወርድ ተሳፋሪ ሲያጣ ለሆቴለኛው ዳዊት አቤቱታ ያቀርባል። ያጠፋውን ጊዜና የነዳጅ ወጭ መሸፈኛ ገንዘብ ለመክፈል ግምጃ ቤታችን (ተዘራ) አቅም የለኝም በማለቱ ጉዳዩ ለኛው ዳዊት ይተላለፋል። ከዚህ በመለስ የሆነውን አላውቅንም።

ሽርሽር ሊወጡ ተዘራና በለጠ በመበሻሸቅ ፊት ሲገለማመጡ በግየት ተበጀን ተላብሰውና ተቁለጭልጨው እንደቆሙ አያ ተበጀን ግር አላቸው።

«ምነው? ከበል፤ መኪና ተሰበረ?... የያገሪ መኪና ሁሉ አመል አንድ ነው መሰል... በሱዳን መኪና ከመንገድ መሀል እየተሰበረ ስንት ደይዋናል። እዚህም...» ሲሉ፤ ተያቂያቸው «ሁኔታን ያብራሪልኛል» ነበረ። ግና በዚህ በለጠ ብቻ በተጨነቀበት ሁኔታ «አያ ተበጀ፣ እንደዚህ ያለ ጥፋት ተሰርቶ ነው» ብሉ ከፊቱ ላይ ቲም ለመግባት እርምጃ የወሰደ አልነበረም፤ ሁላችንም ችላ ስንልባቸው የተናቁ መሰላቸው፤ «ይሀን ድደናም ተግሪ ሁሉ ምን ይዘገዋል? የሆነውን ነገር አይነገረኝም? ይሀን የወፍ ቋንቋ ለምዳችሁ እኔ በመሀል ተደየንኩ፤ እናንተ ባቅለምዱ ኑሮ አገር እኩል ይሆን ነበር፤ በእርግጥ ጥፋት የማንም አይደለም፤ መልጥ አድርጌ የተሳሰቅኩት እኔ ነኝ፤ ከቤተሰቤ ስትንጠሉኝ አግን ብየ መቀበሌ። በዚያኛው ጉዳና ብሄድ ኑሮ ብዙው መሰሌ ነበርና ወይም አስተርጓሚው የቀናና ያገር ሽማግሌ ከበረታ «ወግድ» ያሰለ ይገኝ ነበር። ከዚህ ሁሉ... ወይኔ፤ ከኩታራ ጋር ተሳፍሬ...»

አጣዋሪነታቸው ለጃረቻን የዘገነን ስሜት ስለታከለበት ሁሉም ምቾት አጣ። ግና ማንም የማብራራት ቅድሚያ ሳይወስድ በጨለማ ያዩት ፈረንጅ በር በርግዶ ሲገባ አይናቸው ፈጠጠና ዝም ሲሉ። እንደሀበሻ ተጉናብሶና ምተራውን ወደሳቸው አድርጉ፤ «ሽሉም! ሽሉም... ?» ብሉ ሲሳለማቸው ለሳቸው መሆኑን ተረዱ፤ ግና ሲጨብጡት ተቸገሪ፤ «ሰላም» ነው መሰል የሚለኝ?... ሰላም፤ ሰሊም! እግዚር ጠሪክው፤ ትልቅ አክበሪ፤ የደጉቹ፤ የዋናው እስራኤል ዘር!» ሲሉ፤ ለመልስ ፈገግታ መገባቸው። «የአውሮፓላኑ ግጭግጫ እድክሞሀ ነበር፣ ደህና አረፍክ ወይ? ዛሬ ሌሊት ከቤተሰብሀ ጋር እስራኤል ላይ ትተላቀላለህ በለው!» አለ ተዘራን እየተመለከተ፤ ተዘራም የተነገረውን ተረጉመላቸው። ደስታ በተመላበትና በተንቧረቀ ድምፅ አጅበው፣ የጠራውን ወለል እንጋጠው ተመልክተው እንደገና ወደሱ አግተቡ፤ «ምን ጉድሉኝ፤ አለሞቹ። በናንተ ላይ በየር ተንከብክቤ... የማይነቀንቅ፣ በተጣደና በግሪ ቤት... ዮአበዳሊ" ቤት በመሰለ አልጋ ውስጥ ተጉንፌ፤... ሁሉ ነገር ከቤት የሆነ፤ በጣም አለም ነው፤... ዙፋኑን ያሰፋው በለው! ኡል -ል-ል-ል!» ሲሉ ክፍ ይልቅ ነጩ ተደናገጠ። ወዲያው ድምፃቸውን እዚያው ላይ ገደለው፤ «ያች የቅድም የተግሪ ኩምስስ የማትረባ ነበረች፤ ተግሪ አገር አጥፊ ነው፤ በጣቢያም ቢሆን ብዙ ያልታየ መዘዝ የተፈጠረው በተግሪ ረብሻ ነው። የተበላሸ ነገር ሲሆን ውቃቢየ ይነግረኛል፤

ነቢዩ ስለሚጠብቀኝ።» አሉ። እኛን ባቅ አጠቃን፤ ለበለጠም ቢሆን ጊዜያዊ መዝናናት ፈጠረለት። ተዘራ ለ‹ዳዊት› የእያ ተብጁን ቅርፍ ቅኝት ‹የቡራኬ ፀሎት›- እንደሆነ (ስለጠየቀው) ነግሮት፣ በስጠ፣ ተዘራና ዳዊት የጦፈ ክርክር ጀመሩ። ጭቅጭቃቸውን ግን ዳዊት እንደጠዘፈ ተወውና ከመጣው መኪና እንድንሰፈር ተደረገ። ባጋጣሚ የምንጓዘው ‹ዘጠና ደቂቃ በእንተቤ› የሚለውን ፊልም ለማየት ነበረና ዳዊት በዚያች አጭር የጉዞ ጊዜ ‹ሽሉም› አለ ሆሚን ማለት የእብራይስጥ አንድ መዝሙር ሲሆን በሰላም ለናንተ ይሁን እንደማለት ይሆናል። ይህን መዝሙር ሊያስተምር ቢሞክር የሚሆን አልሆነም። የፊልም ቤቱ ቅርአት አለቀና የምሽት በረራ ጊዜ ሲቃረብ፣ መኪናው ዉስጥ ዉመረንና ትቶታል ያልነውን መዘዝ እንደገና ቀሰቀሰው። ዳዊት ይህን የወቀሰና ማስፈራሪያ ታሪክ የጀመረው ራሱን ለማዝናናት ከማሰብ የመነጨ ሊሆን ይችላል፤ በቡድኑ ላይ የሰቀቀው ሽብር ተሉ የማይሽር እንደሆነ አልተረዳም።

«ከአዉሮፕላን ማረፊያው ወደብ ስትደርሱ ፖሊሶች ሊይዙችሁ ይችላል፤ አግዜር ያድናችሁ ከማለት በቀር የሚሆን ነገር የለም። ያዘዘቻሁትን የመንሸራሸሪያ መኪና ኪራይ ባለመክፈላችሁ የሆቴሉ አስተዳደር በክስ አስመዝግቧችሁ ይሆናል። እስካሁን የዘገዩት ለሽርሽር መዉጣታችሁን ብቻ ስላወቁ ይሆናል። ይህን ብታልፉ የእስራኤል ህግ አያልፋችሁም። አገር የማበድል፣ የራሳችሁን ቤተሰቦች ለማዳን የሚደረገውን ጥረት በመዘንጋት ተዝረክርካችሁ ሄል።» አለ። ይህን አጭር ክስ ሲጠቅስ በማይሰማው ቋንቋ (እርግጠኛ ባንሆንም) ራስን የማዳን፣ ብሎም አንዱ ሌላውን መወንጀያ ጭቅጭቅ በተዘራና በበለጠ መሀል እየቀጠለ መዉጫው ከመግቢያው የሚያደናብር የበረራ «ቻርተር» ዉስጥ አስገባን። ተዘራ ከሹምነቱ እስካሁን አልወረደም ነበረና የስደስቱን ሰው ይለፍ-ገይድ ሰብስቦ እንዲያዝ ወዳሳሌ ማሀተም ቀረበ። አጠርና ቀጠን ያለ፣ በዚያ ሰአት ጥቁር መነፅር የገጠመ መቶ አለቃ የተዘራን እከል ከጋመሰው እምብርቱ ላይ መገቻ ቶመጥ አጋድሞ አቶመው።

«ለምህ ማን ይበሳል?»

«ተዘራ!»

«ለምን ነው የሌሎችን ፖ/ፖርት በሙሉ ሰብስበህ የያዝከው?»

«ቋንቋ አይችሉም።»

«ለጥያቄ ብንፈልጋቸው ምን ሊሆኑ ነው?»

«እኔ እጠየቅላቸዋለሁ፤ አሊያም እተረጉማለሁ።» እንዳለ መ/ አለቃው ሌላ ተጨማሪ ጥያቄውን ተወ። ሀይልና ጉልበት

በተመሳበት እንቅስቃሴ ተራምዶ የበደስት ሰው የመዉጫና የመግቢያ ዝርዝር ታሪክ መመዝገቢያ "ፎርም" በተሰወጠና ኩራት በተመሳበት ፊት እጁብ ‹ይህን ሙላ› ብሉ ለተዘራ ከፊቱ ጠረጴዛ ላይ ጥሉሰት ፊቱን ሊዘር ሲል፤ ‹ይህን እንድንዝነድ ያለማዘነፍ ሞልተህ ካልጨረስክ፣ የሚያልፍ ሰው አይኖርም› አለው። ተዘራ፣ ይህን ትእዛዝ ምን ያህል እንዳጓሳ ባናውቅም ወረቀቱን በማገላበጥ ብሎም በመፃፍ ደብታውን ያህል ጊዜ ከልቶ ጨርሸለሁ ብሉ ሲያስረክበው፤

‹የያንዳንዱ ፊርማ ያስፈልጋልና አስፈርማቸው!› ብሉ ወረቀቱን መለሰው። ተዘራም በመልስ ባቅ እንደመጠረው፤ ሙሀ ብሉ፤ «ባሳገር! ተጠንቀቅ! አዉራ ጣትህን ለቀለም ልትለቃ እያዘጋጀህ ቅረብ፤ በቤና እፈርማለሁ ብለህ የዋሸሁትን እንዳታጋልጥ፤ የኬንያ እስር ቤት ቀለብ ሆነህ እንዳትቀር፤… በተራ ቅረብ!» አለ። እኛ አዉራ ጣቶቻችንን አሰጠን፣ እሱ የያንዳንዱን ጣት ይዟል-አልያዘም እያረጋገጠ፤ እየለቀለቀና እያስረገጠ ሊያልፍ ያምስተኛው ሰው ጣት ሳበት ተንቻርር የብርእ ቀለም አልቀበልም ብሉ አረፈ። የብርኦ ብዩ በዘይት የተወለወለ መሰለ፤ በመሀረሙ ጠርጉ እንደገና ያዝ ቢለውም አልተሳከም። ስለሆነም፤ መቶ አለቃውን ዘር ተመለከቶ፤ «ካፒቴን፣ የዚህኛው ጣት አልሰራም።» ሲል መቶ አለቃው መነፅረን ወደግንባሪ እየገፋ ቀርቦ የሳበተኛውን ሌባ ጣት እጥፎና ይዞ በግልባው መጋጠሚያ ቶዳ ላይ ተዘራን «ቀለም ለቅልቀው» አለው። እያ ተብጆ የሚሆነውን ሁሉ ነቅተው ነበርና የሚከታተሉት፤ ‹አየኸው የያገሬ ሰው መሊ ብዘት! ይህ ሰው ከጣቢያም ማሀተም ረጋጭ በጣም የሳቀ ነው። ስንት አይነት ዘዴ ሞልቷል? እርቄ ስሄድ ገና ብዙ እያለሁ። ይህ ዋና፣ በጣም ዋና፤ ለእጅ-ስራ የሰለጠነ ነው።» ሲሉ ጨዋታቸው የሚያስቅ ቢሆንም ሌላ መዘዝ የሚፈጥርና ችግር ዉስጥ የሚከተን ነበርና ለሳቸው አድናቆትና ቅኝትና የአንደልቡ ንግግር ዉስጡ-እከላችን አመሰው። እሱ-በሳችን ሳንተያይ ፊርተን የዚህን ቅርአት ግለቂያ ጠበቅን።

ከማለፊያ ክልሉ ዉስጥ የመንቀሳቀሻ መታወቂያ ወረቀታቸውን ከደረታቸው ላይ የሰኩቻቸውን ቅጅ የለፈጡ ሰወችን (እስራኤላውያን) በለዘብታ አይን እየሰረቁ እያዩን ሲያሽከሹሉ አይኔ ደጋግሞ ከያዛቸው ቶይቷል። የአዉሮፕላኑ መነሻ ጊዜ በጣም በመቃረቡ ጭንቀታቸው እያየለ ሄደ። መቶ አለቃውም አዉቶ የለገመ፤ የጃርባ ሀይል እንዳለን ለማወቅ የሸተ ሰው መሆኑን የተረዳሁት ሁለት የጋን እፍ የሚያክል የግድግዳ ሰአት እየተመለከተ፤ ገና እንዳለ የ፣ ብሎም የሰአቱን መቃረብ

ከሚነግረው ማይክሮፎን እንዲልስግ ሲመስል ነበር። «ብዙወች ከተሜኛ ይመስሏሉ፤ ስማቸውን መፈረም እንዴት አያውቁም? የመንግስት ሀ/ማርያም ጥሚኒስት ሬዲል ቶጠራ ፕሮግራም እንዚህን መፈረም የማያውቁ ሰወች አይወምርም እንዴ?» አለ። አያ ተበጀ እንዳሉት፤ ፊርማ ብቻ ሳይሆን ማጥጣትም የለመደ ሰው ሆነብን። አለሳልሶ ያቀረበውን ጥያቄ ተዘራ በማደበለስ ሊመልሰው ቢሞክር ሌላ ተቀጥላ ጥያቄ ይፈጥርበታል፤ ዝም ማለቱም ይብሰልና፤ ተረጋጦ ከተነፈሰ በኋላ፤ «ከሱዳን-ኢትዮጵያ በንግድ ስራ ላይ የነበሩ ሰወች ናቸው።»

«እረብኛ መናገር ይችላሉ ማለት ነዋ?»

«የለም፤ አይችሉም»

«አሁን ወደሰራኢል የምትሄዱት ለንግድ... ወይስ በዜግነት?» ሲል ሙቶ አለቃው፤ የተዘራ ፊት ሳያስበ ቅጥ አጣ። መከፋቱን ለመተገን የፈገገው፤ የሽሙጥና የፌዝ አስመሰለበት። በዚያው ላይ ሙቶ/አለቃውን የሚነካ መልስ ውስጥ ተደረገበት። ባጋጣሚም ብዙ ኬንያውያን ኪሳውን እየዘለሉ በዚሁ እውርኛላን ለመሻፈር ገብተው ነበረና፤ ተዘራ፤ «ወደእስራኤል የሚሄድ ሁሉ፤ በተነፃፃሪው ወደኬንያ የሚገባም የግድ ሊሄድ የተባረረበትን አገር ዜጋ መሆን የለበትም። እንዲያ ከልክ የሚገባም ሆነ የሚወጣ አይኖርም» ሲለው ከውስጡ-ሀሊናው የደወለ ነገር ሳይረዳን፤ «ፓስፖርታቸውን ስጣቸው፤ እነሱ ይለፉ፤ አንተ ግን ለመጠይቅ ትዘገያለህ» አለው። በተንኮልም ቢሆን በመደናገጥ፤ ተዘራ የራሱን "ፓስፖርት" ጭምር አዳብሎ አሸክመኝና፤ ለሁሉም እንደሰማ ሙሆ፤ «ህዝበ-ሀበሽ ያንን አርክ-በር ተሉ ዝለል! እኔ ታሰረያለሁ»ብሎ ድምፁን በዚያው ቀጥሉ ደባሱን እንሳው፤ «አየ! አሁን ምነው ከዚህ ቢያስቀረኝ፤ አፈረ አፈረ፤ ደሙ ደሚ፤ ቀለመም ቀለሚ... ገና ለገና... ሰው በላው ጉንደረ ተብላህ ዛረ፤ ናይሮቢን ሳትጓበኝ መሄድህ ያሳዝናል፤ እንኳን ይህ ወታደር ተጨምሮበት፣ ወትሮም እንደተቀፈፈኝ ነበር፤ ህዝቢ ደህና ሁን፤ አልተገናኘንም!» አለ።

እንዲህ አዳፍሮ ያናገረው፤ ከሁሉም በላይ መዝናናቱ በጣም ያጠያይቃል። ስንጨቃጨቅበት የቆላነውን ብሉም በለጠን በውንጀላ ያስቀመጠው የናይሮቢ ሽርሽር ጉዳይ የንዴቱን ጊዜ አረዘመው፤ አያ ተበጀን ሌላ ፅንፍ ውስጥ ከተታቸው። እውነትም ይሁን ውሸት ጥያቄ የሚበል ነገር አይወዱምና ተዘራ የሆነ ተንኮል የስራ መሰላቸውና የርሳቸው ገርሸት ተተከ፤ «አንተ፣ ይህ ሰው ከልቡ ነው እንዴ? ይኸ የሽፍጥ ስራ ነው፤ አንተን በሀላፊነት የመረጠህ የነገር ሳይሆን ይቀራል?... እስካሁን አምኜህ

ነበር፣ በጭራሽ አልነቃሁም። መንጋ ቀርፋፋ ሁሉ፣ ዝም ብለህ ትሰደዋለህ ? አሽከርና ጊዝ በሌላ አትጠጫ በኩል ልኬ ጉድ ተሰራሁ! ምን ይሻላል?... እንዞርና የፈለገው ይምጣ፤ ሁሉም የሕድሉን ያድራል፤ ልመለስ ነኝ» ሲሉ፣ አለበል፤ ሊያበርዷቸው ተተከ፤

«ተመልሰው ምን ሊያደርጉ ነው? ተዘራን እንዲይጠጉ... ቢያንስ ለትርጉሙ እንኳን እንዲረዷወት ከፊቱ ሳይ አራክሰውታል፤ ምኒቱን ከምን ሊያደርጉ ነው? ተቢ!»

«በከተማው ሰዘር ሌላ የጦቢያ ልጅ ይጠፋል እንዴ? ይሆንማ እያየሽው ክዶኝ መሰሉኝ?»

«አያ ተበጀ ይህ ሁሉ ቀልድ ነው፤ የተራ መዝናናት የሚያስፈታውን ከማወቅ ነው፤ ቀልዱና ንግግሬ እኛን ለማጫወት የተደረገ ይመስላል። በቅርብ ይደረብናልና አይበሰው!» ስላቸው ምልተው አልሰሙኝም። አይናቸው ከተዘራ ላይ እንደጨረረ፤ «ሰው ሁሉ፣ እንዴት ያለ ጅል-ጅል ጨዋታ ይጫወታል?» እንዲሉና ገና ንዴታቸውም ሆነ እፍረታቸው ሳይወርድ ተንደርድረው ቀጭ አሉ። ረጠው የተቀመጡበት አንደኛ ደረጃ ከሚባለው ክፍል ስለነበር እነቸውም ሆነ እኛ ልንቀመጥበት የሚፈቀድልን አልነበረም። ሳውቃቸው ጀምሮ እንዲህ ያለ መጠያየቅን የሚሻ ነገር ላይ ሳያማክሩ አይሰሩም። በዚህ ፋታ ግን ንዴቱ ስለተጫናቸው ተሉ ተቀምጠው ለመተንፈስ ተቻኩሉ፤ ከዘራቸውን እንዳንጠለጠሉኩ፤ ሳቅ በጨመርኩበት ትኩረቴ እያየሁቸው፤ «አያ ተበጀ የተቀመጡበት ክፍል ለኛ የሚገባ አይደለም። ቲኬታችን ላይ የተፃፈውን ወንበር መፈለግ አለብን፤ ይህ የባለሲሳ የቾ ቤት ነው።»

«ምን ይላል ይኸ... ምን አይነት ጨዋታ ተነሳ ደግሞ፤ ወይ ዛሬ! የምድሬ አልበቃ ብሉ ሰማይ ላይ ወጥተንም የወንበር ልይነት አይቀርም? እየተራቀ ሲሄድ ብዙ ታምር ይዘልቃል!» ብለው ሲተቹና ጥያቄም ሲደረድሩ መልስም ሆነ ግዳነት የሰጣቸው አልነበረም። በማረትረት እንደተሞሉ መርቻቸው ከምድብ ወንበራቸው ላይ ጉች አሉ። እንቅልፍ እስከጠቃቸው ድረስ ያናገራቸው ሰው አልነበረም።

ቤት እምበሳ

መስከረምን ተንተርሶ እስከህዳር መዳሬያ ድረስ የክረምት አገቢው አየር የሐሬያ ወሽ ያስመስለዋል። ከሜድትራንያን ባህር ርቆም በርሸበ በጣም ቷያ የዘነበ በረሀ ነው። በዚህ አመሉ ነፋሱም ጥንቅ ነው። እዚያ ያልተወለደ ሰው ስክራምና ቅዋ ያጠ ያየር ጠባይ ቢሰው ስሆተኛ ቅኝት አይሆንም። በጋው በጣም ሞቃት፤ ክረምቱ በጣም ቀዝቃዛ ሆኖ ነፋስ የዘነበት ከመሆኑ ሌላ ፬ደ፮ና በልጉ (እንደሀ ሊጠረት ቢያስቸግርም) ከንፈር ከተደ ይሰነጠቃታል። እያ ተበጆ የሌረት እዚህ ነበረና፤ ከምወደው ጨዋታቸው ሌላ ሳክብሮቱና ለማቋጠሪ እኔ ባልሆን በሳቸው የመጣ ጉዳይ ነበር፤ ቤት እምበሳ! እንደል በቀጠሮ ጋበዘውኝ ወደቤታቸው ሲመሉ መልካም ከበታቸውን በላይ ፕሰው፤ ኩታቸው ከጊዮ መጣያቸው ገደም ታየሁ፤ አልታየሁም እያለ፤ መሀል ናሳቸው ላይ ደግሞ ሆኖን ከሸማግሌ ለጊዮ የሚወዳደርበት የመሰለኝን ኩፍታ ጥነውና የሆነውን በር እንቀው ጠበቁኝ። እየፈገጉ ተጠጋጇቸው። «ተቤው፤ እንኳን ለሰወችዎና ለትድበቷ እየረሳሉም በቸር አደረሰዎ!»

«እ ሂ፤ የተልደሀ ብዝቅ የቅድስናውን ተወው፤ እየረሳሉም የተረ ሳሊበሳ፤ እኔ ያለሁ ሆመራ፤ ይልቅ እንኳን ይበልሀ ሳምሳከእስራኤል ምን ይሳነዋል? ሁሉም በቅንበት ይሆን ይሆናል፤ በጊዜ መፍጀት… ሸብረክ በል፤ አሽከር ቢጠ እስኪጠራ።»

«በሞቴ፤ እንዴት አግረብዎ»

«ምኔ አግረ ከንዱ?»

«ሁለመናዎ። የምኒቱን ኩፍታ ከራስዎ ላይ ሜኗት? ምነው ጠቆረች?፤ እየረሳሉም በገቡ በሳምንት ለምንኩስና በቁ?»

«የምንኩስና እልክ ው?… አንተ አላገኘኸም መሰል? በዚህ በኩልስ የቀራቸው ፍጥረት የለም። በጣም ሰግቸዋል። መሰረቱን ግን ጠልቄ አላገኘሁትም። የኛውን ዋና ቂስ ታውቀው የል?… በጉንደር ክበብ የዋረ ነበር ይሉናል፤ የነሙች ትምህርት በጣም ተግብብቶታል። እብራይስጡንም ያንበለብለዋል፤ አብርሆም ከምሳኩ ጋር የወጋበት ቋንቋ! ታዲያ እሱ ነው ለምክር ሁሉንም ሰብስቦ በጣም ሀያል ትምህርት የሰጠ። በሀይለ-ቃል፤ እንደሰበከትም የቃጣው ነገር። ከሊቂት በቀር ኩፍታው በቀን ከራስ ላይ አይነሳም ብሉ እናትቶን ሆነን ከሸማግሌ ሁሉ ሰቅሉታል፤ ሁሉም ተሞኗል። እኔም ቢሆን ሳገር የመጣ በማለት፤ ባይግባበኝም፤

ምነው ማለት የኩፍታ ነገር የሚያዘው እስላም-ነክነት ያለው ነው፤ ግና ልዩ መሆን ጥንቅ ነው፤ የኛ ሰው ምክርም ብየ ያጠፋኛልን አላሰብኩም።

«በኛ፤ ቢበትእአደር ሲሆን ግምጣም የቂስ ነው። ወዋ በኩታ አጠጣሉ፤ ቂሱ በመልካም ሪዛና ጥራው እየሆነ መደብ እንዲያ ይለይ ነበር። ከዚህ ግን ቂሱም ኩፍታ፤ ወዋውም ኩፍታ፤… ኧረ ከመስገጃው ቤትስ ለቤቷም እንደወንድ ሊሰጡ ሲታጠቸው አይቻለሁ፤ ቅሜነው፤ አትቅሜነው ግን ልብ አላልኩም። አንድ ልቤ ግን የጠረጠረው ነገር አለ፤ መሰረት ያላት ባትሆን አልቀረም ይላል። የሀበሻ ቂስ፣ ዋናው፤ ዙሪያ ፀጉሩን በሸሸ ሲጠመጥም መሀል ናላው ክፍት ይቀራል፤ ቂሱ ወዶ ባይሆን የሸኩ የጥምጣም ዘይቤ የሚፈጥረው ነው… መሀ አዟሪት የሰራ ጊዜ መሀሉን ያግከለ ቀዳዳ ያለ ይመስልሀ የል? ጥምጣሙም ዙሪያ ሲሽከረከር ክፍት እየሆነ ይቀራል። ሰዚያ ማለበሻ ታዲያ ውጥን ስሬት የምታህል የተደረተች (ጥቅጥቅ) ወርቅ ይጥልበታል። ነሙች ታዲያ ሸኩን የልጥንና ብለው ጥለውት፣ ለምባያውና ለደንቡ ግን መሀሏን በቅንሽ ጥቅጥቅ አሳበቧት። ጥምጣም ለወበት ያላመቸው በመሸዘቱም ይሆን ይሆናል። ስለዚያ ይመስለል ይላል አንዱ ልቤ። ደግሞም ወብ ቷሰቤመዋል፤ ጥምጣም የራንት ጊዜ ማስተያና ማከያ ይሆናል። ቂስ የሆነውን ሁሉ እየው፤ ማግሸ የራሱ ሜዳ ውረንጠ ያልቀበትና በግበብ የተለቀመ ነው የሚመስለው። ይሆን የኩፍያ ነገር… መቸም፣ እየቶየን የምንደርስበት ይሆናል፤… ቆይተን እናጠራዋለን።

«በዚህ ሁለት ባምንት ውስጥ የቡዳንን ወሬ አልተዳመጥክ ውም?»

«በኔ በኩልስ የሰማሁት የለም። እርስዎ ከዱቡገቢው ያገኙት የሰሚሰሚ ወሬ የለም?»

«ሰው ሁሉ፤ ከጣቢያ-ቡዳን እየተናዶ በመግባት ላይ ነው አሉ። እኛ በቸር ገባን፤ ሜጅ አጣዶድ የጊዝ ደሀ አደረገን እንጂ። … አንተምቅ በዚህ በኩል ባትወገዝ አትቀርም። ሹክ ብቅለኝ ኑሮ… አይተ የዋጠች ድመት መስለህ ዝም አልክና አብረህ ተሜወትክበኝ፤ ጉድ ነው የተሰራን። እዚህ የስንበተው ተበለጣችሁ አለን። ከዚያ የመጣ ጊዝ ስንት መስለህ የተራዲ፤… እየ እራቲ! ሰእትም፣ ወርቃወርቅም፤… ይሆንንም ተወው፤ ቀሳሱና የማይከብደው የቡዳን እምባ ከዚህ ገብቶና ባሞቂ ተሸርፎ ስንት የቤት ጊዝ እስነሳ መሰለህ እኛን ግን፤ እዛናጊው አይሆንም በማለት፤ ለራሱ ጥቅም እንዲያመቸው፤ በጣም ተሜወተብን፤ አንድ ቅርፍ ሰአትእንኳ በመጣ ኑሮ… ኧረ ብረ! ጣቢያ ጥኝ ነው…

አበይን ያሉየ በምንም ይደንቃል እንደበል፤ ፈላሽን የጠይብ መጨረሻ እናት ነው ብሎ ሀበሻ ይምላል፤ የጠይብና የእጃኛ ዋና መናኸሪያው ይኸ አገር ነው። ማርቴረዘ እንጠልፐላ የመጣች ቤት ሁሉ እያስፈረሰች ለራሷ ጌጥ እስክበቃት እሰርታ ከዚያ የተረፈውን በጥብስ ዋጋ ቸርችራ ሰንት የቤት ጌዝ ሸመተች። ምን ትባለህ፤ አበሸው ፈረንጅ ሁኗል፤ ተሰብኳው በንድ ገጥ፤ ራዲዮኑ ሰብቻ፤ አገር የሚያሳየው መስተዋት፤… እየ ራቴ! አ ል ጋ ው! ለኛማ የሰጡን እንደረሰ ባጥን በነፍስ ወከፍ ተለክታ፤ ወደያና ወዲህ እታሰኝ፤ ሀፃን የመሳጃ ትንፋሽ ባሰቶ ሊያፈነፍን ቢጠጋ የማያመሳዳ! ይኸ ያልጋ ጥበት ለምን ሆነ? ብለን ስንጠይቅ፤ እየቶየ፤ ሰው ሁሉ ቷንቷውንም፤ አገሬንም ሲለምድ በየግሉ እየሸቀለ የሚገዛው ነው እሉን። ከጣቢያ ከመነሳታችንም ሆነ ሱዳን ሳለን ወሬው ሌላ አይነት ነበረ፤ እንደሁ ሌላ አይነት ሁኖ እናገኘዋለን ያለም አልነበር። እንዳሉት ከመሊትና ሁሉም ከተሳከለት ቤት ነበር እንገባለን ያልነው።

«እሌፍ ብሄል ብየ እታው ድረስ ሳውቀው፤

ቤት እመሀል ገብቶ ልቤን አስጨነቀው።» ብሎ ያለው ነገር ነው- ከቀለም በጣም የገፋ የቅኔ ተማሪና የኑሮ ነገር እንደኔ ብዥ ያለበት።… ግና፤ ከዚያ የሰጠውና የሞላ ቤቴ አፈፍ-አርጉ ያወጣኝ የጧት እድሌ ያውቃል። የጧት እድሊ እኔን ተነጥሉ ጣቢያ አይቀር- ለኔ አይደል የተመደበ!»

«ያሁኑ ድህነትዎ የጧቱ እድልዎ ኩታ-ገጠም አይሆንም ብለው ነው? ማግኘትና ማጣት መንትያ፤ እህትና ወንድም ናቸውና!»

«እሰር መንታ ቢወለድ እመል የቅል ነው፤ እንደያ አድርገሀ እየው፤ ቢሆንም ጨዋታው ወጥቶልሀል፤ እኔ የምልህ ግን በበጐ፤ በማግኘት በኩል አድልቸ ነው፤ እንደነበርኩት እንደጣቢያው እዚህም ሲሳየን ያብዛው የማለት። ክንዴ ቸር ተመኝ ቸር እንድታገኝ፤ ሲሳይን እንደተመኘኸው ይገኛል። ከነፋሱ ቀመን በጣም ተመታን… በል! ቡና ቢጡ ፈልቷል መሰል፤ ጥሪ ሆነ፤ ና! እንገለቅ። »

በጨዋታ ማጥቃትን ቢወዱም ፋታዊ ድክመት ሲያጋድልባቸውና ሲያንዳልጣቸው ማቃረንን ስለሚጨምሩ ጥቃት ላይ ይወድቃሉ። በንደሀ ያለ አጋጣሚ ሸርፈው ማመን ሌላ ፀጋቸው ነው። ከወገባቸው ጀብደድ፤ ከወደክንዳቸው ከርፈፍ ብለው ደረጃውን ተያያዙት።«ይህ ነው የታከተኝ፤ የበየዳን እቀበት ይመስል ዘለቅሁሀ ቢሉት ተመልሶ እየተገተረ፤ እንዱን ስትል እንዱ እየተሰጠቀ፤ ደረጃ መውጣቱና መውረዱ መከራ ሆነ። እኔማ፤ ሀፃኑ ሁሉ እየተንከባለለ እንዲያልቅ መፍራቴ፤…»

ብለው ከደረጃው ወገብ ላይ እስቶመኝ፤ የሌላ ባይሆን እዚያ ደረጃ ላይ እንዲሉ የሚተቹት ኑረቸው ነው። እዚህ እሳደረጊበትም እንጂ፤ ባሳገሬ እስኪለምድ በማስብም ይሆናል፤ ግና በዚያ በሚዳው፤ በምታየው ዝበን- ሰማይ ደራሽ ቤት ሁሉ፤ ሸር አድርጌ የሚያወጣ፤ የወሸ ጌጁ የሚማሰለው፤ ቅጣቅጡ እንዲያ ይመስላል።… ወይም እገር ጥሉሀ አይተኸው ይሆናል፤ ዝምብሉ ቀጥታ ከመቀሁ-በረ ከቸቸ የሚያደርግ፤ እንደንብ ቀፎ እስቃቀሉ ጌትቶ ከግግው ላይ የሚጥል! በል ና!» ብለውና የቀረገን ደረጃ ከልተን በር መትተውና ተከፍቶላቸው፤ «ግባ ቤት እምበሳ!» በል!» ሲሉኝ እኔም «እምበሳ ይሰሯ» እልኩ እንደለመደብኝ። አገረሸረሸረቸውና ዙረው በተወሰበደ ፊት ተመልከቱኝ፤ «እ ሄ! እመቻቸቸ ሰጠሁህና ቀለድክብኝ።… እኔ የምለውን እንተ ተቀኘህበት። የውነት ቢሆን ግን ቤት እምበሳ ብትል የኔ መልስ እምበሳ ባይሆን ወሸ እሰር ይሆን ነበር፤ ከከተማ በሀር ገብቶ ጥጂና ላም መመኘት!… ክንዴ ጨዋታ ወጣልህ!»

እየተራመዱ ስለነበር ጊዜ ቶረጣቸው፤ ገበን። የቡና ተርቲመኛው ቤቱን ሞልቶታል፤ አብዛኛው ተነሳላቸው፤ ጉንበሱ ጉንበስ ተሰኙተው፤ «ባበው፤ በጣዳቃን» ብለውና ሰውን እራግተው ስኪቀመጥ የሚስታቸውን እቤቱታ በፋቀሳጤነት ለማስተጋበት የጠበቋቸው ታላቅ እህታቸው ወረፏቸው።

«ሁሌ ቡና እንደቶለህ (ግስጠበቅ) ደግሞም እንገዳ ይዘህ!… ያግጋ ከብት የሚገፋ ጌታታ ዘባን ነው የምትመስለው፤… የዚያ ግደው ልምድ ሰርጃህ ይቅር በሞቴ! ከብት በለለበት ይሆን ያሀል ደጅ-ለደጅ!»

«ይህች ሰው እንዴት በጣም ተጫማች… እራቴ ሆዴ! ለምኑ ነው የምጠበቀው? ቶናና በረካ እንዳባልኩ ነው? ቡና በጥንጫና በክቡርዘበኛ ብቸረ ከሚቀዳ አገር… እንዳጊት ዙረሹ-እቀረኝ ለየነፍሱ እያፈላ የሚጠጣ አገር መሰሉኝ! እለማየት! የኔን በብቸረ የማትተውልኝና የማትጠጡ ነበር!»

«የሚዘለቅ ይሁን ትል ነበረች እናትህ! እሁንክ አገርን ስታበጨው ነው! እንዲያ ቢሆን፤ አገርን እፈጃለሁ ብለህ በታሽህ።» ሲሏቸው፤ «እት አበባ ምነው ብትተይኝ» ብለው፤ በለስላሳ እንደበት የእህታቸውን ትችት እስቷውት። የቡና ቁርስ ከፊታቸው ቀረበ፤ ተመልክተውት፤ «እየ መከራየ፤ በወጣትነት ያልሆነ፤ በሸምግልና… ይህም በሆነብኝ፤ እንግዳ ሲቁርስንኪ የማታስፍረኝ ቢሆን እንዴት ሸጋ ነበር! ከቤቴ የነጭ ዘር እይገባበት፤ ግን ሊያግቸሁ ይሆን? እሁንእኮ እዚያ ቢንቢ ውሀ ሄደህ ታጠብ ተብየ ነው! ሀፃን የጣት ውሀ ይዞ ካባቱ ፊት

ጉንበስ የሚልበት ጊዜ ቀረ። እንዳብልግና ተቆጥሮ፤ ያያችሁትን ሁሉ የማትቀዱ ቢሆን እንዴት ያምርብን መሰላችሁ! እግዜር ለጦቢያ ልጅ ትድረት ብሉ ያስለበመው ህፃን ልጅ እደግ ተብሉ እንዲመረት፣ ትንንሹ ትልልቆን እንዲያከብር፣ ምርታን እንዲደረሰ ማሰበቢያና ከዚያም በገሬ በቀኝ ፍቅር እንዲገኝ የማድረግ መላ ነበረ። ታዲያ፤ እዚህ… ልጄ፤ ና! ቁመን እንታጠብ፤ እንተምኽ ቢሆን ሳትደገፈው ትቀራለህ? ተማሪ!»

«እያ ተበጀ፤ እንዴህ ካሉብ፤ ደበ ከታጠበ የሚመለስ ከሆነ እስከዚህ እድሜዬ ያስጠታጠቡት ሰው ብዙ ነበር»

«አንተ፤ ይኸ ጆል እንዴት ይናገራል! ከወለድኩ ልጅህ ባለተራ እስታጣቢ አይሆንም? ምን ወደሲላ ሽቅብ ያስመኝሀል፤ እንዲያ ከሆነማ ሌላ ነው፤ የገዳም ስራት ሆነ ማለት ነው፤ ሁሉም ሁሉን ያስታጥበው?» ሲሉ፤ እህታቸው በኔ ፈንታ ተተኩ፤

«ይኸው እጅ ከፍንጆ ስትያዝ አለኸኝ! የዚህ አገር ነገርስ ትምህርት አይደል፤ ወይአለማየቶ! ገናም ገና ብዙ የማይገባበህ፣ አንተን ብቻ እሬ የሚያሰኝ ነገር የሚዘንብበህ ነው። እኒጌል ተንፈራጠህ አድገህ አለኸኝ…» አሉ። መንታ ንግግር ነበር፤ በኑሮ መንደላቀቃቸውን ብቻ ሳይሆን የእከል እክሄዳቸውን የሚነካ ስለነበር ተበጆ ኩ-ትኩ-ት ብሎ ው ሳቀ፤

«እየ መከራዬ እትአበበ! ይህቹ እንዴት ልጁ ያከሄድ ትከል ተገንታብኝ ሁልጊዜ በወቶቹ መሀል እንዲሚፈርሽት። ያንች መግበበት ማለት እናቱ አገር ያበዛችበት ተወለጆ 'እናቴን ያገባ ሁሉ አባቴ ነው' እንዲለው ሁሉ ያገኘሽውን የመኖኝ ማለት…» ብለው፤ ጣታቸንን ወሀ እስንክተንና ወልውለን ተመለሰን ቢቆሉት የቆሉትን የቡና ቁርስ ለብርኩ ተቀመጡ፤

«ይቅበረክ እግዜሀር፤ እምባከእሰራኢል፤ የሰጠኸውን የማትንሳው፤ ለኛ በታልሀ እንደቶምከው የቀረትን እምጣቸው፤ እዚህ ያለውን ደግሞ በላምህን በውጭም ሆነ በውስጥ እፍ በልበት። ለዚህ እፉ የማደሰግ የነጭ መንግሥት መስሚያ ልብ ስጠው። የሚበጀንን እስለብመው። ያልረበበ ወረ፤… ሞቱን አብርደህ መርዶ የሚያመጣውንና ጥፋጠሬውን ልሳኑን ዝጋው። የመጣው መጥቶ፤ በሂላ ተቷጥሮ ሀዘን ባንድ ቀን አልቶ ፍርሽ ይሆናልና በየጊዜው አየየን አታስማን።… ይኸ የመኪና ቂጣ (በእጅ ያልተፈጠ) ሴትነት እሰረሳ፤ ያለዚህ ሌላ እሁል የማይቀርብ ሆኑ» ብለውና በጥቀው ከምባባቸው ላይ ጥለው ለቡና ቁርስ አዳፉዋ እጃቸው እየተንገደገደ ሰጧት።

ሀኪም ወይስ በርበሬ?

በሳቸው አዝማችነት የሚነሳው የቡና ወከታ ምን እንደሚሆን ያጠሁት አልነበረም። ከመንገድ ቀረ የሚሉት ንብረት የዉኖታ ገኘ ሁዋ፤ የኢትዮጵያና ሱዳን፣ የሰራኤልና ሱዳን ሀይወትን ማወዳደር፤ የሚያደንቁት ባይዋርም፤ ማምገማው ልክ የለውም። ነው። እያንዳንዱ ካገኘው ብጣሽ ዜና ጋር የየራሱ ሀሲና የሚተነብየውን እየጨመረ የሚነዳ ዲልታ ሆኖ በዚህ መዳመጥ ባነሰው ወከታ መሀል የተበጀ ታላቅ እህቱ ነበበች በለስላሳ ድምፅ የሁሉንም ጆሮ ሳቡት። «የነሙቾ፤ ሁሉ-ነገራቸው ባልከፋ፤ አንድ ብልግናቸው ወደሀኪም ምርመራ እያሉ የሚጉትቱን ነገር በፍፁም የሚገባበን አልሆነም። ሰውን ሁሉ ጉድ ሰበረት ነው የሚወሉት፤ እንኳን ለሴት ልጅ ይቅርና፤ አባድጊ አይቸዋለሁና ለወንድ ልጅም የሚሆን ነገር አልመሰለኝም።…»

«እትአበበ ምን ችግር ተፈጠረ?»

«ምን ትላለህ! ልብስ አወልቃችሁ መስመላችሁን ተመረቁ የሚባል ነገር… የነሱ መግሪያ፣ መሳቂያና መሳለቂያ አደረጉን። መስመላችሁን፣ እንዲያው ራቁት፣ ቀጥ ብላችሁ ቁሙም በሆንበት፤ ወንድ ልጅ ከደጅ ውሉ ሲገባ፤ ሴት ከስራዋ ስትወጣና የስራ ኪታ ቀየርኩ ስትል አንዳንዴ አይን ይገጥማል፣ በየቤቷ የሚደርስ ነገር ነው። ያጋጣሚ እንዲያ ሲሆን ከጉዳዩም ባልቆጠርኩት፤ ከነሱ አገር ቤት የበለጠ ጉድ አላንጠለጠልኩ፤ ያውም የነሱ ጊዝ ያየለ ነው ይሉታል፤ ልክ ጉጃሞችን ጦቢያ እንደሚያማው፤ ያልተከወኑ ስራ… የቤቷ!… ያን ያህል ለምጥ ስንበረከክና ነፍሱ ውጭ፣ ነፍሱማቢ ፍዳ ሲሆንእንኳ ከቅራቢ የወጣ ነክቶኝ አያውቅም። በገመና ከታች ተሸከፊ፣ ጋቢው ከሞራ ነጠላው ተጋርዶ፤ በታች እጆ ብቻ እየተራዳ፣ በላይ የመሰሉ ሁሉ ጭንቀትና ድጋፍ ከፍ በሚወጣው ቀልድና ተረብ ታግዞ እንደመሸራ ቤቴ ተከብሬ ስንት አግረኛና ግበብ ይሰራበት ነበር። ያ ሁሉ ሲሆን ወንድ ሁሉ ጋቢውን እየተጎሳመመ ከደጅ ሁዋ ሰማይ እያንጋጠጠ ለእግዜሩ እየተማለላል ያምጣል እንጂ በውነተኛው ምጥ እጥረገገ የሚያስቀርበው አልነበረም። ሴት ለሴትም የወግ፤ በሆንበት… ይሆን ተውን! ብሉ የሚያብራራና የሚያስቆም ሰው እስካሁን አለመፈጠሩና አለመቶመ ይህ ጨወት ለወንዱ ሁሉ በየቤቱ ባይነገር ነው።» ብለው ሁሉንም ባይናቸው አማተሯት። ሌላ

ሀኪም ወይስ በርበሬ?

በሰቸው አዝማችነት የሚነሳው የቡና ወሬታ ምን እንደሚሆን ያጣሁት አልነበረም። ከመንገድ ቀረ የሚሉት ንብረት የጨዋታ ገኙ ሁዋ፤ የኢትዮጵያና ሱዳን፣ የስራ እልና ሱዳን ህይወትን ማወዳደር፤ የሚያደንቁት ባይዋርም፤ ማምገማው ልክ የለውም። ነው። እያንዳንዱ ካገኘው ብጣሽ ዜና ጋር የየራሱ ሀሲና የሚተነብየውን እየጨመረ የሚነዳ ደለቃ ሆዋ በዚህ መደመዋ ባነሰው ወሬታ መሀል የተበጀ ታሳቅ እህት ነበበች በለሰላሰ ድምፅ የሁሉንም ጆሮ ሳቡት። «የነሙች፤ ሁሉ-ነገራቸው ባልከፋ፤ እንድ ብልግናቸው ወደሀኪም ምርመራ እያሉ የሚጎትቱን ነገር በፍፁም የሚገባበን አልሆነም። ሰውን ሁሉ ጉድ ሰሰራት ነው የሚወሉት፤ እንኳን ለሴት ልጅ ይቅርና፤ እሳድጌ እይቸዋለሁና ለወንድ ልጅም የሚሆን ነገር አልመሰለኝም።...»

«እትእበባ ምን ችግር ተፈጠረ?»

«ምን ትሳለህ! ልብስ እውልቃችሁ መሰመሳችሁን ተመረቁ የሚባል ነገር... የነሱ መግሪያ፣ መሳቂያና መሳለቂያ አደረጉን። መስመሳችሁን፣ እንዲያው ራቁት፣ ቀዋ ብላችሁ ቀመም በሆነበት፤ ወንድ ልጅ ከደጅ ውሉ ሲገባ፤ ሴት ከስራዋ ስትወጣና የስራ ኪታ ቀየርኩ ሰትል አንዳንዴ አይን ይገጥማል፣ በየቤቷ የሚደርስ ነገር ነው። ያጋጣሚ እንዲያ ሲሆን ከጉዳይም ባልቀጠርኩት፤ ከነሱ አገር ሴት የበለጠ ጉድ አሳንጠለጠልኩ፤ ያውም የነሱ ጊዝ ያየለ ነው ይሉታል፤ ልክ ጉጃሞችን ጠቢያ እንደሚያማው፤ ያልተከወነ ስራ... የቤቷ!... ያን ያህል ለምዋ ሰንበረከክና ነፍሱ ውጭ፣ ነፍሱግቢ ፍዳ ሲሆንእንኳ ከቅራቢ የወጣ ነክቶኝ አያውቅም። በገመና ከታቾ ተሸከፈ፣ ጋቢው ከሞራ ነጠላው ተጋርዶ፤ በታች እጅ ብቻ እየተራዳ፣ በላይ የመሰሉ ሁሉ ጭንቀትና ድጋፍ ከፍ በሚወጣው ቀልድና ተረብ ታግዞ እንደሙሽራ ቤቴ ተከብሬ ስንት አማረኛና ጥበብ ይሰራብት ነበር። ያ ሁሉ ሲሆን ወንድ ሁሉ ጋቢውን እየተጉሳመመ ከደጅ ሁዋ ሰማይ እያንጋጠጠ ለእግዚሬ እየተማለለ ያምጣል እንጂ በውነተኛው ምዋ እጥረገዋ የሚያስቀርበው አልነበረም። ሴት ለሴትም የወግ፤ በሆነበት... ይሆን ተውን! ብሉ የሚያብራራና የሚያስቶም ሰው እስከሁን አስመፈጠሯና እለመቶጫ ይህ ጨወት ለወንዱ ሁሉ በየቤቱ ባይነገር ነው።» ብለው ሁሉንም ባይናቸው አማተረት። ሌላ

ተርቲመኛ እዘ ውንትና ስማቸውን ያልሰማሁት ከጨዋታው ገቡ።

«በሺታውን ያልነገረ አይድንም ይላል በሀይለኛው የቲፐኝ ዘመን እፍሮ የደበቀና መከዋ የቀረ ሰው። ሀመማችሁን እንዴት ይወቁት? ውብ አርገው ካላዩዋችሁ፤ ደግሞም...» እንዳሉ አያ ተበጀ፣ ያዘውንቱን የጨዋታ ጅመራ ገና በለጋው አነቁት፤ «ይተውግ! አያ ፈጠነ፤ ገና መቼ ሰረን ነክቸው? ፍሬነገሬን ታምጠውግ! የጨዋታ ዝዛዎንም ደርሸበታለሁ፤ አመመኝ ባይሉ መመርመርያን እንዴት ወደዱት? ከሚደ የተነሳን ምርመራ ሪሀያን ሳይሰቱ በጅ ይሉ ነበር? ይልቅ እሷ ትናገር፤ እተዋ ምን ሰሯችሁ?»

«ይኸን ሰው ምን ታየው? ሌላግ ምን የሚሰረ ናቸው? ለነገሬነገሬ፤ ገና እዚህ ስንነሳ የኛዋ እበሽ እስተርጊሚ ቀልባችን ገፈፈችው። ባለመድነው ጉዳና በሰሪ ታፈኑ ብላ ለፈፈችን። እግዜር በጥበቡ፣ በግራና በቀኝ እሳብሎ የፈጠረውን ገላ (ብልት) የባበትና የበልቅ እዲ... ያልረባ ዘደቤ፣ ለምን ይሆን? የቤት ልጅ ክፉ ቀን እንዴት መርገም ናት፤ ለዚያም የመርገም ጉጅን የሰጠ እሪት ይመስገን። የጉደለን ነገር አልነበረም፤ ወንድ ልጅ በስራ ሲሜንና መበሳጨት ሲጀምር እረፍቱ አግረኛ ነበረው። ከመርገም ጉጆ ዘለን ገብተን የወንድ ጎዴት አናበርድ ነበር። ከዚህ ታዲያ አገር ሰማራከስ ጥፕ ጉንፋችሁ ዙሪ የሚባል፣ በማራከስ ፍፕረት አይቅረኝ የተባለበት በታ መጣን፤ እየረሳሊም ደርሰን የራሳችን ሰውነት ቀፈፈን። ይህም ሁኗል፤ ይሁን። ከወዲያ፤ ከሀኪሙ ቤት፤ የበርባሪ ቤት ቢሉት በጣም ይስማማ ነበር፤... እንደሽርሙጣ ቤት እንደሽ ግቢ፤ እንደሽ ውጭ፤ እንዷ የለበሰችውን ወልቅ፤ ለሌላዋ አይንበይን ስጥት፤ ያም እኮ በርባሪው ወዲያው ለሚያስወልቀው ነው። እንዴት ሰሪ ከዚያ ለተሰበሰበች ምድረ-አዳም ተሸፍዋ ለመቅረቢያ።» ሲሉ፤ ተርቲመኛው ሰቶ አቋረጣቸው። ቀልደኛ በመሆናቸውእንጂ ምድረ-ሄዋን ለማሰት ያማረኛ ደሀ አልነበረም። ግና ሰው ማሰቅ የዘር እለባቸው፤ ከቤታቸው ሰው ሁሉ ይልቁ እንደሁእንጂ እያንሱም። ሳቁን እስፈጅተው ወደጨዋታቸው ተመለሱ፤

«ታዲያ፤ እንዴት ሰሪ እዚያ ደጃፍ ለደረሰች ቤት ሁሉ! ከደንደሰሟ ቤት በመከራና በጭንቅ ግቢ ተብላ ማበያዋ የጉማ ሸምቀቅ ለገዘ፤ ቅንቷና ከርከሟ ቤት በተራዋ አንስታ ላጥልቅሽ ስትላት በጣም ስድ ሁና ግረፍ፤ ከሰው መሀል ዱብ እንዳትል ደጅ ሊወጣ ሲሮጥ ጭንት በጣም የገፋው ሀፃን ይመስል፣ ደንደሷን ደግፋ፣ ከፍና ዝቅ ስታደርግ፤ እከክ ሪሀዋን ያሳተው መምሰል... ኧረወዲያ፤ ይዘገንናል። በኔ ላይ የሆነው ሁን። ሌላዋ

የምትሆነውን በማየት እፍረት እጠቃኝ፤ ለጨወት እይመችም።» ብለው፤ ወዘፈው ተውት። የስውን ጉንት መሰለያና ደምፀ መቀበያ ሁኔታም ነበረ። ስለሆነም፣ ተበጀ ተቆነጠነጡ፤

«ጥጋት እንደፈራ በሬ፣ ዙሪያ እንዳሸረቅሽ! አንድ ቀን የጨዋታ እናት መምታት አይሆንልሽ! እትእበ፣ በዚህ በኩልስ ምላስሽን ያዝ እያደረገው ተቸገርኩ።»

«እለኸኝ፣ ነገር እመጣ። የምሟወተውን ሁሉ ከጉዳይ አልጣፍከውም? አይገባህም? ምንእክ፣ እንተየ፣ ለጨዋታ አልመች እያለ!... እህ! እንደቀርበት እበጣጡ፣ እንዳትማዳ ማተራው፣ ቤቷ ጭኗን አልከፍት እያለች ከበርባሪው ጋር የትግል እልፈት! እግር ወደህ፣ እግር ወዲያ! እኔግ የሚሰቅብኝን በላየው በወደድኩ፤ ሀኪመግ ያችን ሁሉ ቤት እንዲያ ሲሜወቅበት አይኑ ይባክርና ከዚያች ሁሉ አንድ ስሌል መያዝ እይሆንለትም። እይኔን እንዳልሸፍን ልብቤ የሚቀረው ወዲያ፤ ፕፕም እድርጌ ገናዥ እስተባበረን ጠፍሮ፤ ያባበቱ በጁ መፈትፈት፣ መፈትፈት!... ምን እየሰራ ኑሮ ይሆን? ተጉንብሎ እያየት... ሲጠጉት የሚርቅ ነገር (ብልታቸውን) በጉን ያስተርጊሚዋ ስድብና ፍጥሜ ጭንቅ፤ እጃችን የምትይዝ እሷ ናት። እንዴ ተበላሸታ እይደል ለበርባሪ ስትዳርገን እይገዳትም።»

«ሀኪም በጁ ሲሸልማችሁ ውሷል ማለት ነዋ? ይኸ፣... እተዋ፣ ከሁሉም ይባስ!» ብለው እያ ተበጀ ሁሉንም እሁቁት። በዚያው ግን የእህታቸውን መብተክተክ ሊያበርዱ ሀተታቸው ቀጠለ። «እትእበበ፤ ይሆን ሁሉ በሰላም እዩው! ታዲያ ሰላቶ እያችሁና ምን እንዳልሆነ ነው? በሺታ እግኝቶ ከጠራ ምንም እይደል። ሀፍረት የሚያደለው የኛው ሰው (ሀበሻ) ቢያያችሁ ነበር። እንዴት የኛ ቤት ናት ያየቻችሁ፤ የቧም የእርዳታ ነው። ቢጨያችሁም ናት፤ ምን ይዛ በምን እንዳልተዘዘበቻችሁ ነው!?»

«ቢጨያችሁ ናት ትላለህ? እሷን እንደዚያ ሲያመናጭቃት ግን ቀም እየና! ብንተያይግ ጉድ የጋራና የሁለት ብለን እኔም እዚህ በእሮሮ ባላነሳሁት ነበር። እንዱ እይቶ ሌላው ታዛቢ ሲሆን እይደል ሀሜት የሚፈጠረው! እንዱ ነጠ ነኝ ቢልና ሌላው እንደባለጉድ ሲቆጠር።»

እያ ተበጀ፤ ሌላ ነገር ሊዘርፉ እፋቸው እንዳሞጠሞጠ፤ ጆሯቸውን ግን ፈትለፈት ብሉም ግደለግደ ከተገተረ ሀንፃ የነፈሰ እንክስላንቅያ መሰል ጨኸት ከተቀመጠው ሰው ጆሮ መሀል ነጥሉ ወሰደው። ከንፈራቸውን እራጉቱና አይናቸው ፈጠጠ። ጆሯቸው ግን እንደ ፪ደና ታል ሊያነሳ እንደጠበቀ አይናቸውም በመሰቱ ክፍት ሰማይ አብሮ ወረረ፤ «እናንተ ይኸ የደኸን

ኸደርኩምና የእንዴት አደራችሁ ነገር (የትግርኛና አማረኛ) እክ ባንድ የሚሆን አይደለም። ምጣድ ኪ ባለ ቅጥር በሰቀቀን አለቅን። ይህ የሱዳንና የየረሷሉም ሹመት አለያይቶት፤ ድርና ማግ የነበረውን ሁሉ አበጣብጦት ቀረ። አንተ እግዚሀር፤ ኧረ እባክህ ምህረትህንና ሰላምህን እፍ በልብን።» ብለው፤ ጠለጠውን ወደመሰቀቀ ተጠጉ። እባቸው እየለፈለፉ ሌላውን «ሚበሉ» ብለው ከመናገር ገቱት። የውጭው ጩኸትም ከባቢውን በሙሉ እየገዛው ሄደ።

የዚህ ጭቅጭቅ መነሻ፤ የሆነ ግለሰብ ሱዳን ላይ በሀላፊነት ይሰራ በነበረበት ጊዜ ከበሚጨቀው ገንዘብ ከፊሉን ወደቤቱ የቤት ሰአት ለውጦ ሰባት ያሁሉን የእሽግሬልኝ ወሸግው ለነበረች፤ እሷ ግን ለውየውን የሚመስሉ (የሚቀርቡት) ሰወች በሌሉበት አካባቢ ከውሸምነት ያሰፈ ነበር ለምትለው ሴት ይሰጣትና ሁለቱም በተከታታይ እስራኤል ገብተዋል። በሰምንቱ ያደራ ንብረቴን አስረክቢኝ ብሎ ጥያቄ ሲያቀርብ አልተሰማማችም። በሽማግሌ ቢሞክርም ሰይሆን ይቀራል። ይህ ሁሉ አልሳከለትም። የመጣ ጉድ ይውጣ ይልና ለመስሪያቤት ተርክ እሷን ሊያናግር በሞከረበት ጊዜ የተነሳው ጩኸት እምብጓሮ ሆኖ ነው። የሷ ጩኸትና ንግግር በጣም አየለ። የከባቢው ሰው ሁሉ ተመሳሳይ ቅሰል ስላለበት ሰውን የማሰባሰቢያ፣ ድጋፍ የማግኛትና ዝና የመስሪያ ብልጠቷ ነበር። «ምን አይነት፤ ከሚዳ የተወለደ ቅጥፈትና ስም ማጥፋት ነው እቴ! ሴክ ስትለጠኝ ምስክር ቀጥረሀል ?... አለማፈር! በምድረፈሳሽ ስትነግድ የኖርከው አልበቃህ አለና፤ አሁንም ሰው እርድ ከተቀመጠበት መበጥበጥ! ምን እምጭ ተብዬ ነው? እንደህ የምሰጠው ነገር አይኖርም። ያየር ማረፊያው መዝገብ ይመስክር፤ አንተ ጉዳም፤ የሕሰም ቁጃር ይመስል አገር ባያውቀው ሰንት ልጃገረድ አባልገህ... እኔይቱ ልጅታ አፏን አላበላሽሁም። ሌላዋ የተሞኘች ሁላግ ባሌ እያለች ተመዝግባ ቀለጠች። አላውቅም በማለትህ ጋለሞታ ተብላ በሌለ ወንድ የፍች መግት ከራብኑት ተያከረች። ቅረብኩንኪ ቢሉህ፤ ሀሰት፤ አላውቅም ብለህ፤ እንዲያውም ወደውንጀላ አመራኸው። ኧረ የምን ሴክ ለእት ሰጥቶኝ ኑሯል? ኧረ ያማላጅ ያለህ! ይህን ያበደ ሰው አባፍሪና ገላግሉኝ! ሴክን ያለቅጥ የተሸከምክ ውሰ አንተ፤ በሀይማኖቱ የሌለና ቅጥ ያነሰው ሴክነት (ዝሙተኛ የሚለውን የተካ ፊሊጥ)። ሰባቅ ሰእት ቢኖረኝስ ሰባቅ ከለው ጋር በተጫወሁ።»

እንደታየው፤ ከዘመድ-አዝማድ በቀር የሱዳንን የሀበሽ ሹም ውብ ሰራ ብሎ ያመሰገነ ብዙ ሰው አይገኝም። ሁሉም ሱሬ

ታጠቀች፤ አንድ ልብ፣ ገንዘብ ቀበሪና ወስታ፣ ሰው በረሀብና በችግር የፈጀ ጠረእብየተኛ ተጋሰጠ! በማለት ደገፉት። እያ ተበጀም ከቀመበት፤ «እግዜር የመረታት ቤት፤ አንድ አበሳጊ ምቡን ቀመሰ!... በሉ እሱን የተዘረጋ ፍንጃል ከውኑና መክፈልት ቢጤ በሉን፤ እንግዲእክ ነው፤ ገና በልተደራጀ ቤት የገባ። ዛሬማ ክብረ ይሰፋና ባለቤት ሁንናል። ያንን፣ የሱዳን "ሳጅን" ኑሮ ባፍታ ረሳነው፤ ተመስገን!» እንዲሉ ተርቲመኛው ቤቱን ለቀቀላቸው። ቡራኪያቸው፤ ከዘመን- ዘመን፣ ከወር- ወር፣ ከትንም- ትን ይለያያል። ባንድ ወቅት በተፈጠረ የደስታም ሆነ የመከራ ገዘት ላይ የተመሰረተ ነው የሚሆነው። የቀረበልንን ማእድ ሊቀርሱ መዳፋቸውን ለስግደ ዳርገው ባደናቸውም እጅግ እግተቡ፤

«አንተ እግዜር፤ ለዚህ የነጭም ሆነ የሀበሽ ሁሉ እእምሮ ልብ ወምርለት፣ የማልከን፣ የሲምሀን (የፈላሻ ጉዳይ ሀላፊወች) እጅ ፍታው፤ የዲቪትንና የስሎሞንን እጅና ዙፋን አሁንም አበርታው። ያበርሀምንና የሳራን ረድኢት ስጠን።... የመጪነት ነውእንጂ ዙፋኑን እፍርሰው እንዲልሆን ተንሰራፍተወበታል። ነቢዩ (ኢልያስ) ደርሰ የተሸለና ለመቢያ እስራኤል የሚበጅ ይፈጥር እንደሁእንጂ!... በል፤ እጅህን ላክው፤ ግባ! ከተባረክ በ ሂላ አይጠበቅም፤ ወዲያውኑ ሰደድ ነው።»

ያጋጣሚ ሆንና ገና ግግሽ ግቢር ላይ ሰንደርስ፤ በር ተንኳኳ። ተዋበ ነበር። ለማናቂያ ዝም ብሎ መታው እንጂ የውስጥ ሰው እንዲከፍትለት አልጠበቀም፤ ዝም ብሎ በርገደቶ ገባ፤ በሚዛናበት ሰው ቤት ሁሉ እንዲያ ነው የሚያደርገው። «አባ ዘራፍ! እንዴት ነወት?» ሲል፤ የቀረቡትን እንዲያዙትና ከመቀመጫቸው እየተነሱ፤ «እግዚኦ፤ አየኸው የዝሄር ትንግርትና ስራ? "የጠሉትን ሲያመት፣ የወደዱትን ከማእድ ያደርሳል" ይባላል፤ ልክ መሆኑን ታየዋለህ ከንዱ! በኛም ደርሰ ሲገጥም! እየህ የመቀደዳችን መብዛት? በል በቀምህ እጅህን ከዚያ ከቢንቢው ወሀ እርገበኸው ና!... ታያለህ ከንዱ? ልባም ጉበዝ ነው! አንተ አላየህት ይሆናል፤ እኛም በሰሚ-ሰሚ ገብተን ነው በመጨረሻ ሳይን የተበታንው፤ ቀደም ያሸገራት መልከመልካም አሽከር አለቻው። አንተ ወረጋህን መጣህ መሰል! ውብ፣ በጣም ሸጋ አሽከር፤ እግዜር ሰላም ቢያወርድ፣ ... ድፍን ቅገረ ናት ይባላል፤ _ እንዲይቀመቅና ጉድ እንዳይሰረት ይታማል። እገር ጥሉኝ ቡና ጠጡ ብለው ጠርተውን፤ በዚያውም እሁል ቢጤ ቀምሸ እሷ ያበጀችው ነው ሲሉ በጣም አመሰገንኩ፤ ቤትነቷ ከልክ የመጣ ነው። ማለፊያ ቤት፤ ግና ሙሉ ቅገረ ናትና ሳይቀመት የሚቀሬ

አይመስሉም።»

ተረብ አስመስለው፣ የማፋተሪያም የወረወረችን ትችት ተመርኩዤ፤ የሌለውን አብሪታዊ ትችት ጀመረ። ቢያንስ አልጋነሽን ወደ እንዴት እንደዘገጠ አውቀዋለሁና። «የስያ ጨዋታም ተሰጠ፤ እያ ዘራፍ? ሴት ቢሄድ ሴት ይጠፋል? አበሻው ቢሄድ የፈረንጅ ሴት ሞልቷል፤ እንዳፈር ነው… ያውም ከተገኘሁ ነው! እኔ የስያ ልጅ በስያ ልክ ባልንዳ ይቀራል?»

«ወናና ወኒያም! ከኔ ጋር መለካከትን ትንሽ አቶየው፤ ግና የፈራሁትን ነገር እምተካህ ይልክው፤ ባንዷ ከበቃሁም ጉበዝ ነህ፤ እንዷ ፈረንጅ ከመቶ ዘራም አበሻ ሴቶች ይወጣውን ያህል አመል ነው ያለት አሉ። ታዲያ ባንዷ አመል የስንት ሴት አሽከር መሆን ትችላለህ? ወለል ጠራጊውና መጥቤት በሙሉ ወንድ ነው አሉ፤ ከወደድክልኝማ እነሱስ ምን ይጠብቃሉ? ይህ የድብቅ ዘረፋ የወንድ እጦታቸውን የመወጣት ባይሆን ይቀራል ይባል ይሆን! ሴትሴቷንማ መች አመጡ፤ ሰው ሁሉ በእጦት ተቸግሮ ሲባላ አታየውም! የመጡትንም ትንሽ ፍሬ ሴቶች እናትተው፤ ከሀይለ ማርያም መንግስቱ የጀመረ ሶሻሊዝም፤ እሱ እንኳ ከደጃችን ገና አልደረሰም ነበር፤ ባይሆን፤ እህአፓ ናት መንደር እየገባች እምባን የነበረች፤ እሷም ቢሆን ዝም ብላ እኩልነት አለችእንጂ ወንድን ሴት ብላ ማድቤት አላስገባችም። እዚህ ዱባና ቅል በንድ ይሁን ያሉ ሰዎች፤ ከገባን ይዘ ቀሪው ይኸ ብቻ ነው። ከደፈርከማ፣ በል የወጥ እንጨትህን ያዝልኛ!» ብለው ሲዘርፉ ተዋበ መሳቅና መጉረስ ካልሆነ አልመለሰላቸውም። ይልቁን መብስ ክስከቻውና የቀራቸው ስድብ ቀጠለ።

«አየ! ይኸ ባኒ! በጥሊያን ጊዜ ብርቅ ነበር፣ ዳጋግመው ሲበሉትስ እያድርስ፤ እንዳገባን፣ በሸሂውም፣ በከመደሮውና በቃሪያው ውሀ፣ ከዚያ እልፍ የታየው ደግሞ በቢራውም እያማገ ተታተለው፤ አሁን ታዲያ መለመጫ የሌለው ሁኖ ተገኘ። ከፍ ባይ መንከሳወስና መሽርሽር ብቻ ሆነ። ያበሸው የእጅ ስራ ቢጨመርበት ጣእሙን እያጣም ነበር። የንጭ ቂጥ የመሰለ ነገር። እርጉ ቢጠእንኳ ቢጨመርበት… አላፈላችሁም? ነገሬማ፣ ምን የእውነት ወተት ኑሮ! ወገኛ መሆን። የዘፍ ወተት ሁሉ የከብት እየተባለ ገበያ ከወጣበት ከፉ ጊዜ ደረስን። የእንጨትን አይነት ብናውቀውእንኳ፤ በግልጥ፣ አመሉ ይኸ ነው፣ ከዚህኛው እንጨት ይኸኛው ይሻላል እንል ነበር። ከእንጨት ጋር ስለዋርን የእንጨት ባህሪና አመል አይጠፋንም ነበር። ሆዱ በብዙ ነገር ፈራ፤ እእምሮየ ተቀበል ቢለውም አላምነው አለ። ሆዱና ራሴ በጣም አልጠጣምልኝ አሉ።» አሉ። የምግብ መብስ ክስከቻው የልማድ

ነው። እሁል ቢቀርብ እንዲህ እንደተብሰከሰከ የምትላቸውና አብራቸው የምትጨነቅ ሴት ከሳቸው ፍቅር የምትገዛ ብሉም ወንዳዊ ወኔ የምታሸከማቸው ናት። ታዲያ እዚህም፤ እንደትናትናው፤ እንዲያ አይነት ሁኔታ የማሰስ ይመስላል። አንዱን ካንዱ እያታረኑ፤ የሚያድኑትና ይኸ በጀ የሚሉት ነገር በይዋርም ሁሉንም የተበላሸና የረከሰ እያሉ ከደረደሩልን በኋላ እኛም እጠባን ስምተናቸው፤ ወደሌላ ጊዜያዊ ቀምነገራቸው ገቡ።

«አገር የሚቀናው እኛውበኛ ድርና ማግ ሆነን ስንራዳ ነው። ተዋበው በሱዳን፤ አገር በማወቅና ቋንቋ በመያዝ የተራዳኸውን አገር ያወቅልሀል። እዚህም ቢሆን ቋንቋውን እስከትለምድ የኛውን ሹም በማጥናት… መቸም አይጠፋህም፤ አሁን በእንግሊዝ ካንዱ በጣም ትራዳለህ። ያንተ ተራ ነው። ስታናብበው ደህና አይቸህለሁ፤ ተዋበው ሱዳንን እንዳንበለበለው።»

«እንድትረጉምልኛ ፈልገው ነው?»

«መተርጉም፤ ያው ማስፈፀም አይደል! ሰው ሁሉ በሀኪም እያመከኘ ብዙ ጉዳይ ሞልቷል። ሹም ያቀረበው ነውእንጂ እንደኔ ያለው ገና በማሰብ ላይና ጉዳና በመፈለግ መግቢያ ቀዳዳውን በመቅለም ላይ ነው። ከሹም መቃረቢያው ተማሪ ብቻ ሁኖ ተገኝቷል። አሁን ካልተሸማን በኋላ የሚሆን ነገር አይደለም። በጣቢያ የቀረውን ሰው በሀይልና በብርታት ሲጭኑት ነው የሚባል ጭምጭምታ ጆሮየን ሹክ ብሎታል፤ ወሬ እየነፈሰ ነው። መምጣቱን እስየ! ይምጣ፤ ደስ ይለናል። ግና፤ ሰው ሲበዛ ይሰለቻና የተመኙት ባይሲክ ይቀራል። አሁንምእንኳ አልተበጠሱንም። አይኔን ትንሽ ያዝ ታደርገኛለች፤ ገራየን። ሰው ሁሉ መነጥር ዋና ነገር ነው ብሎ አስለብሞኛል። ንባብ እግዜኝ» ሲሉ በጣም አስደነገጡኝ። የማደርገው መስሉ አልታየኝም።

«እያ ተበጄ፤ እኔ በጣም እደሰገብ ነኝ። ዳግምም የምታወቀው በ"ኮሚኒስትነት" ስሆን እንደኔ ያለው ተማሪ ወደቢሮ ሲያዘግም የሚታወቀው በበተባጭነት ነው፤ አይወዱንም። ብወስደወትም አይቀበሉንም፤ እንዲያው ቀለን እንምጣ የሚሉ ከሆነ ደግሞ እምቢ አልለወትም። እንደኔ ግን፤ በረኸትን ቀጠሮ እስይዝልኝ ይበሉት። እኔ ከማስፈፅምልወት፤ ታይቶ የምበጠብጥበወት ይመዝናል።»

«እሄ! ምን አይነት ምክር መከረኸኛል! በረኸትማ፤ የኛ ገጥ መች ነው፤ የተከዜ በመለስ ብቻ አይደል! በል፤ ካፍህ ለጊዜው ወጥቷልና ተመልሰህ ዋጠው አልልም። እንዳልከው ሞክሬ፤ ባይሆን ቢቀር ወዳንተ እመለሳለሁ። ሀኪም ለማቃረብ ትንሽ ጥመት

አደረግሀ። ግና የከፉ ቀኒ፤ የከት ነሀና ምችት አቅጠ!

እምቢ ጊር።

ተጊግተው ከተሸለመት መነጥር ጋር የተገናኘነው በብጥብጥ የተነሳ "አግሮች" ብቻ በጠረት የዘገ ስብሰባ ላይ ነበር። በተለይ አሁን ባለንበት ዘመንና አንዱ ከንዱ በተጣጣበት ወቅት አግሮች የሚለውን ቃል በገደብ ለመተንተን ያስቸግራል፤ ጉንደሮችንም ሆነ ጠቅላላ ልባናቸው አግረኛ ብቻ የሆኑትን ብቻ የሚወክል አይሆንም። እስራኤል ውስጥ ግን ቅግርኛ ተናጋሪ ያልሆኑትን ሀበሾች በሙሉ የወከለ ሀረግ ነው። ይህ ለመከለል የተመደበ የጀምሊ አጠራር፤ ሁለቱንም ቋንቋወች አጣምረው የሚናገሩትን ወልቃይቶችና ጠገዶች ብሉም አገውኛ ተናጋሪ ቤተእስራኤሎችን መዳረሻ ያጣያታል።

በመጀመሪያው የጠብ ሰሞን ቀሳ ሰሚነኞች ማንገም ለመወገን አልበቁም። በጉንደሮችና በቅግሮች መሀል ጠቡ ሲከር ጉንደሮችን ሊመስሉ ያልፈለጉ ወልቃይቶች ቅግሬወችን መደረብ ፈለጉ፤ የቅግሬወች ጥርጣሬ አላስደረባቸውም። አግራዊ የሚሆነው የራስን ከልልና ልዩ መሆንን መፍጠር ሆኖ ሳል በዚህ በኩል ብዙ እንጋጠሚወች አልፈተደም። ስለሆነም "አግራ" መሆን የግድ ምርጫ ነበር። ልዩነት ባዳባባይ መሆን በጀመረበት ወቅት፤ አግራ የተሰኙት፤ በክፊልም ሆነ በሙሉ ቅግርኛ ተናጋሪ የሆኑትን ወልቃይትን፤ ጠገዴን፤ ቀሳ ጠለምትን (ደጋው ጠለምት ግን ምንጊዜም አግረኛነቱ ያደላል)፤ አርማጮሆ፣ ደፍን ጉንደርዙሪያ (ደንቢያ)፣ በለሳንና ደንቀዝን ጨምሮ፤ ቋራ፣ ከወሉ ደግሞ ላስቶችን ይጠቀልላል። የጠገዶች አልፏልፎ ቢሆንም፤ ወልቃይቶችና ጠለምቶች ግን ከቅግሬወች ጋር ከሌሉች የበለጠ የጋብቻና የዝምድና መተሳሰር አላቸው። ሁለቱን የጠብ ቋንቋወች አጫፍረው ቢናገሩም፤ በተከዜ መከለላቸው ከድማው ገበልተኛ አቋም እንዲወስዱ አሲያም ጉንደርን መምሰል ባይፈልጉ ወደቅግሬወች አላስጠጋቸውም። አግሮችን ወገኑ ባይበልም፤ መደባለቃቸው የግድ ነበር፤ ተከዜ ከልሉ የግድ ጉንደሬ ስለደረጋቸው ጉንደሬ ከመሆን አልወጡም። እራሳቸውን የቻለ አከል አግራዊ ሆኖ ሳል የምሁር ግጠጥ ይሆን መሳም እንዲያጡ አድርጊል። ከዚህ ሁኔታ ጀምሮ በዚህ የመከለል ሁኔት

ወልቃይቶችም ጉንደሮች ናቸው። ጠቡ የጉንደርና የቅግሬ መባሉ ቀርቶ የደፍን አግራና ደፍን ቅግሬ ጠብ ተብሉ ታወቀ። ለንደህ ያለው ወስብስብና የልዩነት ሁኔታ፤ በሁለቱም በኩል የተለያየ የጀርባ ታሪክና አቤቱታ ይስማበታል። በመሰረቱ የልዩነቱ የታሪክ ቅንተና ምንጭ ከእስር እመት ወዲህ የበቀለ ነው ይሉታል። በቅግሬወች በኩል ሆነው የሚያቅቱ ሰወች፤

«በሀይለስላሴ ዘመን መንግስት ጀምሮ ከውጭው የይሁዲዊ እለም ብሉም ከእስራኤል ይሰጥ የነበረውን ማንኛውንም ለቤተእስራኤል የተደረገ ችሮታም ሆነ እርዳታ ሁሉ አግሮች ለራሳቸው በጥቅላሉ ተጠቅመውበታል። ለትምህርት፣ ለጤናና ለሀይማኖት-ነክ አገልግሎት የተሰጡ ቁሳቁሳዊ እርዳታወች ሁሉ በጉንደር የቤተእስራኤል ባለስልጣናት አማካኝነት ተሸብልለው ጉንደር ዙሪያን ጠቅመዋል። የወለቃ የሸክላ ስራ ድርጅት፤ ያምበበሬ የእርት አንደኛ ደረጃ (የመጀ ማሰልጠኛ) ትምህርትቤት፤ በጠዳ ዙሪያ የተከፈተው የመጀመሪያ እርዳታ ሰጭ የህክምና ጣቢያ፤ ደፍን ቤተእስራኤልን በያመቅባሉ የሚያማክለው ያምባበር ዘመናዊ መቅደስ (መስጊድ) ሁሉ የተሰራው በውጭ የይሁዲውያን ሀይሉች ድጋፍ ነው፤ እንዲያውም፤ የቤተእስራኤልና የኢትዮጵያ መንግስት እጅ ጭራሹን የለበትም። ከዚህ ጋር የእርት ድርጅት ለውጭ አገር "ቤተሰርሸፕ" ሲመለምል እድል በብዛኛው የተሰጠ ለጉንደሮች ነው፤ ከቅግሬወች አንዳንድ ቢኖርም፤ ያጋጣሚና የእድል ከልሆነ ታበበቅና ከኩልነት መንፈስ የመጣ ጥረት አይደለም። እስመራና አዲስ አበባ ላይ የነበረው የእርት ድርጅት -እንኳ በጉንደሮች ስልጣን የተጠመነ ስለነበር ቅግሬ የሆነ ሁሉ እጅግ ደጅ እየጠና ነው አንዳንድ ሰው ምስጢር ሊግር የቻለው። ሁመራና መተማ ላይ በእስራኤሉች ለፈላሸ የተደራጀው ዘመናዊ የርሻ ልማት ለጉንደሮች የተበጀ ነበር፤ «ኢዲዩ» ደግ አፈረሰው እንጂ ቢቀናቸው ኑሮ ከማንኛውም ጊዜ የበለጠ ዘቅዝቀው ነበር የሚያዩን። ብቻ፤ ጉንደሮች በጠቅላላው ቤተእስራኤል ስም ነግደው ተጠቅመዋል። የቅግሬ ቤተእስራኤል ከሂሳብ አልገባም። ይህ አንድ አቢይ በደል ነው። አንድ የቅግሬ ልጅ ባጋጣሚ ከመሀከላቸው ተገኝቶ በትምህርት ቢልቅ በመድሀኒት ገደሉት፤ በዚህ የደም ቂም በርተዋል። ሁለተኛው በደል፤ ወደእስራኤል ጉዞ ሲጀመር ግለት ከስልሳ በድስቱ ለውጥ በጀላም ሆነ በፊት የጉንደር ሰወች ብቻ የበለጠ እድል ተሰጥቷቸዋል።» ብለው ለሳይኛው ክስ ማጥበቂያ ያክላሉ።

እስራኤሉች በእርት ድርጅት አማካኝነት እምባበር ላይ የመሰረቱት መዋቅር ጉንደሮችን ሀይል እንደሰጣቸው

አያጠራጥርም፤ የስልጣኑ ባለቤት ከመሆን በመጣ መተማመን የጉንደሮች አፈቀላጤዎች፤ ከማጥቂያ ነጥባቸው ይልቅ የመከላከያ ነጥባቸው ይበዛል፤ እንዲያውም ትግሬዎች በእንዲህ ሁኔታ እንዲህ አደረጉን የሚሉት ክስ ብዙ የለም። ቢሆንም ከመከላከያው ነጥብ በከፊል ለመጠቆም፤

«ትግራይ ውስጥ፤ ምንም ያልተሰራው የማንኙነት መስመር ስለሌለ ነው። እስፋልቶቹ ከመኪና አውራ ጎዳና በጣም የራቀ በመሆኑ መጋቢመንገድ በውጭ እርዳታ አልተሰራም። ለዚህም ማስረጃ አሁን ጠቅልሉና ነቅሉ እስራኤል ከገባው የትግሬ ሰው መሀል ብዙ ሴቶች ተሽከርካሪ ያዩት ሱዳን ነው። የጉንደር ቤተእስራኤል በዚህ አይከሰስም። ማህበረሰባዊ እቅዶችን ማደራጃ ያገኘነውን እርዳታ መጠቃማችን ስህተት የለበትም። ይልቅ፤ በኛ ጥረት ብዙ ተረድተዋል። ትግሬዎች ይህን እንደልዩነት ማንሳታቸው ከጊዲ የተወለደ ቅናት ይዚቸው ነው። ከሀምሳ አመት በፊት አምባበር ላይ ሲያስተምር የነበረው ትግሬ መምህር የሞተው ከርፌፍያ (የእባብ አይነት) ነድፎትና በሰእቱ ሳይበጣና የመድሀኒት እርዳታ ሳይደረግለት ቀርቶ ነው።» በማለት እስከጠቅላይ ሚኒስትር ቢሮ ድረስ የተጠቀሰ የመከላከያ ነጥብ ነው። ጉንደሮች ሌላም ያክላሉ።

«እስራኤል ውስጥ በቤተእስራኤል-ነክ ማህበር ጉንደር በመሪነት መታየቱ ልክ አይደለም። የጉንደሬ ምሁራን ከመሪር ላይ መሆን ጉንደሬን በጀምላ አያስከስስም። ከሹሞች ጋር ጠባችን የናንተን ያህል ነው። ወደእስራኤል መሰደድን በሚመለከት፤ "ብተለው ገለበጠኝ" አይነት ሀተታ ነው፤ አሮጌና እውር ሳይቀር ሰብስባችሁ እስራኤል ውስጥ መግባት የቻለ ትግሬዎች እንጂ ጉንደር አይደለም። ከሳችሁ እስራኤል ለምን እንድንመጣ አደረጋችሁ ከሆነ በጣም ያጠያይቃል። ጠባችንን በእባብ የሞተ ሰው ያስነሳው ቀስ አይደለም። ይልቁን ከልልተኛነትን አምላኪዎች ናችሁ! ኢትዮጵያ ውስጥ ያደረሰውን በሽታ ይዛችሁ መጣችሁ ሂል።_»

ባጭር፤ ጉንደር ትግሬን የሚተነትነው፤ ትግሬዎች በጥቅማቸው ላይ የጉንደር ባለስልጣናት ቀደም ያደረጉባቸውን ተፅእኖ ለማሳጣት ከሚፈጥሩት የሀተታ ነጥብ የሚነሳ የመልስ ስድብ ይመስላል። በተራ መዛባለፉ እንዲህ ሆኖ፤ የጠቅላላ የቤተእስራኤልን ጥቅምና ፖለቲካ ለመጠበቅ የሚታገሉትንና ይህን ልዩነት እንደደንቃራ አድርገው የሚመለከቱ ሰዎች (በተለይ ምሁራን) ደግሞ የራስ ምታት ብለው የሚያቀርቡት ግምገሜ አላቸው፤

«የፈላሻ እስራኤል ሁለት መሆን የመጣው በትግራይ ነፃ አውጭ ድርጅቶችና በደርግ መሀከል በተፈጠረ የርእዮት-አለም ልዩነትና እያደገ ከመጣውም ጥላቻ በተወለደ ተፅእኖ ነው። ይህ ልዩነት ቤተእስራኤልን ከሆነ ታሪክ ጋር ለማያያዝ የሚሰጠበጠን ችግር ነው። ቤተእስራኤል፤ በመሰረተታሪኩ ከስራኤል ከፈለሱት ነገዶች ያንድ ቅርንጫፍ ዘር ከሆነ፤ ትግሬና አማራ ብሉ መከፈሉ ከዋናው የይሁዳውያን ምንጭ የሚሰነዘርብንን ይሁዲዊ የመሆን የታሪክ ክርክር በጥቃት ያስወጣናል። ትግሬም ሆነ ጉንደሬ ቤተእስራኤል እንዳንድ ቅርንጫፍ ሁኖ መታየት አለበት። ልዩነት ከተባለ እያንዳንዱ ራሱን የቻለ የታሪክ ዘርፍ መፍጠር ይጥርበታል። እንዲያ ያለ እስከሁን አልነበረም፤ አሁን ቢፈጥረት አያምርም። እንዱንም ወገን የሚጠቅም አዝማሚያ አይደለም። ያበሻ ይሁዳውያን ልዩነት ከከባቢ ተፅእኖ የመጣ የልሳን ልዩነት ብቻ ነው፤ አገዎች አገውኛ ተናግረዋል፤ ትግሬም- ትግርኛ፤ በአማራ የወንዝ ክልል የነበረም እንዲያ ተናግረዋል። ከዘፈኑና ከዳንኪራው ማየት ነው! ቤተእስራኤል በደስታ የጨፈረውና በሀዘንም ያንጉረጉረው የከባቢውን ቋንቋና ውዝዋዜ ነው። ልዩነት እንዲህ ብቻ መታየት አለበት፤ ቤተእስራኤል ከሀይማኖት በመለስ የራሱ የሆነና የተለየ ባህል የለውም- በሌላ ፍጥረቱ ሁሉ ሀበሻ ነው።_

«ከሳይኛው በመለስ የደም ልዩነት እንዲለን አድርገን መቁጠርና ለእስራኤሎች ይህን ማስጠናት ሁላችንም ከዱጋ ይጥላል። ጠቡ እንዲህ እየበረታ ከሄደ፤ እንከካዳለን። አንደኛና ሁለተኛ ደረጃ ያማህል ቤተእስራኤል ይፈጠራል። በዚህ በኩል ጉንደሮች የሚያጡት የለም፤ ለውጭው አለም አይን ደህና አድርገው ራሳቸውን አስመትተዋል። ምልመላው የጀመረው ጉንደር ላይ ነውና ይህ ይራዳቸዋል። ድክመት ማውጣት ትግሬ ላይ ይቀላል። ስለሆነም ጀርባ መገጠማችንና የልዩነት ምልክቶችን ተሉ መድፈን ከብዙ ጥቃት ያድነናል። መለባበስ ጥሬ ነው። ይሁዳዊ የመሆን ጥያቄ ገና የተፈታ አይደለምና ሆድና ጀርባ ከመሆን ይልቅ እጅ ለእጅ መያያዝ ይበልጣል።»

እንዲህና ሌሎችም ተጨማሪ የጭንቀት ማስሻዎች ከንዳንድ ምሁራን የተሰጡ ማታረቢያ ግምገማዎች ናቸው። አቢይ የመከፋፈል ሁኔታም እንዲያ ነው። ተጨማሪ ተግባራዊ የልዩነት ባህሪያት ይገኝበታል። ይህም፤ ወልቃይቶችንና ጠገዶችን፤ ጠለምቶችንና ስሜነኞችን የሚይዘው ባህሪ ነው። ሁለት የተለያየ ሁኔታ። ጠገዶችና ወልቃይቶችን የምጣኔ ሀብትና የማህበራዊ ኑሮ ባህሪ ከሌሎቹ ሁሉ ልዩ ያደርጋቸዋል። እስራኤል ውስጥም ሆነ

ኢትዮጵያ ውስጥ እንዷ ናቸው። በኢትዮጵያ አንፃር ሲታይ፤ በለምና በሰሬ መሬት ላይ የኖረ፣ ንግስት ወደሸዋ ከገባበት ጊዜ ጀምሮ እስከሁን የመንግስት መዋቅር ባልተጠናከረበትና የግብር ቀና ባልተደለደለበት (ያልተሰራበት) የምርት ግንኙነት ላይ ኖሯል። አልተጠመነም። የምርት ግንኙነቱን እርሻ ይገነባታል። ሌላ አካባቢ ላይ የነበረ ቤተእስራኤላውያን ያደረበት መያ፤ ሽምንናና ጠከላ ስራ ፍፁመን ሌላ አካባቢ ላይ የነበረ ቤተእስራኤላውያን ያደረበት መያ፤ ሽምንናና ጠከላ ስራ ፍፁመን የሚጠቀሱ አይሆንም። ተጣታዋነት በብዙወች አልተሞከረም። እንደሌላው ገበሬ ሁሉ ከባለመያተኞች ገበያ ላይ ገዝተው የኖረ ናቸው። እስራኤል ውስጥ ስራ በፈለገበት ጊዜ ወደናቸን ብስ ወበታል። ይሽ የፈለሽ መያ ከኛ ሳይደርስ ቀርቶ ሌላውን ጠቅሞ እኛን ጉዳን በለው ተፀፅተዋል። እያንዳንዱ ከፊል ጠገዴና ደፍን ወልቃይት በቡናና ይሆን በመሰለ መሰባሰቢያ ወቅት የሚያነሳውና የሚገበው ወሞታ ነው።

ሁለተኛ የዚህ ቡድን ባህሬ፤ ከታጠቀው የቆላ ገበሬ ክፍል (ጠገዴ፣ ወልቃይት፣ ጭልጋ፣ አርማጭሆ፣ ከፊል ቋራ) ይጠቃለላል። በጠብመንጃና በባሬያ የሽወኪያ ንግድ ላይ የተሰማራ ስለነበር (እስከለቀቀበት ቀን ድረስ) ወደእየፈበሉም ያደረገውን ጉዞ ሀይማኖታዊ ቅርንም ብቻ የሚሰጠው ይሰጣል። ከጉንደሮችና ትግሬወች ምሁራን የሚደረደረውን እስራኤላውያንን መሳቢያ፣ የስነልቡናዊ ማጥመጃ፤ ከዚህም ለሚወጣው መስተንገዶ (አድርባይ አቀራረብን) በቀጥ ይመለከታል። ማንኛውንም ህበሸንነክ እንኪሰሽ ማብሬያ በፍፁም ይጠላል። እንዲያ ስለሆነም፤ ‹ጉንደርና ትግሬ፤ ተማርንና ፖለቲክ አወቅን በማለት ህበሸችን የሚያንጽና የሚያጠሽቅ ቅጥፈት ነው የሚተጠፉት፤ የዋርነው ተጋድሰን፣ አንዱ አጥቅተን፣ ሌላ ጊዜ ተጠቅተን ነው። ወደእስራኤል ስንመጣ በራሳችን ክርተንና የቅድመ-አያት ታሪክ አወስተን ነው። እድኑን የምንለው ሌላ ነው እይነት የለም- መረዳትስብል ባታተው ረድተን በሚያቅትን ከመረዳት በቀር። እንዲህ ያለ እርዳታ ሲደረግ ቀልባችን ሳይገፉ፤ ያከበርነው ሊያከብረን ብቻ ነው። ሌላው ይቅርና በቀርንበት መሬት መውጫና መግቢያ የማያውቀው፤ ደፍን ጉይ ሁሉ ለምሬት ይገኝ የነበረው ከኛ ደጅ እንጂ፤ ለኑሮ መላ ከጉይ ደጃፍ ደርሰን አናውቅም። ደፍን በለሳ፣ አርማጭሆ፣ ቅከልደንጊ ይመስክር፤ ወልቃይትጠገዴም እንግዲያ ጉድፍ የማይወጣብን እኛው ራሳችን ነን! እንኳ ወሽ! ብሉ ለሚሰጥ እንመፀወትም። ጭከረነውም አናውቅም። እንዲያ

ሲሆን መልሱ ሌላ ይሆን ነበረ ማይት። በጦቢያ ስንኖር ራሳችን ችለን፤ አረስን፣ ፈጨን፣ መንጋ ነዳንእንጂ አልተጠተጥንም፤ ጭታም አላበከንም፤ ያከኸነው የጠፍ ዱቄት ነው። ተዋረድን፤ እንዲህ ተበደለን በማለት ደፍን አለምን አጣራችሁ በምትከፍቱት ፋይል እኛ አባሪ አይደለንምና አትጃምሩን። በናንተ የሆነውን ለኛ በማድረግ አብራችሁ አታማምሙን፤ ተቀልተን አላደርገንምና ታሪክን በየመልኩ ተርኩ።» በማለት ደፍሮ የሚናገር ክፍል ነው።

ከዚህ ትድረት የተነሳ ራሱን ዝቅ የሚያደርግ አንቅፋት በተፈጠረ ጊዜ ሁሉ በብዛት ራሳቸውን የገደሉ የዚህ ክፍል ሰወች ናቸውም ይባላል። ራስን መግደል ከወልቃይት ከጠገ እንደም ስሜን አሊያም ወገራ ይሆናል።‹ጠገዴ በወገራ ክፍል ነውና ያው የኩታ ገጠም አመል ነው።› ብለውም የሚተቹት አሉ። ድርቅናና ተጋቅሮ ስላቸነፋቸው ለብዙ ግጭቶች ተጋልጠው ከብዙ የፖሊስ ጣቢያዎች የተመዘገቡ ፋይሽንክ የድምፅ የለሽ መባሪያ ደብደቦች በዚሁ ቡድን ውስጥ ይጠቃለላሉ።

ስሜነኞች (ደፍን ጠለምትንና የበየዳ አምባንና ወገብ-ወገቡን ሁሉ ይይዛል) ከዚህ ሁሉ ትንሽ ወጣ ያለ አንድ የተለየ ባህሪ አላቸው። አብዛኛው ቤተእስራኤሉነክ የሀይማኖት ትምህርት የተቀናው ስሜንና ወገራ ነው። ደንቢያ በሰሰተኛነት ይመደባል። ስለሆነም ስሜነኞች ከማንኛውም የበለጠ ቤተእስራኤልን በሀይማኖትነክ ጉዳይ አዘንፎ የሚነካን ይሁዳዊ ተች በበጐ አይመለከቱትም። በሌሎች ከባቢ ቤተእስራኤሉች ላይ መለስተኛ-ንቀትም ያደርጋሉ። የመቻቻል አሊያም በጭንቅ ተይዞ መተው ካልተፈጠረ የስሜን ቂብ ከሌላ ከባቢ በቀሰሰ ሰው የተባረከ (በተለይ እርድ) አይበላም። ቂቡን የሚመስሉት ቢቸነፉ፤ እሱ አይበላም። ለዚህና ከላይ የተጠቀሱትን አጉቂ ነገቦች ለመከላከል በተለየ ተከላካይነት ባንድ የሚወገነው (በዚህ ነጥብ ብቻ) ጉንደርዞሬያና ትግሬ ወልቃይቶችንም ሆነ ስሜነኞችን ሊያናድዱ የሚከ ሰወች ይሏቸዋል። በእርግጥ ካገርህ ልጅ ጋር አትሰደድ እንዲሉ፤ የውስጥ ለውስጥና የእወቅሁሽ ብሽሽቅ ካልሆነ፤ እስራኤሉች "ጁንገል" በማለት ሁሉንም ህበሽ እኩል (የሚከ ሰው) ያደርጉታል።

የአያ ተብጀ በሞኑኛ ብሸቀት፣ መብክስኪያና የወሬ መቅዘፊያ ይሆን ርእስ የተመረከዘ ነው። እባቸውን ያልጠመረ ሽምግልና የስምና ሲወጡ ሲገቡ የሚያነሱትና የሚያስነሱት ወገ ብጥብጥ ነው። ከሀያ በላይ፤ ከአርባ አመት በታች የተገመተ በተፈላላጊና በነገረኛ እድሜ ክልል በመታወቁ ባሁኑ ወጥረት ከሸንጐ ማውጣት እስራኤሉች ያፈለቁት ሀሳብ ነው። ከዚህ በመለስ፤ የሁለቱን ቡድን ጠብ ለመፍታት የተጠራ የውጭ ሰው ብዙ ነው። እስራኤል ወሰጥ ቁርቶ፤ የፈላሸ ተደግሞነት እላቸው የተባሉ እስራኤላውያን ባለስልጣናት ከሱዳን የግዳጅ ተግባራቸው ላይ ላስቸኳይ ጉዳይ ተብለው የመጠበቅ ተደጋጋሚ ሁኔታ ይታወቃል። ይህ ሁሉ ወበር ቅራኔውን ከመፍታት ይልቅ እናረው። እስራኤላውያን በሀበሾች መሀል ያለውን ሸንጐና ተፈላላጊነት ገና ጠልቀው አላዩትም። ቅናቅን አቀራረባቸውን ቡድኖቹ ደብልጥ አንዱ ባንዱ ላይ ለመዘጋጀት ተጠቀመበት። ከሰራኤሉችም መሀል ቡድን የወገኑ ባለስልጣናት የሉም ለማለት አይደለም። እንዲያውም ለቡድን መሪወች መደንደንና መንፈራጠጥ የረዱት ወንኝ ባለስልጣናት ናቸው። ታዲያ ነገር እየመረቀዘ መወንጃጀል አየለ።

የድብድቡም ሆነ የቃል ልውውጡ ውጊያ አቢይ የፖለቲካ ጥያቄ ከቅግረወች በኩል በመነሳቱ (ያሰራር ዝንፈትን ቀድመው ያወገዙ፣ መስተካከልን ቀድመው *የጠየቁ በመሆናቸው) የጉንደሮችን እንቅስቃሴና ሆተታ የሚወስነው የቅግረወች ንቅናቄ ሆነ። ቅግሮች ይነቀንቃሉ ጉንደሮች ይከላከላሉ ማለት የበለጠ ይገልጣል። ለምሳሌ ጉንደሮች በቅግረወች አስፈራሪነት ከሰፈረበት ፎቅ ላይ እንደታጉሬ ድብድቡ እንዲቆም በተጠራበት ወቅት ከቅግረወች ከፊል ምልልስ፤ «ፈቅም፤ ከኛ በተሻለ መኖር ፈለጋችሁ፤ አሁንም እዚህ መንደር ስትወጡ እኛን ከንናችሁና ታስጠሉቻችሁ። እናንተ ቅኖች እኛ በዳዮች ተብለን በታ ልታሸሹ ነው፤ መሳውን ደርሰንበታል። እዚሁ እንተላለቃለን እንጂ ከሸወል ሁሚሌህ ጉዳና ብቻችሁን አትወጡም።» ሲሉ፤ የጉንደር ገዋ መልስ፤

«አብረን እንሁን ስንል መልሳችሁ እምቢ! አማራና ቅግሬ ባንድ አይሆንም አላችሁ። ፍላጎታችሁ በኢትዮጵያ እንደተፈጠረው የተከለሉ ኑሮ ምቾት ትንሽ ቅግሬይ በእስራኤልም እንድትፈጥሩ ችሁ ይመስላል። በጀመራችሁት ተጋፊነት ብዙ ሰው ተሰብሮባችሗል፤ እባብ የገደለውን የእምባ አመት እፆም፤ ለነገር ማናሽ ያመጣችሁትን ያሀል፤ የበሞኑን በራሳችሁ የተሳበ የድብድብ

ቆስ ቲም ተሉ አትረሴም። ስለሆነም ከታሰርንበት ግቢ ለመውጣት የምታገዱን አትሆኑም» ብለው ሲወጡ ድብድቡ ተካሄደ። የተሰበረ ተሰብሮ፤ የዲነም ድኖ ጉንደር አንድ ኪ/ሜ እርቀት ላይ ከሰፈረ የቀደም ጉንደረወች ላይ በራሱ እንግድነት ተሰራ።

መሳ ክትኛ።

የጠቅላይ ሚኒስትሬ ፅሁፈት ቤት ጉዳዩን የሚሰማ ወኪል የላከውና ወደዚህ ዝግ ስብሰባ የመጣው በድብድቡ ቷያ ማግስት በበነጋው የቀትር በ ኧላ ሆነ። ስለሆነም የጠቅላይ ሚንስትሬ ተወካይ በስተዳደር የጠታየቻቸውም ሆነ በግራ በቀኝ የቤተእስራኤል አገልጋዮቻቸው (ቅግረና ጉንደረ) የተሰጣቸውን የረብሽ ታሪክ ተሸክመው መጀመሪያ ከተራው የጉንደሮች ዝግ ስብሰባ ገቡ። «የጠቡ ዋና ሀይሉችና እጋገዮች ወጣቶች ናቸው፤ እውነተኛ ታሪኩን መስማት የምንፈልገው ከሽማግሌወች ነው፤ ተማሪወች በዚህ ውይይት ጠልቃ መግባት የለባቸውም» ተብሉ የተሰጠውን መመሪያ በማክበር የተማሪወች በዚህ ስብሰባ ላይ መገኘት ከታዛቢነት ያለፈ መብት አልነበረም። ስለሆነም ለተማሪ የማዳመጥ እንጂ የመናገር መብት የለም። የጠቅላይ ሚኒስትሬ ተወካይ ደንበዊ የመግቢያ ንግግራቸውን ባስከተሉት አስተርጓሚ አማካኝነት እንደረደረ፤

«ለብዙ ዘመናት ስታልሟት ወደነበረችው አገራችን፤ ቅድስትእየሩሳሌም እንኳን ደህና ደረሳችሁ። የቀረትም ባምሳክ እርዳታ የናንተን እድል እንዲያገኙ ሰግ እስራኤል! እንላለን። ከዚህ በመለስ ግን በመሀከላችሁ የተፈጠረው ሁኔታ ጠቅላይ ሚኒስትር ምናሄም ቤጊንን በጣም አሳዝኗል። እንደሳቸው ያለና እናንተን የጠቀመ በየትም አይገኝም። (ተወካዩ የሊኩድ ፖርቲ አንድ አይነታ ሰው ናቸው) ሁኔታውን ከናንተ ሰምቸ ለሳቸው እንዳስረዳ ነው የመጣሁት። ገና የስማሁት ባለመኖሬ በግልጥ እንደምታብራሩልኝ ተስፋ አለኝ። ከስራ ላይ እንደነበርኩ ቤጊን በድንገት ስልክ ደውለው እናግራቸው ስላሉኝ አጠር አጠር ባለ ንግግር ፍሬነገራችሁን እንድትሰጡኝ መድረኩን ለናንተ እከፍታለሁ።» እንዳሉ፤ አስተርጓሚያቸው ንግግራቸውን ጠቅልሉ ሊተረጉም መግቢያውን መልሰ ሲቀራ አያ ተብጀ ከተቀመጡበት ተናገሬ፤

«የምን እየሩሳሌም አደረሳችሁ ደላል! እኛ ያለን ቢርሸባ እየሩሳሌም ያለ ወዲያ፤ ገና አልደረስንም በሰው... ማን ነሁ...

የራሳችን ተርጓሚ ቢመጣ ይሻላል፤ ቆይማ አንተ፤ እኛው በኛ እናርገው። ላንተም በጉ ጉዳና ነው፤ ከሀሜት ትድናለህ» አሉ። "ሆድ ያባውን ብቅል ያወጣዋል" እንዲሉ አነጋገራቸው ከሜዳ የተፈጠረ አልነበረም፤ ከጠ/ሚኒስትሩ ተወካይ ጋር የመጣው ሀበሻ ጉንደሬ ቢሆንም ነገር በማጣቀስ ይታማል። የመንግስት ባለስልጣን የተባለም በሸር ሰሪነት ስለሚጠረጠር ትርጉም ያጣምማል ተብሎ የተመከረበትን ተግባራዊ ስያደርጉ ነው። ይህን እርምጃ ሲወስዱ የብዙ ሰዎችን አይን አስፈጠጠ። ያቀረቡትን ሀሳብ ቸባ ማለት ግን መፍትሄ ስላልነበር አድመኛውም አጨብጭበላቸው ከመሀል የሺዋስ ተመርጦ ላስተርጓሚነት ቆመ። የሸዋስ ተግሬ ነውና ከቀናው አንዳንድ ነገር ጣል ጣል ለማድረግ አጋጣሚው በጅቶታል።

የትርጉም ስራውን ሊያስጀምር፤ «አገር፣ እንግዲህ ቀልጠፍ ቀልጠፍ እያደረክ ተናገር» ቢት አልናገር አለ። ጃግሬነቱን ለመወሰድ ሁሉም ተጨነቀና ተሻሸ። እንደተበጀ ተሉ የሚገደው የለምና፤ ትከሻቸውን መታትተው ሊነሱ እያገበደዱ፤ «አገርን ምን ይዘገየዋል? ምንም የተሰራ በደልና ችግር አልነበረም ለማለት ነው?» ብለው ቆመው ዝም አሉ። መንደርደሪያ የማብሰሳቱና የማደራጀት መስሉ ጠበቅናቸው። ድንገት አገረሹ፤ «አየ የኛ ነገር! ምክር ማፍረስ ምን ይባላል? የዛገ ሰንጢና ከራ አልተሳለም፣ ድብድብ አልሆነም? በገራ በቀኝ መንጋጋ ከድድ ተበራይቶ ሀኪም ቤት በሀበሻ ሰባራ አልተሞላም? ጣልና ማለት መስያየት የነበረ ነው፤ ወንድ ልጅ ለጉዳና ወጥቶ ይሰነብታል፤ አባትና ልጅ ባምንት ሙሉ ያለውድ ማደለማደ በመስከት አየተያየ አልሰነበተም? መገናኛ ጠፍቶ ቤተሰብ በራብ አልተንሜሜም? እረ ለመሆኑ ሹም ተጠርቶ ወጥቶ ፍየል እንዲጥጠ ዘንዶ እርጋታው ለምን ነው?» አሉ። ይህ ንግግራቸው፤ የዘልማድ የመንደርደሪያና መጉሰብሸ ባለመጨመሪ፤ ሂሳ የሚመጣውን ወደሬት በመጣዳቸው ተርጓሚውን አደናበረ። የጠ/ሚ ተወካዩ ደግሞ የተናገሩትን የሬትየሬት እንዲተረጉምላቸው ሲጠቁሙት አያ ተበጀን «ተግ ይበሉ» አላቸው። «ስሜቸው አያ ተበጀ ይባላል፤ የእስከሁኑ ነገራቸው በሙሉ ቡራኬ ነው፤ ከዚያ የጨመረት ስለዚህ ችግር ሁሉም እፍረጥርጦ እንዲናገር ማሰበቢያ ነው»

«መልካም ነገር። የምንፈልገው ችግራችሁ ተፍረጥርጦ እንዲነገር ነው። በደንብ ይናገሩ በላቸው!» ብለው ሹሙ አስተያየት ሰጡ። «አያ ተበጀ፣ እንግዲህ፤... ሹሙ በደንብ ይናገሩ ነው ያሉዎት»

«እስከሁን ተገትረን የሰማነው አቶቶ ይህ ብቻ ነው? እንደያውእክ! "ምን እያልን እንተባፋች" አለ የሰማች ሴት የገጠሙው ባላገር። ሀገር የተወውን ታሞቴ ተነሰሸበት መሰሉኝ። መልካም! እናገራለሁ። የምንገረሀን አተባጥሩሀ ንገረው! የገጠሬ ጨዋታ ጉድፍ ይበዛበታል ብለህ እንዳትዘል፤ ስለጉድፍ ነው የምናገረው። አስቀድሞ ሊሮፕ የተቀነጠጠ ይመስልና እንዲያቂርጠኝ ይህንንም አክለህ ንገር!... ባምንት ከቶጥ ሰቅሉን ዝም ያለው ይበታዋል!» አሉ ጉድን ማደማደውን ሸርፈው እየተመለከቱ።

በታዛቢነት ለሚመለከት፤ ውጥረቱ የተመላበት ስብሰባ ነው። አያ ተበጀ በነገረሰሪነት የሚጠረጥሯትና እንደወልዲሬ የሚቀጥሯት ቷንቷቸውን የሚናገር የሀበሻ ባለስልጣን የሚገኝበት፤ የተመረጠው ተርጓሚ የአያ ተበጀን እንደሻው ንግግር ለማንጓለልና ለመልክተኛው አመቻችቶ መመገብ ያለበት፤ የሀበሾችን የግል ጥቅምና በጉ ነገር ጠብቶ፣ የትግሬወችንና የጉንደሮችን ጠብ በምሁራዊ ቅኝት የማገጠሪት (አያ ተበጀ የፈለጉትን ቢናገሩም) በተለይ ጉንደሮችን በባህሪያምነት አበበልጦ በማሳየት በኩልም ቅግል አለበት። ቅግሬወችንም ተቀባይነት ባለው መንገድ የማሳጣት ፖለቲካ ይዋርበታል። አያ ተበጀ የሚያወርዱት ጣልያገብ ቀልድና ቢልት፣ አውቀው የሚያደርጉት የንግግር ዘይቤ ሁሉ በንድ ሊይ ብዙ ነገር ያደናክራል። ተሰበሳቢው ሰው በሳቀ ቀጥር፤ ሹሙ አይናቸው ፊጠ ጆሯቸው ሲራብ ማየት ለታዛቢም ይጠምናል። ትርጉም ለመቀበል ወደተርጓሚው ሲዞሩና መልስ ሲያጡ ፊታቸውም አብሮ ይበርድ ጀመረ። የየሸዋስን ያህል ግን የታመሰ ሰው የለም። አያ ተበጀ ከደረደሩት ሁሉ መርጦ፤ «ብዙ የምንናገረው አለና የተዳለደለ ጊዜ ይሰጠን ነው የሚሉት» ብሎ ወዲያ ተበጀ ዞሮ፤ «ይበሉ፤ አያ ተበጀ፤ ፍሬፍሬውን ይናገሩ!» አለ። በሽሙር አዩት። «እሄ! ተረቱን አስቀድሜ ፊጆቸው ጊዶራ ተሰራብኝ።» ሲሉ፤ አሁንም የስየለት ሳቅ ሆነ። ይኸኔ ባለስልጣኑ አብረው ይስቁ ጀመር። በጣም ልክ ናቸው፤ እንዲያ መሆን ነበር ይሻላቸዋል።

«ምድርን እንግሮ፣ ሰማዩን በዘረጋበት እለም፤ እንዲህ ያለ በደል ሰምተንም፣ አይተንም አናውቅም። ይኸ መአት የወረደው ሀጢአት ቢበዛ ነው...» እንዲሉ አቿርጦ አፋታቸው። «የኛ ነገር ዝና (የጉንደሮች ከፎቅ ላይ ተሰፍሮ መሰንበት) ባለም ሁሉ ጋዜጣ ተነብቧል። ገና ለገና ከቶጥ ልንበፍር በተዘረጋው የሰሚንቶ መሰላል ሽቅብ መሜማት ስንጀምር ነው የገፈት። ሰቅሰውት

ቀርታችሁል ብለን እንጠረጥርም፤ በምታችሁል! መምጣታችሁ መስማታችሁ ነው።

«እግዚር ያስየሽ! በምድር ላይ የፈሰሰው የእስራኤል (ይሁዳውያን ሁሉ) ልጅም ሆነ እህዛብ (ይሁዳዊ ያልሆነ ሁሉ) ያዳምና የሄዋን ነው። ያበልና የታየል ጠብ የቤት ውስጥ ጣጣ ነበረ፤ ያን በዚያ ወደያ የሆነ ነውና መቸም ያለፈ ጨዋታ ነው፤ የቤት ውስጥ መጉናተል እንዳለ ሆኖ እስከብርሀም ጊዜ እስም አንድ ነበረ። ግልጥ መለያየት የመጣ ባብርሀም ልጆች በያእቆብና በእሳው (ይስሀቅን በማህሮር ሲጠረቅ) ነው። የዚያን ጊዜው ጠብ ይህን ያህል ዘመን መብረጃ ባያገኝ፤ ዛሬም በኛ ላይ ሆነ። አረቡ፤ እስላሙ፤ ክርስቲያኑ፣ ወይጦና ትግንትም፣ አገውና፤ መቸም ይህን የመሰለው ሌላው ሁሉ የደሰዉ ወገን ሲሆን፤ ይገርማል! ሁላችንም ግልክና ሲምሀ፣ (የቢሮ ሰራተኞች) ፈረደ (ሀበሻ የትግሬወች ሹም) አባ የና (ሀበሻ የጉንደር ገዛ ሹም) ግን እላችሁት ሰመን ?ምናሄም ብገን (ቢጊን ለማለት)፤ እናንተ ሁሉ (ሹመ ራሳቸው) ምን ያለፋችሁል ጦቢያና ነጭ ባንድ ላይ የእስራኤል ልጅ እንድ ሬሳሽ- የያእቆብ አባታችን ወገን ነው።

«ግና "ዘር ከልጓም ይስባል፤" እንደባል፤ አመል ከዘር ዘር ተሻግሮ የያእቆብና የእሳው ፊት መዟዟር ሺ-ዘመን ዘሎ በኛ ላይ አደረ። እንደገርመን ያእቆብ ሰስት አይነት እስራኤል ሆነ! ሁለቱ እኛ (ሀበሾች) ስንሆን ሰስተኛው እኛን የገጠመን ነው። ባንድ በኩል ትግሬና ጎንደር፤ በሌላ በኩል ደግሞ ገራዥ ነጭና ተገራዥ ጥቁር፤ ምንጊዜም የልይነት ሰልፍ ሁለት ሁኗል፤ የግርዛት ነገር ሲነሳ ጠቡ የሁለት፤ የጦቢያ ልጅ ከነጮች ሲያርፍ ጠቡ የሁለት ነው፤ አንዱ ሲቀር እንዱን ይጨብጧል። በበረሀ ወሀ ጥማት፤ በሱዳን የንዳድ ግድያና ይህንም በመሰለ ሞትና ችግር በመጉሳቆል፤ ባርግሙሀ ወንበዴና ቀሚ በቀር፤ ከዚያ አልፎ ከእግዚሬ ሞት ታግለን፤ የሱዳንን ያዝ አክርግጀ ችለን፤ የተመለጠ ተመልጦ፤ ሸብ የሆነ ሸብቦ፤ የቀረው በናንተ እርዳታ፤ የኛው ተሳሳኪ እያዳከመን፤ እኔኪ እንድ ጣት አልጉደለብኝም፤ ስንቱ መከራ እየተን መጣን። አሁንም ሱዳን ላይ ከሞት አፋፍ የተንጠለጠሉ ብዙ ናቸው። ይህን አትርሱ! ...»

«እያ ተበጀ፤ እዚህ ስላለው ችግር ይናገሪ፤ የወዲያውን ችግር ከዚህ ያለው ጠብ ሰበርድ በሌላ ስብሰባና አቤቱታ እንመጣበታለን።» አለ። የሸዋስ ትእግስቱን አጣ፤ እሳቸው ይበልጠውን ተመቻቹ። «ችግር መስሌኝ የግወራው! እዚያና እዚህ ያለውን ምን ደለየዋል? እኸኸኸኸ! ጨዋታም ልክ የሚመጣው ከወዲያና ከወዲህ እሚፍረሀ ስታያይዘውና ስታራዳው ነው፤

ከሰማይ የሚጣል መና መሰለው? ያም ስንት ምጣት አሰበት መንደግ! አብርሀም ከጠሉት አልፎና ሰው እንደም ነው በግ የወረደለት። እያያዝሁን ባየው የማወላደፍ ይመስለል፤ ከሹመ እንተ ተርጓሚው ባሰኝ፤ እሱ ገም ብሉ እያዳመጠኝ ነው፣ ብሎውና ትክ ብሎው አይተው ገሰፁት። ይህን ጊዜ ምንም አላለም። ቢናገር ሌላ ነገር የሚገቡ መሆናቸውን የተረዳ መሰለ። «ተወኝማ ስምቶልሀ! ስብሰባት የከረምኩትንና የታየኝን ልናገር! መልከም! አሁንም እንደሆነ፤ እግዚር ያስየሽ! እናንተ ነጮች ወርቆች ናችሁ! ፊትማ እንግዲያ እንደዚህ መሆናችሁን አልሰማንም። በቅርብ ነው ያወቅነው። የነጭ እስራኤል የስም እንል ነበር። በተዘረጋው እለም እስራኤል ብቻ ነበረ የጦቢያ ልጅ። ታዲያ የእግዚር ነገር፤ ፈታዱ ሆኖ፤ ያልነው ባይሆን ያሳልነው! ቀድማችሁ ገብታችሁ ያዘቶቻችንን መሬት ከቶግና እጅ ለማውጣት፤ በራብጥማት፣ በንዳድና በጦርነት ገፋ አሰይዛችሁ፤ አሁን የጦቢያን እስራኤል ለማምጣት የዋህን እርግብ መሆናችሁ ብትመረቁ ነው። ዳዊት በበገናው የዘመረለት መሬት ወቃቢ ከሰው በላይ ያወላችሁ። ወዲያይ ከፍከፍ ያድርጋችሁ ብለህ ንገረው፤ በለው! መሆንስ መቸም... ሌላ ክፍታ እንድያውን ስመጥበቅ ይሆናል፤ በሁኑ ክፍታና የከርቻ ርቀት እንኳ አልተቻሉንም» ብለው የሰውን ባቅ አስጨረሱ።

«በል ንገረው ከማጥገሽው ጨማምረሀ፤ ባይሰማማንም አበጀተህ ከብከበው፤ "ሹምን ከላሞገሱት ጉዳይ አይሞላም" ይባላል። በደንብ ንገረው።» እንዳሉ፤ የሸዋስ ሳበት ተንቸረፈፈ። የወጣለትን ተርጉም በገጣቸው ያለውን ጨርሰው እንደሆን ሊያረጋግጥ፤ «ሌላ የሚጨምሬት አለዎት? ወይስ ወደሌላ ሰው እንሸገር?»

«ተባረክ! የጨዋታየን እናት መምታት ይቅርና ከወገቡ መቹ ደረስኩና ግዶ መሻገርን ያነሳህ? እንኳንስ ያቅማዳየን የስልቻየንም አልነካሁ! ይልቅ፤ ታምቶሀና ሞተረሀ እሱንም እኔንም እናግረን፤ የዚህች ፍጅት ቶስ ዛሬ መንቀል አለባት!» ብለው የባቸውን መስሚያ እቅሉን አስገዙት። እግዚር ከሰጣችሁ መያና ጥበብ ትንሽ ጉድለት አግኝተንበታል። ውብ፤ በጣም ያማረችና የተጣደች አገር ናት። እንግዲያ ከወዲያ ግዶ ሳለን፤ እየረብሌም የምንና አገር፤ የስራ አክላቷ ሚክና ዶር፤ እሸህ ሆኖ ነበር የታየን። በኛ እውቀት የምንና በታው እንዲያ አይነት ነው። ስንመጣና ከዚህ ስንደርስ ግን ሌላ አይነት ነገር፤ በጣም ያማረ ከተማ። ግና፤ የሹመት ጠብ ይህን ያህል ብጥብጥ ሲያስነሳ አለማስወገዳችሁ ጥፋት ሆኖ አግኝተነዋል። ለዚህም አባቶች

የተረቱት አለ፤ "ያወራ በሮች ፊገሩ የሚጉዳው መዋወን ነው" ያሉት ልክ ሁኖ አገኘተነዋል። የጉልበት ግንሽው ሰርዶ መሆኑ ለበሮች ግልተ አልሆነም፤ -ከብቶች ናቸው። እውነት ነው! ሽማግሌች፣ ህፃናትና ሴቶች በዚህ ያውራዎች ጠብ በጣም ተጉዳን። እንደዚህ ያለ የተበላሸ አውራነት በናይ የመጀመሪያ ጊዜ ነው። በጣሊያ ያንዱ ጉተ አውራ ለሌላው ጉተ ክርስቲያን ለእስላም፣ እስላም ለእስራኤል፣ እንደዚህእንደዚህ ያለው በመዘወርም አይመቻች እንጂ፤ ለራሱ ሰው ግን ወተትና ማር ይሆናል። እዚህ ግና የተገላቢጦሽ፤ ምርጥ ብለን ያላወጣነው በመሆኑና በጉን እኛን ለመንዳት ተሹሞ አገኘነው። እንደዚህ ያለው ሰው በደል ሰሪ ነው፤ የሚፈራው መራጭ የለምና። ለሹመት የሚፈጠርም አይነት አይነት አለው፤ "ከእንጨት መርጦ ለታቦት፤ ከሰው መርጦ ለሹመት።" ይላል ልጓት ጠራቢው አናጢ. የጣሊያ ክርስቲያን! በነገር ስራና በትምሬት የገበውን እለታ ሁሉ የሚረብ ሁኖ አላገኘነውምና እንሴላን። ሲሆን የሆነእንደሆነ ሹመት ስትሰጡ ያገር ሽማግሌ ቢማከር ቢያጠሩም አያመንም፤ በመገሰፅም እንራዳለን፤ ሹመት አልበሳለት ቢልና ጭራሹን ሲደድብ በህዝብ ምክር ይነሳል። በጣሊያ እስከዛሬ የኖርነው በየጨሱ የሰው አውራ በማውጣት፤ ሲከፋንና ስራ በደንብ አላጣዳ ሲል ሽረን፣ በተሸለ ለውጠን፤ እንዲያ፣ እንዲያ ነበር። በዚህ አጭር ጊዜ የተበደልነው በደል በጣሊያ ቢሆን ኑሮ አንድ ሰው ለዘር አይተርፍም ነበር። ለዚህ አገር ሹመት የኛን ሰው ለማበጀት ጊዜው ጠቅላ ነው። አገር እስክንለምድ፣ ምግባራችሁም እስኪገባበን ማስተዳደር በናንተ ያምራል። የናንተ አስተዳደር እንከን የለውም፤ አስተዳደራችሁ በጣም ሀያል በመሆኑ ነው እዚህ ልንደርስ የቻልነው፤ ከጣሊያ እዚህ መድረሻው ጉዳና ስንት ሹመት ያሸከላ ነበረ። የናንተ አስተዳደር ልዩ ነው እንደተመቸ ፈብላችሁ፤ የማይነቀንቅ። በጣሊያ የሹምክሹም መብር የነበረ ልምድ ነው፤ ተገቶቶ የሚኖረው በህዝብ ነበር። አሁን የምናየውን የሀበሻ ተናኪሪ ሹም ሁሉ አሁንም በጥበቅ ወገድ ብላችሁ ሰላም ይወረድልን እንላለን። እኛም የምናገውን እንድናውቅ ይረዳናል፤ አሁን ግን ጥፋት የማን እንደሆነ አልታወቀም።

«በፀሎትና በምልላ ነው የምንኖረው። እየሩሳሌም ደረስን ብለን ደስታ ፈንቅሎን ነበር። አሁን ስንረዳው ግን ያለንበት የትና የት! ከጉንደር-ጎንደሬዋ እርተቀን ያሉለ ሲሆን ምንም አይቀረው አሉ። በእግዚር እርዳታ ከዚህ ደርሰን፤ ከዋናው መስጊድ ገብተን ይቅብረክ እግዚሀር አለማለታችን በጣም ገር

ብሉናል። »

የትርጉም ጊዜ ሆነና፤ ተበጆ ከዋለበት ንግግር ሹመ እየሩሳሌም የምትልዋን አስነስተው፤ «በፍጥነት የምትሄዱበትን ያንሱት! እየሩሳሌምን ሰሞኑን እንድትገበኟት ዘረወኑ ለፈጎጊዎች እስታወቃለሁ፤ ይሀ በኔ በኩል የሚሆን ነውና ከምናቹም ቢጊንም አያስደርሰም።» ብሎ የሸዋስ ሲተረጉም፤ «ሀገር! በጭብጦብ እግዚር ይስጥልን በል!» አሉ። ተርጓሚው ሲወርስ ያልንተንጠበጠበውን፤ አሁን አዲራሹ እስኪናን ድረስ እስቲስጠት። ጭብጦበው ግን ለሹመ ሳይሆን ላያ ተበጆ የመነው አደስ ሀሳብ ነበር የመሰለ። በመሆኑም ሹመ ላቀረቡት የትርጓሜ ዋያቴ ጭብጦባው አብሮ ተተረጉመላቸውና አያ ተበጆ ወደውዝፋቸው ተመለሱ። «የፊት የፊቱን ብሏል ጊያ ነታይ። " ካለመናገር ደጃዝማችነት ይቀራል" ይባላልና ይኸ ከበድና ዋና የቃልኪዳናችን ቃልግባት የሆነው ከመናገር ነው። በል! ሹምን ያኑር በለው» አሉ «ሹም እጠፋን» ያሉትን ያሁል። ተርጓሚውም ሆነ ሹመ የጠበቀት የአያ ተበጆን መቀመጥ ነበርና፤ «የቀረውን ሰው ዋይታ ለመስማት ሀሳብዎን አጠር-አጠር አድርገው ይጨርሱ፤ መድሬያ ያድርጉበት!» ሲል ፈተገጠቸው ወሸታም ፈገግታ ተሳበስ፤ «እሀ! ይኸ ኔገር ልቅብደበኝ እምርሀል መሰለ። እየተናገርኩ እየደፋሁ፤ ቃልግባት ሁሉ በየሩሳሌም አንድ እስኛቸ መስሉኝ! ግና፤ ከተሚወትኩት ሁሉ የገባው አንድ እየሩሳሌም ሁኖ ነው ያገኘሁት። ንግግሬ ከሳግሬ አገር ደምደመሀ ንገሬኝና አቆማለሁ። የቶምኩት ባገር ገተ ሁኛ ነው። አንተ አሽከር የትርጉም ነገር እምቢ ብሉሀል መሰል፤ ሁለተኛ ቃል ግባት ሳላስገለው እንድትቀጥ ምጭወሀ ተማጠንኩኝ!»

«ንግግሬያን ሲከሉ ያልተመለሰለውትን ነገር በሙሉ መልስ ይሰጠብታል፤ አሊያም ይተችበታልና የሚጠብቀያት እስኪጨርሱ ነው። »

«ፊትለፊት ነገር እየጠቆምኩ፤ ሹመ እየመለሰ ካልተራመድን በመከሊያ ይናገር ካልኩግ ነገር ተበላሸ፤ የፊስገውን ተናገሮ ይርጠል። ግና፤ ከኔ አንተን የታየ ነገር ይዋራልና፤ እንዳልከው ከሆነግ መልከም፤ ብቻ፤ አልመሰለኝም።... እያ! የቀረኝ ነገር፤ በስራኤል (ፈላሽ) ገጥ ሆኘ ባጤነው፤ ቅግሬና እግራ የምትበል ነገር የተጀመረቸ እዚህ ነው። እየሩሳሌም ተጠንበሰ የፈሳቸው ሱዳን ላይ ነው። አገር ታውቃለህ፤ ሱዳን ላይ በቅግሬና ጉንደረ የደረሰ ጠብ እያሌ ነው። ታዲያ የዚህ ልይነት አፈጣጠር አልገባኝም፤ በቅግሬዎች አጠራር፤ እኛ ጠቅልለን አማሮች እነሱ ቅግሬዎች ሆኑ። የእውነት ሲሆን ግን፤ ቅግሬም ሆነ ጉንደረ

ባንድ አገራ ነው። በሸዋም ስትሄዱ እንደዚያ ነው፣ ልዩነት ቋንቋ፣ ወይም ሀይማኖት ነው። አገሬ ማለት ብዙ ጊዜ የያዘ ነው- እማረኛን ብቻ አይደለም። ታዲያ የትግሬንና የጎንደርን እስራኤል ነገር በጣሊያ ሁነን ያነሳን እንደሆነ፣ ተጋብተን፣ በሰርግና ለቅሶ አብረን ወጥተን፣ አብረን ገብተን ነው። የወሀ ነገር ሲነሳ አንድ ተክዜ ነው። ሁሉም ባይጠጣ፣ መቅጃው በየገጡ የጠጠ ሰፈ ነው እንዲያ እየጠጣን ጊዜው አለም ነበር። ደግሞም የነበረ ዳንብ ነው፣ በግድ ስራት የፊትን ጥሉ ከሰው ፊት ጣት የሚልክ ባለጌ ነው። ትድረት ስለሆነ በገጥ መጠጣት ብዙም አላጣሳንም ነበር።… በጣሊያ፣ እንደሁ የልዩነት ነገር እንስተውና ጠብ አድርገው አገር እንዲታመስ ይገኛል።» ሲሉ አንድ የተቀመጠ ሰው አቋረጣቸው፣ «አባ ተብጄ፣ የወደሁ ማደ ነገር ይጫወቱ፣ የጣሊያውን ነገር በጣሊያ ገጥ ያለ ሰው የሚጫወተው ነው። ይህን በኩል ለሰውየው እንዳትተረጉም! የሸዋስ አደራህን!» ሲል አንድ የጨነቀውና የንግግር ጉድፋቸውን ሊሸፍን የጣረ ሰው፣ «ምን የከፋ ነገር ተናገርኩ? ሰላም ይወረድ ነው ያልኩት። ሀሜትም አይደለም። የእውነት ጨዋታ ያነሳሁ እንደሆነ፣ የጣሊያን ትግሬ ተጋዳይ እወደዋለሁ። ምነው ማለት እኛን ወደሱዳን ገጥ በማሸገር፣ የብዙት ሰው ነፍስ ያተረፉልን እነሱ ናቸው። የነሱ ብረት ባያጃቢን ኑሮ ያርግሙሁ ወንበዴ የሚያተርፍህ አልነበረም፣ እዚህ የሚቀድርስ አንድ ነፍስ አልነበረችም፣ በወለታይት በኩል የመጣሁ ሁሉ ታውቀዋለህ፣ እራቱ፣ እንክብካቢያቸው እንዴት ያለ አለም ነበር!» ሲሉ፣ ያው የወረፋቸው ሰው አገረሸበትና (ወልቃይቴ ነው) «ተ.ሀ.ት (ተጋድሎ ሀርነት ትግራይ) ከብክብ ብታሸግረን የበላችውን በልታ ነው፣ የእስራኤል መንግስት ሰንት ገንዘብ ነው የከፈላት! እዚህ ላይ የማይነሳ ነገብ ማንሳትዎን ያቁሙ!»

«መልካም! አሁን ያልከውን ገጥ አላጠንኩም- ባለማወቅ። ግና እንዳልከው፣ የወደሁ ማደ ጨወት ሲነሳ፣ ልዩነት አንድ ቋንቋ ብቻ ነው። ቋንቋም ቢሆን ብዙ አንራራቅም ነበር፣ ሰው ነው እንጂ የተለያየው ቋንቋው እሁትማማች፣ ሁሉም የግእዝ ዲቃላ ነው፣ ንፍጥ። እንስማማለን። እኔ አሁን እስማቸዋለሁ፣ እንዲዱ ዘወር ሲሉብኝ በቀር፣ እይነታ ንግግሪን ግን አልስተውም፣ ምን ያለፋሁል፣ አንድ ትግሬ ከሬቴ ቀም እያገኘም። ሊላውን ተወውና የእንዴት አደራችሁ መልሱ በገራ በቀኝ እንድ፣ ይመስገን! ነው። ስለሆነም ትግሬው ጎንደሬውን ወደ እምሀራይ፣ ጎንደሬው ትግሬውን ኩናማ ማለቱ አይገበኝም። ኩናማ ማለት የሌላ መንደር ሰም ነውና ያንዱን

ባንዱ መስጠት አይበጅም። የሚገርመው እርሬው የተቀመጡትን ሰወች መጠሪያ እንደስድብ መደረጉ ነው (ኩናማ እስራኤል ውስጥ ስድብ መሆኑን ሲጠቀሙ)

«ጨዋታ ቢበዛ፣ ባህያ አይጫንም፣ እጉል መመላለስ ነው። እኔ የምለው፣ ብዝረዝረው ይኸን አለ ተብየ የሰሚ መክሪያ ይሆናል፣ እንኳን ተናግሬ፣ ሳልናገርም አልደግም (ዳግሚ ግርዛት) በማለቴ ስሚ ተነስቶ ያልፈሰሰው ደሚ ላገር መርታል። የምለው ግልጥ ነው፣ የቀረን ነገር የለም፣ በራብር ወረቀት ተጥፎ ለመንግስት ቀርቧል። ይህ ሹም የመጣው ያንን እንዲብቡ አሁን ሌላ ሊቀዳ ነው፣ ፅፈን ባስገባነው አቤቱታ መሰረት መልስ እንጠብቃለን።»

የዋለበትን ውለው፣ በመጨረሻ፣ ስብሰባው የተጠራበትን፣ ሊናገሯ ተብለው የቆመበትን፣ ያን ያህል ዙሪያ የተንከራተቱበትንና ሰው ያደከመበትን ርእስ፣ ከፍርሀት ብሎም ቀዳሚ ተቾ ባለመሆን ገሸሽ አደረጉት። የንግግር አቅማቸውም ወስኗቸው እንደሆነም አልታወቀም። ተሰብሳቢው ግን እንዲያ አድርባይነታቸውን እንደተሸከሙ አልሰደዳቸውም። ከተቀማጩ መሀል፣ አንድ ባለዘንግ መሀከለኛ እድሜ ሰው በተሰረፈ፣ ግን በሰሰባሰ ድምፅ ብሎም እንደተቀመጠ፣ «እዋ ተብጄ፣ ጨዋታ ወና ልታስቀር እምርሀል መሰል፣ ይህ ዳርዳርታ… የፍርሀትህ መነሾ ገና አልተደረሰበትም። ንግርህን ሸክፈውእንጂ የኔእለም! አንተ ብትተወው ነገርን የሌላው ወገን (ትግሬ) የሚተወው አይደለም። የታየ ሀቅ ነው፣ ይልቁን እንደጀመርከ… ነገር ትቻለህ ብለን እቀመንህ! ነውር አይደል፣ አደራህን! ያንተ አፍ እዚህ የተቀመጠና መናገር የማይገባበው ሰው ሁሉ አፍ ነው። እምቢ ካልክ ደግሞ፣ ባይሆንልኝም እኔ ገብቼ ነው የምደነክርበት፣ ግና ይህን አታደርገውም፣ መነሳቴን ጨክነህ አታየውም፣ ገመና መሸሸግ ታውቃለህ። ውብ ይዘሀል፣ እናታለም! በልግ ካይንታው የብስት ጨወት ግበ!» አለ። በጣም ቅናቅን ሰው ነበረ፣ ከዳራሹ በሙሉ ፍትር የሸመተ ሰው። ያረፍተነገር አደራደሩ፣ የንግግር ዜማ ቅኝቱ ተቀማጩንም ሆነ ተብጄን ዳህና ሰበከለት። ሊቀመጡ የነበሩትን ሰው በፊንታው ሀይላቸውን እስነሳው፣ በጣም ትኩስ ሆኑ።

«እንዳንዴ፣ ያባሰብከው ነገር ዘሎ ይጨመራል። ያፈገፈግሁ መምሰሌ… ደግሞም የእውነቴን ነበር። ያንን ባላደርግ ኑሮ ይህን ያሁን መቆት መቀበል አልችልም ነበር። ከቅድም አሁን ከብዙ እኔን መሰል ሰው ጋር መሆኔ ተሰማኝ። ተባረክ! ውብ የጠላ መለኪያ ሰው!። … ግልጥ ነገር! ነገሬን ለክተነዋል። ካራ ሲሳል፣

የዘገ ቢሩት ነው የሚያደርገው። እንድንረራ ከመከት እየተጠኑ ነው የሚሰሉት። የወደቀ ብረት ተለቅሞ ተበጅቷል። ነገሮች የሚወዱን ከሆነ ያለቀ ብረትንክ ነገር ከቁሻሻ መጣያ አይጠሉብን፤ እግርብእግር እየተለቀመ የሰው መፕሬያ እንዲይሆን። ይህ ማለት ከልምድ የመጣ በመሆኑ ነው፤ ዝናር መታጠቅ ዋና ነገራችንና ወበታችን ነው።… የማልያን ነፍስ አይማር! ይህችን ብረት ማብጀትማ ማን ብሎን! ሁሉም ያውቃል፤ በጣሊያ የተነገረልን አጀዋችና ግበቦች ነበርን፤ ማረሻ፣ ከራ… እዚህም በዚህ ስራ ብዙ የምንራዳ ነን…› ሲሉ፤ ተብብለው፤ ‹እህህህሁ-ንደች!› ያለ ድምፅ ነገር ባንድ ላይ መጣውና፤ ከንድ ተናገሪ፤ ‹እየዋ፤ አሁን ጨዋታ አለመጣልህም፤ ቀደም ደህና መጥተህ አሁን የደበለቅሽው አለጣመኝም፤ እስካሁን ወብ፣ በጣም የተጣደና የመኪንንት ንግግር ሰጥተሀል። በጣሊያ ሴት ከቀን መከራየን የቀጠርኩት በማናሬያ ነው፤ ያልፍልኛል ካልከበት አገርም ለሹም ይሆን ሹክ ብለህ እንዳናፋሁ ህይወቴ እንዳታልፍ። ይልቅ ማናፋት ይቅር የሚል ጨወት አምጣ። ስራ ብለን ስንወጣ የሚመደቡን ለዚያ ብቻ ነው። ይኽን ነው እንዴ የማልናገረው ነገር እለኝ ስትልና ስትጉብጉብ የዋልከበት! የሸዋስ፤ በሞቴ፤ ይህንም ከትርጉም አታሰጠበ! ወይ ዝባይ! ይችን የማናሬያ ነገር አልሞከርኩትም ነበር መሰል!›

በእድሜ የሚታረቧቸው እዘውንት ሆነው በጣም ትርብ ዘመዳቸው ሰው ነው የመሰለኝ። ቃል አጣጣላቸው ግን በጣም ወጣት ነበር ያስመሰላቸው። በመሆኑም ተበጃ በዚያው ቀጠሉ፤ ‹ይህን ያህል ተበጃን ማጣወር፤ ምን ብሎኝ ነው በሞቴ? ተናገር ቢሉህ ግን አትናገርም፤ ሹም ቀጦ ዘጠና እህያ የገደለው የበየዳ ድዳን እናህን ያሰረው ይመስል መች ተናገርክ! እኔ ትጥቀጣ ግባ ብየህለሁ? ትጥቀጣ ይቅር ብየ መሰሉኝ የቀምኩት!… ቢሆንማ ታዲያ እየሬን ልትነዳው ይሆናል እንጂ! ራቴ!› ሲሉ፤ ይበሉን ቤቱን ከሁለት ከፈሉት፤ የሚስቅና የሚያጉረመርም።

‹ህገር ጫ በል፤ ጉንደሬና ትግሬ ባንድ አይሆንም፤ እሱቲ ተናገርኩ! እረፉት! ለትግሬም እንደምገባሪ በምድቡ፤ እኛንም በመዳረሻችን። እኛ ነን መውደቂያ ያጣን፤ እነሱማ ምን አለባቸው! ከቆጥ የሰቀሉን እነሱ፤ ከነበርንበት በደንጋይ ያባረረን እነሱ። ታዲያ፤ ባንድ መሆን አልቶለታል። እኛ መዳረሻችንን አላወቅንም። ከሚሰጡን በታ ይጣሉን። ይህን ስል፤ ምርጫ በማጣቴ እንጂ፤ መሰየትን ወድጄው አይደለም። የተጋበ ተፋትቷል፤ የሚከፈል ጊዜም የለም። ንብረትም በሙሉ በትግሬ ተወርሷል። እንሰሳና ብርድልብስ ሳይቀር ተጠርጉ ከየክፍላችን

ወጥቷል። መወረስ በነሱ እይሉ አግኝተነዋል። ባንድ መሆን ከሱዳን በመለስ ቀርቷል። ያም እርቅ ከወረደና ከተሰገመ ነው። በኛም በኩል ወደፊት፤ ነገር በርደና አልቆ ቂም ሲከስም የምንገናኝ ይሆን ይሆናል፤ ወትሮም የተጣላ ወንድማማች ተራርቆ ይነፋፈቃል፤ እንዲህ ይምከር እላለሁ።› ብለው ድምፃቸው እጅግ በጣም ሰለለ ዜማ ፈጠረ፤ ከእስካሁኑ በጣም የተለየ።

‹በመድረሻ ግን፤ አንድ ዋና ነገር ማንሳት አለብኝ። እስካሁን አለመታወቁም ይገርማል፤ ከማገዝ ይልቅ እኔን ማበሳጨት እየሆነ! የሌላውን ገና አላወቅንም፤ በኔ በኩል ግን ከያትቅድመ-አያት ያልሰማነው ድፍረትና ውርደት እየተደረገብን ነው። የሴት ክፉ በማበመር እንደጣሊያ ያለ እጃኛ አይገኝም። የሰው ልጅ ነፍስ ማጥልና ማፈር ሳይጀምር የምንሰራው ነው። ነውር መክሰት በኛ ያምራል። በጣሊያ እስራኤል ሽንፍላ ጉድፍ ነው፤ ሲጠራም ስድብ ነው። ይልቁን ነውሮችን በጣም አነውረናል። ምን ያደርጋል ወሸት! የሴት ሀፍረት ጥምር አቅከሉም የሚባል ጥምጥምታ እውነት ሆኖ ተገኝቷል። በዚህ ረገድ፤ በጣም ገርሞናል። ከቤታችን ተወልደው ባመለጡት እንደንተዋል ሰበካው አይሏል። ነውርን የማገነን ሰበካት አልተገበባንም። ‹የወንዶን በጊዜው ስትከሉ የሴት ግን እስኪገረዝና መወለጫው እስኪያልፍ ትታችሁታል። እንዲህ ያለ ብየናም ሴት ልጆቻችን በእከለመጠን መዳረሻው ያስፍራል። ይህ ብያኔ ሴት ከሴት መሀል ልብሷን እንዲታወልቅም ያደርጋል። ጊዜው ከሰፈ ቢነኩት ከሞት ያደርሳልና በመወለጫው ጊዜ ይሁን እንላለን። ሴት ልጅ ከደገኛ በ ሂላ ቢከፋብትም፤ ጥንሽን ከፍተሽ ለሰው ተመች ቢሏት በጅ አትልም። እድሜ ቢገፋ ብልቷ የማል ምስጢሬና ክብሯ ነው። በበሽቅ ላይ የተመደበው የወንድ ግርዛት ግን "አመድ በዱቄት ይስቃል" እንደሚባለው፤ የትኛት ነው እንላለን። በል፤ እንግዲህ፤ ወብ አድርገህ፤ አክለህ፤ የተጣመመውን አቃንተህ፤ እንዳከበርኩን ያክብርህ ብለህ፤ ፍርድ ሰደስጠን ግን እዚህ እንዲደወጣ፤ ማሰሪያ ነገራችን እሱ ነው። መንግስቱ ሀይለማርያም እንኳ፤ በሙሉ ስንት የፍርድ ነገር ይፈጅል!› አሉ። ተንጨበጨቡላቸውና ተቀመጡ። እንጠልጥለውት የዋሉት የሰው ቀልብ ሁሉ አብሮ ተቀመጠ።

ተርጓሚው፤ የነበረበትን ችግር ባለቤቱ ያውቃል። በስራ እካሄዱ ሰርጉ የሆነውን መሆን የሚተፋ ወንፊት መፈጠር ነበር የታየኝ። ያ ተበጃን ንግግር ተርጉሞ ጨርሶ፤ የታየውን ለሹመ ተራ ሰለጥ እካቸው ደግሞ መለሰው፤ የወይይት መድረኩን ህዝቡ ባህሪ የመስጠት ይመስላል፤ ሌላ ተናጋሪ እንዳለ

አስጠየቁ። ተብጃ ከተቀመጠበት፤ «እኔ ብቻ መሆኔ ነው ከትግሬ ጋር የተጣላሁት? የሚጨምር መጥር አለበት፤ ያልነካሁት ስንት ነገር ይጥራል!... አገር ዝም ቁል እኮ ይሆናል! እንዲያ ከሆነ " ባንድ ጠምዶ፤ ሰንድ ሰው እርሽው እርሽ ባይሆን እጊጌል ድክረትና ልፋት ይሆናል።» ሲሉ፤ ከገር ጋር ተጣድደዋልና ቤት ባቀ እንጂ ይኸኔ አልገሰፃቸውም። እያ ተብጃን ለማስከበርና ላለማሳጣት እቻቸው ከመቀመጫቸው ተነሱ።

የህይወት ትግል በጣም የበደላቸው መሆኑን ፊንባራቸው ላይ የተሰራው የቆዳ መስመርደመስከርላቸዋል። በር ላይ ሳቢራ ግራገሬያ የተጣለ የናሜ ገመድ (ምንጣፍ) ይመስላል። የቁመታቸው መዛናከት፣ እዛውንታዊ ለኸታቸውና በርክ-እለት ፈገግተኛ ፊታቸው ከግያቸው ሁሉ መውደድ ይጠራላቸዋል። እንደህ ታጆበው ከፉ እንደሚወጣቸው አያስብም። በማየት ብቻ ለሰሳሳና ትሁት ከሚባለው የሰው እይነት ያስወግናቸዋል። ወልቃይቴ በመሆናቸው ትግርኛው ይሜናቸዋል። ,በግረኛ ተናጋሪወች መሀከል ቃለዜማ አጣጣላቸው ለመደዳቸው መጣፈጥ ይጨምርበታል። የቃና ልዩነት ከልሆነ፤ ሰዋሰውን ግን እንጥረው ነው የሚሰረት። ከዘራና ጭራቸውን አልጣሉም። መጀመሪያ ተዘንተው ቆመ፤ ከከዘራቸው እናት ላይ መደፋቸውን አማገረበት፤ ሽንጉብታቸውን በላይ ሜኑት፤ እይናቸው እመረት ላይ የምትተንን ጉንዳን የምትፈልመው አፈር፣ እግሯ የሚሰራውን ስእል ለማየት አንክሮ እንዳደረቡቸው እይናቸው ተረጨጠ። መሬቱን ሲግጠን ሰው ማየት ያፈረም መሰለ። ዝም ብለው መሬት በመፍቀድ አይናቸውን አበዘኑት። ለእያ ተብጃ የተደረገው ጭብጨባ ቤቱን ጭር እንዳደረገው ገና አልታደሰም። አሁን እንገታቸው ተታንቶ ተርጓሚውን ተመለከቱት።

«ሽማግሌ ያወረደው ጨዋታ ጉድፉ አጭር ነው። እስካሁን የተነገረው በጣም መሰረት ነው። እኔ የማክለው ያለ አይመስለኝም፤ ነገር በጣም ደምቶልኝ እያወቅም። እዋ ተብጃ ድንቅኛ ወርሰውታል፤ ባክልም ማግበቂያ ነው። እዚህ የተፈጠረው ችግር ያደሰነት ነው። ከትክስ ቀድ የገባ ንብ ተሉ አይረጋም። ውስጠ ገላውን በወዙ እጥዋ እስኪወርስና ሰውነቱን እንስኪያላምድ ያተመቅማል። ሰፈፍ መጣል ሲጀምር ይራጋል። አደስ ያጠለቀት አቡዝ ደም ለብዙ ቀን ምቾት ይነሳል። እደፍ እስኪያነሳና እስኪምሸመሽ ከገላ የተጣጋ አይመስልም። ይህን ሁሉም አደስ ለበሽ ነውና ያውቀዋል። ከለመዱት... ወደስ ከለመዱት መታበር ይሞቃል ነው የሚባል? ይግታብኛል፤ ግና መቸም፤ ከሁለት አንዱ ይሆናል፤ አሊያም በሁለት ገጥ

የሚያበሌደም ይመስለኛል። እንደታያችሁ እታኑት! የማይመስመድ ነገር የለምና ሁሉም ቢቆይ ይገራል። ወህ ውን በደንብ መጠጣት ነው። ይህም ሁኖ፤ እድልና ጉልበት ያለው ከዚህ ደርሶ ለጠብ በቅቷል። ለዚህ ጠብ የማይደርሱ ሽማግሌች፣ ህፃናትና ደካሞች ሱዳን ተርተዋል። በጦቢያ ያለና ቤቱን ያልለቀው መቸም እያግርር ይሆናል፤ ከለመደው የተቀመጠ ነውና። እዚህ የተፈጠረው ጠብ ግን ወህ አላስጠጣን፣ እህል አላስበላን ብሏል። ቀግሪና እግራ የሚባል ጠብ አይገበኝም። ያንድ እካል ቅርምስ። ይሆን ስል አትፍረዱብኝ። የትግሬነቴም ሆነ ያግራነቴ ጉን አልታየኝ ብሉ ነው። ሁሉም አንድ ዘረ ነውና።

«እንዚህ አቤቶታችንን ሰሰው የመጡ ሰወችም አንድ ወል ሳያደርጉ እንዳማይመለሱ ተስፋ እናደርጋለን። ለእስካሁኑ እመስግኔናል፤ ወንዱ አብርሀምን፤ ቤቷ ሳራን በመሆን ተቀብለውን ይኸው ከበታችን አብርሀም ቤት ኔገብ (ቤርሸባ) ገብተናል። የነሱን በረከት ያውርድልን። ለኒህ ሰወችም ይሆን የደግነት ጠጋ እይንሳቸው። ጉዳለን የምንለውና የምናግርረው ነገር በጣም አጭር ነው።...» ሲሉ፤ አባ ገዛኸኝንም፤ ተብጃን የገጠመ የተቀማጭ ፍጥሜ ወረደባቸው፤ «አባ ገዛኸ፤ ጨዋታም አልተሜወቶ፤ የሾዋስ ይሆን እንዲትተረጉም! ከዚህ የደረስነው በደል በዝቷል በማለት ነው። ለምን ነው ነገር የሚያዋዙ! አባ ገዛኸኝ!» ሲል፤ እያ ተብጃ ይህንን የገዛኸኝ ተች በዝምታ አላለፉትም፤ ወለታ የመመለስ ይመስላል፤ «ወብ ይዘዋል፤ ይበሉ! መዲፊያውን ተሉ-ተሉ ያርጉ! ወል አልሰተም፤ ሁሉም ነገር ሰድብ ካልሆነ ነው እንዴ? ጨዋታ ተዋዜ ነው፤ ይበሉ! ወትሮም እንዲያ ነው የነበረ። ከለሌ ጋር ተሰብበቡ መታመሱ ባሰኝ።» እንዳሉ፤ ገዛኸኝ ጨዋታቸውን ሲደፉ ተንደረደሩ፤ «አሁንም የማጠብቀው፤ ከወዲያ ያለው ሰራ (ሱዳንና ኢትዮጵያ) እንዲጠናከር ነው። የማያዳላ ዳህና ምርጥ ተደራጅቶ ይላክልን። ወገኝ ሰው ብቻ ሂዶ ለሁሉም አይሆንም። ከየገጠ ተመልምሎ ቢላክ ይረዳ ይሆናል። እንደጠባበቅ።... ይህ ድብት የብልፕ ቆረጠ ይቀምልን። የሚመጣብንን ቼስ ምሳጭ ተመልን። አመሰግናለሁ!»

ጊዜውን ተብጃ በጣም ስለተሜመበት፣ ብሉም ከዚያ ያለፈ አቤቶታ ለማከል ጊዜው አጠረ። ተወካዩ ትግሬወችን በተራቸው ሊያናግሩ ተሰናብተውን ወጡ።

ጨዋታ።

ለልማዱ የሚታመን ሀበሻ ብዙ ነው። ይሆን በመሰለም ከእስራኤላዊያን ጋር አልፈልፎ በአንዳንድ ነገር እንግለላለን። ባበሾች ዘንድ የፈጠጠ ችግር ቢፈጥ ሀምሌና ነሀሴ ብቅልና ጌሾ ለማደረቅ በያበቁ፣ የመከረው ደራሽ ጠበል (አንድ የገብስ ባህሪ) ዝናም ቢያቋርጠው፣ ወይም ከነዚህ አልፍ ያለው የችግር ወቅት ዳግም የታዘሉን ክንክና (ይሆም የገብስ ባህሪ) ከመድረስ እንቅፋት ቢገጥመው በጭራ የሆል ዘር ቢጠፋ አፈርና ውሀ በጥበጠን ዝክረ-ነገር ማክበር ለሳችን ነው። በተነፃፃሪው፣ እስራኤሎች መዝሙል በግራቸው ለምን ሁሉ «ሲበ ለሚበብ» (ምክንያት ለእብደት) ባይ ሀቅ-እዘል ተረብ አላቸው። ታዲያ ዝክረ-ነገር፣ ሀበሾችን እስራኤል ውስጥ ከተፈታተኑ አመሎች አንዱ ነው ቢሉ ብዙ ሰው አይከፋም። ባይዘክርም ከሚዘክረው በመገኘት መቸም ይሰማማል። ሳይጠራ ከሰርግ የሚገኘውግ መቸም_

በገር ቤት ልማድ፣ ለተ ያለውን መንደር አንድ ቡና ጠጡ ተብለቸሁል የሚል መንጨረት ሀገን ይሸክፈው ነበረ። እንግሊ-መንገዱን የሀገናት የታል፣ የሀረግና ያረፍት-ነገር ማናክሽና መልመጃ አንድ መሳ ነበር፣ ማስታወሻ ነገር መያዝ ከዚህ የሚከተል ነገር ነውና። ቡና የሚጠሪ ሀገናት የሚሉት ነገር ባይገባቸውም እንዲያው ምሆ ብለው እናቶቻቸው ያሏቸውን ሀረጎች በተርቲመኛው ጤሰ ልክ ደግመው (እውጀው) ሲመለሱ ልጆ መልአክት አድርሰ መጠ የሚያልፋቸው የለም። ይልቁን እንዴት-እንዴት ብየ ነገረሀ፣ ዘረሀስ እንዴትእንዴት እያልክ ተናገርክ?» ተብሉ ተጠይቀ እንዴትእንዴትንና ሀረጉን ከደገመ ሰውን ጠርቷል። አሊያ ዳግሚያ ይታዘዛል። ባንድ ልተ ... ይሏልና እንዲያ ሲሆን ነበር፣ ሀረግ ሰበ ሰው መጥራት እስራኤል ውስጥ ከበታ ድልድለውም ሆነ ከሰሰይ እቅመ ማነስ የተነሳ፣ ብሉም አመል መሙሻው ነገር ሁሉ መገኛው ዘሪያ በመሆኑ፣ ብዙዎችን ያመሰ ድግሱንክ ጉዳይ ሁሉ ነው። ቢሆንም "የለመደ ልማድ፣ ያበርታል ከማድ እንደሉ እያንዳንዱ አደ እየገባ፣ ሁኔታው መልኩን ቀይሮ አልተተወም፣ ቴሌፎኑ ሀገናትን ተክቷል። ከዚህ በመጠ አውቶቡሶች፣ ታክሲዎች፣ የቴሌፎን ተቋሞች በዚህ በኩል ከበጠዋል፣ የቴሌፎን መደወያ ሰንቲም ማቷቻዎች እጅግ አብጠዋል። ቃል ሳይለዋወጥ ሰንቲም የሚከፍለውም ቁጥር ጥቂት

አይደለም። የግል ቴሌፎን ማስቀጠሉ ደግሞ የሰማይን ያህል እርቀት ነው፣ የብዙዎች አቅም አይፈቅድምና።

ያበዛኛው ዝክረነገር እቤዩ ቀን ሀመስ ነው። ይሆን የፈጠረው የሳምንት የስራ ሰምሪት ሲሆን ከመጠን ቢያንስም፣ ድግስ ዳግም መጠገና መጨረርን ስለሚጨምር ራት ካለ በታ እድሮ ንጋት ከስራ በታ ላይ መገኘት ጊዜ እያበቃም። ሀመስ ለብዙዎች መጠኛ ምቾት አለው፣ እርብ የቅዳሜ ዋዜማ ነው፣ ቅዳሜ ሰንበት ነው፣ ይሆን ሁኔታ ለመበላጥ ቀኑን ሰራ ውሉ ድግስ ማጊ ማታው ተበጅቷል። እርብ የማግሽ ቀን ስራ ነውና፣ ቅብሪከው ሩቃድ ከሰጠ ምንም አይደል፣ የማግሽ ቀን ሂብብ ማውረዱ በሌላ ቀን ዳግስ ድግስኛው ሁሉ የሙሉ ቀን ስራ እንዲደፈታ ይረዳል። ሰንበትን የማያከብረው አንዳንድ የሰው አይነት ሳይታከል፣ እርብ ጠዋት የድግስ መሰናጃውን ቡና ብሉም ቁርስ ሽርር፣ የእንግሬመንገድ ጋዛው ወደተረው የድግሱ ክበብ ንዋሪ ዘመድ ሰምሪት ይደረጋል። ብዙ ሰውም የሀመሱን ድግስ የሚወደው ከዚሁ እንፃር ነው፣ ባንድ ደንጋይ ሁለት ወፍ እንደሉ የድግስ ደብ ያመጧል፣ ሁለተኛ የተናፈቀ ዘመድ ይጠይቷል። በነጠላ ሲሆን ያውቶቡሉ ኪራይ እጥፍ ይሆናል። ግና ያው ትጡትጡ ያበሾችን መንገድ የሚያስመታ የድግስ ጉዳና ነው የሚመሰለው፣ ከጉንደር ጉጃም፣ ሀመስ ከቤት ተሸኝቶ መልስ ...ድ ማለዳ።

እንዲሁ ሆቂ እኔንና እያ ተበጀን ያማከለ ወዳጅ የመጀመሪያ ልጅን እስመልዶ ለ"ብሬት ሚላ" ማለት የግዘረት ድግስ ጠርቶን የተገናኘነው እዚያ ሆነ። በእድሜ ከልል ከራቅና ከ፲ለ የሚከለሉኝ በበዘበትም እያ ተበጀ አይነታ ብሉም ፍሬ ሰው ናቸው። ዳሉታ ወዳጅነታቸው ወጣቶችን ስለሚያስመች አይ ይሀ ሽማግሌ! ብሉ ከድግስ የሚለያቸው የወጣት አይነት አይገኝም። ከወጣት ወጣት፣ ከሽማግሌዎች መሀል ደግሞ ሽማግሌ መሆንን ያውቃሉ። አልፈልፎ ብሉም ለሳቸው እንዲይከሰት በማድረግ ተልድ ማውጫ የሚጠቀምባቸው አሸሚጦሮ ቢኖርም፣ አብዛኛው ወጣት ጨዋታቸውን ስለሚወዳቸው የሳቸውም ምቾት ሙን አለው። የመጠሪያ መዝገብ ሲጠል ተበጀ የመጀመሪያ ናቸው። እጃቸውን ጥልቀው ዙሪያውን ተከበውና ተማክለው ከመሀል ጉቸ ቢሉ ስመጣር በለቀሚስ ነው ሁነው የሚያርፉት።

ቢገለሉም እሳቸው ከሉ ቴስ የሚጠራ የለም። ቴስ ቢጋበዝ ከሚጠይቀው ወጋዊ ግብር ሌላ የሚሰፈርበትን ዋጋ ወምሮ ለሚጠይቅ ለብዛኛው አቅም አይመችም። እያ ተበጀም ቢሆኑ ቴሶችን እገር እገሬ የሚሉ በመሆናቸው፣ ከከበቸው ከቴስ

አይገኙም። ከኪስ አለመዋደዳቸው ብዙ ያናግራልና ለሰቸው ሙተው ይመረጣል። በጭር ግን እንደም ከቀበለ የሚጠሉት ነገር ቢኖር፤ ሁለተኛ ከማእረግና ከመከበር ስለሚሸሿቸው፤ በኪስ መሀል ተተምጠው ገባሽ መበላቸውን የመኖላቸም ይሆናል ብለን እናማቸዋለን፤ ይመስላል፤ ሲቀበሉ ከጅለው ሳይደቁኑ ያፈረሱ ናቸውና። የዘወትር መቀነጃጃታቸው እንዲለ ሆኖ ወዘናቸውን ግን ቀርቷል። የጠርሙስ መክፈቻውን በራሊ እንደሰጡ ተባራሊውን ጠርሙስ ይዘ የቆመ ሰው እስነሰቸው።

«ይቅብረክ... አይ! ተባርከ ያለቀ ነገር ምኑ ይባረካል? ኪስ እጅን የማይጥልበት ስፍራ የማይገኝበት አገር መጥቸ ተደየንኩ። "ከሸር" እያሉ ገና ከማተሚያውና ከመወጫው አይደል ረግጠው የሚልኩልን!... ዝም ብለህ አትቀደውም?» ቢሉ፤ አስባራሊው እየሳቀ፤

«ቢሆን ታዲያ... ማሀተሙ ያረቡንና የደሁዲውያንን ግብር ለይቶ የማየት ጉዳይ ነው። እኛ ያበት አደራችንን እንተወው ነው የምትለው እንዴ እየዋ?»

«ስንት አየን ያበት አደር! በል፤ ተናገረሀ ከዚህ የማይለማ እግዜር ጋር ልታነከከሰኝ እንዳይሆን! እምባከ-እስራ-ኢል፤ አሁንም እንደሆነ እንዳሰነበቱከን ግለቲያችንን አብጀው፤ ፅንሰም ሆነ የወደቀ (የተወለደ) ያያትቅደመ-እያቱን ደንብ የሚከተልበት መሬት ይሆን፤ ልብ ያልበጠውን፤ ልብ እሽጠ ያናቃው። ይሆን ለዚህ ጨዋታ የሰበሰበን ሀኝን ደግመን በሰርጉ የምንጫወትበት ይሁን። ወሳደን ይብርኪ... ነገሬማ መበረክ እንጂ ሌላ ምን ተይዟል! (ግርዛትን ሲለከፉ) ይቅብረክ እግዚሀር-እምባከ እስራ-ኢል! በል ከፈተው!» ብለው ተቀመጡ።

ቀልድ ሲደወምረ በራሊ አይዘጉም። ባጋጣሚ ሆኑና በባቸው አይን የተከሰተና የሚያናግር የእድሜ ከልላቸው የለም። ቢሆንም እሳቸው ብዙ ሰው ማለት ናቸው። የከስተት ሁሉ እንቅስቃሴ ብቻቸውን ያናግራቸዋል። ግእዝ ከነፍስ አይለዩም። ሳንቲምም በድንገት ከወደቀና ጃሯቸውን በቀፈፈ ሁኔታ ይታወል ሳይተቹበት አያልፉም። የነፋስ ከዛፍ ውዝዋዜ ካልተጣጣመ፤ የመኪናው ሞተር ድምፅ ዜማ ካጣ፤ ሲወድቅና ሲነሳ ጃሯቸውም አብሮ እየተሳወለ ምሳሳቸው የሚጥለው ነገር አይጠፋም። ይሆን ያወቀ ጠርሙስ ከፋች፤

«እየዋ፣ እየኸው ይሆን የቀለመ አረቂ? ምኑን እሁል ቀሳቅለ ወበት ይሆን?»

«ወዳጄ፤ እንደቀለም አለምን ያመሰና የጠበጠ ነገር የለም። እንደነሙች ቀለም ሰሪ አይገኝም። ይሀ አይማበው? እኔን መጠየቅ የምን ነው!... የዳገባው ወይስ የጠቆሩው አረቂ ሲባል

ይሆን? የገራምጣውን ማቅለሚያ ከሰናፍጭ ቅጠሉ ጋር አጠረዘ ያጠጣሀል! በል፣ ሆድ የማያጠራው ነገር እምብዛም ነው። ይሀ የተሰራው ሞተር ሁሉ የሚጫወትብን በሆድ እቃ ተመስሉ ነው። ሲፈታታው አይተሀል? ወዳጄ፤ ውስጡ እቃው በሀከል እንደምናርደው የደርና የቶቅ የሆድ እቃ ነው።»

«እየዋ፣ ቢስጠሀ ግን አትተወውም።»

«ወድጄ! የጉድ ጥሉብኝ፤ ሰውየው የደረሰባቸው ነገር ገጥሞኝ!... ትሰማለህ? አንድ የኔ ቢጤ፤... ቀን የጣላቸው ሽማግሌ ናቸው። ቅራንታውን ይዘው የተነሱት ከጉንደር ሁመራ ለመዝለቅ ኑረል። ቅከል ደንጋይን ጋልበው በረሀውን ሲያያዙት፤ በጣም የጠገበ ወንበዴ ግንድ አጋድሞ ከማንቂያ በርና መታጠፊያ ከሌለበት ላይ ይጠብቃቸዋል። መፈናፈኛ እልነበራቸውምና መኪናን ከግንድ እስጠግተው አይናቸው ሲቅለጨለጭ ግንድን ያጋደመ ጉበዝ ክላሽኑን አቀባብሎ፣ ባማረ ለብስና በእግሬቱ እስራ አራት (እም 14) ብረት ታጥቦ ከቁጥቋጦው መሰስ ብሎ ይወጣና ውረድ ይላቸዋል። ከጭንቅ ተቆጣጣሪያቸው (አውታንቲ) ጋር ወርደው ሲቃረቡት፤ ስንት ገንዘብ ይዘሀል? ሲላቸው... ያንጠልጥለውና ወጣቱ እንጠልጥሉ ጠራቸው። ታዲያ የባቸው መልስ የግድ ነበርና... ወንበዴ አይደል። ወረቴ በሙሉ ያለ ሁመራ ነው፤ ገና ከጥጥ ሽያጭ የተገኘ ነገር እንዲለ ባነሳ እየሄድኩ ነው። ከኪሴ ግን ለውሀ ከያዝኩት ሁለት ሽልንግ በቀር የለም ብለው ሲመልሱለት ከት! ብሎ ይሰቅባቸውና ቀጠሪ ወሰላታ ሽማግሌ! በልግ እትተልድ፤ ይልቅ የእውነቱን እውጣ፤ ይልና በዚያው የመጀመሪያውን የዝግጣ በትር ይጥልባቸዋል። ይሆን የተመለከተ ድንኪን አልበሻቸውና ገመድ አጧጧቾ ለዋቸው ይሀ በትር ቶይቶ ለኔ ነው፤ ከጫንቃየ ላይ ሳይወድቅ ያለኝን ለጥቸ ልገላገል ይላል። የቋጠረውን እምባ ሽልንግ ወለቅ አርጉ ያለኝ ይኸ ብቻ ነው ብሉ ሳቶ ወንበዴ' ያበረክታል። የሽማግሌ ነገር፤ ውብ አሽክር፤ ልባም ነህ፤ እኔ ያልተዉነከብትን አንተ አወጣሽኝ፤ ተባረክ! ብለው ምርቃን ያወርዱለታል። የልጁ ገንዘብ አብሎ (ደፍሮና አብሎቶ) መስጠት የባቸውም መዳኛ ይሆን ይመስል። ይልቁን ሽፍታው ኩራት ወለደ፤ ገንዘብ ያወጣውን በጀቢጃ ልጅ ከጉምት ደንጋይ ላይ ተቀመጥ ይልና እያ ሽማግሌን ግን፤ ከቅረንታው ገመድ አስረሀ እምባ ሽልንግ ከተገኘ ከንተ ከሹፌሪ ምን ያህል ይገኛል! እምቢ አላወጣምና አላበረከትም ካልክ ይሆን ኩታ አደግድግና ዝፈን ይላቸዋል። ወጋም ሽማግሌ፣ በጣም ወጋም ኑረዋል፤ ደግሞም ሽፍታው የቤቀ ዘር መሰሏቸው ነው፤ እንዲያው ገራገር የመንጃር ሰው ኑረው፤

«ልጄ፣ እስክስታና ዘፈን በወጣት ያምራል። መዝፈን ዝና ነው፤ ሰው ሲዘፍን ማየት ደስታ የ ነው፤ እኔ ግን የዚህ እድገት የለኝም። ዘፈን በለማመዴ ሲቆጨኝ ይኖራል። ሲሉ "እያያሁን አይተው በትሪን ይቀመጣል" እንደሚባለው አቿረጠቸውና፤ የምታደርገው ነገር ሁሉ ዘፈን ይሆናል፤ በልግ ይልቅ፤ ትዘፍናለህ አትዘፍንም?... ከፉ እለ፤ በጐ እለ፤ ከቤትህ ስትወጣ ከሰው ባደ መውጣቱ የምን አይነት ብልጣብልጥነት ነው? ብሉ በቶመ ታሪቸውን ይለግጠዋል። ብር የለቹ፤ ዘፈን ደግሞ መገባቸው ተይዟልና አልተመቻቸውም። ዝም ማለት ሲጠና በስተኛውን ሆያል በትር ከሜንቻቸው ላይ ሲያነግረው ይወስናሉ፤

«በሉ እንግዲህ፤ ገራ ቀኛችሁ ወብሞቡልኝ፤ ቅንሽ ቢሞቀኝ! አሉ። ወጋም ናቸው ሲዘፍኑ። እራት እጅ እየተኖገረ ጭብጨባ ሲጀምር፤ እነቸውን ከበሮ ይታያቸዋል፤ ግን የት ይምጣ፤ አልነበረም፤ እንዲያው እክ ከሳቸው የሳቀ ከበሮ ፈልገው። የሚቀርባቸው እዳ አልነበረምና ሽብሽበ ይምክክሩና እነቸው አቀንቃኝ፣ ሁለቱ ተቀባይ ሊሆኑ በማይሰማዩን እንጋጠው ተመልክተው ከታች አገራቸው መረቅ እያተከረ፤

«አያሌው አለም- ሸ-በል! አለም፤
«ሸ! በል አለም።
ወይ አገጠጣሚ መንገድ ነገረኛው፣
ገብር እል ወብማቢ እብ ዳንኪረኛው፣
ዘፈን አወራጅ ጠፍቶ ዝግብ ከበሮኙ፣
አለም ወረጀልኝ ገብቻለሁ ያው! (ያ አኡ)

አያሌው አለም- ሸ-በል! አለም- ሸ-በል! አለም ብለው ገጥመውና አቀብብለው፤ ባዶ-ታች ተንገዳገደው፤ እስክስክስ! እስክስክስ! እስክስክስ! ወድጄ! ወድጄ! ወድጄ! እሉ ይባላል። አሁን በዚያ ሰሞን በሆነ ጉድ የተደረሰ ጨዋታ ነው። ታዲያ አሁን ደግሞ መጠጣቱንማ ልትነሳኝ ኑረሀል፤ ወድጄ! ምን አግራሞ ኑፈል!»

ጨዋታው እየደራ ሲሄድ የበረደ ፊታቸው እየፈካ መምጣቱ ቢታይም ሲገቡ የነበራቸውን ሁኔታ የታዘበ ሰው ነቃንቃቸው።

«እያ ተበጄ!»

«የኔአለም!»

«አለም ደበለም፤ ዛሬ ከጥብቅ ስራ የዋሉ ይመስላል፤ አገር አማን ነው?»

«አማንማ ሁኖ ከጨዋታ ገብተን መስሉኝ፤.. ግና! አዋቂ ጠያቂ ነህ። መስንበት ደግ ነው፤ ዝሆም መስተዋት ነው እድሚየ

ግን ዘልዛላ ነው። ሰው ከፈረ ነጭ! ባዶ-ታቹ ቤት የገነንቸበት አገር ገብቸ በማኝ ልምት ነው። የሚሰፈረት ታሪክ ለጆሮ ይዘገንናል። በጠቢያ ሲሆን፤ ከባለ ቅምጣ ቡሬና ታጠቀ ከተባለ እስላምና ክርስቲያን ወንድ ሁሉ መሀል ባይቀር ተከብሬና እንቶ ተብየ ነበር የዋርኩት። ቀን ባለማወቅና ባለመጠርጠር ከለበታየ ገብቸ መቀነት ሳስቀድድ ቀርቢያለሁ። በወንም በሆነብኝ፤ በጠቢያ፤ ቤት ልጅ አለቃና ሹም ሁና የገዛቸበት ቀን በጣም አጭር ነው። ቤትን ለምክር ያበጇታል፤ ግን ማለት ግን የማይሆን ነው። ባሏ የነገሰ ንግስት ናት፣ ከዚያ የተረፈ ግን ባሉቻቸው ሲሞቱ ለጋ ወንድ ልጅ እስኪጠናከር... በአባትየው የሞት ቀን ለንግስት አልበታ እያለ፤ በሞግዚት እየገዙ ዙፋን የጠበቁ ናቸው።..»

«ምነው? አየዋ ነገር አመጣህ!
እቴጌ ጣይቱ መልክም ቤት ወይዘሮ፤
ስታቀላለው ዋለች እንደምጣድ ሸሮ!» ተብሉ የተገጠመላት ንግስት አልነበረችም? ያውም ከወንድም አውነተ ባለግፈ ስራ ጉብዝ የነበረች!» ሲል ከቅክት ብለው ሳቁ፤ መልኪያቸውን እንስተው መስሰው-መሰልሰው ባቡና እንደገና ጉለቱት፤ ዝም እንደማለትም ቃጣቸው ሀሳብ የማደራጀትም ይመስላል፤ እንደገና ከዝምታቸው ተፈቱ።

«ጣልያን ሲመቅረን እንዲያ በጥይት
እጅግ ወቅሳ ነበር ገና በመጡ
ነገነገ ምንሊክ ራስ የጣይቱ» ተብሉም ተቀኝቶላታል። እቧግ ባትኖር ስንቱ ሀበሻ የጣልያን እጅ ይሆን ነበር። እንደጀመረ ይወርሰን ነበር። እ.ኸ. እንዲታ! ጣይቱማ እንዲቱ.. እያ ንግስት ነበረች፤ ልብ የምንሊክ፤ ራስ የጣይቱ ነበረ። ስለዚያም የምንሊክ ንግስና በጣይቱ ራስና ሀይል ተሸብበ የኖረ ነው። ግና ምን ያደርጋል፤ ከዘጠኝ አንድ መኖፈንኪ ገልጨዋለሁ።»

«አየዋ እነሱን ወድደህ፤ እነሱን አራክስህ... ዘደቡሀ አልገባኝም፤ ምን እንዲሆኑ ፈልገህ ነው? ምነው ንግስት ይሁዲት አገር ስታርበደብድ ታሪክ ይመሰክርላት የለም እንዴ?»

«ማራክስ ያልከው የልቀቅ ነው፤ የምቀረው በቤት ተሸፍኖ ነው፤.. ይኸን እይደል እንዲቅል የፈራሁት! አስተዳደሪ ቢሏት አገር ማቃጠል ገባቸ፤ ለዚህ አይደል ይሁዲት ከማለት ጉዲት ያሏት!... እንግሊዝ በቤት እንደተገዛ የሚኖር አገር ነው፤ ስለሆነም የእንግሊዝን ያህል በደል በአለም የፈፀመ መንግስት አታገኝም። ዙሪያ አለሙን የበጠበጠ ህዝብ እንግሊዝ ብቻ ነው።

ከእንግሊዝ ብቻ የምትረዳው ጨዋታ ነው። ደልቅ የጨዋታ ፈረንጅ ልታስለቅቀኝ እምርህል መሰል! እየረበሸም ራሱክእንገር ሴት የሆነ አገር... እኔ መቸብቸው፤ በሴት ሹም ወገ ግእረጌ ጠፋ። በያገሬ የቤት እመቤ አንድ ነው። በዚያ ሰሞን ከዚህም የቤት ሹም ወገታ ... ግን አሏት ሰሟን... ኸ »

«ጌልዳ ሚየር ለማለት ፈልገህ ነው? ዋና የነበረች አንድ እርሷ ናት»

«አዎ እሷ ናት!... ነፍሷ ይገባደምና የሰው ነፍስ ከኩንታል ማሽላ ቀጠረች እሉ። በኛ ነገር ከባርላማ ወገት ተነስቶ ይምጡ፤ እያምጡ መገት ሲሆን፤ አፈፍ አርጋ፤ የጦቢያን ሽህ ጥቁር በሱዳን በኩል ከማምጣት አንድ ኩንታል ማሽላ ከሱዳኖች መግዛት ይበጃል ብላ ተቀኝቻብን እሉ። እንዴት ብትስልለን ነው?... አመዳም!... ግና እውነቷን ነው! አሁን ደግሞ፤ እሷ በእገሯ የተከቸው ለጋ የቤት ሹም (በሽል ሰራተኞች) መሆያውን ዘግቶ ወጫጭም ሁሉም ደበላውን ሊያጣ ተርቧል። ወንዱም የቤት ነገር እህ ብሎ ደገፈል። ጌታየ የምልበት የሰው አይነት ጠፋ!... አንተ! እኔ እባቸው፤ ባገሬ ስንት ምሊዮን ነዳቻለሁ፤ ደግሞ በመጣሁት ሁለት ፍሬ ሴት ተቀንቶብኝ? እኔ ባስተዳደረው አንዱን ፍታ፤ አንዱን ለዋቅ! መባሌ ኧረ ምን ተብየ ነው? የማድሪው (እስተርጓሚው) ተንከልማ ገብቶኛል... ሊያበልግ ነው። ምን እዚህ እኔን፤ ተሰብሮ የመጣሁትን ይሽግኛል! ደልቅ እንደኔ በገራ በቀኝ እሽጉጠ አይመጣም ኑሯል? ሴት ልጅ በሙሉ ተሰልፋ የሱዳንን ምጣት የሚያበልፋት አጋዥ እጥታ የቀረችው ስንት ናት? ሲሆን መከበር ለኔ ያግሬ ነበር ከብክቤ ሳመጣሁት!»

ያያ ተበጀ ፈር የለቀቀና የእድማማቸውን ጃር ያልሰበ ጨዋታ፤ የዘወትር ተደማጭነታቸውን ሊያበራግግ ያጣው። ያዳንቀባቸው አልነበረም። ደልቀን፤ ተቀበ ገለፈጡቸው፤ ሰው በሙሉ ዝም ሲል የታመበትም መሰለው፤ ይወዳቸዋልና ጨዋታቸውን ወደት ሊመራው እንደፈለገ ግን ገና የተረዳለት አልነበረም። ቢሆንም ቀጠለ።

«እዋ ተበጀ (ተቀበ የጠገዱ ሰው ነው) እርስዎም እበዙት፤ የቤት ጥፋት የላትም። የቤት ክብርና እኩልነት ደስ የሚል ነገር እንጂ የምንወነጅለው አይደለም። በጦቢያም ቢሆን ሴትን ማክበር - መከበር፣ ቤት መጋፋት ብልግና ነው። ግና የንዴትና የእእምሮ መናጋት እንደሆነ እላጣሁትም፤ ፍርድዎ ይሆናል።

«ላሁኑ፤ መበደልን በሁለት ገፕ ያየነው እንደሆነ እስመም የክበርቴ ትድረት ነው የሚያወሪት፤ በቤት ስመከበር! አንድ ያጣ ጥልቶ የሰወ ክርክር አንዱ ተበጀ፤ መንጋ ከልነዳሁ ነው

የሚሉት። ይህ የገመርው ዝንጀሮ ትድረት ነው። እስመ ከሁለት አንድ ምረጥ ነው የተባሉት። "እባይን ያለየ በምንጭ ይደነቃል" ብሏል እንደኔና እንደሰወ ያለ ታሪክ የያዙ ሰወች የገጠመው ተጫዋች። እንደርስወ የታደለ በእየረበሸም አይገኝም። ሁለት ደዘና ቀምስ ከመምረጥ መብት የበለጠ ምን ይገኛል። ያገር " ግድሪ የተማወተበትን ቤት ልፈታ ብሎ ቂሉ እላፋኝ እለ። የባንክ ገንዘብ መስቢያ መታወቂያየ በሷ እጅ፤ እኔ እስራለሁ፤ እያወጣች መብላት። ክሌላ ባንክ እንዷልሄድ የታሰረ መንገድ ነው። በቂስ አልፈታም ብሎም ጉዳና የለም። በፍችጊቢ ጉዳይ ሌላ የመንግስት መስሪያ ቤት የለም። እዚህ አገር የቂስ መንግስትነት አይሏል። መንግስት ማለት ከረብ ጋር የሚዋጋው ጦረኛ ነው። ክሌላ ያስተዳደር ስራት መግቢያ ቀዳዳ የለውም። መታወቂያ ለመቀበል መጀመሪያ ተገርዘና ተጠምቆ፣ ውትድርና ለመሄድም እንደዚያው፤ ለመዳር፣ ለመፍታት፣ ለመቀበር፣ ለመወለድ ሁሉ ቂስ ይወልብታል። የሚበላውን የሚፈርደው፤ የሚዘራውንና የሚረበውን ሁሉ የሚወስነው ቂስ ነው። በሽል ሰራተኛዋ ቤት ብትሆንም የጠመመወት ቂስ ነው፤ እሷም ተገዥ ናት፤ አይደለም?»

«ኧረ ነው፤ ጨዋታውን መርተህ አመጣኸው መሰል፤ በጣም ይመስላል። የዚህችን ከልታማ መላክተኛ ቤት አፏን አልሰማው፤ ሁልጊዜ በተርጓሚ ተመርቸ፤ እንደሁ ስታብራራው ከህሊናየ የሚወድቅ ይገኛል። "ያስ ግግቱ ከናቱ እንዲሉ ዝም ብየ ዘለልኩ እንጂ! ያንተው ደብስ! ባንተ የተሰራው ጥራሹን ያበብዳል። ግና መቻልን ጥሬ ነው። "ከረጋ ወተት፤ ቅቤ ይናጣል" የቂስን ነገር ስታነሳ ብዙ ነገር መጣብኝ። የቂስ እጥፈና ደግ ቢዋረውም፤ ሰሜንብ የዱ ሳይ ቅስና ልዩ ነው። ሰው መበደሉ ቀርቶ፤ እድሜው ቢገፋ ቂስ ይመንናል። መመነን ለጦቢያ በጣም የተራዳ ምርምርና ጥልቀት እለው። መነነ ማለት ከእግዜር ጋር ተገናኝና ተወዳጅ አይደል! ከእግዜር ጋር ሲወዳጅ የሰራው ጥፋት ካለ ያንን በምለሳ እጥርቶ በቀም ያለነውን ችግር ያስረዳል። የመነነው ቂስ መጀመሪያ ሰው አይደል የነበር፤ ከዚያ በመጣ የሰውን ችግር ያውቀዋል። ስለሆነም ከእግዜር በመቃረብ እንደጦቢያ ያለ መሬት አታገኝም። በየተረተሯና በየሸለቆው ... ቀን ሲሰጥህ ብዙ አይነት የሚራዳህ እግዜር ጥልቷል። እዚህ አገር ግን አርጅቶ-አርጅቶ የሰው ነገር ሲያበከና ወንጀል ሲፈፅም ነው የምታገኘው።

«የመንፈስ ነገር እዚህ ለጦቢያ ልጅ የሚስማማ ነገር አይደለም። ለወጣት በጣም ውብ አገር ነው። እታየትም፤ በዚያ

ግድም፤ በሰቀላ-ሰቀላው ቤት የተከማቸው አሮጌው ሁሉ ነው። አንድ ውሀ ቀድቶ የሚያጠጣ ልጅ-አገር የለም። ገንዘቢቱን እንገዲያ ደዘዋት መጥተው ኑሮ፤ ግና እትሚቱ የት ትምጣ! የሁለቱ እርምጃ የገበያ መንገድ የውሉ ናት። ለወጣት ግራ አገር ነው። እንተም ብትሆን ወጣት ነህ። እንዷን ቢተመህ ሌላ ቤት ታበጃለህ፤ ቤት ሞልቷል። ለኔ ሳዘወንትና ለመሸብኝ ይብሳኝ እንጂ! ለወጣት የበጀ አገር ነው፤ እኔን ግን ያመጣኝ የልጅ ንዝናዜና ማጠመር ነው። ልጅ ቢወጣ ቢገባ፤ የሰው ልጅ ሁሉ ፈረንጅ አገር ገብቶ ትምህርት በትምህርት ሲሆን እኔ ባንተ ታገድሁ ማለት አበዛ። እንዳሉት ነገር፣ ሰውና እንዉት ተሰባሪ ነው፤ የጂስ-ጂስ መበለጥ ቢመጣ እያ አበቴ፣ ነፍሴን አይማረው ደሳል ብየ እንጃቴን በሱ እጥፋ ከዚህ ሁሉ… ያስትድረቴ ብሶዋት ገባሁ። እንደኔ ትምህርት ባይጀምር፣ ነገር ባይገባው ኑሮ አልዉነትም ነበር። ለነገሬ፤ ትንሽ ፊደል ይቁጠር፤ በቤታችን አንድ አባራሪ ማመልከቻ ጠሃፊ ይወጣ በማለት ብሰደው በዚያው ተዋህዶት ቀለሙን እንደሳት እንበለበለው። ቀለሙ ሊገባው ሰሞን እከኩን እንደቷያ ለተቀበት። ማከክ፣ ማከክ፣… ቀለሙ ሲጠባው ሰውነቱ ከሳ። ሂሳግ ጥጂ እዘር ብለው እሽ የሚል ሆነ? በቀለም ሰውነቱ ደክሞ ለጉልበት ስራ የማይገታ ሰው ሆነ፤ እኔም በቀለም ተጠቃሁ!

‹ወጣቱ ዘመን-አመጣሽ ትድረት ተቀባይ ነው። የኔን መበስከስ ልብ አትበለው። ያደረብኝን በሽታ ዘላችሁታል። ወጣት ይግፋ! መሰላጠን ያስፈልጋል። እለዚያ እንዳረቡ መንገድ ጠራጊ ሁነህ እንዳትቀር። ወጣት ወዓል!… በጉንደር፤ አሮጌና ጠዋሪ ያጣ እለዚያ ጌታው ቀን ያወጣው ባሪያ ነው በከተማ ጥዲት ሲሰግራ ያየነው። በጣቢያም ሁሉም የየራሱን ገመና ደብቂ ነው። እዚህ የደህው ስራ መብዛት። ያልቀጠርነውና የማንከፍልበት እረብ እገልጋይ በጉዳና የረከሰበትና የተበጀበት አገር! በጉንደር ሲሆን፤ እንኩየ መስክ ብርሌ ፍላጋ ብትገባ የጥዲት ትኬት ቶራጨ ቢትእዳረጥን ሁሉ ግጄት እያዘለለ ሲያስገባ ታያለህ። ባንድ ሰአት ውስጥ የሚመጣቸው የውሀ ገበር ጠይውና የጥዲት ክርኒ ቶራጨ መብዛት! እዚህ ግን የማንከፍልበት፤ ዝም ብሉ የሚያነሳና ቁሻሻ የሚሸከም የሞላበት አገር ሞልቷል።…› ብለው የሚቀጥሉት ነገር ሳይታወቅ በለጠ ተናገረ፤

‹ማን ነው አይከፈልበትም ያለህ!›

‹ምን ደላል ይኸ! ይኸው ከመጣሁ፣ በጉግ ኪሽ እየሞላሁ በየቀኑ የደፋሁት ቆሻሻ የሊግሊምን ጥልያን የበላ ገደል

የሚሸፍን አይሆንም ነበር? ማን ነው የቆሻሻ እንሽሽ ኪራይ ብሉ እንደእንክየ መስኩ ክርኒ ቶራጭ የመጣብኝ እስገዲጅ? እነሆ ንገረኝ፤ ተበጆ ከማቷቻው በርሚል ጧት-ጧት ወረወረ እንጂ የቆሻሻ በርሚል ማራገፊያ ከፈለ የሚለኝ አይገኝም።›

‹ለብዙ ነገር ከማይከፈልበት አገር ወጥተው እዚህ አገር ያለው ትድረት ዲካ አልገባወት አለ። ያተራረጡ ሰዎች እንዳይሰማወት እየሆነ ስለሚወለድ ነው። ከገንዘብ መተበያው መዝገብ እስከግርዶ የሚፅፉለወትና ከእጅዎ የሚገባው ንጥር ገንዘብ የተለየ ነው። ልዩነቱ ለጥዲትም ሆነ ለሌላ እዳ የሚከፍሉት ነው። ወደሬት ይረዲወታል። ከመደህኔው (ሱዳን ወስጥ) ድልድይ ሳይ እንደከፈልነው የመኪና ቀረጥ፤ እዚህም መኪናም ያልያዘ ሁሉ ከፍሉ ነው የሚዋረው ተበጆው።›

‹ስማ በለጠ፤ ያሁኑ ጥታትና ንዴት የተፈጠረው ዛሬ አይደለም። የእየሩሳሌም ቅድስና እንደዚህ አልነበረም። ቅዱስ አገር አይደለችም ብሉ የሚሰብክ የሰው አይነት ከቁጥር የሚገባ አይደለም። መራከስ የተጀመረ ክርስቲያንና እስላም የሚባል ነገር ከመጣ ነው። እግዜር የሰመን መጠሪያ አበዛው። እኛን እስደደው፤ ቅድስናውን እፍ! ብለው አባረረት። እግዜርም፤ ጠዋት ማታ በቅርብ እየተገኘ እንእብርሆምን ባጥራጣሪያቸው አየዘለቀ ደህና ወላችሂል ባደል የማያድር የነበረውን ያህል፤ የሰው መራከት ሲበዛ እዚያው ደባሳ ብሉት ከራቅ ቶጥ ተሰቀለ። ታዲያ ያገሬቱ ክብርና ግእረግ ተወለወለ። እሬቱ የጠቀመው እንደጠቀመው ‹ለብዙ ዘመን ሽብርና መከራ በመሬት ይዘፍናል፤ ምድረ-የስራኤል ልጅም ተሰዶ በብርታት ይሰታያል። ሌሎችም እየወገረ ይገዙታል። ፍዲውን ከፍሉ ሲወርስ ወደበቀ አገር እመልስዋለሁ፤ እገሬም ትቀናለች፤ በዚህ ወቅት በረከትንና ጠጋን እልብሽ እልያስን (ነቢዩን) ለምልክት እልክዋለሁ፤ የቀደመን ፍዲ መስዋእት እድርጌ ከዚያ ጊዜ በመለስ የእስራኤል ልጅ በደስታ ይኖራል ደሳል መፅሀፉን ገልጣችሁ እዩት፤ ፍከሬ እየሱስም ላይ ይገኛል።› ሲሉ፤ የሸዋስ አይኑ ፈጠጠ፤ ፈቱ እንደተደናገጠ፤

‹ፍክሬ እየሱስን ለምን ከጨዋታ እስገባኸው! እንተ ሰው፣ የምትደነኩረውን እንዳንድ ነገር እስራኤሉች እንዲደብሰመህ!›

‹ያንተ ፍርሀት ከውሸት የሚወለድና የሚነሳ ነው። ፈረንጅ የስማ እንዲሆን ታዲያ ምን ሲፈላ ነው? የሀበሻ ክርስቲያኖች የማይገጥመውን ቃል እውጥተው ሌላ ሌላ ጥፈውበትእንጂ የፍክሬእየሱስ መሰረተ-ስራው የእስራኤል ልጅ ነው። ከዚያ ላይ የተጣለ ትንቢት አንድ ከመሬት ወድቆ አልተገኘም። በጣቢያም ሆነ በእስም የሆነ፤ የቀረውም የሚሆን

ነው። ይልቅ ገልጠህ እንብብ፤ ፍሬፍሬውን አልሰደድኩትም፤ ሁሉን በቃል ለመያዝ ግን የቄስ ልብ የለኝም። እንዲያ ያለው ልብ ስለሌኝም ነው ከመቀበሉ መገበስን የመረጥሁት፤ በጣም ግልጥ ነገር።

«ይልቅ፤ ዝም ብለህ ለአሊያስ ጊዜ የጠታ አትልም! በጉንደረ ጃን-ተከል ዋርካ ቅጠል ዘሞ መሬት መንካት መቃረብእንኳ ስንት ትንቢት ወርደለታል፤ ታዲያ ትንቢቱ ጆል-ጆል ስለሆነ የዘመመው ቅጠል መሬት እንዳይነካ በነጋ በጠባ ቷሚ ጨፍጫሪ ተሰርቶበታል። ... እንዲያው እኮ!... ተጨፈጨፈ አልተጨፈጨፈ ትንቢቱ ይቀር ይመስል።»

«የትኛው ትንቢት ሲፈፀም አየህ! እየዋ።»

«የጃን-ተከል ቅርንጫፍ ዘሞ መሬት ሲነካ ሴቶች ይገናሉ፤ ይኸው ምን ቀርቷል፤ ቤት የገነነችበት፣ ወንድ ልጅ የሚያፍርበት ጊዜ ማለት ይኸ አይደል!... ግና ስለእየረሳሌም የተነገረው ትእንቢት ከሁሉም ይልቃል። በዚያ ሰሞን እየረሳሌም ለጉብኝት ወስደውን ከዳዊትና ከሰሎሞን የሁፋን ግቢ ገብተን የምስራቅ በር ክርችም ብሉ እንደተዘጋ አየነው። ፊት እንደተዘጋ! ነቢዩ ሲመጣ የሚከፍተውና የሚገባበት። የተጠፈ እውነት ሁዋ ያገኘሁት ያንን የስሚንቶ ባንታ በመመልከት ነው፤ ነቢዩ ዘግቶ እንደተወው!»

«እየዋ! ዛሬ ሀሊናህን አሞራ ጉትቶ አውጥቶ በልቶታል፤ ምርምር አለደረክም። ፍካሬ እየሱስ ላይ የተጣፈ የሆነና የሚሆን ትንቢት ነውስ አትበል፤ ዋርካው ቢቆረጥ ወሸታቸውን ለመሸፈን ነው፤ በእየረሳሌም ሴቶች በጣም ተናደሀል፤ እግዩተውትና የምትለውዘሞ ትንቢት ሲፈፀም ባለየነ። ያበሽ ሴቶች እንደትንቢቱ ሲሆኑም አለየን። የምትለውን ዋርካ እውቀዋለሁ፤ የእውነት ከሆነ የሚቆርጡት የገርጌ ጥላው ለሰው መቀመጫ እንዲያመች ነው። እዚያ ስር ተቀምጠ ነው እውል የነበረ። የምስራቅ እየረሳሌም በር ተዘጋ የምትለው ግን ከጃን-ተከል-ዋርካ ትንቢት የባሰ ወሸትና የሰው መሳ ነው። ሌላውን በመፅሀፍ የተፃፈ ነገር ሳልነካብህ እየረሳሌም ስንት ጊዜ ፈርሷል! የዘመኑ ሰው ሲሰራው ሌላው ሲያፈርሰው የኖረ መንደር ነው።... የሀቅ እንጫወት ከተባለ፤ ከሁኑ የየረሳሌም ግንብ የጃን-ተከል-ዋርካ እድሜ ይረዝማል፤ ቢያንስ መቼ እንደበቀለ የሚያውቅ የለም። እኔ ፈሲል እንዳትል፤ በዘመናቸው ስለዋርካ ማዝመር ያጡኑ አልነበረም። ወፍዘራሽ ነው የነበረ። ዛሬእንኳ የዋርካ ለመጥ እድርቀው ከገቢያ የተቀመጡ አይተናል።»

«ወስላታ ተማሪ! ሳር የበቀለበት፣ የሸበተና የቆረ ደንጋይ

ጠፍቶኝ ነው? በዚህ ልታማታኝ! ሌላው ቢቀጥፍ ዋናው ራብ (ቄስ) ይዋሽል?... ግን እኮ አንተ ልጅ ነገርህ ስር ያለው ጨዋታ ሳይሆን ይቀራል?

«እየረሳሌም ሁለት ጊዜ ፈርሷል፤ ይህ አንድ እውነትህ ይሁን፤ ከመጣን ያሳለፍነው ሁለት በጋና ክረምት፤ እንኳን የደንጋይ ሽበት መስራት ይቅርና እኔንም ጥጥ አልብሶኛል። በሌላ ረገድ፤ እየተዘናጋሁ ቄስ እምኘ መገኘቴን ስትይዝብኝ ነው። በሰሱት ረገድ እቸንፈኸኛል። አሁን ሀሊናየ በደንብ ይዋዥ ጀመር፤ አሞራ ግን አልበላኝም፤ የወሸታምና የቀጣፊ አገር የምልህ ልክ መሆኑን ግን እስተኪክለህ ያመጣኸው ማስረጃ ነውና ይሆን አትርሳ።... ይቅርታ! ቅንሽ ያዝ አደረገኝ፤ ይህ ካለባለቤቱ በቀር መውጫ መግቢያው የማይታወቅ የወሀ መከፈያ በዜት ነው? ከነገረ-ቀደም ሽንቅና እንቅን ከቤቱ!... በዜት ነው መግቢያው? እርዱኝ።» በሽንት ተቸገረው ቆይተው ለመነሳት ሲያደገድጉ ሸመጥ የጀመራቸው ጊብዝ፤ «ከቤት ቢሆንም በጥዲት የተያዘ ነገር ነው። ደግሞም በጣም ይመቻል፤ ሬቅ ከመሄድም ይድናሉ ስንት ጨዋታ ይቀርብን ነበር ተቤ።»

«አይወደኒያ የሰነፍ ስራ!»

«ይስሙ እንጂ፣ እያ ተበጂ፣ ከጊር ከልወደቀና ከልሸተተ ብሉው ነው? ውሻ ያነሳዋል እንዲይበላ፣ በዚህ አገር ውሻ ከመኪናንት ተመርጦ አግኝተነዋል። በጣም ተራምዶ በብዙ ነገር ሰው ሁዋ አግኝተነዋል፤ ለጨዋታ የማይመስል ነገር፤ ብንግርወ ናሳወን ይጠምነዋል። ግና፤ የመፀዳጃ ቤቱ እፍ ከቤት ቢሆንም በሞተር ወሀ እስፈንጥረው በረሀና ወቅያዋስ ነው የሚጥሉት፤ ከዚህ ሲተከስና ከዚያ ሲወድቅ የጥይቱን ፍጥነት ያሀል ነው። እንደበጌምድር በበቅር የሚመራ የመስዋ ወሀ የሚሸከመው እንዲይመስለውት፤ እዚህ በሞተር ነው።»

«እየ ያንተ ጨዋታ እንኳ አይግባብኝም፤ ባይሆን ነጮች ጥበበኞች ናቸው፤ የሬቅ ሳቢወች፤ እዚቹ የበረ ግምባር ከማታህል አገር የደጅ መውጫ ጨምረወባት ሰው ከምን ሊተኛ! ገና የእለመ እስራኤል ሁሉ ሊመጣበት እየተዘጋጀ መሰሉኝ! ታዲያ ሰው መጥቶ እስከሚሰፋ የመለበም መሳ ነው፤ ባለው ለመስተብታት። ይልቅ፣ አሁን የተነሳሁበትን፤ ወሀ የምከፍልበትን በታ አትመራኝም!» ብለውና ተመሳክተው ገቡ።

ከሽንት-ቤቱ ሲመለሱ ሁሉም የደንቡን ሊያከብራቸው ብድግ-ብድግ ሲል እሳቸው በመልስ ጉንበሱ ጉንበስ አሉና፤

«ባበው፣ በየድኃን! ከገረ ባህል ጋር የማይስማማ ትድረት፤ ወትሮም እንዳይሆን ነው፤ ሲሄዱ መነሳት ቀርቶ ሲመለሱ!»

«እያ ተበጄ፤ ዛሬ ምርምር አልወጣለኝም። 'እንዴት አደራችሁ' አሉ አባ ገብረሀና፤ እህያውን ከጌታው ወምረው! አደራያን እንዴት ቢፈታተኑን ነው! ከነጊዝያ ሲነሱ በቸር ተመለሱ ብንል ስድብ አይሆንም? የሄዱት ከፍለው ሊመለሱ ነበር። »

«ገጥሞኝም አያውቅ! እለቱ እንዴት ጭንቅ የገጠማት ወይዘሮ፤ ጨዋታ ወጣልህ! ነገር አሳመርኩ ብዬ እራሴን ለአማረኛ አሰበላሁ። ግና ከማረኛም ያለፈ አማረኛ ነው፤ እንጀራ ይወጣልህ!» ብለው ሊሳ አልወጡረም። ፊታቸው የሚፈካው ሌሎች በሚከፍቱት ጨዋታ ላይ የራሳቸው ቅንቀና ሲንሰራሩና ድል ሲመቱ ብቻም አይደለም፤ ይልቁን በርሳቸውም ሆነ በሌሎች ላይ ሌሎች የሚዘርፉት ደበልጡን ያንራቸዋል። አእምሯቸውን የሚያፀዱ፣ የሚዋጉላቸው የተደራጀ የጨዋታ ቅኝት የሚፈጥረት ያኔ ነው። መጫሚያዎቻቸውን አውልቀው ከወንበራቸው ስር አስለፏቸው። እንደዚህ ምሽት ጨዋታ ተልከሰከሰባቸው አያውቅም። አሁን ግን ቀደም ያብሰከሰከቻቸው ነገር ሁሉ መልጥ ብሎ ተጠርጎ ወዘናቸው ተመልሶ፤ ኩታቸውን ከንገቶቻቸው ሰርስረው ገራና ቀኝ ገልጠው ደረታቸውን አሳጡት። ክንዶቻቸው ከተጠጠፉ እግሮቻቸው ላይ ወድቀው አውጊ ሸማግሌ አቀማመጡን ተቀምጠው የጨዋታ ሰው ሆኑ። ሪዛቸውን ነካኩት፤ እንደገና እጃቸውን ከወገባቸው ተግዘው ሳኩትና መለኪያውን አነሱት። ከስፍር ሊያልፍ ስለታጣው ለኩታቸው ተሸጠነቀ፤ ጠብታውን በመፍራት በቀስታ አቀረቡት፤ አንገታቸው ተግዘዞ ተንቀጥቅጠው ከከንፈር -ቀረሁ ያለውን ብራንዲ ተጉንጭተው በልክ እንደረበቡት፤ ተከግዘው እንደገና ተፍታቱ። «የዚህ ቤት አባባሬ፤ የእዳ አለብኝና እንጥረህ ከፈልልኝ አቀዳድ ነው የሚቀዳ ... ከንፈር መጣያ ብትተወለት ምን ሆነህ ነው መላኩ! (ቀጅውን)» ብለው የቀረውን ለጊዜው ጉለቱት። አባባሬውን ከባለጉዳዩ ጠርፈው ሲተቹ፤ በባለጉዳዩ ጀርባ ከሳቸው ያልራቀ ኑሮ ሆሚታቸውን አነሳባቸው።

«መመላትእክ የደንብ ነው እየዋ! ምነው! የስጠን አይንባና የረሀብ ዘመን ይመስል ከወገብ ካልቀረ ማለትህ ምንድን ነው? ችግር ሲዋርእንኪ መለኪያ ያስንሲል እንጂ ጉደሉ አይስጡም። ቢደፋ ደግሞ ነውር የለበትም፤ ቶሎውም እንግዲ ነው!» አለ።

«ያብርሆም የስራ ቤት ይሁን! ይመላ፤ ይትረፍ! ምስቡ የታየሆን አንተ ታውቃለህ፤ እኔም ቢሆን የተረቤን ነውና ከልብህ አታስገባው!»

ተከታይ ነገር እንደነበራቸው ባይታወቅም አይናቸው ከስረስ

ላይ አረፈ። እሳቸው ሲወጡ ወደመፀዳጃ ቤት ተከትሏቸው የገባ ሰው ነበርና። «እስረስ ያንተውስ ደግሞ የቅል ነው። በዚያው ማጀት ገባህ ወይስ መኝኛ ውጣህል? በጠም ጊዜ ከልተህ መጣህ?» እስረስ ለመልስ ሳይበቃ ተዘራ ቀማው፤

«እያ ተበጄ... ወደህ ደስመ፤»

«አቤት ሸጋው!» አሉትና አይናቸው ተንቧታ፤ ተዘራ በፈገግታ ይታሽ ጀመር፤ እስረስ ፈጠ ጠበቀው። «ይኸ ያስረስ ዜሮ-ዜሮ (አንዳንድ በታ ሽንትቤት የሚለውን ተክተው የሚጠቀሙበት፤ ማለት ከመቀመጫ ገበታው አፈጣጠር የመጣ አጠራር) ገብቶ መዋል የሆነ ጉድ ደርሶበት ነው።»

«ምን ሆነ?» ሲሉ፤ አለበል፣ እስረስ፣ መከተና ጠበው ከተዘራ ላይ አጉረዘረዙበት። የተዘራን አፍ ግን አልገቱትም። ይልቁን ለጨዋታ ተገፋ። ሊጀምር እፉን ሲያሞጠሙጥ እስረስ ተደረገሰና፤ «እንዳንተ ያለ መናጢ ጢጢ-አፍ ነው የነገረህ፤ ወዴት እንደምታመራ ገብቶኛል፤ ምነው ልሳንህን ቢዘጋው! ሰው በንድ ከተሰበሰበ፣ መለኪያ ከጨበጥክ ለነገ የምትወው፤ ነውር ይሆናል የምትለው ነገር የለም። በል እንደሆ፤ የምትናገረውን ያዩ!» ሲል ያስረስ ሆተታ ሌላውን አድማጭ ሁሉ ጉጉት አባደረበት፤ ተዘራም ናረ፤ «እስረስ ምን እስቸከለህ፤ አንተ ባትነቀንቀኝ የጀመርኩት ነገር አይደል፤ ተው ብለህ እንዲሆን፤ እተወዋለሁ... ውራንታ አፍ! ጨዋታ አትጫወት ልንበል ነው? እንግዲህ ጨዋታ አይደለ ተበ!...»

«እንዴታ፤ ሁሉም የቤት ሰው ነው፤ ገልጠህ አውጋ! አንድ ነገር እንዳትተው! የሚወጣ ጉድ ሳይዋር የለም መሰል ዙሪያ አረተረቀህ፤ በል አይዞህ!»

«እንግዲህ ሳወራ ተፈቀደለኝ አይደል! ተበጄው፤ ከመኳንንት ጋር የተቀመጡ እንዲደመስያ!»

«እንዴያስ ባላልክ፤ ከዚህ ቤት ካለው መኳንንትነት የለቀ...»

«ከፍለንግ እንዋር ይሆናል፤ የቀረውን ማለቴ እንጅ!... ታዲያ ሰወቹ ለፈረንጅ ምግብ መረጣ እቡቅ ይገባሉ። ሌላውን ሲያነሱ ሲጥሉ በወረቀት የታሸገ ነገር ነኪ-ነክ ሲያደርጉ ዱቄት መሰል ነገር ይሆናል። ተጋግዞ ገባብ ሲሞክር ከማብሪሪያው ላይ «ማኪል (የምግብ)» የምትል ታል ቅገኛለች፤ በቧ ጀራት ይደዙና ዱቄት ተገኘ ብሎው፤ እንቀላል ደግሞ አይገባበት በታ የለውምና ለማዳበሪያው አንድ ባጥን (ዶርዝን) ይሸምቱና መልስ ወደቤት ይሆናል። ባክ ይከፈትና አፍንጫ እንደሰልል ሲነፈነፍ፣ ዱቄት በመልስ ጠረን ሲያንፍስ፤ ወዲብሸነት፣ ወደእምልንትም የታጠው መእዝ ይሰራል፤... እንዲያ ሲሆን፤ ዶሽ ዱራኛው ዱቄት ይሆናል፣ የተጨመረበት እብሽ ክልሆነ ዱቄት ማመሉ የደንብ ነው፤

እንቅላሉ እንዲገዛው ከተደረገ፤ እምልነቱ አይታወቅም ተብሎ ምክር ይደረግና እያ ዱቄት በቀኛዝማች እንቅላል፤ በግራዝማች ስኳር ሲለወስ፤ ከግሽው ገበታ የዘለለ ይሸፍታል (ሙኩረፍ)። ለዋሽ ሆየ ይሆን እንቅላል እንዴት ብሙታው ነው እንዴህ የተነሳ! ይልና በራሱ ባልቶና ተዋከሹቶ ቡሆም ኩፍ እንዴልና እብጦት እንዲያነሳ ጊዜ እሸክልቶ ለዳበንት ምጣድ ላይ መውደቲያው ሲደርስ፤ ኪነት እያወጣ ይጋገራል። ቀፕሉ ተከስተ ሆየ የቡ የሆነውን ሰው ሁሉ ይጠራል። ግብር ገቢው ሁሉ እያዳነቀ፤ እጁ ይባርክ፤ ባልቶናን ያበርታ… ከሴቶች እንኳ እንዴህ የተሰላጠነ ሙያ ገና አላየንም እየተባለ ይበላል።

«ይትባረክ እግዚሀር እምላክ እስራኤል፤ የፈፃ ዱቄትና እንቅላል መስዋይት ለመብላት አብቃኸን… ክብርህ ይስፋ ብሎ ግብር ይፈታል፤ መስዋይት በእየረሰሉም ይሰምራል። ግብር የገባው እምስት ሰው ስለተሰራው የግብር ታምር ግታውን በመንደር ነስንሶት፤ ግብር ያልገባውን ልብ ሁሉ ያሸቅላል። ሁሉም እንዴያ ያለ ዳቦ ሊሰራ አላዩን፤ ሙቸ ነግቶና ወደሴት ወርደን እምጥተን ሞክረነው አለ። ሌሊቱን ግን ይኸን የበላ ሆድ ተገላብጦ ወደሽንት ቤት መሮጡ ሲበዛ ሁሉም በእየራሱ አንዱ ለሌላው ሳይናገር ምን ቁልቁል ወረዳብኝ እያለ ይቅይና አንዱ የጠናበት የተኛውን ሁሉ ቀስቅሶ፤ ተበላሸሁ! ይላል። እሱ በከፈተው፤ ሌላው አፍሮ ያደረ ቁልቁለተኛ ሁሉ እረ እኔም፤ እረ እኔም እንዴያ ሆኘ ሲል ከቤቱ የተገኘ ሞላሳ ከኒና ተለቅሞ ያዳረሰውን ያህል ሁሉም ይወጣል። ሲነጋ፤ ከኒና ያገሰል፤ አቶ ሞላሳ ከኒና ከመንደር ይሰበሰባሉ፤ የተዋጠው ስላልሰራ ምናልባት ብዛት ይቅርጠው ይሆናል በመለበም ኑሯል።

«ረፋዱ ላይ እዚያ ነገረኛ ቤት አቶ ሹም (ግድሪህ) እንዴት አደራችሁ! ብሎ የመጣበትን ጨዋታ ሲከፍት የግቡተናገጂ ቡና ይጣድለታል። በመሀሉ ሹም ሆየ ቅሴታም ቢጤ ኑሮ የጠጣበትን ስኒ ጉልቶ ከመውጣት ይልቅ ከሰው ግጂት ብቸረ ልቅሳቶ ይገባል። በሹመ ብቸረ ግለቅለት ፍርድ የሰበቅም፤ ያገሬን ቅድረት እስተግርኩ የግለት ግብብ ይሆናልና። የቧንቧውን ወሀ ከፍቶ ግግሪያ ባሙና ለመፈለግ አይኑ ሲቀላወጥ የዱቄት ባክ እዚያ ይገኛል። እጁን ሰዶና ቆንጥሮ ብርጭቆን ሲያሸ አጠገቡ የቆሙና ልጠብልህ ብሉ ሹሙ ገፍቶት ተገትሮ ይጠብቀው የነበረ ጉብዝና በዚያ ዱቄት መቅንጠርና ባሙና መሆን ነገር የተገረመ፤

«ቢጠቢያ ለቅባት ነገር ግስለተቂያ አመድ ዋና ነገር ነው። በዱቄት ግን የተበላበት እታ ሲታጠብ አይቸ አላውቅም። የሰንዴ

ዱቄትም ተመርጉ ዝም እንጂ እረፋ አውጥቶ እታ ሲያጠራ አላየሁም፤ ሳንተ ግን ልዩ ሁኖ ነው የሰራልህ፤ እንዴት ልብ ብትልና ብታበበው ነው?… ለምን ነው ብቸረ በዱቄት የምታጥበው? እንዴት ያለ ዝና ልትፈጥር ሸተህ በሞቴ! ሲል፤ ሹም በመልስ፤

እዚህ አገር ሳሙናውም ዱቄት ነው። አዋ አታውቅም! በኢትዮጵያ ዝነኛ የሳሙና ዱቄት ነው። ለምን ብላችሁ ገዛችሁት? ለወርቅ ግጠቢያ እንኳ የሚሆን የዱቄት አይነት አይደለም፤ ግርድ የታ ግጠቢያ ነው ይላል።

«እህ… ይቅርታ! ባላይ ገዝተውት ኑረው ነው። እረገና አለግየቅ! ሲል ባለጉዳ የሚበላ ከግይበላ ለይቶ ግወቅ ያስፈልጋል፤ በሰሁተት መርዝ ከምግብ እንዳታቀላቅሉና እንዳታልቁ፤ ከምግብ እቃም እራቅ ብሉ የሚቀመጥ ነገር ነው። ሲል ሹም ሆየ፤

‹ያንተ ነገር! በግልጥ… እረ እሱስ ሳሙና ነው.. ከጆህ ላይ እንዳለጋ እንደዶድ ሲኩረፈረፍና ሲነደፍ እያየሁት! ይሆን ከተባቅሎግ ምን ሰው ሆንኩኝ! ብሎ እስረስ ሆየ ኩመን በመውጫው እስወጥቶ እዚያው ላይ ይሰረፍና ወደእምብርብር ጉዶ፤ እምብርብር ጉዳሙ! ምን ብንሰራህ ነው መርዝ በእንቅላል አጠፍጠህ ያበላኸን?… በሞቴ፤… ለካ አንዳንድ ሰው በመርዝ ተገደለ ሲባል የምሰማው እንዴህ ሲሆን ነው። ሳሙና ጋገረህ ታበላን? ይለውና ግብር የገባው ጉብል ሁሉ ሽንጉ (ሽንትቤት) እንደሰነበተ ለሽንጉ (ስብሰባ) ይጠራል። ድንጋጤብድንጋጤ ይሆኑና ሁሉም ወደያው የሚያልቁ ይመስላቸዋል። እስካሁን ያልሞትነው፤ መርዙ ገና አንጀታችንን አብዝቶ ስላልጨረሰውና መጉመድ ስላልጀመረው ነው። አሁን ለግዳን ጉዳና ይዋር ይሆን? ሲል አንዱ፤ ሌላኛው በመልስ፤ ሀኪም ቤት ሄዶን የመጨረሻችንን ግየት ነው! ይላል እደብ የገዛውና ዙሪያውን መሰለል የጀታ።

«ሆደለኛ መርዝ ቢሆን ኑሮ ቢያንስ አንዳችን ይገድል ነበረ፤ ከመሀከላችን ከልጋ ላይ የዋለእንኳ የለም፤ ሀኪምቤት መሄድ ግን በጋዜጣ እውጪልን ግለቅና ፈረንጅ በጀመረ እፉ ይህ "ጅንግል" ሁሉ መርዝ አጠባ አለቀ ብሎ አበሻ ገበያ ወጥቶ እንዲይመሰስ የሚያደርግ ጉዳይ ነው። ይልቅ ለመርዝ ዋና መድሀኒቱ ሉሚ ነው። ደህና አድርጉ ሸምቶ በየስእቱ መጠጣት ነው፤ ወሀ ሲጠግም ሉሚ! ቢራም ቢያስኝ ሉሚ! ይልና አገርን አራግቶ፤ ሞላሳ ከኒናም መድሀኒትነቱ ቀርቶ ለእውነተኛው የተቅግግ ቀን ወደመብቢያ ይጣላል። ሳሁኑ መርዝ ግን ሉሚ መጠጣ ከጀመረ ይኸው ባምንት አለፋቸው። አታዩዋቸውም! ያንንም፤ ይኸኛውንም! ፊታቸው ወብ የሰነበተበት ሰው ይመስል ጉንጫቸው የገበጣ ግቷቻ መስሉመስሉ፤ ያስረስ ሽንጉ ቤት ዘግጦ መዋል

የድርቀት ነው። ከስድነት ወደምኖነት እየተሸገረ ሉሚው። ደጃች አስረስ፤ ከጨዋታ የቀትኩት ነገር እንዳለ ማከል፤ ያልተብራራ ማብራራት፤ ያጠፋሁት ካለ ማረም ያንተ ግን ነው› ብሉት ጨዋታውን ደመደመ።

ይህን ሁሉ ሲያወራ የተዘራ ከንፈር ከመሸርመም በቀር ከቶ ብሉ አልሰቀም። በመከርከሚያ፤ የከንፈር አጣጣሉና የአይን ጨዋታው አምርሮ የሚያበቅ ነበርና አስረስ ከመናገሩ ይልቅ ተዘራ ሁሉንም ባት ወሰዮ ከቶ አጠፋበት። ይህን ጫካ አስከትለውና ከመስኪያው ተጉንጭተው እያ ተብጆ ሌላ ሰሞንኛ ታሪክ እነሱና ሁሳቸንም ወደሰቸው የዝና ጨዋታ አሸገሩን።

‹ይህን የመሞኘትና የመቀለድ ነገር ቢታነሳ ሰሞኑን ቢርሽበ ላይ ገራኝ ቄስ ጉድ ተሰርቷል። ከቅዳንቅ በሰቲያ፤ ባለእንፐልፐል ጠጉሩና ጥቁር ቀሚስ ለበሹ ቄስ ከርና ምሳውን ይዞ ብሉቅ ማድሚያ ቤት ይገባል። ጉዳዩ የሚፈጠመው ጠኞት ሁዋ ባለ ይኸ በጨዋታ ያመሸውና ዘግይቶ የተኛው ወጣት ሳይነሳ ይደርሳል። ተሳሳኪው የሀበሻ ቄስ ይህን ያደረ ሽንት የወጠረውን የወጣት እቃ አሰልፎ ሊያጠመቅ ለቀራው እነሆ ይላል። የፈተኛው እየተበጣና እየደግ ያልፍና ከመጨረሻ ሰልፍ _ ወጅመሪያ ከመሀል ገደም የነበረ ጉብል ከጊዜ ብዛት ይወድቅ ይሆናል ብሉ ኑፈል ከፊት ወደ ሂላ አሸሽ ሄዶ መጨረሻ ሁዋ የተገኘው። የጠጣው በርመፕ ኑሮ እንደሆነም አልታወቀም እንደተቀሰረ አልወደቅለቀ ይላል።

ተውኝ ብሉ ቢሸሽ እምቢ አለ ብሎው መሀያውን የሚዘጊብት ስለሆነ ሀፍረቱን ሀፍረት አድርጉ በሳበቅ እንደተነከረ (አፍሮ) እጅረም እንደተደገነ ከላይ እንገቱ ዞሮ ከታች ሌላ እንገት ሊያበጨብጥና ሊያስደግ ይኸው ይላል። ገራኙም ይህን ነገር ማየት አፍሮ አስገራገፉን አፍጦ ይመለከተዋል.. አቅራቢው ቄስ አባብሉ አስቀም ያበለፈው ይመስል! በዚያ ሁኔታና ፋታ፤ "ቄስም ዝም፤ ምስጥም ዝም" ይላል። ምሳዋ ከብልቱ ፍሳ ላይ ቢጥል ይኸ የተገተረ ነገር.. ደመ ፈር ብሉ ጢሙን የሚረጨውና ብሉም ልጅን ለሞቅ የሚያበቃው ሆነ። በጠቢያ እንኳ ቢቅም ሆነኝ ወንድ መገርዘዝ ከጀመረ ከግርዘት ቤት አይገባም። የደም ስር ስለሚሰራና ደም ማቀበል ስለሚጀምር እንኳን መቀረፀ ይቅርና ብቅበጣው ከሞት ያደርሳል። ሰው እድሜ ከገፋ አይገረዝም፤ እንደለበሰ ይቀራል። እገርን እየደገመ ያልገረዘ ይመስል፤ ያንተው ልዩ ነው፤ ያመለጠ ሸንፍላ የለሆም፤ በጥሬ ተገርዘሀል ይለዋል፤ ... እንዲያው እኮ! ያመለጠ ቢቀረወስ የተነፋና

የተወጣጠረ ነገር የተሰበሰበውን ስጋ መዳረሻ አሳጥቶ ያልነበረ አይደለ የሚያስመስለው!.. ዝም ብሉ ይቀበረክ እንጂር ብሉ ለተቀው አሉ። ይሆም ደግሞ ግርዘት ያመለጠ ጉብል፤ ቀስርበት የሞላውን ወሀ ክፍሉ ሲመለስ፤

ሰላም ለኪ፤ አ! ሰላም!
እንቺ ቅድስት አየረሰሱም፤
እንዲያ ተተርከ በላየሽ ገነሽ፤
ጦቢያ ደምበል ስቅል ልቅባለምሽ፤
ስምጥም ነፉረ ባለ መገዘት ከመቅደስሽ፤
ያልተበጠ አይገበም ምነው አስፕሽ?
አ! ሰላም! አ ሰላም!
እንቺ አየረሰሱም።
ላንቺ ዝና ግብሩ ቢሆን በሰለቀ፤
ላለቀው ሰው ሁሉ ቢቀር ደግሞ ሞቅ
ከንቺም ላመለጠ ቢቀር ግርዘት

ያጨያደቅ ነበር ዝዘ ወደገነቅ። ብሉ ተጫወተ አሉ። የጠፋ ነገር ቢቀር፤ ማፈሩና ወደ ሂላ መሸሸቱ ብሉም ሌላውን ቀም አስገርዞ ማስፈጀቱ ነው። በያፍርና ከፊት ቀድሞ ቢገኝ ኑሮ ምቂት ሰው ከመገረዝ ያድን ነበር፤ ከሰው ሁሉ በግልጥ የዳነ እርሱ ብቻ ሆነ! ያቀመ!

ጊዜው እየመሸ ሲሄድ ሳልሰው ማቢንቶውን መነካከት ጀምረል። አለበል ግን ይህ አልታየውም፤ ገና ጨዋታ ማሳበቅ እንዳማረው ነበረና አያ ተብጆን ተጠጋቸው።

«አየዋ!»

«እህ እለም!»

«ያልተነሳ የእለም የዝና ጨዋታ የለም፤ ግና ከልቤ እየተጠደ፤ ላነሳው ፈራ-ተባ እያልኩ ስተወው የቀርኩት ወገቅ አለኝ.. ወደቀም ነገር አቅለውጠውና.. መቸም እኔ ጨዋታ ሲነሳ የማይነካው ነገር ያለ አይመስለኝም። ታዲያ እንዳንድ ሰው ደግሞ ጨዋታ የማያውቅ አለ፤ ለዝና ብለሀ ያነሳኸውን ነገር ወደክርፍታ ብሉም ወደቂም የሚለውም። እንዲያ ስለምፈራ እንድ በሆዴ ይዤው የምቀረው ነገር አለ።»

«ተዘራ ከተረከው የሚበልጥ ይቀራል? ደግሞ ለጨዋታ! ምን በሆድ አሸከመህ፤ አውጣውና ይቅለልህ፤ ሌሎችን በማዝናናት በኩል የምትፈራው ነገር አለ እንዴ?»

«ፈታደህ ከሆነ መልካም። ይህ የቤት ማብዛትህ ነገር ግትምና ምስጢር አልተደረሰኝም። እንዲያውም፣ ይኸ እየዋ፣ ልቡ ከሙቶ አይከፈልበትም?... » አላቸው። የተንከል፣ ጉድን ሸርማጊ ከናፍርቱን አጥጣመጣና አናጦ ለሌሎች በሚወቹ አስየን፣ ነክሰውን ባያዩት፣ ደግሞ አናጠጠውና አግቸው። እሱ ለፈዝ ያቀረበው ሀተታ እንዲስ ሆዋ ያደረበቸውን ስስ ሊያባልፉበት ሀይል ማንሽ ትንፋሸቸው በረታ። «ሰማሀ ወንን! ገና ወጣት ነህ። እየቶየ የሚመጣብህ፣ ብሉም የሚለይህ ጉዳይ ነው። የበው ግብሪ የተለየ-የተለየ ነው። አመልም ከሚዳ አይፈጠርም። ከማየት፣ ከመምከርና ከማድረግ የሚመጣ ጉድ ነው። አመል ልምድ አይደል...

«የምታደርገው ሁሉ ካስተዳደግህ የመጣ ዘይቤ ነው፣ እኔም ከስተዳደግ የመጣ አመል አለብኝ።... ሌላ ቤት ባያይ ባንድ ሚስት የሚዘልቅ ብዙ ነው። የለመዳት ያችን እንዴት ፍሬፍፐረት ብቻ በመሆኑ ይሆናል። ሊሄድ ቢያምረውም መሳና ድፍረት ስለሚያጥጠው አይደፍርም። የሁሉም ነገር መጥሚው፣ የሚለመደውና ውጤት የምታገኘው እያደረክ እየቀናህ፣ ስህተቱ እየገባህ መሳ ስታወጣ ነው። ድፍረትም ሌላ ምስጢር ሳይሆን አድርጌ መዳን ወይም አድርጌ መጥፋት ነው። መሳ ያሳሰበ አውጣኝ ሲል፣ መሳ የለው አወጣለሁ ብሉ ከጉድ ገብቶ ይወጣል ወይም ይቀራል። ዋና በታወቅም በጭንቅ ጊዜ ዘለህ ከጠሊቅ ባህር ስትገባ ወለሉ እንጥሮ የሚተፋህ ይመስልሃል። አወጣለሁ ማለት አቀበት ሁዋ ቢታይህና ብትጠራጠር፣ እንዲያው በልምድ፣ አውጣኝ ማለትን አትተውም። መወሰኛ (አማራጭ) ነገር አጥተህ ባህር ስትገባ ማለቴ ነው። ነው፣ አይደለም?»

«መልካም እየዋ! ቀጥል። ግና ቀጥታውን ብታወራ እንዴት ሸጋ ነበር!»

«ሀሳብ አለመሸከፍና ዳርክፈፍ ማረትረት ከሽምግልና የሚመጣ ልማድ ነው። መቸከል እንዳንተ ጉብል ባለሁ የነበረ ጠባየ ነው፣ ቢረጅም እንዳንድ አመል አያረጅም። ታሪክ እንዲያዝነም አትርሳ፣ በኔ የሆነውን የስንት ዘመን የትድረት ጨዋታና ባንድ ምሽት ተርከን ልንፈጅ!... እንደኔ አይነት አመልና ጠባይ የገዘና የለመደ የሚሸምተው የእለም-ማየት ስሜት... ለፍልፍ ተብየ አይደል!»

«እየዋ! በልፍለፍ አይነት ከየኸውማ ጨዋታህ የእውነት አይሆንም። የጠየኩት ብዙ ዘመን ሲኖኝትብኝ የኖረ ስለሆነ ነው» አለ። የወረ ቷታቸውን አንበ ተሀድሶ ሰጣቸው። «አይዘህ! ተረብ አታውቅም? ልፍለፍ መች እንዲህ! እንዲያም ሲል

መናገር መለፍለፍ መሆኑን አትርሳ! ግና እንድናገር አደራጅተሽኛልና ገብቶኛል... እንግዲህ፣... እሁንም እንደሆነ፣ ባንድ በታ ስትቀመጥ ሁሉም ነገር ሁልጊዜ አንድ ነው። አንዲይን ስትታምና ነገር አግበስበሽ የለም... እእምሮ ይበልጠው እንደሁእንጂ፣ እይን ያእምሮን ያህል ርቀትና ጥልቀት አይሄድም፣ እእምሮን የሚያጠልቀው እይን ነው። ብቻ ይረዳዳሉ። ባንድ በታ ስትቀመጥ ከየሬ፣ ከወሀው፣ ከሚያበደውና ከሚጠልለው ነፋስ የሚፈጠረው የጠረን ጠእም ስለቸትቸት ይልሀል። 'የቶመወሀ ይሸታል' ያሉት ለወፕ ያዩ ሰወች ናቸው። ይሆኑ ይሆናል። ስትሄድ፣ እንዲያው ዝም ብሉ ጠእም፣ ጥሬ ዜማ!... መዘወርን የመሰለ አለም የለም። ስትዘዋወር፣ አንተ ከመቅናት ይልቅ ቅናትን ያንተ አገልጋይና አደግዳጊ አሽከር ታደርገዋለህ፣ የእምብርክክ ታስሄደዋለህ። እንደቅናት ያለ ህይለኛ በሽታ የለምና መድሀኒቱ መርሳት ነው፣ ልርሳ ስትል ደግሞ ለውጥን ለውጥን አስበ። ባንድ መጭጭ - ዋስትና የለህም። ጨዋታው ስለቤት ማብዛት ከሆነ፣ አንተ ከመቅናት ይልቅ በሌላ መናፈቅ፣ ስትናፈቅ ደግሞ መሄድ፣ መራመድ አለብህ። ቤቷን ውድድር ስታስገባት፣ ጊዜ ባንተ ወርቅ ይሆናል። እገልህን፣ ራስህን በራስህ እያ ወርቂ ወሰህ ግባ... የእኩኩሹ ድስት ፈጠሬየ፣ ሽሮ መብያየ... ሌላም ሌላ የታየኙ ማወደሽ ነገር ሁሉ ትለዋለሁ እንዲህ ብቻህን ስትዘወርና መቀት ሲስማህ።»

«እየዋ፣ ወደመጨረሻ ሁለት ሰው ሆንክብ!... አንድም ሁለት ይሆናል?»

«ብቻየንም ኑሬ አላውቅም፣ ሁልጊዜም በሁለት አልሄድኩም። ጭለላህን ደርሸበታለሁ! (ባለሁለት ሚስት መሆናቸውን በቀልድ ሲያመጡት) ግና ሞኝ ተማሪ ነህ፣ ያናራል ብሉኝ ነው?... ብቻህን ስትሄድ፣ ብቻህን አውንተህ አታውቅም እንዴ? ያኔ ታዲያ ሁለትም፣ አንድም ነህ። ገባህ? እክልህ ግን ያው አንድ ነው» ብለው ሊንሸራተቱ ሲሞክሩ ሁሉንም አባቶትና ክፈት ለፈታቸው የተቀመጡ ሴቶቶ ግራ ቀኙን አሟፍረው ወረፉ፣ «እየይ ተብ ጃ፣ የብልግናህ ደንበር የለውም፣ ልጆቹም ከንተ ያለጠ ተብለሸተዋል፣ እሁን በልብህ ነገር ያጠረመምክ መስሉሀል፣ ዝም ብለህ ቀጥታውን የምትናገር... ያ ነው የቀረህ! ወይ ጨዋታ አለመቀየር!...»

«ያንቺ ነገር! በልጅነታችን እታ-እታ አልተጫወትንም ለማለት ይሆን? ያውም ያኔስ የወሸት! ዛሬ እንዲህ ስናወራ መወገዙ የምን ተብሉ ይሆን? ወይትድረት ሞንጓናዉ!»

«እይ! ባሳቅባሰቅ እለ ስሜነኛ፣ በል ይሁንልህ ዝም እልኩ!

እንተን ግን ያጠቃል!»

«እራቴ ሆዴ!... አሁንእኮ በስድብ ገርፈሽኝ ጨረሽል፤ ቤቲ-ቤቷ በገጥ-በገጧም የምትወደሰበት ሙሉ-ሙሉ የለም ይሆን? እኔ የተጫወትኩት ጨዋታ ገገ የያዘ፤ በጣም የታረመና ከበረታ የተጠመረበት ነው። የናንተን መዲይ ዝና!... ቤት ከወንድ የመከፈልት መከፈቻው አይደል የሚያደርገው! የቤት ዝናው ሴላ፣ ወለግው ሲያልቅና ጠሀይ እገር ስትተክል ሁሉም በደረና ባልተገመጠመ አፉ፤ «ቸር አውለኝ- ሰላም አውለኝ፤ እንደፈረስ ስታበላ እንደምስ ስታስጠራ አውለኝ» ማለቱ ስድንቱና ብልግና አይደለም? እንዲያ ከሆነ የጠቢያ እኩል ከእርበ ሰው እንዲህ ደግሞ (ያልተ) ነውና የሚንበው... ያውም ዳዊት ዘግየት ብሉ የሚደገመው ሳይቀር! እንቻ በልሽው አይነት እብባሉ ስባልግ አውለኝ የማለት ይመስለል። ግና ይሆን መጀመሪያ የጠለየ ሰው በደንብ እንተሮ ያየና ለእግዚረ ልመና ያወቀ ነው። እንድ ዘዋራ ፍራንገር ጠቅሽ ሰወረፍ!»

«መልከም ወደፈት ተራመድ! እየቀ የተዋም ቢሆን የዝናና የጨዋታ ነው።»

«እጅግ አንራብታ ሰቅና ጭድን፤

እግግስ እየከፋ ጨሰን-ጨሰን እሰቅን» ያለው ነገር ነው። ከቤት ጉን ተተምጨ መጠሳደፈ እየለ። እንግዲህ ጀምረያለሁና ጨዋታየን ሳልከድን እልተወውም፤ መከደንን የመሰለ የለም!» ብለው ቤት የዋ በጣም እስከሚያፍረ ቤቱን ጎሰቁት።

«መዘወርን የመሰለ ነገር የለም ብየህ የል!»

«እወ እስከመዘወር ደርሰሀል።»

«እንዲያ በለኝ፤ አሁንም እንደሆነ፤ በዚህ ዘወር ስትል-ኩል፣ አይንህ ተዘዋዋሪ ነውና በሌላ በኩል ማእዘን ስትመታ ኩል፣ የከፍከፎውና የመየደቱ ነገር... ያንተም ገላ ከዚያ ስትገባ- ታሽቶ፤ ከሌላዋ ስትወጣ- ታሽቶ ነው። የማትታሽበት በታ አይገኝም። ቤቶችን ውድድር እስገብተህ ቅናትን ታሽከግቸዋለህ። እንተ ግን ከውድድር ደር ቀም-እትገበ፤ ምቾት እንድትገዛ። የምታያቸውን ቤቶች ሁሉ በእለት የሚገዙትን የመዋቢያ ሽቀጥ፤ ለመበጃጀት የሚያወጡትን ወጭ ብታሰላው ምን ያህል በቅናት ተምነት እንደተደየኑ ይገባሀል። እኔ ታዲያ ምን እለብኝ፤ መወዳደርና መታመስ የነሱ፤ በወበቅ መከረትረት የኔ ነው። እታየውም? ሀብታሙ ያለም ነጋዴ ሁሉ የኩሳ-ኩል ሽቀጥ መደብር የከፈተ ነው። እወቀው፤ ቀጃር ማለት በቤት የነገደ ነው። የቤትን መዋቢያ ዘመን አይሽረውም። ለወንድ የተሰራን ሽቀጥ ለማገኘት ጠጋጊ ያስፈልገሀል። ቤቶች ግን በዜቅ ነው ሰይሉ፤ እንዲያው

ሲራመዱ እንደነበረ ወደጉን ጠሰስ ብለው ከመደብራቸው የሚገቡት። በከተማ የቤት ሽቀጥ ግንሽ ተራ ይበዛል፤ በየሰፍራው መናኸሪያ ተበጅቶላቸዋል።

«በመቀለብ ረገድ የሄድክ እንደሆነ... እንደኔ ሳሳየ፤ ጉዳቱና ሀሳብ ያለበት ይመስለል። ግና የቀለብህን ልዩ መሆን ከየወጭቱ እጣጣል ቅሰ የዋለሁ። የጠቢያው ቤትነት ያለቀበት ደስቱና ገንበ ሁሉ በኝህ ነው። ወንድን በብዛኛ የሚያስረጀው ኩራት ሲሆን ቤት የምትዋተው በቅናት ነው። ይህ ደጋግም የታየ ነው። እንዳንዴ ግርም ይለኛል፤ ይህ ነው ልቤን የሚያበዝተውና የሚነካው ብሉ የሚነገራቸው አደባርና ወታቢ ያለ ይመስለል። እንደሰራው ሲሰራቸው ሳይ፤ ወይ ፍጥረት! ወይ ዝብት! ወይ ገብይ... የወንድን እእምሮ ለመገየድና ለማጥመድ ብቻ የተሰራ ፍጥረታት!... ውድነት የፈሰሰበት ወጭ ከልቶ ለመወደድ መታገል? እልና ዝም ነው የምለው። ወደመልስ እልደፈርም። ሰሰውም እልናገረውም፤ ብናገረው የእለሟ ቤት ሁሉ ለወንድ የምታደርገውን መጨነቅ የምታረግፍ ስለሚመስለኝ ነው፤ እንዲያ ለመሆናቸው ተከምጃለሁና ፍርድ የለብኝም። ነገር ግን ጠቢያና እስራኤል ስራው የቅል ነው። እዚህ ሰው ሰራሽ ነገር ሲበዛ፤ ወበት ማለት ግን ተፈጥሮም ጭምር ነው፤ መኳኳልና ሽቶ ማርከፍከፍ ማከያ ነው። የሰው ፍቅር የሚወድቅበት እንዳንድ የማይገበኝ ባሀሪ እለ፤ እንዲያ ያለው ነገር መገኛው ደግሞ ጠቢያ ነው።»

«እንዴት እየዋ!» ብሉ፤ እለበል የማናሪያ ጥያቄ አቀረበ።

«እንዴት ማለት በጣም ተረ ነገር፤ ጠፊፍ ያለ ጨዋታ፤ እሁን ... እዚህ... ስራቸው ወሀ ብቻ ነው። ዘለእለም፤ እለትብለት ከወሀ ተነከረው ነው። በጠቢያ ሲሆን ግን ጠረንም ፍቅር ያስገዛል። ወሸና ድመቱ፣ ከብቱ ሁሉ የሚቀርበው የለመደውን ጠረን እንጂ ያለመደውን አይደለም። ልጅን የወለደክ እንደሆነ፤ ናፍቆቱ ሲጀምረው መጀመሪያ ወል ብሉ የሚታየው የናፈቀውን ሰው ጠረን ነው። ስለሆነም መታጠብን የሚያውቅ፣ ጠረን መስራትን የተረዳ ብቻ ነው፤ እርጋ ብለህ፣ በሀይል የሚያቅሸሽ ስራ... እቀበት የሚያስጠጣ ጉዳና ስትሄድ፣ እቢራ ያነሰ ስራ ስትሰራ፣ መቸም ቀሉ መታጠብ ይዋራል። እለዚያ ግን ስስት ሰንበትም፣ ወር... ኸረ እንዲያውም የታደለው አይነት ከቅዱስ የሀንስ ቅዱስ የሀንስን የሚጠብቅ እለ። እመቱ ሲያብት፤ ገላህም አብሮ እንዲያብት ቀታጠበለህ፤ ያረጀውን እድፍና ጠረን የምታደሰው በደሱ አመት በዘመን መለወጫ ነው። እሁን ሰሰው ሁሉ የጎንጊ እፈጣጠር የሌላ ሊመስለው ይችላል። ባላገር፣ ባመት እንድ ወር ይታጠባል ሲባል ሰላሳ ቀን የማይከሳ ይመስል ይሆናል፤ ግና ወር የምትበለው

የመታጠቢያ ወር እምብቷ ቀን ጳጉሜ ናት፤ በጳጉሜ፤ አመት ከቤት የተቀመጠ ድውይ ባይኖር በሽክም እየወጣ እምቡቱን ቀን መቱን ይጠመቃል። አጠባ የሚያልቀው የቅዱስ ዮሀንስ ግልጺ ነው። ምን ያስፈሀል፤ እያዘጋህ ነው ጥዲት የሚደረግ። ስትታጠብ ደግሞ ይሆን የሰውነት ዘይት የሚወርስ ሳሙና አትወምርም። እንዲያው በባዶ ውሀ እያሹህ፣ እያጥዘህ የምታወርደው ነገር ነው። ሳሙናም ያለመደ ገላ ስለሆነ ገና ለገና ውሀ ስትደፋበት ወልቅ ብሎ ይወርዳል። ዘይት ነክ፣ አሊያም ለብ ነገር ስትነክክ... ያም የሚሆነው ደግሞ አትግዲ የገተርክና ያለፈሀ ስጥንም ቢቆሽሽ እጅና እግርህ ነው፤ ለዚያም ዋና የማስለቀቂያ ፍቱን መድሀኒት ደግሞ አመድ ነው።

«ታዲያ፣ እዘግተህ ያወረድከለት ገላ፣ ሚሊዮን ገንዘብ ፈጅተህ ያልሸመትከውን መአዛ በሰውነትህ ላይ ይደፋብሀል። ሰውነትህ ያን ውብ ለዛ ቢጎትተው በጣም አደብ ገዝቶና ጊዜ ከልቶ ነው። ከታጠብክ እስከ ብዙ ወር ድረስ ገም ብለህ መፍለቅ፣ ውሀ - ውሀ መሽተት ያለብህ ነው። እየቆየ፣ ፍትረኛህን የሚያስብዳት ያዲሱ መአዛ ሽታ መታከብ ይጀምራል። ይኸኔ እልብብ-እልብብ ትሸታለህ፤ እንገትህ ስር ከዋለቹ ፍትርህ ላይ በጋቢህ ያነባኸው መዝ ከጋቢህ ላይ ሲስፈር ለክራሞትህ ስው ተሸክመህ ትዘራለህ። ጠረኗ ከፍንጫህ ላይ እንዳለ የተገዳደምክትን ቤት ይዘህ እምብሉሊ መዞር። አይጠል! ጠረኗን ነፋስ በነሳውና ከፍንጫህ በዋደደው ጊዜ ልብህ እስካሁን ከቆምክበት ገቅሮት ክንፍ በሌለው አየር ተሳፍሮ ወደተወከው የወንዝ ማዶ መንደር ሂዶ ያስባል።

«መዝ ቢጠራቀም የሚያነሳው የስራ ግብግብ (ልብስ) ነው። ከሰውነትህ እየሳጠ ሲያነሳው ሰውነትህ ይሸታል... እንደገባስ እሽት ይሆናል፤ ድፍን ጣቢያ የሚያወቃቸውና ለእለትበለት ዕዳት የተሰራ ሰስት ነገሮች ናቸው እጅ፣ እግርና... የግብር-ውሀ ናቸው። እጅ አይነካው፣ እግር አይረገጠው ነገር የለም፤ የግብር-ውሀ ደግሞ ገልፕ ነው፤ ከጅና እግር የሚርቅ አይደለም፤ ግብር የምትገባው በሰስቱ ነውና። እዚህ ታዲያ ወዲያው-ወዲያው ስትታጠብ ያለመደ ገላ አመድ ይለብስና እዚል የነባኸው ኩታራ ብሉም በልመና እክሱን እክ ገላውን የምነወረ ትመስላለህ። የገዲታ ቅባት ነሽ ዘምቢል ተሸክመህ ወደመደብር ሀጭ በለው!... የተበላሽ እግር!

«ሌላው... ብዙ ሚስት ማብጀት ደግሞ ሌላ ገጥ አለው፤ ሁሉን ውበት ካንድ ቤት ላይ አታገኘውም። ካያንዳንዷ የሚሰርቀህ ነገር አለ ብየሀለሁ። አሁን እዚህ... ፈረንጇ ቤት

ሁሉ፤ ምን ብትጣደና ጥሬ ለብሰ ብትሽቀረቀር... መሽቀርቀር ስበዛ ደግሞ ያስንቅና ቅሊታም ያሰኛል፤... ታዲያ የፍቅር ማንሽያ መላ የለትም። ስትሄድ ገልደው-ገልደው፣ ስታይህ እፍጣ፣ ስታናግርህ ደርቃ፣ ምን ያስፈሀል! ወንዶን ቤት፣ ቤቷን ወንድ ብለህ ይቀላል። ሴቶቹን የምታነሳሳቸው ለዛ፣ መአዛና ውበት የለም።... የውስጥ-ውስጥና ያልን ነገርን ግን ገና እላየሁም፤ በወሬ ካልሆን በቀር። በውጭ ገና ልቡን የሚያስንሳ፣ በድንገት ሰውነቱን የሚወርር ነገር እላየሁም። የጣቢያ ቤት ኪነትና አፈጣጠር የበዛ ነው። ውበት ቅርፅ ብቻ አይምስልህ!

«ወየት ነው እገርሽ ብየ ብጠይቃት

ከምትም ብላ ሳቀች ነገሬ ቢደንቃት» ያለው፤ አንድ ገጥ የተመለከተ ባለቅኔ ነው። በጣም በጣም ጨወቅ ጠልቆ የገባውና ምላሰም የሰላለቅ! ኪነት አወዳሽ፤ ኪነተኛም ሰው። የኛዋ ቤት ስትሆን ወንዶን የምትጥልበት በመልክ-ቀናነት ብቻ አይደለም፤ ደግምነትን ብዙ ጊዜ መለኪያ ብናደርገውም፤

«መልኪን እባምራ እንዲወሉ ፈረስ፤

አንድም ነገር እታውቅ እስከዛሬ ድረስ!» ያለው፤ ሌላ ኪነተኛ ነው። ብዙ አድማስ የመታ ገጣሚ! ተባዳቢ ቢሉትም ይገጥመዋል። ሴቶችን በብዙ ረገድ ቀንጧቸዋል። ከላይ ካየሀው ጠልትና ብቻ ይመስልሀል፤ ግን፤ ባልትና በጣም ብዙ ነውና... ይገባሀል፤... በብዙ አድማስ ቤት ያልሆንቸውን ነው የነኪት።

«እንዳልኩሀ፤ በመቀናናት ብዙ ውበት ታያለህ። አንዷ በሽንሽን ከዳሌ ስትመታህና ስትገርፍህ፤ ሌላዋ በተቀና እንገት አጣጥልና አቀባለስ፣ በሽንጥ መውረገረግ፤ ሌላዋ በከንፈር እከፋፈቷና ሽርመግው፣ በይን እወራወርና አመላለስ ብሎም በቃል ዜማ አቀራርና አወራረድ ስታፈረጥህ፤ ሌላዋ በነጣ ከንገት አሸራረብና አዋዋል፤ እከሷን ለሁለት ሰነጠቅሁት የሚለው ውብ ሽማኔና እጃኛ ሲጨንቅበት የዋለው ጥልፍ፤ በሀረጥን ከሚገለፀው መክርክሚያ ጥለት ጋር በሰውነቷ ላይ ሲቀልድ ስታይ፤ የስራ እከላትህ ወየሁ፣ ወየሁ ይላል። ይህ ሁሉ፤ ገም ብለህ ስታየው፤ እንገት ስትስበርና ቀለቡመለና ስትል የሚሰርቅህ የፍቅር አይነት ነው። ያይንህ መዋያ አንድ ብቻ ከሆን ግን ችክ-ችክ ነው የሚልህ፤ እንደኔ ላለው ብዙ ማየት ለለመደው አይገጥምም። የፍቅር መነሻውን አታውቀውም፤ የሰው አመል ብዙ አይነት ነው፤ ሌላ የስራ እከላቷ ባይሰርቅህ በንዴት ጥርስ ያንዴት ቤት መላ-እካል ተውብ ይታይሀል፤ ካንድ የተቀረጠ አይን ጨዋታ ይበልጥ ትረዳዋለህ።

«እንባለሁ ብየ... »

እንባለሁ ብየ የጥርስ ወቅራት
መውደድ ጉራማይሌ ያይን ጥላሸት
ፍቅርንም ተዝናና ሁኖ አገኘሁት።
ከመደብ እየወጣ ሀዲዱን እጠብተ
ከንፈሯ ሲሸሽ ጥርሷ እያሸረተ
ማህደሯን ለቆ እቅሌ እሸረተ
ንብርብር ሳይጥለው በንዷ ጥርስ ዋተተ፤
እፍንጫና ከንፈር ተቀምጠው ከላይ
ያፈነገጠች ጥርስ እፍራ የምታይ
እይንን ቀና ብላ ትማታለች ወይ?
በጠራራ ወይ በበዛበት ሀረር
መቸ ሆኖ ባለ ወዝቅን ወረር
ሰማዩ ደንግዝ ከከብ ሳይቆጠር
ከረንቲ እቀጣጥላ እደብር ሳይናን
እይኔን ስትቀርጠው በሰበቆቷ ፈጋ
ሽፋሽፍቷ እበጠ ስለት ሳይወን።
የተከራከው ሸካካ ጥርሶች
ብዙ ሰው ሲያምሱ የኔን ቢጤወች
እመሌ ትበዛበዚ በቅንሽ ተከባች
ከሰሳሳ ሁለት ሰሬት የወጣች
እንደት ቅንሽ ከከብ እኔን ጠበሰች።
መንቀሽ የማያበጥል ጥርሷ ዘራዘር .
መፋቂያዋን ሳትቆርጥ ገመድም ሳታከር
ሳመናም ሳትገዛ መስተዋቷን ጭምር
ፈቃድ ሳትጠይቀኝ ከደኔ ስባ ወረር
ደግሞም ወሀ ሁኖ እሷ ቀማ ከደር
ብቻ እየፈገገች ትወሰዉል ጀመር።
ምላሷ ሳይ ቀጫ ብነካ ቅናን
የማደበላኝ ጥርሷ ገጥም ከምንጋጋ
ተሸራምጦ ወንኝ ገናም ሳትጠን።
ፈንሽናሽው ፍቅር በጥርስ የወረረኝ
የስራ እከላቱን ጀመር ይዘደረኝ፤
መኪቶንም ገታ ከንፈሯ ቢለጉም
ወበቅ እረገዘ እንደያው ሲሸከረም።

እንባለሁ ያልኩት የጥርስ ወቅራት
ቅሌ-ወሀ በላኝ ሰቀኝ በሷ ፊት።
እቀንቅዋ ጡቷ ሲመለስ በወርቅ

ገርድ ወዲያ ወዲህ እይኗ መሬት ሲንቅ
ከንፈሯ እሸብሽቦ ሸንጉበቷ ሲረቅ
ታጥቆ ሲተወው ጥርሷ ሊወርድ ሰቅ
እኔው እኔን ያዘኩት ቅክሻየ ሲወልቅ።
ጥልፍ የተታመሰው ፈንሽናሽ ቀሚስ
ደረቷን መዝበኝ ተረከዟ ሲደርስ
ተሰብሮ ባልኩት ሸፍን እከላቷን
ባፈወርቅ ተከሎም ያልከሰተ በቷን።
ማእዘን እየመታ እንገቱ ሲንቀበረር
እይኔም ሲርገበገብ ፊርቸ እንዳቅዝር
ቧቧን ጉድን ጥላ ስቅል ልታነበው
ዳሌዋን ወገቧ እስንብድዶ እከራው።
ባትጠቀም ሰቅ ጦርና ጉራዱ
ጥርስ እያፈገገች ሲፈተፈት ሆዱ
ለምለም እከላቷን ከንፈሯን ዘልየው
እቸኑፈኝ በጥንቅ ጊዜ ትዝብተኛው።
እገር ጠቷን ጋርዶ ያናዳደኝ ጠፍር
ጫማዋም ተቀበ የሚወድቀው እበር።
ማበዘቅ ሳልወርስ የሷን እሸማመን
ተንተርሸሀ ይንጋ እልኩት መቀነቷን፤
እቀ ወይ ሁና እኔ ደረቶቅ
ጉጃም ፍንጥር ሳይጥል ግጥግጥም ጋይንቅ
ፍገራ ከሚዳው ያን ያህል መቀደቅ
ጥፋት ያይን ይሆን እሊያ የመሰቅ?
መውደድ ጉራማይሌ ያይን ጥላሸት
ፍቅር ወጣገቡ· ወደ እንክልት። ብሏል። የሁኛው ደግሞ አያድርስ ያሰኛል። ቀን የፈረደበት። በጣም የዘነ። ብቻ፤ ይኸ የፍጥረት ሰጦታና እርጉ ብለሀቸው የማያደርጉትና የወንዶ መጠመጃ ነው።_ በዚህ እይነትኔ_ እሁን የሰላም ቅድረት የቅሉ ነው፤ የኔን ልማድ ከዚያ ጋር የምታያይዘው አይሆንም። የነሱ በመጥሀፍ የቀለ ነገር፤ እንደኔ ብዙ ለምደበት የጠፋው ሰውም ሁኖ ይሆናል። ግን መጥሀፋቸውን ገልጨ እይቸ እላወቅምና ብዙ አያናገረኝም። ከማየው ሁኔታ ግን ከቀይ እንደቅና ሁለት፤ ከቀይ ዳማ እንድ ገድም፤ የጣለበት ሲሆን ደግሞ ጠቆር ያለች እንድ፤ እሰላም ሴት ሲተያይ ንጣት በጣም ይሰበዋል፤ ከጥቁር እለዋ ገድምም እንዲያ ይሰበሰባል፤ ምን ያሰፋህል እንዳዋህ መርከብ ከያይይንቱ የቤት ፍጥረት ሲብሱ ተብለው የተላኩ ነው የሚመስሉት። ልክ ይሁን እይሁን እላውቅም እንጂ የመፈላሰም

ነገር ያለበትም ይመስላል። የኔ አይነቱ አመል ግን ልዩ ነው። ከመልመድ የመጣ። የሰላም ግን በቀጃና በመግሁፍ የዋለ፤ የኔ የእውነት መውደድና ብሶም የበርቶት አመል ነው፤

«አሁን ምን አለበት ከገረድ መውለድ፤
የተሰረቀ ነው ሁሉም የሚወደድ።»

ያለው ተወዋች በልክ የኔ አይነቱ ሰው ነው። የኔን ያመል ሰርቶትና ከዚያም የሚገኘውን ጣእም ለመቅመስ እኔን ሁነህ እየው፤ መታዘብና ማድረግ እየቻለ ነው፤ አበቃ ነገር!... እስከሁን የተረኩት ገብቶሀል?»

«በጣም! ገብቶ ነው!... በል እየየ፤ አዝማሪው ማሰንቆ መከርከር አብዝቷል፤ አገር የታየው ጭብጨባና ከበሮ ነው፤ ታምቧል፤ ለዚያ አይነት ጨዋታ ፈንታ እንስጥ!» አለ አበል፤ የጠየቀው ቅንተና በሙሉ ያለቀ ይመስል።

«መዝፈን?... ወብ እንጂ! ይህ ጆሌ-ጆሉን ሀሳብ ሳንድ አፍታ ተግ ያደርጋል» ብለው ማሲንቆውና አዝማሪው የቤቱን ሰላ ተከራሪ ድምፅ ሁሉ ገዙትን ለጊዜው!

ዘዋለ

የግቢ በር ጠባቂውና የቴሌፎን አግኪ ተንደፍድፎ ደርሶ በሬን ሲቀጠቅጠው ከፈትኩለት። ትንፋሹ ቁርጥ፣ ቁርጥ እያለ «በስም ብርሌ ተብሎ የሚጠራ ሰው ስልክ ላይ ይፈልግሀል፤ ተሎ በል!» አለ። ወርጄ ስልኩን ተቀበልኩት።

«ሀሎ?»

«ከንዴ ነህ?... እንዴት ሰነበትክ!»

«እግዜር ይመስገን! ግን ልበል?»

«ብርሌ ነኝ። አግን ሰነበታችሁ?»

«ኧረግ፤ ኧረግ፤... የኛው! እንዴት ሰነበትክ?... አደራህን፤ እንዴት ወታቢ ቀረበህ!... በስንት ጊዜያችን... ጊዜውን በጣም ሊሸለው ነው መሰል!»

«እንዴት ማለት ከንዴ?»

«እንተም ዘመድ ታቿጥር ጆመር ብየነዋ! ግና... በጨናህ ነው የደወልክ ው?»

«ጨርሰህ ተናገረህ፤ መልስህ ጥይት! ዘመድ ቢናፍቅ ነዋ!! እንዳልከው የማቿጠር ነው፤ በደብዛም እንዴት ሰነበትክ ለማለት። እደዘህ፤ በበኙ ነው። ነገሬግ እውነትክን ነው ያስጠይቃል፤ የዚህ አገር ኑሮ ዘመድ የማያቀራርብ ሆነ።»

«በጣም መልክም!... እንእጉቴ (አባቱን) ደህና ናቸው? የባሀር ማዶ ወረሰ ትስማላችሁ?»

«ሁሉም፤ ዘመድ በሙሉ ደህና ነው። የወዲያ ማዶ ወሬ እንኳ ምንም የለም።... እዚህ ያለው ነገር እያመሰው እንዴት ይምጣ ብለህ ነው?»

«ኧኸ! እደዘን! የዚህማ ሲጠራ ይጠራ የል? ጊዜ የመፍጀት ነገር... ምንም አይል... ይበርዳል»

«ስማ እንጂ፣ ከንዴ!»

«ምነው ወገን?»

«ለእሰቸኳይ ጉዳይ ጨዋታ መሰይ ነበረኝ፤ ቅንሽ ፋታ የምታገኝ ነህ?»

«ላንተ የማይሆን? ምነዋ! ፋታም ባይኖረኝ የግድ ነው፤ አንተ ስትፈልገኝ! እንዴት አይሆን? ለመቸ ነው እንድገናኝ የፈለግኸው ? አንተ የጤናህ ይሆን? ዘመድ ሁሉ ደህና ነው... እንዳገና እያ በለኝ- ፈራሁ!»

«የኢያየን ስጋ (አባቱን) ያስበላኝ በቤታችን ጉዳይ የተነሳ አይደለም። ለግል ጨዋታ፤ ለምክር ፈልጌሀ ነው። እንደምትሰጋ

አውቂያለሁ። ዘልፎ ከምጠጣ ፈታደህ ታደቶኝ ነው። ደዘታህ ትምህርት ነውና የንባብ ጊዜህ እንዲደበክን ፈርቼ ነው። ሌጠን ባለ ጊዜ ብንገናኝ…»

«መልከም! ሌጠን ያለ ማለትሽክ፣ ከተንም ተን፣ ከሰእትም ሰእት፣ የጸቂታ ቀጥጥር ይዋረዋል። በፍጥነት ስትል?»

«ጊዜ ካለህ፣ ዘሬ ያምራል። ቢያደር የሚነፍስበት ወዋታ ነው …. ሰውና እንጨት ተሰበረ ነው፣ ምን ይታወቃል? ዘሬ እናድርገው። »

«ጨዋታ ከሆነ በቴሌፎንም ይሆናል፣ ስትጠጣ ስትሄድ የነዳጁ ብዙ ነው፣ የተማረን የቢስ እትም ታውቀዋለህና እንገዘው እጭር ነው። የመቀመጫ ወጭ ሁሉ… መቸም ብዙ እዳ ይዋርበታል፣ ለምን እዚሁ ላይ አትቀጥርም፣ ሁሉም ከልሆነ ጀምረውና የጨዋታውን ጉዞ አስይዘኸኝ ቀጥሎ መገናኘት ይሆናል። በስልክ የማይሆን?…»

«አንዳንድ ጨዋታ፣ ፊት ለፊት መዋዘትን ይጠይቃል፣ በቴሌፎን ይቸገራል!»

«እስቲ ነክክ ው… የምትፈራውን ባትነክ፣ ከዚያ…» ብዬ በጣም ስሜነው እሱም አልገፋኝም፣ «ካልከማ! ሰሞኑን ትንሽ ወሬ ተልከፍኛል። መስማትኪ ለምትሆም ይሆናል፣ ግና የመጠራጠርም ነው። ጥናት እያለህ ስልክ መደወሌ ከዘመድ አዝማዳችንና ከቅርበችን ሁሉ በመጣ መንሜሜት ነው። ምንው ማለት "ክርስቶስ ለሰጋው እዳሳ" ነውና የመጨነት፣ የመሸከፍና ከእንቅፋት ለመዳን የተደረገ መለበም ነው። እንገዲያ ማሰብና መከታ መሆን በንተ ይጠናል፣ የቤቱን ሰው ሁሉ መክረህ፣ መግቢያና መውጫውን ነገረህ ነው የምትዋረው፣ ስለሆነም በንተ ላይ የሚመጣ ነገር ሁሉ መታሰስ ያለበት በምትጨነቀለት መገንህ ነው። እግዜር ይቅናህና በቤታችን እለ የምትባል እንተ ነህ። ያንተ ጉዳት የቤታችን እይን ሁሉ ጉዳት ነው፣ ሰውን ሁሉ ባለቤቱ ያውቃል ብዬ ዝም ማለት አልፈገሁም። የዚህ ወባኔ ለሱ ሊጠፋው ነው እኔ በመካሪነት መቅረብ? ማለት አደረብኝና፣ ተመልሸ ደግሞ፣ "እያወቁ ከሚገቡት ጠጠት ተናገሮ እፍረት" የሚለው ገጡ እግረኛ ባቸናፊነት መጣብኝ፣ መደወሌም ስለዚያ ነው።

«…ስልጁ ብዙ መከራከር ፈልጌ ነበር፣ ግን አልተናኘም፣ ደልቶን የምጠቃበት ምክንያት በዛ። በኔ በኩል፣ እወደዋለሁ፣ የበደለኝና ደኸን አረገ የምለው ነክ የለም። እገር የሚያወራበት በጣም ስንክሳር ነው። የቅማሬና የጉንደሬን ብጥብጥ ያነገሰው እሱ ነው፣ ሰው ሁሉ ወደ ኢትዮጵያ እንዲመለስ የማድረግ ደሸነጉጋል፣ ከመሀከላችን እንደቀበሮ

የተቀመጠው ለነገር ነው፣ ከኢትዮጵያ መንግስት ጋር ይፃፃፋል፣ እየረሳሉም የክርስቲያኑን ገዳም የተጠጋ ሰላይ ይገናኛዋል፣ ብሉም እዚያ የሚታሰረውን ሰው የሚጠቀመው እሱ ነው… ሌላም ብዙ ነገር… መቸም የማይሉት ነገር የለም» እንዳለ እእምሮዬ ውስጥ የተታጨለውን ነገር ሁሉ በውቅም እናት እየመታ እንዲቀጥል፣ በማለት አቿረጥኩት፣

«እኔን ነው እንዲህ የሚሉት?… በሞቴ እነማን ናቸው?»

«ክንዴ! ከጨወቴ አይገባህም? ልጁ በማለት ፈንታ እንተ ማለት ያታተኝ መስልህ! እንዴት ብሉ፣ እንተን?… ያንተን ዘር መከድ ወደ ሂሳ ደቶ የንና ለጠብ ቀርቶ ለግቢ እንቿጠረው የሚልህ ፈላሽ ይገኛል? እንተ እንዴት? ሌላው ይቅር፣ ከፈላሽው ቤት፣ ከቅማሬ በመለስ እይንህን ከልጨፈንክ የምታጨው ሚስት ባይቸግርህ ይቀራል እንዴ? ስለዚህ ወሬ አለመስማትህን አሁን ተረዳሁት። መጠርጠሬ ጠቀመኝ። የማወራህ ግን ስለጊደኛህ ነው። ዘዋለ ነው የምትሉት? ይኸ የቀይ ዳግው፣… አልሰሙትም ዘዋለ። »

«ታዲያ! ምን ሆነ? እውነትክን ነው ስለሱስ የሰማሁት ነገር የለም። እንገዲያ የምንወጣውና የምንገባው አብረን ነው። እሱም ያወቀው ነገር ያለ አይመስለኝም።

ወደዝርዝር ሁኔታ የሚያስገባልኝ ስለነበር ጠፈፍ አድርጌ ከደኩት። በእርግጥ ሀሜቱን በግልፅ የማውቀውና በመሀከል የጨዋታ መቀለለጃ የምናደርገው የበርቢ-እስት ነገራችን ነው፣ ይህ ግለት የተመሳበት እቀራረብ ግን ልዩ ሆነብኝ። በተንታቴ ከልያዝኩት፣ የተማገለበትን ከሚነግረኝ ይልቅ እንዲማያራርቀን ስለማወቅ ተመኘሁት፣ መናገሬን ቀጠለ፣

«መደረብን፣ ከዚያም አለመስማትንና አለመጠንቀቅን አይደል እኔስ የፈራሁት፣ "ያወቅት ጠላት ከወዳጅ ቀጥር ነው" ይባላል። የግራ ከቀኝ ጠበኛውን ለማስታረቅ፣ ያልከሰከሰውንና ያሸከረውን የቅማሬና የጉንደር ሰው መልሶ እንደነበረ ለማድረግ፣ በይፋ ለእስራኤል መንግስት ነገሮ፣ የእስከሁኑን ስህተት ለማሰፋት፣ የብጥብጣችን ዋና ምክንያት በመሀከላችን የገባ ዘዋለ የሚባል ወንበዴ ነው በማለት እሱን ገድሉ በዚያ ላይ እርቅ ማውረድ በንዳንድ ሰዎች ተመከዋ አልቿል። አሁን… የሰውን ወገብ የያዘው ያንተና የሌሎችም ጊደኞቹ ሸፋኝነትና መደረብ ብቻ ነው፣ ሌላው ነገር አልቿል፣ መግደል ብቻ ነው የቀረው» ሲል፣ «ቅስማለህ ብርሌ! ፈራሁ! ስር ያለው ነገር እንዳምታወራ ገባኝ። መሰረት እያስያዝክ አቅርበው፣ እድግ ስትል የቅማሬና የጉንደሬ ንግባር በዘዋለ ላይ ተፈጥሯል ለማለት ነው፣… ነው የምትለው?»

«ጥንስሱ የፈላው በቅማሬዎች ነው። ጉንደር ላይ እባብ

ነድፎት የሞተ መምህር ጉዳይ ሰምተህ ይሆናል፤ እነሱ የሚሉ… የቀኑ የጎንደር ፈላሻዎች ገደሉት ነው። እኛ በናወቅ ግን እብ… ነው የገደለው። የጎንደር ፈላሽ ገደለን የደም ማጋባት… ከምናስበው፤ ያጠጠጠን የጎንደር «ጉይ» እሰና እሱን ገደለ… በሱ ደም ላይ እርቅ ይወርዳል የሚል ጭምጭምታ ሁኖ ባለ… በንብዶ ግን ወደሊሳ እንጠር ተስ ውጧል፤ ከጎንደርም በ… ዘዋለን በጣም የሚፈልገው በመቢዘተ የእብብ ነገር መከሰ… ጀምሯል። እንዲያውም ስለዚህ የሚያነሳ የለም። ዘዋለ ግን ለመታረቂያ እንዲሚሆን ታይቷል። የነበረ ብጥብጥ ቢዋርም… በዘዋለ እለፈ፤ እርሱት ብሉ የማሰብ መሳ ነው። በሀ… የማያስጠይቀው ጉዳናም ደኸ ነው ተብሏል»

«አሁን የምትለኝ… ይህን የሚፈፅም ቡድን እናቋቋም ነው… ወይስ ነገር ተደራጅቶ አልቋል ነው?»

«በትግሬ በኩል፤ እከሌ፤ እከሌ ተብሉ የሚነሳ ሰው የለም። ሁሉም ባንድ ሆ! ብሉ የሚሰለፍ ነው። በጎንደር በኩል ተሰባሪዎች ቀጥር ሰዎች ናቸው። የሚደፈር ብዙ አልተገኘም፤ በቀርጥ የተሰለፉት ግን እያመናቱም፤ እንድ-አራት ይሆናሉ። ከዘዋለ ጋር በጥብቅ ተቃርኖ የገቡና የጠሉት በመሆናቸው "ሲሸኝ፤ ጤስ ወጋኝ" ብለው የተሰለፉ ስለሆኑ እምነናቸዋል፤ ያደርጋሉ። አሁን የቀረን ነገር በሱ ገጥ ተሰባሪና ተቿራሽች ናቸው… የምትባሉትን ማገለል ብቻ ነው» ብሉ ትንፋሹን ሲውጥ፤ «ከተኛ… አይቀር፤ ይንጋለሉ ነው። በደንብ ◦የሚሰራ ከሆነ ለደበው፤ ሰውየውን ለማዘል፤ በቅርብ ያለነው ጠለጠ እስተዋዕለ… እናደርጋለንና ይህን እትናቀ። ድርጊቱ ከተፈፀመ በኋላም የቃል… መስያየት እንዲይመጣ የሚወሰደውን እርምጃ ማወቅ ይጠቅማል። አለዚያ፤ እንድነት እንፈጥራለን ሲባል፤ ሙቶ መከፋፈል እንዳይፈጠርና ሰንደየን እንዳንዋር» ሲለው፤

«እውነትክን ነው?» አለ።

«ምን ማለትህ ነው፤ እውቅክን ነው ስትል?» አልኩ፤ እስከሁን የተጠራጠረኝ መሆኑን በመገንዘቤ፤

«የምትራዱ ናችሁ ወይ ማለቴ ነው?»

«ባገር ከመጣ፤ ልዩ መሆን እብድነት ነው፤ ደግሞም የሚመስል ነገር ነውና ከገር እድግ እንወጣም። አንተ ባንድ… ነገር ስትሰለፍ፤ እኔ በሌላኛው የተሰለፍኩበት ገጥ ተሰልፌ "እጅን-በእጅ" እንደሚሉት እርስ በራሳችን እንተባለቅ? አንተ ለኔ ተጨፍተህ መስሉኝ ይህን የምናወራው! በእንዲህ ሁኔታ መሸከፍን እወደዋለሁ፤ እሙቅ! አትጠራጠር ተሰልፌ እረዳለሁ።» ሲል የደስታ ትንፋሹ ከጆሮዬ ላይ አታተተብኝ፤ እዚያው ላይ ደስታ ዋጠው።

«እኮ ክንዴ፤ ያንተ ልብና ልዩ ነው፤ የወንድም አድናቆት እንዳትሰኝ፤ ከብር እደግነታችን የለቀምኩትና ጠልቴ የማወቀው ነው። ያንተ ነገር ሰውን ሁሉ ሲያስጨንቀው፤ ክንዴን ለኔ ተወት ነው ያልኩት። እወቀው! አንተ ጉልያድን ሁነህ ነበር ሳገር የታየኸው። ሁሉም ያነሳውና የፈራው ያንተን ስም ነበር። ደግሞም ቢሆን እውነት ነው፤ አገር ከንተ ጋር ፊት ተዟዞሮ የቅ ገቢያ ሲወል! በል፤ አሁን ፊጠ አደርሻለሁ፤ ጨለማውን ለብሰንና ቡና እየጠጣን እናወራዋለን። በቴሌፎን እንዲህ ያለ ነገር ዝርዝር መንዛት እያስተማምንም። ለሁሉም እደበጀም ነው።… የ"ሸን ቤትን» (ያገር ወስጥ የሰለሳ መረብ) ቴኘ እሰራርና መረብ መገመት እያደግትህም። ጠብቀኝ»

ጉልያድ ነህ ያለው ነጥብ ለምን እንደገባ ከንከኛኝል። ግና የመተንተን አቅሙ ቢሆን ስለሚችል፤ ተርቢ ለናቃው አልፈለገሁም። "ሸን ቤትን" እስመልከቶም ልተርበው የምችለው ነገር ከምሳሌ ላይ እንደተጣደ ቢተርም አልነደደኝም፤ ሆኖና ቴሌፎኑን ወገረው፤ እኔ ግን እንደመፍዘዝ እድርጉኝ ከእጀ ላይ እየሞኸ ብዙ ተገተርኩ፤ ሲመልስልኝና መሄድ ዋና ነገር መሆኑን ሰረዳ ተንጠርዥሮ ዘጋሁት። ቀጥዩ ብቻየን መግቅ ገባሁ። «ክኔ ለመድረስ ይፈጃል ያለው ጊዜ ከመዋሪያ ቤቱ እስከቢርሸበ ይፈጀውን ያህል ነው… እውነት ብርሌ ከቤቱ ነው የሚነሳው? በመዘንጋቴ እንጂ ጠይቄ መረዳትም እችል ነበር። ዘዋለን ፈልጌ ሊገለው ነው ብዮ ልለፍለት? የለም፤ አይሆንም። ከጦሩ ሜዳ ላይ ሞት እየፈለገህ ነው ብሉ መናገር እብደት ነው። ዛሬ እይገሉት! ገና በሂደት ላይ ያለ ጉዳይ ነውና ሁኔታውን ከሌሎች ጋር ሁኖ ማስበጥ ይቻላል። ይህ፤ ተጨናቂ መሳይ ነፍስ-ገዳይ ዘመዴን ወሬ በሙሉ መጥጥ እደርጌ ልብሳና በመጨረሻ የማደርገውን እደርጋለሁ። በእውነትም ሰሪ ታጥቀዋል ማለት ነዋ! ከጦሩ ሜዳ ላይ እንገደል ማለት? ዘዋለ? እኔን ያልታወቀኝ ስህተት እውነት ሰርተህ ይሆን? በፍፁም አታረገውም።» አልኩ ጥርጣሬ በተመላ ወኔዬ! ገልጨው የነበረ ያልጀብሩ መፅሀፉን ዘጋሁት። ደመ ነፍሴን ግቢውን ዞርኩት። ሀሳቤ እክላቴን በገዛው ጊዜ ስወላገድ በቀር፤ በዚያ የግቢ እክብብ በጣም ተንቆራጠጥኩበት። የማደርገውን እውቄ አልነበረም ጊዜ የበጠ እረማመድ የገባሁት። የተንከሉ አራቱ ሰዎች እነማን ይሆኑ፤? ግን ከምጠረጥራቸው አንዱን በድንገት ቢገጥመኝ፤ ፊቱ ያሳጣኝ ይሆን? ማወቄን እውቀው መሆኑኑ ቢገጥመኝስ? እንደሁልጊዜው ሁኖ መታየት ይቻላል?… ከዚህ ጭንቀት ይልቅ ጋደኛዬን እስካገኝ ድረስ ሌላ ሰው ከማያየኝ ቦታ መቀበር ይሻለኛል» አልኩ፤ ለራሴ።

እንደመሰንኩት እኪሴ በቂ ሲጋራ ባላ አዲስ ልገዛ የተማሪውን ግቢ ወደምስራቅ ትቸ ወደደቡብ ተዘቀዘቅሁ። አንድ ብርርና አንድ ፖኬት ሲጋራ ከመልሱ ጋር ተቀበልኩ። መልሱን ልቆጥር ስሞክር ልክ አልመጣ አለኝ። እዚያው እንደቆምኩ ደግሜ ቆጠርኩት፤ በፍፁም ልክ አልሆነም፤ ብርእን በምቆጥርባቸው ጣቶቸ እማገሬና ጠርቅቴ ይዥዋለሁ፤ ቅንሽ ምቾት የነሳኝ መሰለኝና በከንፈሮቸ ያዝኩት። የሱቁን በር ሳልለቅ በስተኛ መቀጠሬን እንደሀፍረት ቆጠርኩት፤ ወጣሁ። ባለሱቁ እንዳያየኝ ተገን ይዥ አራቴ ቆጥሬ ተመልሽ ገባሁ። ገንዘብ አጉድሉ እንደሰጠኝ "እርግጠኛ" ነበርኩና፤ በጣም ባለጌ በሆነ አቀራረብ፤ ለራሴም ጆሮ በቀፈፈኝና በምቸው በማጠፊ ውቀው ቁርቃሪ ድምጼ፤ «ሰውየ! መልስ እንዴት አዛንፈህ ትሰጠኛለህ?» አልኩት።

«ጆንጆ! እንዴት ቢሆን ነው፤ እባቡቸ የሰጠሁህ? መልሱ ስንት ነው?» ሲል፤ እጄን ከነሰንቲሙ ዘረጋሁለት፤ «እና፤ ምን ነካህ! ሂሳብ? ምስኪን፤ መልሱ የያዝከው ገንዘብ ነው።» ሲል ቀሪ ሀተታውን ቀሚ አላስጨረስኩትም፤ ገና ብርሌ ብሉ ቃል ሲወረወር ነበር አይኔን ከደኘ ሌላ የሕሊና መዓት የደረሰብኝ። አንገቴን እንደደፋሁ ዘሬ፤ ሀፍረቴ ዳግም ወደዚያ ሱቅ እንዲረገጥ መልሶ አልሰደደኝም።

ይሆን በእንደያ ሆኖ፤ ብርሌ ካለኝ በአቱ በድበት ደቂቃ ዘሉ ደረሰ። በሀበሾቹ የቀጠሮ ሰአት እናት መምታት ደክመት እንፃር በጣም የሚደንቅ፤ ቀልጣፋ የአት አክባበር ነበር። የሞቀ ሰላምታ ተለዋወጠን ቡና አዘዝን። እኔን ድል በማድረግ ስለቀናው ይመስለል፤ አይቸለት የማላውቀው ተጨናቂነት አበዘ። በእርግጥ "ደብሏት የተያዩዋትን አምራ ጆገራ ይሏታል" እንደሚሉት ሊጠቀምብኝ የማደራጃና ወሸታም፤ አድዮ የማይገኝ አቀራረብ መሆኑንም አላጣሁትም። የተበጠውን ያህል ሊያቀብጠኝ ቢሞክርም፤ ውስጠ-እኪሳቱ ምቾት እንዳነሰው ቀረ። በንድ እከል፤ በንድ ፋታ ሁለቱ ተፃራሪ ነገር መሆን አይቻልም። የውስጠ-ህሊናየ ምተራና እሱን የሚደዘው ከንፈሬ መግት ገጠሙ። በማስመሰልና ከቁጥጥሬ ውጭ ሊመጣ በሚችል አለማስመሰልም ውድቀት ተረታሁ፤ በእውነት እስመሰየ የምባሳተው ስህተት በሰው ተፈጥሮ ሊገመግም የሚችል ሲሆን፤ በዚህ ወቅት ግን በማስመሰሌ ላይ ማስመሰል እንዳይነበብብኝ መጠንቀቅ ነው፤ ከሰው በላይ ያደረገኝ ነገር ቢኖር ግን ከቁጥጥሬ ውጭ የሚመጣው የእድቢው ጉኔ አለማስመሰል ነበር። ብዥ ወኖታውን ጆመረ፤

«ክንዴ ትስማለህ? ዝመድ ከዘመዱ እህያ ከመዶ ይባላል። ተማክረው ምን ያሉት እንቅን አይሸትም ማለት የቁም ነገር መገኛቸንም ይሆናል። ይገባሀል፤ ብዙውን ወኖታ በስልኩ ንክተነዋል፤ እንዲያውም ፍራፍሬውን ከልተነዋል። አሁን ማድረግ ያለብን ማገራት፤ ነገር እንዳይወጣ ያንፍበል የምንለውን ቀዳዳ ሁሉ መወተፍ ነው» ሲል፤ ከመደሬያው ሀሳብ መድረስ ነበርና አለማየ፤ «የኛ ቤት ሰው ወኖታ ተሉ-ተሉ መድፋት አይሆንለትም። ቁም ነገር አይጠፋንም፤ ከመተለጣፍ ላይ ግን እግዚር በመጠበቂያው እየጠበቀን ነውእንጂ በመጊተት እንጠፋለን። ቅንተናህ ፍልስፍና ነው። ቁርጥ-ጣል፤ ብንስ-መታ አድርገን ከኖናው ድርጊት ገብተን በጊዜ እንዝከፍ። ብዙ ሰንቀመጥ እንእክሊ በዚህ ግድም ታይተዋል መባልን ያስቅብላ» አልኩ፤ ዙሪያ ድፍረቱን፤ አቀራረጡን ብሎም እስከምን ድረስ የልብ-ልብ እንደተሰማው ለማሰሰ።

«ውብ ነገር እነሳሀ "ፈቀቅ ብለህ ቅዘን፤ እንዳታበሳሽን" ይላል እፍንጫውን መያዝ የፈራ ልብም፤ በታ ስመርጥ ተጠንቀቂ ነው፤ ዘዋሪ በታ ስለሆነ እበሸ አይመጥብትም። እበበለሀ ግን እውነት ነው፤ እንደፈለግሽ ተፍረክራኪ የለም፤ ሁኔታው በደሀና ከሄደ ሁሉም ደሀና ይሆናል። ከተበላሸ ግን ማስከከና ራብን ማውጣት በሁሉም ይጠናልና ጥቆማህ በጣም ጥልቀት አለው። በዝርዝር ወኖታኪ ከሌላው ጋር ሆኖ የማነሳውና ካንተ ጋር ሆኖ የምደፋው ነገር የማይና የመሬቱን ያህል ይርቃል። ምነው ማለት የሰው ምቾት-ምቾት አለው።

«ሁሉም ነገር ተከውኖ አልቋል። አደጋውን የሚገሉ ሰዎችም ተመድበዋል። ከጎንደር በኩል በርምጃ ወሰጅነት የተመደቡት፤ ከዘዋለ ጋር የግል ቂም ቢኖርባቸውም የመደጉጊያ ገንዘብ ደግሞ ከቅጋሬ ሀብታሞች የተዲረጉ ናቸው። በጎንደሬነታቸው ጎንደሬን መግደል ቢፈሩ ገንዘቡ ያበራታቸዋል ከሚል የመጣ መላ ባይሆን አልተረም። እዚህኛው የወኖታ ብሌቱኪ አልደረሰኩም፤ ሲባል፤ እንዲያው ኹክ ያለ ወዳጅ ነው የነገረኝ። እንደሚሉትም፤ ገንዘብ የጠየቁት ገዳዮቹ አይደሉም፤ ከቅጋሬ አስተናባሪዎቹ የመጣ የደስታ ማብሪያ ምርቃን እንጂ።»

«ይሀ ነገር፤ ብርሌ! የተታረነ ነገር አይመስልህም? ማለቴ፤ ባንድ በኩል የሀዘብ እርምጃ ነው፤ በሌላ በኩል ዘዋለን በግል የጠሉ ሰዎች፤ ከዚያ በገንዘብ የተገዙ ሰዎች ናቸው የሚገሉት ማለት.. የጠራ ነገር ነው እንዴ?»

«ልብ ብለህ አዳምጥ! ድርጊቱ የሚፈፀም መሆኑን አትጠራጠር። በየመልኩና በየገጡ ግልፅ ሳደርግልህ ነው።

በመጀመሪያ የቶሉን ታሪክ፤ ከዚያ ግልበሽውን ሳብራራልህ መስመሩን ደግሞ አንተው አስጠብቀኝ። የእርምጃው እንቅስቃሾች ስድስት፣ ዋናዎቹ አራት፣ በቁር ጠጆቹ ሁለት ብቻ ናቸው። በትግሬ በኩል፤ ዘነበ ከዘዋለ ጋር ቂም የገባበት ምክንያት ጎንደር ትግሬወችን በከሰሰበት ጊዜ የፃፈውን ማመልከቻ በእንግሊዝኛ በመተርጎሙ፤ ትግሬዎች ሲከሰሱ ዘነበ ወንጀል አቀንቃኝ በመሆኑና፤ ለጠቅላይ ሚንስትር ቢሮ አስጥቶኛል የሚል ቂም ቢሆን፤ የማመልከቻውን ርቀት እንደምታውቀው ሁላችንም የነበርንበት ጉዳይ ነው... ምናልባት ባያነብልን የቀረና የጨመረው ወንጀል ኑሮ ይሆናል፤ መቸም፤ ይህን አንደኛ ክስ በሉ።

«ሁለተኛው ሲሙ ነው። በብጥብጡ መሀል፤ ወደ ጎንደርን አልመሰለ፤ ትግሬ እንዳትለው የትውልድ ሸንት የለውም። ከመሀል ሁዋ ሲያታጥና ነገር ሲያመለስ ጎንደሬ ተመስጄ ሁሉ እንደሀ አለው። ትግሬወች ደበታቸውን ያህል የወረ አቀባበይ አድርገውት ከረመ፤ የጎንደርና የትግሬ በሬሉ በጉዋ ሲለይ የሚጠለም ሆነ የሚለቶም ወረ ጠፋ፤ "የእባብን ልጅ በእንጭው" በማለት ገጥሀን ለይ አሉት። ዘመድም ከደው። ያየኸው ነው፤ ደፍን ጎንደርንና ጭሁሩ በሙሉ ዘረ ነው። ግና ወገኑ እኩ እንትፍ ብሉት አስጠጊ ሲያጣ ወጀጆ ማድረግ ጀምሯል። ግበዶ በግልጥ ታይቷል። እኔስ አይቸውም አላውቅ፤ እንዳንዴ የሚወሰደው ነገር አለ አሉ። ታዲያ ነገርን ያላከከው፤ ከዘመድ ጋር አጣላኝና መገፋ አራራቶኝ ያለው ዘዋለን ነው።

«ሶስተኛው የአከለ ታሪክ ነው። የአከለው የተብራራ አይደለም፤ ግና ሰሬ ነው። ሰው አጥርቶ አላወራውም፤ እሱም ቢሆን እንዲጠራ አልተጨነቀበትም። የሚባለው ግን፤ ተግሬ ባለሁና ከምበር ጎንደር ስመሰለስ ቸቸላ ከበረ ማንቂያ ላይ እየተቀመጠ አንተ ሟከለ ሰረ፣ ተሸከሚና የቡዳ ልጅ እያለ ሰደበኛል፤ ሁለተኛው ዘዋለ... መቸስ በክርስቲያንነት በጣም አይደል የሚጠረጠረው? የታወቀ የፈላሻ ዘር እስካሁን አልታወቀለትም። ቸቸላ ደፕር ነበር አሉ። ያለ አባት ልጅ ሰርቶ ወደውጭ አገር ሊሸጥ ሲሞክር ተይዘ አርባ መገረፉን ታውቃለህ... » ሲል፤ አይኔ ፍጥጥ አለእንጂ መልስ አልሰጠሁትም። ይህን ተመልክቶ፤ «ካልሆነም ሰምተህ ይሆናል። የዚያን ቂም እዚህ ሊበቀለው ይመስለኛል፤ ይህ ጭምጭምታ በሁሉም ተነግሯል። ይህን አለመስማትህ ይገርማል። አከለ ታዲያ ያባቱን አርባ ጅራፍ በዘዋለ ሞት ሊወጣው ጎምጅቷል። ባንደኛነት የተያየው ሰው ነው።

«የቀረው አጂቢ በሴት በኩል የተጣላውና ከዚያ የተፈጠረ ጣጣ የያዘው ሰው ነው። የዘዋለን ጊደኛ ታውቃታለህ። ቻኘው በጣም ጉድ ተሰርቷል። ከኢትዮጵያ እንደመጣች፤ የሆነ አገር የሀበሻ ሴት ውድነት ታውቀዋለህ፤ ቻኘው በሴት ፍለጋ ቢገዛ ይቀርብታል። እሷም የተንደገደገች ናትና ከሸግውን አውቃበታለች። ሴት ጊደኛዋን ሁሉ እያስከተለች በነጋ ጠባ መግቢያና መውጫ ቻኘ ይሆናል- የቀለም ቴሌቪዥኖን ከገዛ ሰንብቷልና፤ እሱም ሲጠራ በዚያቹ እያመካኘ፣ እሷም ከነአጂቢዋ ሰትዝመትበት በዚያቹው እቃ እየተመሁኘ መቃረቡ አልፈት ይሆናል። ሴትነት ያውቃል። ግብሰል ከቻኘው የቀረ ነው። ቴሌቪዥን ባይገዛም ባልትናው ከጠራ ሜዳ ሰይ የለመደን እፍንጫ ይወዘውዛል። ወጡ ልዩ ነው፤ እንጀራ ከማንክስከሽ አቤት፣ ወየሁ! ብሉ ይመጠላታል። በሱ ግድም አገር ጥሉሀ ገብተሀ ኑረሀል ከንዴ?»

«እረ ምን ጥሉኝ፤ በል ግፋ!» እልኩት፤ የእውነት ከሆነ፤ አሁን አቃረኝ እንጂ፤ እስራኤል ውስጥ እንደቻኘው ቤት አልበላሁም። ይህን ውዝፍ ጨዋታችንን ስንጨርስ እዚያ ቤት እንዳይወስደኝ ፈራሁ፤ የግድያ ገመዱ መፍትያ እንዲሆን ከብዙ አቅጣጫ መገምገም የቻልኩት ነበርና።

«ታዲያ ቻኘ ሆየ ይህች ጉብል ወደቤቱ እገር ማብዟ ቢትወደኝ ነው ይልና ማታለያውን፤ ማታረቢያ ብትለውም ይሆናል፤ የለይ የታች ሹራቡን፣ ራንግለሬንም ገዝቶ በመጨረሻ ያገር ሸማግሌውን እዘጋጅቶ፤... እሷም ሰው ላከ ባትለው የቀረች አይመስልም፤ ወደዘመዷ ይልከና ይችን ልጅ ለቤቴ ያሰኛል። ዘመድ አዝማዷ የሚያውቅበትን ጉድ እንጂ እንዴት ቢደፍረን ነው ይሀ...!» ይላሉ። ሳገር የተከሰተ የእድሜው መገፋትእንጂ ሌላው የኩርፍያ ምክንያታቸው አልታወቀም። ከእድሜው መገፋትን አንተም ገምተው፤ ግና የወንድ እርጊ የለውም፤ በሰባና በስማንያም... እድሜ ስጥቶት ከዋረ ያስወልዷል፤ ወንድ ደም አይቶርጥ! ቻኘም እምቢታውን እንደሰማ ለጊዜው እሷን እየተሸሸ ገም ይላል። እንዲህ በፍቅር በነደደበት ሰሞን ዘዋለ ዘው ብሉ ጥልቅ ይላል። ቻኘ ሆየ በዚህ ጊዜ የዘመዷን እምቢታ ሁሉ ወደዘዋለ ያላክከዋል። ይመስለኛል፤ አንተም ሆንክ እኔ በቻኘ በታ ብንሆን እናፍራለን። የቻኘ ቂም የበቀለው እንዲህ ነው። በዚህም መሰረት ይህችን የመሀከል ሴት ለቻኘ ሊያገቡ የከጀሉ ሁሉ አጅበውታል - ከዘዋለ ጋር ያፈራትታት ይሆናል በማለት። ከክርስቲያን ጋር እየተኛች ዘር እንዳታበላሽ ፈርተዋል። ብዙ ዘመዷ እንዳትጠጋ አስደንግጧታል። ስትሰነብት ግን በጣም

ተሳመደችው፤ ዘዋለን ከሙራቷ ደልቶ መለጠቂ ባስ። የታገ አጃቢዎችም ጥቃት ዊ በዚህ መንገድ ነው። እንግዲህ እርምጃ ወሰጅ ሁሉ ይህን ይመስላል።»

«በመጀመሪያ የነገርከኝ ዘዋለ የህዝብ ጠላት በመሆኑ ህዝባዊ እርምጃ እንደወሰደበት ነበር። አሁን ሳብላላው ግን የገለሰበች እርምጃ ይመስላል። የመላው ቤተእስራኤል አድማ እንዲመስል እንዴት ተደራጀ?»

«በዚህ በኩል የፖለቲካ ስራ እየተሰራ ነው። ይዉንታቸዋልና ያገባቸዋል ለተባሉ የቤተእስራኤል አዉራዎች ተጠቅሟል። አንዳንድ የተፈራ ሰው እንዲደሰግ ሁኗል»

«ፖለቲካው ምንድን ነው?»

«ኮሚኒስት ነው፤ ኢህአፖ ውስጥ ዋና መሪ ነበር፤ ኢህአፖም የቤተእስራኤል ጠላት ድርጅት ነበረች። ከያሲር አረፋት ጋር ግብሩን እስራኤሎችም ጠንቅቀው ያውቁታል። የምታውቀው ነገር ነው፤ ኢትዮጵያን የሚያምስ ነገር ምንግዜም እርሽ የሚፕስውና የሚበትነው አረብ አገር ነው፤ ከታሪክ ያየከው ነው፤ ግንኙነቱም የህበሻ ንቅናቄ የሚጀምረው ባረብ በኩል ነው። አረብ አገር ሲሉህ ደግሞ እስራኤሎች ምን እንደሚሰግቸው ታውቃለህ። ስለሆነም፤ ዘዋለ የእስራኤልን ቁጣ በቤተእስራኤል ላይ ተወጥቷል። ቤተእስራኤላውያንን እንበለ-ፍርድ ገድሏል። ሴላው፤ በኢትዮጵያ ባለን ሲያድኑን፤ ሲቀጠቅጡን፤ ሲደበድቡንና ሲያጥርዱን የነበረው የፊውዳል አግሬ ብሎም ክርስቲያን ቅንጮ ዘር ነው። ከዚህ በመነሳት እዚህም ሲበጠብጡን፤ ሲሰልሉን ነውና የመጣው የጠላችንና የከፍፍለችን ዋና መሪ እሱ ነው። ለዚህም ይረዳ ዘንድ ምስክር መረጃ እየተዘጋጀ ነው። ከድብቅ ከሚኒስቶች (እስራኤላውያን) ጋር በመሆን የደቡብ አፍሪካን ጉዳይ እንስቶ በሰልፍ አገሪቱን አባጥቷል፤ ማናቃትም አድርጓል። ኢትዮጵያ ውስጥ የታሰረ ሰዎችችን ለማስፈታት ያቤቱታ ምክር ባደረግንበት ጊዜ እንደሌላው የኢትዮጵያ ህዝብ ወንጀል የሚሰራውን ሌባና ሰው በዳይ ሁሉ በዕየናዊነት ስም ለማስፈታት እልሞከርም፤ ለመንግስት ማባበሉም ልክ አይደለም ብሎሏል፤ ይህ የሚያስየው በኢትዮጵያ በኩል ጥብቅና መቆሙን ነው።

«ያደፈውና ያላደፈውን ሰው (ይሁዳዊ ያልሆነና የሆነ) ለመለየት ወጥታ ሲነሳ ተቃሳቅሰው የመጡ ባሮችን እንደገረዙ ማሳሰቢያ በተነሳበት ጊዜ ሀይማኖት የግል እምነት ነው፤ ስለሆነም የጥርነት ጥያቄ ከተነሳ ሁሉም ፈላሻ ባሪያ ነው፤ ሌሎችን ባሪያ ብሎ ራሱን ነፃ የሚወጣ ህዝብ አይደለም፤

ከመጀመሪያውኑ ፈላሽ መልዋ ያለ ሀበሽ ነው፤ ሀበሽ ደግሞ ሁሉም ባሪያ ነው፤ ፈላሽ ሀበሽ ከሆነ ሌሎችን ይሁዳውያን አይደሉችሁም ብሎ ከስ በዚያ ላይ ለመጠቆም መብት የለውም፤ ባሮች እንደጠመቁ ከተከሰሱ፤ የገዟቸውና በጉልበት የገረዷቸው መሰቀል አለባቸው።» ብሎ ተችቷል። ሌላም ብዙ የተነሳና የማሳስታወሰው ነገር ሞልቷል፤ ነገር ሲብራራ በጊዜው ይጠራል።

«በእርግጥ፤ እንዳንድ ዘዋለን የሚደግፉ በተቃውሞ ይነሱ ይሆናል፤.. ከእርምጃ ወሰጆቹ ጋር ጠብ ያላቸው። መቸም ሰው ያለበ ጉም፤ ያለጠብም አይኖርም፤ ሁሉም አይወደውም። በመሆኑም መንግስት ከእርምጃ ወሰጆቹ አደርሳለሁ ብሎ ምርመራ ከጀመረ ለተቃውሞ ስለማይሰልፍ እስወጥቶ በደልን መንገር። በዚህ ብዙህ እርምጃው (ግድያው) ህዝባዊነቱን ለማስመስከርና መጠቂያ ጉዳናውን ለመዝጋት ተከጂሏል»

«ዘዋለ በክርስቲያንነቱ ሲገደል መዘዝ አያመጣም? የቅማሬ ፈላሽና ጉንደሬ ፈላሽ ታሪቀ በቅል፤ ዘዋለ ፈላሽ ባለመሆን ሲወነጀል፤ የጉንደር ሰው ኢትዮጵያ ለቀረው ፈላሽ ደም መጋቢና ማለቂያ ምክንያት አይፈጥርም?.. ይህ እንዴት ታየ?»

«ይህም ተብላልቷል። መንግስቱ ሀይለማርያም ህዝቡን ተበረቅሁ እያለ ነው ቀን በቀን የሚሞኸው... ቢሆንስ አንድ ክርስቲያን ተገደለ ብሎ ህዝቡን የሚዉርስ ነው እንዴ? በመንግስት በኩል እንደዚህ ከየኸው፤ ክርስቲያኑ ህዝብ ከተቆጣ ደግሞ ሲሆን የሚችለው በግብጥና እስራኤሉ ጦርነት ጊዜ አረብ ይውጣ እንደተባለው፤ ቤተእስራኤል ይውጣ ይሆናል፤ ይህም ተወዳዳሪ የሌለው የቀረ ሰዎችን ማውጫ መንገድ ይሆናል፤ ሰስት ወፍ ባንድ ደንጊያ ተመታ!.. ሁዋ የማያውቅ ጀብድ! የሰውየው መገደል፤ እዚህ ያለው አንድነት መፈጠር፤ የተለያየውን ቤተሰብ ሁሉ ሲያገናኘው የተዝረከረከው ሁሉ ስምረት ይገባል። የመጣ ቢመጣ በበደለን ሰው ምክንያት መቅረየስ ከፍተ መንጋ ልዉርስ የሚል ፍጥረት አይገኝም፤ ሂትለር ተመልሶ ከልቶመ በቀር» አለ።

ነፍስ ገዳዮች በሙሶሎኒና በሂትለር ለምን እንደማይታዩ ንገረኝ ብለው በወደድኩ ነበር፤ ግና፤ ይህ ዘመዴ የግድያው አውራ እንደሆነ በደንብ ግልፅ ነውና ጥያቄየን አይመልስልኝም። የመጨረሻው እስተያየቱም በሉ የተፈጠረእንጂ ከድማው ሳይ የተጠነበት መሆኑን ተጠራጠርኩ። እንዲያ ግለቤ ቅንሽ መዝናናት ቢሰጠኝም የጥርጠረ ማጥሪያ ጥያቄየን ገና አላበራሁም፤

«ፍርድ ቤት ማስረጃ ይጠይቃል፤ ለዚህ የተጤነ ነገር አለ? ብርሌ።»

«ከላይ የጠቀስኩልህን መሰረት እንዲለ ይዘህ... እንዲያውም

ፍርድ ቤት እስኪደርስ ግን ይጠብቃል! ከመንደር ሰራው እንደተፈፀመ ጋዜጠኛው፣ የሬዲዮኑ፣ የቴሌቪዥኑ ዜና አቀባይ ሳይቀርብ ይህ ነገር ይታፈንልን ብሎ ለፖሊስ ማሳወቅ እንጂ። ፖሊስም ይህን ምስጢር ወደ ውጭ አያወጣም። ፈላሻ በፈላሻ ቢሆን የዜጋ ወንጀል ነውና ስዕሉት እርቅ አይቶ ደም፣ ይጣራ አይጣራ የሚባል ነገር የለም። የዘዋለው ግን ለሀገሪቱ የውጭ ፖለቲካ መበላሸትን ስለሚያስከትል መደበቁን እነሱ (እስራኤሎች) የበለጠ ይጨነቁበታል፣ ዋናው ነገር አስቀድሞ መጠቆሙ ነው። ክርስቲያን በይሁዲዊ ተገደለ ብለው የሚያወጡ አብደዋል? ለመጠበቂያው ግን፣ ስለሰላይነቱ፣ ከኢትዮጵያ ማስተወቂያ ሚንስትር የመጣ ማህተም በድንቹ በመቅረፅ ዳብዳቤ ተፅፎ፣ ግንኙነቱን ለማስመሰከር ሁሉን ነገር አስመሳዩ ቀራጭ ሰአሊ ሁሉ በደንብ ተደራጅቷል። ፅሁፉ እፍደሁኔታው የሚረቀቅ ነው ብለዋል»

«እደራሁን፣ እንዴት ቢቀባጥፍ ነው! መተህ ነበር አትለኝም! ይህ ሁሉ ተግባር እንደህ ሲደራጅ ነጋሪ ዘመድ ማጣቱ የሚገርም አይመስልህም?»

«በያለበት መፈላሰም ለፈላሻ አዲስ ነገር አይለደም። የኢትዮጵያን ሰነ-መንግስት ያረቀቀው፣ የነደፈውና የተራቀቀበት ግን ሆዋ ነው! በፖለቲካ በኩል የሄድክ እንደሆነ ደግሞ አይነታ ሰው ፈላሻ ነው። እዚህም ብዙ ሊቅ የሚወጣ ይሆናል፣ ይህ ሁሉ እቅድ እስካሁን ያልተነገረህ ተፈርተህ ነው።»

«ዘዋለ ፃፈ፣ አሊያም ተፃፈለት የሚባለው ነጥብ ምን ሊሆን ይችላል?» አልኩ፣ የድጋፍ ሀሳብ ለመስጠት ብየ የወጠንኩት ሳለ፣ መልስ ግን ልናገረው ያልኩት ተምታተብኝ ወደ ጥያቄ የወዘፍኩት ነበር። ብርሌ መልስ ሲሰጥ እርቅ አልቶየም። ግና የተናገረውን ከመድገም በቀር ሌላ የሰጠኝ አዲስ ፍንጭ አልነበረም። ለሰጠኝ ትንተናና፣ ትችትና ዜና ድጋፍ ለመስጠት፣ «እውነትክን ነው። ሀሳብ አይጠፋም። ደግሞም በውጭ ጉዳይ ሚኒስትር ማዘዣ መፃፍ የለመደ ሰውም አይጠፋ ይሆናልና ይህን የሚያውቅ ተፈልጎ ይሰራል፣ ግና አስቀድሞ ማዘጋጀትን የመሰለ ነገር የለም። – አሁን እኔ እንዳደርግ የሚፈለገው ነገር ምንድን ነው?»

«ያንተው በኩል ርምጃ ቀላል ነው፣ ከእርምጃ አትግባ። እላየሀ፣ አልሰማሀ፣ ሁሉም በየዘመዱ እየተሸከፈና ለሰሞኑ የሆነ ነገር ፈጥረሀ ከዘዋለ መራቅ ብቻ ነው። ጉዳዩ ከተበራ በኋላም... ወየልሀ! አየሁ አላየሁም ነው ብለህ፣ ነገር የመጨረሻ ፈረንጅ እስኪደዝ ይሆን በሚመስከት አካባቢ እንዳትደርስ። የፈላሻ እንድነት የሰርጉ ወጭት እስኪፈቀፈቅና ቀንጫም ማህደረን

እስኪያበስ ነው። አንድ ነገር የመረቀዘ እንደሆነ፣ እርሱበራሱ ነው የሚፈጀው መብላት ሲጀምር ተብላ ብለህ አንተ ግን እንዳትበላ ዘር ነው»

«እርምጃው የሚወሰደበት ቀን ተቆርጧል?»

«ሰሞኑን። እንዳንተ ያሉትንና ይቀርቡታል የሚባሉ፣ በደንብ እንዲርቁ ያልተደረጉትን እርቆ... እስዚያ ዘለው ይደረጉሉና፣ እንድነት እንፈጥራለን ስንል እርስ በራሳችን ገበያ ለገበያ እንዳንፈላለግ፣ ደም እንዳይበቅል. በማለት፣ ሁሉ ተሸከፈ ሲበልና ብቻውን ሲቀር ቅንጡን ይሉታል»

ከመጀመሪያው ያሳሰበተኝ፣ ካንዳንድ በደም የተሳከረ ነፍስ ገዳይ የሚወጣ ቃል መደረብ ሲጀምር ሰበከኝ። ዘዋለ በእውን ሙቶ ይታየኝ ጀመር። የቁርጡን ቀን አለማወቂ አንድ የገዘሁትም ቁርጠት ሆነኝና እዚያው እንደተቀመጥኩ የገደሉትም መሰለኝ። ውስጥ እካላቴ መንዘፍዘፍ ሲገባ መሳቀቅ የፈለኩት ይህን ዘመዱን ነው።

ጥቅምት መግቢያ ነው። አየሩ በጣም መበላሸት ጀምሯል። ለኸታሙን የበጋ ሰው፣ አዳብ በገዛና በብራንዲ ሙቀት የተነደ ለከራም፣ ከላይ ሜን ተንፍስ እንጃበሀ! ብሎ የረገጠው ጠብ ያስመሰለዋል፣ እስራኤላውያን በቅብት ሲቿቿሙት፣ ብሉም እመድ ስለሚያስመስል፣ ፉታ ቢያጡ የቶዳ ንጣታቸው አያስጠቻውም። ከጥቁር ላይ ነጭ ግን ይፈጠል። ኢትዮጵያውያንን በቅብት ወጭ ያስቀቀ ነፋስ ነው። እንደህ የተወናበደና የተበበለበ እርጥብ ወበ የመሰለ ፊቱን ይዘ የቀረበኝን ዘመዱ መሳቀቂያ መፍትሄ አእምሮየ ገና እያሳወለ መድፈያ መላ ግን አጣሁ። ቢቀለኝ ብየ ሽንት ቤት ገብቸ በሬን የሂሊት ከንችረ ዘጋሁት። የመቀመጫውን መድፈኛ ጥየ ሱሪ ሳልፈታ እንዲያው ቁጭ አልኩበት።

«ወይ የሰው ልጅ አመል መብዛት! ከዚህ ቲያትር በኋላ የሚመጣው ታሪክ ምን ሊሆን ይችላል? ዘዋለ ሞቶ የሚፈራ ይሆን? ምን አስፈራው፣ ከገደሉት በንብተዋል! ግን አልሞተም የሚለኝ ቢገኝ፣ እንዴት ዳነ? ምን... እንዴት ብሎ?» አልኩ። ይህን ደርድሮ በመልስ ላይ ግን እንዲያው ሀሊናየ ጭንገ ለበሰ። «በጄ! አሁን እዚህ ምን እያደረኩ ነው? ይህ ሰው፣ እኔን በሆነ በታ ይዞኸው ዘወር በል ተብሉ ይሆን? እንደህ ከሆነ፣ የዋልኩበትን አረም በላው! ብየ ያልከፈልኩበትን (ሳይወርደኝ) የሽንት ቤት፣ እናጠጭ ውሀ ለቀቅሁበት። ፍርሀቱ ሆዋእንጂ ብርሌ ቀርቶ ከጠገቤ የሚገኘው ግድ-ቤተኛእንኳ የሚሰማው ነገር አልነበረም። ፊቴን ደግጊ-ደጋግጊ መስተዋት ላይ ተመለከትኩት፣ ሳነሳው የቻልኩት ገፅታ ግን ምንም አልነበረም። ታጠብኩት፣

ክባድ የወሀ ክለልታ ማየት በቀር እይኔ ሳይጠራ እንደቧዘዘ ቀረ።

«ወይ ጉድ! ፒለጦስ እንዴት ቢደንድን ነው? አልም ያለ አረመኔ፤ ወከኝና ሰካም የነበረ ሰው ነው። ከራቱ ላይ የሚፈስ ደም ተንብዮ 'ከደሙ ንጡህ ነኝ' ብሎ ከጠራ ጎዳ ላይ እጁን ታጠበ። የራሱን የዋለ የሳበቅና ቁሽሽ እድፍ ከላእንጂ ወደየሰዉም ሆነ ወደገዲዮቹ የተባለፈ አንድም ቀምነገርና ምስሌነት አልነበረውም። በገሀድ አላየሁም፤ አልሰማሁም የሚል ደረቅ ቅጥፈትና ወሸት የተጀመረው ያኔ መሆን አለበት። የዛሬው ጊዜ ጥበቅና፤ ፍልስፍና ሁሉ የመነጨው ከሱ፤ ታጠብኩ ብሎ ከወረደው እድፍ የመጣ ነው... እንዲያ መሆን አለበት! የህግ ት/ቤት ክህደትን በመሉ የሰራሽው አንተ ነህ... እኔም ታዲያ ያንተ ሀዋርያ ልሆን ማለት? ዘወር በል! ያንተ እርስት ወራሽ የምሆነው ጉዳይም የለኝ! የመጃጃልም እንደነፈሊጶስ በሰው ገመድ አልገባም፤ ይህ ደግሞ መልኳ ያለ የህይወት መረታት ነው። ሁላችሁም ዘወር በሉ፤ የማደርገውን አውቃለሁ! አየሰልም ይሆን ድራማ አውቆ እንዲሆን ከፈጠረው የበለጠ ተጠያቂ ነው፤... በቃ! አለቀ ነገር!...» አልኩ፤ ብዙ እንሰላሰየ። የተከነቻቸረ መሀረቤን አወጣሁና እንዲያው ወረዳውን ሞዠቅሞዠቅ፤ ፊቴን ቀላቀል አናጠጥኩት። ባልጠርገው ይሻል ነበር። ደብሱን የአቾሉኒውን ገለባ እንደሸሀ የሚዋጋው የሳለስት የፊት ፀጉሬ ላይ አታምኩት። ሳንሳው ብሞክርም አልሆነም። ያዳረቅሁትን ፊት እንደገና አጠብኩ። ይኸኔ የሹራቢ ወሰጡገላ አማራጭ የሌለው ረዳት ነበርና በሱ አደረቅሁት። ልወጣ ያጣኝና እንደገና መሰሰኝ፤ አወስነውን አጣሁ! አቅሌ አልፈገልኝ አለ።

«ብርሌ ክፉ ሰው ነው? እንዴት ብሎ! ለምን ጠላሁት? በጣም ደግ ሰው ነው፤ 'ካ ጉረሰኩ እጁን ተነከሰኩ' የሚባለ ወከ እንደኔ ያለ ሰው ሲገጥም ነው። ምን ሆነኝና ነው ሳየው ያሰበኝ? ደጉን ሰውስ... ገና ከቤቴ አላስደረገውም! እንደህ ከደረግሁ ነፃነቴን አጣቃለሁ። ይሆን የሆደን ሸብር አንድ መስኪያ ምናምን ሀው አድርጌ ብወልጥበት ይሆን። 'ራስ ሲያም ጠላ' ይሏልና መልከም መድሀኒት! ሰው ሁሉ እዳ የሚገበው እንደህ ሲፈራ መጠጣት ይጀምርና ለምደበት እየቀረ ይሆን?...» ብየ የመጨረሻውን የሽንቅቢት መበተክተክ ወርሾ ወደብርሌ ስመለስ፤ «ከንዲ፤ የተረቡ ነገር ደረሰ... ምነው ራቴ?» አለ።

«መሚኛ ወጠሀል ልትለኝ ፈልገህ ነው፤... አይደል ብርሌ?»

«ሲመሽ ታዲያ ምን ይባላል!»

«እራቴ ሆዶ! ባንተ ቤት መሽቷል፤ ገና ዩኒቨርሲቲ

ቢተመፃሀፍት ስንቅ የተገለተ ነገር ይጠብቀኛል፤ አንድ የቤትስራ አልሰራሁም። በል! እግር-መንገድህን ገፋኝና የቤቴን ቁልፍ ወስደህ፤ ዲቡውን በምናምኑ ተባብተህ፤ ያገኘሽውን ሁሉ ጠርመስ አስሰህ፤ አማረኛ ዘፈኑንም ቅወደለሁና ያሽህን ስታደርግ ቶይተህ ሲደክምህ ተኛ።... ወይስ ሌላ ሰው ዘንድ መሄድ ታደቶሀል... መቸም አሁን ወደቤትህ አትክጀልም፤ መሽቷል»

«እስከሁን ስራ ያስፈታሁህ ይበቃል፤ ቢተመፃሀፍት አድርሼህ ወደነታኘው አክባቢ እሄዳለሁ፤ ለወዋታው!... የሚቀጥለውን የእንቅስቃሴ እድገት በዚያው ለማጠራቀም ይበጀናል። የተገኘ አዲስ ነገር ካለ ሳንተ ማስማቱም ይጠቅማል።» አለ። የሁለታችንም ቀልም በመረ፤ የፈለግሁት እንዲያ ነበረ፤ የፈቅከለት መንገድ አስመቸው፤ እርሱም ወደአምባያው እኔም እዲያ! ሁለታችንም ደል በደል ሆን።

ከመኪናው ላይ ከተሳፈርኩ በሂላ፤ ይህ ወደቢተመፃሀፍት ወሰደኝ ያልኩት ነገር የማይጠጣም ሁኖ አገኘሁት። ያለጡንክበቅና የተዘበራበረ ሁኔታ። ከቤቴ በጣም እርቆ የሚሰደኝና አውቶቡስ ጣብያ የሚያስገባ ነገር! ስለሆነም፤ «በግ ብርሌ፤ እዚህ ሆነየ የሚዋር ገደኛየ አለ። መሀ ፊን ተወሰኛል። ከሱም ጋር ትንሽ ሂሳብ ቢጤ፤ ስለፈተናው እወራለሁ። አንተም በጊዜ ተሸከፍ፤ እንዳትዘር፤ በጣም መሽቷል» ብየው ስወርድ፤ «ቶሎ ማለህ!ክ-ን-ዲ! መያ በልብ ነው፤... መጨረሻው ሰላም ይሁን!» አለኝ። እጁን አውለብልቦለት፤ መኪናውን ሲያስፈተልከው፤ መሳበሪያ መንገዱን ይገር ከሰወቸ ልደርስ ራጫውን በቅኒኒ ተያያዝኩት።

ከመጠለያ ሰፈሬ ስቃረብ በሰውነቴ ቅኩል የማውቀው፤ አሁን ግን ሳየው የማልፈልገው ዲሌው በሰውነቱን የገዘው ደንደሳም ሀበሻ፤ «እንዴት አመሸህ እቴቡ!» አለኝ። ያገኘውን ሁሉ በሆነ የታየው ነገር ቀጥሉ ከልጠራው ስለም በሀኪናው ወስጥ ስፍዋ አያውቅም። በጣም ይወዳል ተቀጣሳ መፈለግ። እቴቡውን በሳወቅለትም፤ "እቴቡ" ብሎ ሲጠራኝ ፈገግታ የሚወራቸው ብዙ ናቸው። "እቴቡ" ብሎ ሲጠራኝ አቤት እንጂ ዝም ብየው አላውቅም። እሱ የሰጠኝ ልዩ ስሜ ብየ ለምጄዋለሁ። ሲጠራ ብሰፋው የሰውን የቅልቅል ሰም ስለሚፈጥር ጠቅልየ "እቴቡ መሆንን" መረጥኩት። ሆነና፤ የሰላምታ ምልልሱን ቀጠልን። ለሰጠኝ «እንዴት አመሸሁ እን እቴቡ!» መልስ ይሆነው ዘንድ፤ «ደህና ወለሀል አጅሪ?... ከብቱ፤ እሀያው፤ መላው ነገር ሁሉ እማን ዉሏል?» አልኩ። የዘልማድ የገጠር ቤት ተረባችን ነው፤ እዚህ ሆቅ አይሆን እንጂ ሁላችንም ገጠሬወች ነን። እንደመጣልኝ

በተጫጫኩበት ንግግር፤ "ወሽ በቀደደው ጆብ ይገባል" እንደሉ ድክመቴን ተጠቀመበት። ከዚህ ጭፍን ንግግሬ ቅኔ ዘረፈበት።

«እሀያውን ፍራ ይለዋል፤ ክረምት ሊገባ ደመናው ዞሮ የል! ጣሸና ጆብ ይቀደዳል፤ ታዲያ ለእሀያ አይመችም። ገና ለገና እየፈ ይነግረዋልና በቀን እ-ው-ው እይ! ማለት ጀምሯል።» አለ። ያ "እጅሬ" ያልኩት ቃል ቆንጥጦታል። ለጊዜው ያለኝ እማራጭ ነገር ማቀዝቀዝ ነበርና፤ «ከመሸ ወዴት ትሄዳለህ? ፍጥረት ወደ ቤቱ በሚሸከፍበት ጊዜ፤ እኔ ወደቤት፤ አንተ ወደ ውጭ፤ በደህና?» አልኩት።

«በኛ በኩልእንኳ አልመሸም፤ ደግሞም የጠይብ ስራ ሌሊት ነው... ይሆንም ተወው፤ ወዛበ (ጉንደር ውስጥ ትንሽ ክልል) መሰለህ እንዴ ያለነው? እዚህ አገር ቀኑም ሌቱም እኩል ጠሀይ ነው። ሌት ከቀን መብራት!» አለ። "ጠይብ" የሚለውን ቃል ፈሳሽ ያልሆነ ቢናገረው ኑሮ ክፉ ይሰልበት ነበረ። ግና ከሁለታችን ሌላ ሰው አልነበረምና፤ በቃሉ ዝና ሰራበት። «እውነትክን፤ "እንደት ኩራዝ የሚበራት ትንኩሽት አገር" አሉ እያ ተበጀ!... ጨዋታህ ይመስላል!»

«እድሜ ለስጠው፤ እንድ መትረዝ የሚሸፍነው ቤት ያገኘ ሰው እግዜርን የሚያመር አይሆንም። እድሜ ግን ዋና ነገር ነው፤ በጊዜ የማይሆን ነገር የለም። ለተመሳሰለ፤ ኩራዝ የሀብታም ድግስኛ ህዝብ እራት አብልቶ ይሸኛል። በል! "ቸር ተመኝ፤ ቸር እንድታገኝ" ነውና እንገናኛለን፤ ደህና ክረም!» ብሉኝ ተለያየን።

ጊዜያዊ ደስታ ቢወረኝም፤ ቆመት እንሽ ፈረጠማም ክንዱን ከኩፍተኛ እመሉ ጋር አቅብሮ የሰለጠውን ሀይል እንዲስገዝሁት ቶየቶ ብሉ የተጠነኝ ጉዳይ ነው። በሰው መቀለድ እራት፤ በሱ ላይ ግን፤ ከእምሮው በተመዘገበ የታሪክ መፍቻ ያልተጣጣመ፤ የማያውተውም ሊሆን ይችላል፤ እሱን በበጎ የሚከብ ቃል ቢሆንም፤ "ይህ ያልተረዳኝ ቃል ስድብ ነው" ብሉ የቂም ገመድ ሲፈትል አዳሪ ሰው ነው። በሀቅ የሚያመሰግነው ቃል ሆኖ ከጠብ በኋላ የተጣለ የእመዘዘኝ ራሱን መቶ (ግለ-ሂስ) የማለባጭ ስድብ ነው ብሉ የሚያምን ጠማማ ሰው ነው። ስለሆነም፤ ከሱ ጋር ትንሽ የማይጣጣም ነገር ሲፈጠር፤ ዝም ማለትን የመሰለ ነገር የለም።

እሱን እንዲያ ትቸ ደረጃውን ተቃንቸ ወጣሁ። ከዘዋለ በቀር መጀመሪያ ከእከሊ ቤት ልገባ ብየ ማግረጥ ሀሊናየ አልነጠቀውም። ተራውን ቆፈቆፍኩ፤ ታፈረ የለም፤ ዘለቀም እንደዚያው፤ ቀጥሉ ዘዋለ ነው፤ ዘለልኩት። ተከፋ በቆረጠ ሀይሌ የሰለሞንን ቤት ደጋግሜ ስመታው አባይ አብሮቶ ነውና

የሚዋረው፤ «ምን ያበደና እጁ የደመ ሰው ነው ይሆን ያሀል የሚቀጠቅጠው፤ ጆሮችን በኩስን ተዘግቶ አይሰመም እሉት?» ብሉ እየተሳለቀ ከፈተለኝ። የማእዘን ላይ ብሉም ሽጉሬያማ ክፍል ስለሆነ፤ ዘዋለ ቀጭ የሆነ ወረቀት እያነበበ፤ ሌሎቹ በካርታ ጨዋታ ተበወዝዋል። ማእዘኑን መቶቸ ሳልፍ ሁሉም በየጂቸው እንዳንተረፈፉ ተመለከቱኝ። በሬን ስዘጋው፤ ዘለቀ ከሌሎቹ የበለጠ ይዛናኛልና፤ «ብቻህን ነው የምትንተረፈፈው የኛ ነፍሳሉ?» ብሉኝ መልስ ሳልሰጠው ወሀ ፍለጋ ስሄድ ተዝናንተው ወደካርታ ጨዋታቸው ተመለሱ።

ከመሀከላቸው እንግዳ ሰው ተደርበ ማየቴ ፍጥቶ የዋለበትን ያእምሮ ሸክም ሳላራግፍ ሌላ ማእበል ተተከለት። ልተርክ ከመጣሁበት ጉዳይ ትንሽ ከፍየ ብናገር የማገባሬ ሳበት አይንጣለልም ነበር። ተሉ የሚያናግረኝ ሁኔታ ጠፋ። የምግቴን ጠጥቸ እእምሮየ በተቃርኖ እንደተገየደ፤ ሁኔታውን ልገመግም በወጣ-ብገባ! ብየ ለካርታ ጨዋታው ተራ ያዝኩ። እስከዚያው ግን፤ ሳናገረው መፍራቴና ምቾት ማጣቴ እንዳለ ሆኖ፤ እንዲያው በማግሽ ሀረየ ዘዋለን እየቀባለድኩ ጉች አልኩ።

እየቶየሁ ስሄድ ባእድ ቃላት ጆሮየ ይሰማ ጀመር። የማወቀውን ካርታ የነፍስ ወከፍ ስም፤ ከሞላ ጉደል በሌላ ተቀይሮ ስም ቀይረውታል። ይኸ፤ ቀደም ሲል በር ላይ ተሰክክሬው ያስፍኩት ሰው ትልቅ ተፅእኖ ያደረገባቸውም መሰለኝ፤ የቡን የማይጥም ምልኪት ሲጠቀምበት ላይ እሱን ሆኑብኝ። እንዱ የሆነ ካርታ ሲጥል ከቅፅል ስሙ ሌላ፤ ማጀቢያ ሀረጉችም አብረው ከጠይውም ሆነ ከንሽው ተወረወረ። ከመገረሜና ለማወቅ ከመጓጓቴ ሌላ እእምሮየ ከስራው ስልና ከስማው ታሪክ ጋር በፍፁም አልጣጣምልኝ አለ።

«ጉበዝ፤ እዚህ ቤት በእነዚህ የፈውዳልና የካፒታሊስት የካርታ ስሞች ላይ በሻሊበት አብዮት ተካሄደ እንዴ? የካርታውን የማእረግና የደረጃ ስም ሁሉ ገፈፋችሁትሳ፤ ሌላ ያለመድነው ስም አለበሳችሁት? ሽርመጣን፤ ወስድን፤ ንጉሱንና ንግስቲቷን ሁሉ ምን በላቸው?» ስል፤ ታፈረ ካርታ ካርታውን እየተመለከተ፤

«እየኸው! እንዱ ተራ ካርታ ሲመጣ?... ሰው ሁሉ የካርታ ሹም-ሽር ሲደረግ አይመጣም ነበር እያ? ቀርፋፋ የትግሬ ዘንቢል ነህ! በሰአት ብትገኝ ሹም-ሽር ታይ ነበር። ወደፊት፤ በጊዜ ቤትህን ከገባህና በሰአቱ ከተገኘህ እንዱን ጥለን መተኪያ ትሆናለህ፤ ለዛሬው ግን ተቀጥተሀል። በል፤... መቸም፤ እየቶየ ይገባሀል።» ሲል ተሸክሜው የዋልኩት ሀላፊነት ትንሽ ቀለለኝ። «ይህ ጉበዝ ሁሉ፤ እንደኔ በጉን ደርሶ ወሬ ያሸከመው ዘማች

አገኝቷል።» አልኩና ሌላው መፈተኛ የዘዋለን የመንፈስ ፅንታ ማረጋገጥ ነበር ሳወራው ለፈለፍኩ። ከዘወትር የተለየ ቅኝት አጠሁብት፤ ዘዋለ በጨዋታ ስሌቱ አልተሰወጠም። ይህ አቅጣጫ አላሲዘኝ አለ።

«ይኸ ነገር? ዘዋለ ሳይረዳው... ይህ የካርታ ፖለቲካ? ሞቱን ከሰማ ደግሞ እንዴት ለውጥ አይታይበትም? እኔን ከሀገር የበለጠ ፍርሀት ያርበደበደኝ ለምንድን ነው?... የለም፤ ዘ ዋ ለ ሞቱን አላወቀም። ምን ደንጋይ ቢሆኑ ነው እይን-ባይን የሚያሽፏብት ?... ወይ ዘሬ! እኔ ሳጉቴ ልጆ እሜን ብየ እንደመጣሁት፤ እነሱም ይህን እጣኑ-ነፍስ ከዱት?!» አልኩ ለራሲው ጨዋታቸውን እንደሚመለከት ሰው ከፊታቸው ላይ በሀሳብ እንደተዋጣኩ።

ከካርታወቹ ቅፅል ስያሜ ስሉቶ፤ ዘዋለን የሚገድሉ አድመኞች የሚኒከ ሲሆን፤ የቀረት ስያሜወች ግን ፍፁም ሊጣጣመልኝና ልረዳቸው አለቻልኩም። በመሆኑም፤ በዘወትር አጠራር "ሸርመጣ" የሚባለው "እከ ክ"፣"ክሜ" (ሰባት)ን "ሉባሮ"፣ " ወለ ድ"ን " የተልባ ማሽያው ታብቅ"፣ "ፉንዋ"(አንድ) - "ዘቢደር" ብለዋቸዋል። የጨዋታው አስተጋቢና አቀናባሪም (ዜና) ታፈረ ነው። መቼም እንደህ ያለ ነገር ማስተጋባት ይወዳል።

«አባ ገብረሀናን ከመአት ዱላና ዝርፊያ ያወጣኸው የተልባ "ማሽያው" ጊዮርጊስ ዋሳ ሁነኝ! የያዘኝ ካለም (በሚጨርስበት ካርታ) እእምሮውን መዘናጋት ከተቀበቅና እንዲዋል ይሁን... በሞታችሁ፤ ከጨረሰኩእኮ ዘመን አልፎኛል!... ሉባሮዋንግ እንግዲያ በጆርባዋ እለያታለሁ፤ ሌላው ያደፈና ወዙ-ያነሳው ካርታ ሁሉእንጂ የጠጠበጠኝ። ሉባሮን ግን የያዘ ይዟታል። "ሲ-አይ-ኤ" በመገልበጫው ቢገለብጣት ምነው!... ተመልከት! ያ ጉበዝ "ሲያክ" ያዙሉት። እራቴ!... አንተ፤ አይችሀለሁ፤ የሞተ ነገር። ይህችን አፋጆ እከክ ጣሳት። እኔ እንደሁ አልፈልጋትም።... ነግሬህ የል! የምፈልገው የተልባ "ማሽያውን" (ነቢዩ) ነው።... ተበላህ ጉንደሬ!» ብሉ ከደረደረ በሂሳ ተቃንቶ ተመለከተኝ። ተስፋ የመቁረጥና የመሰልቸት፤ አሊያም መምሸቱን በማሰብ ሀሳፊነት ተስምቶት፤ የያዘውን ካርታ ከጠረጴዛው ላይ ወረወረውና፤ «ጉበዝ፤ በገበጣና በደባ ጨዋታ ስንት ያልተሰቀመ የዱራኛ ቀርም አስጨርሸ ከተገረፍኩት፤ የዛሬው ተቆጣጣሪ አባት የሌለበት የካርታ ጨዋታ ከሚጥለኝ አደጋ አይበልጥም። ይኸኛው የለ የለት የብሰለት ብልግና ነው። አገር የያዙውን ሁሉ ወረቀት ሁሉ ጣል! እለዚያ እዚሁ እንደተቀመጥክ እጅህ ይያዛል። የታሰበው እጅ መያዝ ነውና።

«ንሰማ! ሰለሞን፤ ለ"አቂባው"... መርዶ ባንተ ሲሆን ያምራልና በጣም አጠር አድርገህ ለኩሰውና ወደይት እንጀምር።» ሲለው፤ ሰለሞንም አላቅማማም፤ የንግርር ዘርፍ ማወጣት አይሆንለትም፤ አረፍተ-ነገር መቆማመጥ በጣም ይወዳል፤ በለመደ ስሌቱ ይነግረኝ ጀመር።

«እንደኛና! አዝማች ቅገሬ! ዘማች ጉንደር! ስሌት በሆታ!

«ሁለተኛ ታክቲክን በሚመለከት፤ የዘዋለን ሀይሌ እስከተቻለ ድረስ አራትና አምስት ሰው ለአንድ የኛ ወገን እጆች። እጆቻንን ገጥም አድርጉ መያዝ፤ ተደዘ ሲያልቅ ዘዋለን መገደል! ለመያዝ ሲያቅት (ተባባሪወችን) እክል እንዳይጉደል እያደረጉና ብልት እየመረጡ ወቅቶ ማደከም።

«ሶስት- እኛን በሚመለከት፤ "ካውንተር አክሸን"- (ማክሸፊያ) በፍጥነት መንደፍ፤ እስካሁን እዚህ የተቀመጥነው አንተ እስክትመለስና ዘዋለ እስኪተኛ።... ጋሽ ከንዱ ገባያቅ? ማብሪሪያ፤ ዋያቴና ዜና መዘርጋት ያንቱ ፈንታ ነው፤ በመልስ ረገድ ቤቱ ይተባበራል። ጨረስኩ!» አለኝ፤ በጣም በተገረዳደፈና አብሮት ሳልዋረ ሰው በማይረዳ የቅንተና ስሌቱ። እንደተመራሁትም የተማታብኝን ነጥብ እስመርኩዝ በጥያቄ ጀመርኩ።

«ዘዋለ ሲተኛ ለምን ዝም አላችሁት፤ ወይስ ገና የሰማው ነገር የለም?»

«የቢቅሉትን ነጥብ አግኝተሸዋል፤ እስካሁን ብቻውን የተገለተውና ከካርታው ጨዋታም ያላሳዘነው የተንኮል ነው። ብቻውን መቶመጥ ሲሰለቸው እንዲተኛ ብለን ነው፤ ያልነገርነው ደግሞ መጀመሪያ እሱን-አልባ እናብሳሳው ብለን ነው። ካገኘነው የወሬ ታሪግ ብትዋር ኑሮእኮ ወዲያው ለዘዋለ ቅንነገረው ነበር- ሳይበሳለ! እንኳን አልነበርክ!» ብሉ ተሳለቀብኝ። ጉጉቴ ምን ያህል ጥልቀት ያለው ዜና እንዳገኙ ማወቅ ነበርና ዝርዝሬን እጡብቅ ጀመር። «ታዲያ! የሚቀጥለው እርምጃ ምንድን ነው? ጉበዝ!» አለ፤ ጠያቂው ታፈረ ሆኖ፤ ሰለሞን በዚያው መሳሽ እንዲሆን።

«ዘዋለ ከመመለሱ በፊትና ከቤቱ ሳይወጣ እንመለሳለን የሚል ማስታወሻ ለደባሉ ትቶ፤ ሲያጣን ግራ እንዲይገባው፤ ወደዘዋራ ቦታ በመሄድ ነገርን አብሏልቶ ቶሉ መመለስ ነው። እለዚያ ዘዋለ በድንገት ይመጣና፤ ቀደም ያወራውን ሳንሸከፍ፤ ዘማቶብን እንዳንቀለጨለጭ።»

ለመሄድ ተስማማመ፤ ቀደም ጨርሰውት የቶዩት ውል ስለሆን ሳስቀይረው አልቻልም። በፍታ ተንቀራቅበው ቶመና አባይ

እየመራ ከመሸሁበት ቡና ቤት ይዞ ወኝ ገቡ። ሆን ብሎ ከቤት ከሚፈላው ቡና ይልቅ ውድነት የፈሰሰበት መጠጥ ይበልጥ ይጥመናል። አንዱ አበሻ ያየው ጊዳ ለሌላውም ጊዳ ሆኖ የማይታያቸው ብዙ ገጥሞኛል። ከዚህች "ዘዋራ" ቡናቤት እንደገባን ሊተኛ የሄደው ብርሌ ቻፕውን ይዞ ተጎልተውብታል። መጀመሪያ ብርሌን አላየሁትም፤ ቻፕውን ሳየው ስውነቴን ንዝረት ወረረኝ። ብርሌም እርቅ ሳይቶይ ከሸንትቤት ወጥቶ ተደረበን። የቀደመ ወደል ወሸቴ ሁለት ሰአት ባልሞላ ጊዜ ዘገብኝ። ተጨባብጠው ተሳሳሙ። እኔም ብሆን ዝም አላልኩም፤ ቻፕን ጨብጬ፤ ከብርሌ ጋር እንዳልተያየሁና አብረን እንዳላመሸን ሁሉ ያውም እዚያው መቀመጫ ላይ፤ ተሳስመን የረጅም ጊዜ ሰላምታ ተለዋወጥን። የብርሌን ስሜት ባላውቅም ለኔ ግን መሳሳሙ ድንጋጤየን ቀነሰልኝ።

ብርሌ ለቻፕው ያመሸንበትን ሁሉ ለመለፍለፍ በቅቶ ይሆን? ይህ ከሆነ፤ ነገር በጣም ተበላሸ። ያውም ቻፕው በተፈጥሮው በጣም ጠርጣራ ነው። የኛ እዚያ፤ በዚያ ሰአት መገኘት በምን ይተረጉማል? ቻፕው፤ ከጠርጣራነቱ የተነሳ የጠረጠረውን ነገር ልክ እንደሆነና ተጨባጭ ነገር አድርጎ የሚያወራ ሰው ነው። ብዩ አሰብኩ። እውነቴንም ነው፤ ብዙወች ከዚህ ባህሪው የተነሳ ያሙታል። በጨዋታ ላይ ሁሉ በሌለበት በተረብ ስሙ ባይነሳ ቀርቶ አያውቅም፤ «ብሉ እለ እሉ» በመባል ያው ቅንሹ ገብረ-ሀናን ሊሆን ምንም አይቀረው። «ቻፕው፤ ራሱን በሚመለከትም ሆነ የሚወደውን ነገር በማሞካሸት የመጠለት ወሸታም ነው። የጠላውን ነገር በማይገኝም ቀለምና አገጅቶ ይቀባዋል። የእውነት መጨበጫ ጅራት የለውም። ከጨዋታው ሁሉ እርበ-ፍሬ አይወጣውም፤ ለሰው የሚቀዳውን ቢራ ያህል ነው። ቢራ ሲቀዳ፤ ማንደልደያው እንደተጎመደበት ጠላ ማቅረቢያ የጠርሙሱን አፍ ከመከፈያው ብርጭቆ አውቶ ያርቀውና ባረፋው ብቻ ይሞለዋል። በመሆኑም አንዱን መለስተኛ ጠርሙስ ቢራ በክቡር ዘበኛው እምቡት ያወጣዋል።» ይሉታል። በተለይ፤ እያ ተብጀም በሚቀመጡበት የጨዋታ በታ፤ አባባሉ የተጠነቀቀ-ተጠንቅቶ ቢሞላላቸውም፤ መላ ፈልገው፤ ምን አይነት ነገር ነው፤ የቻፕ ቢራ አቀዳድ እዚህ ቤትም ተገኘ፤ የቢራ እጃችሁ አጠጣ እንዴ? ብለው ሳያሾቁ አይወጡም። መጠጣ ቢራ ብቻ ከሆነ ለማለት እንጂ ሌላው ጉልበታም መጠጥ እንደቢራ አረፋ ስለማይወጣው ቻፕን አያሳማም።

ቻፕ በጣም አተረተረልን፤ ያልጠበቀ መስተንግዶ ዘራልን። በአቀዳድ ቢያሙትም ከሰው ጋር አብሮ በመብላት እንክን

አይወጣለትም፤ ትልቅ ፀጋው ነው። እኔ ሳውቀው፤ አረፋ ማብዛቱ የቀልድና ዝና የመስራት ስስ ይመስለኛል። ወደአረፍት የምንወጣበት ጊዜ ነበረና ደህ የተማሪ ኪሳችንን ሳያስፈታን ቀረ። እኔ ግን ገና ሀሳብ ማእበል ውስጥ ነው ያለሁት። መጋበዙ በጀ፤ ግና በዚህ ያልጠራና በያቅጣጫው ተመሰበ የተመለከትኩት ሁኔታ እንዳለ፤ የቢራ ሞቅታ የተፈጠረ እንደሆነና አንዱ ያላግባብ ነገር አስጀምሮ፤ ስጨነቅበት የዋልኩት ንድፍ ሁሉ ተጋልጦ ዘዋለን በስሁተት እንዳላስገደለው ፈራሁ። ብዙ ከተጎለቅን በኋላ፤ የዳር-ዙሪያና የቿመጠብትን ርእስ የማይነካ ጨዋታ ሲሰለቻቸው ቻፕው ተነስቶ፤ «ሂሳቡ በሙሉ ተከፍሏል። ደኅ እንግዳየ (ብርሌ) እራት አልበላም። ከምምጣታችሁ በፊት «ረጅም ጊዜ» ተቀምጠናል። ለተማሪ ሌሊቱም ሁሉ ቀን ነው። መቀመጥ በሌሊት ይጠብቃችኋል።» አለንና ጊዜያችንን ከልተው ወጡ። መጠጥ ቤቱ ከግማሽ ሰአት በኋላ ይዘጋል። የጉለትንነውን እንሚልጠን፤ ያልተከፈተውንና እንደናስከትል የተተወልንን ቢራ ሁሉ ሸንጣ ውስጥ ዶለን ቤታችን ተመለስን። ዘዋለ ተኝቷል። ቡናውን ጥደን በታፈረ ጀማሪነትና ማእከልነት ተከታዩ የሁኔታ ቅንቀና ተጀመረ። ከሁላችንም አድሜ የዋጠ እሱ ነውና ታፈረ እንደርዳሪ ሆነ።

«ጌበዝ፤ ይህን የፒጃንት" አድማና የነገር አያያዝ "ባይክሎጂ" ምን አይነት ሊሆን እንደሚችል ባዶገበት ሁሉ የምታውቀው ነው። ከመሀከላችሁ የከብትም ሆነ ቀፎ ለብ ዘር የለም?... ደቅርታ፤ ማለቴ፤... መስረቅን ያመቀ። የሌብ መላ ዙሪያ ነው፤ ረቅ ስታሰበው ዋናው ከመንደር ይገኛል። መግቢያ መውጫውን አውቆ ተጠብቆ ገብቶ ማውጣት ለቀረበ ሰው ይቀላል። ቅኝ ስርቆት የሚሰርቁ ሰወች በዚያ አባይተው በዚህ የሚገልቡት ናቸው። እያንዳንዳችህ፤ እንደህ ያለ ጀብዱ እንዳይፈፀምብህ ሆቲታህን ስር አሲዝ፤ ከወዲያ-ወዲህ ምታ፤ በገጥ ማሰስ ትኩረት ይደረግበት።

«ያመሸህበት የቢራ ሰው ሁሉ ጤነኛ አይደለም። ጤና ማጣት ...ዝም ብሎ ይታየኛል። እንዲያውስ! ምን ዳር-ለዳር ያስኬደኛል! ከመሀከላችን የሚፍረከረክ፤ ደም-መጋበት የሚፈራ ከሰ ይኸኔ ተናግሮ ገጥ ይያዝ። የፖለቲካ እርምጃ ነውና የሚወሰዱት ብዙ ትእይንት ይፈጥራል። የኛ ጥረት ያሰቡት የፖለቲካ እርምጃ ወደማለሰብ ጉዳይ ተለውጦ የእስር ቤት እራት እንዳሆን፤ የቀበጭ መቀጠጫ ማድረግ ነው። በቅር አትቀርልንም። ብቻየን ቢሆን ከዘዋለ ጋር አብሬ እወድቃለሁ። ይቻት እንዳጉጥር ጥይት በባማው ቀጥ!» ሲል አባይ የታፈረን መንደርሪያ ተከተለው።

«ሌላ ምን አማራጭ አለና ነው?... ስለቱን ከዱግ አዘጋጅቶ፤ ሲመጣበ ጥሆን እየያዘክ መጥረብ ነው። ሌላ አማራጭ አለ? የታፈረ ጥያቄ ከሁሉም በፊት ይቅደም። አቷም ይወስድ! ዝርዝር ልናስበ ከጊላ ይከተላ። ተፈው፤ እኔን ከንተ ደርበኝ፤ አልሸሽም። የቀረሁ ሁሉ በግልጥ ተናዝዝ፤ መቸም ኑዛዜ ነውና። እንደህ ወደእንገረብ፤ እንዲያ ወደመገጭ፤ ከዚያ ወደጠዲ የሚሀልበት በታ የለም፤ ምርጫ አንዲት ብቻ ናት፤ ሆሞቷን መቷጠር!»

የዋለብኝ ፍርሀት የመከፋፈል ሁኔታ ነበርና እነዚህን ሁለት ተቾወቾ ስለግ እንጆቴ መደንደን ጀመረ። ሁሉም አንድ ሆነና ቡና ጥንቅርት ቀሰቀሱ። ቡና መንደርደሪያውን የሚጀምረው ፈርቾው የዋልኩት እንግዳ ሰው ሆነ። ቀደቾ ስረዳው የዘለቀ ዘመድ ነው። ዜናውን እንተረተረው። አዲስ ወሬ ሊስጠኝ ይቅርና በያዙት ወሬ አፕሬገጥ አልደረሰም። ስለሆነም "ጆሊ" ዜናዩን ሳበረከትና ከኔ ሳይ የዋለውን ድንጋጤ በነሱም ላይ ለዘራብቸው ሲያስመኘው፤ ታፈረ እኔን ተመልክቶ፤ «አቲበ፤ እንተስ የስማኸው ወሬ የለም?... ነገረስ አውሬ ነህ፤ ዘመድ ማቷጠርና መቃረብ አታውቅም። እንዲያው ወንን ለማድረስ እንጂ ማን እንዲልንገረሀ ነው? ዳብተር ዘመዱ!» ብሎ ያሬጠጠ ሽመጥ ሰራብኝ። ይሀ ዘለፋውና መሳለቁ ግን ከራት አደሉት ከሉት፤ እንዲያው ዝም ብሉ ሀደልና መዝናናት ሰጠኝ። ከእድሜ የሚገፋኝ ስለሆነ እንጂ በባዶው «ጋን እና! አንተ በዘመድ ቀራቢነትሀ ምኑን ወሬ አምጥተኸው ነው?» ብለው በወደደኩ ነበር። ግና አጥብቶ መዘናት ሳሁን አይሆንም ብዩ ተውኩት። እንደመታሽትና እንደመጆንን ታጠኝ፤ ቀጥዩ የወሬ ስልቾየን ፈታሁ። ለጊዜው የነጋሪየን ስም፤ አቅጣጫ ብሎም ፍንጭ መደበቴ ሁሉንም ምቾት አሳጣቸው። ተናገርም ግመናቸውን እንጂ! ከብርሊ ጋር የዋልንበትን ወዋታ ወርሽ አቀንቅኝ ወረስኩ።

«እያንዳንደሀ አሁን ተቾገሬሀል። ቢራ ከጋበዘሀ ጉበኝ ጋር የነበረው ጉብሌ ነው ይሆን ሁሉ ያሸከመኝ።» ስል የሁሉም አይን ፈጠጠ። የደከመውን እኪል ሁሉ ነፍስ ዘራሁበት። የዘለቀ ፊቅ ከሁሉም ያለፈ ተሰከረ። ቀጠቀ-ብድግ አለኝና ወደእምድጃው እየዳደ፤ «የሚያስጠጣ ነገር መጣ፤ እስካሁን አልፈራሁም፤ አሁን ወረረኝ። ነፍሳሌ፤ ዛሬ ታዲያ አስገደለሽኝ ነበራ!»

«እየተሰተዋለ! እኔ ነኝ እንዴ፤ ዝዋራ በታ ብዩ መርቾ የወሰድኩሀ? አበሽን አበሽ የሚገለው ከሆነ፤ ዘዋራ በምትለው መጠጥቤት አጥምዶ ነው። እንዴ የሚገኘው ሌላ ሀበሻ ከሚዞድበት ነው።» አልኩ፤

«ጆረ... ባንተስ ጥፋት የለም። እንዲያው ያጋጣሚው ነገር ገርሞኝና የምናገረውን መቀኘት አቅቶኝ እንጂ! ጉበኝ ከነፍስገዳይ ጋር ቢራ ስተፍፍ አመሸሁ። እሱ ግን በጣም ሲበዛ ወገኛ ነው! እንጆራ ይወጣለት፤ "ነፍስ ስትወጣ፤ የመሸኛዋን ትተምባለች" የሚባለውን ወግ አደርሰ፤ ጠበል ቢጤ ሲያተምስን አመሸ። ፈሳሽ፤ በጣም ተራቷል።» ብሉ እንዲያው ብቻውን፤ ከቡና መጠጁው ምድጃ፣ ከማተዘተዢው፤ ከመሀፍ መደርደሪያው ሳይቀር እየተሟሟጠ ይደዘውን አጠ።

ምንምእንኳ ለድብድብ ሲጠቀምበት አይቾ ባላውቅም ታፈረ በደህና የተገነባ ሰውነትና አካለቀመና አለው። ከሰውነቱ መመሳት ጋር ቀመቱ በዚያ ግድም ከሚኖረው ሀበሻ ልዩ ያደርገዋል። እንደእያ ተበጆ ባይበልጥም፤ ረጠጥ ብሉ ስለሚራመድ አንዳንድ የከጆላቸው ተብለው የሚታመና ከሱ ጉን ተወሽቀው ለመታየት ያልበቁ ቅብጥብጥ ልጆገረዶቾ ገና ለገና እንፈራዋለን ይሉታል። የጆንበቾ ቤት፣ አሊያም ጆርመዋቾ በቁመታቸው ይቻቻሉት ይሆናል፤ የሀበሻ ቤት ግን የዘመኑ ሳይገስ የተገዘገለገቾ ቤት ከልፈለፈለለት የእግዚሮን ፍጡር ይገነጣጥለታል። በጣም የሚያስፈራ ነገር ይሉታል። ግና ሁሉም እሱን ለመወሸም ሞክረው ያልቀናቸው ናቸው እንዲህ የሚያወት። ከጉርድ ሸሚዙ ተበቦ የወጣ የፍንጆ ከንዱን ሀዋሳት በእንክሮ ቀጠረ። አብጦና ጌልቶ በተከሰተው ጥቁር ደም ተሸከሚ ቢንቢ ሳይ ለበ ጣቱን እያመሳለሰ ዝምታ ዋጠው። ከዋጠ አመለካከቱ የተነሳ ብሉወቻቸን የሱን ወሳኔ አውቀንም ሆነ ሳይታወቀን የመተበል እምልክ ይሜነናል። ዝምታው እኛን ምቾት ሲያሳጣን፤ ዘለቀ ጆበናውን ጥዶ ተመለሰና፤

«ታፈረ!... ምን ይዋጥሀ? ለሀይል መሪነት የመሾሚያሀ ጊዜ ደረሰ። ነገሬማ የቅኛውን መሳሪያ አስይዘሀ በዚሀ ግቢ፤ በዚያ ውጣ ልትለው ይሆን? የኢ-ሁ-እ-ፓ ተመክሮ አፈር በልቶ ቀረ። የለመድከትና ባንድ እጅሀ እንጠልጥለሀት ትሮጥ የነበረቸው "ብሬይን" (መትረየስ) እዚሀ ብትኖር ኑሮ እንደለብዋን ዱፈጣ ተዋጊ ከሰማይ ጠብታ ሆንየ ወጥተሀና አስተክለሀ፤ "መደሽው ጥፊ ነው፤ ደቻት ግን ሊቀርብ ነው?" ብለሀ "አጥር ምጥን ያለች አኝሬሽን" (ግብር) እከሂደሀ... ጆረወዲያልኝ! ምን ያደርጋል! ሰው ትጥቅ ፈቶ ከእንዲሀ ያለ ጊዜ ይደርሳል?... ቅዝቃጤ ንእሰ ከበርቴ ተሰብስቦበት የነበረ ድርጅት አልከሰከሰሀና የጥቃት እራት አደርገሀ ቀረ! "ሰው በላው ጉንዳረ፤ ተበላሀ ዛሬ" ያለ ጉበዝ እንዲሀ ያለው ጆል መፍረክረክ የጠመው ነው።» ሲል ታፈረ ሰጥ ብሎ አዳምጦት በሹም ተነፈሰ።

«መጅ እፍ! በጣም አልቧረቅህም? ወዴትና ወዴት ትፈጫለህ? ከፍህ እየተገረደፈ የሚወጣውን እሾር ልብ አላልከውም። ከዘዋለ ሞት ላይ ተገኮር ልትበላ ቿምጠሀል መሰል!.. እርፍ! ተገኮር የሚያወጣም ሆነ የሚወጣለት ሰው አይኖርም።» አለው።

ከሚዳ የተነሳ ገዉት ነበር። የዘለቀ የተረብና የዘና ጨዋታ ነበር። የታፈረው የሚያበደነብር ግለኝ ሆነ። ዘለቀ ታፈረን ዝም አላለውም። «ሰው አንዳንድ ቀን ልዘና ሲል አታዘናኝ፤ ባንተ ቤት እርምና ዘበት ነው። ዝም ብለህ ስፕራይትኽ ክክክላ እንደሆንክ እድሜህ አለቀ። እንጀት የሚበላ ነገር ከሆዱ ጣልክበት።» አለ የዘዋለ ብቸኝነት ስለተሰማው።

ታፈረ፤ በእውነትም ነገር መምረግ ያውቃል። የታየውን ለትም ዘወር ለለሚል፤ ከሱ ጋር አፍ የሚከፈቱ ሰዎች ተጠንቅቀው ነው። የጉድን አሽሟጣጮች «እግዜር ከደብተራው ቀጣ ያድን» ይሉታል። ይሆን ሀሜት እሱም በደንብ ያውቀዋል። የሚለውጠው ያቀራረብ ስልት ግን የለም። እንዲታወቅ የሚፈልገው እንደዚያ በመሆን ስለሆነ ነው መሰል። ዘለቀ፤ ከፈላው ቡና ጋር ለስታ ቅቤውንና ግርግራታውን ጨምሮ ዳቡውን ይዞ ከተፍ አለ። የተሸነገልንበት ቢራ ሆዳችን ገፎት ስለነበረ፤ ሁላችንም አልከፋንም። ታፈረ የሆድ ነገር የሚያሟጠት ሰው በተለየ ይወዳል፤ «አሁን፣ የተቀየምኩህን በሙሉ እንባሁልህ፤ የተናገርኩትን እንዳልተናገርኩ፤ ይህ አልዋዋልህ ካለ ዳግም፤ እያ ተናገረያለሁና እንዳልሰማህ ቁጠረው።... ዘልቂ፤ በጣም ባልትና ለምደሀል! ... የተገኘውን ባገረ ያቀረበ ልክ ስራ የሰራ ሰው ነውና ልክ ሰርተሀል!» ብሉ የሁላችንም አቅል አዘናው።

ቤቱ የጥናት ጠረጴዛ መጣያ ብቻ ባይሆን ማብሰያም በመሆኑ፤ በስሚስሚ የተለቀመው «እረብ እመጣሹ» የወጥ ቅመም ሁሉ ኢትዮጵያዊውን ባልትና የሚጉትትልን ይመስል የእቃ መደርደሪያችንን የሞላው ቅመም-ነክ ነገር ብቻ ነው። ከምጠናው ስሁተት እልፍ እያንዳንዱ ከድስት የሚገባበት ጊዜ ያልተጠና በመሆኑ ያለቅጥ ሲደወር፤ ጅል ስብቀት እየሰበቀ የቢያ ከተማ የኬሚካል እንዱስትሪ የሚተፋውን ክርፋት ሲሆን ምንም አይቀረው። ባልትናቸውን በናውቅም ሀንዳውያን ሪዛቸውን እንበለ -ቅመም አይቀቅሉም፤ የመናውያን ኢትዮጵያውያንን ሊመስሉ ምንም አይቀራቸውም። እንዲያውም ቅመም በማስጉልበት ከእኛ ይበልጣሉ። ሞሮኮወች የረመጥ ላይ ስጋ ነፍባቸው ነው፤ ቅመሙ ከመቀው ባቁ ላይ ሲወድቅ፤ የሽንኩርት ገለባ ያመሰችና ያቀፊነዉቹ ሴቱ ኬታ በክበቡ ያስፈልጋል። ቅጥ ያጣል። አረቦች፤ ከህንዶች ጋር ይመሳሰላሉ... ምናልባትም፤ በደህና አብስለው

የሚበሉ ናቸው ብለን እናግቸዋለን። የከባቢው እኩሌታ ይሆን ይደይዝና፤ የመሰሉ ግፅጃ ኬሚካል ሲጨመር ቤቱን ከግፅዳት ይልቅ ባንድ ላይ ተዳብሉ ያፍንጫ ዝለት ይፈጥራል። ከቤት ከገቡ በኋላ ምንም አይደለም። በድንገት በር በርግዶ የሚገባ ሰው ግን አፍንጫውን የተሰበረ ያሁሉን ነው የሚቶፐረው። ሲጋራው የሚፈጥረውን ሁላችንም አጫሾች ስለሆን ለይቶ ቶቸው ነው። ከረምት ኪልሆነ በር ማንገርበቡን ማንም ይመርጣል። ብቻ፤ የቀረብልንን ተስናጠቅንና መገቱ ቀጠለ። ስለሞን የመጀመሪያውን እስተያየት መሰል ጥያቄ ወረወረ፤ «ይህን ሁኔታ በምክጠር ለፖሊስ ማስታወቅ አይቻልም?» ሲል ታፈረ ተቀበለው፤

«ምን መረጃ ይዘህ ነው ለፖሊስ የምታመለክተው? ያለመረጃ የቀረበ እንዳም ፍርህት ወይም ተንኮል መስሉ ይታያል። በተንኮል መንገድ ከተረጉመት እንከሰራለን። ከዚህ እልፍ፤ የማገናዘብ አቅም ካለህ ከፖሊስ ፊት መገደል በጣም ያምርለቸዋል። የፖለቲካ እርምጃ ተብሉ መስየሙ ከተራ ወንጀል ለመውጣት አይደለም። ታዲያ አመቻችተህ ትሰጠው? ጉብዝ፣ ካልሆነ ስህተት እንዳንገባ እየተጠነቀቅን። አንዱ ያቀረበውን ሌላው ሊቀበለው ስለሚችል መሪ አታቹ ነገር በደንብ ይበልጥ። ሌላውን ተወው፤ የቤርሽበን ፖሊስ ጣቢያ ያስመረረ የኢትዮጵያውያን መተራደድና በየጊዜው መጠራት ነው። አሁን በጣም ሰልችተው፤ ንጉስ ሸዋል ጉዳና የሚል ጥሪ ቢጠረ፤ «ተወው ይህ ጅንገል (የሚከ ሰው) ሁሉ እርስ በራሱ ይቀራደድ፤ አንድ በወደቀ ቁጥር ለእስራኤል አንድ እዳ አብሮ ወደቀ» ይሉልሀል፤ ከዚህ ቀደም ተብሏል። በተማሪነቅሀም የምትለውጠው አይኖርም።» ብሉ ገለፀው። ይህን ጉዳና ሲዘጋው፤ ሰሎሞን በመከተል፤ «የእፍ በቅርህን እጅን በማንሳት ተቀብያለሁ። ግና እኔን እንቅፈህ ዝምታህ ለምን ነው? ይህ አይሆንም ሲባል፤ ሌላ ይሆናል ማለት ጀግንነት ነው።»

«ሊቀመንበርነቴን ረሳኸው እንዴ? የኔ ዋና ተግባር ስራውን መስመር ማስያዝ ነው። አገር የሚናገረውን መጠቅለል ነው!... ተረታህ፤ አይደል? ምን ታደረግ! ቅሽረኝ? ምን እድርጊ?»

ይህ እንዲህ ሲታለድ ዘለቀ መሀል ገባ፤ «መመታት የነሱም የኛም ነው። በበኩላቸው መርጠን መቅተን እንድናለንን ብለው ሲተልሙ- እኛ ተከላክለን እንድናለን እንበል። አለመመታትንጅ ነው። መመታት ብዙ ክስረት አለበት፤ አንደኛ የሞራል (ቅስም) ውድቀት፤ ሁለተኛ ክስረት! ክስረት ሲባል ደግሞ በጣም ተርቅራቸሁ እዩት ያማል፣ ወጭው ምጣት ነው፤ ከመርህግብር ያስተጓጉላል። ሲከፋ ጉደሉም ይሆኗል። መመታትም ይኑር፤ ግና ሁሉ አይውደቅ። ከእኩል ጉድለት ሞቱን እመርጣለሁ፤ ጣጣ

የለበትም። ስለሆነም ዘዋለ ይጠራና በደንብ «ብሬፍ» ይደረግ (የወረው ጭማቂ ይነገረው ለማለት) ከዚህ በኋላ፤ ሁሉም ጉዳዮችን ከነቃ፤ ዶሴውን ተሎ እንዲያደርጉት መገሬያ ዘዴ ይደራጅ...። እለዚያ ስንጨነቅ መዋራችን የራስ ምታት ነው። ገፋፍተን፤ የታወቀ ነገር ነውና ሲመጣ «ክርነር» (ማእዘን) ላይ ሆነህ ማምባር ማምባሬን አፍልስህ ዘወር ነው። ቅስማቸው ከተሰበረ በኋላ አገር ይረጋል። ሌላ ድርጅት ሊያደርጉ ቢሞክሩም ቶይተው ይሆናልና እኛም የምንፈልገው ጊዜ ማግኘትን ብቻ ነው። እንደዚህ ያለው የመገፋፋት እቅድ ከፖሊስ ያደርሳል፤ ባትለምን ፖሊስ ይገባል። መሀል ፕርጊያ ላይ መንጋው ነጭ በሁለት ደንጊያ ተወራዋሪ ጥቁር መሀል ሲታመስ ፈረንጅ ዝም ብሎ አይመለከቱም። ሰለሞን የዘለሰውን፤ ታፈረ ዳግም ውድቅ ያደረገውን ሀሳብ በዚህ ማጠጦም ይቻላል። ገና አገር ሊናገር አይደል? መገሬያው ምን ይሁን? የሚለውን መፍቴ በጥልቀት ቤቱ ይመለከተው።... መቀስቀስ ዝም ብሎ መቀስቀስ ነው። ሊሉቻችሁን ለማናገሪያ የማበታ ወረወርኩ። በቃኝ።»

«በል! ገፋ፣ አገር። የዘለቀን ሀሳብ የሚያሳድግ ከሌለ የሚነቅፍ፤ እሊያም የተለየ ያለው ይናገር!» ሲል ታፈረ በሊቀ-መንበርነቱ፤ አባይ ጥያቄ የመሰለ፤ ግና የነጠረ አስተያየት መስጠት ቀጠለ፤ «ከዚህ ሁሉ መአትና ግርግር አድማው በዘዋለ ላይ ከሆነ ለምን አይሸሽም? ትምህርት ቤት ቢያቃጥል አንድ እሙት ነው። «ከመሞት መሰንበት» አይሻልም? አገር በሙሉ ባንድ ሰው ታመሰ!» ሲል የታፈረ አይን ተጉረዘረዘ፤ «ቢሆን ኑሮ መልካም ነበር፤ የዋልንበትን መማገል አፈር በላው። የፈለጉት ከኛ እንዲነጠል መሰሉን! ይኸግ በጣም አግረላቸው። ከሚዳ በተነሳ ፍርሀት፣ ትምህርት ሲከብደው ፈረጠጠ ብለው ይክሱትና «ሰክንት» (ይሁዳዊ መረዳጃ ተቋም) ከእዳ ወጣሁ ብሎ ቁጭ ነው የሚልበት። የእስከሁኑን እዳ ለመክፈል ሽቃላይ ሁኖ ይቀራል። አሁን የሚሰጡትን አገልግሉት በዚያ ወቅት ቢጠይቅ አያቀምሱትም። በራስህ ሰርተህ ተማር ይሉታል።... ያውም ነገ ጧት መኮንኑ ለወታደርነት አገልግሉት ይዞት ሲሮጥ ከተፍ ይላል። አባይ! ይልቅ ስለደንጊያ አወራወር፤ ስንጢ እያያዝና አመካከት ብታጠን አይሻልም? ገና ለገና አገር ያልተረዳልንን የረጫ ስምሪት ከምትተነትን!»

«እርምጃው የሚወሰደው የት ላይ ነው?»

«የትም!»

«እንዲያ ከሆነ፤ አንዱ የሚያልፍ መስሉ ከራ ሊሸጉጥበት አይደል? በሌላው በታ እብረነው ብንሆን ት/ቤት ስንት ጊዜ

ልንጠብቀው እንችላለን?» ሲል ታፈረን የትእግስት ከዳት ይብሰው ጀመር።

«ካንድና ከሁለት በላይ መሆን አለባቸው፤ መጠርጠሬን ያውቃሉ። የነፍስ ወከፍ እርምጃም በጠራራ ፀሀይ አይደፍሩም። ከዚህ ሌላ ዘዋለ "ካራቴ"ና "ጁዶ" ይችላል የሚል ፍርሀት አለባቸው። ሰሞኑን የበለጠ እናስወራለን፤ እንዲፈሩ። ሌላውን ተወው፤ ባለፈው ሰምንት ዘዋለና ቃኘው ከኔ ቤት ተገናኙ፤ ቀኝ ሲፈትነው የንጉቲያ ቀልድ አስነሳ፤ ደጋግሞ ሞክሮት ሄደ። ይህን ያገናዘብኩት አሁን ነው፤ ሰበበው አይን ያጣ ስለ ነበር። ከዚህ በተረፈ ግን "ከመን ሲንሰሙን (ተመክሯዊ ግንዘቤ) ተጠቀምበት፤ ከት/ቤት ላይ ሰንጢ ይመዝል የምትለው ሰውም ተሸክሞት የሚዞር ነፍስ አለው፤ ይፈራል። ከጠራ ሜዳ ላይ ሰው ሲወጋ፤ ፈረንጁ ሆዩ ሽብር ፈጠረ ገባ ብሎ እጅ-በእጅ ይቀራመተዋል። ት/ቤት ላይ ከተማቱ እቅዳቸው የገቢያ ትቢ ሆኖ እርምጃቸውም ህዝባዊነቱን ያጣል። የሚመቱን ከመንደር ላይ ብቻ ነው። ይልቅ፤ ዉለማንና መታጠፊያን ማስወገድ፤ ብቻ መጊዝን ሁኔታው አቅጣጫ አስኪይዝ ፍፁመን ተው። ከፈትህ አንድ ህበሸ ስታይ ፊቱህንና ሂላህን ገላምጦ ማየት ካሁን ጀምሮ እንደፍርሀት እንዲይቶጠር፤ የህበሻዋ ኩራት ያለችበት ለጊዜው ይተዋት፤ አታዋጣም። ከጆል ባለንጋራ ጋር የተጋጠምን መሆኑን አትርሱ።»

ትንተናው እየቀጠለ በር ተመታ! ታፈረ መቀመጫውን ለቀቅ፤ ወንበሬን ከጠረጴዛው ራቅ አደረገና፤ «ዘለቀ ቁም! እሱን በርና የከንድ ግወራጫ ሆዋ ልቀቅልኝ! ጉበዝ የምትይዘውን ያዝ!» ብሎ እኔን ገፋ ሲያደርግ በሬ ዳግም ተንኳኳ፤ «ማ-ን -ነ-ህ!» ሲል ድምፁን በጣም አጃጃለው። መቺው ድምፅ ዘዋለ ሆነ። በሬን ለመክፈት ጋጋታውና የሱን ፊት ለማየት ኳኳቴው በዛ። ዘዋለ ሲገባ ሁሉም እንባቆ ጠየቀው። በዚያ የሌሊት ሰአት አመጣጡ ያልተለመደና ያልጠበቅነው ሆኖ፤ እሱ ይገረምብን ጀመር፤

«በሞታችሁ ምን ቢወርድባችሁ ነው እስካሁን የተጉለታችሁት? በጣም ሰቅጠጡ አመሻችሁ እንዴ?» አለ። የሰራነው ስህተት ቢኖር የተውንለትን የማስታወሻ ወረቀት ከመጠጥ ቤት በተመለሰንበት ሰአት አለማንበታችን ነበር። ታፈረ ለዘዋለ ጥያቄ መልስ፤ «አለም! እኛስ በጣም ደህና ነን፤ በጊዜ እንደዋዘ የጀመርነው ክርታ ወደቁማር ተለውጦ እንዳንድ ሰው ኪሱ በብር ደክሟል። ይልቅ ጆብ ያስበረገገው መንገድ ይመስል አንተን ከዚህ የጣለህ ጉዳይ ይገርማል።»

«ሸንት ቤት ስገባ፤ መብራታችሁ እንደተገተረ ታየኝ፤ በመሆኑም የጤናቸው ነዉ? መጣሁ። ስቀርብ ታገመግማላችሁ፤

በዚያው ተሰብሰቡ። ያስነሳኝ ግን መልስ የማያስተኛ ቅዠት ነው።»

«ምኑን ታዝኸው?... በሰሞኑ፤ ከሏቧ የተጣደች ልጃገረድ አመለጠችህ? ገደል ስትገባ አየሃት? ቀሚ አበረረህ?» ብሎ ታፈረ አፋዘበት።

«ኧረ አትቀልድ! ልጃገረድ የሚያስብ አእምሮ በዚህ ወቅት የለኝም! ሁሉም ህልም ቅዠት አይደለም። ወደእውነት የሚለወጥ ሞልቷል። ልብ ካለህ ነው!...» ብሎ ህልሙን እንዳናጣጥልበት የፈራ መሰለ።

«በል የታዘኸውን፤ እውነትም ደብልልህና ህልምህን ተናገር!»

«ሌላ ሌላ የዳር አጃቡን ተወውና ትግረ በሙሉ ሁ-ብሎ ሲከተከተኝ በእንቅልፍ ልቤ ሙሂ ነው ከርሊስ (የከፍል ተደበ ፎ) «ምን ሆንክ ብሎ» ቀስቅሶ ከሞት ያዳነኝ። እንዲህ ገጥሞኝ እያወቅም፤ ህልሜ ይኸው ነው።» ሲል ሁላችንም መገረምና የለጠ ውጥረት ታየብን። የታፈረው የባሰ አይኑ ፈጠጠ፤ እንደመገረምም ቃጣውና ዙሪያ ባይኑ በሌሉን፤ ከዘዋለ ላይ ሊደርስ ሲል አይኑን በዚያው መሬት ላይ አሰረገው። «እናታችን ላይ በምን የማይሆን ነገር ተጫንከን? እውነትም «ቅዠት!» ትግረወችን በጣም ትፈራለህ መሰል? ቀን ያንገራጠጠህ ኑሮ ይሆን ?... ዘዋለ፤ በል! ደህና ልብስም አልለበስክ፤ እንደኛ መቶመር ከፈለክ ወደክፍልህ ሂድና ደህና ልብስ ለብሰህ ና! እኔ ቡና ስጠጣልህ እቆያለሁ፤ ቡናውን ስትቀምስ ቅዠቱም ብኖን ይሆናል፤ ራስ ምታቱም ቢሆን ያልፍልሃል። በል! አንተን እኮ ነው! ትግረወች ባይቀራመቱህ ነፍስ ጡትስርህን ብሎ እንዲይገልህ! ሰው የገደለው ይሻላል፤» ብሎ ከዚህም ከዚያ ነክኮ አጣደፈውና ዘዋለም፤ በእውነት የተጨነቀለት መስሎት የተባለ ልብስ ለብሶ ሲመጣ ሞሰስ ብሎ ሲወጣ ሲል የወለል ላይ ምንጣፉ ጠለፈውና መሬት ላይ እጊጉል ተሸበለለ፤

«ዘራፍ! የበሪያይቱ ሽል!... ተዘንቡ!» ብሎና ሳይታገዝ ተወናጭር ሲነሳ ታፈረ ፈገግታ መጀመሪያ ሰጠው፤ «በዚህም እንዳትከሰስ፤ ... አንተ ልጅ ወሳጅ-ነክነት ባይዋርብህ ይቀራል? ይህች ብረት ኪ ባለች ቀጥርና እንቅፋት ሲመታህ የማትለ ውጣት መረገረጊያ ቅርጉም መዳረሻዋ ጠፋኝ። ከንድ ወናና ሽግግሉ የተዳህት ባትሆን ትቀራለች!»

«እንዴታ! እናቴ የወጣላት ኩርችች ፀጉር፤ በግባሽ የወተወለወለ ሙጉጉ የመሰለች ጥቁር፤ እግሯን መጀሊ ከእንቅፋት እክሱም - ሸዋ እሰኝቶ አንቀራፎት ስድ የተረገጠች፤ ጥፍሯ - በወገ አድጉ ከመኪርከም ይልቅ ተንጨርፎ እየተቀረፈ ሊወድቅ የቀረበ፤ ልብሷ ግባሽ ከኩብቶ ጠብ አንቡቶ ከባበቷ ጋር ተዳብሎ

የከረፋ፤ እፍንጫዋ ስከራም የረገጠው ጣብ ይመስል ተዘብቶ የተደፈጠጠ፤ ከንፈሯ የተዝረከረከና እሽካፊ የምትጤይት የመሰለ... ቅልጥ ያለች... ይቻት ጥቁር አፍሪካዊት ብል ምን ትፈጥራለህ... ትክ ብለህ ተመልከተኝ፤ ደጋግመህ ብትመለከተኝ ብዙ አይነት ነገር እሆናለሁ። እንተንም ከሀያ ስከንድ የበለጠ በቀን ትክ ብዬ ከየሁሁ ዝንጀሮ ትመስለሀ... በላሊ እፍ!»

ፈጠን-ፈጠን ስንተያይ ታፈረ ተረገመ ተንፍሶ ከበደበድ ያሉ ከንፈሮቹን ከማከማቸው፤ የቃል ትንፋሽ ግን ሳይወጣው ቀረ። ዘዋለም ሲለበስ ሲወጣ አሁን መሬቱን አላመነውም። እንደወጣም ታፈረ፤ «ማን ነህ? በቀምህ ሰንበቶ ታቀምህ! በራዱን ጣድና ተሉ ተመለስ!» ብሎ ድምፁን እንደገና ዝቅ አደረገው፤ «ይህ ሰው እኮ በተከፈተ አፉ ደህና አድርጉ ደብድቦኝ ነው የሄደው፤ በጣም አገኘኝ... ግን፤ አየኸው! ጥና ጠረው ለፍፎ አስነስቶት!... እዚህ የህልም ፈቻ ዘር አለ?...ነገሩስ ግልጥ ነገር ነው። ምን ቀርቶታል! ወርሶ ነው ያወቀው ።... ጉብዝ... ይሁን ልጅ፤ ግዳላችሁም... መቅተውታል! እንነገረውና ይረፈው! የእርምጃ ወሰጆችን ስም ግን አንድ ብላችሁ እንዳትነግሩት፤ ቻል ብትሉትም የደም ጥሬ ከፉ ነውና ስውነቱ እየተሽማቀቀ፤ ባጠገቡ ሲያልፉ መንታቱን ያስበላብናል። ይህ ከሆነ ደግሞ የሚያድነውን መላ አንሰራም። ኩነቱ፤ እኛ ከተበላን፤ ሁለተኛ እቅዳቸውን ማግኘት አይቻልም። እንኳን ገዳይህ ይኸ ነው ብለህ ነግረኸው፤ ከምንም በታ አይቸው የማላውቀው ሰውና በድንገት ባጠገቤ ሲገጥመኝ የሚያስደነግጠኝ ሰው አለ። ይህ ሰው፤ እንደም አጥሬ የ እሊያም በጣም የምወደው ሰው ነው ብዬ በመጨረሻ ግን መሬት ነው የምፈልገው፤ ያጥፋኝ፤ ያልገኝ ስለማይረዳኝ። የሆነ ሀይል ግን ይገፋኛል፤ ስለሆነም፤ ዘዋለን ከሀሊሙ ጋር ሰታዩት እነዚህ ሰወች ባጠገቡ ሲቀርቡ ይቅርና ስማቸውም ሲጠራ መደንገጡ አይቀርም። ያን ድንጋጤ ግን መግለፅ አይሆንለትም፤ አቅም ያንሰዋል። ከዚህ በመለስ በፍርሀት እቃ ሊያነሲም ጉንበስ ብሎ ጥባው ሲመታው ያንዱን ራስ ቀዳምኩ በማለት ቀንጭሎልህ ያርፍና የእስርቤት ቀለብ አድርገኸው እንዳይቀር። በመረባቸው፤ እንደጀመረት፤ የጦቢያ ክርስቲያን እስራኤል ላይ ፈላሽ ገደለ ተብሎ ነገር አለቀ፤ ድል በድል ሆኑ ማለት ነው።»

የዘዋለ በዚያ ስአት መንቃት ሁኔታውን አፋጠነው። ጋቢውን ተጎላምና ተመልሶ ሲገባ፤ ታፈረ በጨዋታ አመቻቸና አደረጃጀቱ ከመሀከላችን የጉላ ነውና፤ «ሰማህ ዘዋለ! ቶንጆ ቅዠት ነው... ያታዝህ! ነገርየው የ«ቴሌፓቲ» (እኛ ወቃቢ የምንለው አይነት ነገር) ይመስላል። ፍጥረት የሚያወራው

ስለምክሩ ነገር ነው። እኛም ቢሆን እናወራ የነበረው ስለትግሬዎች ነበርና ግድግዳውን ሰርስሮ «ቴሌፓቲው» ከንቱ አድርሶት ነው።... የጠንቋይ ዝርያ አለብህ መሰለ። እኛ ከዚህ የምናወራው ስለጎተና ስለትግሬዎችና ሌሎችም ነው። ከጠጣው ዘምቶ፤ ከእኛው ጋር ተጋጭቶ፤ ማባረሪያው ያንተ ጆሮ ሆኖ ነው። ቢሆንም፤ «ቴሌፓቲህ ሰርቷል።» ሲል ዘዋለን ገር አለውና፤ «ምንድን ነው የምታወራው? በደረቅ ሌሊት ስለትግሬዎች? የምትሰራው «ማግኔቲክስ» አጠሁ እንዴ? «ቴሌፓቲያዊ» ሀይል እስኪፈጠር ስለትግሬ የሚያስወራ ነገር ምን አገኘህና ነው?»

«ያመሸነው ከመጠጥ፤ የምንጫወተው ካርታ ነው። ከዚህ የማይነሳ ሀሜት ምን ሊሆን ይችላል? ትግሬዎችም አቤይ የመነጋገሪያ ርእስ መሆናቸው አቅርሷ? ገና ከእንቅልፍህ አልነቃህም መሰለ?» ብሎ ተፈራ ነገር መዘዝ ሲጀምር፤ ዘዋለ ፀጥ አለ። ግራ ገባው፤ ይኸኔ ታፈረ ዘዋለን ትክ ብሎ ተመለከተ... «ጥሬ ቴሌፓቲ መቀበልህ ብየሃለሁ እኮ ዘዌ! ወደፊት፤ ስለኔ ያለምክ ቀን መለድ ብለህ ንገረኝ፤ ፍቱን አለሚ ሰው ነህ። የእውነት ከሆነ ግን፤ ቀድመን ያገናኘው እኛ አይደለንም፤ ያገርህ ሰው ሲያወጋ እሊያም ሲበላ ጥርሱ ስቶ «ምላሱን ቆረጠኩት» ሲል ሰምተህ እንደሁ፤ እንዴያ ያለው በራሱ ጥርስ ቀርጫ፤ ሰው ሲያማህ ነው ይባላል፤ በመሆኑም «ቴሌፓቲህ» የእነሱንም ሀሜት ጉትቶት ነው። ለሀያል በቅርብ ከጆሮ ውናል። በግራ በቀኝ ስለድብድብ ነው የሚወራው። የፈለሽ ለዚህ አዲስ አገርና ሁኔታ የመነጋገሪያ ጊዜ ነውና ብዙ የምንነባበር ሳይሆን አይቀርም። «ልንወርሳችሁ ነው» ብለው አወርተዋል። ግና፤ «ህልም ተፈርቶ ባይተኙ እያደረጉም እንደሉ ...» ሲል ዘለቀ፤ የታፈረን ያልተደፈ ተረትና ምሳሌ ነጠቀው፤ «አቤት፤ አቤት... ከምኑ ሁለት ውስጥ ልትደል ይሆን? ለሌ ማቆሚያህን እንደፈለግህ፤ ይህን ያረጀ ተረትና ምሳሌህን ግን ውድቅ አድርጊሃለሁ፤ ምንው ፊትለፊት አእምሮውን ልታጥበረብረው ባትምክር!... ህልም ያስፈረጠጠው ጉበዝ ከፊትህ ጋቢ ተጉንፎ ተቀምጦ፤ አንተ ሌሊቱን ቀን አድርገህ ተቀምጠህ... እሩቴ! ታፈ፤ እጅ ሰጥ አሁን አገኘሁሃለሁ፤ ቅምባሉህን አንሳ!» ብሎ ተዘበዘበት። ታፈረ በጣም ፈጣን በሁተት እውጭ ብሎም የራሱን ጉድፍ ለይ በመሆኑ እንደያው በባቅ ተንፈቀፈቀ። ቀደም የጀመረውን ታሪክ ሊወርስ መስመሩን ከለላ ጣልቃ ገቢ «ኧ..ኧ..ኧ» እያለ ሊጠብቅ ሞከረ፤ ባቄ ግን አየለበት። ዘልቶ የድል አድራጊነት ተሀድሶ እንሰራራለት፤ «ሰማ ታፈ፤ እትልፋ፤ ከዛሬ ጀምሮ ዘለቀ፤ እንዲህ ብሎ አለ እያልክ ተናገር! በሌላ ነገር ልትገልኝ አትተናተኔ፤ ቀድሜሃለሁ። ተረትና ምሳሌ ብሎም ጥቅስ

የሌለበት አረፍተ-ነገር አጠራሁ ብቻ ዝብዘባህን ቀጥል። እንዲሁኑ ከጥቃት ይጥልሁል።» ሲል፤ ታፈረ አፈረ፤ ሲናገር የነበረው ከራሱ ተረና የተሰባለለ ምልሱን ከዘለቀ ጋር ቀጠለ፤ «በጭጭታ! መሀል ዘለህ ገብተህ፤ ብሎም የምደረስበትን ሳትረዳ ዝም ብለህ ቀርጭፈህ ዝና በራሠበት፤ አሁን «እንዲህ ሊል ነው የነበረ» ብለ እውነት አይመስለም፤ የመከላከያ ነገር ነው ብለህ በተጨማሪ ከምትወነጅለኝና ሁሉንም ባህሪ የን ከምትበላው በዚሁ «ተጠቃሁ» ማለትና ዝም ይሻለኛለኛል። ግና መስዋእት መሆኔን አትርሳ፤ ይሁንልህ፤ አትቀትሀል... ይንጨባጨብልህ!» አለ፤ ሲባ ጣቶችን እያማገረና የፈገ እየጠበጠበ! የዘለቀን ተረብ በዚህ ጎታውና ወደዘዋለ ተመለሰ፤

«ሞት የሁሉም የጋድ ነው። ከመጣ አይቀርም። ከኛ ዘንድ ግን ልዩ የሆነበት በቀርጥ ቀን «መጠሁብችሁ» ማለቱ ብቻ ነው። የመምጣትን አዋጅ በኛ በኩል ልምምድ እያደረገ ነው። «የአገሬ ባለገር፤ «እጟጟቴን አበምረው» ይላል፤ ፊት ለፊት ቀጥ ያልረባበ ሞት ለሳኛው ሲሞት ሲያየው። የትርጉም ነገር እየሆነ ነው እንጂ ራሱን ተፈለጥ፤ እገር ከእጅህ ዱቴት ሆኖ ሙት፤ ሁሉም አንድ ሞት ነው። ቢሆንም እንዳበት አዳራ፤ እኛም «ያገሬና ጠፈፍ ያለ» ሞት የሚለውን ገጥ ልንሞክረው አስበናል። ለዚህ ደግሞ ሀሞት ዋና ነገር እንዲሆን ትንቢተናል... ቶንጠር፤ ጠከፍ እንደማለት። «ዘ ዌ፤ ያለ ነገር ተጉልተን አላደርገም። አንተ በሰላም ነው የዋልከው፤ ያመሸኸው፤... የጠበጠው ነገር ቢኖር፤ ትንሽ ትኩሳት ነው። ግና፤ ትኩሳቱ ነገ ልንነግርህ የቀጠርነውን መርዶ ወደዚሬ ለውጦታል። ብቻ በተራህ እንዳትጉልተን፤ ... ያለምከውን፤ ሀልም- እልም ብለህና ባፈፈ አይንህን ከለህ ተመልሰህ ተኛ። እኛም ትንሽ ወንፍረን እንነሳ። አደራችሁን፤ ከቅ/ ቤት አድግችሁ እንዳትቀሩ! ዘዋለ ይበቃህን ያህል ተኝተሀል፤ ቀሰቻሽ ሁን። ደህና አደሩ ብሎን ለመከታከሚያ ቀልድ ወመረበት፤ «እየተደራረብክ ተኛ! ወደ የክፍሉ እሄድ ስትል አገርን ትተስትስና በእንቅልፍልቡ የተነሳ እንዳይጠርብሽ።» ሲል ስተንለት፤ እየተደመጥን ሁሉም በያለበት ወደቀ።

የዘዋለ አቤይ ጭንቀት የዚህ ቀን «ሳይኮሚትሪ» (ያእምሮ ገሪትና ትንች) ሆኖ፤ መደበኛ እንቅልፍም በመተኛቱ ቡና አፍልቶና ጉትጉቶ አስነሳን። የኛ በደንብ አለመተኛት እንደለ ሆኖ፤ የለሞን አፈጣጠር ተጨማሪ ራስ ምታት ነው። ተኛም አልተኛ በጣም ደተኛ ፍጥረት ነው። ከመጉተቱ ብዛት በአትን አይቶ አይኑን ሲጠልጦና በርጋታ ተደላድሎ ሲዝናና ማየት ባንድ ዳቲያ የአት ጉዳና የሚከንፍ ያስመስለዋል። የተለመደ ነገር ነውና

ሁሉም ይጨንቅበታል። የዳኘ ቢድህ ክፉ ንግግር ግን አይወጣውም። ስለሆነም ሁሉም ሸከሬው ነው። ሰለሞን እስኪደራጅ የሰላብንን ያህል ጊዜ ከልቶብን የፈተናውን አዳራሽ ተጠጋን።

ከጠዋቱ ዘጠኝ ሰአት ከስድስት ደቂቃ ስንገባ ከዳራሹ የሚወጣው ሟሟቴ ሳይሆን የሚወጣው ጩኸት ልዩ ነው። ከሰው የሚወጣው ሟሟቴ ሳይሆን ከንድ የስፖርት ጋዜጠኛ ብሉም ያንድ ሬዲዮ ጣቢያ ልፍላፎ ሆኖ፤ በንፍስ-ወከፍ ተደዘና ያለቅጥ ተከፍቶ ከሚሰማው የስፖርት ዘገባ ነበር። ይህ የሆነው የስራ አል ብሄራዊ ቡድን ሳውሮፖ ዋሉ ማለፍ ጃርመን ላይ የሚሟወትበት ሰአት ስለነበር ነው። አብዶች ለቃለ-መጠይቅ የተሰበሰቡበት አዳራሽ መሰለ። ሽንጣሙን ወለል ተሟምተን ስናያምስ፤ ከፈታኞቹ አንዷ ከፌ የማገዶቸውን ሬዥም ብርድ-ወይ (የቅምባህ ጥቅልል አይነት) የጠንፈር ቀለሟን እንዲያሳስበት ተቸገሩ አሳቻ፣ በእፍኝ ያስቀረቸው ጠበ ሲትጉለጉል እይኗን እያጠናበሰው፤ «ሄይ! እናንተን ነው … ኑ ወደህ!» ስትል ቀረብናት፤ «ምንድን ናችሁ? … አብሬት፣ እንግሊት፣ ስፖኒያ፣ …?» ስትል አባይ በመልስ፤ «ኢንግሊሽ!» ብሉ በተረገጠ የዜማ ቅኝቱ፤ ምድብ በታችንን ያዝን። ባለሬዲዮው ሁሉ በቅጋል ከቶመ በ ሂላ ያእምሮ ማስሸው የፈተና ወረቀት እየታደለ መሬየ ወደድምፅ ማገጠሪያው ቀረበች፤

«ትኩረት! እያንዳንዱ ጥያቄው መታጻሉን ያረጋግጥ፤ ባባእድ ቋንቋ የምትፈተኑ ሁሉ (በየራሱ ቋንቋ የሚፈተነው ጥቂት ነው) አልነበረም) ማብሪሪያ ለስጧችሁ የሚችሉ ሰወችን መቅረብ ይቻላል። ፈተናው የመከረጅ ባህሪ የለውም፤ እንዲትታሰሉ፤ ይኸው ነው፤ ጀምሩ» ከማብራሪያ በቀር፤ ቃልእንኳ አትቅዱ። ያወጋ ጀመር። ብዙ ስትወርስ፤ ሰሎሞን እንገቱን ደፍቶ ብቻውን ያወጋ ጀመር። «ይኸ እንግሊዝ ሀበሻ ሁሉ በርግተ ወዋታው ለኛ የተበጀ ነበር። «ይኸ እንግሊዝ ሀበሻ ሁሉ በርግተ ወዋታው ለኛ የተበጀ ነበር። በጩነቀ አያችሁልኝ? ጉድ ፈላበት፤ እነጉለምን እዚያ ግዶ በጩነቀ አያችሁልኝ? የከፋት ጉዳቱ እንደህ ባለ ጊዜ ነው። ወርዶበቸው! ምኒትን ከምን ሊያደርጓቸ ይሆን! እዚያ ግዶ የፕሮፌሰር መስፍን ወልደ ማርያምን የመርግሪ ከሚሸን አቀማመጥ አይነት ተሰይመዋል። ይኸ ነው!» አለ። አገር ዝም በል! ደህና በቅር ይሉህል ይኸ ነው!» አለ። በባላንጠነት የሚመለከቱንን የኛ ሰወች ሲዘልፍ፤ ዘዋለ ዘለፋውን ተቸው። «አንተ ሞግዳፍ! "ሳይኮሜትሪ"ና "ሉጅክ" አጃጃይ ፈተና ነው፤ አቅዛበት፤ የናቅሁቸው ሰወች አልፈው አንተ የወደቅህ እንደሆን ሰቄ አይወጣልኝም!»

«አልፈለሁ ብየ አልመፃደቅም፤ ነገር ግን የነሱን ስእለንት ደግሞ አትክደኝም፤ ከስድስተኛ ክፍል የመጣው ሁሉ ከኮሌጅ

ተማሪ ጋር "ሳይኮሜትሪ!" የኔ አወዳደቅ የቅል፤ የነሱ ሌላ። የሚገርመው የነሞች መጃጃል ነው፤ እኛ ሰናወቅ "ሳይኮሜትሪ" በድሜና በውቀት የሚመሳሰሉ ሰወችን የሚያማቅር ነበር፤ እዚህ ግን ሁሉንም የሚደበልቅ ነው።»

«ልብ ክልክ ው፤ የሚፈተነው ሰው ሁሉ ብዙ የሚያመሳስለው ነገር አለ፤ ዝም ብለህ አትፈቅፍቅ!» ብሉ ዘዋለ የሰለሞንን ቅቻት ዘጋው። ሰሎሞን የከፈተው ወሬ በድሉኛል፤ ፈተናውን ተሉ ከመጀመር ይልቅ ትኩረቴን ወደሌላ ነገር አዘረው። አብዛኛውን ጊዜ ያጠፋሁት የነዚህን ዳብዳቢወች የእይን እንክርታቶ መፈተሽ ሆነ። ሌላው ያይኔ ማረፊያ ዘዋለ ነው። አቀማመጡ አስፀያፊ ከመሆኑ በላይ፤ ወገቡን ነው እንደመቀመጫ የሚጠቀምበት፤ ይህን ጊዜ ይበሉኑ ሟጭቶ፣ የተቀመጠበት ወንበር ፈፍቶ የበላው መሰሉ ታየኝና ነዳደኝና፤ «ወ ን ድ ሚ! ምን ጊያ የሰበረው ይመስል በወገቡ ይቀመጣል!… ቀና አይልም? "እንኳን ዘንበብሽ፤ እንደያውም ጭቃ ነሽ!" ይላል የነሀሴ ሀበሽ። ሰውነት እንዳለው ሁሉ በወገብ መቀመጡ! ወጋም! ቀና በልና ሰው ምሰል!» ስል መልስ መስጠቱን ትቶ አዳራሹ ዳር እስከ ዳር እስኪዳረስ ተንከተከተ፤ ከሳቁ በመጣ ሰው ሁሉ የመገረም እይን ታየበት። ተሉ መልስ የሰጠበት ጉዳይ አልሆነምና መምህሯ በክራ እርምጃ ተጠጋቸው፤

«ያሳቀህን ነገር ማወቅ ይቻላል ጊደ!… ሳቅህን ሰክው፤ ሌላውን እስከማትረብሽበት ደረጃ! ከመፈተኛ ክፍልእክ ነው የተቀመጥከው!»

«ይቅርታ! ደግሜ አልስቅም! ጨርሻለሁ።» ሲል ሲትየዋ በመገረም ተመልክታው፤ የሳቀበትን ማወቅ የፈለገችም መሰለ፤ ግና ፈገግታ ብቻ መግበው ዘረች። የሳቀበትን ማወቅ የሷም ሆነ የሌላው ሆኖ፤ እሱ ግን ቢቷራጭ መልስ ዘጋበት። መምህሯ ግባው ስትርቅ ሁሉም አንገቱን ወደስራው ደፋ። እኛ ግን በጥተ ድምፅ የሳቁን መነሻ ለማወቅ እናዋጣው ቀጠልን።

«ሰማ እንጂ ዘዋ፤ እንደህ ያለ የወጣለት ሳቅ ሰምቸልህ አላቅም።»

«አንተ ምን አይተህ! እንዴት ፈልገው ቢያገኙት ነው አደራችሁን! ለዚህ ሰስተኛ አለም የመጣ የ"ፒዘንቅ" ጥርቅም … ሳቅ የበላ "ፒዙ" የደረሰው ድርሰት! እንብበህ በዚያው ቀጥለህ አሳድገው የሚለውን ምንባብ ገና አላያችሁትም? ልጆች፤ ስምትሳችሁ ይህንን ብቻ እንብቡ። ጠፈፍ ያለ ገበሬ … "ጅንጉል" (የሚከ ሰው) የደረሰው ድርሰት» ብሉ ተሳልቶ ሌላ ቃል አልጨመረም። እውነቱን ነው፤ የምንባቡ ትእዛዝ፤ «ይህን አጭር ምእራፍ እንብበህ ከሙቶ አምሳ ቃላት ባልበለጠና ባላነሰ

አሰደገው» የሚል ሲሆን ያስቀመጥም ይኸው ነበር። የኔም የመጀመሪያ ትኩረት ያገኘ ማንበብ ሆነ።

ምንባብ

ዝናም ወይስ ቸነፈር?

«በልጅነቴ፤ የምድጃ ዙሪያም ሆነ የተዘነበ የታል ታሪክ እስጠኒ ሸማግሌ ከተረከው ትንሽ የትዝታ እርሾ ቢኖረኝም፤ የህፃንነት መደነቅና ገሬ ስሜት ተደባልቆበት ስለሚሆን አሁን እሬን እስምልቶ እያናገረኝም። የያኔው ሲሆን የሚችለው ከትንሿ ልቤ የወጣ የፍርሀትና ያድናቆት ውኸንብር ነው።

ከእድሜ መዋጥና ብስለቴ ጀምሮ ግን እይኔን የገጠመ እጋጣሚ እንዲህ የተበባሰ ያየር ሁኔታ ባይ የመጀመሪያየ ነው። የመጀመሪያው ሆነና ጠርቶ የሚናገረው ያደም ዘር አልነበረም። የከባቢውን ሙቀት ዘር ዝናም አወራረድ ሀያል ሆኖ አፈወሰው። ብርዱ የውስጥ አከላቴንም ሙቀት መልጦ አድርጎ በላው። ብርዱ ይደነዝዘኝና ይከተክተኝ ጀመር። ነስቶ እንዳጥንት ሰብራት ወደፊትም ከተጋደመው የግንድ ባት ከስክሽ ረመጡን ግራና ቀኝ፤ ወደላይ እንዲያመልጥና እንዳይከዳ ሆነ ጉንና ጉን አስፋሁት። እግዳሚያየን እግረን እራጥጬ፤ ክንዴን በላዩ ላይ አግግሬ፤ ከወደደረቴ ስቤ አጠገግሁበት።

ሰውነቴ እንደገና ሙቀት ማንሳት ጀመረ። ይህ የዝናም መአት ያጠረረው ውጭ የዋለ ሰው «አገሮች እንዴት ዋላችሁ!» ይላል ብየ ከሁን-አሁን ተመኘሁ፤ ይሆን ምጣት ግስ የማይመጣውን። ታዲያ ወይአንድ ነገር ቢሆን! እየቶየ ሲሄድ የረመጡ ሙቀት ባይታወቀኝ ሆደን-ክልቢ ሲያገለው ምላሴም ደረቀ። የከባቢው ቅዝቃዜ ከስቱ እየተራዳ እኔንም እተነነኝ። "ይጥር ይሆን?" አልኩና የተጋደመ ግንብና የሰለለ እስር-ወሀ ቢጠ ይዋር መጋጠሚያየ ሁሉ ተነሳሁ። ከሙቀቱና ከቅዝቃዜው ግጭት የተነሳ ጅማቴ ሁሉ ከብርዱ ጊዜ ይልቅ እንደተቀለበ ሙክት ተንቃቃ። እሁን የበለጠ ታበሯል።

"ወይ ጉድ! ጊዜ ጉልበት ይበላል?... አረጀሁ መሰለኝ" ብየ ከመዝጊያ በሬ ከገንቡ ፍትሽ በፊት የውጭውን አለም ልያኝ ከጎነበ ተጠግቼ በቀደዳ አንጠለጠልኩ። የቤቱ ፊትለፊት ጋራ ከመዝጊያው ጋር ገጥሟል። አለ የተባለ ወለወል፤ ከንደኛው ለላኛው ይሸል እንደሁ ብየ ወሲጋን ከበ ዘርኪት። ከሌጋውና ከመደቡ ሁሉ ወጣሁ፤ ጉጆዋ ቶኖ የላትም እንጂ ያም አይቀረኝ

ነበር። ግና እንዲ የተመረገ ነገር ነውና የተሸለ የምለው ጠፋ፤ ርቆ የሚታይ ነገር አልነበረም፤ ጉሙ ሁሉንም ፍጥረት አንድ ሰማይ አድርጎታል።

በዚያች፤ ጋራውን ከቤቱ ለየሁ! ባለች ጠባብ የሁዋ መስመር ላይም ነፋሱ ጉሙን እያበዘተ የሚንቻፈቻፈው ከሬያ ከያወቱ ጋር አይኔን ቅጥ አሳጣት። በርግጥ የተቸገረው አይኔ ነው። በጠራ ሰማይ ጊዜ የማውቀውን ጋራ የሸፈነ የማያዞፍ ዛፍ ደን ባወራው ነፋስ ሲንገላታና እርቡበራሱ ሲተራመስ ከማሳየው ፍጥረት ላይ የሚወጣ ድምፅ ብዙ ጥርጣሬ ውስጥ ከተተኝ።

«እሀ? ከጋራው ፈንቅሉ ሊወጣ የተዉነቀ ባተ-ገሞራ?... ወይ ጉድ!... ከዚህ ድዳን መሀል ባት?... አይሆንም። እንዲያ ቢሆን ቢቷም እኔም አብረን በተንቀጠቀጥን ነበር።» አልኩ። ከጭንቀት ላይ፤ ደመነፍሴን፤ እንክላ ቢጤ እንሰቸ እስር-ወሀውን በተጋገዘ እጄ እንዳያዝኩት ወደዚያ የባት አውድማ ተመለስኩ። መጀመሪያ ሁለቱንም እግሮቼን ከምድጃው የወሰን መከተሪያ ከንፈር አሳልፌና ተጫምቼ ቆምኩና ያለ ድጋፍ ወ ረ ድ ረ ድ ብየ ልቀመጥ ስል በውነቱ አልገዘኝ አለ። መቀመጫየ ከወለሉ ጋር ገጭ ሲል ያለ ቅጥ የምላሁት እንክላ ተንቀጥቅጦ ከዚያ የተፈነጠቀው በረዶ-ነክ እስር-ወሀ ከጉልበቴ ላይ ፈሰሰ። ቅዝቃዜው በጣም አበሳጨኝ። እንደተክሳተርኩ ገርጨጭ፤ ገርጨጭ ባደርገው የጉሮሮየ ጨኸት ባሰ። «ሙቀት ስታንስ እጠጣሁ እንደሆን እንጂ አሁንስ በጀም አሳልክ፤ ሁሉም ነገር ተባላ ሆነብኝሳ?... ወይ ቀን!» ብየና አደላድየ ከመዱ ላይ ጉለትኩት።

ከዚህ የተቃረነ ሁኔታ የተፈጠረው ደከም ወደመድቀስቀስ ተስወጦ ከተለሸለሸኩት እንቅልፍ ስነቃ፤ ሀዋሳቴ ደህና የደም መለወስ ቢገዙም አይኔን ከፍቸ አደብ ለመግዛት ስንቀሳቀስ ከዋለብኝ ባት የተነሳ ጥፍረ ለምቾ ንጥቀት የተዘጋጀ የከቢ እንጨቱን ያህል ይጠበሳል፤ የጥፍሮቸ መዋያ መሪና ዙሪያ ከፈፍ ስጋ ቀልቶ አብጧል። እንዲያው ወደግራ ገሰስ እንዲልኩ ኑሯል የቀረሁት፤ ከምድጃው ከንፈር።

ሀይል የገዛሁ መሰሉኝ ስነሳ እንገዳገደ መሀል ረመጡ ላይ ሊደፋኝ ሲል ታግየ ቀረሁና «ወይ ጠባይ!» ብየ ወደጨለጨሏ አመራሁ። ይህ አባባሌ በወቅቱ ከእምሮየ ሊፈስ የነበረውን እሮሮም ይሁን ሌላ ሀሊናየን የጠመነ የሀሳብ ጥንስስ የሚገጥም ሀረግ አልነበረም፤ እንዲያው ከእሁቴ የወረስኩት መረገረጊያ ነገር፤ የልማድ!... በእርግጥ፤ እሷ የምትጠቀምበት ቀምነገሯን እንተርስ ነው፤ ስትኪሽም። እኔም ብሆን "ነፍስ ካለ መንቀሳቀስ አይገደም ይሏል፤ ሰው ግዛዝ ነው፤"ግየ ነበረና....?

እንደሆንኩት ሁኖ እዚያች መከረኛ ወለወል ተጠግቶ ባንድ አይኔ ስያኝ፤ ከሚሰነጠቀው የመብረቅ ጩኸት ድምፅ ሌላ በልጭታው መረብ ከመረብ እንደምትጉንጉን ሸረሪት እሳይቶ፤ በመልኩ እንደምትመገምገው፤ የሚሰራው ብልጭ-ድርግም አይኔን አንበረበረው፤ ያው የሳዘር ሳብሬቶሪ"1 ሁኖት አረፈ።

ጉም ቢጠራም፤ ከላይ የተሰራው ጥቁር ደመና እየተቀረፈ የሚወድቅ ሳጣ ገደል ሁኗል። "ጅብ ስትወልድ በዝናም ጠሀይ ይወጣል" እንደሚሉት፤ የሰረቀው የጅቡ ወልጃው ፀሀይ ፈንጥቆ ዝናቡ በነጩ ይወርደዋል።

«ወይ የኪነት ብዛት!... ዛሬ ፍጥረት በሀይል ተቆጥቷል። ምህረት ወረደ! ምን አይነት ጭንቀት ነው? ከይኔና ከጆሮየ የሆን ችግር ተፈጠረ? የሌለ ሽብር ፈታኝ?... ይህች ጠባብ ወለወልክ ...እኸኸ?

«ቀጠሮ፤ እንዴት ነው? መልስ አትሰጥም? ተነስ፤ ጅብ ወለደች!» አልኩ፤ የሱ ደብሱና ከወለሉ ላይ የጋን ማስተጫ ግቶት መስሉ ተሸብልሉ የተኛ የቤታችን ወሻ። በመንቀሳቀስ የመልስ ምት ሊሰጠኝ በቀር የእንስሳ ነገር ቃል አልወጣውም።

ዙሪያየን በሁለቱም አይኖቼ ልፈትሽ፤ በሬን ልከፍት መወርወሪያውን ሳነሳ፤ በነፋሱ ሀይል ተበረገደና ጋቢየን ነቅሉ ከግድግዳው ለፍጦ፤ ርቃን-ሰጋየን ወለል ላይ ሸበለለኝ። «ይች ናት ጨዋታ _ ኧ-ፉ-ሹ-ሽ _ ኡ-እ-ይ! ጠፈፍ ያለች ትግል! _ የውጭው ግዛት እልበቃው አለና ነው? ዙሪያ ከበቡ ጠበበው? ከሳጠው የሉል ስፋት ይሆን ያሀል መስገብገብ? በዚህች ጠባብ ጎጆየ ተቀንቅበ ትዕ!» ያለኝን ቷንቁሩና ግስንግስ ሲያተራምሰውና ሲፈጀ ሲገለባበጠት የቃታ እንኳ ምንም ነገር ሳላነሳ፤ የግሬን መሚጊያ ብልጭታው እያደናበረው፤ ማገርንጡ እስኪጠመጠር ታግየ ልዘጋው ስሞክርና እምቢ ሲለኝ፤ «ያልጠረጠረ፤ ተመነጠረ!... በል እንደልብህ፤ ክፍቹ የሰጠሁህን! የቀረህ ቤቷንም አትል መንሳት አይደል! _ያውልህ!»

እኔም አብሬ እዚያ ወለል ላይ እንዳጥናናም ከብት እምባ ሉሉ፤ እንዲያው እምባ ሉሉ! የት ብሉ ይሄዷል! የት?...»

የሁኔታ በአል ሊያመዝም እየተንደረደረ ነውና ደህን ሀሳብ ከቶን የሰነበተ ፈተና በመጨረሻችን ደስታችን ከየፊታችን ይነበባል።

እለቱ ጥቅምት ስድስት ሆኖ ግብያች የጦር ሀይላቸውን መመስረት የሚያከብሩበት ቀን ሲሆን፤ የነሱ በእል ግርፍ ደግሞ መከከለኛውን ምክሬት አብሮ የሚገርፍ ነውና፤ የሰራ-እልን

የፖለቲካ ሰወች መርሀ-ግብር ያዘበ ብሉም ተጨማሪ መታተር የሰጣቸው ቀን ነበር። ግብያች፤ የዚህን እለት ከብሬቸውን ግን ሌላ ገርገር ቢፈጠርበትም ለመጨወም ሆን ከዚያ እየተጠለ ለሚሄደው ጥቅምት ስድስት ቀን ሌላ ተደራቢና እድግቲ ሁኔታ የፈጠረ መሆኑን ከቀኑ እናት ቀደም ብሉ የነበረው የከባቢ መንፈስ የሚገልፀው ነበር።

ለምን ያሁሉ የመካከለኛው ምክሬት ሰው ወጣሪ ነገር እንደሆነ ለመገምገና ለመፍረድ ቢያስቸግርም የፕሬዚደንት አንዋር ሳዳት ጠዋት መቀሰል፤ ከሰራ-እል የፖለቲካ ሰወች ጭንቀት አልፎ ፖለቲካ የማይገዳቸውንም አስፈራራ። አንድ ሀቅ ቢኖር የተራው ህዝብ ሽብር የተፈጠረው የፖለቲካ ሰወች በህዝብ መገናኛ ላይ ከሰራት የመሳ-ምት ቅድመ-ሀተታ ነበር።

የቀትር በፊቱ ሀተታ የነፍስ መውጣት ጉዳዩን በድፍረት ተረግጦ አላነሳውም። ፀሀይ መመለስ ሲጀምር ግን ሬድዮኑ የነፍሳቸውን ጣር በየደቂቃው ተጨንቀበት። በተለያየ መልክ ይቀርብ የነበረው የሳዳት ባህሪ አንድ አይነት ብቻ ተደረገ- የሰላም ሰው! በ"ካምፕ ዴቪድ የሰላም ድርድር" የምናሄም ቤጊን ጠረጴዛ ተካፋይ ነበረ። የሰላም ሰውነታቸው ይነሳ የነበረው ከዚህ ጥራዝ በሚወጡ ሀረጎች እየተቀኘ ነበር። «የቀትር በፊቱ ጉራማይሌ ሀተታ ወደቀትርበ ሂሳው የተሸበለለ ትችት መድረሱ የማዘኑን ተከታይ የፖለቲካ መድረክ መሪ ከለማወቅ የመጣ ትዝብት ነው። መጭው ሰው የሳዳትን ሰላማዊ ጉዳና ይከተል ዘንድ ደብጅ ጥቆማወችን የማድረግ ዘዴ ነው» ማለት እደብ ከገዙ ሰወች (እልጄልፎ ይወረወር የነበረ ትችት ነው። እስቸጋሪው ነገር ግብፃውያን የሚፈልጉት የመሪ መመዘኛ ጠርቶ አለመገምገሙ ስለሆነ፤ ለሁሉም የምሽቱን የቴሌቢዥን ዜና ደመራ እ-ሀ! ብለን ጠበቅነው፤ በምሽቱ ሰስት ሰአት ወደመዝናኛ ክፍሉ ተጓጉደ ጉደን።

እዳራሹ ያለቅጥ በመመላቱ፤ ርእሰ-ዜናውን ከሰማን በኋላ የክፍሉ ሙቀት ናረ። የሰው ትንፋሽ እያመሰ በመሄዱ ተራምጄ ዘለቀን ተጠጋሁት። «ሰፈልገህ መጣህ! የሳዳትን ሞት ስትመለከት፤ ያንተም ሞት እየተጉነጉነ ይመስላል። የምንጠረጥራቸው ሰወች ምችት አጥተዋል። እኛን እሳዩንም፤ በዚህ እምስት ደቂቃ ውስጥ መውጣት መግባት፤ አይናቸው መቅለብለብ አብዝቷል። ዘዋለ የተቀመጠው ከሰው መሀል ነው፤ እንዴት ባይን ጠቅሶ ማውጣት ይቻላል?» አለኝ።

«ምን አስፈራህ እዚህ መሀል ጠብ የሚጀምሯ ይሆናል እንዴ?»

«የገበያ ግርግር ለሌባ ያመቻል' ነውና ከሳናቸው ያስጠቃናል። ዜና ሲባል እግሬን ዘርግቶ ቀጭ ነው የሚለው፤ ዜና ወዳጅ እንደዘዋለ የለም። የሚያስጠቃን በታ ይኼ ዘኑርጊሬናውና የግርግር መሀል ነውና እንሽከሬው»

እንዴ ፍርሀት በደብናልና አንድ ሰአት ሙሉ ጠብቀነው፤ ዜናውን ወርሶ ሰው መቅለል ሲጀምር ዘዋለም ደክሞት ስለዋለ ነው መሰል ከርቀት እንደቆመ፤ ሲተኛ መጌዴን፤ አንገቱን ጠንን፤ እጁን ከጆሮ ግንዱ እንደማንተራስ አድርጉ እሳይቶን ወጣ። የምንጠብቃቸው ሰዎች እንደተቀመጡ ሰለቀሬ ተከቅለነው መውጣት አልታየንም።

የክረምት አብሯ ደመና ዋዜማውን የማብየት አየሯን ከላይ ተረግጦ ይዞት የብቢው ሙቀት ነጠላ እያስጥለም። የዘዋለን መተኛት ለማረጋገጥ ከተሰየን አንድ ሰአት በኋላ ከክፍሉ ስንገባ አርጀንቲናዊው የክፍል ተዳባ ፕቅልል ኢሮገሬም ከፊቱ ደርድሮ በሽክክና በታ አብታቂ ፊደላት ለዘመዱ ሁሉ ደብዳቤ ይፅፋል። በዘዋለ በኩል ደህና የተግባባሁት ሰው ነበረና ያስለፉ ነገር ገርሞኝ፤ «ይህን ሁሉ ኢሮገሬም ለመጨረስ ነው የተቀመጠው ሰርጀ?» ስለው ዘዋለን በንግግሬ ሳለመቀስቀስ ፈርቶ አንጋጦ ተመለከተው። መልስ እይቶኝ ድምጌን እንድመገን ሌባ ጣቱን ከከንፈሬ መትቶ ምልክት ሰጠኝ። ለጠየኩት መልስ ይሆን ዘንድ መብቢያውን መዞ ሌላ ቅልቅ ፕቅልል አሳይቶኝ ዘጋው።

«ይህንንም የምጨርስ ነኝ። ለመጨው በስቅ ወር ሌላ ደብዳቤ አልፅፍም። ሁልጊዜ ከምስቀቅ በረፍቱ እንዴ መወረዱ ይሸለኛል። ከትምህርት ጋር ደብዳቤ መፃፍ አልወደም። እናንተ አትፅፉም ... የናንተ ሰውእክ ጠቅላሉ አስራአል ገብቷል መሰል፤ አርጀቲናውያን ግን የናንተን ያህል ወደስራአል ስላልመጡ ሰው የሚያተክረኝ ሬቅ ሁዋ ነው። የምጠጣው ደብዳቤ በመፃፍ ነው። እናንተ እድለኞች ናቸሁ። ዘዋለ ግን የመጣ ሰው እንደሌለው አውቃለሁ፤ ግን ሲፅፍ አላየውም፤ የሱ እንዴያ መሆን ደብዳቤ ያለመውደድ ይመስላል። ተደም ያልኩት ልክ ነው ወይስ የዘዋለ በሽታ አለብህ?»

«ሁለቱም አይደለም፤ እንዳንተ በንድ ቀን አልፅፍም፤ እንደም እንደደረሰኝ ስለምፅፍ፤ መልስ ሳልሰጠበት ጥቂት ቀናት ከቆየ ደግሞ እፍርና ሳልፅፈው ይቀራል» ብየው ፈገግታ ብ[illegible] ተለዋወጥን። በዚያው ቀጥሎ፤ «ዘዋለን የምትፈልግ ትመስለህ[illegible] የምረዳህ ነገር ይኖራል? ዛሬ ዘዋለ እንደሁሌው አይደለም። ገ[illegible]

መታጠቢያ ቤት እንደወጣ የጠየቀኝ አስፕሪን ነበር። ራሱን አሞታል። በእንቅልፍ ያልፍለት ይሆናልና ባትቀስቅሰው ይመረጣል።»

እንበሶ-ነጠላ፤ በፊ እንደተደፋ መተኛቱን ተመለከቸ፤

«ምንም የምፈልገው ጉዳይ የለም። «ደህና እደር» ልለው ነበር የመጣሁት፤ መልካም በእንቅልፍ ይለፍለት። ደህና እደር ሰርጆ!» ብየ የራሴን የእንቅልፍ ጊዜ ሳደራጅ፤ ሌሎችንም እንዳልቀሰቅስ ተንጠሽ ገላ መታጠቢያ ገባሁ።

ብዙ ደቂቃ አይቢልም። የሆነ ነገር ተንጏጏ፤ ግን አልቀጠለም። ሳዳምጥ ውሀውን ዘጋሁት፤ ምንም ድምፅ አልነበረም። የስነበተብኝ ሀሳብ ነውና እየተጠራጠርኩ ገም ከማለት በሚል ቢያንስ ገላ መታጠቢያ ቤት እንደገባሁ ነገር መናቤ አስፈራኝ። የተዝረበረበብኝን ውሀ ብዙም ሳላደርቀው፤ ፎጣየን እየጉተትኩት ወጣሁ፤ «ጌበዝ ይኼ ግርግር ምንድን ነው!» ብየ ጮኩ። ዘለቀ ተደናብሮ ተነስቶ የሚሆነውን ሲያጣ፤ «በሰው አብ በል! የውጭውን ጫጫቴ አልሰማችሁም? ገላ መታጠቢያ ቤት ነበርኩ፤ ምናልባት ሰምታችሁ እንደሆን ብየ ስነጋገር ነው የተነሳሽው»

«ጫኸቱ ምን አይነት ነው?»

«ምን አይነት እንደነበር ባውቅማ መች እጠይቅ ነበር? ... አንተ የሆነ የሰው ንግግርም ይሰማል። ተሎ ተነሱና ዘዋለን እንየው። ሁሉንም አስነሳቸው። የኛ በር በጣም መወገሬን እርግጠኛ ነኝ ... በጣም ነበር የተወገረው።»

«እዚህ እንደተኛ ተናገረ ነበር፤ አገር ጠመመብኝ እንጂ። የኛ በር ከተመታ ነገር አልቋል በለኛ፤ ግን ሳንደራጅ በር እንዳትከፍት፤ በር የማስኩፈቻ መላቸው ሊሆን ይችላል።»

ተላብሸን ከጨረሰን በኋላ፤ «መልካም! ዘለቁ ተዘጋጅተሀል አይደል? በር ልከፍት ነው!» ብየ ሰራመድ ወደል ጠርሙስ እንሳና ጠሬን መንገርበቢያ ገፕ ይዞ ቆመ። እኔ የምከፍተውን ሳንታ እየብብኩ ማእዘን ውስጥ ገባሁ። ፀጥታ ሆነ። ከማእዘኑ ወጥቸ ወደበር ልጣም ሲያጣኝ ከመቃብሬ ላይ ተንሰራፍቶ የወደቀ ሰው እጅ የመግቢያ ከፈፉን አልፎ ከርቀት የተሰደደ የለማኝ እጅ መሰለ። ከውስጥ ሰሬ በቀር የለበሰው ነገር አልነበረም፤ ያም ደም ለብሷል።

በሬን የደበደበው ከራሱ የወረደው ደም ገና አፍላ ይፈልቅ በጀመረበት ስለነበር ብጠራው መልስ አልሰጠም፤ ተከታዩ እርምጃየ ምን እንደሆነ ሳላስተብታው፤ ከምንጠረጥራቸው ሰዎች መሀል ሁለቱ የፊት ለፊታችን መውጫ ደረጃ ከታች ወደላይ

ሲያያዙት አይኔ ያዘቻቸው። «ዘለቀ፤ ዘዋለን ገድለው፤ አሁን የኛ ተራ ደረሰ፤ መጠልህ፤ ተጠንቀቅ» ስል በዉሸት፤ ዘለቀ የያዘ ውን ጠርመስ ለስድ ሲያማትር ወደፊት ከመምጣት ይልቅ፤ መመለስ አይሉት ሌላ ነገር፤ አይናቸው ፈጠጠና የጠርመሱን አወራወር የመመልከት አይነት ነገር፤ የመሪው ፊት ተዉንቶ እንደመሸበር ሲታጠው፤

«የምንሄደው እኮ ወደፊት እንጅ ወደ ሂላ አይደለም፤ የገደላቸሁት ሰው ቤት ወዴት ነው? ... ሄድ» የሚል ህይልና ትንፋሽ የዘበት ቃል ሰጠማ የዘለቀን እጅ ወበጥ አድርጊ ገታሁት፤ ጠርመሱን ተሉ ብለህ አስቀምጥ!»

«ፖሊስ እየነዳቸው ነው፤ ጠርመሱን ተሉ ብለህ አስቀምጥ!» ስለው በቅፅበት አልጋው ላይ ወረወረው። የዘዋለ አጊጊት ሰለው በቅፅበት አልጋው ላይ ወረወረው። የዘዋለ አጊጊት በዉንቀንም፤ የገዳዮች ጭንቀት ግን የቀመትን ወታደሮች ግስን ልንመታቸው እንደምንችል የመሰጋት ነበር።

እንቢ-ባንቢ ይዘነው በንወርድ ከመጠን በላይና በሁይል ያስታወክው ጀመር። ይህን የተመረከዘው አንዱ ወታደር፤ «ትሁክት ጥፊ ነው። ሰውየው የሚድን ነው! አልሞተም!» ብሎ እየተንገዳገድን ከወስከ (ታሪዘ) ተሸከሚው መኪና ደልነው። የፖሊሶችን በዚያ አጭር ጊዜ መድረስ የፈጠረው፤ ሁለት ሰዎች ሲቱር ከከከላ የሚይዙ ጠርመዞች በወሀ ሞልተው በር ያከፈቱት፤ ብሎም ገፍትረው ያስወጡትና በመደናገጥ የሮጠው አርጀንቲናዊው ሰርጆ ነበር።

ከዘዋለ ጋር ለመጨረሻ የተያየሁት ከዚያ የዉድቅት ጊዜ ነበር። እረፍቱን በሙሉ ህኪም ቤት እባልፎ ባሰሎ አምስተኛው ቀን ጠዋት፤ ናላው ላይ ጠርመስ የሰበረበት ሰዎች ክስሽ በማጣት ዘዋለም ከህኪም ቤት የተፈታው በነዚያን በዘጠኝ ሰአት ሲለቀቁ፤ ደቂቃወች፤ ማለት (እነሱ የፍች ወሳኔ በተሰጠበት ፋታ) እንደነበር ከጫዋታ-ጫዋታ የነገረኝ ከ ወር በ ሂላ ለእንግድነት የመጣው ታፈረ በዚያ የተለያየንበት ዝነኛ ባምንት የገጠመውን ትኔ እንብበልኝ በቀጠልነውም ወሬ ነበር።

«ሰማ እንጂ ታፈ!»

«እሺ!»

«ማገምህ በጣም ትኔ ነው፤ ግን አልሰትኩትም፤ በጣም ገብቶኛል፤ የዘዋለ መጨረሻ ምን ሆነ?»

«ምን ይሆናል! ያው እንደተጀመረ በቁማር ያለቀ ነገር።»

«የቀረውን ቁማር አውራኝ።»

«ወደህኪም ቤት ሲሄድ ነበርክና አይተሀል። የጠበቀት መሞቱን ነበርና ‹ኮማ› (የመሳት ሁኔታ) ውስጥ ገና እንዳለና እንዳልሞተ ይሰማሉ፤ ከዚህ ፍርሀት ያድርባቸዋል። የጠበጣቸው

ነገር በስቱን ቀን ሰው ሊገባ በማይችልበት በታ መቶ የቱ ስለነበር የተቻላቸውን ዘቻም ሆነ ገመድ ሲገምዱ ሰነበቱ። ሲመልሰትና ከ‹ኮማ›ው እንደወጣ ግን በንድነት ሆ! ብሎ ገብቶ መጨረስ የሚል እሳግ ወስነውና ደምድመው ተቀመጡ። ...»

«ለምን?»

«ለምንማ፤ ከሞት ከተረፈ ብዙ ጉድ ስለሚበረብርባቸውና እሱም ጠበታ ከቶመ ነገሬ ሁሉ ወደመጋለጥ ያመራል ከሚል ፍርሀት ነዋ። ከሞተ ግን የሚናገር ስለማይኖር በሆታ ሰላይ ተገደለ ብሎ ፋይልን ማዘጋት ይቀላል የሚል አመለካከት ነበር።»

«መልካም ቀጥል።»

«በመጀመሪያው ምሽት ያን ያህል አልተጠነቀቁም ነበር። እጅ ከፍንጅ ተያዙ። ሰርጆ ያስሞላው ቃል፤ የተማሪው ማደሪያ ቤት አስተዳዳሪ ያቀረበውን ዘገባ፤ ፖሊስ ከኛ የተቀበለው ዜናም እንዳለ አልተመለከተም ነበር። በመጀመሪያው ቀን ባይሞት ደሙ ሲያልቅ በሁለተኛው ቀን ይሞታል የሚልም ሀሳብ ኑሯቸው ይሆናል። ያድግውን ሁኔታ በስታችንም በደንብ እንከታተል ነበርና፤ ከኔና ከዘለቀ ስም በቀር ዘዋለን ልጎብኝ ያለ እንዳይገባ ለህኪም ቤቱ አስተዳደር አመለከትን። እንደጠረጠርነውም ባራተኛው ቀን ሊገቡና ሊስልሉት ሞክረው ባይሳካላቸው ይቀራል። እንዲያ ሲሆን በህኪም ቤቱ አስተዳደር ላይ፤

«ልይነት ተደረገበን፤ ወገናችን ታሞ ተኝቶ እባስገብኝን አሉ፤ ነጮች ቢሆኑ ግን አይከለክሏቸውም ነበር፤ ሀበሻ በሽተኛውን እንዳይጎበኝ ሆነ ብለው ያጠውራሉ። ይህን የመግቢያ መሳ አከሸፍነው፤ ሊጨርሱት እንደሆነ እዋብቀን ስንጠቀምና ለዘዋለም ሌላ ሰው እንዳይገባ በመሳከተኛ ስናስጠንቅቀው ብዙ ነገር ይበላሽባቸዋል። እንዴት? ብትል፤ ከስደብዳቢወቹ አንዱ እዛኝ መስሎ ሊገባ ሲሄድና ሲጠይቅ-መልክም፤ መታወቂያ ወረቀትህን አምጣና ግባ ይሉታል። መታወቂያውን አውልቶ ይሰጣል። ነርስ ሆየ እያንከበከበች ከዘዋለ ዘንድ ትወስድና ይህን ሰው ታውቀዋለህ? ስትለው፤ ‹በጣም! አንዱ ተንከለኛ ይሆናል፤ ከመቸውም እናገረው እላውቅም፤ እታስገቢው፤ መታወቂያውን ለፖሊስ እንዲጣራ አስተሳልፊው ሲለት ነርስም ባዶዋን ተመልሳ ብትሄድ ያ ሰው የሚገድላት ይመስለታል። ሰላይም ነገር ሲዘገይበት ይጠረጥርና ቤቱን ይጊዛል። እሷም ሲጨንቃት ፖሊስ ስትጠራ፤ ዘዋለ ሁኔታውን አቶቶ መታወቂያ ከነርስ ወደፖሊስ ይሸጋገራል። ይህ ትርኢት ግን ከፖሊስ ጠቢያ የሚል ማህደረ ይመዝገብ አይመዝገብ አይታወቅም።

«ፖሊስ ይህን ባለመታወቂያ በመንደር ይፈልገዋል። ትንሽ ሊደበቅ ይሞክራል፤ ግና የቅርቡ ሰው ጠለጠ እንደሚያስጠረጥረው ስለተረዳ ውጣ፤ ውጣ! ተብሎ ይወጣና ሲጠየቅ ቃሉን እንደጠበቀና አዝዋ ሊጎበኘው ብቻ እንደሄደ ይናገራል። ወታደርም የጠረጠረውን በሆዱ ይዞ፤ አሁን ምንም ጉብኝ እንዳይገባ ተከልክሏል፤ ሁለተኛ ብትሄድ ሌላ መዘዝ ይከተልሃል፤ መታወቂያህን ደግሞ እንደሰረቀ ሰው ጥለህ አትሂድ፤ መታወቂያህን በጣታው መጣል ብቻ ከብዙ ፍዳና መዘዝ ያድርሀል ብሎት ይሄዳል። አገርም ከዚህ ልብ ይገዛና ያ በዚህ ይዘጋል።

«ገዳዮቹ በሁለተኛው ቀን ፍርድ ቤት ቀርበው ሁለተኛው ቀጠሯቸው ባስራ አራተኛው ቀን እንዲሆን ተደርጓልና የሚቀጥለው መሳ ታዲያ ምን ይሆናል ይመስልሀል?»

«ከዚያማ ምን ይቀራል?» አልኩ።

«ዋናው ጉድ ገና ወደ ኋላ ነው። ይህ ሁሉ ደደብ መሳቸው አለበራ ቤል ጠበቅ ያለ ዘዴ ይፈትላሉ። ያንዱ ገዳይ ዘመድ ባለስልጣን ባሰቺኪይ ይጠራና መሳ ተደርድሮ፤ ያሸም አለታ ሆስፒታል እንዲገባ የሚገባው ስለሌለ መሳው ከማጠን የመጠ ነው። መጋቢቱ ብዙ ሽንጉ ያስራል። ዘዋለን የጀርባ ሀይል ምናልባት መንግስት በጉን እንዴት እንደተደራጀ ማጠራት፤ የሚደግፈው ነገር እንዳለም ጉድ እንዲያበዛ ነገር ለመንደፍ፤ ከሆስፒታሉ በሚሄድበት ወቅት፤ ዘዋለ ቃለ መጠይቅ ስለሰጠ ራሱ ደም እስኪተክና እስኪዛወር ድረስ ስለጠቀቀ ዘገባ ለማበላሸት፤ ሲሆን፤ ዘገባውን ይበርዝና እንዳንድ የመከራከሪያ መሳ ይገባል፤ ብለው ይለብሙና፤ ሹምም ይህን መክሮ ከቸች ይላል። ይህን የሹም ተንኮል ቀድመን እዝግተንበታል፤ እንዲዘጋንው ሆነ ... መቸበ በየስፍራው ክትትላችን ነፍስእልፍ ነበር። እንዲህ ያለ አይኑን ያፈጠጠና ጠንከራ ጥቃት አባቴም በሰው አድርጌ አወርቶኝ እያውቅም። ይኸ ደፋር ሹም ከሀኪም ቤት የሚሄድበትን ሰአት ገምተን እዚያ ገቢ ውስጥ መቀሁብሯን አንተን ወቶ የምንለቅ ሆነ! ታጅበ እንደቀትር እባብ በቀትር እየተንበለበለና

«ጠበቅንነው፤ እንደቀትር እባብ በቀትር እየተንበለበለና እሱ መልክም ግቢውን ሲቃረብ፤ አጀቡ ወደ ኋላ አፈገፍጎ ከግቢ ጥልቅ ይላል። ኪሊንጀር አይነት በርሳውን እንጠልጥሎ ከግቢ ጥልቅ ይላል። ልናስደንግጠው ምን እግር ጣለህ፤ የታመመው ሰው አለ እንዴ? ስለዘዋለ ስንለው፤ ያዘኝ ቅቢ እንጊቾ እንደሉ ባልጠዳን ሁኔታ ነበር፤ ግን እንስቶ አተፈተፈብን። እኛም የመጣነው ልንጠይቀው ነበር፤ መብል መግባት አይቻልም» አሉን፤ ገና ሀመሙ እንደጠናበት ነው መብል ስንል፤ ቢጠናበትም ባለየው አልሄድም፤ ምድር እንዴት ትታዘበን

ብሎ ዘው ብሎ ጥልቅ ያለለ መሰለህ! ተደናገጥን። የገባው ግን ወደዘዋለ ሳይሆን ወደቢሮው ሆነ። ቢሮ ሲገባ ዶክተር ሆየ ፖሊስ ይጠራና ሰው ስትፈልጉ ነበርና የሀበሻው ዋና እለታ እዚህ አለላቹሁ፤ እኛም የቶሱን ታሪክ እንመዘግባለን ይልና ሹም የጠበቀውንና የፈለገውን ጉዳይ ያደራጅለታል።

«ያናደደን ነገር ቢኖር ፈትለፈታችን፤ ለማንሰማው የቢሮ ጨዋታ ይዘውት ሲገቡ ማየታችን ነበር። ብናር የሚለወጥ ሁኔታ አልነበረም። ከዘዋለ ሳይደርስ፤ ጠበቃ የሚፈልግ እንደሆነ የሚተጥርለት መሆኑን ይጠቅስል፤ ነገር ሲያዋጡቸው። እወ ይፈልጋል ሲሉት መልክም ብሎ ይወጣል። የሀኪምን መዝገብም፤ ከግድያ መከራ (ሪፖርት) ወደእለት ብጥብጥ (ክታታ) አስለወጥና ሀኪምም በቅናቅንነት ፈርሞበት ቤቱን ጅው ይላል።»

«አሁን ዘዋለ ያለበ ት_!»

«እሱንማ ምን ገደደው! ነገርን ነገር ይስበዋል ብሉ የሚያምንና ከደባም በጉ ይወለዳል ብሉ የሚያመልክ ሰው ነውና ድብደባውን ወደታል። ንዴት የከሳን እኛንእንጃ እሱን አይደለም፤ ዘዋለ እስታማሚ ነርሱን ይወዘውዛል።... ይገርማል፤ ዘዋለ እህያ ነው፤ ከዴሳ የተረፈው እየየ የምትለለት ነርስ ነው!»

ቴልአቢብ

በሩቅ ብሉም ስሙ-ጥርነቱ የተደበቀና የተለየ ነገር ያለበት ያስመስለዋል። ለትንሽ-ትልቁ ጉዳይ ቀጠሮ የምንሰራው ቴልአቢብ ነው።

የጉዳይ ቀጠሬየ በትርብ ያወቅሁት ጉብሊ ሁና፤ አገሬ-መንገዱን ደግሞ የት/ቤት የደብተርክረጅ እዚያ ይረክባል ብለውኛል። ከ ዉሮፖም ሆነ ከሀገሬቱ የወርቃ-ወርቅ ማምረቻ አጥር -እዘሳይ የለበ ነጋዴው ሸቀጥ የሚያማክልበት ከተማ ነው። ወራጅና የመንግስት አገልግሎት ንብረት ባይቀር ይሸጠብታል፤ በጣም ረጅም ጊዜ ፈጅቶ ከሰበሰብኳት ወረቴ የፈራተበ ገምሽ በኪሴ ቿጥሬያለሁ አጋጣሚ ለኔ ያለው ጥብቆ መባይ ነገር ቢጥልልኝ በማለት። እንበሲ፤ ጠዋቱን ከቀጠሬየ ጋር እሳልፌ፤ የቀትር በታቹን በዚያው ውስጥ-ለ ውስጥ ስሽሉክሉክ ቆይቶ ምሽቱን ከየናታንና ሮበርት ጋር በዲዚንጎፍ ስንዘንጥ ልናመሽ በ ኛ የመዝገቤ ተራ እስምረብታለሁ። የናታን- ሆንዲ፤ ሮበርት- ፈረንሳዊ ሆኖ አብረውኝ የሚወጡና የሚገቡ ጓደኞቼ ናቸው።

ዲዚንጎፍ ዝነኛ ነው በጉደኛው ቴልአቢብ ውስጥ ብዙ ሌላ ጉዳናወችን የበዘበዘ ሽንጣምና ወርዳም ነው። የምእራብ ዘመን-አነሳሽ ቅራቅምብ የመዋኒያ እምብርት ነው። ቢያንስ በዚያ ጉዳና ላይ ለዘንጥ የሚሄድ ሰው ሁሉ እንዲያ መባሉን ይስማማል። ፈረንሳዮች በወርቃ-ወርቁና በሽቶ ማብዛት፤ በመንሸራሸር ደግሞ ሌሎች ምእራባውያን በቁጥር ይመታሉ። ፈረንሳዮች ምንጊዜም ከዚያ የመንገድ መርከብ ጠፍተው አያውቁም። ታዲያ በስራ ኢሉችም ሆነ በጉብኝዎች ከርታ ላይ በመሪነት ጉልቶ የሚሰመርበት ነጥብ ነው።

የጉዳናው ስየማ ከንድ የእርሻ ሰው ታሪክ ጋር የተያያዘ ሲሆን ልጃገረድም ሆነች ምራት የዋጠች ሴት ዛሬ እስኪ-እንዲህ በዲዚንጎፍ ስትል፤ ከስእል ያየችውን መሽቀርቀርና ትክለ-ሀካል ለመግለፅ ከንዶቿን ከርፈፍና ደገን፣ ጡቶቿን ዘርዘር፣ ዳሌዋ የሂሊት ዘንበል፣ ወገቢንም ሰበር አድርጋ ስትትወዘወዝ ኩታዋን አጥብ የምታናጥጥና የምታዳርቅ ሀበሽ ነው የምትመስለው። ከንገት እስከ ዳሌዋ መዲፏን አስታክካ በማውረድ ስትመስል ው፤ እይኗ ከሚሰራው የመቅለብለብ ታሪክ ጋር ሲደመር ያልንተንሰለከከችው (እንደ ዲዚንጎፍ) ልጃገረድ ሁሉ፤ የሚጉላ ወራቷን ልታዳርስ፣ ንስሀ የከረመችና በእህል የተቀጣች የሀበሻዋን ቅንት ልጃገረድ መስላ ታርፋለች ለዚያች ፋታ ብቻእንጂ

የተንሰለከከች ብትሆን የግድ እንዲያ ማድረግ ባልታያትም ነበር።

ከንዲህ ያለ ዝና የተነሳ ገርደፍዳፋውና ገዲለሹ ሰው እልፏልፎ ላይን ትእይንት መለወጫ ጣል-ጣል ሲልበት በቀር አብዛኛው ደህና ለብሶ የሚወጣበት ጉዳና ነው። ስምንኛ፣ የከረመና እንደገና የሚነሳው የጥንት የወርቅ ቅድ ሁሉ ጉዳናውን ይሞለዋል። የትክል ገዲለሽነት ከልሆነ ማንኛውም የተለበሰ ነገር ሁሉ ራሱን የቻለ ኪነት ሁኖ የሚታይበት በታ እንዲያ አላየሁም። ለማኞች የሚለብሱት ሁሉ እዚያ መንገድ እስከልወጡ ድረስ ችግር የፈጠረው ስእል ባይሆን የዚያ አለባበስ ኪነተኞች ነው የሚመስሉት። አንድ ለማኝ ልብሱን ለሸጥ ቢዘረጋ ጠያቂም አይጠፋም። ያከል ወዝዋዜውና የያንዳንዱ ልዩ ባህሪ አይንን እስቸጋሮ ይገዝዋል። ሁሉም፤ መዘናከት "ሊህዝዳንኬፍ በዲዚንጎፍ" ብሎ ነውና የሚወጣው የምሽቱን ጊዜያችን ድልደላ የመጣው ከንዲህ ያለ ወሬ በመሸቀል ነበረ።

ታዲያ፤ ያን ያህል ባይጋነንም፤ የተባፈርኩት ሰማዩ ያሀያ ሆድ መሆን ሲጀምር ነበር። ዋናው ያውቶቡስ ክባንያ «ኢጌድ» በመባል የሚታወቀው ነው። ወጣት አንበሳና ጉሹ-ጉንዳር ያንበሳ ስምሪት ቢሉትም ይሆናል- ኢጊድ እስራኤል ውስጥ ባገልግሎት ሲያረጅ ታድስ የሚሸጠው ለኢትዮጵያውን እሊያም ባንዳንድ መሰል አፍሪካውያን ነው ተብሉ ይታማል፤ ትክለ-ሀከሉን ባንሰሳሰለው ሆትም ይመስላል። እስራኤሉች በፈንታቸው፤ ምቾታም ያውቶቡስ ስሪት በመሆኑ ብዙወች ህይወት ይሉታል። አባባሉ ሽሙጥ የተንተራሰም ነው፤ ጃርመን ውስጥ ሂትለር በፈጃቸው ይሁዳውያን ስም፤ ለደም ማካካሻ ያሁነኛው መንግስት የሚከፍለው ንስሀ ነው ብለው የወቅያዋስ ጠርዝ አሳሳፊወች እንዳንዴ ያመታል። እናም፤ የቅዕል ሰሙ ያንን ለመሚወት የተደረገ ተረብ ነው።

ሹፌሮች አይነት አላቸው። ስክራ መንግስት፣ ሲቸራ ባህታዊ ናቸው። ከመቀመጫ ወንበረ ልክ እልፎ የሚቶመው የሚጠይቃቸውን የመውረጃ ነጥብ አቿጥረው እለመዘንጋታቸውን ያህል ቀን በጉደላቸው ጊዜ ትእግስታቸው መጥጥ ብሎ አልቶ በተጋፊነትና በባለጌነት ከማንም ያስልቃቸዋል። በርግጥ የስራቸው መደራረብ የሚፈጥረው ሲሆን እንደሚችል መገመት አይከብድም። ቲኬት መቁረጥ፣ የወደቀ በንብ አናዳለ መፈተሽ የሹፌር ስራ ነው። በር ከፋቾቸው ደግሞ ኮረንቲ ነው። የቴክኖሉጂው ሽሚት የሰው እጋዥ ደህ አድርጊቸዋል ጥፋት የሚጋራ የላቸውም።

ከተባፈርኩ ማግሽ ስእት በሂላ፤ አድሚያቸው በሰማንያው

የሚገመት ቤትየ ያወቶቡሱን እርከንና እርከ-ብር ጊዜ ከልተዉ ወጡ። ጨብጠውት የነበረውን የመጊጊኛ ሽብብ ለንጂዉ እስረከቡት። ሌላ ጠታቻቸዉ እዘ ውንቅ ወደለቀቁባቸዉ የሬቅ ወንበር ሲያመሪ ሲያማትሪ ሽሩሪ እንደበት በገዘ ንገገሪ፤ «ቤትየ! ቲኬትሽን ወሰጅ! ደግሞም ጋዝ ስጭና ሬጠን ብበሽ ተቀመጭ፤ ከለልሽኝ!» ሲል የመሄጃ ማንኸጠቻቸውን መያዣ ከድሚ መርዘም የበነነ ሀደሳቸውን የተመለከተች መሀከለኛ እድሜ ቤት በተቀናና እጣጢ ዜማ፤

«ሰው መኪና መሆን ጀመረ መሰል፤ የደከመች እሮጊት ቤትየ ጋዝ ስጭ መብሏ- ጋዝ ጥናቡግ ሆነ ወይስ ሰወም እንደተሽርክሪ ነዳጅ የሚያቀብብል? ብልግና! የሷን እድሜ (ቷንቷዉ እንቀሳቃ ይኑረዉ አይኑረዉ አይታወቅም) ሳትደርስበት ተበሩ ቀረጥክ» ብላ የጀመረችውን ለከፋ ከቅርብ የተቀመጠ ሁሉ በጉምጉም ሲያፀድቅለት የበለጠዉን ሀይል ገዝታ እንደበቷ ገነነ። «መጥለ-ሀየናት የተረሳ ሀየን የተወ አይመስልም በጭታችሁ? ሲጠይፍ!» እለች።

ሀረግ ብትቶራርጥም የሚናገርና መልስ የሚሰጥ ሰዉ አልሆነም፤ የናታት መሆኑን ስትረዳ ወደሬቅና ወደ ሂሳዋ የተቀመጠውን ተሳፋሪ ተጠና እየተመለከተች፤ «በጭታችሁ፤ እያችሁ! ስንት የሰው አይነት አለ?» ብትልም የሚገፋ ሰዉ አልሆነም። ሰውየውን በደንብ ለታዘበ፤ የቤቶችን ጉዳይ እስመልክቶ በተከፈተ ሲሚናር ከልሆነ በቀር፤ ያብዛኛ ወንዶችን አመል የወገነ ነዉ የሚመስለው "ወንድ ልጅ በጣም ሲናገር ምሳሱ የቤት፤ ቤት ልጅም "እልፍ ያለ ስትናገር መልስ አትስጡ" ከሚሉት የወንድ አይነት የሆነ ነዉ የሚመስለዉ። ያን ያህል ስትለፈልፍ፤ ቢያንስ እሱታዊ መልስ ሊሰጣት ይገባ ነበረና። ተሳፋሪዉም ሲራዳት እፍ አዉጥቶ አልናገር አለ። እሷን እንዲያ አስለፍልፎ መርጋቷን ሲያረጋግጥ፤ እደብ ገዝቶና ፊገግታ ወምሮ፤

«ሰማሽ ወይዘሮየ፤ ሀይሉ የመነጨዉ ባይነገ ጀምሮ ብዙ ሰዉ በማናገሪ ይሆን ይሆናል- ምናልባት። ኧረ ለመሆኑ ቡና ያልቀመሰ ውን ሰው ሁሉ በደረቀ ሙኸት ፀጥታ የምትነሸዉ ለምን ነዉ! መጥለ-ሀየናት የረሳሁት ልጅ ቀርቶ ወገንም የለኝ! የተናገርሽዉ አበባል ከንቱ ላይ የሚደንስበሽን ጉዳይ ይመስለል።» ሲላት፤ ከቤትየዋ የቀደም ትችት ይልቅ እሱ የዘረፈበት ቀልድ ተሳፋሪውን አዝናናዉ፤ ብቸኝነቱን እንተርሶ መናገሪ የባልጠት ቢሆንም ሆድ ይበረብሩል። እሷን ግን ወደተራ ሰዶብና ንዴት ጠልቃ እንድትገባ ነዳት። እየሰማት ትምባሆውን

እያጦሉ (ያኔ አዉቶቡስ ዉስጥ ማጨስ አልተከለከለም) በተከሸዉና በጉን ሽንጡ፤ ከጆ ወዲፉ የትምባሆውን አጫሰድና አማግን እያንቀባረረ፤ ድምፅ በሌለው ዝንጣ በስድብ ገረፋት። ተሉ ከሚናደደው የሰዉ አይነት መሆኗን በልቶብታል። ከመቅፀበት ንዴት ፊቷን እሳበጠዉ፤ ሰውየዉ እይቾኩልም ነበረና ከዘሬፍ ንገሬሬ ማጥቂያ እያወጣ መታቶ። ፊቷ ሳለወጥ በቀር ልታናገረዉ ፈራች። በፊንታዉ እሱን ትታ አይኗን ከሮጊቷ ላይ ወርዉራ፤ «ቤትየ ምን ትያለሽ?» ስትል፤ ቤትየዋን ፊገግታ ወረራቸዉና ከእድሚያቸዉ ያልወጣ የመበለ ወጣት ድምፅ ሰርተዉ፤

«ኧ ኸ ኸ ኸ! እኔን ምን ታደርግ ብለሽ ነዉ? ኧ..ኹ..ኸ! የመታበር እፍ ነዉ የምጠብቀዉ፤ ወጣትነት ከኔ ወደናንተ እያለፈ መሰለኝ፤ ኧ ኸ ኸ !» ሲሉ የቤትየዋ ንግግር ሁሉንም ገበጭ ሆነ። ጠበቃቸውን ሳይወገንና ሳያረክ ከመቅረቱ በቀር ነጅውን ወምሮ ጭርታ በወቶቡሱ ሰቀበት።

ከንደህ ያለ እንዳንድ አጋጣሚ በቀር ከደግሱ እደግስ የሚናገር ቀርቶ ከጠገብ የተቀመጠ በለትዳሪን የሚያወራ ብዙ አይደለም። ከፀጥታዉ ብዛት ግን አንዳንዴ በለበሹ የከንድ ከወገብ መተሻሸት የሚፈጠረዉ ከሽከሽም የናይለን ዝርያ ወርቅ፤ ተብርቅን የሚሉ ወጣት ተሰሰሚ ፍቅረኞችን ያስቅታል። በተለይ እንደህ ያለ ሰቀቀን ከረምቱ ወራት ላይ ይበዛል።

ወብ እድርጉ እንቅልፉ የወጣለት አሊያም ወፍራም ቡና በክቡር ዘበኛዉ ብርጭቆ የገዉ ከልሆነ የማያንጓላች የለም። በገዘ ምቾት እንጻር እለመጠጣቱ ይመረጣል፤ ከወንበሯም ሆነ ከወቶቡሱ "ጆሊነት" (ጆርመን ዉስጥ እዲስ ሞዴል ከወጣ እዚህም ተሉ ይገኛል) የተነሳ ከሚመጣዉ መድቀስቀስ ሰዉነት ስለሚሰባብር ወፍራም ቡና መጠጣት እጉል ጤና እጥቶ መዉረድ ነዉ። ያልጠጣዉ ግን ሽፋሽፍቱን እጊጓል ከመርገብገብ ያድናል፤ መድቀስቀሱን በንቅልፍ ከልቶት ስለሚወርድ ቡና ያልጠጣ ብልጥ ነዉ።

ተሸከሩ ተኛሁ ያለች ወይዘሮ፣ ስልት ከጠበቀዉ ያወቶቡስ ዉዝዋዜ የተነሳ መሸከፏን ስታ፤ በትዝምዝም የተመታች ፍየል ይመስል እጥና፤ ራሷ ከመደገፊያዉ ወርዶ ከከርን መዉጊያዉ የወንበር ማገር ላይ ይወድቃል። ከዚህ እልፍ-ቢል ደግሞ ጉልጉል እንዲያዘዉ በሬ ምላሱ ያልተከወነለትና የሚያጊጉረዉ ጥቂት አይደለም። የኔ ታዛቢነትም ቢሆን ከገል ፍርሀት የተነሳ እንጂ (መዉረጃያ ነጣቤን እንዳልስት) ከሌላዉ የሚለየኝ አልነበረም። ጠቢያ ቢያሳለፈኝና አግዶሞ ዉረድ ቢለኝ፤ የሰገር ነገር! የመመለሻየ ነገር ትልቅ ግርግር የሚፈጥርና ሽብር የሚለቅብኝ

ነው፤ ለጉዳይ የመደብኩትን ሂሳብም በጣም የሚያዘበዝብ ይሆናል። ለነገሬ ጥቅርእንግዳ መሆኔ ታዛቢ ብቻ እንድሆን አስገደደኝ።

በንብ

ያንድ ሰአት ተኩሉን ጉዳና ፈጅቸው ቴሌ-አቢብ "ተሀና መርካዚት!" (ያውቶቡስ ጣቢያ) ስወርድ ዙሪያውን የከበበው የሞሮኮወችና የየመኖች አረብቀመስ የሸቀጥ መዘታ ድምፅ ሀረይ ያከታል። አረብቀመስነቱን የሚለየውም ጃሮየ ነው። ያደከበት የዘፈን ቃና አይመስለኝም፤ በምትኩ ከልተቀና የርግዶ እስስታሸችን ጉሮሮ የሚወጣውን ዜማ ነው የሚመስለኝ። ከመዘታ መሳሪያው ውኸት ይልቅ አዚያሚው የሰው ድምፅ በጣም ደርቶና ርቶ ይሄዳል። እንግዲያ፤ የምንራቡ እንዲቾእንዲቾ መዘታ ካውቶቡሱ ጥተርና ከሰው ወከታ ጋር ተደብሉ ያተመቅግል፤ መዚቃነቱን አጥቷል።

ሰው ገፊት በገፊት ይተራመሳል። ከተመከሮ፤ የሰው ገፊትና መተሻሸት ሰበዛ ለኪስ አውሳቂ ያመቻል ደባልን ነበር የማውቀው። ቴል አቢብ ግን እንዲያ አይደለም! የተጠቀለለም ሆነ በገሀድ የወለቀ የወርቅ አለሉ ወይም ተመሳሳይ ዋጋ ያለው ንብረት ወድቆ የሚነሳው በፖሊሶች ብቻ ነው። የፖ/ጣቢያውን የጠፋ እቃ ማቷቻ ሰብሮ የጠርባሪ ቡድን ካልበላው በቀር የማይጠፋበት በታ አንድ እስራኤል ብቻ ነው። አንዱ ያንዱን ንብረት የማይመኝበት አገር ነው ለማለት አይደለም፤ የምኖት ነገር ከተነሳ የቅል ይሆናል- በጣም ብዙ ያናገራል። ብቻ፤ ከጠቅ ቀለበት የላቀ ነገር ወድቆ ሲያነሳ የታየ ሰው አደባባይ ያወቀው እብድ ነው። ከጭንቅ መኪና ተንከባሉ የወደቀ አሊያም አንድ ያረብ ዶሀ የረሳው ዶባ፤ እስራኤልን እንዲወርስ የተጣለ ፈንጂ ተብሉ ይወራለታል፤ የሚያስተዛዝበው ነገር ቢኖር፤ ምንጊዜም በንብ ይጥላሉ የሚባሉት ፓለስቲናውያን ናቸውና፤ የሚጣለው በንብ እነሱንም ወምሮ የሚያጠፋ መሆኑ አብሮ አለመነገሩ ነው። ታዲያ ምንጊዜም ቢሆን ዶባና እንዳንዶም ትልቁ የሺፋ ብርቱካን ሁሉ ፈንጂ ነው።.. በእርግጥ ሰው አጥብቆ እንዲይዝል ማስጠንቀቂያም ነው። አንዳንዴ አንዳንድ በንብ ያልመሰለ ነገር በንብ ሁኖ ይገኛል። ከዚህ ተንከል የተነሳ በርሳም ሆነ ክርታስ ጥለው ፍለጋ ወደፖ-ጣቢያ የወጡ ሰወች እቃ በማዝረክረክና ሰው በመረበሽ ተቀጥተው ጊዜቸውን ያነሳሉ። መታወቂያውን ወምሮ ያልጣለ ከሆነም ወደፖሊስ ጣቢያ አለመሄዱ ይመረጣል- ከጊዜ

ዋጋ መቀጫው የሚያይል እየሆነ። ያም ሁኖ ንብረቱ መሆኑን የሚያሳምንበት አጥር መረጃ ከተገኘ ነው። እስከዚያ ብዙ ዘመን ጠብቆና በጋዜጣ ታውጆ የኔ የሚል ሰላ ተወዳዳሪ ካልመጣበት ነው የወደቀ ንብረቱ ባለቤት የሚሆነው።

ከረጅም ጉዞ ሲወርዱ የነበረ ደንብ ነው፤ የመፀዳጃ ቤት ለመመልከት አይኔ ሲንቀዋለል፤ እሪታውን እያቀለጠው (እንደፈራሁት) የወታደር ቶዮታ ከዚያ የመኪናና የህዝብ ጋጋቴ መሀል ሲገባና ከከባቢው የነበረውን ህዝብ ከመቅፅበት መስመር ለማንሰላሰል ሳልበቃ፤ ከ ሂብየ የመጣ ወታደር ፊቱርና አንጠባጥሎ ደዘኝ፤ «ምንድን ነህ! ብረት? አትሞትም ማለት ነው?» ሲል በፍፁም የተረዳሁት ነገር አልነበረም። ልክራከረው አልቻጠኝም፤ መስየ ለበሽ ነውና የሚሰራኝን አላወቅሁም። እንዳንጠባጠለኝና ቀልቤ እንደተገፈፈ ወስዶ በየመደብሬ ከተጠጋው ሰው ወመረኝ። የዚህን ግርግር ምክንያት የተረዳሁት አንድ ቅን ሰው፤ «ፈንጂ ካውቶቡሱ ውስጥ ተጠምዶ ስለተገኘ ነው» ባለኝ ጊዜ ነበር። ነገርየው ተጠርቶ ሲያልቅ ሆዱን በፈንጅ የተቀደደ የህፃን ወተት የተያዘበት ፓርመዝ ነበር። በፋታ ህይወት እንደገና እንደነበረ ሆነ።

ድንጋጤ፤ ፍርሀትና ሀፍረት እንደተጫኑኝ ቀጠሬየን ባይን ልይዝበት ከምችልበት እሳቻ በታ ላይ ከመንገድ ጠርዝ መከተሪያ ብረት ላይ ተንጠላጥየ ተቀመጥኩ።

"ወዲ ትግራይ ደሀ?"

ከረምቱ ለቶ በጋው መግባት የጀመረበት ጊዜ ነው። የከረመ ሰውነታቸውን ነፋስ ለማስመታት፤ ተባእታዩን እሰም በልብ ሊያስመነዝሩና እጉም ጀ! የሚሉ ይመስል፤ የሀፍረት-ስጋ ቅጥር ክፍላቸውን የፈጠጠው ቡታንታቸው እያሳለፈ እያስመታው፤ እነስታይ እለማቱ የመወገፉን ወስል ሞልተውታል። ከቅእይንት ወደቅእይንት ሳይን መፈሰሸ፤ እንቅስታሲው ስልት የጠበቀ ነው። እንደበቆሉ እሸት ጠበሽ እራጠው ከተቀመጡትና ጭን-ፊታቸውን ሳት የሚያስለበልቡ ይመስል ከጣብቂያ የተመሰገውን የቀምጣ ከናፍርት እምልጪ ወጣሁ ያለው ረገሽም ፀጉር ሲያዩት (ባበሾች በጣም ብልግና ነው)፤ ነፋስ መቷቷም ያቃተውና ወገቡ ያልጠና አሊያም ከብት በሽክናው ድጦት ከመንጋው መሀል ሲረ ቀርቶ

ከጠራ አለት ላይ ተንሳሁ፣ ቀረሁ ያለ የግራምጣ ነዶ ይመስላል። ወደፊትና ወደ ጎላ ማእዘናት ዝዋ የሸውነታቸውን የየግል ስጦታ ለማወዳደር እድል ሰጥቶኛል። ያሳለፍኩት ግማሽ ሰአት ከዚህ ትእይንት የተነሳ አልተሰማኝም። ባለቀጠሮየን የጠዋት ትራፊክ መከንፍ ይንሳት አላወቅኹም፤ እስከሁን ብቅም አላለችም። ይህ ሁሉ መቀላወጤ የምትዛልቅበትን አቅጣጫ መገመት ባለመቻሌና ከጎላየ ደርሳ ከልሆነ በታ ላይ አይኔ አርፎና ፈዝዤ እንዳታገኘኝ ከመስጋት ነበረ።

እንዲያ እንዳለሁ በድንገት ሀበሻው መስሌ ላይኔ ተከሰቱ። ከዘራ እያያዙቸውና የተፈሪ ሱሪ ቅዳቸው ከኩታ አጣጣላቸው ጋር ተዳምሮ ቅንጦተኛ ያወራጀ ከተማ ልብስ ሰፊ ይመስላሉ። ከኔ ይልቅ ቀድመው እንዳዩኝ እርገጠኛ ነኝ፤ የሚመጡት ወደኔ ነበረና። ግና በድንገት የገጠምኳቸው አይነት፤ ሆን ብለውና ለጥየቃ ያልመጡ ለማስመሰል አይናቸው ግዶ-ግዶውን ተንከራተተ። ከጠገቤ ሲደርሱ እንዲያው ድንገት እንገታቸውን አ ጠ ፍ አዳረጉትና ፊታቸውንም አወናበደው፤ «ሀደርኸ! ወዲ ትግራይ ደሀ!» ሲሉ መልስ ይሆናቸው ዘንድ ይመስገን ግለቱን ቶቼ «እግዜር ይመስገን፤ ጤና ይስጥልኝ እንዴት አደረ!» አልኩ። ትግሬ ወይም አማራ መሆኔን ለመወሰን አልበቃቸውም ነበረ መሰል፤

«ኸበይ እዩ መወገፍ በታ ከሚወን ዶሆር ፖርዶስ ሀና ዝብሀል ?» አሉ። የጠየቁት ያውቶቡስ መሳፈሪያ ነጥብ ሀለት ቁርጥ አልፎ ስለነበር፤ «ይከተሉኝ ላሳይወ» ብየ "እመራቸው" ጀመር። ቅንሽ ከ"ተጓዝን" በኋላ፤

«ከየት ተነስተው ነው ወደፖርዶሱሀና የሚሄዱት? ... ቢርሽቢ ነወት?» ስል ምንም መልስ አልነበረም። ሀሊናየን የነጠቀ ነገር ቢኖር ትግርኛ እንጂ አማረኛ ፍፁም እንደማይሰሙ ነበር። ዝም ሲሉ ባይን ሳግትራቸው ዘር ስል አበሻ የሚባል ሰው ከጠገቤ የለም። አይኔ ዙሪያውን ተቅለበለበና በጉፈሬያቸው እርዳታ ከሰላሳ ሜትር ርቀት ላይ ያዙቸው። እነቸው የተውኝ ገና ከተማከልኩበት መተያያ ስፍራ ተነስቸ መንገድ ስጀምር እንደሆነ ከያዝኳቸው ርቀት መገምገም የቻልኩት ጉዳይ ነበረ። ታዲያ ተገርሜ ብቻ ዝም አላልኩም። እየተጣመደኩ ሬጫ ደረስኩባቸውና፤ «ቢርሽቢ ው፤ የጤናዎ ነው? የመኪናው መወገፍኣ በዚህ አይደለም ያልኩዎ»

«ግዲለም፤ ... ደህን፤ ሰብ እስኒ፣ ይፈልጥ፤ ይፈልጥ» ሲሉ፤

«የጥለብዎ አይጠቅም! የረሰጠዎ ይፈለጥ!» ብየ ሌላ ቃል አልወጣኝም። ከያዙቸው ዘረኛ በሽታ በዚያ ያጭር ጊዜ መቀሰም

ሆነ ውይይት ከልተን ድርድርና መገባበት የምንደርስ አልነበረም። ከፊል ጉዴት፤ ከፊል ያቅል ቅሬቴን ይዥ የመጨረሻቸውን ለማየትና ምችት ሳሳጣቸው ከዚያቹ ቀዩዩ መቀመጫየ ተመልሸ ተጎለቅኩ። ደግመው ደጋግመው ሲመለከቱኝ እኔም እየጠረቅሁ አይቻቸዋለሁ። በመጨረሻ ግን መጠቃታቸውን የተመለከትኩት አንድ አቡራ-አላ ዊን ሲያስገርም የሚችል ወለኔ ደርሰው ግየቴ ነው። ብቻየን አስፈራራኝ፤ ካበሻው እርቀው፤ ያቢር አረፋት ጥምጥም ከጠመጠመ ሰውየ ጋር ቷንቷ አጥፈቸው እጅና እግራቸው ሲወራጭ ግየቴ ነበር። ለመገት ያህል፤ አብራይሽም እለግወቃቸው ገልጥ ሆኖ፤ «አረብና ሱዳን ለምደው ነበር» የሚለኝ ይኖር ይሆን? ግን ያውቃል፤ እንጃ!

ሀይሩ ቀጥታው

«የምትመጣውን ከረዳየን እየጠበቅኩ፤ የኔሀን አዘውንት መንከራተት በንዴት እየተመለከትኩ፤ አስራ ስምንት ሀበሾች ገና ወሀ ያልነካው ያገር ቤት ልብስ እንደለበሱ ከሱድ አውቶቡስ ጣቢያ ተንጃረው ወረዱ። ሴቶቹ በሙሉ ነጠላ ዘቅዝቀዋል። የዲዋና ጥቁር አሜሪካዊ ሰንደል፣ ከታብ፣ ድበና ሹቶ ቸርቻሪአንኪ በኔልና ግምጃ ባልዘረጋበት ጠዋት ይህን ያህል ጥቁር ሲንጃረር ሳይ ከእዴት መደሀኔአለሙ የሀይሉ ገበያ (ጉጃም) መሀል የተቀመጥኩ ነበር የመሰለኝ። ደንቤወቹ መሆናቸውን የተረዳሁት ከሴቶቹ የተዘናከተ ቁመና ነበርና ጉንደር-ቀመስ መሆናቸውን ደምድሜ አውቂያለሁ፤ አለባበሳቸውና ፊተ-ገጣቸውም ቢሆን የሚነግረኝ ነበረና ትግሬ አለመሆናቸውን ተረድቻለሁ።

መሬው በጣም ንቁ ጉረምባ ነው። ከገራቱ የገቡት ቅሳንት ነበር። ለዚህ የተንጃረረበት ጉዳና ያበታቸው ደግሞ የቁርጥ ዘመዳቸው የሆኑ አዘውንት አትሊት ከሚባል ከተማ ላይ ባቡር ደፍጥጧቸው ነፍሳቸው በግለፉ ቢሆን፤ የሱዳን ቤተ-አቡራ-ኢል የጠራ ጥና-ጠሪ አብሮ ለፍሏቸውና ቀርተው ከሀሜት ለመዳን ኑፏል። «እግዜር እዚህ ለመድረስ አብቅቶን ስቻንን አፈር ማልበስ እንዴት ይቅር» ብለው እንደሆን ዘግይቸ የተረዳሁት ሀተታ ነበር። ታዲያ አስራ ስምንቱም እዴስ ገቢወች አይደሉ? አገርና ቷንቷ የለመደ መሪና ኦልበ ስሚጋዙ ያውቶቡስ ግረፊያውን ዙሪያ እምብሎሊ ይዘረቅ ጀመር። የምኹቱ

አስተናጋጆቻቸው የፋብሪካ ሰራተኛ በመሆኑ ለንደህ ያለ አጋጣሚና ቀደም መርሀ-ግብሬ ላይ ሳልተመዘገበ ነገር ስራ ፈትቶ ቀብር አለመድረሱ በሰነበቱት መሀከል አያስተማማም። ያም ባይሆን አስራ ስምንት ሰው ማስተናገድና ስራ መፍታት ዘለቄ ጊዜ ይጐዳል። ከዚህ በመለስ ግን እዚህ መንደር የሚኖሩ ሀበሻዎች ይታማሉ። ባጭር እስራኤል ውስጥ በጣም የቆዩ በመሆናቸው ከቋንቋውም ሆነ ከባህሉ ተቀላቅለው ተግባብተዋል፤ ልክ እስራኤላውያንን ማለት ናቸው፤ «ሲበሉ ለክተው፤ ሲናገሩ ዋሽተው፤ እንግዳ ከመንደር መግባትን ሲሰሙ ተደብቀው ነው» ሲሏቸው፤ እንደቴል-አቢብ ሰዎች «ቴልአቢቢወች»፣ እንደቢርሸባም-«ቢርሸቢወች» መባላቸው ቀርቶ «ሉዶች ሽውድውዶች» ይሏቸዋል።

እንደያ ሲንገዋለሉ ሳያቸው፤ ይህ የተመረጠ ወጣት አዲስ መጤ መሪ የደረሰበት ወሳኙ አልነበረም። ባያታ እኩል በኩል ከመሆናቸው ሌላ የድሜ ቀለማቸውም ያንኑ ያህል ዝብርቅርቅ ነው፤ ግማሽ ብስል፣ ግማሽ ለጋ አገሮች ናቸው። ታዲያ፤ ይህ ታበት አስገቢ የመሰለ እምቢሉሊ ምክንያቱ ገባኝ። ክርቀት በመሆኔ ድምፁ አይሰማኝ እንጂ በንደበት የሚያስወጣው ጩኸት (የመሪው) ሰውነቱን ከቀኝ ከግራ ሲያወራጨው፤ ካውቶቡስ ሽፌር ሌላ አውቶቡስ ሽፌር ፊት ሲደነክር አይቸዋለሁ። ዝም ማለቱ ቀረፈኝና ቀረብኳቸው።

«እንዴት አደራችሁ አገር!» ስል፤ ሁላቸውም በፈምታ ድምፅ፤ «እግዜር ይመስገን!» ሲሉ ሞቅ አሉኝ።

«ወዴት ልትሄዱ ከጅላችሁ ነው?» ስላቸው፤ መልሱን ትቶ፤ በዘረውን ዘረት አይቸ የታዘብኩት ይመስል፤ ከሳይ ያወራሁትን ታሪካቸውን ደረደረልኝ። ቀጥሉ ከለቅበው የሚደርሱት በሀይፋው መኪና ተጋብተው ሲሄዱ እንደሆነ ጠቆመ። መሪነቱን የተቀበለው፤ አምበበር (ጉንደር አጠገብ አንድ ጐጥ) በስራኤሎች የብራይስጥ የቋንቋ ጥናት መርሀግብር ውስጥ ፊደል ቆጥሮ ስለነበር የመምራቱን ሹመት የሰጠው የሉድ ብልጣብልጥ ሀበሻ፤

«ሹፌሮችን ሀይፋ ያሽር (ሀይፋ የሚወስደው ቀጥታ መስመር) ካልክ ካውቶቡሱ ቀጥታ ያስገቡሀል» ብሎታል። ይህችን ቃል ደግሞ ጠየቀኝና እኔም ደገምኩለት። የሁሉንም የመሳፈሪያ ገንዘብ ጨፍርቆ እንደያዘ፤ «ስማ ወገን፤ ቲኬት መቁረጫው ያ ሲሆን፤ አውቶቡሱ ደግሞ ያ ነው!» ብየ አመላክትኩትና መልሽ ሆዴ አልቆርጥ ሲለኝ «ሄጀ ቲኬት ባስቆርጥላቸው ይቀላቸዋል» በሚል፤ ግምባር መርቸ «ተከተሉኝ» ስል በድንገት እንደማገርሸት አድርጌትና አጉርጦ አይቶኝ፤ «ኑ ወዴህ! እንቾንእክ ነው እታታ!

ዝምብላችሁ እኔን ብቻ ተከተሉ!» ብሎ ሲራመድና የቀረው ሰው በተብራገገ አይን ዘመር ብሎ ተመልክቶኝ ሲሸሽ በድንጋጤ ደረቅሁ፤ ከንፈሬ ኩምት ብሎ ብቻየን ቆሜ ቀረሁ። አሁንም ተከታዩን ትርኢት ለመመልከት እዚያች ነገረኛ መቀመጫየ ተመለስኩ። በተራ የተሰለፉትን ያውቶቡስ ሹፌሮች ሊያደርስ ለመጀመሪያው ሹፌር፤ «ሀይፋ-ቀጥታ» ሲለው፤ ሹፌሬ በመልስ፤ «ማ እታ እሚር? (ምን አልክ)» አለው።

«ሀይፋ ቀጥታ!»

«ማ እታ እሚር?»

«ሀይፋ ቀጥታ!» እንደህ እያለ ከሹፌርም ሹፌር እየዘለለ ከቆምኩበት የሀይፋ አውቶቡስ አምሳ ሜትር ርቀት ደረሰ ሄደ። ሹፌሮችን ያወናበደ ነገር ቢኖር፤ ቀጥታ የሚለውን ፊደል መጠመሯእንጂ አዲስ ሰዎች መሆናቸውን ብዙዎች ስለሚያውቁ ሀይፋ የምትለውን ቢጠራ ጉትተው ያስኬዱት ነበር።

የኔ ሁለትጊዜ አለመታመን ግን ብዙ የሚያጠያይቅ ጉዳይ ነው። ይህኛው፤ አውቶቡስ መናኸሪያ የተቀመጥኩና ገቢያ ገቢውን ሰው ጠባቂ ያራዳ ቅላሴ (ወሮ በላ) ብሎ እንደደመደመብኝ ተረድቸዋለሁ። ግና ብልጥም ነበር፤ «ያሽር (ቀጥታ)» የምትለዋን ቃል አስደግሞኝ ነበር ከኔ የራቀው፤ ግን አልተጠቀመበትም!

ይህ የንጋት ትርኢት በጣም አስገረመኝ እንጂ የሰውነቴ ገርጣጣነት፤ የፊቴ ከምላሴ አጣጣልና የንግግር ዜማየ የሚጋጭባቸው ሰዎች ገጥሞኛል። መጀመሪያ ሳገኘኋቸው ሰውየ ፊቴ ትግሬ፤ ልብ አማረኛ መሆኑ ግልፅ ነበር። እፊት ላይ የሚሰመረው የእንዳንድ ትግሬወች መለያ ምልክትም ባጋጣሚ ሆኖ በልጅነት የተኛ ግብታየ ጊዜ ወደል ጋሬጣ የሰራብኝ መስመር ኪንቱን ሳላስተዋለ ተመልክቶ፤ በትግሬነት ያጠረጥረኛል። በማላውቀው ቋንቋ ተናገሮ ግር ሲለኝ አይቶ "ቋንቋህን ለመናገር ምን ያስፍርሀል! ደደብ አድርባይ! ..." ብሎ ዱላ-ቀረሽ የሊኒንና ስታሊንን የስድብ ናዳ ያወረደብኝ ጉራጌ አይረሳኝም። ትግሬው ቅጥነቴን በማየት ትግሬ፣ ወላሞና አሮሞው ደግሞ ከፊት ገፅታየ እንዲያ። በርግጥ አዲስ ነገሬ አልነበረም፤ የዚህ እብድ ቀን ሁኔታ ግን አጥንቴን ሰብሮ ገብቶ ከነከነኝ እንጂ። እንግዲያ "እስላም ፊት" ያለኝ ሰውም አውቃለሁ። የእስላም መለያው ፊት ከሁሉም በላይ ያልተመሰለልኝ፤ ወደፊትም የሚመስለኝ አይመስለኝም። አለመታመኔ በተያዬ ምልክት ተቀምጦ፤ የካደ ቢክደኝና በነገር ቢራኩትብኝ፤ ምንጊዜም ሀበሻ መሆኔን ነው፤ በትግሬው ብሶት ጉራጌ፣ በወይጦው ብሶት ትግሬ ... ብቻ አንዱ ቢገፋኝ ካንዱ፤ ዘሮ ዘሮ ሀበሻ። አማረኛግ

እንግዲያ ቧንቧ እንጂ አጥንትና ስጋ የን አይሆን። ጥታቴን እንዳይ አቻችየ ከመቀመጫየ ተነሳሁ። ከዚህ ከሚታመስ ሀዘንተኛና ተበሬ መንገደኛ መሀል ከቅርቢ የቆሙት ባለጋሚ ይበልጡን ጠጋ ብየቅ፤

«እንቾ ልጆ!»

«አቤት!»

«ይኸ መንገድ መሬያቾሁ ወንድምሽ ነው?»

«ኧረ ባለቤቴ ነው!»

«ምን ባለቤትሽ፤ ቀርፋፋሽ እንጂ፤ ብቻውን ቅርፍፍ ይበልልኝ (ለሌሉቾ የመንከራተት እዝነቴ እንዳለ ሆኖ) ይበሚሽ እንደሆነ ቀብር ያገባውና ወደቀብር የሚወስዳቸሁ ከሚወን እሱ ከጉንሽ የቆመው ነው፤ ንገሪው!» ብየ የሱን ቀሜኝ ከሷ ላይ ተወተፍ ከ" በንቡ" ግርግር በሬት ተነስቶበት የነበረው ወሀ-መከፋል ድንገት ቅዝ አለኝ። ያቾን ነገረኛ ቅዩዩ መቀመጫ ለቅቄ ወደመፀዳጃ ቤት _ ወሀ ልከፍል!

የዋለብኝን ባራግፍ ከሽንት ቤቱ ገባሁ! የፈሳፈሱን ቅራሬ፣ ያቅከልቱን ልጣጭ፣ ከውቶቡሱ ጉግና ከፕርጊያው ስበቀት ጠንነውን የከርታሚ አቧራና ጥቁር አበቅ እየረገጠ የሚገባው ተሜሚ ወለሉን አስቀያሚ አድርጊታል። ከሽንቱ ርብራቢና ከወሀውም ጋር ተሰምሮ ስሚንተው በቅቢ የተለነቀጠ ያርግጭሆ ዳኀሳ ጭብጦውን ይመስላል። ወረፋው በጣም ጭንቅ ነው። በዚያው ላይ መጋፋትን እንደቀም ነገር የሚወቶጥረው የለም፤ በእሱታዊ። ፈራተብ እያልኩ፣ ባለቾኝ የወፍ እቅም ተጋፍቾ፤ በዚያው ላይ ፊኛየ ቀበሮ ይዘኝ መጮህ አፍሬ፣ የዋለ ውሉ አሁን ሽንቴ በጣም ገፋኝ። የደም ሀዋሳቴ ሁሉ እንደተገታተረ ከመከፈያው ቧት ስደርስ፣ ተጠንቅቴ የቡሬ የን መሸርገጊያ ፈታሁ፤ በንዲያ ያለ በታ ዙሪያን መስለል ያለ ነውና እይኔ ከባቢውን ሊበልል ዙሪያ ሊያማትር ቀና ስል፤ ከኔ በላይ የኔን ተመት ጥግሽ ያሁል እክሉ የቆመ ቢታቢት ዳሊ፣ እፍሳ ጉቾጉቾ ጡትና ቅከል፤ ብሉም ግንዳግንድና የተሞላ ጉበዝ የሀይሚዋቱን ኩፍታ ደፍቶ እይኑን ከብልቴ መዋያ ተከሉ አልቀልበው እለ። ሀፍረቅን እንዳኔ የተሸከማት ያለ አይመስለኝም፤ በመሳ ነው የምዋረው፤ የቡሬየ መሸርገጊያ አልፈታልኝ ያለ ይመስል ላይና ታች ሳወናበደው እይኑ ከመሸርገጊያው ጋር አብሮ ተፈፈጠ። እፋራምነቴን አውቶ ይሀ እፋራም ብሉ ሊስቅብኝ የጠበቀኝ መሰለኝ።

አሁን-ካሁን እይኑን ይለብረዋል ብየ ብጠብቅ አልሆነም፤ ሲጠናብኝ «እሱም ወንድ፤ እኔም ወንድ! እሱ ያባፈረውን ሌላ ውም ይቅርና እሱም ለተሸከመው አከል!» አልኩ፤ ደፋር ይመስል መገርን ዘግ ሳደርገው ከንፈሬ እንደመንቀጥቀጥ ብሉ ፈቱን የሆነ መቾገር ባይበቅ ያ ሊያፈርጠኝ የነበረ ወሀ ፊኛየን ገቅሮ የብልቴን ጫፍ እየቆጠቆጠ አልወርድልሆም ብሉኝ አረፈ፤ ከኔ ይልቅ ብልቴ በጣም አፈረ!

የኔ ቾግር የቲበቾን መብቅ ባእምሮየ መንፈጊ ሲሆን፤ ቀና ብየ፤ እንዳገና፣ የቆቡን መዋር ሳረጋግጥ ስመለከቅ ፈቱን ፈገግ፣ እይኑን እፍር (አውቶ) እንዳማድረግና እንዳማቅለብለብ አደረገውና፤

«ቆንጆ ገላ፤ ዋው! እንዴት ያምራል!» ሲል እእምሮየን መባከር ተዥጉደጉደበት። እመሰግናለሁ ልበለው?... አላደርገውም!» ብየ፤ ለተናገረው ምንም ምላሽ ባለመስጠቴ፤

«እብራይስጥ ? ስፒክ እንግሊሽ?» ሲለኝ እንደተደናገርኩ በሁለተኛው ቧንቧ ያወንታ መልስ ሰጡሁት። ወሀ-መከፈሊ ተረስቶኛል። ጥፍቅ ነው ያለው። ያልወረደልኝን ነገር እንደወረደሁ እስመስየና አረጋግፌ መሸርገጊያ ከመለሱኩ በኋላ ስወጣ ተከተለኝ። ሊያዝናናኝ በሚችል መንገድ ሀተታውን በጉራማይሌ ቧንቧው ያስነካው ጀመር፤ እንግሊዝኛውን ገዥ አድርጉ እብራይስጡን ባጠረው እያስገባ የሄተው የነጥብ አደራደር አልነበረም፤ እኔ ግን እንዴትም ቃል ልመልስለቅ አልቻጠኝም። ብናገር እዚያው ላይ የሚያንቀኝና ያ የሚሳጋ ሰው ሁሉም የሚያድነኝ አልመሰለኝ እለ። ስራመድ ጉን ለጉን እየታከከኝ ሊታቀፈኝም ቃጣው። መቾም ፈንጠር እያልኩ ስቧትን የቅርብ ጓደኛየ (ሀበሻ) በድንገት ተደረበኝ።

ከቀለበት ጋር ተሰያይተን ከመብጃታቾን የተነሳ ተነፋፍቀን ነበርና በጣም ስንሳሳምና ስንተቃቀፍ ሲያይ ያ እውጣ የቅድመ ድርቅናው መትቶ ብሉ፤ አይን-ሞልቶ ሊያየን አፈረ። አያማን ራቅነው።

ያቾ ለዚህ ሁሉ ቅእይንቅ የዳረገቾኝ ከረዳ መቅረት ገና ብዙ ስያባየኝ ይቀራል? የመጨረሻየን ቢያበጀው፤ ባለመምጣቷ ተበሩ ቆርጬ አሁን የተያየሁት ቤቴን ለመመለስ ነው። ቴል አቢብን እንዳሁ ገና ምሽቱንም ከጀልኩት

ነውና ሂዶ መመለሱን የቀለለ ነገር አድርጌ ተመለከቅኩት።

ተኡዲ ዘ ኹት

ቀለበትን ሸኘቸ፤ እናም ወደመስሪያየ አመራሁ። የትትሪ አውቶቡስ ዘዋሪ ነው። በየስራውና በየመጠጥ ቤቱ ጥላ ስር ስለሚሰርግበት ተሳፋሪ ያንሳል። ለዚያም ጊዜ የሚሆን ልዩና የተለመደ የቃረማ ስሪት አለው። በቀጥታ ጉዞ አንድ ሰአት ከምናምን የሚሆነውን ጉዳና በሁለት ሰአት ተኩል ሰሉ ሲያያዘው እቤቴ ደርሶ ለማረፍ ከመጠን በላይ ርቆ ታየኝ። ቢሆንም ምርጫየ ያ ነበርና ጉዞ ተጀመረ።

ጥግሽ ሰአቱን ተጉዞ ከቆመበት የማሳፈሪያና የመውረጃ ጣቢያ (ፒያሁቲክስ) ከተሳፋሪው ኋላ መለዮውን ከትክሸው ሊያወርድ የሚታገል የመሰለ ወታደር ግደ-ግደውን ያንጋጥጣል። ሀሳቡ መለዮውን ከሚጎትተው እጁ ጋር አልተማከለለትም፤ ከትክሸው እስጉድን ናሳው የመሰደቡትን ጊዜ ባባሳው መለዮ የናቀም አስመሰለው። መቸም ከልደፋው ስራ መጀመረ የማይሆን ነውና በግድ የጉድን ሰቅሉት ከተሳፋሪው ላይ አይኑን አፋሰሰበት።

በጨዋታየ ላይ፤ ወታደር! ሆነ ብሉ ከማልወደው ነገር ሁሉ አንዱ ነው። ምናልባትም፤ የጥባቻየ መነሻ ባሁኑ እድሜየ ብዙ የሚያናግር ቢሆንም፤ ከልጅነት የመዝናኛ ጊዜየ የጀመረ ግጭትና እሉታዊ ያእምሮ ቅርፅት ይሆናል ብየ እጠረጥራለሁ። "ኩቺኔታ" ጨዋታም ሆነ ብይ ዘርግተን፤ ቀን ከልጠልን በቀር «ሰሊፖ ጣው!» የሚል የማልበጭ ቃል ቀሪና እስጠንቃቂ ዘብ ባናወጣ ቀርተን እናወቅም። "ዘር ሲፈሪት አይለትም" ይሏልና ተንደርድሮ የመጣው ወደተቀመጥኩት የኋላና የዳርቻ ወንበር ሆነ። «መታወቂያህን ማየት ይቻላል? ጊዶ።» ሲል፤ መታወቂያን መዝገር አልለጠሁትም። «ለምን በተለየ የኔን ማስታወቂያ እስጠየቅህ?»

«ፖሊስ ነኝ፤ ፖሊስ አታውቅም?»

«ፖሊስነትህንማ መለዮህ...!»

«ተመልከት!» ብሉና መታወቂያውን ወጣ አደርጉ «ፖሊስ ሲጠይቅ እንደህ ያለ ማንገራገር የለም፤ ፀዮታ እስጠባቂ በሆገርህ እታውቅም?»

«እገሬ የት ነው? ያልተማበብኝ ነገር ሲታየኝ መጠየቅም መብቴ አይመስልህም?»

«መጀመሪያ መታወቂያህን ከሰየሸኝ በኋላ የሚሆን ጥያቄ ነው ያንሰኸው።»

«ከሰየሁማ ጥያቄም፤ መልስም የለም። ለምን ከኔ ላይ ብቻ አተኮርክ?»

«ይህ ልጅ ቀውስ ነው?» እስ ዘወር ብሉ፤ ከንፈሩን ፈርቀቅ፤ እንገቱን ጠንን አድርጉ እጉኔ የተቀመጠችን ወይዘሮ እየተመለከተና እፏን ለቅቶት እየጠበቀ። ግና፤ በሷ በኩል እንዳችንም ለመወገን ጊዜው ወጣት ነበረና ፈገግታ ብቻ ለቅግው በመልስ ዘጋችው። ሲቸገር ሳየው፤ ማለቲያን ለማወቅ በመፈለግ፤ «ስማ ሰውየው፤ ወታደር ብትሆንም መሰደቢ ልክ አይመስለኝም፤ የጠየቅኸህ ጥያቄ ተገቢ ነው፤ መልስ በመስጠት ፈንታ መብቴን በገሀድ የምትዘርፍበት ትንተና አልጠየኩህም።» እልኩት በብሽቀትና በወሸት የታጀበ ፈገግታ ፊቴን ዘርኘበት።

«ሽፈር፤ ሽፈር! እንዳትንቀሳቀስ! ምንነቱ ያልታወቀ እንግዳና ልዩ ሰው፤ (እሱ «ቢን አዳም ኡ መዘር» ብሉ ያናበበው) እየጠጠበጠ ነው፤» ሲል ሁሉም ተሳፋሪ መደናገጥና መሸበር ታየበት።

«መታወቂያህን የማታወጣ ከሆነ ውረድ!»

«እንደህ ስትል፤ ሁለት ነገር ይታየኛል- ለወንበሬ ስከፍል መታወቂያ ታሳያለህ ያለኝ የለም፤ ያስቸኳይ ጊዜ አዋጅም አልተነገረም። እንግዳም ብሆን መታወቂያ መጠየቅ ያለብኝ ከሌላ በታእንጅ አውቶቡስ ላይ ከተሳፈርኩ በኋላ ፍጥጫው ነውር ይመስለኛል። ከመኪናው መውረዱ ደግሞ ያለብሆን ጥርጣሬ ይፈታል ብየ አልገምትም። አንተንስ አይመስልህም?»

«ምን ማለትህ ነው?»

«ማለቴማ፤ ከውቶቡሱ ላይ ወንጀለኛ ሁኘ ከታየሁህ ወርጀም ያው መሆኔ ነው፤ ስማ እንጂ፤ ጥቁር መሆኔ ፈንጅ መሸከሜን ይነግራል እንዴ?»

«ፈንጅ የሚለውን ቃል ተስቶኝ (የንዴት) በመጨመረ ከመቸውም የበለጠ ሁሉም ሰው እንገቱ እስኪጠን እየዞረ አፈጠጠብኝ። በዚህ ወቅት ታዲያ ተርበተበትኩ፤ ተሳፋሪውንም ከሱ ጉን እንዳይወገንና ባንድ ወብሮ ብቻየን ለሰቃይ እንዳልቀር ፈራሁ።

«የየት አገር ሰው ነህ?»

«የታየኝን ብጠራልህ ከጥርጣሬህ ነፃ ትሆናለህ እንዴ? ከፈለግህም እንዳንተው እስራኢላዊ ነኝ፤ ምን መስየው ኑሯል?» እንዳልኩ፤ አንድ ተሳፋሪ ለርዳታ ባልጠይቀው፤

«ወዙ ከሀበሽ የመጡትን የጊሳ ሰዎች (ሽቢጥ) ይመስላል።» ብሉ ንዴቴን አበዛው። ይህም እንደህ ሆኖ የፀሀይ መነፅሬን አለማውረዴ አይኔ የሚሰራውን እንቅስቃሴና ስሜት አለሳየው በማለቱ ተናደደ፤ «በጣም ትእቢተኛና ነገረኛ ሰው ይመስላል። መነፅሬንም አያወልቅም፤ ፈሳሽ ቢሆንም መታወቂያውን ካሳሰየ

ከመኪናው መውረድና ጣቢያ ሄዶ ምንነቱ መጠራት አለበት።»

«መንፀረንም የማወለቅ ግዴታ አለብኝ ማለት ነው?» ስል እዚህ ላይ የመለሰልኝ ነገር አልነበረም። ደልቱን ጥሉኝ ወደሹፌሩ እየተራመደ፤ «ወደ ፖሊስ ጣቢያ ንዳ! ይኼ ሰው ወንበዴ (ቴረረስት) መሆን አለበት።» ብሉ የቆመው መኪና ነዳጅ ተቀባበለበት። እቤቱ ሊደርስ (እንደኔ) የቷመጠ ተከፋሪ ሁሉ ጥቅመን ወክሉ ተንጫጫ፤ ግማሹ «ለምን እያስየውም?» ሲል ሌላው «ምናልባት መታወቂያ የሌለው ይሆናል። አዲስ መጤወች መታወቂያ እንደደረሱ አያገኙም።»፤ «እብራይስጥ እጠደፎ እየተናገረ፤ የምን አዲስ ነው ትይዋለሽ! ከሌላው ለምን ይዘጋዋል! የሆነውን አይናገርም! የለኝምም፤ እለኝም መልስ ነው። የቆመውን ሰው (ባለመሰየውን) ሀላፊነቱና የስራ ክብር መናቅ ነው።» ብለው ሲወራከቡ፤ ሹፌሩ ከግዶ ጠራኝ።

«ሀመድ (ወቡ ለማለት ሲሆን እዚህ ላይ ምፀት ነው) ጣቢያ ለመሄድ ምንክ? ችግር ይገጥምሀል፤ እስየውና እንሂድ!» ሲል የምጠላው ጣቢያ ነገር እእምሮየን ከሁለት ሊከፍለው ሞከረ። ግና፤ ከመሰየ ለባሹ ጋር የተጋባሁት እልክ መብረጃ አላገኘም። የሹፌሩ ድምፁዜማም ቀርፋፊ ሆኖ ተሰማኝ፤ ስለሆነም፤ «እዚህ የተቀመጣችሁት ሁሉ መታወቂያ የላችሁም? በልዩነት መታየቴና ሽብር ፈጣሪ መሆኔ የምን ነው? ቀለም? ይህም ይሁን፤ ማንነቴን አረብ ይመስላል? እኔን እንዳትሉና እንዳልስትብቻሁ! መዝጊያ ነገር ከፈለጋችሁ ከመጀመሪያው ወንበር ጀምሮ የእያንዳንዱ መታወቂያ ይታይ፤ ከዚያ በተራየ እጠየቃለሁ፤ ያም ሆኖ መታወቂያ ከለኝ ነው።» ብየ ስጨርስ ሁሉም ዙሮ አየኝ። በርግጥ አሁን ጠብ ያበቀልኩት ከሱ ብቻ አልሆነም፤ ተከፋሪውንም ባላንጣየ አደረግኩት- ብቻየን ቀረሁ። ትንሽ ፀጥታ ሆነና እሱ በፈንታው ገነፈለበት።

«የዚህን ነገረኛ ሰው መጨረሻ ማየት አለብኝ። ሁላችሁም መታወቂያችሁን አውጡ!» ብሉ ፍተሻውን ተያያዘው። ፈርታ የዋለችው እክሊ ድንገት ተዝናናች። በከፊል ረካሁ፤ ድል የኔ የሆነ መሰለኝ። እግረ-መንገዱን የገጠመውን እንበለ-መታወቂያ ሰው ሁሉ «ምንም አይደል» እያለ ሲዘለው አይቸ ታዝቤዋለሁ። ማጋለጥ የፈለገው እኔን ነበርና የከነውን ያህል በከፍ ከፊቴ ደረሰና ኮርቶ ቆመ። ይህን ጋዝ ያወረደብኝን ወረቀት ላወጣ እጄን ወደኪሴ ልኬ አልሳበኝ እንዳለ አውቄ ታከርኩ፤ እንዲያ እያደረግሁ፤ «እንበለ-መታወቂያወቹን እንዴት እመንካቸውና ዘለልካቸው ወቴ?» ስል ዝርዝረን በመመልከት ስራ እንደበዛበት ለፍቶኝ የራሱን ጥያቄ ወረወረ «ስምህ ማን ነው?»

«ስሜ እያዝከው ወረቀት ላይ ተፅፎ የምታነበው ነው፤ የተፃፈ ታሪክ ማንበብም ወቴ።»

«ሀበሽ ማለት የየት አገር ሰው ነው?... ይሁዲ ቢሆን እንዲህ አይፃፍም ነበር...» እሱ ሳይጨርስ፤ እኔ ደግሞ ሳልመልስለት ከጠገቤ የተቀመጡቹ የምርኮወች ታሰሪማ የተቀየኝቹ ሴትየ፤

«ቶቢያ የመጣ ነው!» አለች። መልሱ ጠቃው መሰሉ ቢታይም፤ እያገላበጠው ተንጠራዘዘ። በመጨረሻ እሱ የተመኘልኝ ጉድ እንዲሰጣ የሚሰነጠቅም ሆነ የሚቀረፈ ወረቀት ስላልነበረ በውራና ለብ ጣቱ ጣብቂያ እያንዘላዘለና ተፀይፎ እያያዘ ከርቀት እያሳየኝ፤

«እወቀው! ትሰማለህ! እዚህ ሲኖሩ ስነ-ስርአትን ለምዶና ይዞ ነው። እንዳንተ ትጉ-ግጠት ሀያ አራት ሰአት ያለፍርድ ላስርህ መብቴ ነበር። "ቶምቶም!" (ደንበርባራ እንደማለት ይሆናል)» ብሎኝ ሲሄድ የተሰማትና እንዲ በትርጉም የተረዳቹኝ (ሞሮኪ ዊት ሳትሆን አትቀርም) ያጠገቤ ተቀማጭ፤

«ሀበሸው ስማ! ሁሉም ያልፋል፤ አንተም እስከምትለምደው የሚያበሳጭ ነው፤ የሚደለመድ ነገር የለም። አትናደድ፤ የስልጣን ነገር የተጣሰበት መስሉት ነው ይኼን ያህል ሞሁጣህ የሄደው፤ ወረቀቱን መያዝህ ግን ጠቅሞሀል፤ አንተም ቢሆን ...»

ቀይ መብራት፤

የዋለብኝን ሁኔታ በቅኩስ ቡና ልገፈር እዚህ ጉዳኛ እውቶቡስ መርጀና «ሀይፋ ቀጥታው» እያልኩ መሀል ከተማ ገባሁ። የገንዘብ መርከስም ይሁን የቅንጦት፤ በተለይ በንዳንድ አጊጉል በታ ላይ የሚገትረት የትራፊክ መብራት ስቸኩል በጣም ያናድዳኛል። ለመደራደሪያ ብለውም ይሁን ለጊዮ እላውቅም አረንጊደው ወደብጫው፤ ወደያው ወደቀዩ ሲለወጥ አይንን ለፋታ ጭፍን እድርጉ የመከፈትን ያህል ነው። «አረንጊደው አመለጠኝ» ብየ ተንደርድሪ ስሻገር ወደኔ የምታመራ ብሉም ገንዘብ ባጠጠ ሰሞን መንግስት በነጂወች ላይ ከሚያስገራቸው እንዳንድ እንደእብድ ወሸ ማናዘር እንጂ ማንፍንፍ የማያውቁ ወታደሮች መሀል እንዷን ባለመሰየ ወደኔ ስትንደረደር በርቄ እየቻትለሁ። እጅ ከፍንጅ እንደያዘቸኝና ከእቅሜ በላይ የሆነ ቅጣት እንደምታሸክመኝ ቀደም ካንዴ ሁለቴየ አውቀዋለሁ ቅጣቱ ድህና ሀብትም የማይል እንዴ የተመደበ ነው። እለማምለጤን እውቄ ይህን የምቷቷምበት ጉልበትም መሳ መጠንጠን ገባሁ። እንደፈራሁት፤ «እሉ⁼ ጊበር!» አለች፤ («ጊበር» በአማረኛ

ወንዳወንድ እንደማለት ይሆናል) ስለሆነም መልስ ሳልሰጥ ፍትለክ የን ቀጠልኩ።

«አንተንእኮ ነው! ሄይ! ሄይ! "ሀመድ" ንሰግ እሱን በው ጉትትልኝ» አለችው እኔኔ ለሚራመድ «ሸጋው» ብላና አቀባምጠ የጠራችውን መንገደኛ።

«የቶኛውን ነው የምትይው?» አለ ዘር እያያትና መራመዱን ሳያቆም።

«እሱን! "ሀ ኩሺ" አታየውም? ይኸን የጉንሆን።» አለች ከርቀት እንዳለችና በጣቷ የነካችኝ እየመሰለኝ። መንገደኛው የጉድን አይቶኝ አይኑን ሲቀለስ በቀር ሊነካኝ አልደፈረም። ያ የአውቶቡስ ላይ ወታደር ያስበመኝ ነገር ነበርና በሰራልኝ አንድ መላ መልየ ወርሸለሁ። ታዲያ አሁንም ገና ዝም እንዳልኩ ነው። ግና፤ ብዙውን ጊዜ ሴት ወታደሮች ከወንድ ወታደሮች ጋር እየተጣመዱ ነውና የሚዘሬት ከ ሂላየ የነበረና ቀደም ያላየሁት ጉበዝ ኑረል፤ በደህና የተገነባ የመናዊ ፖሊስ። "ሴት የሳከው ጠብ አይፈራም" ብለው እንደሚያመት አይነት ግብኝ ሄዶ ትስደዋለህ ስትለው ከጥጌ ደርሶ፤ ክንዴን ፈጠረቀና ሰዘር፤

«ጤንኛ ነህ! ወታደር ቢጠራህ አትሰማም?» ብሎ አይኑ ተራጋ፤ አይኔ እንደፈጠጠ በአማርኛ አናገረው ጀመር። «እንዴት ብቀልህ ነው አደራህን! የጌልበታቸው መመሳሰል! ከሰው ሰው አይለይም። እንደህ እንዳንጠለጠልከኝና ቀልቤን እንደገፈፍከው ጠቅልሉ ብደግ ቢያደርግህ ምን አለበት! ወይ እለየ! ሁለተየ የተገፈፈው ቀልቤ ባይመለስ እላይ-እላይ ያነሱት ጀመር!»

«ዋ እብሪት! ዋ እንግሊት?»

«ደፋ ብለህ ብትገኝ በእብራይስጥ አልመልስልህ!» ስል አፈጠጥና፤ «ሀና! ሀና! የሚናገረውን እንግዲ ቿንቿ ትሰጊ እንደሆን ወደህ ተሉ፤ ሰምቸው የማጣውቀው ቿንቿ ተናጋሪ!» እንዳላት ልትሰግኝ መጣች።

«ፖስፖርት? የስ! የስ!» አለች ፊቷን አወንታ እያከለችበትና ሌባ ጣቷንም ወደመሬት እየወጋች ጠቆማ።

«ክልፍልፍ ዘባራም! ባታደርቲኝ!» ስል ለየመናዊው ጆሮ የተለመደና የቀረበ ቃል ተሰማው መሰል፤ ማለት ክልፍልፍ ያልኩት ከሊፋ ወደሚለው አረብ ቀመስ ስም ተጠግቶለት ኑሮ። ግና ስሜን ማጠራት ትቶ በፈንታው፤ «አረብ? አረብ?» ሲል በውነቱ በድንጋጤ ተከፈለ። አረብ የሚለው ቃል ምን ያህል እንደሚበጠብጣቸው አውቀዋለሁና ጉተታ እንዳይጠነክርብኝ ፈራሁ። ይኸኔ ተሉ መገላገሌን ፈለግሁ። በከፈተልኝ በር ዘው ብየ ገባሁ።

«እኔ ሀበሻ! ሀበሻ፤ ቶቢያ፤ መጥው አመት አይጥባላችሁ! እንደህ በመለየ ለባሽ ታምሸና ተበጥብጠ ልጥቅ?» ብየ በራሴው አጉረመረምኩ። አረብችም ሆነ እስራኤላውያን "እ"ን ማጣብብ አይሆንላቸው። እኛም ብንሆን ከ«ኢራቅሊጣብ፤ ፈሊጶስ፤ ኢጥሮጵና ይሆን የመሰለ» በእድ ስም ለመጥራት ከልሆነ አብዛኛው ስጥችን «ኢትዮጵያ» ከማለት «ጦቢያ» ማለት ይቀለናል። በዚሁ አንጻር «ቶቢያ» ብየ ያጣብኩት ለቃልድ ፋታ አግኝቸ አልነበረም፤ እነሱ እንዲያ ነውና የሚያናብቡት እሱንም ተሉ እንዲረዳው ብሉ የመሰበም እንጂ።

"ወረቀትና ጭኝ ያሲያዙትን አይለቅ" እንዲሉ ሬዲዮና ጋዜጠቸው የሚለውን ያልተሰቀመ ወሬ ሁሉ እንዳለ ማስተጋባትና እንደመጣ እኝ ብሉ መያዝ ብሉም ማምለክ ለምደበታል። ከሰማቸው የጠጣ ነገር ማንበሳሰል ፍፁመን ያልሰራበት መሆኑን የተረዳሁት ነበረና ኢትዮጵያና ሀበሻ የሚሉትን ቃላት ለትለማ፤

«እሉ ታች መጠለያ ጣቢያ ከፍሪክ የሚያመጧቸው ምንም የማያውቁ፣ በጃቸው የሚበሉ ሰወች አሉ።» ስትል የፊቴን መጥቆርና (መለወጥ) መረጋጋት በጣም አጠንክሩና ልተነፍስ ያጥቶኝ መልሸ ተውኩት። የመናዊውን ግን በጣም አሳዘኝ መሰየ ታየሁት መሰል ሊራዳኝ የሞከረ መሰለ። የቧ ንግግርስ ባይበጠብጠውና የመሳጆቹ በተመሳሳይ ሁኔታ (ስደት) ማለፍ እንዳምትሀት ሆኖ አሳስተገባበትም ይባል ይሆን? ግና የኔ ግምት ነው እንጅ ማን ያውቃል!

«እንዳልሽው ከሆነ በይ፤ መኪና እንዳይረግጠው ደግሞም አረብ ሰፈር በስሁተት ሄዶ እንዳይገባና እንዳይገድሉት፤ ፖሊቲካ ይበላሻል።...» ብሎ ሌላ ሲይቀጥል ንግግሯን ከፉ ቀማቸው።

«እያየኸው! ቤቱን በጤና አይገባ! አውቶቡሱ ጠፍቶት እየተንቀዋለለ፤ በቀይ መብራት እየተደረገለ፤ ሞት ይነሰው?» ስትል ልቤ ይበልጡን ይከዳኝ ጀመረ። «ታች ከተማ ቅመማቅመም ተራ ሀበሾች አይጠፉም፤ መኪና ውስጥ አስገብተውና እንወስደው፤ እስተርጊሚ ፈልገን መዳረሻውን እናውቀዋለን። እስተርጊሚ ቢጠፋ የመጣበት ያልታወቀ ሰው አገኘን ብለን ለገር አስተዳደር ሚኒስትር ማስረከብ ነው።» ብለው እየተመራሁ ቀርቤ መኪና ውስጥ ተደልኩ። በዘረቡትና በወረዱበት ሁሉ እንደተዘጋሁና እንደታመንኩ ቶይቸ መጨረሻ ቅመም ተራ ገባን። የሀበሻ ቅመምና ጨስ የተባለ ነገር (ከረሪማ፣ ጥቁር አዝሙድ፣ ጀንጅብል፣ አብሽ፣ ከሙን፣ ነድ፣ ከረን እጣን፣ አደንጉ መቸም ይሆን የመሰለው ሁሉ) በአማርኛ ተፅፎ ከየከሸው ሸቀጥ ላይ ተተክሎበታል። ለምን በአማርኛ እንደተፃፈ ግን አልተረዳኝም፤ ቅመም ሸማች ሀበሾች

አገረኛ ማንበብም ሆነ መፃፍ አይችሉም፤ ይልቁን የእብራይስጥ ፊደል መቁጠር ጀምረው ነበርና እንዲያ ቢያደርጉትእንኳ ብዙ አያስገርምም። ይህ በእንዲህ እንዳለ፤ በተራ ከቶመት ሀበሾች ይዘ ወኝ ቀረቡ፤

«እብራይስጥ በደንብ የሚችል ማንኛችሁ ናችሁ?» ሲል ወታደሩ ሀበሾቹ «አንተ ሂድ፤ አንተ ሂድ» ተራክቱና አንዱ የገደ ሲቀርብ፤ «ይህን ልጅ ታውቀዋለህ?» አለ ወታደሩ።

«አላውቀውም።»

«የእናንተ ሰው ነው?»

«ይመስለኛል።»

«ቀይ፤ ብጫና አረንጓዴ የትራፊክ መብራት ልዩነት ታውቃለህ?» ሲለው ያስተርጓሚየ ፊት ለወጥ፤ እንዳገና መልሶ ብርድና ፈገግ አለና፤ «ያልከውን ልዩነት ባላውቅ ኑሮ እዚህ ገብያ አልደርስም ነበር፤...»

«ጥያቄዬን አጥቅረህ አትመልከተው፤ ለተግባር እሰበህ ነው። አትቆጣ፤ አድራሻውንና የመጣበትን ጠይቀውና ንገረን።» ብሎ መዳረሻየ ሲነገረው፤ «ሁለተኛ በቀይ መብራት አትለፍ፤ መኪና ይረግጥሃል» ብለህ አስረድተኸው፤ ቤቱን የማያውቀው ከሆነ ደግሞ እናደርሰዋለን።»

«ቤቱንስ እንክት አድርጌ አውቀዋለሁ፤ ግና እዚህ የደረስኩት ተጉቶቻ ነው፤ እመሰግናለሁ በለው እልኩ ለአስተርጓሚየ።

አንድ ሰው በቀን ብዙ ያበደል ሲባል እሰማለሁ፤ ግን ቀንም ባንድ ሰው ላይ ብዙ የሚያበድ መሆኑንም ነው የተረዳሁት። ሌላ የምከፍለው እጣ ባይገጥመኝ አሁንም ገና ቡና መጠጣት እንዳማረኝ ነው።

ኩሺ ሰድብ ነው?

ሁለቱም የውትድርና አገልግሎታቸውን ለመስጠት አንድ አመቱን ጨርሰው ሁለተኛውን መቸ ያልቅ ብለው ከተያያዙት ሁለተኛ ወራቸው ነው። በመደበኛው የውትድርና አገልግሎት ደንብ ብሎም በያንዳንዳቸው ልዩ የግሀደር ታሪክ መሰረት ለመጨረስ አስራ ስድስት ወር ብቻ ይቀራቸው ነበር። ግና ከወታደር አገልግሎት መስጠት የሚገኘውን እድል ሊጠቀሙበት ወል ተፈራርመዋል። ያም ያገልግሎት ጊዜያቸውን ማራዘምና አንድ መለስተኛ የቴክኒክ ሙያ ተምሮ መውጣት፤ እሊያም ያገልግሎት ዘመኑን በማራዘም ውትድርናውን የገቢ ምንጭ ማድረግ ነው።

ይስሀቅ ሁለተኛውን ጉዳና ተከትሎ ሲጀመር ጀምሮ ወደፊት እያደገ ሊሄድ የሚችል ደመወዝ ይከፈለዋል። ዳዊት ግን የከባድ መኪና መንጃ ፈቃዱን ይዞ ለመውጣት በሰራዊቱ ውስጥ የመቆየት ጊዜውን ያራዘመው ባንድ አመት ብቻ ነው።

ከሰራር ብልጠት በመጣ ዳዊት እድሜውን በሚመለከት ሁለት ጊዜ ፍርድ ቤት ቀርቧል። የእድሜ ቁጠራ ነገር ቀደም ሀበሾችን ይጨንቅ የነበረ ባይሆንም፤ ከሰአትና ከደቂቃ ቀርቶ ወርና አመቱን የመለየት ነገር ግዳችን አልነበረም። ይህ ሆኖ እንደነበረ ሆኖ እስራኤሎች ለመመዝገብ ባነሱት መዝገብ የተነሰ ገና ለገና ከመቀበያው ጣቢያ ላይ ብዙ መምታታት ይደረጋል፤ ሱዳን ላይ «እየረሳሁም አገባኝ እንጂ ሌላ አላልሁም» ብሎ የተማለለው ሁሉ በንጉርየን አውሮፕላን ጣቢያ ሲደርስ የሚወስደው አቋም የመጣውን ጉዞ ያህል ይርቃል። በጣም የተለየ ይሆናል። የሱዳኑ ሲቃ መልጭ ብሎ ጠፍቶ የስነበቱት ሀበሾች ዘመዳቸው የሆነ ሰው «አሊያን» (አዲስ መጤዎችን) እንዴት ሊጠቀምበት እንደሚችል በሚያቀርቡት ዜና ብዙ አቋም ያዘባል። በርግጥ ለመጥቀም ተብሎ የሚደረግ በመሆኑ ብልጣብልጥነት የሚወገዝ አይሆንም- እንዲያ ሁኖ የሚቀናም ከሆነ። ከንዲህ ያለ ስሌል በመነጨ፤ የእድሜ ምዝገባ ብዙ አድማስ መቶቷል፤

-ሀፃናትን በሚመለከት፤ መዋእለ ሀፃናት ለመዘነት ሲባል፤ ለዚህ የእድሜ ክልል ደንብ ለማመሳሰል እድሜያቸው የጠናውን ለመዋእለ ሀፃናት እድሜ እንዲጠጋ ማድረግ (ማሳነስ)

-የአደር ትምህርት ቤት ለመግባትም እንዲሁ፤ የመቀበያው እድሜ አስራ ስስት ከሆነ ቢያንስ ለዚያ በጣም እንዲጠጋ ማድረግ፤

-የጡረታ መውጫው እድሜ ስልሳ ቢሆን፤ ለአምሳ የቀረቡትንም […]ን የዘለሉትን ወደ ስልሳ ቢያንስ ማቃረብ ስልሳ ለማድረግ የ[…]ውየው ቁመና የሚያስጠ ከሆነ ደግሞ በሰፈራ ደንቢን (መ[…]ለያ) የሚቆይበትን ጊዜ ሲከላ ጡረታውን እንዲመዘገብ […]ሆን ማጣጣት።

-የውትደ[…]ና አገልግሎት ዘመንን በእድሜ መጨመር መቀነስ የሚቻል ከሆነ ደህና አድርጉ መጨመር፤ ውትድርና ተሉ ለመሄድ የድሜ እጥረት ካለም እንዲሁ መጨመር (የሁለተኛው ወገን ቁጥር ብዙም አይደል)

-እድሜ ለህጋዊው ጋብቻ ያነሰ ከሆነ መጨመር። (በተሰይ በሴቶች በኩል የተሰራ ደብ ማለት ይቻላል- ማለት ሳያውቁትና በመጭበርበርም ጭምር)... ሌላም ሌላ ይኸን የመሰለ የድሜ ሽሽጉሽ።

ዳዊት ታዲያ ሁለቴ ተወናበዷል። መጀመሪያ እግራለሁ

በሚል በማስነሳ ቀጥፏል። የትምህርቱ ጉዳይ አልዘልቅለት ቢልና ወታደርነት ሲጠራ የወታደር አገልግሎቱን ዘመን ለማሳነስ ምሉ (የፊተኛውን ለመሸር) ቢል እድሜ ወምሯል። ይህን ሁሉ አድርጉ ከጠጠት አልወጣም። የመጨረሻውን ቅጥፈት በጣም ስላበዛው (በግምት ከሚጠረጥረው እድሜው በላይ ዘጠኝ አመት በመጨመሩ) ሌላ ሀሳብ ገብቶታል። ልቀይር ቢል በጣም ችግር ነው፤ ሁለተኛውን እድሜ ሲያስቀይር የመጀመሪያውን የፍርድ ቤት መሀላ ሰብሯልና ለሰተኛ ምለት ቢገባ በህግ ሰወች በጣም የሚያስጠይቀው መሆኑን ተረዳ፤ ቢሞክርም በጣም ያዳግታል። የመጨረሻ ጠጠቱ መነሻ ሳይሞት ለጡረታ ቢበቃ፤ በደከመ አጥንቱ መስራቱ ቀጥቶ አስገብቶታል። ይህም ብቻ አይደለም፤ እድሜ ለሚዉንታቸው ልጃገረዶች ጥያቄም ቢሆን የሚያስወች አይደለም። በእርግጥ በሀበሾች በኩል ይህ ያደባበይ ምስጢር ነውና ብዙም ምቾት የሚያስነሳ አይደለም። ደግሞም መታወቂያህን አውጣና ያልከውን የእድሜ ቁጥር ልመልከተው የሚሉ ተዳፋሪወች ገና አልተፈጠሩም። ቆይተው ግን አይቀርም። እንዳገሬ መሆን አይነት ነገር።

ሌላውና በተገናኘን ጊዜ ሁሉ የማያልፉት እሮሮ የግቢ ጉዳይ ነው። በእድሜ በመግፋታቸው የመዳር፣ ስራ ይዞ ገንዘብ የማጠራቀሙና ቤት የመስራቱን ሁኔታ የሁለት አመቱ የውትድርና አገልግሎቱና ከዚያ የመጣው ውል (ስምምነት) የተሸማቸው ሁዋ ስለ ዩት በየስአቱ የሚያነሱትና የሚጥሉት ጉዳይ ነው። እድገታቸው በበጌምድርና በትግራይ ኩታ መጋጠሚያ በሆነውና በቆላማው ወልቃይት በመሆኑ ትግሬና ጉንደር ቀመስነታቸውን በተለያዩ ሁኔታቸው መረዳት ይቻላል። ሲከፋቸው መገንፈል፣ ብዙም ሳይወልባቸው መብረድ የሁለቱም የማያሸግ ባሀሪ ሲሆን፤ በትግራይ በኩል የሚታሙትን ለማወቅ እድል ባይገጥመኝም፤ በተለይ ኩፍፍ ማለት ሲጠናባቸው ከጠገዴ ወገቢ-ወገብ የመጡ ሰወች «እመላቸው ትግሬ ነው» ይሏቸዋል። እውነታቸው ይሆን?

ደስህቅ ከጦር መኮንኑ ጋር በገጠመው ግጭት በፍርድ እስር ተበይኖበት ሰንብቷል። በልማድ፤ እስር ለቆየ መለስተኛ እረፍት ስለሚሰጥ በእረፍቱ ቀን «እንኳን ከሌላ እንከን አልደረስክ» ልንለው የተፈታበትን ማግስት ረፋድ ሀዳር የሀይፋ መናኸሪያ ልንገናኝ መደብናል። ሀይፋ ከየሩሳሌም ይልቅ ለሊባኖስና ለሱሪያ ይቀርባል። ዳዊት የሚመጣው በዚያ ድንበር አካባቢ ሲወተድር ቆይቶ ነውና ለዚያ እንዲቀርበን በማለት በስልክ የወሰነው ጉዳይ ነው።

እጋጣሚ ሆኖ በቀጠሯችን ቀን የዋዜማ ምሽት፤ የእስራ-ኤል

የቴሌቪዥን ጣቢያ «መስኮት» በሚል ርእስ በሚያቀርበው የሁለት ሳምንት መርሀ-ግብሩ ልዩ የትንተና ትኩረቱ «ፈላሻወችና የእስራ-ኤል ህዝብ» በሚል ትንተናው ያቀረበው ያንድ ሰአት ግድም ዘገባው ነበር። በዚህም የቤተእስራ-ኤልን ከእስራ-ኤል ህዝብ ጋር አለመግባባት ጉዳይ ብቻ በማቅረቡ ሁኔታው ብዙወችን አሸብሯል።

ከነደስህት ጋር ስንገናኝ መቸም ከቢራ በታች ተምበን አናውቅም። የፖለስቲንያውያን ጉልበታም መጠጥ ሽታሞች፤ ለማጣጫ በሚል ጠረጴዛውን አስቀድመው ለውዝ፣ የወይራ ፍሬ፣ ሆምጣጤ ቃሪያ... በሌላ እኛ ያልለመድነውና እንበላው ያልነበረውን ፍሬ ሁሉ በየድርጉው ይሞሉታል። እንደተገናኘን ብዙም ስለደስህት እስር-ቤት አገባብና አቆያየት ሳንጠልቅ የዘወትሯን ተጨባብጠን መጠጥ ቤቱን የሙጥኝ አልነው። በደስህት መፈታት ከመደሰት ይልቅ ያለወትሯቸው በጣም ፈዘዋል።

«እግን ናችሁ ጉበዝ?» ብየ ገና ለገናው ስጠይቅ፤ ዳዊት ሰውነቱን ለማፍታት የተጠቀመበት ይመስላል «ወዲ ሰበይቲ! (በጣም ስለሚዘናኝ ነው) ምን እየሆንን? ይልቅ የምንጠጣውን እቅናገሪምና ይሀን ነጭ አምጣልኝ አትበውም!» ሲለኝ፤ ደስህት ትንሽ ፈገግታ እንደመቀለቀል የታጣው ፊት ቀኝቶ፤ «ዛሬ ክረቂ በመለስ የምጠጣው ነገር የለኝም» ሲል የሰነበተበት ናፍቆት ይኖራል ከሚል ሀሳብ በመነጨ ልዩ ትኩረት አልሰጠሁትም። ነገር ግን ዳዊትም ደስህትን ቀለል ባለ መጠጥ እንጀምር ማለቱን ትቶ «ለሁላችንም አረቂ ይምጣ (ሸክራ የድምፁ ትኝት ነበር)» ማለቱ ትንሽ አልቶነጠጠኝም አይባልም። የኔንም የመምረጥ መብት ከእሱ ምርጫ ላይ አዳበለው። ቢሆንም፤ ገና ከቤቱ ስወጣ የእህል ጉዝጓዝ ነበረኝና የመብቴ መነፈግ ሊያስከትል የሚችለውን የሆድ ግፊት (ከመጠጡ የሚመጣ) አልፈራሁም።

ይህን ያልተለመደ ሁኔታቸውን ሲያበዩ ለሰባ መሆኔ ሊቀሰቅሱ የፈለጉትንና የዘጋሁባቸውን ወሬ ለመከፈት ከደስህት ይልቅ ዳዊት በጣም ተወጠረ። ትንሽ ራሱን የሚያመው ነገር ሲገጥመው «ለሰው ከላከፈልኩት ከናላየ ላይ መጥረቢያውን የሚስልብኝና ከትክክ-ከትክክ ሲገለኝ የሚቀርብ ደዊ አለ፤ በዚህ ባሀሪየ እግዚር እኔን ከጊደኛ ጠብ አትጣለኝ» ብሉ የሚግለል ሲሆን ሰው በጣም ወዳጅ ነው። ስለሆነም ከተደረደረው የማጣጫ የፍሬ ዘር በተለይ የደብ ፍሬውን ከውዋታል። በነዴት ጊዜው ሁለተኛ መደሀኒቱ መብላት ነውና ከየድርጉው ላይ እየተበተነ የቀረበልንን የሆምጣጤ እይነት ለፍታ ጥርግ አድርጉ በላው። የተወልን ነገር አልነበረም። ደስህቅ ከመብላት ይልቅ

አደብ በገዛ አመለካከት አይቶ ታዝቦታል። ዘግየት ብሉ ግን ትዝብቱንም አልሸሸገ ውም፤

«ምን አይነት ማግበስበስ ነው! ከስ ታይቶሀል እንዴ? ሁለንተና እሀል የሆነበት አገር ያቀረቡትን የዶሮ ፍሬ ባትፈለቅቅ እንደፍየል ቃምከውሳ» ሲል የዳዊት አይን የመከተን ግድግዳ ዘልቆ ሄደ፤ አባሬ አገዳጊውን የሚቃኝ መሰሉ፤ «ከስ መች ጠፋ! በዶሮ ፍሬም የሚታከሙት አይነት የከስ (ሹፕ) አይነት አይደለም» አለ ው፤ ቀልጣፋ፤ ግና ያሰበበት መልስ ነበር የመሰለበት።

ሰራተኛዋ ጠርሙሱን እምፕታ ከመሀል ልታስቀምጥ ስታግትር ባየር ላይ ነጠቃትና እኛን አባቾሁ ሳይለን ከቀረበለት መለኪያ ላይ ብቻ ሸመ ውና ባንድ ቃታ እልም ሲያደርገ ው ተመልክታ ብሉም የለዘብታ ቅኝት መሆኑን ልታሳየ ው ፈገግ ብላ፤

«ይኸ ሀበሻ መሆን የለበትም፤ ወይ ለሌሎች ባትሰጥ፤ ብሉም ለጤና! ብለህ መለኪያ ሳታስነሳ ነው የምትጠጣ ው?»

«ወዴ ሰበይቲ! ጤና ያገኘ ሰ ው ነው ለጤና! ብሉ መለኪያ የሚያቃጭል። እኔ ግን የምፈልገ ው ተቃጥየ እንዱን ነጭ ማቃጠል ነ ው። በይ! እንችንእከ ነ ው! እባቴን የገደለ ው ስላቶ ነ ው፤ አገር ብየ ብመጣ፤ ይሸታል፤ በእጁ ነ ው የሚበላ፤ ማንኪያና ሹካ መያዝ አያ ውቅም- ይቀበጥራል፤… የምትሸቶ እናንተ ናቹሁ። እንደእሰ ከ ውሀ እንደተነከራቹሁ የምትኖሪ!» ብሉ ሳይጨርስ ይስሀቅ ዘሉ ገባ፤ «አንተስ እንደዚያ ው ሁነህ የሌ! ምን በቅድ እፍህ ከሷ ላይ ትወርደባታለህ?»

«ከሀያ ጋር የኖለች ጊደር… ገና የምሸት መሆኔንግ መች አጠሁት! የማወራ ው ስለመሸተት መሰሉኝ!»

በማቅለማ ው አማረኛ መእት የወረደበት እስመራ ተወላጇ እስራኤላዊት፣ በድንገት ተንከትክታ ሳቀች። ቡና ቤቱ በደበልፕ የመርከበኞች በመሆኑ ትእግስት ያለ ው፣ ሰቂና ተባባቂ ሰራተኛ የሚሰራበት በታ ነ ው። ስለሆነም ነገር ቸላ በማለትና በመግባባት የተቀኘች እንደሆነ ሳጉረዘረዘበት አይኑ ከሰጠቻ ው ፍቅራዊ ምላሽ ያነበብኩት ጉዳይ ነበር። ከተናገረ ው ያነሳቻ ው «ወዴ ሰበይቲ» የምትልዋን ሲሆን ከሷ ንግግር እኔ የያዝኩላት፤ «ሀርናፅ፣ ግደፍ! …» ስትለ ው ብቻ ነበር። ከዚያ የተረፈ ውን ልሰማ ው የቻልኩት አልነበረም። የዋሉበት ጨዋታ ያዝናና ው ይስሀቅን ነበር (ይስሀቅ ትግርኛና አማረኛ አሟፍሮ ይናገራልና)። በመሆኑም ሲጨርሱና ሌላ ሰ ው ልታስተናግድ ዘወር ስትል፤

«ምንድን ነ ው ያወራቹሁት ዳዊት?»

«በጣም ወቀሰቾኝ፤ ለናንተ ሳልቀዳ በመጠጣቴ።… ምን

እከባት እለን አደራሀን! በኢትዮጵያ እንደተደረሰ ው ጨዋታ፤ የመንጌ ሚስት ነጠላ ቢጤ ሊገዙ እግር እንደጠሰቻ ው ካንድ ጉራጌ መደብር ይገባሉ። ይሀ የጉራጌ ጉብልም የታዘዘ ውን ሊያወርድ ሲንጠለጠል ይሰተዋል። እሳቸውም ሰምተ ው ገም ከማለት፤ ቂጡ አይቷጥርም እቴ ይላሉ የገበያ ጊደታቻ ው የለገሰ እሰፋ ው ባለቤት ናቸ ውና። ጉብሉም ደፋር ኑሮ ባሉቻቸ ው ልሳናችን ሲዘጉ ሚስቶቻቸ ው…ን ሊደፍኑ መደብር ገቡ» ብሉ ያለ ው ነገር ሀይፋ ደረሰ። ቋንቋችንም እየንተ ውታል፤ እንዳንዱ የምሙህቅና ንጹቱን የምወጣበት ምሳሌ ነበረች፤ እረፉት እፈም ተደፈኑ!»

«ይሀችን "ወዲ ሰበይቲ" የምትል ሰደብ ሁለተኛ በማንኛ ውም በታ እንዳትደግግት፤ እንደሀ አቀባጥፋ ትግርኛ ውን ስታጣድፈ ው ሰድበሀን አልሰማቾም ማለት አይሆንም። ግና ደሀናዋ ቤት ሁና ነ ው ያንን ተደግ ያሳነሳቾ ው።» ብሉ ይስሀቅ ተቾ ው።

«እፈር ልቅመስ! አንተ ይሆንንስ ልብም እሳልኩ!… አታስፈራራኝ፤ የተናገርኩት በአማረኛ እንጂ መች በትግርኛ ነ ው፤ አማረኛ አታ ውቅም።» ብሉ የተጠራጠረና ያፈረ መሰለ።

«ሌላ ው አማረኛ ቢሆን "ወዲ ሰበይቲ" ትግርኛ ነ ው፤ እንትልፋም!» አለ ው ይስሀቅ በመድረያ።

ዳዊት ጉራሹን አ ውልቆ ቀና እም እስራ ሰድስቱን (እም ሰከስቲን) ወሰሉ ላይ እግረ ሰር አጋደጥታል። ይስሀቅ ግን ትጣቶ ከቅጥቅ ጋር የተያያዘ ስለነበረ ጂሊ ውን ነ ው።

ከነይስሀቅ ጋር የደረስንበት ጨዋታ እንደሀ እንዳለ እስካሁን ከነሱ የደበቅሁት ግን በኔ የደረሰ ነበር። የቅባንቱን የቴሌቢዥን ቅንተና በቅክዜ የተመለከቅኩት ከመሆኔ ሌላ በዚያ እጭር የንጋት ጊዜ የተኙ ጉረጉረ ሁኔታ ገጥሞኝ ነበረ።

ጠዋቱን አ ውቶቡስ ላይ የተሰፈርኩት ከጊብእት አመስ (በግምት ከሀይፋ ሰስት ኪሉ ሜትር የሆነ መኖሪያየ) ነበረ። ከመነሻ ጣቢያ ው ስለተሳፈርኩበት የመቀመጫ ው ችግርም አልነበረም። እንዲያ ውም ግማሽ በግማሽ ባዶ ነበር። ግና ባዶ ወንበር ከተገኘ እያንዳንዱ ሰ ው ብቻ ውን መቀመጥ ይወዳልና አንድ ሰ ው ያልሜነ ወንበር አልነበረም፤ ለዚያም ነ ው ሴትየዋ ላይ የተደረብኩት። በዚሁ ላይ ሰ ው ሁሉ አ ውሬ ሆኖ ግደሬን እላሰብኩም ነበርና እዚች ብቻዋን ከተቀመጠች ከረዳ ጉን (እግሬ እንደገጠመኝ) ቀጭ ስልና ስትንባ ፋታ አልወሰደብቅም፤ ብርገጋ በተመላበት ሁኔታ «ይቅርታ» ብላና በዚያ ውም ላይ እንዳትነካኝም ፈርታ፤ (ቅይቶ ያጠንኩት ጉዳይ) የፊቷ ወንበር ጃርባ ሆዷን እስኪያርቀ ው ታካ አልፋ ሌላ ወንበር ዘንድ ስትቀመጥ ትእይንት መቀየር ፈልጋ እሊያም ከተከታዩ ጣቢያ ለመ ውረድ

ተሸኘታና ጉዳና አሰጥራ የመቆየት ነበር የመሰለኝ፤ ምንው ማለት፤ እንዳንድ ሰው እንዲያ ያደርጋል። እንዲያ እሰብኩእንጂ ቀድሞ መውረድ የቧ ሳይሆን የኔ ነበር።

ለተነሳሁበት ጉዳይ ሌላ አቀባበይ አውቶቡስ መውሰድ ነበረብኝና ከሁለተኛው ላይ ተሳፈርኩ። የረፋዷ አውቶቡስ በመሆኑ ወደከተማው እየቀረብን ስንሄድ መንደሯ ሁሉ እየታመቀ ስለሚሄድ ስራተኛው ሲሞላው ጊዜ አይፈጅም። በሁለት የመሳፈሪያ ጣቢያ ሰራተኛውና ገበያተኛው ሰው ተኰጉድጉዶ ገብቶበት መፈናፈኛ በታ ጠፋ። ወንበር ሞልቶ ከተቀመጠው ሌላ በህግ አስራ ሰበት ሰው ብቻ መቆም ይፈቀዳል። ተርፎ የቆመው ሰው ከሰላሳ አያንስም። ይህ ሁሉ ሲሆን እጉኔ ያለው ትርፍ ያንድ ሰው መቀመጫ ክፍት እንደሆነ መውረዱ ለላው ትርጉም ያልሰጠሁት ትርኢት ነበር።

ወደነይሰሀቅ ቀጠሮየ ልደርስ ሰስተኛ አውቶቡስ ላይ ስሳፈር አጋጣሚ አይኔ ያረፈበት ወንበር እንዴት እድሚያቸው የገፋ ሴት የተቀመጡበት ነበረ። ከወጣት ይልቅ ግልፅነት፣ ነውር ማወቅ፤ በዚያው ልክ ደግሞ ተጋፊነትና ድፍረት እድሚያቸው በገፋ ሰወች ላይ ጐልቶ የሚነበብበት አገር ነውና ገና ልቀመጥ ሳማታር፤

«ሌላ ወንበር ዘንድ ብትቀመጥ እመርጣለሁ!» አሉ።

«ሰው ይዞታል?»

«የለም፤ ግን ሰው ሲቀመጥ አይመችኝም።» ሲሉ ሴትየዋ፣ ለወንበሩ የተከፈለበት መሆኑን መሰረት በማድረግ ስከራከር፣ ጭራሹን፤ «እጭር፤ መልስ ከፈለግህና የምንግርህ ያልገባህ ከሆነ፤ አብረኸኝ እንድትቀመጥ ፈቃዱ አይደለም። ለምን ሲነግሩህ አትሰማም?» ብለው ደመደሙ። ትንፋሸቸው ከንዴት በመጣ በጣም ቃተተብኝ። በክፈል ነደደኝ፤ እደብ ለመገዛት ፋታ አጣሁ፤ የሴትየዋን የመጨረሻ ነጥብ ለማወቅ ደግሞ በጣም አስቸኩለኝ።

«ለግቢ ይጠይቀኛል ብለው ፈርተው እንደሁ እድሜ በፍፁም የሚያገናኘን አይሆንም፤ ተመልካች ደግሞ «ከጥቁር ጋር መቀመጧ ብትፈልገው ነው ብሉ ያማኛል» ብለው እስበው ከሆነ ደግሞ የህዝቡን ግምጋሜ በጣም መናቅ ነው? እንዲያ የሚጠረጥርዎ ሰው የሚገኝ አይመስለኝም። ኧረ ለመሆኑ በህዝብ አገልግሉት መኪና ላይ ይህን ያህል መንፈራጠጥዎ ከምን የመጣ ጉልበት ይሆን?» አልኩ።

ገና እየተናገርኩ የከበበን ሰው መሳቅ ጀምሮ ነበረና ሴትየዋ በጣም ተናደዱ! ስለሆነም የመጨረሻ የምናደድበት

ያሉትን የእምነት ባንቲም ያህል ቅሬት ሳይቁው ጠቅልለው ዘረገፉት።

‹ልንግርህ አዲስ አይደለም፤ ልጄ! የቺንቺ እጥረት አለብህ መሰል? ትላንት ማታ በቴሌቢዥን በሽታ ብቻ ናችሁ ብለው አውጀዋል፤ እኔ አይደለሁም እንዲያ ያልኩትና በኔ እንዳትናደድ፤ እምቢ ካልክ እቶምልሀለሁ፤ ግን ተገቢ አይመስለኝም። ሰውነቴ ደክሟል፤ በሌላው በኩል ደግሞ በሽታ መቷቷም አልችልም።› ብለው ተንገዳገዱ። (ከውቶቡሱ ውዝዋዜ) ቆሙ።

ያሉትን የቲቪ ትንተና ሰምቸዋለሁ፤ እሳቸው እንዳሉት ሳይሆን በሌላ መንገድ ነበር የተረዳሁት። በኋላ የድንጋጤና የሀፍረት ላበት ሲንቸረፈፍብኝ በተር፤ ይሉኝታ አልያዘኝም። ሴትየዋም ከሌላ ወጣት በታ ተለቀቀላቸውና ተቀመጡ። ጥቂት እንደተጓዝንና ፀጥታ እንደሰፈነ ስወርድ ያንስላሰልኩት ነገር ቢኖር እዚያ መቀመጫ ሌላ የቆመና የደከመም ቢኖር እንደማይቀመጥበት ብቻ ነው፤ ሴትየዋ በጣም አራክስውታልና። ሴትየዋ ያደረጉት ግልፅነት ከዚያ በፊት ቸሆነብኝን ሁሉ እንዳገናዝብ ረዳኝ። ይህ በእንዲህ እንዳለ፤ የጨዋታ ማናሽውን «ምን ነካችሁ ጉበዝ!» አልኩ ዳዊትን እየተመለከትኩ።

«ምን ትላለህ! ትላንት በቴሌቢዥን የተናገሩትን አልሰማህም? አላየህም?» አለ ሲዘረዝር በቁጣ ትንፋሹ። ባዳርና በረፋድ የሆኑትን ለመስማት ከመፈለግ «በጊዜ ተኝቸ አላየሁም» ብየ ከዳሁት።

«ተኛ! እንደተኛህ ትቀራለህ! ምን የቀራቸው ነገር አለ? በሺተኞች ናቸው፤ ይሸታሉ፤ በእጃቸው ነው የሚበሉት፤ የእስራኤልን ማንነትና ሹክ አያያዝ አያውቁም፤ ገና ሲመጡ የፈራነው ጉዳይ ነበር፤ የጥቁር ይሁዲ የለም፤ አናውቅም፤ መቸም ያው ነው፤ ሊሉ ምንም አልቀራቸውም፤ ይህን ለንገ ትተውታል።» ሲል ይሰሀቅ በዚህ ነጥብ እገር ሰደ፤ «ቢያውጁማ (የጥቁር ይሁዲ የለም ብለው) ቀን ወጣልን ነበር። ስደተኛነቴና አገር ምንጊዜም እለመኖሩ ታውቆልኝ ካንዱ የፈረደበት አገር የተባበረት መንግስታት ማህበር ይጥለኝ ነበረ…»

«አንተ የሰማዩን ገነት ታወራለህ! ግና የሚለቁህ ናቸው? መታደርቱን ግን ያገለግላቸው? ሀሳብ ባንድ ገጥ ስታየው መዳፈያ መፍትሄ አይደለም። ምንጊዜም አገር የለሽ ከተባልክ ምኑን ተሸለ! አሁን የጨነቀኝና ሀሳብ የዋጠኝ ከዚያ የጦር ሰፈር ተመልሸ እንደምገባ ነው፤ እግዜር አንዱን ሀበሻ ገፋፍቶ አንዱን ነጭ አስገድሉልኝ ቢቆይ በሰላም ተኝቸ አድር ነበር። ነገሬማ

ምን ሆኖት ያለው ኑሮ! እስከዛሬ "ኩሽ ጅንጉል" ሲለኝ እንደነበረ የዘረው ልዩ ሁኔ የሚጠብቀኝ መሆኑን ሆዱ አስቀድሞ ፈራ፤...»

«ሲበዛ ብልጣብልጥና ደግሞም ተባዳቢ ነህ፤ ለሌላው እዳ መግባት ይህን ያህል ስትግለልና ሌላው ህበሻ ሁሉ ሆኖት የለውም ስትል ያንተው ነፍስ ምን አይነት ቢሆን ነው አደራህን? ጦር ሰፈር ተመልሰህ መግባት የፈራህ እንተእንጂ ሌላ ሰው አይደለም፤ ጠብ-መንጃዋን ደግሞ እኔ አወርጂት አንተ ግን ይኸው ከእግርህ ስር አንድመሆታል፤ እንሆ የማትተክለት እንግዲያ እያ ዳዊት!... አንተ ብቻ ባለሆኖት!» አለው። ደሰህቅ ፈጥርቶ ያዘው። ግና ዳዊት እድለኛ ሆነ፤ ከንፈሩን ሲያሸራምም በመሀል ጣልቃ ገባሁለት፤

«የዋልንበትን አረም በላው አይነት ሆነ፤ የመጣንበትን ረሳነው። ደሰህቅ ምኑን ስህተት ሰርተህ ታበርክሃው?» ብዬ ስጠይቅ ዳዊት የደሰህቅ ቅችት እንዳበሰለውና አባፍሮት ቀርቶ ኑሮ ብድር የመመለስ አይነት ሀበሻ ለሀበሻ መተረቢያውን ተንተርሶ በጣም አብጭቶ በደሰህቅ ላይ ተፈናጠጠበት፤

«እብራደስጡን ባይረዳው ቀርቶ መርዙን እንዳሸሮ ከወፕ ወምሮ አገር አበላሽቶ ይሆናል፤ መቼም ሀበሻ መርዝ መብላት የለመደበት አገር ነውና። (ደሰህቅ የወፕ ቤት አለቅንነት መሾመን ዳዊት ያውቃል)» ብሎ የደሰህቅን ሰውነት አስወረፈው።

«ወራንታ እፍ (ዳዊት ከንፈረ ከብደ አፉም ሰፋ ያለ ነው) እንዳንተ አፈን ከፍቸ ስንከራፈፍ በአስበዲሊ ተሽርክሬ የንፍስ ወከፍ መግቢያ ላይ ተደርቢ ገባሁ ሲሉ መወገር መስለህ (ዳዊት ሆስፒታል በር ላይ ከሆነ ሰው ጋር ተከታትዬ ገባሁ ሲል እግረን ተመትቶ ባምንት ተኝቶ ስለነበረ)» ዳዊት የእልጣም ባይነት ሌላ የደሰህቅ የቅርብ ዘመድ የደረሰበትን (ሰደሰህቅ የሆነ ይመስል) ግለት ደሰህቅን የሚነካበት ሌላ መንገድ አልቶበት) ወደኔ እየተመለከተ፤ «ሰግህ ክንዴ! አጉቱ ከቅልቅ የሸቀጥ መደብር (ሚሽክ) ገንዘብ እንዳለው ሰው ሁሉ የወገና የዝና ነገር ለማድረስ ዘሉ ድርግም ይላል። የሁለታችንም ዘመድ ናቸው፤ ግና ለእሱ በጣም ይቀርባሉ፤ መጃጃላቸውም የመጣው በዚያ ገዮ ነው፤ ከመግቢያ በር ላይ ዳሆና እድል ገጥሞት ነገሮችን ተከትሉ በኢሊክትሪክ ደረጃው ይወርዳል። የዘረውን ዙሮ ወደመጠበት ልቡ ያስበና የተከተለውን ህፃን ልጅ እጅ ፈጥርቶ ያንን የኢሊክትሪክ መውጫ ፍለጋ ይገባል። እግረኛውን እንዳይጠቀም ከገባበት በር መልስ የሚወስደው አልመሰለውም፤... ሉቀ በረሀ አይደለም!...» ሲል ደሰህቅ አቋረጠው፤

«እንዳንተ እፍ፤ ሳንቃ!»

«ደሰህቅ ዝም በል፤ ጉድህ በደንብ እንዲይነገር ነው?... ከመሳው መልኪ እንዴት ያፈን ነገር ሁሉ እንዳነሳሁት! ታዲያ መውረጃው አላወጣ ይላል። ነገር ሲጠና የደሰህቅ አጉት ልጁን በግድ ጠበቅ አድርገህ ያዘኝ፤ ስራመድ ተራመድ ይልና በጠገዶቸው እጨማም ሲወጣ፤ መልሰ ሲያወርደው፤ እንደገና ሲሰቀሉ፤ መልሰ ሲያወርዳቸው፤ ሆይልና ትግል ሲከር፤ ይባስ ብሉ ጉተራ የሚያክለው አብትየ ከህፃኑ ላይ ይወድቅበታል። ነጭማ እንግዲያ ከማገዝ ይልቅ ምን አይነት የሀበሻ ጨዋታ መጣ ብሉ ይመለከታል፤ ቢቀናቸውና ቢወጡ ኑሮ ከጋዜጣ ላይ የእያ ደሰህቅ አጉት «የሀበሻ ሸርተቴ በእስራኤል ታየ» ተብሉ የሚጠፍለት ነበር። ግና እንዲያ አልሆነም፤ ይልቁን እዳው ባሰው። ሲወድቅበት የልጁ እጅ ተሰብሮ ስንት ጋዝ አየ። ታዲያ አሁንም ያጉትየ ልጁ... መባቂያው ደሰህቅ፤ እኔን ሲባደብ፤ እኔን ያባሳተኝና "ጉፈርነቴን" እያወቀ ያስመታኝ ባቀው ነው። እዚህ በደረሰኩ በወሪ የሆነ ነው፤ ያም፤ አስቀድሚ «ባቀው አደራህን እንዳታስጠቃኝ» ብዬ ነግሬዉአለ ነው ለዝና ብሉ ያደረገው።»

«ምን ብለህ ነው አስቀድመህ የነገርከው?»

«አደራህን፤ እኔ መቼም በብዙ ነገር "ጉፈር" ነኝና፤ ከሚያግታ ህዝብ ቦታ ላይ አትራቀኝ፤ የምትሰራውን እያየሁ እኔም እንዳገር እሆናለሁ፤ እንደ ያየሁትን አልስተውም፤ ሰቀቀኑ ራሱ በግድ ብሉ ያስተምራል ብዬ ነዋ የነገርኩት! አንተስ ቢሆን በዚያች ነገረኛ በር እንክብሉመሪ ዝም ብለህ ገብተህል አይባል! አላለፍክበት! ...ግና፤ ባልነገረው ኑሮ እንዲያ አይቀልድብኝም ነበር።»

ጣልቃ ባልገባና ባልገታቸው የሚያጠራ የተረብ ልውውጥ አይሆንም። ጨዋታቸውን የምወደው ቢሆንም የምንቀመጥበትን ጊዜ ያራዝሙዋልና፤ የደሰህቅን ገታሁት፤ እስር-ቤት የነበብንበትን ጉዳይ በጥያቄ አስቀመጥኩ፤ እሱም ወደመልሰ ሲገባ አላቅማማም።

«የኔው እስር የገባይ ነው። ገና ጠዋት! ለሆነ ወታደራዊ ስምሪት ልንወጣ ራሽክ ይነፋል። መሰብሰቢያ ሁሉ እየተጣደፈ ደረስንና የጊዱ ሀላፊ በቡድን በቡድን ይከፋፍል ጀመረ። ሲፈርደበት ተዝናንቶ፤

«ኩሺ ና እዚህ ግባ» ይለኛል።

«እሽኝሽና ብዬ ጠመንጃን ሹ-ጡ-ጥ አድርጌ አቀባበልኩና አንተ የቤት ልጅ ብዬ በራሱ ላይ እያፈጠጥኩ ሰላሳ ጥይት ነፋህበኝና ሌላ ካርታ ሳጉርስ ዘወር ስል ሰልፈኛውም ድራሹ የለም። እንዲያው ብቻየን ቀርቸ! ከራቴ ከደረቴ መጥቶ ግጥም አለና በገባበት አቅጣጫ ተከተልኩት። ዋናው እለቃ ይወደኛል።

ትልቅ ሰው ነው፤ እሱ ተጠርቶ መጥቶ ደስህቅ ምንም አይደል ና ወዲህ፤ ወደቢሮዬ ሲለኝ በርጄ ገባሁ። የሆነውን ታሪክ ነገርኩት፤ የሰደበኝን ሰው በፊቴ ባየው የማጠፋው መሆኑን ደምድሜ በመናገሬ ተደብቆ ያየሁት ከወታደራዊ ፍ/ቤት በቀረብንበት እለት ብቻ ነበር።

«ፍርድ ቤት ምን አለህ?»

«ገምቡ እፍ፤ ልንገርህ አይደል ምን አስቸኮለህ!» ብሎ የዳዊትን ችኮላ አበረደው። ያለውማ… ዳኛው፤ «ለምን በመሪህ ላይ ተከሰስክ?» ሲለኝ «በመጀመሪያ መሪዬ አይደለም፤ ሰድቦኛል።»

«ምን ብሎ ሰደበህ?» ሲል ዳኛ በድጋሚ፤

«ኩሺ! ብሎ ሰድቦኛል።»

«ኩሽ ስድብ ነው?» ሲል እንደገና ጠበቃዬ ቀደም ያስለበመኝና በመፅሀፍ ቅዱስ ውስጥ ያለና የተጠቀሰ ስማችሁ ነው ብሎ ስለነገረኝ ለኔ ስድብ መሆኑን ግልፅ ነበረብኝና በመልሴ፤ «አወ ኩሽ ስድብ ነው። በመጀመሪያ ስሜ ደስህቅ ነው። ከያዘው መዝገብ ላይ "ኩሽ" የሚል ስም የለም። ሁለተኛ ነገር ኩሽ በጣም የታወቀ እስራኤላዊ ስድብ ነው፤ በራዲዮም ሆነ በቴሌቪዥን የተነገረ ነው።» ብየው በወታደር ስነስርአት መተኩሱ ልክ ባለመሆኑ (በጓደኛ ላይ) እኔ በተኩስ፤ እሱ በተሳዳቢነት ለየብቻ ታስረን ሰንብተን፤ እኔ ቀድሜ ወጣሁ፤ እሱ ግን ገና አልጨረሰም።» ሲል ደስህቅ፤ ዳዊት በመልስ፤ «መስራቱን ሰርተሀል፤ ግና ከወደእግሬ ብትሰነክለው ኑሮ በጋዜጣ ይጥፉት ነበር። የውጭውን ተሳዳቢም ያስቀረው ነበር።» ብሎ የጠርሙስ ሂሳባችን ከፍለን ስንወጣ ጠጉር ተከርክሚ አልወርድለት ብሎ መቀሱን እያታሻለ ከበረ ላይ የቆመ ፀጉር ከርካሚ፤

«የየት አገር ሰዎች ናችሁ "ጃንጃ"? የተባበሩት መንግስታት ወታደሮች?» ሲል ደስህቅ ትክ ብሎ አይቶ አግሮ «ይኸኛው የፈራ አለዚያም እሸሸልሁ ብሎ የተወነነ ተሳዳቢ ነው። እንግዲያ እኛ "ጃንጃወች" (በራብራ መልክና ፀጉር ያላቸው የሰው አይነቶች) ሁነን አይደለም፤ ሳጥ ያለ ስድብ ነው። ዛሬ ለማንም መልስ አትስጡ።» ብሎ፤ ለፀጉር ከርካሚም አብራይስጥ እንዲማንሰማ፤ መልስ ባንሰጠው፤ ሌላ የሚገኘመን ባይተካ ገና "ቡና" መጠጣት እንዳማረን ነው።

ጋዜጠኛው።

ጋዜጠኝነት አሜሪካዊ ነው። ለዚህ ተግባሬ የተማከለበትና ወሬውን የሚያቀብልበት ነጋብ ኬንያ- ናይሮቢ ሆኖ የዚያን ክባቢ ዙሪያ ደንበርም ተሸከርክሮበታል። ግና፤ ያኔ በነበረው የምስራቅ አፍሪካ የፖለቲካ ውሽንፍር፤ ኢትዮጵያውያን ቀርቶ ሱማሊወችም ከደንበራቸው አያስገቡትም። አሜሪካዎች ከኢትዮጵያ ተነድተው የወጡበት፤ ሶብየቶች ሱማሊወችን ከድተው፤ ሀበሾችን አማርጠው የተለመሸሹበት ሰሞን ነበር- የብገርታ ሰሞን! ከሱማሊወችና ከኢትዮጵያውያን የደንበር ግፈፊ ጦርነት ገፍቶ የወጣ ወሬ ማቀበሉን ራሱ ተርቶልናል። ከዚህ በመለስ ግን ጉልቶ የተነገረና ጠብ-የሚል ነገር በመጥፋቱ የጋዜጣው አታሚወች ወሬ የለህም ብለው የወቀሱትና እንደደከማ እንደቶጠሩት ሲወሸም ለከጃለቀ ጉብል ነግረታል። ይህ የባተ ንግግሬ ግን የጂላ ጠጡትና እንቅፋት ሆኖ ሲያስቸግረው በየርክኑ ታዝቢየለሁ። አሜሪካኖች እስከልተያዘበት ቀን መዋሸትን በጣም ያወግዛሉ፤ ስለድክመት መናገር ሀቅ ሆኖ ሳለ፤ እየቶዩ ግን እሷን ለመሰብ ሲል በገባው ስህተት እየባተ ይፈጥበት ጀመር። መተከሉን ከደው። ያፍ እንደልማዱ እየቴሬጠረበት፤ መልሶ ለመጥጥ ሲልቱ አልፈለሰት እያለ ወሸታም ሆነ፤ እስከመጨረሻ የጉዟችን መዳረሻ አብሮት የቆየ እንኩን ነበር።

ለመሆኑ "ድክመቱ" መለወጫ ሁኖ ያገኘው፤ የሰፈረውን ህይወት (ኬንያ) እያሽሞነሞነ መፃፍ ነበረና በዚህ በኩል የሰራው ቀጠሮወችን ከወር የበለጠ ዝም አላስናለትም። ከዚህ ድርሰቱ የወጣለት ፋታዊ ዝና ቢኖር ወደኬንያ የእንስሳት ማጉረያ አሜሪካዊ ጎብኝወችን ማበዛቱ ነው። የጋዜጣውን ጠብ-ነክ ዜና አንባቢወች ግን ውክልናውን አልወደዱትም፤ ሰፈረውን ከማንም የበለጠ ያውቁታልና። እንደዚህ በጠበበው ወቅት ነበር ቤተእስራኤልን በገፈፋ ያነሳው "የሙሴ ተልእኮ" የጨበጣ ወሬ የፈጠረለት።

የመጀመሪያው የጭነት ምሽት ለመጥሪያ አገልግሎት ውሉ ሲያመልጠው በቀር ከዚያ የተከተለውን የእይነታም ሆነ የቃረሚ ወሬ አስተጋብቷል። ገፈፋው እየቀጠለ፤ እሱም ያገኘውን እያቀበለ፤ ሌላውም ቃራሚ ጋዜጠኛ ሲረባረብበትና ርእሱ ፍቅሬን ጨርሶ ቸከ። የሚያድስበት፤ እድስትም ዋናው እቀንታኝ ራሱ ሊሆን የሚችልበትን መፍጠር ተመኘ። የዚህን ዘመቻ ስረ-ታሪክ ከሬትም ሆነ ከጂላ ለመተንተን በማሰብ ወደእስራኤል አመጣጡ ያንን ጥልቀት የመፈለግ ነበረ። ኢትዮጵያ ውስጥ ገብቶ

የመንደር ፍልሸውን ማየት አመች አይደለም፤ ከዚያ መንደር የፈለሱትን ሰወች "በተዛና ሁኔታ" ማነጋገር የሚቻለውም እስራኤል ውስጥ ብቻ ነው። ወደእስራኤል ከመከነፉ በፊት ግን ሱዳን ውስጥ ፈላሻወቹን የገፈፈው ቡድን ካልፈለገው ከሌላ ስላገኘው አጉርት አድሮ በነጋው ለቶታል። ብዙ ያልተመለሰለት ጥያቄ ነበር፤ የታሰረበት ምክንያት፣ እነማን እንዳሰሩት፤ የዚያ ምሽት ትእይንት ምን ይመስል እንደነበረ እለማየቱ በንድ ላይ ተደምሮ ቂም አድርበታል። ይህን ሁሉ አዝማሚያውን እሷም ሁነች እኔ ቶይተን ተስማምተንበታል።

እሷም የዳንስ ተመራማሪ ነችና በንድ አግኪይ (ለቦስታችንም) ፕሮፌሰር በኩል ጋዜጠኛው ከኢትዮጵያውያን ሰፈር እንደሚገበ ስለነገሯት፤ መጀመሪያ ጋዜጠኛውን የተቀበለችና ያነጋገረች፣ ብሎም ለቡናው ግብዣ የጠቃችው ራሷ ነበረች። በዚህ አጋጣሚ ብዙ አወርተዋል። እሷን ሆኘ ብዙ ስለሷ ማውራት ቢያቃቅተኝም፤ ይህ ጊዜ ለሷም ቢሆን በሁለት በኩል ይጠቅማታል። በንድ በኩል ከነፈር ያልተዋደቀበት መፈላለጋችን እንዳለ ሆኖ፣ ሰውየውም ሌላ ያጋጣሚ ክልኪይ ባህሪ አሳይቷታል። ከሁለታችን መሻግት የምታገኘው መዝናናት በእህዝ አይመነዘረም። ስለሆነም "ከሁለት ባላ ተንጠልጠል፤ አንዱ ቢሰበር ካንዱ" እንደሉ ይህ የገባት ትመስላለች። አንዳንድ ሴቶች ወደድርጊት በደለውጡትም ወንዶች የሚያደርጉትን ከሸግ እስከመጨረሻ የማየት ሱስና ደስታም አለባቸው። የነዚያ አይነቶቹ ሴትም አድርጊ ጠርጥሬያታለሁ። ሌላው ነገሬ፤ ለተሰማራችበት የምርምር (ያበሾች ዳንስ) ትረግዋ ከኢትዮጵያውያን ሰፈር የመግቢያ እንከን የሌለበት ሽፋን ነበር። ከሁኔታዋ፤ በነዚህ ነገሮች የተጠመደች ነው የመሰለኝ- የኔ ትንቢት። ለጨዋታ ደረደርኩት እንጂ የትኛው እንደሚበልጣት የምታውቀው ባለቤቷ ብቻ ነች።

መንሸችን መሀል እየረባሲም፤ "ኪንግ ዳቢድ ሆቴል" ሆኖ መዳፊያችን የናዝሬቱ ኢትዮጵያዊያን የሰፈራ ጣቢያ ነው። ጋዜጠኛውም ሆነ እኔ የተያየናት ይቺ እንግሊዛዊት ዳንሰኛ እጉኑ እንድትቀመጥ ምክንያት ሲሰጥ አይኔን አለዝቤ ሰምቸዋለሁ። «ለታለ-መጠይቅ ያሰብኩት ሰው (እኔን) ከጉኔ ሲቀመጥ መኪናውን በፍጥነት ከመንዳትና በጊዜ ከመድረስ ይልቅ፤ ዝግ ብየ ነዳቸ የፈለኩትን ወሬ መቅዳት ይቀለኛል፤ እየነዳሁም መመዝገብ አልችልም። መመዝገብ የሚያስፈልገውን ጥያቄ እጠይቀውና በሂላ ወረቀት ሳወጣ ዳግም መጠየቅ ያሰለቸዋል። እኔንም የሚያዘናጋኝ ይሆናል።» ነበር ከፊቴ ላይ የተናገረው የመጀመሪያ ጨዋታ።

ጋቢናው ውስጥ ልትጨመር፤ ትኩብላ አይታኝ ፊቷን ድንገተኛ ጭንቀት ሳይደብት በቀር እኔን ትም-ያለኝ ነገር አልነበረም።

ሌላ ሌላው የስብእዊ እንስሳነቴ እንደተሸፈነ፤ በቀማመጥ በኩል ግን በጣም ተመቸኝ። ለዳንሰኛዋም በይን ጥቅሽ ምቾት ሰጥቻት የሂላውን የ ሰው መቀመጫ ተንሰራፋሁበት። ለኔ የተጨነቀ ፊት አስመትታ፤ እጉኑ መቀመጧ በይሉኝታ መያዝ ይሆን? አሊያም የስለጠነ ጉዳና? እሱ የጠጠ ምክንያት ግብዣ የማያስጥፍ ይሆን? መልስ ለመስጠት ከቅሜ በላይ ነው፤ ብቻ ያሁኑ ጠቅላላ ስእልና ሁኔታ እንዲያ ነው።

በደህና ከተነገበው ቁርጡ-እካሉ ሌላ ቁመናውም ቢሆን ወንድ ለሚያማርጡ ልጃገረዶች አሉታዊ እና የሚያስከፋት አይደለም። በተለይም ተመክሮ ያለው ወንድ ለሚሉ ዘመን ያነሳቸው የሴት አይነቶች፤ እሷም የዚህ አይነት ቅኝት ናትና እካሉ የሚያከሂደው ንቅናቄ ያሸብራል። ትንዝረኛ አይን አመላለሱ፣ ከንፈር አጣጣሉ፣ ያንደበት አነሳሱና ከሂላው ጋንጃውን ታከክ አንገቱ ላይ የወደቀውን ፀጉሩን በንገት ንቅናቄ ሲሌት እየጠበቀ አርገፍግፎ ሲመልሰው... ይህ ሁሉ ተደምሮ ግስገባውን ተረደቶኛል።

እላይ ያለው ጭፍንም ሆነ ፍርደ-ገምድል ግምጋሜየ እንዳለ ሆኖ በተጨማሪና ወደሂላ የተረዳሁት፤ ከኔ ባጊዳን የሸሂ ላይ ጨዋታቸው ይሁዲዊነቷን ስትነግረው ለይሁዳውያን ልጃገረዶች ደካማ ነኝ ብሏታል። ግና፣ ለሁሉም ይሁዳዊ ልጃገረድ የሚታመም ሰው ይሁን አሊያም እንግሊዛዊና አሜሪካዊ ይሁዳዊ ልጃገረዶችን የፈተነ ወይም ማንኛዋም ይሁዳዊት እኩል ታመኛለች የማለት መሆኑን ለይቸ አልተረዳሁም። እንዲያ ደካማ ነኝ ማለቱ የልቡልብ ስጥቶ ኩራትና ደስታ ደፍቶባታል። ይሁዳዊነትን በሉታዊ የምትገሰፀው አይሆንም። እኔ ግን እውነቱን ነው አላልኩም፤ የስጣትን ኩራትም አይ ወዲያ ለማለት ተመክሮው ያንሰኛ ስለነበር በውስጡ-ሀሊናየም እሳማሁትም። ይሁዳውያት ማለት ቀርቶ አንዲት ፍሬ ይሁዳዊት ብየ የተገዳደምኳት ልጃገረድ የለችም፤ እንደሱ ከጆምላ አድናቶት የሚከተኝ ተመክሮ ገና ሀልም ነው።

የመጣው ለሰስት ቀን ብቻ መሆኑ ካላዳነኝ በቀር፤ አንዳንድ ሰወች እኔን የሚያጣጥሉበት ነጥብ ሁሉ ተጨምሮበት ከሳዋ ቁመናየ ከሱ ጋር በፍፁም የሚያስተያየኝ አይደለም። በፍርድ ተበይኖብኝ ተወዳደረው ቢሉኝ እስረን እመርጣለሁ፤ ከሱ አንፃር፤ ቁም መገምገሙ በግር-ብረት ተቀይዶ ዘዋራ ቦታ ከመቀመጡ ያነሰ ቅጣት አይሆንምና። ቀናተኛ ባልሆንም የፊት

ሰሬት ደባና ግልፈጣውን እእምሮየ አልተቀበለውም።

ጓዘው ሁለት ሰአት ከምናምን ይወስዷል። ቁሙን ደቀቃ ከሷ ጋር በመበሰልና ወሬ ሲተንትን ጨረሰው። ስሚን ተደም ቢመዘግበውም መድገም አቃተው። ከከብኪቢ አቀራረቡ፣ ብዙ ስለራሱ ከወራው መግቢያ ተጠቅሞ፣ «ባለትዳር ነህ?» ስትለው፣ ምራቁን ዋጠ፣ የመጀመሪያው ያነቀው በማስመሰል ደግሞ አዋዋጠና ትንፋሽ ከቶረጠ በሂላ፣ ጀርመናዊ ናት ያሳትን ባለቤቱን ከዚህች ጉብል እድሜ ጋር አጣጣመው። እንዴት እንዳገኛት ሲነግራት ሚስቱም እንደሱ ጋዜጠኛ መሆኗን ነገራት። «ሁለት ጋዜጠኛ ለትዳር አይመቻችም፣ በጣም ችግር አለብን... ሚስቴ ሴኔጋል ስትወልድ፣ እኔ ጆንሀንስበርግ፣ አሁን እኔ እየረብሁም፣ እሷ ካይሮ ነው ያለችው፣ ነገ ጠዋት ደግሞ ከርቱም ትገባለች፣ ከዚያም ሌላ፣ ሌላ፣ ሌላ።» አለ።

የጀግራሬ አቀማመጡን መደከት ያቅታት እንደሆነ እንጂ ዳንሰኛዋን ከጋዜጠኛዋ ሚስት ጋር በየር ላይ አበረራቸው። እኔም ብሆን በጠራው በታ አልዘርኩም ብየ አልዋሽም።

«እሷ የምትፅፈው ለግራ አዘንብል የጀርመን ጋዜጣ፣ እኔ ላንድ አሜሪካዊ መሀል ሰፋሪ ጋዜጣ.. አንዳንድ ነገር ይገርማል፣ የጋዜጠኛ ህይወት!» አሳትና የዝነት መልስ ከዳንሰኛዋ ተዳረገ። ሳውቃት ወሬ የመቶፈር ጉጉቷ ወሰን የለውም። ታዲያ ወሰን እየዘለለች፣ ቃዲ-ቃዲውን እየጠሰች ስትጠይቀው ያየሩት ጀመር። እሷ ግን የጨዋታውን ይዘት ገና የተረዳች አልመሰለችኝም። ይህ ግጭት የተፈጠረው ከሷ የሱን ፍላጎት ያለማወቅና ለሚሚወተው ተጣጣሚ ጨዋታ የመፍጠር አቅም አጣች፣ የምታቀርበው ጥያቄ ሁሉ ማንነቱን የበለጠ የሚያስበሳበት እየሆነ ሲመጣ ሳይታወቀው መቶናጠር አበዛ።

ይህ በንዲህ እንዳለ ሆኖ፣ ከከረመብኝ የዳንሰኛዋ ኩሸግ የተነሳ ልቧ ወደሂላ መቀመጫ እንደሚጉተት አድርጊ ቆጠርኩት። እኔን በይፏ ለመገረፍ የምታደርገው ጉደሉ ያንገት ስበራ አይኗን የሚያስቀረው ከሱ የቀኝ ትከሻና የጆሮ ግንድ ስር ላይ ሆነ። ልታደርገው አልደፈረችም እንጂ የግማሽ ክበቡን ዙሪያ ብትሞላው ደለይልን ነበር። መንታ ይሉኝታዋና ሀሊናዋ ወሰን ያጣ ምኞቷ ዳየናት። የኔ ቀለብ ግን ስትጨነቅ ወላ በቀለም የገረፈችው ግማሺ ፊቷና ያይኗ ሽፋሽፍት ብሉም የተከፈተ መሆኑን የማየው የግራ አይኗ ግራ ወሽመጥ ብቻ ሆነ። ይህ መቁነጥንጧን ሙሉ በሙሉ ለሱ ስላደረገው ለመልስ ምት የሚያደርገው ሽርመጣዊ አቀባለሱና ትእይንቱን፣ እኔን ከመርሷቱ ጋር ሳስበው፣ ባፍሪካዊ የገጠር መንደሮች ሲዘር ማየት በሰለቸው

«ቱሪስት! ፈረንጅ! ቱሪስት፣ ባይ ሁብቅ መሀቁ አይን እንደተመለከተኝ ይምርጫ እመቀምለሁ። በርግጥ እውነቱን ነው! እንጂ ጥሬኝ እንጂ እረኛነትን ብዙዎቹ የማይረዱና ምንጊዜም ከማንነታቸው የማይወርድ የልጅነት ቀዝቃዛ ነው! በጣም ትልቅ ትዝታዬ!

ትራ ከሸማ ትርኢትን እየመገበቁ፣ ምሁራዊ ጥልቀትን ሊያስበሳትና እንዲማዳበሪያና ማብራሪያ ሊጠቀምበት፣ ከመጠበቅ ርእስ ጋር እያዛመደ ሰላዊ አመለካከትን ያናዘዘ ጀመር። እኔ አድማጭ፣ እነሱ ተወጣጣሪዎች ሆኑ። ነገረ የተነሳው ያሜሪካዋችን ለመሴ ተልእኮ አስተዋፅኦ አስጠጥ አስመልክቶ ነበር፣ «እምናለሁ፣ የኛ ዲሞክራሲ (አሜሪካዊ) ሰላማዊው የማለሰቦች ነፃነት የሚያደርገው ትግል ከበቂ በላይ ነው። የ«ቶታሊታሪያኑ» ግርፍ መንግስት በፍሪካ ላይ የሚያደርገው ማንገብገብ እየሰፋ ሂዷል። ግብፅ ላይ ሞክሮ ከሰረ፣ (ረሺያውያንን ይመስለኛል እንደሁ የሚሉቸው) ታንዛንያ ላይ ተንሰራትቶ ... በግድ ነው እንደሸራተት ያደረግነው። ሊሰው መከራ ከጥቅሽ ሊገበ አይችልም። ፕረዚደንት ሬጌን ክስልጣን ከወጡ ባፍሪካ ውስጥ አንድ የተቆረሰብን ትርጥፍ አካል ኢትዮጵያ ብቻ ነው። ሞዛምቢክና አንጎላ ያሳመለጠንና የማያመልጠን ነው። ሊሾውዱን መሞከራቸው ግን አይከፋም። ማርክሲዝም በምሁረ ተቀባይነት ሲያጣ መሽክርከሪያው... እንደሚሲዮናውያን (ጋዜጠኛው ከቶሊክ ነው) ባልተማረውና ሬደል ባልቆጠረው ገበሬ ስለሆነ ሲንጠረጥር ሊገልቡን ሲሉ ደረሰንባቸው። በሱማሊያ በኩል የሄድሽ እንደሆነ፣ በረሲያውያን መሰንበት የተፈጠረው እሰብአዊ ድርጊት የሚጠቀስ አይደለም። በርግጥ ጠንካራ ሁኔታ ነበር፣ ሱማሊወችን ያዳናቸው የኢትዮጵያውያን እጅ በነጣ ለበብየቶች መስጠት ነው። ከዚህ በመለስ ግን ወደኬንያ የተጋፉበት ሁኔታ የለም፣ አይችሉምም... ጊዜ ያልሰጠና የተጣደፈ ጥልቅታ ያደረጉት... ማለቴ.. የኢትዮጵያውያን ጥቃት የምእራብን አለም ያስገረመ ሁኔታ ነው... » ሲል አቋረጠችው፣ ጥሉብት እንጂ ስለፓለቲካ ከማውራት እንበለ-ትደበት የዘር ዳንስ ዝሳይ ይቀላት ነበር። ግና፣ ከሱ ሂላ የቀረች መስላ ለመታየት አልፈለገችም፣

«የምትለኝ፣ ... ልትመታ የፈለከውን ነጥብ ሳትረሳ፣ ኢትዮጵያውያን ኮሚኒስት ሆኑ ነው?» አለች፣ በጣም የገረመኝ ጥያቄ ነበር።

«ኮሚኒስት የመሆንና ያለመሆን አይደለም... ደግሞም ይሁን ብትይ የኢትዮጵያውያን የካፒታሊዝም መንፈስ ልቅ ነው፣

ለጊዜው እንጂ የሚያስነብቡት አይደለም። በመሰረቱም ቢሆን ከሚኒዝም የግለሰቦችን መብት ከመበግበጥ በቀር ሀልም እንደሆነ ይረዳኛል፤ ግና ለ«ቶታሊታሪያንኢዝም» መጠቀሚያ መሆናቸው ነው። ከጉይት በቀር፤… ያም በባዶው የሚሆን አይደለም፤ ሬሲያውያን መውሰድእንጂ መስጠት አያውቁም፤ ከሰጡ ጦማቸውን የሚያድሩ ነው የሚመስላቸው፤ የተማመኑ ህይወት የላቸውም፤ ኢትዮጵያውያን በረሀብ ሲያልቁ፤ የተበደልነውን ተበድለን ስለሰብአዊነት በግለሰብ የተረፈውን ሰው ያዳነው እኛ ነን፤ ያውም የኮሚኒስቶች ክርፋታም ስድብና ዘለፋ እልበቻን ብሉ እሁል ልንሰጣቸው ከወደባቸው ድረስ የወሰድነውን ምግብ የመለሰቡትም ጊዜ አንድና ሁለት አይደለም።… እንዲያ ማለቴ ነው!»

«መልኪም … » አለች።

«ይገባሻል? «ቶታሊታሪያንኢዝም» የግለሰቦችን ነፃነት እልም አድርጉ መብላት ነው። እምናለሁ፤ ይረዳኛል፤ ኮሚኒስቶች የግለሰቦችን የተጠራቀመ ነፃነት እንደህዝብ ነፃነት አይቆጥረትም። ህዝብ የምትይው ያንን አይደለም እንዴ?… የግለሰቦች ነፃነት? የምልሽ በታሪክ፣ ሰወችን እኩል ለማድረግ የተቻለበት መንደር የለም። ኢሮፕ ውስጥ… ያንንም ተይው በኮሚኒስት ፅንሰ-ሀሳብ የተቀና የእስራኤሉች የቂቡፅ ህይወት ነው። እስቲ ውይ፤ ቂቡፅ ውስጥ ታዲያ መርፌና ክር አንድ ግለሰብ ለመቀበል ወደል ማመልከቻ መፃፍ አለበት። ስለሆነም፤ ሰው በተፈጥሮው በብዙ ነገር ይለያያል፤ ልዩነቱ ደግሞ የጋራውን ህብረተሰብ ልምላሜ ማስገስገስ ነው። የግለሰቦች ነፃነት ሲታፈን ግን የህብረተ-ሰብ ልምላሜም ይደበራል። ስለሆነም ኮሚኒስቶች በተሰበጣጠረ የህብረተ ሰብ አቋም እያምኑምና ያንን በሚፈጥረው የግለሰቦች ነፃነት የለም። ሁሉም ነገር አንድ፤ እኩል ይሁንና ይበድን፤ መሸሸል ለምን ሲባል ነው ህልማቸው። አሁን፤ በበኩልሽ ሬሲያ ኮሚኒስት በመሆኗ በስልጣኔ ግስጋሴ የት ነው ወደ ኋላ የቀረችው?» ትይ ይሆናል። የኔ ትችት ግን ሬሲያውያን የሌኒንን በስታሊን የተከ ፋሽዝም ባይከተሉ ኑሮ ያሁኑ ስልጣኔያቸው የትና የት ይደርስ ነበር። የግለሰብ ፈጠሪነት በመንግስት ሞኖፖሊ ተይዞ ነው በሁሉም ነገር የሰለጠኑ መስለው የሚታዩት፤ ውስጡ ባዶ አገር ሬሲያ ነው። ህዝቡ ያፍሪኪውያንን ህይወት የሚኖር ነው፤ ገጠሬ። ስለሆነም፤ ይሁዳውያንን የሰብየት መንግስት ባለስልጣናት የሚያደርጉባቸው ተፅእኖ ምን ያህል እንደሆነ በይሁዳዊነትሽ ከኔ የበለጠ የሚረዳሽ ይመስለኛል። የሬሲያ ሰፊ ህዝብ መሰረታዊ ጥያቄ ዳቦ እንደሆን፤ ይሁዳውያን የሚጠይቁትና የሚሹት ደግሞ ከዳቦ የላቀ ህይወት መኖር ነው። ያንን ሬሲያ

ሳይ ሁነው ሊያደርጉት አይችሉም። በሬሲያ ናሽናሊዝም በንድ ተጀምለውና ከህዝቡ ጋር ተቀይደው ታስረዋል። ይኸ ሲገርመኝ ወደኢትዮጵያ ተሸጋሮ፣ ይህን የሀይማኖት ሞራሉን በከፍተኛ ደረጃ ሲጠብቅ የኖረ የፈላሻ ማህበረሰብ በዐረ-ዲሞክራቲክ የተቀናጀ ዳባ አመሰው። የፈላሽን ሬሉሰፌና እምነት እኛ ባንቀበለው ፈላሾች አይተሉትም። በንግርት የሚኖረም ናቸውና አስጢይም አይኖርም፤ የስራ እልን መቿቿም ያስጠለው እንደሌለ ሁሉ። ስለሆነም እንደሬሲያ ይሁዳውያን፤ የፈላሻወችም ጥያቄ ዳቦ ብቻ አይደለም፤ የዳቦ ማግኛውን ነፃነት ጭምር እንጂ። የሬሲያ የማኅሪያ ግበብ ግን ይኸው እንደበጠበጣቸው ይገኛል።»

«በህብረተሰብ እኩልነት አላምንም፤» ስትል የግለሰቦች የብዙሀንን የመብት ገፈ ከምን ታየዋለህ?» ስትል አንገቱን አጧፃ ለፋታ ተመልከቷት፤ «ይህ የነበረ ችግር ነው፤ የተገበ ስን-መንግስት መንደፍና ያንን ማስከበር የግለሰቦችን ተጋፊ ነፃነት ይገታዋል። በያዝነው ርእስ ስር ካየሽው የሌላ ሰው መብት የነካ የግለሰብ ነፃነት አላየንም። ፈላሾወች ወደስራኤል እንሄዳለን፤ ምርጫችን ያ ነው ሲሉ፤ እስራኤሉችም አትምጡብን አላሉም፤ ይልቁን የተገላቢጦሽ ነው የሆነ። ፈላሾች ኢትዮጵያውያንን መሬት ይሰፋችሁ ብለው ነው የወጡ፤ እኔ ኢትዮጵያውያንን ብሆን ተመስገን ነበር የምል። የሬሲያውያን እንኳ የኢንዱስትሪው ሰራተኛ ይቀንስል የማለት ይሆናል። የኢትዮጵያውያን ግን፤ ሰው በመርዝ እንደፈጀው ኩምቢስ ጉንዳን የሰው ልጅ በስልጣኔ ሂሳ ቀርቶ በረሀብ እያለቀና የሚበላ ጠፍቶ፤ እዚያው እንጉረን እንጨርሳለን የሚል ቀናተኛ ውድድር ነው። በርግጥ ነቃን ያሉት የንቃት አጥረትም ነው። በኢትዮጵያ የምራል እድገት ምን ያህል እንደሆነ ብዙ የማውቀው ነገር የለም። ያን ያህል ጠልቆ የሚያወራኝ ኢትዮጵያዊ ምሁር እስካሁን አልገጠመኝም።»

«እዝማሚያህ፤ የሁለቱን ርእዮተ-አለሞች ፉክክር ያስበ ከሆነ፤… የተነካ የለም ነው?»

«… ከፖለቲካል ሳይንስ ትንሽ እንብበሻል? የምናገረውክ ርእዮተ-አለም ነው፤ ብዙ ጊዜ የሰው መቅዳት እኪ አይለኝም። ደግሞም የነገረ ቢነግረኝ ከሚኒዳ የተገኘ ፅንሰ-ሀሳብ እንዲያው አላነሳም።»

«ከሌሎች ውስብስብ የፖለቲካ ሰወች ትንተና አንድ አረፍተ-ነገር አውጥተሽ ተናገሪ አትበለኝ እንጂ የምትናገረው ነፃነት አንድ ጉን ብቻ የጠቀመ ነው፤ (በጣም ተንከትክታ ሳቀች) … ማለቴ፤ እንደምትለው የርእዮተ-አለም ውግንና ከወሰደክ።»

«ወደገሩ ያዘነበልሽ መሰለኝ፤ እንግሊዛዊት ከሆንሽ፤ ከናንተ ህገ-መንግስት የረገፈ ርእዮተ-አለም ነው የምናገረው። ወይስ ለድምፅ መስጠት እድል ገና አልተመዘገብሽም?»

«ስለማደስን ህገመንግስት (አሜሪካዊ) ታወራ እንደሆን እንጂ፤ ስለእንግሊዞች ከሆነ ወሬህ፤ እንግሊዞች ከፈረቡት ጊዜ ጀምሮ፡ የህገመንግስት ብጣሽ ጥራዝ የለም። በሁኔታ ተፈራርደንና ተቻችለን ነው የምናደርገው፤ ማለቴ፤ ባንድ ዘመን የነፍከው ህገመንግስት ከፊቱ የሚከተለውን እንቅስቃሴ ይጉትተዋል። ስለሆነም፤ እንደንፋሱ አቅጣጫ እያየን፤ በዚያ እየተመራን ነው የምንኖረው። የጠና መንግስትም ቢሆን ከንግሊዞች የሚደርስ የለም። እንደእንግሊዝ ያለ ዲሞክራሲያዊ አገርም አታገኝም፡ ህገመንግስት የገደብ ድርሰት ነው። ገደብም እርምጃ አይደለም።» ስትል፤ ትንፋሽ ቢያጥረውም፤ እዳ ውስጥ እንደገባ ሲያስበሳት አልፈለገም። ከጠብቃት በላይ ተፈናጠረችበት። ለኔም የፖለቲካ ሰው መሆኗ ተረዳኝ።

«ህገ መንግስት ስሌ... ቃሉ ለምደብኝ ነው። አስተዳደራዊ ዘይቤ ብል ይረዳሽ ይሆናል።» ሲል «ገባኝ!» ብቻ ብላው ዝም አለች። ትልሙ ሁሉ የፍትወት-ስጋ መንፈሷን የማበስ ነበር። እሷን የሚነካ (ይሁዳዊ ነካ) ትርኪ-ምርኪ ርእስ አንስቶ ወዘ-ወዘ በማድረግ ሊዋደዱት የሞከረበት ሁኔታ ነበር የታየኝ። ግና እሷም እንደሱ ፍጡር ነችና እሱን የምትስብበት ስልት ስትፈልግ የሱ ስሁተት ውስጥ እየገባ በጠበጠው። እንደጠበቃት ቅኝት አልተገራችለትም። ሰብአዊነትን በራሱ ቅኝት አቀንቅኖት፡ ከፈላሻው ታሪክ ጋር አዛመደው። ከቅድሙ አሁን መኪናውን እንበለ-ልጊም ያስገራት ጀምሯል። ገና የተከራየውን ሽንጣም መኪና ተጠግቶ ቀዋ ሰላምታ ስለዋወጠው ጀምሮ ደህና አድርጌ በጥርጣሬ ያነበብኩት ሰው ነበረና ከዚህ ጊዜ የገባሁት ዶመ ነፍሴን ነው። ለሱ ከምጊዜው ውጥንቅጥ ተግባር ሌላ ከሰውም አልቆጠረኝ። አፍሪካዊነቴ በሱ ህሊና ንባብ እንዳለ ሁዋ የኔን ስእል ያጠፋው የሷ መዋርም እንደነበረ ባላጣውም፤ አንዳንዴ እያሰበረኪ ዋጋ ስላልሰጠኝ ሆዱን አሸከረው። በሷ መዋር መጠቀሚን ደግሞ የምክደው አልነበረም። ለሷ ባደረገው ተውነታዊ ትእይንት ምንነቱን ደህና አስበልቶኛልና በሚዳክርበት ምሁርነት ቅንጡን መትቶኝ እንደሷ አድር-ባይ ራብ ንቅነታ ከመግባት ደኛለሁ። እየነደደኝ፤ መድረካቸውን አግልየው ዝም አልኩ። በርግጥ የሷ የበታችነት መንፈስ አፈጣጠር በኔ ከሚፈጠረውም የተለየ መሆኑን አልረሳሁም፤ ሁሉንም ጉዷን በድምበርጌስ ትንቢት ልከላው አልችልምና።

እኔን ግን ያስፈራኝ ነገር ምንድን ነው?... አንደኛ እፉ በጣም የተገራ ሰው ነው፤ የሚያደግ ንጥብ ለመጣል ብቸልም የቷንቷው ባለቤት በመሆኑ በስዋስው ግድፈቱ እየሰረገ ብዙዎች እንደሚጠቀመበት "የቷንቷና የመግባቢያ ችግር ተፈጠረብን መሰል፤ አልተረዳሽኝም" እያለ የሚሸውደኝ መሰለኝ። እሷን ከመቷቷም ይሁን ፋሽን ከመጠበቅ በብዛት የሚጠቀመው ለሞንኛም ሆነ ያለፈበት የከበቢ ፈሊጥ ነው። ስለሆነም ይህ ተራውን የመረዳት አቅሚን የበለጠ ይሰውረውና መደናበሬ የበለጠውን ይበዛል ብየ ነበር አፉ ታስሮ የተቀመጥኩት። "ትቶጣሳችሁ አሉ፤ ፈላሻ ብለሀ ይከፋሀል ያለኝ" በራሴ እንዳፍር አድርጉኛል። ቢያንስ የአካዳሚክ ጥርፍ መሆኔን መርሳቱና ተራ ብስጭት ከሚይዛቸው ሰወች መሀል ስለመደበኝ አሳዝኖኛል።

ረብ ቀረሹን የስእት ጉዳና ከከላ በሂሳ፤ የፋታ ዘሮ እይቶኝ ፊቱ ፈግጉ ሲመለስ አይኔ ይዘታል። ሆቴሉን ንቅሉ ሲወጣ እንደሰጠው፤ የጥርስ መንቀሺውን ስንጥር እስካሁን አልጣለውም። ለሷ ብሉ የሚከፍተው አፉ ሲንቀሳቀስ መንቀሻውን ከግራ ከቀኝ የከንፈረ ወሽመጥ ያረረጠዋል። የጥርስ መንቀሻ አንድ የምእራብውያን ማኪሽሚያ መሆኑን ባልረዳም በሆነ ተመክሮ ይሁን ከእምሮየ በስሁተት የገባ ስእል፤ ቶብም ይሁን ባርኔጣቸውን ወደግንባራቸው የሚያጋድሉና ከታች ወደላይ፤ ከጉን-ጉን አባልጠው የሚያዩ ሰወች፤ የጥርስ መንቀሻ ማላመጥ የሚያበዙትን ብሉም ቶስካዋም ይግገዱ ሲጋራ በከንፈሮቻቸው የሚማወቱትን ሰወች የምመስላቸው ተንኮል ባሀሪያትን በሚማወቱ የፊልምም ሆነ የመድረክ ተዋንያንን ነው። ድንገት፤ ይህን መንቀሻውን እንደህፃን መጫወቻ ተከዘ ወረወረውና ማስንኛ-አልባ የተበራውን ኪንያዊ ትምባሆውን አውጥቶ ከከንፈሮቹ ተክለ፤ ክብሪት ለመፈለግ ሲደሞነሞን የተመለከተችው ጉብል እንዷያው ባይጠይቃት፤

«ማቃጠያ እየፈለክ መሰለኝ!» ብላ ቃሏ ሲወጣና የመኪናውን የትምባሆ ማቃጠያ ሽቦ ለማጋል ሲባ ጠቷ ሲወጋው እኩል ሆነ።

«አየሽ! አንዳንድ ጊዜ ሀሳቤ አኪሉን ይከዳዋል፤ ነገር ለማሰስ ስደህ ይዘሽኝ ነው። አእምሮየ ቀላሉን ትቶ ከባድ ስራ ያበዛል።... ደግሞም ያፍሪካ ህይወት ከቴክኖሎጂ ይልቅ ተፈጥሯዊ ድርጊት ይበዛል።...» እያለ ንግግሩን ቀጣቸው፤

«አፍሪካ ውስጥ የሚሸጡት መኪናወች የትምባሆ ማቃጠያ ሽቦ የላቸውም እንዴ? ኧ ሁ- ሁሁ!» ስትል፤ እሱም አብሮ ሳቀ። እኔም ብሆን ንጥብ እንዳመታች ገብቶኝ ነበርና ፈገግያለሁ።

«ከመኪናወቹ ይልቅ ሞተር ባይስክሎችን ነው የምወደው፤

ከዚህ ያለፈ ሊሆን ደግሞ ከባቢ ፍፕረቱንና አሽገር ተረተረን ለማሰስ እንዲሙች ግልፕ ሳንድርበርች ምቹ ናቸው።...» ብሎ አንገቱን ረብ ሰበር አድርጐ አይኑ የሷን የጆሮ ግንድ ሙትቶ ተመለሰ። ቀረሁ ተሰኘና፤ «ሰ'ው የ! (ጆንቶል ሙን) ስምህን በደንብ ማናበብ አልቻልኩም፤ ይቅርታ!» በዚያው ሞከረ እንዲበል «ዶ-ረረ-ከ- ን» ብሎ ተሰምቶልኝ የማያውቅ ስም ሊሰጠኝ ሞከረ። ቀልጠፍ ብላ፤ «ስሙ ክንዱ ነው» ብላ በዚያው በጣም ስትስቅ፤ «ስሙን አነባቤን ነው የባቅሽበት ወይስ...?»

«የለም፤ የለም፤ ስሙ የሚፈጥረው ችግር ገርሞኝ ነው። በድፍን እስራኤል የኢትዮጵያውያን ስም አስቸጋሪ ነገር ሁኖ ተገኝቷል!»

«ይሀ አዲስ ነገር መሆኑ ነው እንዴ? ለአፍሪካውያውያን የኛ ስም ያስቸግራቸዋል፤ የነሱም ለኛ አስቸጋሪ ነው።»

«አንተ ያልከው ችግር ከክንዴ ይለያል።»

«ማለትሽ?»

«የሙሴ ተልእኮ ክንውንን አስመልክቶ የክኔሴቱ የኢትዮጵያውያን ጉዳይ ኮሚቴ ድርጊት ማንሽ በአል ሊያደርግ ለአበሽ ተወካዮች ጥሪ ይደረጋል። ክንዴን ባይጠሬትም፤ በራሱ አነሳሽነት ለመገኘትና ለማየት ፈልጐ አስተባባሪዋን ወይዘሮ፤ በስልክ ይጠራና ከምታዘጋጁት በአል ላይ መገኘት እፈልጋለሁ ሲል፤ መልካም ብላው ስሙን ልትቀበል ስትጠይቅ ግራ የሚያገባ ነገር ተፈጥሮባታል፤ ልትሰማው ያልፈለገችው ስም ተደንቅሮባት። በመሆኑም፤

«ስምህ የይሁዳዊ ስም አይመስልም፤ ሁሉም የእብራይስጥ ስም አለው፤ ያንተ ለምን የለህም?» ስትለው

«ኗሪ ስሜን መለወጥ አልታየኝም።» ይላል።

«ከምንት ባይዋርህ ነው ወይስ ረብኑት (ስትገረዝ ማለቱን ትታ) የእብራይስጥ ስም አልሰጡህም?»

«ረብኑት ዘንድ የደረስኩበት ጊዜ አልነበረም።» እንዲህ ሲል፤ ሴትዮዋ በመልስ፤

«እስራኤል ከደረስክ ስንት ጊዜ ሆነህ?»

«አምስት አመት የተጠጋው ሁኖኛል።» አላት፤

«ስምህን እንዴት ከነባር ኢትዮጵያውያን ዝርዝር ውስጥ አላገኘሁትም?»

«በእብራይስጥ ከተመዘገቡት ብቻ ማለትሽ ነው?» ሲል ወዲያው መልስ መስጠት ትተውና፤

«እንዴ! የሌላ መስመር ስልክ በጠበጠኝ» ብላውና የምትለውን ተከታይ ሀሳብ ከደራጀች በኋላ፤ «ከመዝገቡ

ምናልባት ያጣሁት ስም አልቀየርም ብለህ መዝገቡዎቹ ተከርፈው አውጥተውት እንዳይሆን?»

«አመሰግናለሁ! ከርፈያው የሌሎች ብቻ ግን ሁኖ አላገኘሁትም፤ የተረሳሁ ሀበሻ መሆኔና እኔን በሚመለከት በአል ላይ እንዳገኝ ማስታወሴ ደበቃ ነበር።» ብሎ ስልክ ተዘግቶ ወረ በዚያ ያልቃል። አሁንም፤ የአንተ ስሙን ለመፕራት መቸገር ያንን አስታውሶኝ ነው።» አለችው። ጋዜጠኛው በዚህ ሀተታዋ ተመርኩዞ ቅንተና ሊስፕ በፈንታው ጀመረ።

«የይሁዲውያን ስም ከመፅሀፍ ቅዱስ የተዘረፈ ነው። እኔም ብሆን በጣም እወደዋለሁ። ከቤተሰብ የተሰጠኝ በመሆኑና ከስም ማውጣቱ ላይ ያልተሳተፍኩ መሆኔ እንጂ ይህን የመፅሀፍ ቅዱስ ስም በጣም እወደዋለሁ። ታሪክና ትርጉም የተመረኮዘ ነው፤ ግን በጣም ዘግይቶብኛል።»

«የምትለው፤ ክንዴ ስም ለመቀየር ገና ወጣት ነው፤ ነው?»

«ማለቴ፤ እኔ እሱን አይደለሁምእንጂ፤ ደግሞም በይሁዲውያን ዘንድ ሁለተኛ ስም መስጠቱን አውቃለሁና የክርስትና ስሜን ሰጥቸ ክንዴን ከገጠመው የስም ችግር እወጣ ነበር። የፈላሻዎች ሁለተኛ ስማቸው ከመፅሀፈ አሪት ጋር የማይያያዝ እንደሆነ አላውቅም። የኔን ስም አሁን ብተይረው ያልተለመደ ስለሆነ በስራ መስኬ ላይ ብዙ ሰው ይበጠብጣል፤ እሱን ግን የጠየቀውና ህጋዊ ያደረገለት አገር በሙሉ ነው፤ የኔና የክንዴ ልዩነት እንዲያ ይመስለኛል።»

በሷ ጥያቄ የተገጨ መሰሉኝ ባል፤ አዙርና አሳብሶ ባስቀመጠው ጥያቄ መሰል ትችት የምትቀጥለውን ነገር አሳጣት። የጠበኩት ነገር «እስራኤል ስትገቡ ሀበሻ ስማችሁ ይቀየራልን?» የሚል ጥያቄ ሆኖ፤ ሁለቱም ከርከመው ጨዋታቸውን ዘጉት። ቢሆንም እንዲያ አለመቀጠላቸው አልነደደኝም። ይህን ወዟፈው፤ «ከሁለት እንዳችሁ ልትመልሱት ትችሉ ይሆናል፤ የኢትዮጵያውያንን ጉዳይ በሚመለከት ብዙ ነገር እንዳምታውቂ ቀደም ከሆቴሉ ሽሂያችን ላይ የተረዳሁልሽ ነውና አንቺ የምታውቂው ነገርም ሊሆን ይችላል።_»

«ማለትህ?»

«ብዙ ቤተሰበችን ታውቂያለሽ ማለቴ ነው።»

«ከጥናቴ ጋር ይያዘሉ የሚባሉ አልፎአልፎ፤ በአጋጣሚም የተዋወኳቸው አይጠፉም። ሁሉንም እንዳማውቅ ግን አትመልከተው።»

«ይሄን ያንሳሁት፤ ስሙ ጆምስ ይባላል። የሚሰራው ለንደን በሆነ የስዊዝ ባንክ ቅርንጫፍ በሂሳብ ሹምነት ነው። እዚህ

አገር ግን ይድረስ አይድረስ አላውቅም። አባቱ ግን የታወቀ የፈላሻ መሪ ናቸው ብለውኛል። በመሆኑም ለሙሴ ተልእኮ አስተባባሪነት የተመረጠውና ያስተባበረው እርሱ ነው። ይህም የሆነው የፈላሻውን/ቤተ-እስራኤል/ ጠንቅቆ ስለሚያውቅ፤ የኢትዮጵያ ስደተኞች በርገው እንዳይገቡ ለመለየት ነበር። ሲያስተባብር፤ መግለጫ ሲሰጥ ሁሉ በተደጋጋሚ ቀርቤ አይቸዋለሁ። አሁን አልያዝኩ እንጂ ፎቶግራፉም አለኝ። አንድ ያማታኝ ነገር ቢኖር እኔ የማውቀውን ስሙን ሲጠሩት አለመስማቴ ነው። ስሙ ተቀይሯልም ብለው የነገሩኝ ፈላሻወችም ገጥሞኛል። ነገሩኝ ስላቸው ግን አብረነው አላደግንም፤ ከመጣ ብዙ ጊዜው ነው፤ የምናውቀው አባቱን ነው። አባቱ ?? ??? ይባላሉ። የቤተሰብ ስሙን ባገኘም የሆነ ስህተት እንዳለ ለመረዳት በቃሁ።... ስለማን እንደማወራ ገብቶሻል?» በዚያው እኔን ዞሮ አይቶኝ ተመለሰ። ህሊናየ በድንጋጤ ተወረረ። ብቻ የሷ መኖር አላጋለጠኝም። «ለንደን ነው የሚኖር ካሉህ፤ እኔ የማውቃቸው እዚህ ያሉትን ነው፤ ምናልባት ጥናቴን ጨርሸ ስመለስ አድራሻውን ካገኘሁው እተዋወቀዋለሁ። ከንዴ የሚለውን ሰው ታውቀዋለህ?» አለች ዞራ ተመልክታኝና ጆሮዋ መልስ እየጠበቀ።

«ኸ-ኧኧ! የለም አላውቀውም!» አልኩ፤ አንገቴን ጭምር በማንቃንቅ ቃለ ዜማየን አራዳቸ።

«የፖስፖርት ስሙን ከሰጠሁ አይበቃህም? በምትፅፈው ፅሁፍ ደብሳልን ከጠቀስክ ምን ያመጣብሀል?»

«ስሚ! ዲፕሎማሲን፤ ድብቅ የመንግስት ስራን የሚጠኑ ሰዎች ስማቸው መቶ ነው። በመሆኑም በዚህ ተልእኮ (የቤተ-እስራኤል ገፈፋ) የተሰማራ ሌሎች ቁልፍ ሰወችም ስም አውናብደኛል። የዚህን ተልእኮ ቅንብርቅና ስልት የመራው በሱዳን አንድ አሜሪካዊ ባለስልጣን ነው። ከሱ ጋርንኪ ብዙ አውርቻለሁ። የግል ታሪኩን ጠይቄው የተማረበትን ዩኒቨርሲቲ ስም ከሰጠኝ በኋላ ለስራ ጓደኞቼ ከግል ማህደሬ ማስታወሻ እንዲያወጡልኝ ደውየላቸው ሊያጣሩ ሂደው የሚገርም መልስ ሰጡኝ። በሰጠኸን ስም፣ ከጠቀስከው ዩኒቨርሲቲ፣ ከወረቀት ላይም ሆነ ከኮምፒዩተር ላይ የተገኘ ነገር አይደለም። አሉኝ። እርግጠኛ ነኝ አሜሪካዊ ነው። ጺሙን ሳጭቶም ሆነ ሳይላጭ ጠቅላላ ዘይቤውንና ቅላፄውን ስመለከት የጠራ የምስራቅ ጠርዝ (ኢስት ኮስት) የድምፅ ቅኝት ነው ያለው።...» ንግግሬን አቋርጣ፣ ለመጀመሪያ ጊዜ ድምፁ ትንሽ ሸክር አለ፤

«አንዳንድ ነገርህ ይማታብኛል፤ የምትፅፈው በጉ ነገር ከሆነ እሱን ምን ጨነቀውና ነው፤ ደልቀን ስሙን ለማስታወቅ፤

ያልከፈለበት ገንዘብ ዝና ሲያተርፍለት... ሰወች ስማቸውን በተለያየ የህዝብ መገናኛ ሊያወጡ ስንት ነው የሚናገሬት...»

«የህሊ-ውድና የንግድ ባህሪ ያለው ስራ የያዘ ግለሰብና የመንግስት ባለስልጣን የተለያየ ነገር ነው። በእንዲህ ያለ ተግባር ላይ የሚሰማራ ሰወች ታውቀው ከሚደነቅላቸውና ተበልተው የሚቀጥለውን ሸር ከሚያጡ፤ ሳይታወቅ ሰርተው የሚያገኙት የህሊና ተህድስ ይበልጣቸዋል። ህዝቡን ከሚመራው መንግስት የበለጠ የራስ መተማመን አላቸው፤ መንግስት ራሱ የነሱ አሽከርና ጥገኛ ነው። ከሁሉም በላይ መሆናቸውን የቀረበ ያውቅላቸዋልና የተራው ስለነሱ ማወቅ አይገዳቸውም። እንዲያውም ተራው ህዝብ ሲያውቅ ብዙ ውጥናቸው እንደሚበላሽ ይታያቸዋል። ስለሆነም፤ በጨበጣ ሲጋለጡ በቀር በፈቃደኝነት ወደአደባባይ የሚወጡ ሰወች አይደሉም።»

«እንዲያ የሚረዳህ ከሆነ ለምን ማወቅ አስፈለገህ?»

«ፀሀፊወች ለህብረተ-ሰብ የሚያደርጉት አስተዋፅኦ ቢኖር፤ እንደዚህ ያሉ የጋን መብራቶችን ተመክሮ አደባባይ አውጥቶ የህዝብ ንቃትንም ማሳደግ ነው። ልዩ ሰወች ናቸውና እነሱን የሚተኩ ሰወችን መፍጠር የሚቻለው እነሱ ያደረጉትንና የሆኑትን አውጥቶ በማስነበብ ነው። አይመስልሽም?»

«እነዚህ ሰወች ተመክሯቸውን የሚያስተላልፉበት ማእከል የለም እንዴ እንዲህ የተጨነክው?»

«የተቋም አቀራረብ፤ እንደኔ ካለው ያንን መያ የማያውቅ ፀሀፊ አቀራረብ የተለየ ነው። እራሳቸው ይፅፋሉ ብትይ ደግሞ ስለራሳቸው የሚፅፉትና ሌሎች ስለነርሱ የሚፅፉት በጣም የተራራቀ ነው። አንድም ስለራሳቸው አግነው፤ አሊያም ራስነታቸውን ወደጉን አግልለው፤ ስለ ቅንፀል ድርጊት ብቻ ነው የሚያወሩት፤ ያም ስንት ዘመን ሸብቶ ከተቀመጠ በኋላ ነው።»

ቀደም ሲል መዝናናት እየሰጠኝ የተመዘገበ፤ እኔን ግን የረሳ ወሬያቸው ላንድ እፍታ መጥጥ ብሉ ተረሳኝ። አሁን የገበበት ምልልስ እንደቀጠለ እኔ ብቻየን መግቶ ገባሁ።

«ይህ ሰው ምንድን ነው? ጋዜጠኛ? ብሉም አሜሪካዊ?... አሜሪካዊ ከሆነ፣ በመጨረሻው የገፈፋ ምሽት (የሙሴ ተልእኮ) ለምን ታስሮ ተፈታ? በአገሬ ቢሆን ዋሮ ይምስል ነበር። ሱዳን ላይ ግን እንዲህ ለምን ሊሆን ቻለ?... መልኩም! የሲ-አ-ይ-ኤ» አባል ስላልሆነና ጋዜጠኛ ብቻ በመሆኑ ይለፈልፋል ብለውም ይሰረዱ፤ ይህን የሚልክልብበትን ጥያቄ መልስ እዚያው በዚያ ማግኘት ይችል አልነበረም? ይህ ከጋዜጠኛ የመጣ የበለሳ ጥያቄው አልገባኝም!

«የሌላ ሰላይ ድርጅት ሰላ የላከው? ወይስ... ግን ግን? ይህ ውዝግብ የፈጠረ ሰሞነኛ የጭንቀት ግርግር እስራኤል ውስጥ ከባህረ ህዝቡም ሆነ ከፈላሻዎች አካባቢ የተበላና ያልተበላ ነገር እንዳለ ለማሰስ የተላከ ሊሆን ይችላል? ግን ደህና ያሰለጠኑት ሰው አይመስልም፤ በጣም ቀርፋፋ ቢጤ ነው። ይህች ገራገር ልጃገረድ ምን ያህል የኢትዮጵያ ይሁዶችን የጭንቀት ጉዳይ ጠልቃ ታውቃለች?... ሆን ብላእንኳ ምስጢር የምትበጠው አይመስለኝም። በዚህ ሁኔታ እያየሁት ባስተርጓሚነት ኢትዮጵያውያን ሰፈር አብረው ብገባ ምስጢር አገኘሁ-አሰገኘ፤ ከመዘዝ አልደንግም። ማግኘትእንኳ፤ እኔ ባልተባበረው ቀርቶ ብተባበረውና ባዝናናቸውም ሀበሾች በተለምዶ አይተውት ለማያውቁት ሰው ይቅርና አብረዋቸው ለዋሉ፤ የግል ማህደረ-ታሪካቸውን ከፍተው ያንዱን ለንዱ የሚያቀምሱ አይደሉም። የደረሰ ጉዳት ደርሰበት ጣልያዎችን እምነት እመት ያጃጀለ ህዝብ ነው። ፈላሻም ከዚያ የተለየ አይደለም፤ እንዲያውም ጨዋታ መቅበር በፈላሽ ይጠናል። በተለይ አብዛኛው ቤተ-እስራኤል ገጠር-ቀመስ በመሆኑ እጅ ከፍንጅ ካልታያዘ በቀር ከራቱ ላይ በገደለ ሰው ላይ ነበርክና መስከር ቢሉት፤ አይ! ተሳስታችሁና በእምነቱ ተጭበርብራችሁ እንጂ እዚያ አልነበርኩም ብሉ እሊ ማለትን ይመርጣል፤ በግራ በቀኝ ከመጉተትና ከስጋትም የመዳን መላና ተመክሮም ነው። ታዲያ ይህ ጋዜጠኛ እንደ ዘለላ የማያውቁ ጥያቄ ሲጠይቅ ሁሉም እኔን በሚሊዮን ገንዘብ ተገዝቶ ልሸቀጥበት እንደሄድኩ ቆጥሮ እዚያው ላይ ልረብረበው ይል ይሆን?። ወይ ቅብጠት!» አልኩ በዚያ ጊዜ ላይ የመጀመሪያ የብቻየ ወግ።

ከንጠለጠለው እድፋምና ዙሪያ ከፋፋ እያለተ ብል ከጉዳው ባዶ የወረቀት ከረጢው ጀምሮ እስከለባበሱ፤ እድሜው በሰላሳ ህይወት ያለቀ ማባይ (ኬንያዊ ዘባን) የሚመስለው ወጣት ጋዜጠኛ ነገር ከራስ ምታት ወደህይወት መግት አስገባኝ። የሚጠይቀው ጥያቄ የአደባባይ ምስጢር ቢሆንም ከራሳቸው ያልወጣ (እስራ-ኢሎች) ትችት ላይ በጣም አልቃሾች ናቸው... እንግዲያ ከራሳቸው በራሳቸው ቀልድና ቧልት ፌዝር በመዝናናት ወደር አልነበራቸውም። ከኢትዮጵያውያን ወገና ብሎም አሁን እዚህ በጅምላ ከደረበት፤ ከውጭንትዋ የመጣ ሽብርና አድርባይነት መሀከል እኔ መበሳቴ ታየኝ። ሰዋዊው ሀይሌ ከሰውና ወገኝነቴን መስከታዊ ሀይል በላው። ዝም ብየ የምታወጣ ሀይል አወጣኝ ማለት ብቻ ሆነ።

ጎርፍ ከበላው አፍሪካዊ ጎዳና ላይ ደህና አድርጎ በማሽርሽር የሰለጠነ መሆኑን ማረጋገጥ አስቸጋሪ አልነበረም። ከኢየሩሳሌም ናዝሬት ጎዳና መሀል፤ ጆርዳንን ከሚያክትረውና ፊት ለፊት እየታከከ፤ የተራራዎቹን ሰንሰለት እያሰመታን ከሚሄደው አጥር የጎዳና አካሉ በቀር ለጥ ያለ የአስፓልት ንጣፍ ነው። ከርታሚውን ለማርጋት ከተበተነውና አደስ ጥግን የአሸዋ ልባስ ሲገባ ሌላ ስልት ቢያስይዘውም፤ ከሰላው አስፓልት ላይ ግን ከከንፈር ደርቻ ያረብ አህያዎችና ፍየሎች ያስፈንጠረትን አንዳንድ ጠጠር ቢንከው የመንጂያ ፊታዱን በአደባባይ የሚተግ መስሎ ታየው። መሪውን ከርቶ ሲይዘው ግግሸ ደረቱን በጉራ ማንታው በኩል ደጋፍ የሰጠውን ምቹ ወንበር ተጠቅሞ ለዳንሰኛዋ አይን ዳረገው። በቀጭን የብረት ምሰሶ ከእናቱ የወጣውን ያንገት በላይ መደገፊያ ዳሰ ለዳንሰኛዋ የሚያደርገውን አኪሸሚ ተውኔት ለማጀብና አንገቱን በስልት አስመችቶ ለማንቀሳቀስ ረዳው። አንዳንዳንድ ወጣት የፈረንጅ ልጃገረዶች... ሰሞኑንስ ኢትዮጵያውትም እንደፋሽን ተጠብበው ቀድተውታል (ትንሽም የጠበጣቸው የሚርገፈገፍ ፀጉር ሲያጥጣቸው በቀር) የንግግር ዘይቤ መለመዴ አሲያም የተመለከቻቸውን አይን-ትእይንት ወደትእይንት ለማሸገር፤ የመከረም ጥቁር ዝምብ ያስቃየው ፈረስ ይርገፈገፈውን አይነት ራሱን እየጠቃቀሰ ሲመልሰው በቀር ዳውላውን በደንብ ተጠቅመበት። "ኪላንዳንድ አመል አይሰራም ሰው" እንደሉ፤ ዳንሰኛዋ ደግሞ፤ ባንገት ከመርገፍገፍ ይልቅ ሌላ የመርገፍገፊያ መላ ነበራት፤ የተሻረ ቃል ለመንከት ከሚጨነቀውና ዳሰስ ከሚተወው የሰው አይነት በመሆኗ ቃል አመራረና አነባበቧ «ኧ ...ኧ...ኧ...ኧ» ከልተጨአረበት በፍፁም አይሆንላትም። ቃል በወረወረች ቁጥር እንዲያ የምትለው ዜማ ነገር አላት፤ እሱም እቧን ትክ ብሎ እየተመለከተ እከቧን የሚቆጥርበት ፋታ እንዲያ «ኧ ኧ ኧ ኧ!» ስትል ነው።

እከባቴ ሰጠኝ።

ከጋዜጠኛው ጋር የተነሳንበትን ጉዞ እንዲያ ከልተን ከመንደር ስንደርስ፤ ዙሪያ መስኮቱ ከተከፈተ፤ ጥርት ባለ በርቶ የሰው ራስ በተራ ከሚታይበት ያጋጠመኝ ቤተእስራኤላዊ ቤት መርቸ ገባን። የፈጀብኝን ዙሪያ የማስረጃ ጊዜ ከልቸና የጋዜጠኛውን አመጣጥ ነገሬ፤ የትርጉም ስራውን ልጀምር የቤን

ጥያቄ ለማሰማት ሰማቅር ቤተእስራኤላዊው ተጠያቂ አቋረጠኝ።
«አሜሪካ፣ የየትኛው ጋዜጣ ጠሀፊ ነው?» ያልጠበኩት ጥያቄ ነበር፣ ጋዜጠኛው ግን ለመልስ አላገደደውም ነበርና የጋዜጣውን ስም ሲነግረው፣ (የኔ አስተርጓሚነት በመሀል ሳይደርስ)

«የና ሰው... ይሁዳዊ ነው?» ሲል የጋዜጠኛውን ፊት ብሾታ ወረረው፣ «ስለይሁዳዎች የሚናገርና የሚጽፍ ጋዜጠኛ፣ የግድ ይሁዳዊ መሆን የለበትም፣ ከሌሎች ያንተ ሰዎች የገጠመኝ ተደጋጋሚ ጥያቄ ነው፣ እንዳንዴም ጥሩ ይሁዳዊ ነኝ ያልሆንበት ቦታ አለ። የናንተን ጉዳይ በሚመለከት ምንህም ለፍ የሚበጃችሁን ብቻ ነው። ከዚህ ውጭ፣ ማርቲን ሉተር ኪንግ በመሪት ያሜሪካ ጥቁ፡ነክ ንቅናቄ በማምቢር ተደምቅነት ተሳትፌያለሁ። ከንደሁያለ ዴሞክራሲያዊ ፍቅር የመጣ ይመስለኛል፣ በየሄዳችሁበት ሁሉ እየተከተልኩ የሆናችሁትን ሁሉ ያሜሪካ ህዝብ የነገርኩት። ሱዳን ላይ በትግሎም ነበርኩ። ከንተ ጋር ባይገጥመን እንጂ ብዙ የሚያውቀኝ ሰው አለ።» ብሎ ሊያበረታው ሲሞክር፣ ደንበኛዋ ተመራማሪ የማርያም ይሁን የሌላ ጥልቀት የተንተራሰ ነገር ይዛ ድንገት ጣልቃ ገባች። «አንተ ያነሳኸው ነጥብ፣ ያሜሪካ ይሁዳዎች ሁነው የኢትዮጵያ ይሁዳዎችን የሚደግፉ አብዛኛው የሚጠቅሱት አባባል ነው። የማርቲን ሉተርን የትግል ተመክሮ በኢትዮጵያ ይሁዳዎችና በስራኤላውያን መሀከል የምታነሳው መሆን ያለበት አይመስለኝም፣ በባህሪ ይለያያሉና።»

«በኢትዮጵያ መድሉ አልተደረገባቸውም? ከዚህ ከደረሱስ በእኩልነት ታይተዋል? እየተገረዙ መሰሉኝ የሚገቡ፣ ይህ የመጣው ከቀለም ጥያቄ አይደለም ማለትሽ ነው?»

«እንደኔ፣ ያሜሪካን ጥቁሮች፣ ብሎም አሁን ደቡብ አፍሪካ ላይ ያለውን የዘር ልዩነት ከኢትዮጵያ ይሁዶች የቀደምት ተመክሮና ዘረም ከገጠማቸው ግጭት ጋር የምናጋጥመው መሆን የለበትም። ምክንያቱም የቤተ-እስራኤል ተመክሮ የቀለም ሳይሆን ሀይማኖትነክ ነው። አንተ ያነሳኸው ግን የቀለም ነው።»

ብዙ ማተት የፈለገ አልመሰለም። ነገር ግን እሷ እንደተናገረች ዝም አላለም። «ዘረኝነትን የማየው ባንድ አይን ነው- ልዩነት በማድረግ። ጠረ-ሰማዊነትንና… አንዱ ሌላውን መገረዙን በምን ትለይዋለሽ? የቀለም ልዩነት የሀይማኖትን አንድነት ሲለየው ማየት እቻተሽ! ብቻ ዘማየት ብለን መተንተን ያለብን ይመስለኛል! ስለሆነም፣ ቃለ-መጠይቄን ልጨርስ እዚህ ላይ ተወያይተን የምንግባባ አልመሰለኝም።» ብሎ ዘጋቢትና ቀደም የተጠዘረውንና እሷ ያቋረጠችኝን ትርጉም አቀረብኩ።

«ይሁዳዊ አይደለሁም፣ ግን ጥቁር-ነክ ነገር እወዳለሁና የምፅፈው እናንተን ብቻ የሚጠቅመውን ነው፣ የማይበጃችሁን ብትለምኑኝም አልጽፍም ነው ያለው።»

«በስብከት በኩልማ ጅል ነገር እፅፋለሁ ይልሀል እንዴ? የጥቁር-ነክ ማለቱ እንዴት አይነት ጨዋታ ነው?»

«ሀበሻ ማለቱ ነው።» አልኩት። ሀበሻ የሚለው ቃል በጣም ለምደብኝና ትርጉም አልወጣልኝ ብሎ ነውእንጂ ሰውየው ያለኝ አልነበረም። «ዘወር በል በለው! እኛ ይሁዶች እንጂ አበሾች አይደለንም። በደም የሚያገናኘን ነገር የለም በለው። ነገር የዘዘው ከሀበሻ ጋር እያያዙን ነው። ሀበሻ ሌላ፣ ፈላሻ የቅል ነው። ኪስ የመሰለ ሁሉ ዳብ ነው እንደማለት አይሆንም? ምን ይሆን ስለኛ ታሪክ ጠልቆ ያላወቀ እንበስላ ፊት አመጣህብን!» ብሎ ሆዱን አሸበረው።

እንግሊዛዊቷና ሀበሻው አንድ ሆኑ፣ በጣም አስደነገጡኝ። ጋዜጠኛው ፋታ እንደሰጠኝ ጠይቄ ከዚህ ልዩ ሰው ጋር መግት ጀመርኩ፣

«ጥቁረታችን ሀበሻ ካልሆነ ምን ትለው? አፍሪካዊ?» ብየ እንዲያው መዳፉን ዘወርኩት፣ በጣም ጨንቶኝ፣

«አፍሪካ ማለት አበሻ ማለት አይደል! ዝም ብለህ ቤተእስራኤል ነን በለው።»

«ስማ ወገን ይሆን አሁን የምነግረው ነገር አይሆንም፣ እሱ ሲሄድ በወይይት እንጨርሰዋለን።»

«የሚጥፍ ሰው ስለሆነ፣ ዝም ብለህ የማትነግረው፣ ለኛ የሚጠቅም፣ ሌላው ሰው ልዩነታችን እንዲያውቀው የሚያደርግ ነጥብ ነው። ያልታረመና እዘንብሉ ያገኘሁትን የታሪክ እያያዝ ማቃናቴ ነውር የለበትም።» አለ።

«ስማ ወገን፣ በመጀመሪያ ከሌላው ቤተእስራኤል ይቅርና ከራሰው የቅርብ ዘመዶች ጋር ጠብ የሚያበቅልብህ ይመስለኛል፣ ሀበሻነትን የሚክድ ፈላሽ አልሰማሁም፣ ሀይማኖቴ ይሁዳዊ ነው የሚል እንጂ። በሌሎች እንጠርም- ከሞሮኮ፣ ከየመን፣ ከእንግሊዝ፣ ከጀርመንም ሆነ ከሌላ በታ የሚመጣ ሁሉ የኛ አገር መጤ ይሁዳዊ ነኝ እያለ ነው የሚናገረው። በሌላ ሀይማኖት ረገድም፣ የግብጥ እስላም፣ የሞሮኮ እስላም፣ የኢራን እስላም፣ የሱሪያ እስላም እየተባለ ነው የሚጠራው፣ ይህ የማይበቃህ ከሆነ፣ አረብ የሚለውን ቃል እስላም ብየ ባስገበሁትና በሌላው ሁሉ እየተካህ እየው። ወደእስራኤል መምጣት የምርጫእንጂ የደም ፍላጎ ከሆነ ብዙ ጠብ የሚያስነሳብህ ይሆናል። ምክንያቱም፣ አንድ ሌላ ቤተእስራኤላዊ ያልሆነ ሀበሻንና ራሰውን ብታስተያየው የመለያያ

ጉዳናው በጣም ይከብዳል። ሁላችንም የሀበሻ ገፅታ ነው ያለን። ያልከውን ነገረው ከልክ ደግሞ የሚመስል ታሪክ እምጠና ተፈረደው።»

«በጣም አጥብቀህ ተሟገትከኝ፤ ለጊዜው እንዳልክ ይሁን፤ ግን ይህ ጋዜጠኛ የኛ ካልሆነ ነገር የበለውን እንዲያበላሽ። የክርስቲያንን ነገር… በጠቢያ የምታውቀው… ከዚያ የተሰራው በደል ይበቃል፤ የነሱ መሳከተኛ እንዲይሆንና ነገር ብልሽትሽት እንዲደል።» ሲል ባለቤቱ ቀማቸው፤

«አገር የሚያውቀውን ነገረው። የሚያጠራጥር ነገር ሲኖር የማድ መናገር የለብህም። ከቤታችን ድረስ መጥቶ ስለፈለገ ልጠፍ የሚል ሲመጣ ፈራሁ ብለህ ትመልሰው እንዴ? የሰሞኑ አትገርሙን ባዶ ሰባማዊ ሰልፈኛም፤ ጋዜጠኛ አልመጣለትና ሮሮውን እ/ዶፍለት ብሎ ለቴሌግራም የፈጀው ገንዘብ በሰው ቁመት ይለክል።» ለባሏ እንዲህ፤ ብላ፤ ማማሽ አፍራ ተመልክታኝ፤ «ወንድሜ የሚበጅ የሚበጀውን ተርጉምለት፤ የማይበጅ ነገር ወች ይጠፋሀል!» አለች። እሱም እንዲህ ሰምቷት ሊናገር ተተከ፤

«የፈቃድ ወረቀት አለህ ወይ? በለው!» ሲል፤ ደግን አፈላው፤ የሷን ትችት ከምንም ሳይቆጥረው፤ ቀግደኛና በጣም ተጠራጣሪ እንደበቱ አናደደኝ። ለጋዜጠኛው ይህ ሰው ጠማግና በጣም ጠርጣራ ነውና ከቤቱ እንውጣ ብየ ልነግረው ከጀልኩ። ወገቡን የወመደደኝ ነገር ቢኖር፤ ሌላ አደስ ሰው ቤት ገብቶ እንደገና ማጧሸቱ ከዚህ ያለነሰ ሲሆን እንደሚችል ነበር። ስለሆነም እንደነደደኝ ያለውን ተረጉምኩለት።

«ገና ካሜሪካ ሳልነሳ (የመጣው ግን ከኬንያ ነው) የጠየኩትና የተቀበልኩት ፈቃድ ነው። በሁሉም ኢትዮጵያዊ መንደር የምዞርና ሁሉም የሚለውን የምሰማ ነኝ።» አለው።

መልጭ ያለ ወሸት ነበር። ይኸኔ፤ የኢትዮጵያውያን ሰፈር ለማንም የውጭም ሆነ የውስጥ ጋዜጠኛም ሆነ ጎብኚ የተከለከለበት ጊዜ ነበር። ተጠያቂው ሰው የቀረው ነገር ቢኖር ወረቀቱን አውጣ ማለትና መፈጠር ነበር፤ ግና ይህ አልታየውም። ሁለቱ በየተራ ምልልሳቸውን ሲጥሉ እኔ አቀባባይ ሆንኩ።

«ስምህ ማን ይባላል?»

«እከላቴ ሰጠኝ።»

«ስራህ ምን ነበረ?»

«ያንደኛ ደረጃ ሂሳብ መምህር!»

«እስከስንት ቤተሰብህ ነው የመጣኸው?»

«በቤት ውስጥ ያለና በባልና ሚስት ስር የተመዘገበ ለማለት አይደል?»

«እያ!»

«እግዜርግ! ስንት ሆን ማለት ነው እንቺ?» አለ፤ ሚስቱን ዞር ብሎ ተመለከታት፤ እንደገና ወደኔ ተመለሰ፤ ሚስቱ የመለሰችለት ነገር አልነበረም፤ ዝም ብላ አይኗትና ማያቲውን አቅርቦ፤

«ቢስ አይቀጠርብኝና አይደብኝ እንጂ፤ አስራ ሁለት ራቢን ነው የገባሁ፤ ይከበር ይመስገን።»

«ለብዙ ዘመን፤ ተሰዳችሁ ዋራችሁ፤ ከሌሎችም ይሁዳውያውያን ጋር ምንም ግንኙነት ሳታደርጉ ብሎም በሌሎች ተፅእኖ የተነሳ ስትዘነጉ፤ ይሆን ወደስራኤል መመለስን እንዴት ከግብር ለማዋል በቃችሁ?»

«በሌላው አገር የሚኖረው እንዴት አልረሳም? ሀይላችንና ብሎም የመቋሚያ በትራችን እሪት ነው። ስለሆነም፤ በእሪት ውስጥ የተጣፈ ትእዛዝን ሁሉ ማድረግ ግዴታችን ነው። ተማለንበትና ተማልለንለት የምንኖረው ለእሪቱ ነው። ጊዜው ሲደርስ የተጣፈው ትንቢት በራሱ ቀስቅሶ አስነሳን። ታሪክም ቢሆን የሚረሳ ነገር አይደለም።»

«መልከም! ወደስራኤል የመምጣቱ ተግባር አጀማመር ትዝ ይልሀል?»

«ባጼ ሀይለስላሴ ዘመነመንግስት ነው የተጀመረ።»

«አብራራልኝ፤ ያጼ ሀይለስላሴ ዘመነመንግስት ብዙ አመት የሸፈነ ሲሆን ከለተ ደግሞ ገና አስር አምስት አመት አልሞላውም።»

«ቀደም፤ … ባባቶቻችን የተሞከረውን ወደ ሂላ ትቸ፤ ከየሩሳሌም ጋር ግንኙት ከተመጀመረ ከሰላሳ አመት በላይ ይሆናል። የመስማማትና የነጭ ይሁዲወች እንዲሉ የመረዳት ግን እስከ እምባ አመት ድረስ ያመጣል።

«ባጼ ሀይለስላሴ ስራው ገልፆ ነበር፤ የስራኤል መንግስት እንደተቋቋመች ቤተእስራኤልን ሰጡን ብላ ጠየቀች። ንጉሱ በሰደት እዚህ አገር ነበረና ሁሉንም ነገር ጠልቀው አውቀዋል። እንደደቡብ አፍሪቃ አይነት ልዩነት ታደርጊብቸዋለችሁ፤ ልዩነት እናደርግም ብላችሁ ቃል ከገባችሁ ደግሞ ወሰዷቸው በማለታቸው እስራኤሎችም ይሆን በማሰብ ማደራጀቱን ቀጠሉ። ከገጠር ቀጥታ ማውጣቱን ግን በጣም ፈሩት። መያ ሳይዝ ቢመጣ እዳ ብቻ ይሆናል በማለቱ።»

«መደራጀት ስትል፤ እንዴት ያለ መደራጀት?»

«እስተማሪወችን እምጥተው አሰለጠኑ፤ የሰለጠነው ተመልሰን፤ በትምህርት ቤት፤ በጤና ብሎም በእናጢነትና በብረት

ስራ የማስተማር አገልግሎት ተሰማራን።»

«አንተም ከሰለጠኑት አንዱ ነህ?»

«እኛ ማለቴ፤ ራሴንም የጨመረ መሰሉኝ?» አለ። የትርጉም ችግርና የቋንቋም አለመጣጣም ነበርና፤ ፈገግታ የወረረኝ እኔን ብቻ ነበረ። ባጭሩ ግን «አወ እሱም አብሮ ሰልጥኗል።» አልኩት።

«ምን ተማራችሁ?»

«በብዛት ስለመፅሀፈ ኦሪትና ስለፅዮን መሠረት ሁኖ የሂሳብ ነክና ሳይንስ ነገርም አብሮ ተደምሯል። የሸክላ ስራ አደረጃጀትና አናጢነትም በከፊል የተማረ ነበረ።»

«የእስራኤል መንግስት በመውጣት በኩል የረዳችሁ ምንድን ነው?»

«ሰው መርጦ ማስተማረን፣ ትምህርት ቤት መክፈትን፣ የህክምና ጣቢያ መስራቱንና ይህን የመሰለውን ሁሉ ከርዳታ አልቆጠረውም? ይኸ ሰውስ.. አንድ ሲናገሬ፤ ለሌላው ምላሽ መስራት አይሆንለትም፤ ሁሉን ዝም ብሎ መየት ወንድሜ!»

«የምልህ በመውጣት በኩል?»

«እስራኤሎች ያሰቡት፣ መጀመሪያ ኢትዮጵያ ውስጥ የብራይስጥ ቋንቋም ሆነ መሰረታዊ እውቀት፣ ቤተ-እስራኤል እንዲያገኙና በኋላ እዚህ ችግር እንዳይገጥመው የተለመተ ሲሆን፤.. በመጨረሻ ግን የሚሆን ሁኖ አልተገኘም። በመሀል የደርግ መምጣት ስራውን በጠበጠው፤ ሁሉም ነገር ተዘጋ። ጎጆ ሙሉ እየለቀቁ ገንፍሉ መውጣት የጀመረው በዚህ ጊዜ ነው። የእስራኤሎች መላ ሊሰራ አልቻለምና ፈላሻውም ትእግስት ማድረጉን እንደመበለጥ አድርጉ ተመለከተው። ሱዳን ከገባን በኋላ ግን፤ እዚህ ቀድሞ የገባው በጩኸት በመራዳት መንገዱ እንዲከፈት ሁኖ ይኸው እዚህ ለመድረስ በቅተናል።»

«ስለ እሸባለከችሁ ንገረኝ!»

«ኢ-ሁ-ም-ም-ም! መሸለክም፤ እንዲያው ሹልክ! ማለት ነዋ.. ሰው ሳያይ፤ ሳይሰማ.. ሌላ ምን እንድለው ፈልጉ ነው በሞቴ?... አየኸው! ቀስ በቀስ ነገር ሊያዋጣ ሲመቻች! ግና እዚያ የረገፈ ሰው ሞልቷል። መላውን መላ እንደዘረዘርለት ፈልጉ ነው?» ሲል እኔን በጣም ቸገረኝ።

«በጨለማ፤ ባንታይ፤ እየተሰረቅን ነው የምንወጣው ይልሀል!» አልኩ ለጋዜጠኛው በትርጉም።

«ተሰርቀው መውጣታቸውማ አልጠፋኝም፤ የፈለኩት፤ እንዴ-ት ከንዱ እንዴት እንደሚሰማማ፤ ገንዘብና ንብረታችሁን እንዴት እንደምታስቡፉ ነው! ብሎም እንደምታሸሹና ወደእስራኤል እንደምታስቡ እንዴት እንደነበረ ንገረኝ የመንገዱ ችግርና የጉዞ ስልታችሁ እንዴት

ለማለት ነው።»

«ይህማ ብዙ የሚያናግር ነው። ገና፤ ከወዲያ የጀመርክ እንደሆን ብዙ የሚነባ ታሪክ አለ። በመጀመሪያ ሰው ከሰው አይተማመንም፤ በደርግ በኩል የሚወገን ሞልቷል። ዘመድም ቢሆን ለቁርጥ አሳልፈው የሚሰጡና ፀረ-ፅዮናዊነት አቋም የወሰዱ ብዙ ናቸው። በተለይ፤ ከብየት (ኢትዮጵያ) በዚህ አቋም የቆመና እስራኤልን የሚቃወም ብዙ ናቸው። ወደዚህ የጥቁር ይሁዲ የለም ብለውም ይከራከራሉ። ስለሆነም፤ ወደዚህ ለመምጣት የፈለገና የመንገድ አናጋሪ የሚሽ ሁሉ ሌላውን ሲፈትን ጊዜ በጣም ከባድ ነው። ከፋም-በጄ፤ በዚህ ነገር የሚጠያየቀው የተቀራረበ ዘመድና ጠዋትና ማታ የማይለያይ ጓደኝነት ያላቸው ሰዎች ብቻ ናቸው። አንዱ ለፋታ ዘወር ከለ፤ ሰው ሲኖር፤ ስምምነት ሲደረስና ለመምጣት ሲወሰን፤ ተመልሶ ሲመጣ ይሆነውን ማወቅ ያስቸግራል። እንዳልኩት አይነት የመጀመሪያው መላ ከቤተ-እስራኤል የከባቢ ወንደረኛ ሰው የገዛ ነገር የሚደበቅበትን መላ የማዘጋጀት ነው። የመሸሻ ነገር የሚገዛው ከጉደይው ሳይሆን ከፈላሻው ነው፤ ይኸ ማለት ሁሉም ጉረቤት ፈላሻ ነው። ዝግጅት ከተበላ ከመንገድ ያስፍላል። ይሀ በጥንቃቄ ከታየ፤ ያየና የሰማ አለመኖሩ ከተመረመረ በኋላ በተከታይ የሚነሳው ነገር የንብረት አደረጃጀት ነው።... ቀደም የወጡ ብዙ ችግር አልደረሰባቸውም። ከንዱ ከፍለ-ሀገር ወደሌላው፤ ወደአውራጃም በማስመሰል ተንቀሳቃሽና ቋሚ ንብረት ሲሸጡ አልተነቃባቸውም ነበር። ሰው በብዛት መውጣት ከጀመረ ወዲህ ግን ንብረት ሲሸጡ ጥንቃቄውና ሰቀቀኑ በጣም ብርታት አለው። በመጨረሻው ቀን ፍርሀቱ በጣም ያስቸግራል። መቸም፤ ይህ የማወራህ ከሙሴ ተልእኮ በፊት የወጣውን ሰው ሁኔታ ነው። እቃን በተገኘው ከሸጡ በኋላ አሁን የሚመጣው ነገር እሸባለክና የመንገድ መሪ ጉዳይ ነው። የመንገዱ እርዝመት፣ ማለት ከሱዳን መሬት እስኪገቡ ድረስ እስከ አስራ አምስትና አስራ ስድስት ቀን ይደርሳል። ደካማና ህፃናት የያዘ ደግሞ ከሀያ ቀን የበለጠም ይወስድበታል።

«ጭንቅ ነገር፣ ታማኝ መሪ የማግኘቱ ጉዳይ ነው። መንገዱ በረሀ በመሆኑ፤ ጉዞ ሲታሰብ የበረሀውን አመል ያወቀ ሰው መገኘት አለበት። በበረሀውን አዋቂ ሰው ካልተያዘ ማናቸውም እረኛ ያስፈራራል። መሪውን ሰው በሚናገረው የገንዘብ ዋጋ ልክ ለመከፈል ከተዋዋሉ በኋላ መንገድ ይገባል። እስከበረሀው ከንፈር ድረስ ጉዞ በሌሊት ብቻ ነው። ከበረሀው

ሲገቡ የወሀ ምንጩ በተወሰነ፤ በቁርጥ፣በቁርጥ ለእት ብቻ የሚገኝ በመሆኑ፤ በስእት ለመድረስ ያልበቃ በወሀ ጥማት ይሞታል።

«በተፈጥሮ በኩል እንደዚህ ሲሆን፤ ከመሪዎች ጋር የሚደረገው የሽወሊያ ጨዋታ ራሱን የቻለ ሌላ ፈተና ነው። ዝዘውን ስለሚያውቁ፤ የቶለኛው መሪ የፈለገውን በደቂቃ እንደትልቅ፣ ሰሞነኛና ቀረጥ ያልተጠለበት ንግድ ቶጥሮት፤ በልበት ከመቀማት ይልቅ በመሳ መገፈፍ የተጠቀመበትና ከጃቸው ሰልት ነው። መሪ ተብየው ከመንደር ከሰገባን በኋላ፤ ያገር ሰው (ጠባቢ ተወካጅ) አይቶናልና የመቻቻያ ገንዘብ ተጠይቋል፤ ካልሆነ፣ ጡረምባ ንፍተው በህዝብ ያስብቧችሁና የናንተን እጅ ለመንግስት ሰለጡ፤ እኛ ባስጠጊነት ተብርብረን መጨረሻ የእስርቤት ራት እንሆናለን። ገፋ ሲል ሞትም ይኖር ይሆናል። ይኸ ቢያጠን ጠዋት ከማታ ከምንተያየውና በክፉ በበጎው ከማንለየው ህዝብ ጋር ራት ታዚዙረናላችሁ።» ይላል። ይህ የመጀመሪያ የማስገበሪያ መንገድ ሲሆን፤ የዘረ ጨዋታ ቢዝር ገንዘቡ የሚገባው ባንድ ሰው ነው። ቢከፈለው የምክጨር ተጋሪው ነው። የመጀመሪያውን ቀን መሳ በሁለተኛው ቀን አይደግሙትም። በወል የተሰጣቸው አይበቃቸውም፤ ከመሀል የከረሀው ማረፊያ ላይ መንገድ ረዘመ፤ ይህን ያህል የሚያደክም አልመሰለንም ነበር፤ የሆነው ይሁን ብለን እንድንገፋችሁ ተጨማሪ ገንዘብ ከፈሉ። ማለት የተደጋገመ መሰቸው ነው፤ ያለው ለሌለው ጨምሮ እየከፈለ ሱዳንና ኢትዮጵያ መለያያ ላይ (ደንበር) የመጨረሻው ገፈፋ ይሆናል። በግልጥ ሲመራ የነበረው ሰው ይጠፋና ከግንባር ያልታየና፤ እኛን ጎን እየተወ ሲከተል የዋለ፤ የመሪው የቅርብ ሰው ጉደብ የጉልበት ቅሚያ ይሆንና ሱዳን የምንገባው መለመላ አካላችን ብቻ ነው።

«ቀደም ያወራሁት ንብረታቸውን ለመሸጥ የቻሉት ወገን ሲሆን፤ ለዚህ ያልበቃና በድንገት የተነሳ፤ ንብረት መሸጥ መያዝን ያስከትላል ካለ ጠረት ከብቱ ባይቀር እንደተዘጋ፤ ገሥ ብሎ ነው የሚመጣው። አንድም የቀረ ዘመድ ይሸክፈዋል፤ አሊያም ከድርቅ አከባቢ የመጡና የኛን እግር መንቀል የሚጠብቁ ሰዎች ያነሱታል። መቸም ሽከሬ አይታጣም። የቀበሌ ሹሙም ቀደም ካወቀ «ከዳተኛ ንብረት» ተብሎ በቀበሌ ይወረሳል።

«የገንዘብ መያዝ ዋና ጥቅሙ እስራኤል ሲደርሱ ለመቋቋሚያ ለመብቃት ሳይሆን ከመንገድ ለሚደርሰው የወንበዴ እንግልት ስለሚያድን ብቻ ነው። የማለፊያ ግብር ካልተከፈለ ሱዳን ከመድረስ ይልቅ ሰማይ ይቀርባል፤ የሚቻል አይሆንም።»

«ያለገንዘብ ሱዳን ስትገቡ ምን በላችሁ?»

«ገና ከደንበር እስከመሀል አገር በመድረስ የነበረውን ችግር መች ደፋሁና ነው ተሸገር ይህንን የሚጠይቅ?»

«ስለሱዳን ችግር ብዙዎችን እንጋግሬያለሁ፤ እኔም ዙረ ያየሁት ችግርና የተፍከበት ታሪክ ነው።»

«ይህስ የሱዳን የህይወት ጥያቄና ሀተታ አይደለም?»

«የጠየኩህ ያላገኘሁትንና ለፅሁፌ የምፈልገውን ነጥብ ነው። ሁሉንም ነገር ባንድ ቀን ፅሁፍ እንጨርሰን ማለት አይደለም። ከዚሬ የሚገለውን ሌላ ጊዜ እናየዋለን።»

«ይኸ ጉዳይ ነገር አልገባኝም፤ እፅፋለሁ የሚለው መፅሀፍ፤ ደግሞ የመተረክ ነገር ከሆነ፤ ሁሉንም ነገር ማስፈር ይኖራል፤ አሁን ደግሞ ተመልሶ፤ ወደንድ ቀን ፅሁፍ ለወጠው ይህ ሰው ምስጢር የሚቀዳ እንዳይሆን?»

«ከሰጠኸው ወሬ የተሰጠም፤ የተቋጠም ምስጢር የለም። ልንጨርስ እንምሰናል፤ ብንጨርስና ቢሄድ ምን ይመስልሀል?»

«ነገር የሚያቋጥ ሰው ከሆነ ምን ሲባል አፍ ይከፈትለታል፤ መቸም አንተን አምኜ ነውና የምለፈልፈው የመጣው ይምጣ! የልጆች አባት ነኝና እግዜር ለኛ የሚበጅ ያድርገው! በቀይ መስቀል በኩል ክግሬክ የመጀመሪያ እርዳታ ይሰጣል። መዝገቢዎች ቢገኙ ደግሞ (እስራኤሎች) ማደራጃውና መገኛው መንገድ ጊዜ ይወስዳል እንጂ፤ ቋሚና ከንጀት የሚወደት እርዳታ የሚሰጠን የእስራኤል መንግስት ነው። ይህ የሚሆነው ከገዳሪፍ ጀምሮ ነው። አሁን ቅርብ ጊዜ ግን ከዚያም እያለፉ ገዳሪፍ ገና ሳልተጠጋው ሁሉ የራትና ምሳ አድሰዋል።»

«በቂ ገንዘብ ይከፍሏችሁ ነበር?»

«ከቀይ መስቀል ጋር ሲወዳደር ሰማይና መሬት ማለት ነው፤ በጤናማ ኑሮ አይን ሲታይ ግን እንዳይሞትም እንዳይደጋም አይነት ነው።»

«እንዴት ታገኙዋችሁ? (እስራኤሎችን)»

«ሲመጡ እናገኛቸዋለን! የፀጥታ ሁኔታው ሲበጠበጥ ደግሞ ሰው በመላክና በመላ ግንኙነት ይሆናል።» ብሎ የጋዜጠኛው ምንም አለመመዝገብ ገርሞት፤

«ጋዜጠኛ ማለት የነገሩትን ለትም የሚመዘገብ ነበር፤ የምለፈልፈውን ሁሉ ከምንም አልቆጠረውም። ሰነኛ ጠልቶ በማወቁ? በቃሉ እየያዘው? ወይስ የሚያደበውን ምስጢር ነክ ነገር አለማግኘቱ? የቡና ወሬ አዳማጭ መሰሉ ተጉዝሮ ተቀመጠ!»

«አደከምኩህ ወይ በለው» አለ ጋዜጠኛው፤ እንዲያው ወታቢው የነገረው ይመስል፤ «የሚበጅ፤ የሚበጅ፤ ይሆን

ወዥንብር (የቤተ-እስራኤልን በእስራኤል መታመስ) የሚያስተርክ ጥያቄ ጠይቅ በለው!» አለ።

«መልካም! በመሴ ተልእኮ ጊዜ ሊያስተባብር የተላከውን ፈላሻ ማንነት አውቀኸዋል? በጣም ነው የረዳችሁ፤ አይደል?»

«አዎ፣ የረዳውን ረድቷል፤ ጠቆር ያለውን ባሪያ፤ ቀላ ያለውን ደግሞ ፈላሻ ብሉ በመከፋፈል ሰንት ጥቁር ዘመዱ ሱዳን ተርቶብኝ ሰንብቶ በመጨረሻ ነው አሜሪካ ለዘመድ እይን ያበቃኝ። የመሴ ተልእኮ ከበቃ በኋላ ባሜሪካዎች ከተነሳው ዘጠኝ መቶ ሰው አብዛኛው ባሪያ ተብሉ የተጣለ ነበር። ይህን ያየ እግዚሀር ግን እንዲያ ሁኖ እንዲቀር አልተወውም በፈታዱ አምጥቶ እዚህ ነቀው። ንግርት አይቀር!»

«ይህን በደል ሰራ የምትለው ሰው የፈላሻ ስሙ ማን ይባላል?
»

«ማን ሲሉት ሰማህ? በለው!»

»ጆምስ።»

«እንደሁ ከሉት፤ እኔን ምን አስጠየቀው? እኛም እንዲያ ሲሉ ነው የሰማነው።»

«ጆምስ፤ የኢትዮጵያውያን ስም አይደለም ብየ ነው።»

«በውጭ የተደቀሰ፣ አሊያም ስሙን የቀረ.. የዚህ አገር ስምም ይሆን ይሆናል። ከኢትዮጵያ ይጠራበት የነበረውን ስም አላውቀውም። ወልደቀ እኛ ከነበርንበት ከበብ ደርሷል።»

«አባቱ ማን ይባላሉ? የታወቁና ስሙ-ጥር ቤተ-እስራኤላዊ ናቸው ይባላል።

«ዝናቸውን ከሰማህ፤ ስማቸው እንዴት ጠፋህ?.. ይህ ነገር፤.. እየተበላሸ መጣ፤ ሆዴን ፍርሀት፣ ፍርሀት አለው!» ሲል፤ ጋዜጠኛው የሰጠኝን ፊት መለወጥ ተመልክቶ፤ «ያበሳጨው ነገር አለ ?»

«የጠየከውን ሰው ስም ጥክሮ ለማስታወስ አምቢ ብሉት ነው።»

«መልካም! ይህን ከሚያውቅ አጣራዋለሁ፤ ለታሪክ ምዝገባው እንዲያመች፤.. የምፅፈው መፅሃፍ ጥምር ስለሆነ፤ ዋና አስተባባሪ የነበረውን አሜሪካዊ ታውቀዋለህ?»

«ወይ መፅሃፍ ጥምር ነው የምፅፈው ማለት! ወልብዱ ነው። ማና፤ እኛ እስራኤላዊ እንጂ አሜሪካዊ አላወቅንም በለው።»

«እንዲያ ከሆነ ስሙ ማን ይባላል?»

«ስሙ ያልተያዘኝ እስራኤላዊ።»

«ከዚህ አገር የተማርክ ሰው ከነበርክ፤ እንዴት የእስራኤላውያን ስም አይያዝህም።»

«በጊዜው የሚፈጠረው ስም ልዩ ነው፤ የሰው ስም የማበዛበት እንደእስራኤል አላየሁም።»

የጋዜጠኛውና የሰጠኝ ግንኙነት በጣም ሸከረ። ሁላችንም ምቾት አጣን። ባለቤቱ፤ ከሁሉም በላይ ምቾት ያጣች መሆንዋን መረዳት የቻልነው ሁኔታ ነበር። ከሰጠኝ ጋር ከመፋጠጥ፤ ፋታ የሰጠኝም የጋዜጠኛው መፀዳጃ-ቤት መግባት ነበረና፤ ይህን አጋጣሚ ተጠቅሜ፤ ከሰውየው ትድረት ጋር ግጭት እንዳይፈጠር እሱን ሰላ ገባሁ።

የሱዳን አፈር

ቤትየዋ በቀደመው የትምህርት አሰጣጥ ስልት እስከ ስድስተኛ ክፍል ገፍታ የወሰደ ደንብና ወግ አስገድዶ ያስረገጣትና ለትዳር የዳረጋት መሆኗን ከዙሪያ ሁኔታዋና ከየቀኑ አቤቱታዋ መረዳት ይቻላል። የትምህርት አሰጣጡና ስነ-ደንቡ የእንግሊዞች ትናት ስለነበረ፤ የነገር ግንዛቤዋ ከዛሬው የኮሌጅ ተማሪ አያንስም።

ቢሆንም ቅ/ቤት የረገጠና ብሉም የገፉ፤ «ይህ ነው» የሚባል ወረቀት የለውምና ከትዳር ተፅእዋ ጋር ተዳብሉ የቤት ቤት ሆናለች። ይህን ሁኔታዋን በጣም ታጣውረዋለች።

«የኔ እድል በሰባራ ወፕእንጨት የተመታና የተማሰለ ነው። ደህና ከመውጣት ይልቅ ጉርንቶ የቀረ ወፕ ቢሉት ይሆናል። ትምህርት መማር ከፈለጋችሁ የተማረ ወላጅ ይስጣችሁ። የእድሌም አሰነካከል ሁለት ሰባራነት አሰበት፤ ባንድ በኩል መጀመሪና አለመጨረሴ ነው። ከሴት ጓደኞቼእንኳ ስሟን የማነሳት ተወዳዳሪ የለችም። ሁሉም እንደኔ ተሰንክለው የቀረ ናቸው። በትምህርትና ባስተሰበብ የማይልቁን የነበሩ ወንዶች ዛሬ ያሉበትን ሆዱ ያውቀዋል። ይህን የሰራኝ አሮጌታ ሀበሻዊ የፊውዳል ስርአት ነው። እንደጀመርኩ ያስጨረሰኝ ቢኖር የሰው እጅ የምመለከትና የምለምንም አልነበረም!

«ሁለተኛው በደል በጣም የላቀው አይነት ነው። በሰመጥርነት ለዘላን ልጅ እንዲያው ግድም ተጣልኩ። ዘላን ቢሏችሁ ደግሞ የእውቀት ዘላንነት አይደለም፤ የነገር ግርድንትና ትርኪምርኪነት የበዛበት አተላ ማለቴ ነው። የማህፃናችን የራሱ ተፈጥሯዊ መዝጊያና መክፈቻ (አውቶማቲክ) ቢኖረው ኑሮ አደብ ከገዛ ቀን ያደርስና የማይሰማማ ቢሆን ወግድ ይባል ነበር። ግና ምን ያደርጋል!

የወጣች ቀሰቢ ሆኜ ቀረሁ። የተፈጥሮ ተዋረድ (ቤት መሆን) ልምድና ከዚያ የሚወጣው የልጅ ፍቅር፣ እያየ ከማይሸሹት በርካት አስጠመነኝ። ሳእምሮ የሚሰማማ በሆነም ምንም አልነበረም፣ ቤት ከመሆኔ የመጣ፣ በእውቅ ለሴጣ ጭንቅላቴ ተዳርኩ። ፊቴ ደረመን ለበሰ፣ ያለተፈጥሮየ ጠቅረ ቀረሁ። እድሜን እያቆመችም፣ ሲመሽ ሲነጋ አረጀሁ። ልጃገረድን የሚክሳክል ስንደንብ ገና አልተደረሰም። እስራኤል የምትጠቅመን ምናልባት በዚህ ይሆን ይሆናል፣ ግን እርግጠኛ አይደለሁም። ... »

አሁን ካለችበት ሁኔታ እየተንደረደረች ቀደም ያነቀፋትን አገኩን እስታወሰ መንገብገብና ባለፋት እድል ሁሉ ቀጭት በጣም የተፈረባት ሴትየ ሁና፣ ከዚህም የሚሰርቀው እቡቀታቸና ቸና ምሬቷ ደግሞ መስፈሪያ የለውም። ግና፣ ይህንን ጉን የሚያሳብባት ነገር ቢኖር በገጠማት የሕይወት ፈተና በብዙ ክስተቶች ላይ የነጠረ አመለካከት የወጣት መሆኑ ብቻ ነው። ያም፣ አሁን በሷ ደረጃ ያሉ ሁሉ የምክር እምብርት አድርገዋት ከነሱ በበለጠ እእምሮ የዋጠች ተደርጋ መታየቷ ብቻ ነው። ጥቅልል ኑሮዋን ግን ሲሳኛው አለም እስኪጠራ (ሞት) የተደራደር ሕይወት ብላ የምታጠውር ሰው ናት።

ባለቤት በመሆኑ እሱ ከፊትለፊቷ ተቀምጦ እሷን ተቸ ማድረግ ፈተና ሆነብኝ። እሱ ባለበት ግባ ለመናገር እስራኤል ውስጥ ከገባች ለምዷ ካልሆኑ ምናልባት ትናገር ይሆናል። በሌላ በኩል ከነበረው ወጋችን የተነሳ እስራኤል ውስጥ ሴቶችን መዝናናት፣ ወንዶችን ደግሞ ፍርሀትና ጥርጣሬ የሰፈረባቸው ከውርደሳን ማረፊያው ጀምሮ ነው። ይህም ለዚህ ጊዜ አልተመቸኝም። ይህን ሁሉ እንዳለ ይዥ ሰውየውን በተቻለ መጠን ብዙ ነገር ሳይቆነጥጠው፣ ሴትየዋን ደግሞ ምቾት ሰጥቶ ለማናገር፣ «ስማ ወገን! ለሷም ትንሽ ተራ እንስጣት፣ እኔ እስካሁን ድረስ ዘንግቼ ነው፣ ያተኮርነው ከንተ ላይ ብቻ ነበር። ጋዜጠኛው ውሀውን ድርሱ ሲመለስ በምናደርገው ውይይት ባለቤትህን እናስቀድማት፣ ካንተ ጋር መኪከር እብዛታች ሂልና አሁን እሷን እንጠቀምባት፣ ዋናው አላማ ስለቤተ-እስራኤል እትኩሮ እንዲፅፍ ለማድረግ ነው። ደግሞም ጋዜጠኛ የሚፅፈው የተነገረውን ብቻም አይደለም፣ የገመገመውንና በከባቢው የታየውንና ተረድቸዋለሁ ያለውንና ያልተረዳውን ሁሉ ወምሮ ነው። ታዲያ ትንሽ ዘዋራ ፖለቲካ መጫወት ያስፈልጋል። ሴቶቻቸው አይናገሩም ካለ አያውቁም አሊያም በጣም ጭቁና ይበዘባቸዋል ወደማለት ያመራልና ይህንን እንለመጠበት» እልኩ።

«እኔ ተናገርኩና ያበሽ ሴት ጭቁና ሁሉ ተፋቀ ማለትህ ነው?

» ብላ፣ ሰውየው ገና ሳይፈቅድላት ከተናገረችው እረፍተነገር ጉድፍ እውጥታ ሁሉንም አማረኛ ተናጋሪ አሳቀቸው። እሱ ጥያቄየን እንደመለሰ፣ ቀምነገር ሳዘለው፣ የመሳና የፍቅር አቀራረብ ለተመሳበት ቅቾቷ መልስ አልሰጠሁም። ሳቁን ፈጅቶ፣

«እረ እንዲያውም፣... ከልክስ፣ የጉድ ነበልባል ናት፣ በጣም፣ በቅንነትና በብርታት ይዟት ነው የምኖረው። (እሱም አሳቀን) የሱዳንን ነገር ስታበጀው አይነት አይገኝላትም፣ መክተብ ይሆንላታል። እንቻንእክ ነው፣ በይ የታየሽን...»

የግር መግቢያ ብቻ ሰጥቶና ወገድ በተወው እረፍተነገር ግብታ ሌላ ሆነች። እሱ በተመሳደፈበትና ነገር ማያያዝ ባጠጠው ቀጥር እያለፈች እንደሁ አትሰወም አያ! ያለችውን ያዙል፣ አሁን ራሷ እናባቢ ሆነች።

ሰመቸውም መልስ የማሳገኝለትና ያኔ ሳይረዳኝ የቀረ ቢኖር ጋዜጠኛው ከከረጢቱ ሰፊ ወረቀት ያወጣው ሴትየዋ መናገር በጀመረችበት ጊዜ ነበር። ሲናገር በቀለውና ባልተመዘገበለት ባሷ ላይ ትናት እንደሚያበደር ታየኝ። እእምሮየ ተጓገተ፣ አሁን ለምን ወረቀት ታወጣለህ? ልለው ፈራሁ። ከሱ በኩል የማልፈልገው መዘዝና ገመና ወጋለጥ ቸገረኝ፣ በሌላ በኩል ደግሞ ሰጠኝ ሴትየዋን ከመናገር እንዳያስቆማት፣ እስቅሟትም ጭቅጭቅ ቢያበቅሉ ትዳሬን እንደበጠበጥኩበት የሚቆጥረውና እንደሚወነጅለኝ ታየኝ። ግና ምርጫ የለኝም፣ የወጣው ይውጣ አይነት መድረኩን ዝም ብየ ተውኩላት፣ እሷም ጀመረች፣

«በሴት በኩል ሆኜ ሳስበው፣ ጥፋት የሱዳኖች ይሁን የሸደት በራሱ... ብቻ ይኸን መለከትና መዘዝ አትም ያገሰኛል። በወንዶች በኩል ሱዳን የሚመሰገንበት ነገር እንዳለም አላውቅም። አመሰግኝ እስካሁን አልሰማሁም። በኔ በኩል ግን፣ ከኔ በሂላ፣ የምትወለደኝ ሄዋን የሆነች ዘሬን የሱዳን መንገድ አይገጠማት። በኢትዮጵያ ታሪክ ቢገመገም ዘረ የማምጃቤት ቅርስ ነው፣ ከመሳፍንቱ በራት አንዳድ ነውር ያለውት እንደነበር ይነገራል፣ የልጃገረድ ግብር አግቡልኝ እሚል ነበረ። ጋሽ-ጃግሬ የሚሆነው ብዙ በደል መስራት ግልፅ ነው። ስለሆነም፣ ከቴህ (በሱዳንና በጉንደር ደንበር ላይ የምትገኝ ትንሽ ከተማ)... ጀመተማ በኩል የገባው ሰው የሆነውን አላወቅም፣ አልነበርኩም። ወርደት ሀ-ብሉ የሚጀምረው ርጥበ እንወቅ ከደረቅ መሬያው ደንበር ሲደርሱ ነው። ኢትዮጵያ የሚቀረው፣ ሱዳን የሚጀምረው እዚያ ሳይ ነው። ከንፈራቸው የሚንቀጠቀጠውና ቀድመው የሚተያዩት ሴትን ነው። በተለየ፣ ለወጋወገዊ ስርአትና ደንብ ያደረ በሽብር ይፈታል። ይህንብኝ

ብሉ መደራደር የሻለ ይድናል፡ የቤት ግብር የለጠ። ያበትና የናት ወግ የፈታው ከሆነ እዚያው ላይ በመለቀቅ በደልን በደን ማየት ነው። ትርፉ ህመም ከልሆነ በቀር ተጓጉቶ አይደገም። ብረት የተሸከመው፤ ያልተሸከመውን ሲያገኝ በመል የተቀጠ ከልሆነ የፈለገውን ነውና የሚፈፀም፤ እኛንም የገጠመን ያ እጣ ነው።

‹የነገር መጀመሪያቸው ቤትና ወንድን መለየት ነው፤ ስለሆነም ከበሬን በግዴታ ያልተገፈፈች ሴት አገኛለሁ ማለት እንዲያው የመፅናናት ነው። ዝም ብሎ የቤቶች ገመና ሁዋ በሴቶች መሀከል የሚቀር የጨለማ ታሪክ፤ እህ... ሳወራው አይመቸኝም። እስከሁን ያልኩትም የደፍረት ነው፤ ይሰብጣል። ሰደተኛ አልቀበልም ማለትና ከደንበር መቆርቆር የወግ፣ ገፕ የያዘና የማያስተማማ ይሆናል፤ ግና በኢትዮጵያ ስደተኞች ሰም እንዲተሩበት ድርጅት በቁጥራችን ቀረጥ ከተባበሩት መንግስታት እየወረደላቸው፤ የደበደቡትን ደብደበው አፈር በማፈስ፤ "ይኸን አፈር አሸትተው፤ ቅመስውም፤ ሱዳንን እንጂ ኢትዮጵያን እይሸትም ብሉም አይጥምም ማለታቸው ወደእብደት ይመራል፤..› ብላ ስትጨርስ በውየው አደናቀፋት፤

‹ይሆንንእንኪ ጨዋታ ብለሽ አትጨምሪ፤ እበሻው ሲጠግባቸው የሚያናሱት ገበያ ነው። ይህን አትንገረው፤ ብዙ ተጋበኛ የጌይ ሰደተኛ ሞልቷል።› ሲል ሰጠኝ፤ ግሰቱ ምንም መልስ መስጠት አልፈለገችም፤ ዘለለችው፤ እስተያየቱን ያስማጉደፍ ይመስል እንጂ ለትችቱ መልስ መስጠት ያጠራት አልመሰለኝም። አሊያም አደብ የገዛች ተንታኝ ነች የሚል እምልከም አድርብኝ ይሆናል። ብቻ፤ ይህን ዘሳ ቀጠለች፤ ‹ያለፈውን አሳልፈን መሀል አገር ገብተን ደግሞ በየቀኑ የተደየነው - ደህና ቀን ይወሳል ብለን የተነሳንበት፤ ደህና ሊሊትም ያደራል ብለን የተጋደምንበት ጊዜ አጭር ነው። አሁን እርሱ እራሱ (ጋዜጠኛው) ተዋበ፣ ገዳሪፍ፣ እምራከብ፣ በሌሎውም ሁሉ ነበርኩ ብሏል። መጀመሪያ ነገር፤ የኛ ሰው ሲገባ የሚከተመው በጎድ ነው። ትግሬ በጎድ፤ ጉንደር በጎድ። ገዳሪፍ ሰንደርስና ከእስራኤሎች ጋር ግንኙት ሲጀመር ግን ተጣታ የብቻ መሸሸጊያም ተበጅቶ ነበር። ያው የትግሬው ከደላና የጐንደር ፈላሻ በጎድ ገጠሙ በመሄድና በገንዘብ ከፍፍል ጠብ ሲሆን በቀር።›

‹ለምን ነው ትግሬ ቤተእስራኤሎችን ከደላ፤ ጉንደሬዎችን ቤተእስራኤሎች ፈላሻ ያልሽው፤ ከደላ ማለት የሁሉም ሰድብ አይደለም እንዴ? የቃላት ግጭት ይሆን?› ይህ የኔ ጥያቄ ነበረ፤ የጋዜጠኛው አልነበረም።

‹የቃላት ግጭትም አይደል፤ ፈላሻ መባል በጐንደሮች ያደላል፤ ከደላ መባል ደግሞ በትግሬ በኩል ይጠናል፤ አሁን ትርብ ጊዜ ነው ሁለቱ ቃላት ከልል መለዋወጥ የጀመረት፤ ግለት ትግሬዎችም ተደርበው ፈላሻ መባል የጀመረት፤ በትግሬ ከፍሊ. ሀገር ከደላ ማለት የጅ መያ ያላቸውን ሰዎች በሙሉ የሚነካ ሰድብም ሆነ የሙያ መለያ ነው። በጐንደር ከደላ ግለት ቡዳ ግለትም ይሆናል። ቡዳ በግለትና ፈላሻ በግለት ግን በጣም ትልቅ ልዩነት አለው፤ ፈላሻ ማለት የይሁዳ ዘር ነው። እይሁድ የሚለውን የክርስትያን ሰድብ ይመስከታል። በክርስቶስ ላይ ያመፁ ብሎም ከሀዲ ግለት ነው። የሚገበው ከሆነ (ጋዜጠኛውን) በጐንደር ገፕ ሲሆን ፈላሻ፤ የይሁዳ ዘር፣ ከደላ የእጅ መያ ያለውን ይጠቅልላል። ቡዶች ምንጊዜም ከይሉች ናቸው፤ ሁሉም ከደላ ግን ቡዳ አይደለም›

ለጋዜጠኛው ልተረጉመው፤ ያልተጠየቀ ጥያቄ ነበርና፤ ጠላቶቹን ጊዜና የተናገረችውን በመመዘን ምን እንዳለች እንዲይጠይቀኝ በመለ ተወጣሁት። ትንሽ ዝብዝክ ከወራን (መወራከብም የጨመረ.. ልሸፍን የምክርከበት መላ ነጥር ስላልሰራልኝ) ያልጨረሰችው ነገር እንዳለ ሊያስረዳት እድል ሰጣት፤

‹መንደር-መንደር ነበረን፤ የኛው ሰው ከፖለቲካ ነጣ ነበር፤ ጉዳያችን የማለፍ ብቻ ነበር። ሌላው ግን የየራሱ የሆነ የፖለቲካ ውክልነት ስለነበረው በተባከረ ቁጥር ሲተራረድ፣ ሲመታደረ መገበያ ያመቸውና "በደረቅ አበሳ እርጥብ ነደድ እንዲሉ፤ ለኛ የተረፈን ዝርፊያ፤ በትርና ሌላም በደል የወግ አልነበረም። ገና ለገና የመኪና ድምፅ ሲሰማ፤ መቸም ሰራቸው ከኛ የተለየ... ሰባም በጣም ያገቡ ናቸው፤ ባይግቱም ከንዳቸውን ሲያዩት ባህር ያስገባል። ይህ አንድ ሀሳብ ነበር፤ ባይመጣም እንዲመጡ ነበር የሚነጋውና የሚመሸው።

‹ሌላው በከግሬ የሚፈጠር ብጥብጥ ነበር፤ አልክል ለምኔ ያለ እስላም አገር ስለሆነ፤ በነጋ በጠባ ፍተሻ እየተባለ የሚደረገው ዘመቻ ብዙ ሰው ጉድ ሰርቷል፤ ብዙም ሸብቧል› ብላና የቧን በኩል እንደሀ ደመደመች።

ጋዜጠኛው የትኛው እድራሻውን የያዘ እንደሆነ ያልተረዳኝ ብጣሽ ወረቀት ለሰጠኝ ሰጥቶትና የሚፈሩውን ትጂ-ታሪክ ሊልክለት ቃል ተለዋውጠው ቤቱን ተራምደነው ወጣን።

ተብጀና ዘፈን

የኃዜጠኛው የምርምር ጉዳይ በውዝፍ እንዳለ፤ አሁን የዳንሰኛዋ ፈንታ ተጠዶ። እሱን ሸኝተን እዚያ ነገረኛ ሰፈር ተመልሰን ገባን። እንደኔ ቀደም የተሰመደቻትና ሰምሪቷን ያወቀች ሀበሻ ከሰፈሬ ውስጥ የዛር ውዝዋዜ ሊያስነሳ የሚችል ድግስ የተጠነሰሰበት ቤት እንዳለ ሹክ አለቻት። ይህ ትርኢት የተከጀለበት ክፍል መግቢያ መውጫዋ የሆኑ ሴትዮ ቤት ስለነበረ «እንዴት ዋሳችሁ!» ስትል ወጥተው ተቀበሏት። እስክስታ እንደምታጠና ሁሉም ያውቃል። መቅርፀትርኢቷን እስክትራትምበው እዘጋጅታና (ይኼኑ የዛር ጉሪ ልትቀርብ!) ተደራጅታ ገባች። የጉረቤት ጥቂት ከበሌወችም እግር-በግር ተከለው ተቀሳቀሱን።

እውነትም የዛር ዳንስ ድግስ ይመስል። በመሰረቱ፤ ድግሱን ያሰጣሉት እቢታቸው ከናታቸው ቅይስት ጋር የተጉግጉመበቸው ልጆች ናቸው። ዛሬ በበታቸው ላይ ያሰደረውን አንዳንድ የመብሽክሽክና ጤና ማጣት ተፅእዋ ለመለግለድ የተጤኑ ነው። በእንዲህ ያለሁኔታም ትይስት ተለምዋ ነው የሚወርድ። ይህን ሊያደርጉ ከበሮ ሲደበድቡ ቅኝቱን የሰሙ ባለዘሮችም ቤቱን ሞሉት። ጥቂት እንደተቀመጥን፤ ከባብሉቹ በለትይስት ሚስቶቻቸውን እየጉተቱ ማስወጣት ጀመረ። በመንገድ ላይ የነበረም እንዳይገቡ መታገዳቸውን ሰማን። የመቅርፀትርኢቱ ቀደሞ መታየትና "በራዲዮ መግበትን ሰለፊ ነበር ይህን ያሰወሰናቸው። ስለሆነም የዳንሰኛዋን ዝግጅት በደ አስቀረት። እቃዋን አጥፋ፤ ዛር እንዴት እንደሚያደርግ ማየቷን ግን አልክለከሏትም። በሬት ያሰየችው ጉዳይ ነበርና ይህን ቀን ጉሪ አየች። «አንዳንዱ ያበሸ ለጋዘር ያለትዋ ሰሚያመሳግድ በተሊብኛን ማስገበቷን ትተውን» ባሉት ከበሉች እንደታጃብን የዛር ምልጃውና መለግመኑን ክልተን ሁኔታው ወደሌላ ያልታሰበ እቅጣጫ ተመራ።

እያ ተብጀና መሰል ሽማግሌወችም የተቀገኙበት አጋጣሚ ስለነበር የሀበሾችን ዘፈን ፍጥረትና ስራ (ዳንሰኛዋ ባልመተረቸው ጉዳና) በሚመለከት በስክፊትነው ውይይት ተብጀ ጀግሪ አቀንቃኝ ሆኑ። በንዳንድ ሁኔታ ልንቀኛቸው ሞክረን አልተሰከም፤ ፊር እየለቀቁ ሲያስቸግረ ከታያቸው ሀተታ መሀል ትራሚ እይጠፋም በግል እንዲያው ልቅ ዝርፊያቸውን እንበለልጊም ተውነው።

«የዘፈን መምጫው? መሰረታዊ ግንዛቤን ስትወስድ ልጅነት ነው። በልጅነት ይሉኛልን እታሰበውም። ሁሉም ነገር ነጠ ሁዋ

ይታይሀል። በሌላ ገፕ እድሜ መገፋት ነወር ማበጀት ነው። ስለነፃነት የምትግረው፤ ለእርጅናህ ጊዜ የነፃነት ብጠሽ እርሽ የምትጥለው በልጅነት ነው። እድሜ መገፋት ነፃነትን ማሰርና ልጅነትን ውግዘት ነው። ይህን ከልብህ ጠልና የመቢያን ዘፈን መነሽ እብረን እንመርምር።

«ሀፃኑ በገኘው ይዘፍናል። ጉበጉቡ፤ ሀፍረትና ነወር መሰረት የጀመረው ደግሞ የሚሸሽግበት ዘዋሬ በታ ይመርጣል። እድሜ እየጠለቅህ ስትሄድ ያስምክንያት የሚሆን ነገር የለም። መዝፈን ሲያምርህ ምክንያት መፍጠር የግድ ነው፤ በልጅነት ግን ሲታይህ ማድረግ ብቻ ነው።

«ሰው ሁለትጊዜ ይወሰዳል፤ እትብቱ የወደቀ እለትና እርጅና ሲስት የሚሉት ከእውቀት የጠለቀ ሰው የዘረፈው ንግግር ነው። ልዩነቱ ግን በልጅነት ያነበኸው የህይወት ውዳሴ (ተመክሮ) በእውቀትህ ዘመን ይጠቅማል። የቱ ሰወች የታዛቢወች መስተዋቶች ናቸው። ዳግሚያ ልጅነቱን የሚያየው የቤተው ባይሆን የሚያጋመተው ሰው ነው፤ በሰተው ላይ ልጅነትን ማየት - ታዛቢው ከሰተው! የቱተውግ እንገዲያ ያለበትን አያውቀውም።

«ሀፃን ልጅ፤ አይኑ ይበላቀጥ፤ እገሬ ደምቢያና ፎገራ ይምታ ግድ የለውም። ቀደም ነገሬህ የል፤ እድሜ የዋጠው ነወር ሰሪ፤ ሀፃን እንደፈለገው ደንክሬ ነው። ከጉዳይ የሚጥፈው ነገር የለም። የሰውነት ገሬቱ የሚበጠው ከዚህ ጊዜ ጥሬቱ ነው። ገሬት ማለት ማድረግ አይደል! ፈረንጆች በዚህ በኩል ውብ ተሰብመዋል፤ ሁሉን ነገር ግልፕ ማድረጋቸው አንዳንድ ጥቅም እንዳለው ይታየኛል።» ሲሉ፤ «ምን ማለትዎ ነው ተቢ? ያሁኑ ዉዋታዎ አጠጣሉ እንዴት?» ብየ ጠልቃ ገባሁ።

«ግልፕ ነገር ነው ያልኩት፤ ይህ በኛ በኩል ነወር የሆነው፤ የተቆጣመጠ አለባበስ፤ ገላ አስቶጣሪው ልብስ፤ ሰድ እትጋመጣቸው፤ ያለወግ ዝሊያቸውና የመተጣጠፍ ነገር ማለቴ ነው። አሁን በኛም ቢሆን፤ ትግሉ፤ ንጥቂያው፤ ወንጭፍ ምሪዘው፤ የወገብ ማስሊያ በትር ሹልኪያው፤ እመርታ ውድድሬ፤ በራስ መቶመና ሌላውም ሁሉ ፈረስ ግልቢያው፤ እንቁር (ገና) ጨዋታው፤ ይህ ሁሉ ፈተና አለበት። ገና፤ ብቱው ለወንድ ብቻ የተፈጠረ ነው፤ ወንድ እንጃ ሴት ስታደርገው እላየሁም፤ ክጠራሁት ነገር ሴት ከገባች፤ እይኗን በጨው እብሽ ሀፍረቷን የከሳች ናት። በፈረንጆች ግን የሆነለት ከተገኘ ሴትና ወንድ አይልም። እንዲያውም የቤቷን መመናጠዝ ወንዱ ሲያትተው አይቻለሁ። እንደጠቢያ ሴት ጥንክርናግ የዚህን አገር ድፍረት ብታገኝ ስንት በተሰራ ነበር፤ ግና ያልሆነ ነው።» አሉ። ይኸ

ዉሃታቸው ለጀመረት ሁተታ የተበጀ እንደሆነ ቢረዳኝም ግኝንጣቸውን የሚያስቡዝ ጥያቄ ማቅረብ በወደድኩ ነበር፤ ግና ግጠብደፈ ያስተፋፍረናልና ይሆን ዘለልኩት።

«መልካም፤ ብቢ ወደዘፈን ታሪክም ይመለሱ»

«በመሀል ወጣ ነገር እያስገባቹሁ!

«እንግዲህ ዘፈን ማለት ፍጥረት አይደለ! የምንሰማው የዚህ አገር መዚቃ ሁሉ የተፈጠረው ከሚንጋጋው የመኪናና ፋፍሪካ ውኸት ነው እራስ አግሬ በሞተር የሚሰራ። ምን አለፋሁ፤ ዘፈንን የምትሰራው ከከባቢህ ፍጥረት ጮኸት ነው። መቢያ ባለው ፍጥረት ልክ።..

«አሁን ብቻህን ቆጭ በል! ዝም ብለህ አዳምጥ፤ አሁንም አዳምጥ፤ ከግደ ተቀምጦ የሚያደህ ታዛቢ በፀጥታ የተጥፐከ ይምከለው፤ አንተ ግን የተጥፐከው ግሊሆን ያሬደች፤ የዘፈን ጠቢብን ብትለውም ይሆናል! እና እነሱ የደረደሯትን ያህል የለጠ፤ ኧረ እንዲያውም እናብጀው ቢሉ የማይሆን የኪነት መደበል ጆሮህን ያጅበዋል። እኔ ታዲያ፤ የዚህ፤ የሰው እጅ ያልተጨነቀበት ውዘማ በልቶ አክ ሄድ አይገበኝም። መልሸ፤ ጆሮ የሚሰራው ይሆን? እላለሁ። መሰመር የሚይዘውና የዜማ የሚሆነው ጆሮህን እረ እሰኘተህ ለፍጥረት እንቅስቃሴ ስትዳርገው ነው። ጠእምም የሚመጣው ዝም ብለህ ስታዳምጠው ነው።

«ለምሳሌ፤ ከብርድ ላይ በረ እየቅረቀርክ ተቀምጠህ ይሁን፤ እንበል፤ ከንገትህ ግደም የሆነ እደፍ ነገር ያሽክክሁ፤ በጋቢህ ውስጥ የተጐነፈውን እጅህን ወዳንገትህ ስትልክና ኸዋኸዊ ...ክው፤ ከላይ ነፋሱ ከሚሰራው ኪነት ጋር ሲታከል ተሰምቶ ...ይታወቅ የማሲንቆ ምት ትሰማለህ፤ ጋቢህና እጅህ ሲታከክ ሌላ ይሆናል። ከጆሮ ግንደህ ግደም ምን ሳትነክክ የሚፈጠር... መምጫውን የማታውቀው፤ ዝም ብሉ እህ! እ! ሁ! ህ! ሁህ! ውህ! ... ድዳት! ብራት እያለ፤ ሌላም አይነት ዜማ እየሆነ ...ቀጥል። ዝም ብለህ ከቀጠልክ በተቀመጥክበት እንጉላጀቶህ የምትነቃው ተፈንግለህ ነው።

«ዜማ የሌለበት ቦታ አታገኝም፤ በመንጠሬ፣ በጉልጉሌው፣ በው..ው፣ በቁጥቋጦው፤ በዋልክበት ነገር ውለህ ማታ ፍጥረት ተሸክፈ በምትልበት ሰአት የዋለብህን ጭቃ አለቀህ፤ ወይም ላጋኸ (ግሳት) የበቃህ ትሆናለህ፤ እድፍህን አወርዳልህ፤ የምትበላውንና የምትጠጣውን ከውነህ፤ እግዜረን የሰማዩ ጌታ፣ የምድሬ ባለቤት፤ ይኸው፤ የቀን እብድህ የሌት ግንድህ መጣሁልህ! ብለህ ስትጋደምና አለም በሙሉ ወደረፍት የወረደች ሲመስልህ የሚመጣውን ዜማ ሆን ብለህ አዳምጠው ልዩ ነው። የቀን

እንቅልፈን ሱስ የቀናው እንዲያ ያለውን ዜማ ለመቅመስ ስጋደም ነው። ከታራው ሲበጠብጠኝ ንዴቴ ገደብ የለውም። ስጋደም እንዱ ተያዘኝ፤ ሌላው ተተከ፤ ቀጠነ፤ ወፈረ፤ ያመለጠኝ ተመልሶ ቢመጣ ምን አለበት? ሲልና ሌላ የዳንኪራ ዜማ ሰመጡ እንዲያም ሲል ዘለላው ድምፅ ከደረሰበት ልደርስ ስከተል እቶ ስመመንና እንቅልፍ ጤና ይሰጥልኝ ይሉኛል። ያለም እርፈት ይለህል ያኔ ነው ስትተኛ!

«ሌላ የዘፈን መምጫ ጉዳና የሚመስለኝ፤ ከወንዝ ዳር ስትቆም ልብህ ውስጥ የሚሳለው ኪነት ነው። አገር በተዘበራ ውኸት ያልታመሰበት ሲሆን፤ እየተበጠረ የሚነፍሰው ዜማ ልዩ ነው። ዙሪያ ከበቡን የሚገዛው ስመምተኛው የወንዝ ዝዛና የፏፏቴው ዜማ ነው። ከዚያ የሚመጣውን የዜማ ቅንብርት፣ ሽህ አይነት ከበሮ፣ መቶ ክህምባ ማሲንቆ፣ መእት ክራር፣ በንደኛው ጆሮህ ገብቶ በሌላው ዘልቆ አገር የሚፈታ የሚመስልህ የእምቢልታ መንጋ፣ ሌላም ሌላ ብትደረድር፤ በዘጠና ብትቶኘው ከላይ የሚዘለውን ውሀ ፈጠራ ይቅርና ከባህሬ ወለል የሚንተረውን ዜማ ከሰር እጅ ያንዱን እጅ እርቦ ያህል አትሰራም። ልሰራ ብትል ደግሞ አይሆንም፤ ምነው ማለት ይበላሽ እንደሁ እንጂ እንዲያ በዝቶ ጣእመ ዜማ አይወጣውም። ከውፍረት - ውፍረት፣ ከቅጥነት - ቅጥነት አበራይቶ ለጆሮህ አቀባበሉን ሲያሰምረው፤ ከላይ ሲወርድ፤ ሿ እለ ብለህ ከታች ዱፍ ሲል፤ ከንጥረቱ የተመለሰውና በየር ላይ ካረገው... ከፈተኛው ሂሳ ከለው ጋር ሲገናኝ የሚመጣው ነገር፤ ከቋቱ ወጥቶ እንዳገና ከጉምቱ ተጋጭቶ ወዲያው የሚሰመው ውሀ የሚሰራው ጥበብና ኪነት ውበት በፈቃዱ ብለህ ዝም ነው፤ አፁብድንቅ!.. ገና፤ አድማው ከውሀው ዳር እንደቆመ አይደል ይሆን የምንግርህ?»

«እም! ገና ከዚያው፣ ከውሀው ዳር ነን... አባይ ከፏፏቴው፤»

«እንዲያ፤ ውብ ይዘሀል፤ ይህችን ነጭ ውብ እያደረክ ጨዋታየን አቅማት! ከይንታ ጨዋታ አልገባንም። ይኸ የዳርዳርታ መሆኑን ንገራት!»

«ይግፊ፤ ውብ፣ በጣም ውብኛ ይዘዋል!»

«እግዜር በበጐ ይበልህ!

«እም! እንግዲህ!

«ከግራ ከቀኝ፣ ከፊት ከሂላ፣ እንደህ ወደኩፍቶ ሰማይ ደግሞ ሰአት - ሰአት አለው እንጂ፤ እድል ሲሰጥህ ትሉ፣ ወፉ፣ አግግሱ የሚያንቀሳቅሰው የቅጠልና የተክል ዘር ውዝዋዜ ሁሉ፤ የውሀውን ዜማ በቃል አወራረድ ሲያጅበው፤ የውስጥ አካላትህ

ይነዝራል። ያኔ፤ እንደፉጨት፣ እንደማንጉርጉር፣ ተረርቶም መሰል ነገር ማለት ያሰኝሀል። ወዲያው ጠርቶ ባይወጣልህም በቅጠቅጡ ያልከሰከሰሀል። ሆኖም ከሆንክ በኋ። እንደወጣ ይወጣ ትሞህለህ፤ ቅኝትና ስልት የያዘ ዜማ ማንቆርቆር የሚወጣው ቆይተህ ስታሟሙተው ነው። ከበከብ ሆነህ ከወንዝ ዳር ስትቆም የሚወጣህን አታውቀውም፤ በስልት ባቅዘፍንም በልክ የዘፈንክ ነው የሚመስልህ፤ ሲታሰበው ታልህ ይገራና ብጤ ዜማ የምትደርሰው ያኔ ነው። ቅንልህ በፈታዱ ከሚወጣው ዜማ ጋር የገረረ ጉሮሮህን ልታጣጥመው ነውና ባይሆንልህም መቸም የመሰለ ነገር ይወጣል። ይህ ከፍጥረት ያጊደን መሰሉ የሚታየን ዘፈን ሁሉ ነው። የዝንጀሮ ጩኸት ቅኝት አትለው የለሳ ይሆናል፤ የሌላ እንደሁ ያለ እንዳደበል የሚመስልህ ነገር ታጠለታለህ። መቸም አንድ ድምፅ ይመጣል! እንዳልከሁ የወንዙ በዜማ ወበቅ ሲቀሰቅስህ፤ ፉጨትም ሆነ ሌላ የጉሮሮ ጉርጉር ይጀምርሀል ብየሀለሁ። እንሰሳው፤ አውሬውም ሁሉ ዘፈን ያስተምራል። ጮኸት ጉሮሮን ማለት አይደል? ታዲያ ከማይው የሆነ አውሬ አው አው አው! ያለ ጊዜ አንተም በዚያው አይነት የመልስ ምት ትሰጠዋለህ። ዳንኪራ መፈጠሪያውም ይህ ሁሉ ኪነት በንድ ላይ ተሰብስቦ ሲገፋህ ነው። ምን አለብህ፤ ሰው እንደሁ እንዳያማህ ብቻህን። እንደልብ እናከሽ፤ እናከሽ! ያልከው ጊዜ የራስህ ድምፅ በጠረ መራጃ እየሆነ ስምረት ይለሁል ያ ነው፤ ዝንጀሮው አው፣ አው! ብሎ አንተ በመልስ አው! አው! ስትል።

ያወረውን ዜማ መልመድ በየትም ያለ ነገር ነው። ቆቅን ወዳጠመድክበት መታነቂያ ሰጆና በራሱ ዜማ ታታርበዋለህ፤ ከንፈርህን ገጥመህ ጽር ጽር ጽር... ስትል፤ ቆቅ ሆየ መሰሉ ፍጥረት ዘመረ ብሎ ይንደረደርና ወደመጥመድ ሲቀርብ ከጆርባው ያለ ባለአሽከላው ጊደኛህ ሌላ ዜማ - የሰው፤ ኧ-ኸ፣ ኧ-ኸ-ኧ-ኸ ብሎ ያሰማው ጊዜ ዘሎ ከማነቂያው ይደረገማል። በሁለቱም ገጥ ዜማ ነው፤ ይሆን አትርሳ! የራስህ ዜማ መጥፊያህም ይሆናል። ቆቅን ሁነህ እየው። አንድ ብለህ ቁጠር፤ እንግዲያ እንደቆቅ ያለ ጠርጣራ ፍጥረት አለ የሁም። ግና መጠቂያው የራሱ ዜማ ነው።

«በቆቅ ብቻ የሚደረግ ጨወታ አገባብ አይደለም፤ አሁንም በንተ በኩል አድርገን እንየው። ፍጥረት በመዚያው ሲጀነጅንህ፤ ከዳንኪራው ላበት ገዝተህ ሲመጣልህ፤ ከብት መንጃ በቅርህ የወደቀበትን የምትፈልገው ያኔ ነው። ከብቱም የማጃጃያ ዜማውን አብርህ ከመዋር የመጣ ያውቅበሃል፤ መጠመድህን ከሁኔታህ መገምገም ይችላል። ከውዝዋዜህ ጆመራ ላይ በግመሹ፣ በግመንዝቱና ከዚያም በሚወጣው ቅንፋሽ አጆብ ከዝላይና ከዜማ

ጋር ያገባሀል። ከቆምክበት ፍጥረት ጋር መጣጣምህን ታዝቦ፤ መሳቅህን ሲረዳ፤ በዝግታ እየጋጠ፤ እየተራመደ፤ እዘገረ እየተመለከተህ፣ ከመታጠሪያ ይደርስብሀል፤ ያኔ እግሬ አድርሸኝ ብሎ በቅርብ የታወቀ አዝመራ አይጠፋም፤ ተንክልኩሉ ይገባል። እምቡት ጋን ጠላ ሹመህ፤ በምሳ ጥንድ በሬ የሰራሁትን እኮም ፍጆልኝ ብለህ እንዳሳከርከው ባለደብ መቅን ተሰልፎ ሲያምም፤ ዘፈንህ ወደለቅሶና ሀዘን ይለወጣል። አሁን ዙሪያ ሜዳው ገደል ይሆንብሀል። በዙሪያህ የሚፈጠረው ዜማ ሁሉ መሀዘን ዜማ፤ ወዲያው በፋታ ተተኝቶ ያርፋል።

«ከብት የጋጠው አዝመራ የሌላ ሰው ሲሆን፤ ከዚያ የሚመጣው አፈሳግ መሳጆህን ስለሚያስጩንተው ጎዳትን መወዱ መሳ አለው፤ አንተን መውቃት። የሚከፍለውን እዳ ጎዱት ከንተ ጫንታ ላይ ይመጣዋል። በንዱ ከልወቃህ ነገም እንደምትደገም ያውቃል፤ ታዲያ ዱሳ አይቀርም። ለገናው ይህ ይታይሀል። ያኔ ፍጥረት አንተን አይሁን! የማታው የጠቅር እዳ ሲታይ እኩል ቀኑን የዘፈንከውን ያሀል፤ እኩሉን ወየታ ትማርበታለህ። የአይነታው በቅር ለቅስ ሌላ አይነት ነውና ያንን ለ ኋላ ተወው። በፍፁም ከወየታ ጋር በባህሪ አይገናኝም። ወየ ያለበቅር የምታደርገው •ዜማ ነው። የዚህን ልምድ ለሞቅ ተን ታደርገዋለህ። የዘፈን መፈጠሪያው ሌላ መንገድ አይታየኝም። እገር የሚታይህ ከለ ጨምርና እንዘጥ። መቸም በጨዋታ መተጋገዝ ያለና የነበረ ነው።»

«ተበጀው፤ የዘፈን አመጣጥ ታሪክም በቃ ይኸው ነው?»

«ምን ይቀረዋል? በልኩት ላይ አገር ሲያክል፤ ያልታየን ይታየናል። የማያክል ከሆነ ደግሞ ያልታዩሁትን አያኝ ይሆናል። አንድ የሚያደንቅ ሽማግሌ በለለበት ተሰድጆ! እቴ አበባ!» ብለው ታላቅ እህታቸውን ተጠሩ፤ «አንች በይሆን ትንሽ አታግኘም? »

«በመጀመሪያ የወንድን በኩል የዘፈን አመጣጥ ስትጨርስ የሴት በኩል ምንጊዜም ወደ ኋላ ነው፤ እከተልሀለሁ። ያንተን በኩል ፍጆ፤ እኸ! ጠፍቶሀል መሰል አለኸኝ!»

«ያንች ነገር! መልከም! በ ኋላ ሲታይሽ ትገቢያለሽ! በወሬ አማረኛ ከመጣች (ዳንስኛዋ) ደግሞ የጣቢያን በኩል ዜማና ዘፈን የቀራው ቅዱስ ያሬድ ነው ይባላል። የዚህን ጨወታ መነሻ ሲያዩት ተመልሶ እኔ ከልኩት ጋር አንድ ነው። የተናገርኩት ሁሉ ይገጥማል።

«የየዳን፤ የደጆንን ተራራና ገደል ተጠግቶ፤ እላየኸውም? በዚያ ክባቢ አልፈህ አታውቅም? ለኔማ፣ መቸም ራብጊየ ነበር።

በያሬድ ስም ክርስቲያኖች የሰሩት መቅደስ ከዚያ ግርጌ ነው። ብዙ ታምር የሆነበት ጉደኛ ሰፈር ነው። ጨዋታ ከተነሳ ቅዱስ ያሬድ እስራኤል (ፈላሻ) እንደነበረ ግልጥ ነገር ነው፤ እሠ ብየ ባሳሳው እንዲያ ይመስለኛል፤ ወይም በሁለቱም ገጥ የቆመ (ክርስቲያንና ቤተእስራኤል) መሆን አለበት እላለሁ። እንዴት ማለት፤ የሆነ ታሪክ አለው። ክርስቲያኑ ከሰራው መቅደስ ራብጊ፤ ጥርቡ ገደል በየሰምንቱ ቅዳሜ እየተከፈተ የእስራኤል ልጅ መገኛ እዚያ ነበር። አሁን በኔ እድሜ የታየ። የአለቱ ሳንቃ ሲከፈት እኩል ቀን፤ በመልስ ሲዘጋ እኩል ቀን ይከፋ ነበር። የመዝጊያው እከፋፈትና አዘጋግ ያማረ ዜማ ነበረው። ታዲያ በሩ የሰው እኩል ማስገቢያውን ያህል የሰጠ ጊዜ እስራኤሉ የሰንበት መሰዶቱን እየያዘ ገብቶ ዝም ብሉ የሰንበት ድግሱ አለም ነበር።

‹ውስጡ የማይዘለቅ የሚመስል አገር! ልሂድ ብሎ የሞከረው ሰው ግን መቼም አልነበረም። ጠዋት ፀሀይ ቶኖ ስትጠልቅ የጀመረ የሚያልቀው ማታ አግር ስትከል ነበር። እንዲያ ሲዘጋና ሲከፈት ኑሮ በመጨረሻ ታጎለ።

‹አንድ በግ ጠባቂ የክርስቲያን መንጨረት፤ የልጅ ነገር! ጠዋት በሩ መከፈት ሲጀምር በዚያ ገድም በግ እያለቀመ ይገኛል። የጣን አመል ታውቀዋለህ፤ "የጅብ አፍንጫ ጥምብ ሲያሸት ከመብረቅ ይቀድማል" እንደተባለው፤ በዚያው ልክ በግ ጨሌ ከረቅ ያሸታል። እየተስገመገመ እዚያ የተከፈተ በር ሲገባ ህገንም አብሮ ይገባል። በግ ሆየ እየለቀመ፤ እግር እየተራመደ፣ ከበረ እየራቀ ወደአንጋዲው አገር ይገባል። የዚሁን ልጅ ከበግ መንጋው ጋር መግባቱን ያየ አልነበረም። በገባሁበት ተቃኘች፤ በሚያስወጣ በር እወጣለሁ ብሉ ልቡ አስቦ ኑሮም እንደሆነ አልታወቀም። የቅዱስ ያሬድ በር ሲዘጋ በግና ውሜጭ ሆየ እዚያው እንደተዘጋ ይቀራል።

‹ካለሰምንት ቅዳሜ አይከፈትም ነበረ አይደል? ሳምንት ሙሉ ልጅ እስከበጉ ሲጠፋ ባለቤት ሆየ ከፈሉን ሲያለቅስ፤ ከፈሉን ደግሞ ልጁ ከቅዱስ ያሬድ በረከትና ቃል ያመጣል ብሉ ውስጥ ውስጡን ሲደሰት ይሰነብታል። አገርም ውጤቱን ሊያይ ነቅቶ ጠበቀ። በሰምንቱ በር እንደልማዱ ተከፈተ። ልጅ ያለቅጥ ወፍሮ፤ በግም እንደጉድ ሰብቶና ደልቦ ወጣ። የበጉ ውፍረት ከጨሉው እንደሆነ ግልፕ ነበር። ልጁ የወፈረበትን ምክንያት እዚያ የተገኘ ሲጠይቅ፤ የማይታዩ ሰወች ሲንከባከቡት፣ ሲደክመው ዳሰውና ዳብሰው፤ ሲጠምነው አሽተው፤ ሳምንት ሙሉ የአትክልትና የፍራፍሬ ዘር ከምርጥ ምግብ ጋር ሲቀልቡት እንደከረመ ተናገረ። በግ መቅርቀር ከጀመረበት ጊዜ ጀምሮ ጠዋት በቀስቃሽ ያልተነሳበት፣ የስሜንን ብርድ ታውቀዋለህና በዚያ

ቅቱን ያልተመታበት፣ በግንም ቀበሮ ይጥልብኛል ብሉ ያልተሰቀቀበት ያን ሳምንት ብቻ ነው። የቅዱስ ያሬድ የተአምር በርም ልጁ በወጣ በሰምንቱ እንደዘወትሩ ተመልሶ አልተከፈተም። ታጎለ። ያሬድ ታዲያ በጣም ታሪከኛ፣ የቅሳንት ሰው፤ የዛሬ ቅዱስ መንፈስ መሆኑ ግልፕ ነገር ነው።

‹ያሬድ ዘፈንን የጀመረው ምልኪት ተከትሉ ነው፤ የመፍጠርንና የመቀኘትን ነገር ያነሳው ከትል ተነስቶ ነው አሉ። ሁሉም ነገር፣ ምክያት-ምክያት አለው። ንጉስ ዳዊት የበገናን ልቅና የተቀኘው በቤት ፍቅር ተይዞ፤ ያሬድ ደግሞ ዘፍ መውጣት አቅቶት ሲንከላወሱ ሲወጣ፣ እንደገና ሲወድቅ፤ ተመልሶ ቅንሽ ቀረቶኝ ሲል እንደገና ሲወድቅ፤ ምን ያለፋሀል፤ በጭንቅ፣ በመከራ፤ በመጨረሻ በጣም ደክሞ ያሰበውን ዘፍ በሰባተኛው ከዘለቀ ትል ነው ያን ሁሉ የሚነገርለት የዜማ ጥበበስንክሰር የተሰበመው። ያኔ አንተ ሁነህ ቢሆን ዋር ያንን ባለመያ ትል ደፍጠሀ ነበር የምትገለው። ግና፤ እንዲመለከተው ያደረገው የእግዚር ውቃቢ ነውና ከመግደል ይልቅ አፉን ከፍቶ ሲመለከተው ዋለ። የነበረበትን የአእምሮ ድድብና በትል ምሪት አጠዳው። የፍጥረት ልዮነት ይገርመኛል፤ ስለሆነም የያሬድ ዜማ የተቀኘው ከፍጥረቱ እንቅስቃሴ በማንሳት፤ የንጉስ ዳዊት ሊሳ፤ የቤት ወበት!

‹አሁን፤ ሌላውን ተወው፤ ይኸ ተዘዋሪው፤ የወንዙ፤ ሰመን ብጠራውስ ምን ይላል? እዚህ እንደሁ፤ ከየትኛው ሜካና ጃብጃባ የለበሰ ጥቁር ባህር አሊያም ሳጣ ገደል እንዲልተገኘ ነው? ፈፋእንኳ የሌለበት መናጢ አገር! ሰው ግን መናጢ ነው፤ የማይሰራው ነገር የለም። እምልህ፤ የወንዙ ፍጥረት ከበሮና ግቢንቶ ከኛው ቅንሽ ይበረታል፤ የፏፏቴው ምት ግራ እያጋባም እንደሆነ እንጃ! በጣም ሀያል ነው። መቼም ከኛው በጣም ልዩነት አለው።

‹ሀይል መፍጠርና ጉልበት ምንጊዜም በእጁ ነው። ይኸ ይሁን ከለ ይፈጠርለታል፤ እኛና የጅን ዘር የምንለያየው በዚህ ነው፤ እሱ ባፉ፤ እኛ በጉልበታችን እናድራለን። እኛ በጣም ለፍተን፤ እሱ ግን ሁን! በማለት። እግዜር እዚህ ላይ እጣ በማደል ተሰብቷል፤ ማን ያውቃል? እንዲያ ማድረጉ የመለበም ይሆናል፤ ነፋስ የሚሆን ነገር!.. የጅን ስልጣኑ የደረሰበትን ባየሁ እንዴት ሸጋ ነበር!› ሲሉ እህታቸው እንደመዳጨር ያጉቷቸው በድንገት ተተኩ፤ ‹አለኸኝ!› አሉ። ዜማዊና የፍቅር አጠራር ነበር።

‹ያንተ ነገር! ከኛ ስልጣኑ የወንዙ (ጋኔል ያለማለት ልምድ) መስልጠን ብዙ ይርቃል ብለህ ነው? ከዚህ ሳይሰ ልብም እላለክ፤

የጎደለብቅን ነገር፤ መቸም ፈርተነው ነውና የምንጥረው፤ እንዳልከው ይሁን፤ በልጦ መሰልጠን የጃን አይመስለኝም፤ ከነገረቀደም መዘወር የሚያበዛው እኛ ቀያልረበ ብለን በጠልነው እጠቢ፤ ፈርስና በሌላውም ይኸን በመሰለ ቆሻሻ ነገር ሁሉ ነው። ከልክስ ጃን የሚጥረው በኛ ተገንና ዙሪያ ብሎም በኛ ቆሻሻ ትራስ ነው። የሆቅ ሲሆን ፉከክረና ስራው ሁሉ ከኛ ጋር ነው። ከኛ ያየውን አስበልጦ አይሰራም አልልም፤ ይሰራ ይሆናል። ብዙ መላቅን ግን ተወው። የማናውቀው ነገር ኑር! በድንገት ሲገጥመን እንኪ መለመላ እርቃንስጋውን ነው የምናየው፤ የተለበለበ ግንድ!» ሲሉ፤ ያያ ተብጄ ፊቅ ተፍታቅቶ ተንሰራፉ።

«እቴ እንዴት! ውብ ብላሽል፤ ዉወትሽ የእግር መጣያ አለው። አንቺ ያልሽው እንዲያ ሆኖ፤ ራቅቶ መሆን የራሱ ፈሊጥና ጣእም ይሆናል፤ በኛ መልበስ ይሰቅ እንዲሆን ግን ያውቃል? እንዳሰው ነዲይ የሆነውን ገኖሞሽም ይሆናል፤ እንዳበለዙፉን በወርቅ ተንቆጥቁጦ ለብሶ የሚከሰት የጃን ዘርም ይገጥማል። የጃን ባህሪ እንዳሰው ብዙ አይነት ነው። እተዋ እንዳሰችው፤ አንተ ውብ አድርገህ ያበጃኸውን፤ አፍንጫ የሚነውኖ፤ ጀርሆን የሚጉትት ነገር፤ አካልህን የሚያስወብ፤ ሌላም ብዙ አይነት ነገር ይጥራል፤ ያውድግን ነገር እንደ ምሳሌ ወሰድ ለፍተሀና ቀልጭ አድርገህ ያናፈስከውን እህል ልትጭን፤ መጫኛ፤ አቅማዳና እህያውን ስታሰላ ጃን ሆኖ በጉን በማይታይሆና እንዳሉ ሰወር በሆነ አቅማዲ ተስፍሮህ ጃው ይሳል።... ያልሰፈርከው ነገር እንዴት መነሳቱን ተረዳኸው? ቅል ይሆናል፤ የሞኝ ጥያቄ! ግና እታበባ እንዳሰቸው አብረነው ነው የምንጥረው። ከምርቱ ሲጉድል ታውቀዋለህ። ብዙ መለኪያ አለው በዉዳው ጊዜ ዛላ እንሳሱና ክንድ አመነጣጠሉ፤ በድብታው ወገብህን እጠማመኑ፤ በክምሬ ድልደላ እግዚእ! ስንቅ ጫን ይጠጣ ይሆን? ብለህ የቷመጥከበቅና የክምሬን እርብራብ ተረግጦ ሲያንኩተው፤ በክምር ፍርሽው ደግሞ እየር ከለዛ እንስቶና እብጦ ስቅንሰንስው ከገለባው ይልቅ የፍሬው መፍጠጥ፤ በሬ ማሄዱን ስትገባ ደግሞ ማሽንህን አገላብጥ ስቅለው ፍሬው እንዳእሸዋ የበሬ እግር ሲገታ፤ መለኪያው ብዙ ነው። እኔ አሁን የከመርኩትን የጤፍ ክምር ባይን ግምት ይሆን ያህል ጫን ይወጣል ከልኩ በሰፍር የሚመጣው ከልኩት በልጦ ነው። ስቅገምቅ ጡር እንዳይሆንብኝ አግነህ አትናገርም። ሆድህ ግን የሚወጣውን ያውቃል።

«ከማጀት ወስዮ በተወከው የተሟሟተ እህል ባይቀር ይመጣብሀል። መልክም ሴት የተጨነቀችበትን ድቀስ፤ ምጥን ሽሮ፤ የተፈጨ ዱቄት - ምን ያለፋህል ለክራሞቱ ብላ ያስናዳችውን እጅ

የዋለበት ነገር፤ ለእፍ ግብዣ የደረሰውን ሁሉ በጉን ይሰልባል። እንዲህ ያለው የወንዝ ፍጥረት ሲገጥምህ ለዋቂ ደብተራ የምትከፍለው ወጭ አያሌ ነው፤ ያውም ጠንካራ ደብተራ ከተገኘ ነው።

«ሌላውን የጃን ባህሪ ስንሰልለው በጉ ጃንም ይገኛል። መልሰህ ያውድግን ታሪክ ወሰድ፤ ላውድግው እግግስ ብለህ፤ ውብ ስቅዳግስ አይነታ መቿዳሸው ይቀድማል። የዳገስከውን ብቻ መስዋእት አድርጉ የምትሰፍረውን ብዛት እንዲሰጠው ከማዩ ንጉስ - እግዚር፤ የምድሬ ባለቤት - አብሮ አዳግ ከሚኑ ቀሊ፤ ያበቴ ውቃቢ - የደንጉርሆው አደባር፤ አደራህን! ምርቴ የተከዜን እሸዋ ይሁን፤ በጭንቅ በኩል የሚጥረው ጭንቀት በኔ ይጥና፤ አጥግበህ የደስታ ፈረስ አድርገኝ፤ በእለም የተዘራህ ከሰው እጋኸ ሀይል ሁሉ እዚህ እውድግ ላይ በ-ረ-ኸ-ት እወርድ! ቅሰዋለህ። እያንዳንዱ ሀይል እቅፍቅፍ ስቅል በሚረጨው የምራቅ ዘለላ ልክ ከውድግው ላይ እንዲረግፍ ቅጋብዘዋለህ። ምራቅ እንዲያ አረብርበህ ከሰውን ደስታ የሚወደው ብዙ በጉ እመል የያዘ የጃን ዘር ሁሉ በቅርብ ያለ ይሆናልና እንደተማለልከው ያወርድልህል። ይህ በበጉ በኩል የሚሰለፈው የጃን ዘር ነው። ከዚህ ስታልፍ ደግሞ፣ ጥቁር ፍየል፣ ዳልቻ በሬ፣ ቀይ ዶሮና ሌላም ይሆን የመሰል በሚወደው ስእቅ ጣሉልኝ የሚል አለ። የበረው ዋጋ ይጉዳህ እንደሆነእንጂ ስጋውን የሚበላው ሰው ነው፤ ደሙን ብቻ ከጠራ አፈር ላይ ታፈስታለህ፤ ስጋም የሚሰልብ ይጥራል፤ ግና ያኔ አይኑ-አጥጃ ስለሚሆንብህ አይታወቅህም ይሆናል። ደም ሲሆን የመጀመሪያውን ጠብታ እንጃ ሁሉ አታፈስውም፤ ዉሻህ ምን ሊበላ? ከዚያማ ምን ቸገረህ የጠጣ ቢጠጣው! ሰው በእውቅ አላቅርብለቅ እያለእንጂ አንድ ነገር ስቅለምነውና ስቅለማመጠው ወደሰው ደም የሚተያይ ዉከኛ አረመኔ ጃንም አለ።

«የእተዋ ዉዋታ እውነት ይመስላል፤ ጥሊያን ብዙ ጋኔል አፍዋ፣ ከብረት በተሰራ ጋን እያስገባ ወስዶ የየበብ እውቀት አብራርቷል ብለን እናማለን። በግልጥና በዳባባም የተወራ ነው። እኔኪ እንዲያ በተደረገበት ቦታ አልነበርኩም፤ እተዋ "ጋኔል ባየው ይጠናል" ያልሽው ልክ ነው። ጥሊያንን በጃ ያሳሰና እምቢ ያለው ንጉሱንጉሱና በጣም ሀይለኛው አልሄደም። የሰሜኑ አውራ አሊያዝም ካለው የጃን መንጋ አንዱ ነው። ዛሬ በጣም አርጅቶ፤ ግልገል ልጁ ባንዳንድ ምሳያ ነገር፤ እንዴህልም በሰው ራሱን ማስተዋወቅ ጀምሯል ይባላል። ታዲያ አባቅየውን ለመያዝ አዳግ በተደረገበት የጥሊያን ሰሞን ለደፍን የሀገሬ ሰው፤

በሀልም፤ በግልፅ ጨኸትም ・ ዘፉን ከደንጊያው በማንቀጥቀጥና በማጋጨት አገር ፍርሽ ይሆናል ሲል ጥልያንም ፈራ። ያገር ሽማግሌም የሰላቶን ተባባሪ ደብተራ ተውተው ብሉ ጃንም ሳይሄድ ቀረ፤ አገርም አማን ሆነ። ግልገል-ግልገሉን ብቻ መውሰዳቸው በጃእንጂ አይነታው ቢሄድ ኑሮ የጠቢያ በረኸትና ሲሳይ ይጠፋ ነበር። በከፉ ካልሄደበት የማይተያይ የጃን ዘር አለ፤ እንደሁ እንደሰሜኑ ያለ አደባር፤ ዝም ብሉ ህይወት ጠባቂና በረኸት አውራጅ ጃን። እንደሁ ያለው ጃን ሰውን የሚሰው በምዘወርበት ጊዜ አቅዘወረ ነው። አበሻም ደሀን ስርአት ያውቃል፤ ስምሪትን የማያከብረው ደግሞ ጃልኛ አካሉ የጉደለውና የተጣመመው ነው። ሰው ጋኔልን በጉልበት ለበጉ ነገር ሲመራው አላየሁም። ይሀን-ይሀን ለዚች ሞኝ ፈረንጅ አትንገራት፤ እንዳልሆነች አድርጉ ነው የሚሰዳት። ግመንስ መቸም እንተን አላምንህም፤ ሁሉም ነገር እንደኔ የዘና ጨዋታ ነው የምታደርገውና ትንገራት ይሆናል፤ ግና ወደጃን አትተያይ በላት! ከጃን ጋር ተጫውቶ የረባ አላየሁም።»

«ጥልያን ጃን ቢጉትት እሷን ምን አስፈራት?»

«እንዲያ መች ወጣኝና፤ ጥልያን እንበለ ማንዷ (ባንዶ) መች የእኩል ሰአት ጉዳና ተራምዷል!» ብለው ታያይተን ተሳሳቅን።

ይሀን ጨርሰው የጉለቱትን ቢራ የያዘ የወረቀት ከባያ ነካኩት፤ ግና፤ ቀደም ሳይታወቃቸው እንጫልጠውት ስለነበረ ተኪውንና ከጠገባቸው የተቀመጠ የሴላ ቢራ መክፈቻ ፍለጋ ሲቃብዙ እሀታቸው እንደገና ጠረቻው፤

«አ ለ ኸ ኝ እንጂ!»

«ቶይማ እታብበ! ወይ ብየሸለሁ። እንቶ፤ ማን ነህ፤ እንዴት ነው! ቢራ አቅርብ መክፈቻ መንሰት እንዴት ያለ ትድረት ነው? በል!» ብለው ያፋጠጠበት ጉባል በለዘብታ፤ «አየዋ፤ ዘረ ነገር ረስተሀል፤ የሀበሸ የእጅ መሳሪያ በራስግርጌ ማገር ነው የሚሰገውና የሚንጠለጠለው፤ መጠረቢያው፣ ማጭዱ፣ መቸም የእለት ግብር መስማሪያህ የሆነ እቃ ሁሉ። እንደተቀመጥክና እንደተነሳህ ከምታነሳበት በታ ነው የምትጥለው። ረቅ የሚቀመጥ የቤት የሚሰጥር እቃ ነው። ታዲያ ግን፤ የቢራው መክፈቻ የተንጠለጠለበት በታ ጠፍቶሀል!» ብሉ ተቻቸው። ያመላከታቸውን የቶርኪ መፈርቀቂያ ሲያዩ ተንከትክተው ሳቁ፤ ስድብ እንዳይሆን እንጂ በጣም አንቧረቁ።

«ኧረግ የሰው ነገር! በመሳ አስተማርከኝ።» አሉት። ከጠረጴዛው ከንፈር ወደውስጥ ከተቸከለ መለስተኛ ችንካር ረዘም ባለ ዘለበት የተንጠለጠለውን የቶርኪ ማላቀቂያ ሳቡት። እየሳቁ

ሳጠገባቸው ጉባል ሰጡት። አሰከፍተውና ከማታነሸው መጠጫ ላይ እየሞሉ እሀታቸውን ጠሩ፤ «ባይ እንገዲህ፤ የውሰሳደፍንበት ነገር ሰልቷል፤ እተዋ የታየሽ ጨዋታ ምን ነበር?»

«በቅድሙ ጨዋታ መሀል ለሳ፤ ነገርን ነገር ይበጥልና አሁን ከተተራረብችሁት የሆነ ነገር መጣብኝ፤ እነዚህ ነጮች፣ እነሱ ከሚያደርጉት ነገር የተለየ ሲያዩ እያሙ አስቸገረዋል። ይሀን የጠርመስ ክዳን (ቶርኪ) መንቀያ ሌሳ ስፍራ ሰጡት፤ ባይጠጣም የክዳን መንቀያው ባደባባይ፤ እንደደበርቷ ጠላ ከማሪት የእንግዲ አይን ከሚያርፍበት በታ ላይ ሲቀመጥ ሰከራሞች ይሉናል። ይሀ እየተቿረጠ የሚመጣ የቀለብ ጉርሻ እንዳይቶም። የመቅበሪያውን ባለመከት እርፍራፉን አሰናድተው ሰጥተውናል፤ ታዲያ በዚያ፤ በዚያ ማስቀመጥ የወግ ይሆናል።»

«እቴ እንዴት "ሀልም ፈርቶ፣ ሳይተኙ አያድረም" ያለውን ጨዋታ አመጣሽው ጥናውን ጨዋታሽን ቀጥይ ይልቅ፤ ፈረንጅ እምቶ ከምን ልንደርስ ነው!»

«መቸም ልብ በለው፤ ነገረሀለሁ፤ አንተ ስጠጣ የመንጨረቅ ሁሉ በረሀብ እንዲያልቅ! የትድም ጨዋታህ ግር ያለ ነገር አለበት። የወንዙ መብት እሰከየት ድረስ ነው የምትለው? ይኸ ጠልቶ አልገባኝም»

«ምን ዳርቻ አለው ብለሽ ነው? ከኛው እግዜር ጋር በትልልክ ነው የሚዋረው። የራሱ፤ የብቻውና የአይነቱ እግዜር ሳይዋረው ይቀራል?»

«አየልኝ፤ እሁንስ ርቀት ሄድክ፤ ደግሞም ጨዋታ ስታጋጭ ያዘህ፤ እንዴት? በለኝ።»

«እንዴት እቴ እንዴት?»

«እንዲያ፤ እንዴት ብሉ፤ የተመኘኸውን ይመስልህ፤ ቅድም፤ ውብ ጃሮ በሚሰማው አይነት ተንቅንህል፤ እግዜር ሰውን ባንድ እንጣር፣ በተለየ ባህሪ መፍጠሩ፤ የጃንን ዘር በሌላ አይነት መስራቱ የመለበም ይሆናል ብለሀል። የጠየኩትም በዚህ ጨወትህ እገር እራምጃ ነው፤ ግና፤ እሁን ወደሌላ ታጠፍክብኝ»

«እንች የምትይው እንዴት ይሁን ነው?»

«እኔ ሳውቅማ የጃን ልጅ ሰውረት የገባው ተረማጭ ነዋ! በእራቱ እንጣር እግዜር የሰው፣ የወንዙ ደግሞ ከእግዜር ትእዛዝ የወጣና እኔም መንግስት ብሉ ያመጠና በዚህ ትእቢቱ የተቀጣ ነው። የምን እግዜር አለው ትላለህ? በመብረቅ ሲያሳድደው መስሉኝ የሚውለው? ሲዘንም ከዛፍ አትጠጉ የሚባለው ለዚህ መስሉኝ? አይጠረ ስለሚጠጋበት! ውሸቴን? አየልኝ።»

«እታብበዋ፣ እጊጉል ጨዋታ አመጣሽ! ይሀ እበባልሽማ ሌሳ

የታሪክ ጉዳና ያመጣል። በክርስቲያን በኩል ግፃ የተነገረ ነው። ሰደጣንም በደው ጋኔል ያው ጆኑን ነው። ስለሆነም እንቶ በምትይው ቢሆን እበታችን ይሁዳ ነው። ክርስቶስ በተሰቀለ በማግስቱ የተፈጠረ ታሪክ ነው። እየሱስን፤ በስልጣን ፉክክር ቀንቶ ያስመገረውና ያሰቀለው ይሁዳ ነው፤ ከመጀመሪያ፣ ይሁዳ ሊቀ መላእክት ነበረ፤ ይህን ማእረግ ያጣውና ጥልመት ልበሰ ተብሉ ጨለማ የገባው በዚህ ነው ይላሉ። በዚህ አንጣር ስትሄጅ ታዲያ እኛም ጋኔሉች ነን ማለት ነው። ምነው እንደዚያ ሆኘ በሆነ! እንደጆን ዘርግ ብስወር፤ ሀይሉ ሀይሊ ቢሆን ዋሮ እንደህ ያደባባይ መሰቂያ በልሆንኩ ነበር። ይህን የሚሚወትብኝንና የሚያናንቀኝን ፍጥረት ሁሉ በሰቅሀብቶ፤ መሰቀያ ቀርቶ በገራሁትና ሁሉም ነገር እማን በሆነ ነበር።

«የኔ ጨዋታ ሌላ አድማስም ይመታል። ቤትዮዋ ከስራ ሁለቱ ልጆቿ መሀል በመልከጥፉነታቸው የጠረጠረቻቸውን ከናላ ደበቀች። በጉብኝቱ ጊዜ ልጆችሽ እኒህ ብቻ ናቸው ይላታል.. እሱ ያልሰተውን ይጠይቃታል። ቤትዮዋም በመልስ እዎ ስትል፤ እለኝ ያልሽው የተመረቀ ይሁን! የቀረው ብኑን ይሁን ይላታል። ደብቃ ያስረገመችው የተሰራ ከዚያ ጊዜ ወዲህ ነው ይባላል። እንደተሰወረ ቀረ። ሁሊም ሴት ሄዋንን ብቻ መስሎ እንዳትቀር፣ ሁሉም ወንድ አዳምን ብቻ ሁኖ እንዳይቀር እንደእትክልቱ ብዛት፤ እንደእንስሳው አይነት እንደሌላ-ሌላው ፍጥረትም እኸጉረጉረው። የደረደረው መሰ ይሆን ይሆናል። አዳምንና ሄዋንን ከመፍጠረ በፊት ያሰባሰው ነገር ሁዋ በሂላ የተጣደበም ሳይሆን ይቀራል? እትአበባ፤ ሰውን ሊሰራ ሲጀምር ከመጀመሪያውኑ እንደተልከሰከሰበት የምትረጂው ነው፤ አዳምን ፊጥሮ የሄዋን ጉዳይ የታየው በሂላ እንደሆነ በመፃሀፍ የተመዘገበ ነው። ታዲያ ይኸ ሰው የሚፈራው የተሰራ ዘግይቶ ነው፤ ቶሊ፣ ዘር፣ ጋኔል፤ ሌላውም ይህን የመሰለ ሁሉ።... ግና ማን ያውቃል ማን ነበረ?

«ታዲያ፤ ናላየን ግር ብሉት የወንዙም እግዚር እለው ያልኩት የመምታታት ንጥቀት ነው። የማይመስል፤ ብሉም የሚመስል በመሆኑ ነው፤ የሰው ወገን እንዳይባል ሰው አይደለም፤ ነፈስ ይሆናል። እግዜር የለውም እንዳይባል፤ በፃምና በፀሉቱ ጊወራት የሚደረድረው በገናና ምሰሏ በሀለቱም ገፃ ያሰባል፤ ሰው ነው፣ ሰውም አይደለም ያሰኘል። በገና የመጣው ከዳዊት ጀምሮ ነው ይባላን እስማለሁ። የጦቢያ ልጅም በገናን የሚጠቀምበት ለደስታ ሳይሆን ለፀሉትና ለምለላ ነው። የእግዜር ስም ማወደሽ። ታዲያ፣ የወንዙም እግዜሬን እያወደሰና እየተማለለ

ነው እልና፤ መልሽ በሌላ ገፃ ሲየው፤ ከእርግግናቸው ለመውጣት እግዜርን ምረቱ እወርደ፤ ይቅር በለን! ብለው የመማለልና እንደገና ወደሰውነታቸው ለመመለስ የመሰላይ ነው ብየ ማለቴ። ሌላው የልቢ አንጣር፤ ከኛ ጋር የመወደደር ዘይቤም ይሆናል ይላል። መቸስ ቀናተኛ አይደል! ገራ የሚያጋቦና መፃሀፍ እፃድቶ ያላቀረበው፤ ተቃርኖና እንበለእትጤ የተወው ነገር ነው። ከሰሱቱ ግን እንዱን ይሆን ይሆናል። የዚህ ምስጢር መዝብቲያ ጊዜ ዳግም የሚመስለኝ፤ ዱሬ፣ ማኪው፣ የሚሸሸግበት የውሀ ዘር ሁሉ እየተና ሲሄድና መግቢያ ሲያጣ ይጠፋና ነገር ገፃ ይደዘል፤ ጋኔልም አይቀርም፤ ስለጋኔልም ፍጥረት የሚያወራ አይቀርም።»

ዳንሰኛዋ፤ በገራ በቀኝ የተወራውን ልትመዝግብ ተቅነጠነጠች፤ ዳጋግማ ተመለከተቺኝ። መልሰ ነሲ ሂት። ግና፤ ትእግስቷ ትንፈሽ እያስውጥም፤«ለምን የፈት የፊቱን እትተረጉምልኝም?» አለች።

«በመጀመሪያ፤ እነሱ እየተናገሩ ለመተርጎም እያመችም፤ በሀበሾች ዘንድ መደማመጥ ዋና ነገር ነው። ሁለተኛ በቅርብ ከተናገሩት ለዳንስ ምርምርሽ የሚጠቅም እልሰማሁም። የሚያወሩት ትዝታ ነው። እርስ በራሳቸው እየተማገሩ ይመስላል። ወዳንድ እትጤ ለመምራት ጊዜ ይጠይቃል። ያ ደግሞ ራሱን የቻለ የምርምር መሰናዶ ነው። አሁን ክትር መጠየቅ በእደገታቸውና በልማዳቸው የፍርደቤት እዝ እድርገው ስለሚመለከቱት ጨዋታቸው ይቀረቀራል። ዝም ብሉ ማዳመጥ የመሰለ የለም፤ ሲሁኑ እንተዋቸው።» አልኩ። ፊቷ የሚያታልል መሰለና፤ «ሴትየዋ በጣም ተበትውና ሀይል ገዝተው ነው የተናገሩት፤ የወንድየውን በሂላ ትተረጉምልኛለህ፤ የሴትየዋ የፊት እሰራር ራሱ ዘፈን ነው የመሰለኝ» ስትል ነበበች ተበጆን ተጠሪ፤ እሷን እንዲያ ትቻት ጆሮየ ወደነበበች ተሰረ።

«እየልኝ!»

«እህ፣ እተዋ!»

«የልጅነት የጨዋታ ምርምር እናስቱሀና ነክከቱህ የጋሚየን ትዝታ ሁሉ ጉተትኸው።...» ብለው ሳይተገሉ እያ ተበጆ ጨዋታቸውን ቀጥቸው፤

«እንዴት ባለ? በሞቴ»

«ምነው! ጠላትህ እፈር ይብላ!»

«ውብ ጉዳና ገበሽ፤ ዘንግተሽ ነውእንጂ አንቺ ልትቀየር ነበር ድርጅታችን። ሌላ ወሬም በመሀል ሰጠሽ ነው ከጉዳና የወጣነው። በይ ጨዋታ ለዝናና ጊዜ ለማዋስጃ ነው። አንችም የጨዋታ ሰው ነሽ። የሴቱን ገፀ ጨዋታ፤ በሞቴ፤ አውርጅው እቱ አበባ!»

«ጉዝ የን አውቀኸዋል፤ ግና ለዚህ ነው የምትሞተው? አደራሀን ምን ያህል የሴት ነገር ብትወድ ነው?»

ነበበች።

የወጣትነት ዘገሊ አይናቸው ሞጭሙጮ፤ ያንን ለማላበስ የተሰራው ሽፋሽፍታቸው ተጨግዶ በበላዩ ተረገርጉቦታል። የኤሌክትሪክ መቅረዙ እየወጋ አበቸገራቸውና እጃቸውን ከወደቅንድባቸው ራስጌ እንገርበበበት። እቅርቢ ሁነው ለማበረታታት እንደሆነም እንጃ፤ ወለሉን እግክለ ለቡና ከዳሚኒነት ተሸከፋ የተቀመጡችውን ጉብል ተጠግተው፤ እንደደብር ዙሪያ ከበናቸው የተቀመጥነውን ሁሉ ባይናቸው ፈቀዱን። ለዚህ ምላሽ የሁላችንም ጆሮዎች ተከፉቱ። «በስሚን ከበቅና የገብስ ገለባ ጤስ የደከመ አይኔ የሽውን የመልክ ቀለም በልክ አላነሳልኝ አለ። ወይኔቱ ልጅታ! ልቤ የጉልማሳ፤ አይኔ ግን የተረታ ሁዋ ልቡከይኔ አልጋጠም አለ፤ የጨርቅ ቀለም ከየሰው መልክ ጋር በሀከል አንድ ሆነ፤ ከጨሰም አገር ተወልጆ በጤስ አለኩ!» አሉ።

ከዋና ጨዋታቸው ለመግባት ያድማሟቸውን ጆሮ ሁሉ ሊያዋዙ የተነሱበት መግቢያ ሳይሆን ይቀራል? ያንኑ አይናቸውን እርገብ-ርግብ አበኙት፤ ከላይ አጠግገው የሸለሉበትን እጃቸውን አውርደው ከጭናቸው ላይ አዘኑት። ያይናቸውም ቅኩረት ከጃቸው ጋር አብሮ ተዘና። ባት ያልነካው፤ ገለፋቱ በሰፊድ የወለቀለት የባቂላ ክክ የመሰለ፤ ብሉም ፍልጣፍልጥና ዘረዘር ጥርሳቸውን በጠባይ ሸርምመውና ግሪም አከናፍረው አበሙቱን።

ጥቁረት አላስከስተው ያለ ቾርችም ያንገት ውቅራታቸውን የቆዳ መሰብሰብ ተደምሮ ፍፁም ጊዮነቱን ሊቀማው ቢሞክርም፤ የንግግር እንደበታቸውን በጀማሪው ቃል ሊሰቅሉት ሲሞክሩና ጉድን ወደላይ የጠቀሱት አንገታቸው ሲቀና ውቅራት ደበቂ አስመሰላቸው። ብቻ፤ ሁኔታቸው እንዲያ እቅል ይሰቅላል።

«ሰማህ አለኸኝ! ዱር በብዛኛው የወንድ ሁልጊዜ የወንድ ነው የነበረ። ያን ይዘህ፤ በሴቷ በኩል ሲሆን፤ ነፍስ ያገባችው ነፍስ ከላገባችው፣ ከወደህ መንደር ያለችው የማደዋን መንደር ጉብል ትጠራለች። ይህች ጡቷ ያጉጠጉጥ የጆመረው ሴት፤ ለኩበቱና ለጭራሮው ለተማና ስብሰባ ባንድ ላይ፣ ከመቀነቷ በላይ ጠፍር-ገመዷን ታደገድግ-ታደገድግና በየማጀቷ ከዋለችበትና ከተሰናዳችበት መቀነጃጀት ጋር ተደምሮ የወጣች ጊዜ የሰርግ ድግሱን የምታሰናዳውን ያህል- ያህል ነው። ዱር የወንድ ነው ብለናልና፤ ከዚህ በመጣ መሽከፍ የሴት ነው። አመጣጧን ትጨነቅበታለች። ወንድማ እንግዲያ ምን ያውታል፤ የተበጃጀ ሴቅ ማየት- ተጥሉ ማንሳት ነው…» ሲሉ፤ አያ ተበጆን የእህታቸው ንግግር በጣም ነቀነታቸው፤ በመሆኑም አቷረጧቸው፤

«አበጅታ አመጣችው፣ እተዋ፤ በቸር ፍጆ! ሰድባሽ ግን ይቆይ!»

«በጥብጥ የሆንክ አሹከር፤ ተው እንግዲህ አታነቅፈኝ፤ ጣልቱት ነገር፤ ስታነቅፈኝ የጨዋታ እግርና እጅ እሰገመር ማዘበረቂ ያደላል። ታዲያ፤ ተጠብብታና በጣም እንደማመጥ፤ እንዳንራራቅ፤ መግ እንዳናቿርጥ ተባብለና መሀላ-ቀረሽ ድርድር አርጋ ነው በገፀ-ብገጧ የምትወጣው። ይህ ሁሉ የመለበም ነው፤ እንዴት ማለት ወንድ እንደቶመበት ነው። የወራት ምክንያትም ይዋረዋል፤ ወይም የማሽላ እሸቱ ወራት ይሆንና ይህን እሸት እንደዋልያ ያወላብ-ያወላብና በላዩ ላይ የተገኘ ሲሆን አሰር-ውሀውን፤ አሊያ አምቡውን፤ ይህም ይቅር የመከር ወራቱ ውሀ የሚያነሳው ሀይል ልዩ ነው። ምን ያለፋሀል፤ እንዲያ ሲሆን ወንዱ ሁሉ ምነው ፍጥረት ሁሉ ሴት በሆነ ይላል፤ ይቶምብታል! ግና እንዳሰበው የሚሆን የለም። የሴት ወደዱር መውጣት ፍርሀት የመጣው ይህን የወንድ የመንደግደግ ከመለበምና ላለመበለጥ ነው።» ሲሉ አያ ተበጆ ለማቋረጥና ለመተቸት አልተመቻቸውም፤ ከንገታቸው ተማዘው ጆሮ-ግንዱ ድረስ ተጠጉኝ፤

«ታውቃለህ? በቁንጅናዋ አገርን ኡኡ ያሰኘችና የተመነሸች ነበረች- ታያለህ አሁንም እንዴት እንደታመሰች? ዝም በል፤ አትማዳሀን ውብ አርገህ ዘርጋ- ጣፍ!» ሲሉ በጭንቅ ነበር ያዳመጥኳቸው። ግና የነበበችን ወሬ ብዙ ነገር አስተውኗል። ቢሆንም ጆሯችንን መልሰን ከሉበት ላይ ሁላታችንም ዳረግነው።

«… ለቀማ የወጡት ዝምድና ቢኖራቸውም የሚጫወቱት ነገር ሁሉ ማስመሰያ ነው፤ እህት ለእህትም በጨዋታ ምራትነት ትሰራለች። የገና ለገናውን አይቴ፣ በየት ነው ያለሽ፤ እህ! አትራቂኝ ብየሽለሁ፤ ዱር የሚሸፍነው ነገር አይታወቅም ትላለች

ይህቺ ወዳርን የናፈቀችው ጉብ ጉብ።

«ከሀሜተኛውና ከምትፈራው መንደሯ የራቀች ጊዜ የሚሸተው ነጠንት እያሉ ነው። ግና መፍራት አይቀርም፤ ሴላው ይቅርና ሴትን የሚተያያት ፍጥረት ብዙ ነው። ሀይል የማይገዛበት ፍጥረት የለም። ባለም ካለው ፍጥረት ሴትን የሚያከብር አንበሳ ብቻ ነው። ምነው እሱ ሰው ሁኖ በሆነ! ጀግና፣ ባለግርማ፤ ክብሯን የሚያውቅ። እንግዲያ ከንበሳም የአንበሷ አመል የቅል ነው፤ ሰለዚ ቀናተኛና ያገኘችውን ሁሉ ሳጥታ ባይ ፍጥረት ናት። መቸም ከወንድየው አንበሳ ውጭ ገመሮው ዝንጀሮእንኳ ሴት ለማባለግ ይተያያል። ሴት ብቻ ካገኘ ያሰበውን ሳያደርስ አይለቅም። ባንበሳ ግን ግን የተነገረ ነገር ነውና ምክሌውን አላጠኸውም ይሆናል አለኸኝ!

"ወንድ ይሞታል ባንበሳ፤

ሴት ሸላቸ ጋግውን በበሳ" ይባላል. ሀቀኛ ትርጉም ነው።»

የነበበች ጨዋታ ከወንድ ጉስግ እልፎ ወደቤት የፖለቲካ ንቅናቴ ሊያመራ ሲታጠው ታናሽቸውን ዝም አሰሰኛቸውም፤

«እተዋ፣ አሁንስ ፈር መጥተሽ ተጫግተሽ፤ ዋና ጨዋታሽን አቅርሽ፤ ጨዋታየን አቀረፈድክ ባቅይኝና፤ ያንበሳን ነገር አገነንሽ- በጣም ደጋገምሽው። የመጀመሪያ ጥያቄሽ አንበሳን ሲገድለው የሚዋረው ባለቀምጣ ወንድ መሆኑን አለመጥቀስሽ ነው። ጨዋታሽ አግረኛ የባበ ነው። ይህ የምን ይመስልሻል?»

«እንዴት? አለኸኝ»

«መልካም፤ እግዜር በበጉ ይጠይቅሽ። በመጀመሪያ ያንበሳና የሴት ጨዋታሽ የመናናት ነው። አንበሳ ይንታቸ ሂል። ባፍንጫው ነው ከንቀት ወሰኑ የሚደርሰው፤ ገና ለገና ከረቅ ግበሽ-ግበሽ ስትሸቱት አይኑን ያስዝባል። ወንድ ግን ብረቱ-ብረት ስሚሸተው ወደያው ይጠነቀቃል። ጀግና ወንድና አንበሳም ተከባብረው ይተሳሰፋሉ። እንዴት አደርክ ወንዱ! ስንለው በለዘበ ቃል፤ አንበሳውም የመልሱን ተጉሳም ያልፋል። ሰው ካልተጣለው አይጣላም፤ የቃልኪዳን ነገር ሆኖ ይመስለኛል አንበሳ የጦቢያ ሰው ስጋ አይበላም። የተጣላውን በመዳፉ ክርኑ ገድሉና የትንፋሽ ቅርታውን ግቶም አረጋግጦ እያገሰ ትቶት ይሄዳል። የወሸው በሽታ የያዘውና በስርቆት ጊዜ ጥቃቱ የደረሰበት ግን ምንጊዜም አብድ ነው፤ ሰው በልቶ ይሆናል። ሰውም ቢሆን በቅንዝርና ተነክቶ አእምሮው ከሳተ ያንበሳው አብደት ይታይበታል። ብቻ፤ የጨዋታሽ እናት ንቀት ነው። እንደምትናቀቁት በመሳ ነው የምትዋረት። ደብተራው አይደል ያንበሳ ጋግ ሸልተሽ ነይ ያላት! ጋግውን እንደሸለተቸ ሸልታ እምጥታለት

አላመሰገናትም፤

'በጣም ሞኝ ነሽ፤

ሂጅ ወደባልሽ፤

የማታስል ሙሳ እንዲያ ከጠጪሽ

ከንበሳው በላቀ ታስተኝዋለሽ ነው የሳቅ። በዚህ በኩል አልስደኝም። ሴትን በጣም አከብራስ ዝንጀሮ - የማይንቅ። አይደል? እቴ አበባ።»

የነበበች ደምፅ እልም አለ። ፈገግታ የመፍጠር አይነት ከንፈራቸውን ቢያሸራምሙትም በልክ ፈገግታ አልፈጠረላቸውም፤ አይናቸውን ወደወለሉ ጠልሰው ፊታቸው ተዘና። «... በማይቶንጥጠው ጨዋታ እየገባህ መች የምታጫወተኝ ሆንክና! ተጧጋች አባቅ የፈጠረሄ ነፍሱን ይማርና አየዋ (አባታቸውን) እንዲህ፣ እንዳንተ መግቅ አቤት! ብሎ የጠግለት ነበር። እሱ ግን የተጀመረ ጨዋታ አስከልቶ ነበር የራሱን ንባብ የሚያወርደው፤ እንተን የጉደለህ ጨዋታ አለማስከለቱ ብቻ ነው።» አሉ።

እህታቸው በተረታሁ ባይነት ይበሰውኑን በተበጀ ባይ ያልነበረ ኩራት ሜነባቸው። ከመቀመጫቸው እንደመነቃነቅ አሰኛቸው፤ «እንዲያ እንጂ! የንዴትሽን አግረኛ ወደጉን ተይ! በይ መቸም እንዳሸሽ ቀጥይ! ከጨወትሽ እናት ድረሽ፤ ፈርጅ የያዘ ጨዋታን የመሰለ የለም፤ እንችም የተያዝሽው ፈርጅ ስተሽ ነውና፤ በጥፋት ረገድ አልተጠጠንም።»

«ወይ አምላክ እስራኤል፤ ነበልባል መሆን! መልካም፤ በየት ግድም ነው የቆምኩ? የባልቴት ነገር!»

«በከረዳው እንጨት ለታሚ ግድም» አሉ ተበጅ፤ አንድ ቀን የእንስታይ ፆታ ግስ ከነእርበታው ብሉም ቅፅል በተባእታይ እንጂ በደንቡ ጠርተው አያውቁም፤ ሴቱ፤ ወንዱ፣ ባልቴቱ፣ ከረዳው.. እንዲህ እያሉ ነው የሚቀጥሉትና በታረመ ሰዋሰዋቸው የተማመኑት እህታቸው፤ «ይህ ጊደርና ወይፈን አዲብሎ ጥሪህ እኮ ብልግና ነው፤ ብታቆም ይሻልሀል፤ አለዚያ እኽ፤ ወዮልህ!»

«በይግ፤ ጨዋታሽን ቀጥይ፤ ምን ልደረግ ኑሯል? ሴትና ወንድ እኩል ከተባለበት አገር መስሎኝ የመጣሽው፤ በሌላው እኩል እንሁን፤ እንደገና ሴት ብላቸሁ ጥረን ምን አይነት ነው! በይግ!»

«ተጧጋች አሽከር ነህ አለኸኝ። እፃ! የመዳፈንና የጨቅልነቱን ዙረን እናየዋለን። ይህች እንጨት ሰባሪዋ ሴት፤ መጀመሪያ የተገኘውን እንሰሳታና ሰባሰባ በማጋመሻው ጊዜ ስራ ይቶግል። ጡትጡቷን መተያየት፣ የክረመብትን የናፍቆትና የስስት ጨዋታ ስታነሳና ስትጥል የዘፈን ግጥሞሽ ይመጧል። እንዷ እቶንቃኝ ትሆንና ሌላ-ሌላዋ ተቀባይ-ተቀባይ ትሆናለች፤ እንጨቱ

እየተሰበረ - እየተሰበሰበ፤ እየተጀመረ እየተተወ፤ እስክስታው በንድ ላይም ሆነ በየፊናው እየቀለጠ፤ የቃል መትረያና ጥና መሰልጠኛ በታም ዱር ይሆናል። የእውነት እንቅስቃሴህን የምትተያይበት ምቹ ቦታ ያ ብቻ ነው ብለህልና ይሁን! ልክ ጨዋወትሀል። እንደዚህ አገር ማግሸ የቤትህን ግድግዳ የሚጥሰ መስተዋት መቢያም ቢኖር ጥሮ እንጨት ልልተም የምትል ሴት አትገኝም ነበር። ግን በመቢያ የሰው መስተዋቱ ሰው፤ መተያያው ዱር ነው።

«ከጀመራ አዘብቾው ነው እንጂ ነገር መሸከፍ፤ በመግ ማስተመተ ወደ ሂላ ቀረ፤ ወይኔቱ ልጅታ! አ ኔ ን! አይ ወዲያ! ቢንፋን በንሸገር የቀረ፤ ወደ ሂላ የተተወ ጊዝ አናስተህ ልቢ ይሸፍት ጀመረ። አሺልህ! እንግዲህ፤ የወንድና የእንጨት ሰበሪዋ ሴት የዘፈን አቅም መፈተሻው ዱር ነው ተብብሎን የለ? አለችኝ»

«እንዴታ፤ እያ ብለሻል!»

«በመሰሪያ ገዋ የሄድክ እንደሆነ ማብጀት በጠቅላላ የወንድ ነው ገልጥ ነገር። የሚበዛው ክበሮ መች የቤት ገጥ ቢሆንም ልጉግ የወንድ ነው። ማሲንቆው፤ ክራሩ፤ ጥሪምባው፤ ነብር ጌታቹ፣ ወተቴ አዳንዛዝና ሰውን እማሹ ጭሸንት፤ እረ ምን ቅጡ ዘረዘረ እየቀረ ሄደእንጀ እምቢልታውና መለከቱ ሁሉ ያንዣብበል። የሰው ልጅ በነሲብበነሲብ የጠዋት እድልና ችሎት አለው። የጠገበ ጭሸንት አቅርበህ ንፋ ብትለው የማይሆንለት ብዙ ሲሆን፤ በሰበራው፣ በስንጣቃው፣ በአንከሳውና በጉግዳው ሸምበቆ አለብደ የሚጫወትም አለ። ልምድ ነው፤ ... የመልመድም ብቻ አይደለም፤ በፍ እስትንፋስ ቶቶ በፍንጫው ነፍቶ በጭሸንት የሚዘፍን ጉብል ብዙ ነው። ታዲያ እንደሰጦታው የፊተኛውን የዘፈን ቅሪት እያስቀደመ፤ ሲሰምርለት ከራሱ ሌላ ይመነጫል። ዘፈን በዱር ይሉሀል ያ ነው።

«ዱሬ ሰው የሌለበት፤

ምቹ ለጨዋታና ለብዶት። » ይላል መዘናት የሚወደው ሰው። »

«እቴ አበባ አሁን የገባሽው ወደወንድ ጉዳይ፤ ቀደም የወራሁት መሰሉኝ! የሴቱን በኩል ቀጥይ»

«አቃርመህና አልክስክስህ የነካካኸውን አጠራሁልህ፤ መለቀም ነውር ሆነ? በሌላ አንጣር "ማርጀት ጨቅላነት ነው" ብለህልና የሱ ቶሎም ይሆናል። ገመና መሸሸግ አይሆንልህ እየልኝ!»

«እት አበባ ሆድ ሆዱን በላሽው፤ ገና እምበሳ አይደለሽ፤ የሰጠውን አይንሰ፤ ያስንብትልን፤ አንችንግ ስከፋሽ አባይ በደፍኑ ይታረስ!»

«እምበሳስ ምን ያውቃል? በዚያው ደግሞ የበቶከው አባይ

ይታረስ ሰቶል... የጨዋታህ ብዘት፤ ግብጥና ሱዳን ተጥለቅልቆ እንዲፈታ ነው በሞቴ?»

«በደፍኑእኮ ነው ይታረስ ያልኩት! እት አበባ!»

«እሁን ደህና ደፋህ፤ በጣም ተጫወትክ!... በቤት ገጥ ሰትመጣ፤ የገርተከፈ ግድም ቤት ጥና መልመጃ ክበሮ ነው። ሲሆን-ሲሆን፤ ግድው የሸና ወሀ የሚወርድበት ኑሮ ይሆናል፤ የተልባና ኑግ ጭልቃ ማሽውን ገበታም ሆነ ፋጋ ታነሳና ከገደቦቹው ቅንጨ ባሀር ላይ ባፉ ደፍታ ሲላዋ አቻቷ ሁሉ እየተራዳቻቱ የእንብርክኩን፤ እ ደ ደ ም፤ እ ድ ድ ም፤ ሀ ድ ድም! ያደረገቸው ጊዜ ከገበታው እንጨትና ከወሀው የሚሰራረተው ድምፅ በመልስ፤ እንደንደህ፤ እ-ዱ-ዱ፤ እ- ሁ እ-ዱ፣ ድሪምግም፤ ዱሩኛ፤ ዱሩኛ፣ እንጃበሀ፣ እንጃበሀ! ሲልና በክበሮም ሰድብ ሲታወርድ ልብ ይሸቅላል። ጨብጫቢ ስልት እያገባ የከመረ ጊዜ ክበሮ እንሽ ወይም ሌላዋ የዘፋኝ ዘር የሆንች ኑሯ ይሆናል፤

እሽ በል ገዳያ ቅላለች፤ ተቀበ ዩዋ፤ እህ! ገዳያ! ሰቅልላቱ፤

"ኸላ ጉረመረመ አይበላም ነብር፤

እንደመቀነቴ በሸንጥህ ልዘር" ብላልህ እርፍ! ሲሉ የሰማች ሁና ይሆናል እንጂ፤ የወንድና የቤት ነገር ከምንም ያልተረዳችና ያልበለቀች ልቷሆን ትችላለች። በእንደህ አይነትና ይህን በመሰለው ጀምራ ድምፂን ስታነሳ- ስትጥለው፤ ስትሰብረውና ስትመልሰው ከቀረው የጨዋታዋ አይነት ጋር ተዳምሮ ሁሉንም ልዩ ወኔ ይጫናቸዋል። ፍጥረት በሰርግ የተሞላ መሰሉ ቀጭ ይላል። እስክስተኛዋ ቤት እያፈረች፤ መልስ ድፍረት ገዛሁ እያለች፤ እየተቅለሰለሰችም አለም ያልፋል።

«የቤት መጉበበል ሲመጣ ከውስጥ የሚገፋፋ ነገር አለው፤ አስቀድሞ ጡትሽን ደብቂ-ደብቂ ያሰኛል። ከሰው ጋር ሲሆኑ ብቻ አይደለም፤ ከበደ ሜዳ እንዲያ መሆን ያሰኛል። ከእቻ ጋር የሆኑ ጊዜ፤ ገልጦ እይቶ፣ እንዳገና ትግን፣ መልሰ ጉንፏን ልብስ፤ እንዲያ፣ እንዲያ ያደርጋል። ጡቱ ወጥቶ አልክመርና አላ ጉጠንጥ ያለ እንደሆነ ደግሞ ተያይዞ ወደወንዝም ሆነ ፈፋ ይወረዳል። ከዚያማ የውሀ-እናት ለሴት ልጅ ቃል ኪዳን የተፈጠረች ናትና ክንፍና ክንፏን ተረግጦ፣ እንደንትንራፈር ትይዝና ከጡቱ ጫፍ ላይ አፏን ስግታ የነዳደፈቻት ጊዜ ጡትን አጉጥጉጥ፣ አደግ፣ ተመንደግ ትለዋለች። በቤት መስየ እወጋሁት እንጂ... በጨወት እንዳልቶነጥጣችሁ እንጂ፤ ከባብሉም ቢሆን ደረቱ ማበጥ የጀመረ ጊዜ ጡቱን በውሀ-እናት ያስነክሰዋል። አንተስ ብትሆን ግሬራ ይዘህ የውሀ-እናት ልታነሳ ተከዜ ሰትወርድ ቀርተህል ይባል ይሆን? እነሆ ከደኝ- አለችኝ?» ሲሉ፤ "የልቡን የነገረት የሰለክሉትን

ያሁል ይለቃል" እንዳሉ እያ ተበጀ ብቻ ባይሆኑ አብዛኛው ሰው ሳቀሳቸው።

«እንዲያ እንጂ፤ የሁቅ ጨዋታ ሁቅ ኑው። አገር አውክቶ ተሰማግማልኝ። የዛሬን ማየሊያው ያ ግድም እድሜ ነው። አሁን የምናወራበት ሁሉ ከወፍጮ መንጠልጠል ከጆመሮች ቀይታ የሌ? ወፍጮው ሌላ የዛሬን መረጠሪያ ነው። ወላጅ ከመዳረ ዘገየገየ ሲሉ... መቸም የአገር ደንብ እንዳንዱ መላው ምጣቅ ነው፤ አበትየው የእክሲን ዘር ሲል፤ እናቲቱ ወቃቢየ እልወደደውም ብላ ስትመለስ፤ ጋሜዋ በመሀል ትደየናለች። እንዲያ ሲሆን የአቤቱታ መዝረፊዋ ወፍጮ፤ መደርደሪዋ ዛሬን ነው፤

"ጡቴ እንጠንጠ አበበ ሊያወጣ፤
ተው አባቴ ዳረኝ እመል ሳላወጣ"

መልስ ሌላ፣ ደግግ ሌላ ዳር-ዳር፤ ከፊት ቀንጆ ያወጣውን ግተም መነሽ አድርጋ፤ የወፍጮው ከመጆ ስምሪት ሲሰላና ዜማው ልክ ሲመጣ፤ ዱቄቱ ከቷቶ እየወረደ ሲታከብ የራሷን ደራሽ ግተም ከላይ-ከላይ እየጣለች ስራው ሲያልቅ እናቷ ሌላ የሚጨመር፤ ለመሰንበቻው እንዲሆን አንድ ድርጉ ጤፍ የለም? ያሰኛታል፤ ያላነሳቻውንና ያላሰሰችውን አለም ቀርታ ለመጨረስ እንዲያመቻት!

«ሁሉም በየፊናው ዛሬን ለምዶ የሌ? መገናኛውና መፈታተኛው ጉዳይ ነው። ቀን የደረሰላት፤ ቀን የደረሰበት ቢሉም ልክ ይሆናል። ወይም ለጡት የቷመጠው ከበሉ ይሁንና፤ ዳስ ይጣላል። የጉድ መፍያው ጊዜ ያኔ ነው። መቀነትና ቡሬ መሰኪያው ቀን ይለሀል ያ ነው። ሲቅሲቷ እንደየደረጃዋ፤ ያላገባችው በጋሜና በሳዱላ፣ ለወንድ የደረሰችውና ያገባችው በመሉ ጉፈረ ቅሆንና በመነከኪያው ነክታውና አበጣጥራው፤ አደሱና ቅቤው፣ እንዲያው ለይስመላው ነቁንቨ ተብሉና ለፀጉሯ ውበት ሰጥቶት፤ የነጠረውና የተቀመመው ኩል የአይኗን ከናፍርት አስምሮትና ከመሀል ላይ የጠራው ዘጌላዋ ወዲያ-ወዲህ ፍጥረት እየፈለገ ስትባዝን፤ በሌላ ገጥ ከማማቢሯ ግድም አሊያም ወረድ ብለህ ወደሸንጉቢቷ፣ ለአይነ-ስቡ መመለሻ ምልክት እንዲያወል የተሰራ ጊጥ የምታውልም አለች። ያንዳንዷ ልጃገረድ ፍጥረት የተለየ ይሆናል። የውበት እጅን ብቻ ከልቶባት በላይዋ ላይ ጥራቱን ሲደፋበት፤ ለአይነ-ወጊ የማስ መድሀኒት መላውና ጭንቀት የሷ ፈንታ ይሆናል፤ ብዙ ነው። የዳዊት ምልክት (የዳዊት ኮከብ) የመጣው አሁን ነው፤ መስቀሉን፣ የጨረቃ ምልክቱን፣ ሌላም የስእሊው እጅ እንደሄደላት ከማግባር ላይ - ለፊቅ ውበት፣ በእጇ ግድም ለጣት እጥታጥቅ መለያ ውበት፣ በእግሯም ሲሆን ለተረከዝ የውበት

መጨመሪያ፣ ለጥፍር አጣጣልና ለጣት አወዳደቅ ሁሉ አይነ-ወጊውን ወግድ የሚከለከል እንዳንገት ውቅራት የሚሰል ነገር ሞልቷል።

«የስእሉ መላ፣ አይን ወርዋሪውን ሰው ሁሉ በፊቅሀ ውበት ላይ እንዳይባዝንና አይኑ ከስእሉ ላይ እንዲወጋ ለማድረግ ነው። እግረ መንገዱን፣ የእጅስራው አጣጣል ውበት የሚሆነው አለ። ግና ለሁሉም አይሆንም፤ እንዳንዱ ሆን ተብሉ የውበት ማበላሽ ነው። በጦቢያ አውቶም ውበት ያበላሿል፤ እንዴት ማለት፤ አሁን ከፊቅሀ ላይ ጉድፍ ቢያርፍ የሰው አይን እህ! ብሉ የሚወድቀውና ማስተዋል የሚያበዛው ከጉድፉ ላይ እንጂ ከፈጣጠርህ ላይ አይደለም። ያባሉትን የሚባዝነው ጉድፉን ለማንሳት ነው። ያንዳንዱ ውቅራት መላም ይህን ከመሰበም ነው። ወዳንገት ግድም ስትሄድ ደግሞ በግልጥ የታወቀው፣ እንዲያው እንደመጠሀፍ ቅሸራ የሚሰራበት ውበት አለ። የጨዋታው ግተም ብቻ ይበቃል፤

"እንገቷን ብናየው ተጥፏል ስንክሳር፤

እንባለሁ ብሉ ወይ የገባው እሰር" ብሏል ያጠገቡን ሰው መቸገር የታዘበ ግተም አውራጅ። የጥርስ ውቅራቱ ድድን የመሸከፍ ብሎም ቁርጥማት ያለበት ይህን የመቀነሽ መላ ነው። ሴት በድፍን፣ ወንድ ጉራማይሌ ይነቀሳል። ተመልሶ ታዲያ ውበት ነው። መቸም ወደደጅ የመውጫውን ስልት ሁሉ ታውቀዋለህ፤ የቤት መጨነቂያዋ ኪነት ብዙ ነው። በጥልፍ ቀሚስ፣ በሞራው ነጠላ፣ ወንዱ ደግሞ በእጀጠባቡና በቡታንታው ተከፍሶ መከፈፈያውን የጠጉር ሸሽ የሚያባለው ያባልና እንእያ ከበሮ ለድየና ይቀርቧሉ። ዳንኪራው፤ ጂሉታውና ፉክራው በወንድ ገጥ፤ ከበሮና ጭብጨባ ከስልት ማጋቢት ጋር በሴት በኩል እየገነነ፣ በታል ቅንቀናውም እያስነከቸው፤

የኔ አበባ አበባ፤

የኔ አበባ አበባ ስትል እንዷ፤ ተቀባዩ እየመለሰ የኔ አበባ! ይላታል። የልቧ መሻቀል ክልክ ያለፈ ይሆናል።

የኔ ሬበባ አበባ
አበባው አበበ- የኔ አበባ!
ንቡ ገባልሁ የኔ አበባ!
እንግዲህ የአገር ልጅ- የኔ አበባ!

ግር ቅብባለሁ የኔ አበባ። ታብኛለች። የታሉን መታጠፊያና የደምቡን መዘወሪያ በደንብ ቀኝታ፤ የወንዱ መታመም ይተከና በምላሹ፤

የኔ አበባ፣ አበባ- የኔ አበባ!

የኔ አበባ አለችኝ- የኔ አበባ!
የኔ አበባደስ እሷ- የኔ አበባ!

እየጠቃቀሰች በእይንና በጥርሷ-- የኔ አበባ ያለት ጊዜ ለሰኛዋ መልሳ ሌላ፤ ወንዱ በመልስ ሌላ! ያለ ጊዜ በዳሱ የተበላው ፍጥረት ሰው፣ ጋኑ፣ ድስቱ፣ ጀንዲው፣ ጥንጫው፣ ገንቦውና ሌላውም የዳስ ቅራቅምብ ባንድ ገጥ፤ ከበቢውን የተጠጋው አእዋፍና ተባራሪ ፍጥረትም ሁነ ዜማ የሰበው አራዊት በሌላ ገጥ፣ እፅዋቱና የቤት እንስሳና ሌላም ለሰው የማይከሰት፣ ዉለግ የለበሰም ይኖራል፤ የከበባቢው በድን (ግኡዝ) ፍጥረት ነፍስ ገዝቶ ፤ ይህ ሁሉ ተጠቃሎ ፍቅርን እሽ ብሉ ይቀበልና ማበራታት እድሜ የጥጠ ይሆንና ዛፉ ሁሉ ከከበሮው ጋር አብሮ የዘፈን እየመሰለ፤ ቅጠሉ ከላይ ከላይ እየረገፈ፣ በታች አቧራው እየጠሰና እየተነሳ፣ እንዷ እልልል! ያለችው ጊዜ መነኩሴው ከምርኩዙ ጋር ሳይቀር ይቀላል። አለም ዘመንችና ዘፈንች የምትሰውም ያኔ ነው። ደህና ተጫወትኩ? አለኸኝ!»

«በ-ጣ- ግ! ወጣልሽ እንጂ! እንዴት የታያዝሽና የተነካሽ ኑረሽል በሞቴ?!...»

በቀል

ያያ ተብጀንና የነበበችን ጨዋታ ከልተን፣ የዛር ዳንስ ጥናቱ ሳይበክ ናዝሬትን ጠዋትን ለቀቅነው። ምሽትን ለሌላ ተተኪ ተግባር ተያየሁት። አንድ ስምንኛ ወዳጀ የናቱን ሞት ተረድቶ የሀዝን ጉዝጓዝ ከጠለ ሰንብቷል። ሁለታችንም የምንቀርበው ሰው ነበረና የሞት ነገር ነገም ለኔ ከሚል ልምድ፤ ብሉም በጊዜ ለመድረስ ከወረደብኝ ደከም ሳልወጣ፣ ከየረባሌም ወደቴልአቢብ መውረድ ታየኝ። ከጋዜጠኛውና ዳንሰኛዋ ምርምር እስተርጊሚንት የተቀበልኩት ራስ ምታት ወደእኪል መዛል አዘውሮኛል። ይህ ያሁኑ ሁኔታየ እንዳለ ሁኖ፤ ጋዜጠኛው በተለየኝ ጊዜ አብረው ሳጠፋሁት ጊዜ "ማከከሽ" የሆነ የእንግሊዞች ሥውንድ አሰፈርኖ ሰጥቶኛል።

ጓዛውን ጨርሰን ቴልአቢብ ያውቶቡስ ማራገፊያ ወረድን። ጊዜው አየከዳ በመምጣቱና ያውቶቡሱ መስመር እንዳይዘጋ ብሉም ታክሲ ከመከራየትና ብዙ ገንዘብ ከመክፈል ለመዳን ፕድፊያችን ልዩ ሆነ። አጋጣሚ ሆነና ወደራማት አቢብ የሚጓዘው አውቶቡስ ሊንቀሳቀስ የመሄድ ርቾትን (ጠፍቶ የነበረው መብራት እልም-ድርገም ሲል) ሲሰጥ አይኔ ከረቅ ስለያዘው፤ «ቶሰጆዋለሽ!

አውቶቡሱ አመለጠልሽ ያው! ታይዋለሽ? ያ መብራት የሚያርገበግበው መኪና፤ ወደሀዝን ቤት የሚወስደን አውቶቡስ ነው።» ስላት እሷ በረጫው አየለች። እንዳመርጥ፣ እንዳማከብበም እየደበሳለችሁ ተከተልኪት። ከራስ ምታቴ የተነሳ እንደሷ መሮጡ የሚየጣልኝ አልሆነም።

መግቢያው በር ደርሳ ከፊቷ የቆሙ ሰዎች እስኪሳፈሩ ሳንቲም ልታወጣ ስትታገል እኔም ደህና ተደረብኪት። እንገቷን ወደምበበው መብራት ጠንን፣ የሸንጥ ሸንጠጥን ወደመብራት ገዳል አድርጋ ደሀን ከገራ ጉኗ ተወሽቶ የጥለ የሴት ቅራቅምብ መያዣ ከፈዳ በመበርበር ተቸገረች። ሁለተኛ መክፈሏ አልታየኝም ነበረና (ቀደም ለታክሲው ከራይ የከፈለችው እሷ ስለነበረች)፤

«ዝርዝርአክ ነጂው ይይዛል፤ ሸርፍ የለኝም ቢል ያኔ ትገቢያለሽ፤ መጀመሪያ ግን እንሞክረው!» አልኪት። መልስ \ አልሰጠችኝም። መልስ ባለመስጠቷ ትንሽ ግር አለኝ፤

«ይህች አመሏ የማይታወቅ... ምን ነካት? እኩል ባለመሮጣ ወይስ የኔን ገንዘብ ናቀችው? መጠየቂ ግን ነውር ሊሆን ይችላል?... » አልኩ በሰከንዶች እእምሮየ ላይ የረገፈ ማሰላሰል። ጥገሹ ውስጠ-ሀሜት እንደነበረም አላጣሁትም፤ ግና፤ ያኔ ያልታየኝ ጉዳይ ነውና እንዲያ በከፊል አግኟት። የጀ ከሸንጣዋ ውስጥ ተዘፍቶ መጥፊን የተረጎምኩት በሆነ ተመክሮ ነበር፤ እንዳንድ ሰወች ገንዘብ ለሰው አይን አስጥተው ስለማይቶጥሩ፣ የነዚያ አይነትም ሁና ታየችኝ፤ በታው ጨለምባግ ነበር። ያን ያህል ዘግታኝ፤ እንገቴቷን ወደኔ መለስ፣ አይኗን ከይኔ ላይ ወርወር፣ እጆቿ እሸንጣው ውስጥ ተገታትረው ምገድ እንዳሉ፤ «የገንዘብ ሰረጢቴ!» አለች፤ በጣም ስብከ ያለ የቃል አወራወር ከመሆኑ ሌላ በጣም መቅቅና ብርድ ያለ ነበር። ከወቅሿት ጊዜ ጀምሮ፣ እንዲህ ያለ የተቀናና ለስላሳነት የፈሰሰበት የድምፅ ዜማ ሰምግላት የመጀመሪያየ ነበር። ጀምራ ለወዘፈችው ቃል ማጠሪያ፤ «እናስ? ሰረጢትሽ ምን ሆነ?» ስል መልስ አልሰጠችም። አንድ ደቂቃ ባልሞላ ጊዜ ውስጥ መልስ ስትነባኝ ሁለተኛዋ ሆነ። በዚህ ጊዜ እንደፈተኛው እእምሮየ የሆነ ነገር ፍተሻ አልሄደም። ዝም ብየ "አመልና ጭራ ወደሂሳ ነው።" ይህ አንዳንዱ መልስ አለመስጠት አመሏ ሊሆን ይችላል፤ ከመለግመድ መክሰት የጀመረ። ለሁሉም ስንብሾ ልየው ጠበቅኒት። ጉርጉራዋ ቀጠለ። በርግጥ፣ ጥሏ የሆነ ነገር ይዘኝና ገርገርኝ ነውእንጂ ለጠየኩት የመልስ ምት እንደነበረ በጣም ግልፅ ነበር። መገረም ውስጡ ሀኪናየን እየቅቅቶት፤ «ሰረጢትሽን ሳውቀው የቅራቅምብ መአት እንደቅርሻ-ቅርስ ማህደር የተሰበሰበት ሲሆን በጣም ያበጠ ነው።

የምትፈልጊው ያንን ከሆነ፤ መደበስበስሽ አልገባኝም!» አልኩ። ደግሜ ደጋግሜ፤ «ኧ! ኧ ኧ... ማለቴ...ኧ ኧ!» ስትል፤ «ማለትሽ"» አልኳት።

«ኧ ኧ! ምናልባት ያዘው ብየ ሰጥቼህ ይሆን? ካልሆን ሁሉ እየው!» ስትል የሆነ ነገር የኤሌክትሪክ ንዝረት በእምሮየ ውስጥ ተመመ። በርብሬኝ ልላት ቃጥቶኝ ከምላሴ እናት ላይ ቀረ። ያንን ስቢ በምትኩ፤ «ያን ያክል ፎደር የሚይዝ ኪስ ያለው ልብስ በህይወቴ ለብሼም አላውቅ፤ አትልፊ፤... ከታክሲው ላይ ቀርቶ መሆን አለበት።»

ልንወጣበት የነበረው አውቶቡስ እንደገተረን ሹፌረ ደጋግሞ እየተጣነን ከተመለከተን በኋላ አስቀበከበው። የሚቀጥለው እርምጃ ታክሲው ወደቆመበት ሳይሆን ወዳራገፈን መሄድ ነበረና ወደዚያው አመራን። መራመድ ከልሆን እስከሆን ለመናገር እንደቻበባት ነው። ስንቃረብ፤ «ሲማሽ? ለታክሲ ስምሪት አስተባባሪ ከነገርሽው ገንዘቡ አይገኝም፤ ሰውየው እስኪመጣ እንጠብቀው፤ መጥቶ ሲቆም፣ ያለ ፈቃዱ ዘሎ ገብቶ ወድቋል ከምትይበት ከባቢ ተደምንመዋ፤ ከተገኘ አንስቶ መውጣት ነው፡ ካልተነገረው ጨለማ በመሆኑ የሂሳውን መቀመጫ አያየውም፡ የጣልነውን ብድግ አድርገን መውጣት ነው።»

«ምን ታውቃለህና ነው? ያመጣን ታክሲ በሄደበት ሊያድር ይችል የለ? ስለሆነም ገንዘቤን ተሳፋሪ ወስደው ማለት አይደል?»

አደብ የገዛ ጨዋታ ጀመረች፤ የምቀኝነቷ አይነት አለው፡ ገዴት የያዘት ተሳፋሪው ብቻ እንደሚወስደው ሲሆን ባለታክሲውን ግን ፍፁም በሀታዊ አድርጋ ተመለከተችው። «ሄይ! ስሚ! ባለታክሲው እየረሳለሚ ነው፤ የሄደው የየዲዮት አሀሮዋት ጋዜጣ አምደኛ የሰጠውን ጥራዝ ሊያደርስ ነው፤ (መሀል መንገዱ ላይ በመገናኛ መሳሪያቸው ሲቀባበሉት የሰማሁት ዜና ነበረ) ቢሮው በጣም ቅርብ ነው፤ ስለሆነም የሌሊቱ የመልስ መስመረኛ (ወደየረሳሌም) ስለሆነ በሮ ሲመጣ አስር ደቂቃ አይፈጀበትም። ገንዘቡን ካገኘ ግን ሀሳቡን ሊቀይር ይችላል፤ ምን አለፋው፤ ቤቱን ገብቶ ነው ለጥ የሚልልሽ። ለመሆኑ ምን ያህል ገንዘብ ይሆናል ከጠፋሽ የወረት መሳሜ ጋር የሄደው?» ከመልሷ በፊት በጣም ተረግጣ ተነፈሰች፤

«ብነግርህ በጣም ታዝናለህ!»

«ስትነግሪኝ የሚያልፍኝ ነገር ነው እንዴ?

«እሱስ እውነትክን ነው፤ በጣም ያሳዝናል፤ ወደሲበር ጥል ከምመለስበት ቲኬት ጋር እስከሆን ለገባሁት እዳ ማዕጃ እናቴ የላከችልኝ ገንዘብ... በቸክ ብትልክልኝ ዋር አይጠፋም ነበረ፤

በእግረኛ ሰው ልክ ው፣ ተቀብየ እንደከተትኩት፤ ከንተው ስማንያ ፖውንድ ጋር ተደምሮ ነው የጠፋው።» አለች። ጥያቄየን ግን ሞልታ አልመለሰችውም።

«እናስ፣ ስንት ገንዘብ ነው የምትይው?»

«የኔውን አይደል የምትለኝ፤ ስምንት መቶ ያሜሪከን ብር ይበልጥ ይሆናል አልቆጠርኩትም።»

የስምሪት መሪውን ጌጃ እንደቀረብነው ተንደርድሬ ተጠጋቸው፤ «አሁን፣ ስስት ደቂቃ ይሆናል፣ ከየሩሳሌም የገባው ታክሲ ሰውየውን ታውቀዋለህ? ወዴት ደረሰ?»

«የታክሲውን ቁጥር ይዘሽዋል?»

«የለም።»

«የሹፌረ ስም ግን ይባላል?» ሲላት፤ ወደኔ ዞረችና «ታውቀዋለህ? ክንዴ» ስትል፤ «የሰውየውን ስም እንኳ መጥራት ሌላ እዳ ውስጥ የሚጨምረኝ ይሆናል፤ ነገር ግን በርግጥ ይህ አስማሬ ያዝኛል ብለሽ ከመንሽ የታክሲው የመገናኛ የምስጢር ቁጥር ስድስት ነበር።» አልኩ። በተርበተበተ አነጋገር ስትለከሰው የመገናኛ መሳሪያውን የቃል ማንጠሪያ አደብ ገዝቶ ጨበጠው፤

«ስምን ፈልጋህ ነው ልበልልሽ?»

«የገንዘብ ቦረጢቴን ይዞ በ ረል።»

«ዝርፊያ ነው ወይስ ወድቆብኝ ነው የምትይው?»

«ሸልኮ ወድቆብኝ ነው።»

«ገንዘብ አለበት ወይስ ከረጢት ብቻ ነው?»

«ከስድስት መቶ ያሜሪከን ብር በላይ።» ስትል መልሶ ሌላ ነገር አልጠየቃትም፤ ደግሞ ደጋግሞ ጠራውና ሲመልስለት፤

«ከመቀመጫህ ጀርባ የተቀመጠች ልጃገረድ ጥቂት አረንጓዴውቹን (ዶላር ማለቱ ነው) የያዘ ቦረጢት ጥያለሁና እንባልኝ ትልሀለች። ካረጋገጥክ በኋላ ጥራኝ፤ ሳሁኑ ግን ሌላ ሰው ከመስመር ላይ እየጠበቀኝ ስለሆነ ወጣሁ።» አለውና ፀጥታ ሆነ።

ይኸኔ የገንዘብሽ መገኛ አክትሟል ብላት በወደድኩ ነበር፤ ግና መሰሉ የሚታያትን ሁሉ ነገር አድክማ ስለልጨረሰች አጥቂሬ ነህ እንዳትለኝ ፈራሁና ሁሉም ነገር ዝም ብቻ ሆነ። የዘገጠውን ያህል ዘግጦ «እንኳን የወደቀ ቦረጢት ቁርቶ የቀለፍ መያዣም አላገኘሁም» ሲል እንደያው ፈጦ ከዋለው አይኗ ውሀ ይጉርፍ ጀመር። የንባዋን ያለቅጥ መፍሰስ የተመለከተ ሌላ ከቅርቧ የቆመ ሰው፤

«ከማልቀስ ይልቅ የባለታክሲውን ቁጥር ተቀብለሽ ጣቢያ መሄዱ ይጠቅምሻል።» አላት። ተገቢ ጥቆማ ቢሆንም፤ በኔ በኩል

ግን እንዲያ ከማለቱ በፊት ጉሮሮውን ቢዘጋው ከመውጣት መውረዱ እድን እንደነበረ የማውቀው ሁኔታ ነበር። እንበየ ድርቅ እለና ሌላ የተስፋ ማእበል በሰራአከላቷ ተንሰራፋ።

ይህ ባለታክሲ ዳግም ሊጠነጠንበት የሚችለውን ሁኔታ በቅርብ ከመከታተል አንፃር ከተፍ አለ። ታክሲውን ግን አስይዞ አዳግሚችን ሆነ። ፖሊስ ጣቢያ መድረሻውን መንገድ ስታስብ፤ «ብቻችን ጣቢያ ወርደን የምናገኘው ምን ነገር አለ? ባለታክሲውን ጨምረን መውሰድ አለብን።» አለች።

«ፖሊስ ጣቢያ መሄዱን እንደፈለግሽ፤ ግን ሰውየውእኮ ገና ወንጀለኛ አይደለም፤ ደግሞም የከተማ ክልል መስመረኛ ስላልሆነ ወስደን ማሰተም አይሰራም፤ እንቺ የሚኖርብሽ ዝርዝር ሁኔታውን መመዝገብና ለፖሊስ ማመልከት ነው፤ ከዚህ ውጭ ልታደርጊው የምትችይው ህጋዊ መንፋት ሊኖር አይችልም።»

«ሰውየውን እልበ ጣቢያ ጦቅ ልበል እንጂ አል ሄድም።»

«እንዲያ ከሆነ፤ ሰውየውን ማናገር አትችይም፤ ፖሊስ ጥሬና ይሆን ሰው ፖሊስ ጣቢያ አዳርሰኝ በይ»

የቴል አቢብን 'ተሀና መርከዚቅ' የሚሞሉት እነሱ ናቸውና ተንደርድሬ ፖሊስ ጉትታ ስትመጣ ጊዜ አልፈጀብንም። ለባለታክሲው ሁለተኛ ወፍራም ገቢያ ተከፈተለት። በከተማ ክልሉ ስነ-ዳንብ መሰረት የርቀት መለኪያ ማትረን ከፈተውና ይርገበገብ ጀመር። ከሶስት ደቂቃ በላይ የማይፈጀውን ጉዞ እስራ እራት ደቂቃ አደረገው። ከየረሰሊም ቴልአቢብ ከከፈለችው፤ ለዚህ እርቀት የከፈለችት ታጠፈ። በብጫ የትራፊክ መብራት የማይገቡ ጥቂትና ከድሚያቸው የገፉ ሰወች ቢሆኑ ነው። በእርግጥ ባለታክሲወች ካልጠመሙና በፈታዳቸው የሚያደርጉት ከሆነ፤ በብጫው የትራፊክ መብራት መቆም ቀርቶ በቀዩም ስንጥቀው የሚያልፉ ብዙ ናቸው፤ ይህኛው ግን የብጫው የመጀመሪያ እልም-ድርግም መብራት ሊዳፈር አልፈለገም። ከሂላው የገተራቸው መኪናወችም ክንዱ ሁለቴ የጮሁበት ሁኔታ ነበር፤ "አውቶ የተኛን ቢቀሰቅሱት አይሰማም" እንደሉ አልገደደውም። የማያፈጥብኝ ቢሆን ኑሮ እንደህ ያለ የጥቅም ምሽት ገጥሞህ ያውቃል ወዳጄ? ብየው በወደድኩ ነበር! ግና ፈራሁ፤ እሷ ፊት ያወንታዊ መልስ ቢሰጥ እንደመረጃ ልትጠቀምበት ስለምትችል የሚደግፈው ተረብ አይሆንም።

እሷ ወንጀለኛውን በእጇ በመያዟ ስትራጋ፤ እኔን ውስጥ-እከሌ ከሚፋተገው እእምሮየ በሚዘራው ምትሀት ብዙ በሺተኛ ሀዋሳት ፈጠርኩ። ከሁን ጀምሮ የምከፍለው ወጭ ሁሉ አይሰማትም፤ የሚከፈልበት ነገርም ሊኖር ለመረዳት እትም

የምታገኝበት ሁኔታ በጣም ጊዜ የሚከሳ ጉዳይ ነበር፤ እንደገና ያችን የሪት እናትዋን ሁሉ ብላ የሚያምኗትና አዝነው ሌላ ገንዘብ የሚልከላት ከሆነ።

ሆንና በኔ ላይ ግን በብሶት ላይ ብሶት ይተራመሰብኝ ጀመር። ትስማማ እንደሆን በማለት፤ «ስማሽ የኔ እህት፣ 'ሳለፈ ክረምት ቤት አይሰረም' ይባል ፀፀትን የሚገስፅ ሀበሻ፤ ያጠፋሽውን ዶላር መልሽ አገኘዋለሁ ብለሽ እያለምሽ ከሆነ እንደማይሆን ነው የሚታየኝ፤ በመጀመሪያ፣ የሰራኢሉችን ያህል ዶላርን ያመለከ አታገኝም። በጣም ሰፊ አምልኮት! እናስነብተዋለን የሚሉትን ወረት የሚተብረት በዶላር፤ ያመቱ ባጀታቸውን የሚተምኑት በዶላር፤ መረግረጊያቸውም ሆነ የሲሳይ እፍ መክፈቻቸው ዶላር ሲሆን ሰርተው ከሚያወጡት ሸቂል ይልቅ ተቀልተው የሚያገኙት ዶላርም ይበልጣል። እንቺም ብትሆኝ ያደረግሽው ያን ነው። ሌላውን ተይውና በዚህ እገር በስማቸው የማይጠሩና ቢጠሩቸው ቅስረት ሁነው የሚታዩ ዶላርና እግዚአብሄር ብቻ ናቸው። በብራይስጡ እግዚአብሄርን ሞልተው አይጠሩም፤ ማህሪቃሉ ብቻ እንጂ። በዚህ እይነት ዶላርም ለምለም አረንጓዴ ቅጠሎች (ሀ-የረኪም) ነው ተብሎ የሚጠራው። ፖሊስታይንን ቅኝ የገዛ እንግሊዝ ነበር፤ ያገርሽ ፖውንድ ሳይከበር ዶላር ለምን እንደተመለክ ይገርማል፤ ከሰሞኑ የአሪደር መፈክር አትገነዘቢውም? ሸቂል ቀርቶ ሁሉም ነገር ዶላር ነው።» ስል፤ ሙትት ባለና በዘጊ ድምፁ መዘታ፤

«እውነታቸውን ነው፤ እምስት ሙቶ የእሜሪካን ብርና ሰማንያ የእንግሊዝ ፖውንድ ወደሸቂል ቢመነዘር የስንት ቀን ቀለባቸው ይሆናል!» ስትል ልቢ ጥራሹን ዘገጠ። እርፍ እንግዲህ፤ ዛሬ አልወጣልኝም ብየ ፀጥታ እንደዋጠኝ፤ ታሷን መጀመሪያ መስጠት ያለባት (ከሳሽ) እሷ በመሆኗ ቃል ተቀባዩ ጠራትና እኔና ሹፌሯ የፈረደብንን የዳር-ዳር ጨዋታ ጀመርን። የተሰዋወጥነው ቃል ስላልነበረ ምን ያህል የሷ ሰው መሆኔን ከማወቅም ሆነ ጠቅላላ ሁኔታየን ከመገምገም አንፃር ይሆናልና የተዘና ጨዋታ ጀመረ። ብቻ ብዙ አላስገፋሁትም። የሌላ ጉዳይ ባይሆን ሁለቱ ያስደረብኝ የውስጥ ጥላቻ ስለገፋኝ ጨዋታየ ሰልቶ ሊወርድ አልቻለም። በተራዋ፣ ለፍልፋ ስትወጣ ባለታክሲው ተራውን ሊያደርስ ተጠራ። ተከታዩ ነገር ጨነቀኝ፤ «እንግዲህ ምን ቀረን፤ እንሄድም እንዴ?» አልኩ፤ እሷ የምትለውን ለመስማት ፈልጌ፤ «ሰውየው ከመግባቱ በፊት ለምን አልነገርከኝም? ፖሊሱ ሂጅ ብሉ መቸ አሰናበተኝ። ደግሞም ምን ሊወጣ እንደሚችል ታውቃለህ? ባለ ታክሲውን ከጠየቁት በሂላ ፍንጭ ሊገኝ ይችል ይሆናል፤

አትቸኩል።»

ባለታክሲው ወርዶ ሲወጣ የጠበኩት ስንብት ነበር፤ ተንጠራራሁ፤ በድንገት «በ! ጆንጆ፤» አለኝ ወታደሩ፤ እኔ በብልግናና ምግባር ባነሰው አመለካከት ያየሁትን የሲብ ጠቱ ጥቅሽ እየጠቀሰኝ። ለሱ ሊዋረኝ የሚችለው ክብር መልጭ ብሎ አለተ። ብቻ፤ ወታደር ነውና ትእግስቴን ውጬ ገባሁ።

«ቁጭ በል! ወንበሩን ሳበው፤ ተዝናና።» ሲል የታደለኝን ወንበር ወደእግከያችን ጠረጴዛ አስጠግቶ ተቀመጥኩ። ጠረጴዛውን ሲደገፈው በቀር ጃንሆይ አቀማመጥ ተቀመጠ፤ ጡቶቹን መረባቸውና እፍፍጦ ያየኝ ገባ። እውራ ጡቱን ከተመረበበት አነቃንቀው። ይኸኔ እእምሮየ መታመስ ጀመረ።

«እ እ፤ ይህ ነገር አላማረኝም፤ የተደረተብኝ ድሪቶ አለ መሰል?» አልኩ፤ እንዲያው ፍርሀት ሲጀምረኝ።

«ደግ! ና፤ እንጀምር፤ የምታውቃት የት ነው?»

«እዚሁ፤ እስራኤል ውስጥ።»

«ይህ አልጠፋኝም፤ ስለትውውቃችሁ ንገረኝ።»

«የፈላሻ ዳንስ ልታጠና መጥታ ተዋወቅን።»

«ለመደነስ ወይስ ስለ ዳንሳችሁ ለመፃፍ?»

«ከሆነላት ሁሉንም ማድረግ ትጠላለች እንዴ? የፈላሻ ዳንስ ስትደንስ ግን አላየሗትም።»

«ምን ማለትህ ነው፤ ዳንሳችሁ በጣም አስቸጋሪ ነው እንዴ?»

«እሷን ሁዋ መገመት ቢያዳግተኝም፤ በኔ በኩል ግን ከብደቱ አይታየኝም፤... አብሮኝ ያደገ ነገር አይደል፤ አንተ እስራኤላዊ ዳንስ ያቅትሀል እንዴ?» አልኩት። የጥያቄው ሁኔታ እንዲህ እናገረኝ እንጂ ዘፈን የሚባል ነገር ስልሉኝ አያውቅም። «እሀ! ገባኝ፤ በዚህ ጨለማ ለጉዞ ያወጣችሁ ነገር ምንድን ነው?»

«ሁለታችንም ወደሀዘን ቤት እየሄድን ነው።»

«የልጂቷን የገንዘብ መያዣ አጠፋፍ እንዴት ታየዋለህ?»

«ጠፋኝ ከማለቷ በቀር የተጨበጠልኝ ነገር የለም።»

«ከታክሲው ላይ ነው የጠፋ ብለህ ታምናለህ?»

«ወስዋ ነበረ የምትለውን ጊዝ ጨምሮ ለማየት ባልችልም ለጉዞው ልትከፍል ስታወጣው ያየሁት የገንዘብ መያዣ ጠፋ ማለቷ ከታክሲው የሚያርቀው አይመስለኝም።»

«የአንተን ኪስ በትህክል ፈትሸኸዋል?»

«ምን ማለትህ ነው?»

«ማለቴ፤...ኧ... አንዳንድ ጊዜ ያደረከው ነገር ይረሳል።» ሲል፤ ከተቀመጥኩበት ተነሳሁና ከኪሴ የነበረውን ቅራቅምብ ከጠረጴዛው ላይ ዘረጋገፈ «ይህ የምታየው እቃ ሁሉ የኔ ነው

የሚመስለኝ፤ ጥራትና ቅየው።» አልኩ ከመጠን በላይ ራሴን ጠርጥረው።

«የጠፋውን እቃ ቀለም የሚመስለል ነገር አይታየኝም፤ ደልቅ የያዘው ገንዘብ ቁጥር ምን ያህል ነው?»

«የጠፋበት የውጭ አገር ወረቅ ነውና የያዙትን ሽቀል የመቁጠር ግዴታ ያለብኝ አይመስለኝም።»

«ግሪም ነገር። ከዚህ አገር ከመጣህ ብዙ ጊዜ ሆነህ?»

«አራት አመት።»

«እብራይስጥ እንዴት ተማርክ? በጣም ለምደሀል!» ብሎኝ፤ በሰጠሁት ታልም ሆነ ባልሰጠሁት ጭምር የዋስትና ሪርግ ግጥም አድርጉ አስፈርጦኝ፤ ብሉም በበስተኛ ሌብነት ጥርጣሬ ተመዝግቤ (አንዳኛው ሹፌሪ ሲሆን ሁለተኛዋ አብረውን የተሳፈረና በሉሉበት በሽፌሪ የተወነጀሉ የስደስ እድሚ አካባቢ ሴት ናቸው።) ከእኩለ ሌሊት በሗላ ወደተነሳንበት አቢይ ጉዳይ የሌሊት መስመረኛ ታክሲ ፍለጋ ወጣን። ያልጠበኩት ስእል ሁሉ መፈጠሩ ከግንዛሬ ሊፈጠር የሚችለውን ስእል ሁሉ አስረሳኝ። ሌሊ ታክሲ አስጠርቶ ከኔ እስኪርስ ድረስ የሚያዘንበውን የመቅጠሪያ ባንቲም ከመክፈል ደልቅ ሌላ ፖሊስ ፈላጊ በው ያመጣውን መኮናተር ይቀለኝ ነበር፤ ግለቴ ከዚያው ብቅመጥ እስር ደቂቃ አይበልጥም ነበር፤ ግና፤ መስጥእትነቴ ግለቲያ አጠ። አራቱን ቀጊ አሳልፌ ባንድ ጊዜ የጠራችው ታክሲ ሊወስደን መጣ።

ስድስት መቶ ብር ከሁለት ሳምንት ተኩል የሚያሳልፉት ቀለብ አይደለም። በኔ አቅምና ምጠና ሲመዘንና እንዲህ ያለ የተሳከረ ሁኔታ ካልገጠመኝ በቀር፤ ገበያ እያዘጋሁ ከወጣሁና መንገድ ዳር ከተጧጧተ እህል ካልተልከሰከሱ ስድስት መቶው ብር ለስድስት ወር ተኩል በደንብ በቅቶ ያበላኛል። አንድ ቀን ሳላዘጋ ሰርቼ የማገኘው የ ወር ደመወዜም ከዚህ አያልፍም። ታዲያ ደሀቹን እምብርት የነሳትንና መቀነቷ የላላ ስድጎእደግ ልጃገረድ ያስከመኝ፤ ተራቀቅሁ ያልከበትና ራስወዳድነቴ የሌነበት የበሰጠት መሳየ ነበረ። "ዳየት" (የውፍረት ንቅህ) እንድትገባ በውነትሽ ሰሞኑን መዝኗል ልሳት እስብኩና ተመልሽ ባጤነው ግን "ዳየት" የምትለው እስከንገቷ ድረስ በልታ ማስታወኪን ነው። እንዲህ ያለ የሚያርበተብት ጊዜ ሲገጥማት መጀመሪያ መውደድና ጠብ የምትገጥመው ከእህል ጋር ነው። ዙሪያየን ሁ-ያለ ወበርተኛ እዳ ከበበኝ። መጨረሻ የተረዳሁት ነገር ያ የተቀበልኩት የእንግሊዝ ፖውንድ ከእዳ የሚያወጣኝ ባይሆን እጥፍ ድርብ እራጣ የጫለብኝ መሆኑን ነው፤ ግራም ነፈስ ቀኝ ጋዜጠኛው በጣም ተበቅሎኛል!

"ናይጄሪያዊ" ነኝ።

የሙሴ ተልእኮ ሁሉንም ቤተእስራኤል እንበቶ ሳይጨርስ መክሸፉ ብዙ ነገር አልከሰከሰ አስቀርቷል። ከዚህም የመነጨውን አንዳንድ የስራ መዛነፍ ለማስተካከል ጥረቱ የቀጠለበት ሰሞን ነበር። ቢያንስ የተነጣጠሉ ህፃናትና ወላጆቻቸውን ለማገናኘት ይደረግ የነበረው ጥረት አልበረደም። ይህን አስመልክቶ፤ አንድ ምእራባዊ የውጭ ድርጅት «ሙቶ የሚሆኑ የኢትዮጵያ ይሁዳወችን ባሰባኩት ጉዳና ወደእስራኤል ሳወጣ ነው» ብሎ ለጊደኛየ ፅሁፈት ቤት ስልክ ይመታለታል። የዚህ ጥሪ ባለቤት ከእያ ተበጀ ጋር ኬንያ ላይ የተጣላው ተዘራ ነው። በምን ሊተባበር እንደሚችል ጥያቄ ሲያቀርብ፤ «በመጨው አመት ያደሰ ኘሪዚደንት እናወዳድራለን። አሁን መንበር ላይ ያለው ሰው ለዳግሚያ ምርጫ ለፈፋ ጀምሯል። በማህበራችን ስም ልንጠቀምበት ፈልገናል፤ እንድንመርጥህ ህበሾችን ወደእስራኤል አውጣልን ብለናል። የቀረን ጉዳይ የኛውን እሽ ካደስ ካስወጣን በሂላ ጠቅላይ ሚኒስትር ሽምእን ፔሬስ የምን ያሰሰባኩት ሰው አመጣችሁብኝ ብለው አላውቅም እንዳይሉና ሌላ መዘዝና ጣጣ እንዳይመጣ ፈቃዳቸውን ለመቀበል ቢሯቸው ዘንድ ግባና ማሶማግኘትህን አብስርልን» ይሉታል።

ረፋዱ አይነታ የቢሮ ሰአት ነው። ቴሌግራም የታጀበውን የውጭ ስልክ ዘግቶ ትንሽ ከቅማማ በሂላ ጠቅላይ ሚኒስትር ቢሮውን ሀሉ ደላል። በገሪቱ እንደተዘረጋው ሴት የቢሮ ፀሀፊ የሚያበሰጭ አይገኝም። ከጀርባ ላይ ነው የሚበኑት፤ ደግሞ የጠራ ጨቅጫቃ ነው። ባጋጣሚ የጠ/ሚ ፀሀፊት ደግ ቀን ያልጉደለባቸው ሆነው፤ ሰሙን ጠርቶ «ጤና ይስጥልኝ» ሲል፤ በሌላ አጋጣሚ እንደሚወቁት ሰው ሞቅ ያለ ሰላምታ ተለዋወጡ። ቀጥሉ የጠራበትን ምክንያት ተናገረ «ከጠ/ሚ ፔሬስ ጋር ለግንኙነት ቀጠሮ ይመዝግቡልኝ» ሲል በመልስ በተከታዩ ቀን እንዲጠብቅ ሆኖ ስልክ ይዘጋል።

በጣም ነገረኛ ሰሞን ነበር። ታሪከኛው የኢትዮጵያ ይሁዲወች የየሰሳሳ አንድ ቀኑ ተቀምጠህ እድም (ሰላማዊ ሰልፍ) ወገብ ነበር። ያደማው ዋና አቤቱታ «ግርዛትን ተውን» የሚል ሲሆን በውጭም ሆነ በውስጥ ብዙ ንትርክ አስነስቷል። ውጭ ከተቀመጠ ህያ ሁለተኛ ቀኑ። በመንቻክነት በቢሮውም ሆነ በህዝቡ ስላልተወደደ ኢትዮጵያዊ ይሁዲ የመሆን ስሜት ልዩ ነበር።

የስራኤል ህዝብ በዚህ ጥያቄ ላይ ከሁለት አልፎ ብዙ አቷም

ይዘበታል። እንዳንዱን መሰረት የያዘ የፖለቲካና እእምሯዊ ገምጋሚ ወደጎን ትቶ፤ ተቀምጠህ አድመን በቅናትን መልክ የሚቃወሙት ይበዛሉ። «ሰላሳና አርባ አመት በንተመፕ አንድ ቀን ሰላማዊ ሰልፍ ወጥተን እናውቅም፤ ይህችን የእለም ህዝብ ያስቸገራት አገር ቅባንት ወጥተው ምን ታወርደ ብለው ነው ይህን ያህል የሚጮሁት?» ያሉም ጥቂት አይደሉም። ምን ችግር ገጥሟችሁ ነው ሰላማዊ ሰልፍ ባቅወጡ የቀራችሁ? ብሉ ለጠየቀ ህበሻ ግን መልስ ያጠጣቸው ብዙ ናቸው። ከሁኔታውም መጠነሰብ ብዙ አድማስ ይመታል፤ የሰራተኛው ፖርቲ (ማእራህ) ጠቅላይ ሚኒስትሩን ገለልተኛ አስመስሉ የስደተኛ ሚኒስትሩ ቤተእስራኤልን ደግፈው እሪ እንደሉ ሲያደርግ፤ "የሙበት እስጠባቂ እንቅስቃሴ" (ሻሉም አክሻብ) የሚባለው (በገሪቱ የፖለቲካ መድረክ እንዳር በግራ ፅንፍ የሚታወቅ) ፖርቲ ደግሞ ከሰላማዊ ሰልፉ ገብቶ ገምበር ቀደም ጠሪ ሁኗል። "የምን ለቅስ ለምን ይበጃል" እንደሉ፤ የሚታደምበት የህይማኖት ክፍል፤ «ተመልከቱ! ኢትዮጵያውያን መረታታቸውን አረጋገጡ፤ ከኮሚኒስቶች፤ ከፀረ ይሁዲ ህይማኖት ሀይሉች ጋር ሲሰለፉ፤ እኛ ህበሾችን ያልናቸው «እሪትን ተማረና ተመራመረ» ሁዋ ባለ እኛን ከስበው፤ እግዜርን ከከደ ሀይል (ግራ ሀይሎች በሙሉ) ጋር ተሰልፈው መጡብን፤» ሲል በሁለተኛው የፖለቲካ ትንቀናው «ኢትዮጵያውያን የሚያውቁት ምንም ነገር የለም። ሰላማዊ ሰልፍ የወጡበትን ምክንያት ጠልቀው አያውቁም፤ መፈክራቸው የተደራጀው በኮሚኒስቶች ሲሆን፤ ያለማወታቸው ዋና ምልክት፤ ይህን ያህል ቀን ድንኳን ጥለው፤ እያፀዳን የምንዋርበትን ቅድስት እየረሰሱም በቆሸሸ ማራከሳቸው፤ የሰላማዊ ሰልፉቸውን ገደብ ተንትነው ቤታቸውን አለመመለሳቸው ነው።»

ሁኔታውን ከውጭና አውጭ ለሚመለከት፤ ብመለከከት መስንጠቅ የስራኤላውያን ብቻ አይደለም፤ ህበሾችም ከሁለት ተሰንጥቀዋል። "የሰክኑት" ክፍል የሰነበቱና የተማረ ያላቸውን ሰወች በድርጅቱ መዋቅር የሚሰሪ የትርጉም ስራ አበልተኛ ስለደረጋቸው፤ የሚሰረበት ድርጅት ፀር በመሆን ከሰላማዊ ሰልፉ እንዳይደረቡ በስራ መተክሉ ይገታቸዋል። መተክሉም ሰላማዊ ሰልፉን ማክላሸት ጭምር ነውና በገምበር ቀደም በታኝነትና አሸባሪነት ያሰለፈው እንዚህን አበልተኞች ሆነ። ሰላማዊ ሰልፉን በሚመራው ቡድንና ባበልተኞቹ መሀከል ያለው ልዩነት እንደኛው (የሰክኑት) ግርዛትን ያፀደቀ መሆኑ ነው። ብዙወቹ የዚህ ወገን ሁኔታውን በ"እዛኝ ልብ" ይተቹታል፤ እዝነታቸውም " ያሁኑ አልገረዝም ማለት የባሰ መዘዝ ያመጣል፤ በጣም የዘገየ

ጉዳይ ነው፤ መጀመሪያውን ከደፈረንና አብዛኛው ከተገረዘ ሁሉም ከዚያው ቀጥሮ ነው።" የሚል እቿም አላቸው።

እንደህ እያለ ነበር ተዘራ በጉን ከጠ/ሚ ፒረስ ጋር ቀጠሮ መቀበል የፈለገው። የቴሌፎን ቀጠሮውን እንዲንጠለጠለ በጣም ከተፈታተነው የግል ጉዳዩ ገባ።

በስራው የመጣ እየረበሰኚ ሲሆን ፈልጉ የሚከራይ ቤት ፍለጋ መቃበዝ ከጀመረ ሰንብቷል። መንግስት በማግኘ የሚከፍለለት ቤት ሀይፋ ቢኖረውም፤ ወደየሩሳሌም ለመዛወር ግን ጊዜው ገና ወጣት ነበር። አንድም ሀበሻ ገና ያልሰፈረበት፤ ሁለተኛ ተዘራ የሚመራው ቤተእስራኤላዊነክ ማህበር ከመንግስት ያልተጠመነ በመሆኑ የጊዳ ቤት (የሀይፋውን እንዳለ ዘግቶ) ፍለጋ የጀመረው ለዚያ ነው። ከዚህ ጋር የሚያያዘው ችግሬ የቤት ኪራዩ ውድነትና ቤቱም ያለመገኘቱ ጉዳይ አልነበረም፤ የሚያከራዩ ሰወች የሚጠይቁት ከወሰን ያለፈ የጥርጣሬና የዋስትና ማጠሪያ ነበር። ረከስ ያለ ቤት የሚገኘው በአረቦች አከባቢ ሲሆን እዚያ መንደር በክራይ በሁለት በኩል አይመችውም። በይሁዳውያን በኩል የሚያስጠይቅ፣ ባረቦችም ጠንኛ ጉረቤት ሁኖ ሊታይ አይችልም። ለረዢም ጊዜ ለመከራየት የወር ገቢው ዝርዝር አይፈቅድለትም። በይሁዳውያን ሰፈር ለመከራየት ከፈለገ የወር ገቢው ዋና መመዘኛ ነውና በዚህ በኩል የሚኖረውን አግራሞ ዘግቶበታል። ብዙ ሰው እንገቱን እየነቀነቀ ሲመልሰው እንደመጨረሻ አግራሞ ያደረገው «ቱሪስት ነኝ» በማለት ለጭር ጊዜ (ከጆ ላይ መክፈል) የሚል ተስፋ ጥሎ መዞር ነበር። ይሆንም ምርጫ የሚበጠብጥ ሌላ ነገር አልጠፋለትም፤ የቶዳ ቀለሙ ብዙወችን እያስበረገገ የራስ ምታቱ መሆኑ የየቀኑ እሮሮው ነው። በዚህ እለት ከዙረቱ አብረው እንድጋራ፤

«አንድ የኪራይ ማስታወቂያ «ዘ ጀረሳለም ፖስት» ላይ አይቻለሁ፤ አብረን አይተነው እንምጣ፤ በወሽቱና በማደራረደሩ ትረዳኛለህ» ብሎ ሁለታችንንም አድርገነው በማናውቀው አይነት ተሳብበን መስመረኛ አውቶቡስ ላይ ወጣን። ተዘራ እንደገጠመው ካንድ በግራና በቀኙ በኩል ተጠማዝ ወርደ ከተከሸው ላይ ፀጉሬ የወደቀ ድፍን ጥቁር-ለበሸ ሰው (ኦርቶዶክስዊ ይሁዲ ከሚባለው የሰው አይነት) ፊት ቀጭ ሲል በጣም ቀፈፈኝ። «ተዘራ አሁን ከላጠኸው ስፍራ እዚህ ደብተራ ጉን መቀመጥህ ምን ይሆን?» አልኩና እሱን ትቸ ከጀርባቸው ከፍ ያለ ወንበር ላይ ተቀመጥኩ። እየሩሳሌም ቂስች የሌሉበት ቦታ ማግኘት ዘበት ነው። የፈራሁት የዚህን ሰሞን ሰልፍ በሚመለከት ጭቅጭቅና ንትርክ ማንሳቱን ነበር። ግና ጊዜ አልፈጀበትም። «ታዲያስ!

ጀንጆ» ሲለው፤ ተዘራ በመልሱ፤ «ምስጋና ይድረስ ው!» አለ፤ ቶኩር ብሎ የፍርሀት እያየው። «ሀበሾች ናችሁ፤ የሰላማዊ ሰልፍ ውጤታችሁ እንዴት ያለ ሆነ? ከተቀመጡ አድማ እየተመለሳችሁ አይደል?»

«ከሰላማዊ ሰልፍ አልሄድኩም»

«ለምን?»

«መጨታወቁ ቀሰል ከማብዛቱና ከመሰልቸቱ ሌላ ምንም ዝና አይፈጥርም ብየ ነው፤» አለው። ከመሰልቸት የመጣ ቢሆንም፤ ብልግና የተመላበት አቀራረብ ነበር። ሰውየው ትእግስት ገዝቶ በልክ ቂስ ሆነ። ተዘራ የመጀመሪያውን ጥያቄ ሲመልስለት፤ ከቅንጃ ባጥንኛ ቶርቶሮ ጋር ሲከፍት ጉብጦ ታገለ። እስኪከፍት ግን ዝም አላለም። «አየህ! ሁሉም ያልፋል፤ ትእግስት ብቻ ያስፈልጋል።» ሲል ጠቱን ከወራ ጠቱ ጋር አወብሮ ከከፈተው ቶርቶሮ ጥምብሆውን አውጥቶ ለጉጠ። «ታጨሳላችሁ? (ከተዘራ የላይኑን ሸሚዝ ኪስ ፈጦ፣ ፅሁፉም ሰርቶ የሚነበበውን የሲጋራ ፖኬት አይቶታል) ሲጋራ ማጨስ ቅዱሚን ይፈታተናል፤ በተለይ ቅስና ላለው ሰው የማይገባ ነገር ነው፤ ትፈልጋለህ?» ብሎ እጁን ሲዘረጋለት ተዘራ ጥምብሆውን ይቀበላል ብየ ጭራሹን አልጠበቅሁትም ነበር። ፈቱን ከፍተር-ፈታ አደረገና ጋባዡ ሲያነባ እንዳየው አድርጉ ቶንጥሮ ለጉጠው። በተዘራ አለቶመም፤ ወደኔ ዞረ። «ትሸለህ?» ሲል፤ ራሴን ነታንቼ «አመሰግናለሁ» አልኩት።

ተዘራ ይህ ቂስ ያደረገውን ሊያደርግ የለጉጠው ጥምብሆ ድዱን በጣም ቶጥቁጦት ተቸገረ፤ እንዲያማክረኝ ያለመደው ነገር አፉን ሲከፍት ለንግግር የማያመቸው ሆነበት። ደግሞም ከኔ የማይተናነስ አፈራም ነው። እንባው ተንጠርፍፎ አይኑ ፈጠጠ። ነገሬ የምራቅ እጢው በመነከቱ ጉንጩን የሞላውን ውሀ ልዋጠው-አልዋጠው በማለት ተቸግሮ ኑሮ ነው። ሱዳን ወስዮ እንደህ ያለ አመል እንዳለ ቢያውቅም፤ የጥምብሆ ጭማቂ ሲተፉ አንጆ ሲውጡ አላየም። እዚህ አውቶቡስ ላይ እንዲያ ማድረግ ሌላ ነገር የሚያስጋብዝ አሊያም ማህበረሰቡንም የሚያስደብ ሆነበት። ሰውየው ደግሞ መደረግ ያለበትን ጉዳና አልሰጠውም። በዚህ መሀል ይህ ቂስ ለማናገሪያ ጥምብሆውን የሰጠው ይመስል የሂሳቡን ጥያቄ መደርደር ሲጀምር

«ተዘራ፤ ሰውየው ሲናገር መልስ መስጠትህ አይቀርም፤ እንደማይህ ከሆነ- የለጉጥከው ያልተመቸህ ይመስለኛል ለስላሳ ወረቀት ወይም መሀረብ ሰብና አፍንህና ጠርገህ አውጣው» ስለው፤ እጁን በቅፅበት እንዴት እንደላከውና መሀረቡን እንዳወጣው

ለማገናዘብ ባልቻል ሟጥጦ በመልስ ከኪሱ ከተተው። ይህን ሲያደርግ ቄሱ አላየም። የጥምባሆ ቧምቧን እያዘጋ የነበረው ቄስ እኔ የቆረጥኩበትን ንግግር እስከልቶ ከተዘራ ጋር ውይይቱን ቀጠለ።

«እርምያስን ታውቁታላችሁ?» አለ፤ ተዘራ መልስ ከመስጠት ይልቅ ፊቱ በድንገጤ ተወናብዶ ፀጥታ ሲውጠው፤

«አሀ! እዚህአካ አዲስ የእብራይስጥ ስም ነው የምትቀበሉት፡ የቤተሰብ ስሙ ታመነ ይባላል፤» አለ ቄሱ።

ተፈራ ራሱን ያውቀዋለሁ ነቀነቀለት። የሀበሻ ስም ከሆነ በይታወቅም አውቀዋለሁ ማለትን የመሰለ ነገር የለም (የጠራው የቄስ ስም ነውና)። እለዚያ ሌላ የጥያቄ ጊዝ የሚያበነባ ይሆናል። የጀመረውን ሲቀጥል፤ «እርምያስ ብቻ ባይሆን ሌሎችም በጣም ጊደኞቹ ናቸው፤ እስተማሪያቸው ብሆንም አብረን ብዙ እናስልፋለን። እረፍት ሲሆኑ እቤቴ ድረስ ለጨዋታ ይመጣሉ። በጣም ጥረወች ናቸው፤ ሳልጋብዛቸው ከተፍ፤ እንመጣለን ባይሉ ለገቢያ እንደወጡ እንዴት ዋላችሁ ነው የሚሉት።» አለ። እየስደበን መሆኑን የተረዳን መሆናችንን የተረዳ አልመሰለም። ለተቸው ያመመን ዝርዝር ተዘራ ምንም መልስ ባይሰጠው፤ «ይገባሀል! የዚህ ሰልፍ ጉዳይ እኔን እልፎ የናንተንም ቂሶች (እሱ የሚያስተምራቸው) ግራ እጋብቷል። ሀይማኖትን የሚመራው ቄስ ተቀምጦ ተራው ሰው መምሁ የማይገባ ነገር ነው። ብዙ ያሳሟላችሁት ጉዳይ አለ። የይሁዳዊ ጠመንጃውና በትረ እራቱ ነው፤ ታውቃላችሁ፤ በእብራይስጥ የተፃፈ የሀይማኖት ነገር ይዛችሁ አልተገኛችሁም። የሳም ልጅና ስጋውን አቀላቅላችሁ ትበላላችሁ፤ ይኸም ይቅር፤ የጋብቻ ነገር የባሰው ጉዳያችሁ ነው። ደም ተበላሽቷል። አየህ! እኛ ሞሮኮወች ከዛብላንካ ነው የተወለድኩት፤ ባንድ ይሁዳዊ አስተዳደር፣ ባንድ ቅጥር ግቢ ተከልክለን ከማንም ሳንቀላቀል ደማችንን ጠብቀን ነው እዚህ የደረስነው፤ ስለዚህ ደም ጠብቆ የቆረና ያልቆረ እንዴት ይጋባ! እስራኤል መጥታችሁ ኢትዮጵያ እንደነበራችሁት ከማንም እንቀላቀልም ልትሉ ነው እንገረዝም የምትሉት? የዚህን ሰልፍ ትርጉም አብራራልኝ!» ሲል ተዘራ ቅእገስቱ ከዳው፤ ቢሆንም አልበተም፤ ጥያቄውን ቀጥታ ከመመለስ ይልቅ፤ ቄሱ ያቃረነውንና ያላጤነበትን ትንተና ለመግቱ ተጠቀመበት።

«ከማን ጋር እንድንቀላቀል ፈልገህ ነው? ሞሮኮወች ደም አለማቀላቀላቸው በምን ይለያል! መልካችሁ አረብ፤ ቋንቋችሁም አረብ...» ሲል ተዘራ፤ በውየው የተጠየቀውን ሁሉ መልስ ወደጎን ተቶ፤ «ራብ ለመሆኑ መቼ ነበራችሁ ጅንጅ?»

«የናንተን የሀይማኖት ትድረት የሚግሬት ቂሶቻችን በኛ ቤት ራብች ናቸው። ራብ ማለት ቀርቶ በግረኛው ቄስ መባሉ ነው ራብ የላችሁም ያሰኘን?» ሲል ተዘራ ቄሱ ጉልበትና ፍጥነት የተመላበት ትንተና ጀመረ፤ ጊዜ እንዳያቋርጠውና ባይነግረው እንዳይወርድ በመኻከል፤ «ትሰማለህ «ጅንጅ» (ቡራቡሬ ለማለት) ብበት ሊዋራችሁ ይችላል፤ ግና እገሬንም ባህሉንም ባትለምዱት በመንፈቃችሁ እሬታ አበዛችሁ። በስንት መከራና ችግር ከጠላት ጋር ተቀጣቅጠን ያቀናናት አገር ናት። ታያለህ! እኛ በድንኳን ወደያ ተጥለን ከሽከናዚወች ጋር ስንት ብጥብጥ አልፈናል። እነሱ ተደምን ብለው ብዙ ጉድ ሰርተውናል። እናንተ በፋራዳ ማለት ናችሁ። እምላክን አመስግኑ፤ በሰላም ጊዜ ነው የመጣችሁት። ሀይማኖት ቢዋራችሁ (ይሁዳዊ) ባውደ-አመት በወርጭና በፀሀይ ከውጭ አትቀመጡም። ይህ ሁሉ ከመፅሀፋችሁ የጉደለ ቢዋር ነው፤ ተሳሳትኩ ? እስራኤል ውስጥ ሙሆ አድማጭ ለማግኘት የወታደርነት አገልግሎት ቀድሞ መስጠት ያሻል። እናንተ ግን ከዚህ ሁሉ ገና የደረሳችሁ አይመስልም።...»

«ስንት አመት በወታደርነት አገልግለሀል?» ብሎ ተዘራ ጠየቀው። ቄሱ በመልስ ትክ ብሎ ተመለከቶት፤ «የቄስ ውትድርና ሀይማኖት በህዝቡ ዘንድ እንዲፀና፣ ሰላምና ብልፅግና እንዲወርድ መፀለይና ይህን በመሰለ መራዳት ነው። በሀይማኖት በኩል፤ ስለ እሬት ትርጊሜ ብዙ አስተምሬያለሁ፤ ይኸን እዳረኩ ማለት ነወር ይሆንብኛል እንጂ፤ በተራችሁ የናንተን የሀይማኖት መሪወች እያስተማርኩ ነው። ይኸ ታዲያ አንድ በጣም ትልቅ ውትድርና አይሆንም እንዴ ጅንጅ! አይበቃኝም?»

«ውትድርና የሚሄደው ሁሉ ሀይማኖተኛ አይደለም ማለት ነዋ? ለዚህ ነው ተገረዙ የምትሉት?»

«ቄስ ይወተድራል ስልህ የጦር ሀይሉ ቀኝ እጅ መሆናችንን ስነግርህም ነው። አገልግሎት የሚሄድ ቢያንስ ከናቱ ይሁዲ የሆነ ነው፤ እናንተም ይሁዲወች ናችሁ፤ ግና ጋብቻ አቀላቅላችሁ ይሆናል ተብሎ ነው፤ ዘጠኝ መቶ አመት ስትሰደዱ፤ ያም የተሰደዳችሁት በሁለተኛው የቤተ-መቅደስ ፍርሽ ከሆነ ነው፤ እለያ ሁለት ሽህ ዘመን ተሰዳችሁ ስትዋረ፤ ይህን ያህል ጊዜ ስትዋረ መጠራጠር ይጥፋን ብለህ ነው?»

«ያልከው እውነት ይሁን፤ ሁሉም ተሰዶ ነው የዋረ፤ ኢትዮጵያውያን ኢትዮጵያን፣ እናንተም ሞሮኮወችን፤ አሜሪካዋችም እንዲሁ መሰላቸውን፤ ሯሲያና የመንም እንዳምባላቸው፤ ሁሉም የነበረበትን ከባቢ ሰው ነው የሚመስል። ይህን እንዴት ታየዋለህ? ጨዋታህ በጣም ይገርማል፤ እኔ ግን

ምንም ይሁዳዊ አይደለሁም፤ በጥቅረት ተነስተህ ብዙ አመራኸኝ፡ ናይጀሪያዊ ነኝ።» ብሉ፤ ሰውየው ገና በማንጋጠጥ ላይ እንዳለና የወሰጥ መገረሙን ሳይጨርስና ቃል ሳይወረውር፤ ተዘራ ወደኔ አንጋጦ ተመልክቶ «በሰበካ አንድ ፈላሻ አጥምቄና በክርክርም አጥቅቸ መጤሁ ብሉ ቤቱን ሆ እያለ እንዲይገባ አንድ ሰው ጉድ ሰራሁ? ይች ናት ቡሪ፤ እንዴትእክ መሰለህ በድንገት ወጥታ የመጣልኝ! ...» ብሉ ሲደረድር መገረሙን የጨረሰው ቄስ የሚናገረውን እሰልቶና አጢኖ፤ «ናይጀራያዊ ነህ። ይህም ጥሩ ነገር ነው። እስራኤል የማታስተናግደው የሰው አይነት የለም። እዚያም ይሁዲወች አሉ፤ በተራ እንደናንተ ይመጣሉ» ሲል ተዘራ ከወንበሩ ሊነሳ እየተንቆራጠጠ «ትሰማኛለህ? አንድ የማይገባኝና የሚገርመኝ ነገር ??»

«ምን ይገርምሃል?»

«እሱ ፀጉርህ የሞርክ ይሁዲወች መሰያ ይሆን?... ይኸን እንተወውና ለጠ/ ሚ ሽሚር የኢትዮጵያውያን ግርዛት ሲያልቅ ልጆቻችን (የገራዦች) የሚቀለቡት ነገር አይኖርም፤ ስለዚህ ናይጀሪያወችን አምጡ ብላችሁ አመልክቱ፤ ለኛም እርዳታ ይሆናል። ናይጀሪያውያን ሲመጡ እኛን ከመገረዝ ትተውናላችሁ፤ እሊያም በትግሉ ያግዙናል።...» ብሉ ሲወጣ መልስ አልጠበተም ነበር፤ ሰውየው ግን ቅፅበታዊ መልስ ነበር የሰጠበት።

«ጅንጅ ሰማ፤ ናይጀሪያዎች ሲመጡ የምንገርዛቸው አብረን ነው፤ ያኔ አንተም አበል ትሆናለህ፤ የማታ ማታ፤ ነቢዩ ሲመጣ በየሩሳሌም ላይ የማይሰበሰብ ፍጥረት አይኖርም፤ ናይጀሪያወች ቀድመው ከመጡ ከ ጟላው የሰው ግፊፊ ይድኑ ይሆናል፤ አንተ ግን ናይጀሪያዊ አትመስልም! ፈላሻ መሆንክን ለኛም ያልከው ምስክር ነው» ሲል የተዘራ የጮገት መከላከያ ተንሿለጠበት። ጨርደናልና ሹፌሬ በሬን ዘጋው።

ወደቢሮ ስንመለስ በይደር የቀጠረት የጠቅላይ ሚኒስትር ፀሀፊ፤ የቀደመን የሸረ መልእክት ትተውለት አገኘ። «ጉዳዮ ከጠቅላይ ሚኒስተር የሚደርስ አይደለም፤ በመልእክቱ ላይ የተወከሉህን ሰው የሚመለከትና በባቸው የሚያልቅ ጉዳይ ነው። እባቸው ከቅግሚ በላይ ነው የሚሉት ሁኔታ ሲኖር ራሳቸው ወደጠ/ ሚኒስትሬ በቀጥታ ያቀርቡታል።» የሚል ነበር። ተዘራ በመገረም፤ «እየህ ክንዴ፤ ቢሮክራሲውን ሊያስተምረን ሰስት ደረጃ ሰሰጡት! ወደኔ እንዲቀመጥ ማለታቸው ነው እኮ። ይኸ ያስፈልግል የሚባል ሰው ማን ይሆን? ሰማህ ክንዴ! አፈን በፀጥታው ከመከራቱ በፊት ይህን እቶ እስፈፃሚ የሚባል ሰውነትና ማንነት ሳጣራ።» አለና፤ ቀትሬን ተንተርሶ ወሬ ደሰጠኛል ሳላቸው ሰወች

ሁሉ «ሀሉ» ሲል ቆይቶ ከንድ የሚዛናባቸው ብሉም ስለ ዲሬክተሬ ጠልተው ያወቅ ሰው የሚከተለውን ሀተታ ይቀበላል።

«እቶው በዚህ የቀውጢ ጊዜ መንግስት (መንግስቱ በቢጊን መውረድ የተነሳ በሁለቱ ፖርቲወች ከዚያ በፊት ባልታየ ሁኔታ የተዋቀረ መሆኑን ለመግለፅ) በሊኩድ ፖርቲ በኩል ለስልጣን መደራደሪያ በስደተኛው ቢሮ (ሚኒስቴር) በዲሬክተርነት ከተቀመጡት አንዱ ክንፍ ናቸው። የኢትዮጵያ ይሁዲወች ጉዳይ በሌላ አበይት የአገሪቱ ጉዳይ እየገባ ስለበጠበጠ ሁሉም የሕናንተ ጉዳይ በርሳቸው እንዲያልፍ ተወስኗል። ስለሆነም የጉዳዩ ተገቢ ሰው ናቸው።» ይሉታል። ቀጠሮ አስመዝግበ በሰስተኛው ቀን (ለቀጥር እኔንም ጨምሮ) ጓዘው ወዳስፈፃሚው ቢሮ ይሆናል። በእውነትም በጉዳዩ ላይ እኔ ብቻ ነኝ አይነት ተንፈራጠወብቶ አገኘናቸው። «ምን አመጣችሁ?» አሉ ያልተነገራቸው ይመስል። ተዘራ ለጠቅላይ ሚኒስትሬ ፀሀፊ ያስመዘገበውን መልስ እንዳለ ደገመላቸው። የሰሙትን ባለመደሰዙ፤ «እስፋውና እንወያይበት። በኔ በኩል ማለትና አለማለቱን ለመገመት ስለጉዳዩ የበለጠ አብራሩልኝ። የትኛው አገር የሚኖሩ ሰወች ናቸው ፈላሻ እናውጣ የሚሉት?»

«ቡድኑንና አገሪቱንማ ገና የደረሰክበት ጉዳይ አይደለም። የመጣሁት በሰም በኩል አድርጊ ጠ/ ሚ ቢሮ መቅረብ እንዳለብኝ ስለተነገረኝ ነው።

«ማን እንዲያ አለህ?»

«ጠ/ ሚ ሽምእን ፔረስ»

«ከባቸው ጋር በቃል ተነጋግረሀል?»

«ፀሀፊያቸው ቃላቸውን የሚፅፉ መሰሉኝ?» ሲል፤ ሰቀው፤ ሊያናግሬት ተንደረደሬ «የሊኩድ ፖርቲ እናንተን በሚመለከት ብዙ ታሪካዊ ስራ ሰርቷል። «ማእራህ» ያን ያህል ስልጣን ላይ ሲንፈራጠጥ ያሳስታወሳችሁን ያህል፤ በዚህ አጭር የሀላፊነት ዘመን እስገራሚ ስራ ነው ያከናወነው። የናንተን ሁሉ ነፍስ ያዳኑ ምናሄም ቤጊን ናቸው። አሁንም ሌት ከቀን ነው የምንሰራ፤ እቡቴእንኪ ማሪፊያ ጊዜ የለኝም፤ የቴሲፎኑ ጥሪ በጣም ጭንቅ ነው፤ ግን አይደክመኝም፤» አሉና እዚያው፤ ሳይ፤ «ያቀረብከውን ጥያቄ በሚመለከት የማይሆን ነገር ነው። ተሰምቶ የማይታወቅ ነገር። እስራኤልን በሚመለከት፤ መውጣትም ሆነ መግባትን የሚመለከተው የእስራኤል መንግስት ብቻ ነው። ከኢትዮጵያ መንግስትም ሆነ ከሌላ ጋር የሚደረገው ጉዳይ በውጭ ጉዳይ ሚኒስትሬ በኩል (ይስሀቅ ሻሚር) ነው። እኔና እናንተ እኩል ነን፤ የምናውቀው ነገር የለም። ግለሰቦች በመሆናችን በእንዲህ ያለ

ጉዳይ ጠልቃ መግባት የለብንም። ይህን ጠንቅቃችሁ ማወቅ አለባችሁ። ከዚህ በተረፈ ግን በማንኛውም ጊዜ ቢሮየ ክፍት ነው፤ ሳታንኳኩ ብትገቡ ይቻላል።» ብለውና ተሰናብተናቸው ስንወጣ ተዘራ። «ሁለት ክንድ ይሻላል የሚሉት ሀቅ ነው። ቢሯቸውን ለቀን እንደወጣን ከሰፈፉት መሀል አንድ ቁም ነገር ተገንዝብን። የውጭ ጉዳይ ሚኒስትር የሚሉትን ራሱን አስችለን እንሞክረው። የሁሉም ሹም ልብ እኩል አይደለም፤ እዚያ ደግሞ የተለየ ተቃርኖ ሲገጥመን እኛም ተመሳሳይ እንፈጥር ይሆናል። ድል ባንመታም ሌላ የሆነ ተመክሮ ይዘን እንወጣለን።» ብሎ ሲተች የሰጡት መልስ አልነበረም። ይህን አባባሉን በተግባር ለማየት፤ መጀመሪያ ጠ/ሚ ቢሮ ሀሉ አለ። ፀሀፊዋ ከመቅፅበት:

«ጉዳይህ ከምን ደረሰ?»

«ከዳሬክተሯ ጋር አልተስማማንም። እሳቸው የፈለጉት ልንገራቸው የማልፈልገውን ምስጢር ለማዋጣት ነበር። እርስዎ እንዲሉኝ ወደጠ/ ሚኒስትሯ ላከኝ ብላቸው፤

«የውጭ ጉዳይ ሚኒስትሯ (ሻሚር) ናቸው የሚፈልጉህ፤ ይኸ የሻሚር የስራ ድርሻእንጂ የጠ/ሚኒስትሯ አይደለም። የውጭ ጉዳይ ሚኒስትር የኛ የስራ ድርሻ ነው፤ ጥምር መንግሥቱ ሲቋቋም የተደረሰ ስምምነት ነው ብለውኛል። በዚህ ምክራቸው መሰረት ወደሻሚር ስደውል ፀሀፊያቸው፤ ለጊዜው የሉም፤ ሲመለሱ ይሆናል ብለው ዘጉብኝ። ምን ይመስልዎታል ብየ ነው አሁን ስልክ ወደስዎ ያነሳሁት።»

«እንዴ ጠብቀኝ፤ ጠ/ሚንስትሯን ላናግርልህ፡» ብለውት ከመስመሯ ለፋታ ከተሰወሯ በኋላ፤ ተመልሰው፤ «ስማ፤ ከዚያም ብትሄድ መልሱ አንድ ነው። ዳሬክተሯ የነገሯህ፤...» ብለውና ወዘፈው ተወበት። በእርግጥ፤ ከስልኩ ላይ ብዙ ጊዜ መጥፋታቸው ዳሬክተሯ የወሰኑትን ለማጣራት እንደሆነ አላጣነውም። «ዳሬክተሯ ምን ብለው ነገረውኛል? ወደውጭ ጉዳይ ሚኒስትሯ ሂድእክ ነው ያሉኝ! የማወራወት ይኸን ነው። አሁን እስዎ የሚሉኝ ሚስተር ሻሚር ሲመጡ ጠብቀህ ሂድ ነው?»

«ቆይ እንዴ፤ እንደገና ጠ/ሚኒስትሯን ልጠይቃቸው!» ብለው አሁንም ገና ቴሌፎኑ አልተዘጋም። ተዘራ እስክርቢቶውን ከጠረጴዛው ላይ አንስቶ እንዴ ያሳምጠው፤ እንዴ ይለቀለቅበት ጀመር። የእውነት ይመስላል፤ ከቆየበት ቆይተው «መልሱን በሚቀጥለው ቀን ትቀበላለህ» ብለው የስልክ ጨዋታ በዚያ ያልቃል። ተዘራ በዚህ ጉዳይም ሆነ ቤት በመፈለግ የሆነውን፤ ከዚያም የቀጠለውን ያወቅሁት አልነበረም· የለሁም።

ማመልከቻ

ቴል አቪብ! የሰፈረ ወለል ከኔ ያስደረውን ወለትና ዝና በባቸውም ላይ ውሉባቸዋል። ከውቶቡስ ወርደው ተሰሰምን። መጀመሪያውኑ ሲቀጥረኝ ለባለወል ጨዋታ ከማለታቸው በቀር ጉዳያቸው ወደት እንደሚያመራ ባለመረዳቴ፤ «እያ ተበጀ፤ መዳረሻችን ወደት ነው?» አልኩ፤ ነገሯ ወገ አደረሰኩ ብየ ነበር፤ ግና የሰራሁትን አ/ነገር ዘብጠው እኔ እንዴ ሁለት ሰው ሆንኩ፤ እዚያው ላይ የሚተቻቹበትና አድማጭ። «ምን ይላል ይኸ! የምንሄድበትን አያውቅም እንዴ?... ዘወር ያለች፤ የተጠዳችና ሜታ በታ ፈልግና እዚያች እንቀመጣለን፤ ዘሬ አያሌ ስራ የምትሰራ ነህ» አሉ።

«መልካም፤ ሸመልያን ልቀበለኝ!» አልኩ፤ እጁ አስተድሞ ከበትሯ ላይ አርፎና ጨብጦ እንደለቀቀት ፊታዳቸውን እየጠበቀ። ለማረጋገጥ ባብኩት፤ አጠንክረው እንዲያዙት ነው፤

«ይልቀቁት እንጂ! ተቢ፤ ምንድው? የጤና? ትድረት የሚያደንቁ መሰሉኝ?»

«የዘኛ ቃመስኝ ነበር፤ ያበትአደረጉ አልረባኸውም፤ እግዜር ያክብርህ፤ ከደረክው ይቀጠርልህ፤ ግና፤ የለም በትሯን አልሰጥም - እየሄድኩና እየተመረኮዝኩበት ነው። ተወው፤ ግዴለም!» ሲሉ፤

«ግዴለም ግለትክ የተለመደ ጨዋታም ይሰማል፤ ይህ ግድርድርናያ "ጉንደሬ ተግደርዳሪ" እንደሉት፤ "ዘር ከልጓም ይስባል" እንደተባለው እንዳይሆን፤ ነገሬስ በየዳና ጉንደር ብዙም በልይነት የሚጠቀስ አይሆንም፤ ይበሉግ፤ ይኸው ከማረፊያችን እየቀረብን ነው፤ እጅዎን ይፍቱት፤ ይልቀቁት!»

«አንተ? ይኸ ሰው ከልቡ ነው። ከሰው በላይ ያውልህ! በእውን ባድርገው በትልግ፤ ምን አለበት፤ ባንተም ቢሆን ያበትትርስ ለልጅ ታስተራለህ። ወብ ነው። እሄ የኔ ነገር! ልጅህ የትኛውን ሽመል እንዳልቆረጠ ነው? ይኸ ነገር፤ እየቀለድክብኝ ይሆን?» አሉ፤ "ብንድ ራስ ሁለት ምላስ እንዲሉ እእምሯቸው ተጋገተባቸው? በጣም ጠረጠረኝ።

«ልጅ ገና በትር ስለማይቆርጥ ያሁኑን ባለሽመል አታክብር አለበት እንዴ? ልጅ በትር በለለበት ሲወለድ በትር ማስያዝም አይለምድብኝም፤ እያ? ተቢ፤ እንግዲህ ማንን ሲመታበት ብየ ነው ቆመጥ እንደቆርጥ የማስብበው!»

«ይሆን አይደል የምፈራው፤ አሁንም ስደበኸኛል፤ የቅሉንቱ

እሚቴ አስራ አራት (እም 14) ጌታ ዘረ በጆሊ በሄድ፤ በንት ጥቃት ወረደ!» ብለው፤ ምንም ያልጠመምኩበትን አማረኛ የሮሮ መግቢያ አድርገው ተረቡኝ። ገና የጨዋታ ቂታቸው ያልተናጋ ሁኖ ነው መሰል! ደሀን ጥለው፤ «ግና ተባረክ! ሁለት በደል ልብ ድልህ ነው፤ የሚያውል ስራ ልትሰራ ሽመሊንም አሸክምኩህ፤ በል፣ ቢሆንም ረድኤት ነው፤ በፈቃድህ የምታደርገው ስለሆነ መክንን ለኔ፣ ጥድቀትም ባንተ አይሆንም።» እንዳሉ፤ ከሂሳ እየተከተልኳቸው፣ በቃል አቅጣጫውን እየቀየሩኝ ወደሚገረፈያው ቡና ቤት ስንጠጋ፤ «ደብሉ፣ ተቤ እሱን- ደረጃውን ይሜውቅ!» አልኳቸው አልደፈር ቢሉ ተመልክቸ።

«እየ መከራዬ፣ ይኸ ነው ያደከመኝ፤ ካሳጡት ስፍራ፣ በየገዳሉ ቤት ደጭፈና የሚከቅመት ደረጃ ልቤን አፈሰሰው። የቤት አሰራር ብልሀት ያለቸ በጣቢያ ብቻ ነው። ከነገረቀደም፣ የጣቢያ ጉጆ አሰራር፤ ዘር፣ ዘር ብሉ ያየር ቅነፈሳው ሺሚያ የለበትም። ከንዱ ቤት የወረርሽኝ በሺታ ቢገባ፣ እዚያው ቤት የተከማቸውን ይፈጃልእንጂ፣ ሌላው ቀብጦ ካልሄደ አይበክልም። እዚህ፤ ተመልከት! አንድ ከሳለ ይፈጀዋል፤ ካሳጡት በታ፤ አይወደ ያ!» ብለው፣ ደረጃውን ሲሜው እገር ሲነቅሉ ተረብኳቸው፤ በመብረቱ አባባሉ የከቸው ነው፤ «ይህ የምን ይመስለዎታል ? አገር እንደብቃ ብለው አስበው (እስራኤሉች) እንዳይሆን ??» ብዬ በጣም ስትብቸው፤ «ውብ ተሜወትክ፤ የማትረብ፣ ቅንሽ መንደር፣ መናጢ ቅንሜ!» አሉ። ቢያማርሬም የሚደዘበ ፍቅር ይዚቸዋል። ስድባቸው ሁሉ ፍቅራዊ ነው። ከደረታቸው ገፋ፣ ከመቀመጫቸው ጉብደድ፣ እጆቻቸውን ገርበብ አርገው ደረጃውን እተፈተፉበት። ከእምሬቸው ጋር የሚደጠም ነገር ብቻ ሳይሆን ያነተፋቸው ነገር ሁሉ ያናገራቸዋል። የሆነውን ነገር ሁሉ ሳይተቹበት ማለፍ ዘበታቸው ነው። አንድ ማማበኛ ከሌላ ሊለይበት የተጨነቁበትንና ኪነት የፈጀበትን መልክም ሆነ፣ ባንድ ቃል አብደናጉውን ያወጡታል። ታዲያ ያንም ደረጃ አጋምሰው የአረፍት ፋታ ስርተው ገቱኝ፤

«እሁን- እዚህ እንደበየዳና ጃንአሞራ ተረተር ከደረት ገትሮ ከመተው፤ እንዲያ ገድመን፣ ወገብ ለወገብ ጉድን ቢጠርበውና ቢያመጣው ልቤ አይፈለም ነበር፤ ጆል ደረጃ፣ ጆል ስራ! በጣቢያ፣ የደርብ ቤት ያሰራር አማረኛ ሌላ ነው፤ እንዲያም የሚሆነው የቤትሰር በሚያጥረው የተከዜ ከባቢ ሰው ሲሆን ነው። ምድሬ ቤት ያጌዘ፣ የጆንደና የእሁል ነክ ማስቀመጫ ጌታ ይሆንና ከላይ ደርቡ ያው ቤት ነው። እዚህ ታዲያ ስራው የቅል ነው። እዚህ የተወነወነ መሰል፣ በዘወትር ምንም ጉዳይ የለሰው

ስራ-ፈት ጉድጊድ፤ የጥልቀት ማየል! ሳንዳት፣ ገና ለገና፣ የፍርሀትና ያስር አረፋት በንብ ይጥላል ተብሎ ፈጦ መተበሪያ! ጣራውን ከፈለሰው የሚቀር ይመስል! ግና በፍርሀት ጥበብ የተያዘች አገር ናት፤ ቤት ሲናድና ሰው ከውስጥ ሲታፈን የሰው ጠረን መፈለጊያ ወሽ አላቸው።» እንዳሉና እንደተንከረፈፉ ወጥተው፤ ተከትያቸው ገባን። የቤቱን ውስጥ መሰል ባይናቸው አሰሱትና በጣም ተቅበዘበዙ፤

«በል! በየት በኩል ነው የምናርፈው? ከተሳሳፊው ለመዳንና በጭርታ ለመጫወት ያቺ ጥጊ ያማረች ባትሆን አትቀርም» ብለው፤ ወደማእዘኑ እያመለከቱና እየመረኝ ሄደን ተቀመጥን። ቀጥለው፤ «በል! ሸሂም ቀርሰም አምጣ በለው! የምትሸውን ሁሉ እዘዝ! ንገረው! እኔንስ መቸም መሰሚያ ይገባውና አይሰማኝም። ይህ ዱልዱም ምላስ!» አሉ ገና ከደረጃው መውጣት የመጣውን ትንፋሽ ሳያባክኑና አቅሳችን ሳይረጋ። እንዳሉትኤ እሳቸው የሚጠጡትንና የኔን ሸሂ አዝዤ ስመለስ ከውስጥ የኮት ኪሳቸው፣ የጥጥ ማደመጫ ብረት መሰል የተሸበለለ ነገር ሲያወጡ፣ ከገጭ ስራቸው ተስጉ፣ ከታች ኩታቸው ገፍተትና ፊታቸው ተጨፍግጉ ሲታገሉ፤ ከወገቤ ተሰቤ፤ «እያ ተብጆ፣ ልብስዎ ከታች ጠልፎትክ ነው» ብዬ ኩታቸውን ከወረቀቱ አለቅቄ ስቀበሳቸው መልሰው ሀይል ባልመጠኑበት እጃቸው መንጥቀው ሲወስዱት የንጥቀት መሰለኝ፤ እሳቸው በዚህ ባለጌ መሰል ሀይላቸው የተሰማቸውን ማንበሳሰል ባልቻሉ፤ ዘርግተው ዲመጡት። «ጆል ስራ! ያ ተረፈእክ ነው እንደህ ስከበልለውና ሲያሽሞለመለው የዋለ፤ ለመንግስት የሚገባ ወረቀት እንዳይቅራፈድ ብሉ… ማገሸእንኪ ባንተ መጆመሪያ፣ ባማረኛው ማደረጃና መልመጃ ስለሆነ ቢታጠፍ ምንም አይደል። ግና መቸም፣ የመለበም ነው፤ እንተም የጠዳ ሲሆን ቀለም አጣጣሉን ትጠብቃለህ።

«በል! እንግዲህ፤ በባዶ ሆድና ባደረ አፍ፣ የራበር ነገር አይመችም። በጣቢያ ሲሆን ቡና ፈልቶ፣ የቡናውን ምረት ለመሸር በቅቤውና በማሬ አልሶ፣ ማጆቢያ ቀርሱ በየቤውና በቅቤ ኩርፉ ተሲብሶ፣ እጅና ምላስን ስታራውጠው ማዘን ልክ ይመጣል። ቅቤው ሀይል ያስነሳል፤ ቡናው ምላስ መስብሰቢያና ሀሞት መሸከፊያ፣ ማሬ ለዘ፣ ወበቅና በጉክጉ ማመንጫ ነው። እፍከን ሸረው፤ ከሰዋ! እሀል መድፈር አይሆንልህ፤ ባንተ እድሜዬ ጥጋቤ የትና የት ነበረ፤ በናንተ ጊዜ ግን ዘመኑ የብረትና ጋራ አልፎ የሚወነጨፍ ደንጊያ የከዘበት ብቻ ሆነ። ለጡንቻና ለፍንጆ ስጋ ዋጋ አልሰጠው አላችሁ፤ የቀለም ዘመን ሁኖ ቀለሙ መጥምጦ ወረሳችሁ። ሚሊዮን ጉልበት የሚፈጀው ስራ ሁሉ ባንድ ጣት

እየተረገጠ ስንት ስራ ተሰራ። ልብ ብለህ አስበው! የጌብኑ (ፎቅ) መውጫ፣ እንደጉድጓድ ወሀ ቀጅ ከላይ በገመድና በከንድ የሚሰብ ቢሆን ስንቶቻችን በስራ እናልቅ ነበረ። የሰሜኑ ገደል አርሽ ስንት ሰው ነው የጨረሰው። ግና የሬቱ ወደ ሂላ እየቀረ፣ የሂላው የሬቱን እየገዘው መሄድ! አሁን፣ ገም ብሉ፣ ጊዜ እንድ አይነት ብቻ ቢሆን እንዴ ይለመድና እንደሀ በመደናበር ቅጥ እናጠም ነበረ»

«ምን ማለትዎ ነው? ዘመን- አንድ አይነትና ወብ ሁሉም ነገር አንድ- ጥሬ ብቻ ይሁን ለማለት ነው?»

«እኔ ተብጀአንኪ ጆል ከደሀና አልለየሁም። በሁለቱም ገጥ የለመደከው ቢሆን ግለቴ ነው። በመጣኸው መንገድ ግን ደስታ ያለሀዝን፣ ግር ያለእረቅ፣… ባል ያለሚስት ምን ዋጋ አለው? እግዜርአንኪ ሰይጣንም ባይሆን የምንረዳው ነገር- ሰይጣንን ባይመዳደረው የሚደግፈን ነገር አልነበረም»

«እንዴት ባለ አማረኝ? ተቢ እዚሀ ላይ ወዋታ ተወሳደፈብወት መሰል!»

«ቀዋታ ነው የተናገርኩት፤ መወሰደፍ ያንተ ነው። ሰይጣን ለሰው ልጅ ታማኝ ጊደኛው ነው፤ ምንጊዜም ቢሆን ሰይጣን የገራ ቀንጂ በሬ ሲሆን እግዜር የምትለው የቀኝ ቀንጂ ነው። ሰይጣን በገራ ይሰለፋል ስለሆ፤ ሀያል ስራ ያለ በዚያ ገጥ ነው። ሌላውን ተወው፤ ከደንበር መሰስ ላይ የገራው ማነቂያ በሬ የቀኙን ማነቂያ በሬ በገበብ ብሎም በብርታት ቧልገፋው መሰስ የለም። እኔ የምልሀ ግን ያልረበበ ነገር በዘ፣ በረታና አየለ ነው» ሲሉ፤ ከሌላ ቅንተናቸው ጋር ተያርዋው ቢታየኝም ወምረ ልጋፋቸው አልፈለኩም፤ ወብ ሽወዳ ነበረና ይበታቸዋል። «ሌላ ወግ አስገብተን ዋናውና የመጣንበት ተግባር ተረሳ፤ አንዳንድ ነገር ባንሰው እየተሰነቀረ። በል! እንግዲህ እሱን ወረቀት ዘርጋና ከቢም ይኸው! የምልሀን የማመልከቻ ወዋታ የምትጀምር ነህ!»

«ይሆን ሲዳመጥና ሲደየን የዋለ ወረቀትዎን ተዘርጋ፣ አትዘርጋ! የመጀመሪያውን ዳመጠ ማፍረሽ ሌላ ዳመጠ የምወለው ጉዳይ የለኝም፤ ብርእም ሆነ ወረቀት አለኝ፤ ተማሪክ ነኝ ተቢ!»

«እደራሀን እንዴት ተመቸተሀል? የምንጥፈው ታሪክ ጭምር ነው፣ አንድ ክቢ ይፈጃል፤ የያዝውን ክቢ ክከሳኸው ለሂላ አይዋርሆም።»

«ሲያልቅ ተገዝቶ አይተከም ያለዎት ማን ነው? ሱቅ በደረቴው እረቅ ነው እንዳይሉና እንዳልስቅብዎት!»

«ወንድሜ፣ ካንተ ጋር ማን ይሟገታል? በብዙ ቅብዳላለሀ ብየ ሀሳብ በደርግ ይሆን ያሀል መግቶ? በል፤ ወረቀቱ ባንተ በኩል

ይሁን፤ ይህ ባገር የተመረጠና ኩታራው ክኪሉ አወልቶ ለመወሰድ ቅገሉ መኪራ የሆነ ብረትለበስ "ክቢ" ምን ይመጠለታል?» አሉ። እውነታቸውን ነበር፤ ሸጋ "ፓርከር" ይዘዋል። እንዳልጉዳባቸውና እራሳቸውን የመቻል ቅገል ተሸማገለን ስንወርስ የመመሪያ መንደርደሪያቸውን አስቀደሙ።

«ልብ ብለህ ስማ! የክቢ" መርገጫሀ ጊዜ ገና ነው። አንተን ለዚህ ስራ የመረጥኩህ እህ ብለህ ስለምቅበግ ነው። መጠፊንግ እንግዲያ ተረፈ ልጅም ያንገበግበዋል፤ ግና፤ ስራ ከመስራት ይልቅ በፍጆት እንገለያያለን። ከመስማት ይልቅ ከንግግሬ ጉዳፍ የማውጣቱ ጥረቱ ያይላል፤ ከዚያ የሚተርፈው ኩርፊያ ሆዶን ይበጠብጠዋል። ልጅን በጣም እወደዋለሁ። ለሱ ብየ ነው የተሰደድኩት… አንተም በጣም ዋና ልጅ ነህ፤ መወሰድ ሰም ነው፤ ልጅ ማለት ፍቅርና መዋደድ ነው። የምንገርህን ሁሉ አትተው። እጅ መሚራን እንዳሰኪለኛው ሳይለምደው ይቅርእንጂ የነገር አጠጣል፣ የቃል አገባብ ድብትርና የኔ ነው። "ራብር" ጠሀፊ ሁሉ ይህ በዚህ ይገባ ብሉኝ አያውቅም፤ የቀን በዜት እናስገባው? እንጂ። አንድ ዋና ነገር፣ ባንተ በኩል የሚዋር ትርጉም ነው፤ የዚህን አገር ባህል አትሰተውምና አንዳንድ ከኛው ጋር የማይጣጣም ሲወስድ ያሀ! በለኝ፤ እንዳልቀና በሬ የጊዝ ሸር እንዳልስትና እርሸህ እንዳይበላሽ! ያዝ እንግዲህ!» ብለው፤ ማሰብ የመጀመርና የማንሰላሰል ይመስላል፤ አይናቸው ከጣራው ድፍን ወለል ላይ ተንጠለለና፤ «አየ ስራህ ብዙ! አይኔ የሚያርፍበት ቅጥ ከሌለው ላይ! ጣራው ከወለሉ በሀኪል አንድ። የቤት ስራቸው ሳጭር ጊዜ በችኮላ የተጠለ የሀብሻ ዳስ ነው።»

«አያ ተብጆ፤ ልብናወን ባዩት ላይ ከበተኑት የማመልከቻው ሀሳብ ይሸክፍልያታል?» ብየ አቋረጥኳቸው። «እውነትክን ነው፤" ልብ ካላየ አይን አያይም ይባላል። ልቤ ነገር ሊያብላላ ሲያግቶር አይኔ ከልብናየ ቀድሞ ካልረባ ነገር ላይ ጣደኝ። ሁለቱ ባንድ ሲመጣ፣ አይን ወደልብ ይጋበና ለሀሳብ አሰሳው አብሪ ይሆናል። ያኔ የምታየው ሁሉ እንደማታየው ይሆናል። ሰው ሞኙ፣ ያኔ ማያው አይን ነው ብሉ ስንጥር ከዛ ጉላህ ቢለቅበት አይሰማሀም። ከሰብከው ላይ ልብህ ይጠልቅና ሀልውህ አይታይሀም፤ ቸኩልክበኝ እንጂ የልቤን አይን ሳጊመት ነው የነበረው፤ ቢሆንም ወብ ነው የያዝከኝ።

«በል!

«ያዝ እንግዲህ፤

«ቀን ጥፈሀል?»

«እንዴታ! ጥፊያለሁ»

«በል እንግዲህ… ግመልከኝ ለክቡር፤ ለተከበረች፤ ክቡር የእስራኤል እገር ጠቅላይ መንግስት፤ የሊኩድ "ባርቲ" ዋና መሪ አቶ ምናሄም ቤጊን።

«ጌታየ ሆይ!

«ሰላምና ጤና ለስዎ ይሁን!

«ክቡር ሆይ፤ እግዜር ለሹመት ከመረጠው የእስራኤል ልጅ ሁሉ፤ ከንጉስ ሰሎሞንና ከንጉስ ዳዊት በመለስ ችሎታና እርጋታ የክቡርነትዎ መሆኑን በማረጋገጫ ደርሰንበታል። በዚህም ልቀትዎ፣ እግዜር በዘጠነኛ አይኑ የተመለከተውን የጠቢያ እስራኤል እይተዋል። ይህችን ያምባክ እንድ ገብረት እገር፤ ከዘመን ዘመን ሸር፣ በስዎ እእምሮ እልፎ የዘመናት ምልባችንና ስግደታችን በክቡርነትዎ ሀሊና ተሰምቶ፣ ስንመኝት ለነበረችው ቅድስት እየረሰለም ግግሽ እከላችን መጠጋት ለስዎ መታደል፣ ለኛም እልፈት ነው። የእሱ፤ ያምባክእስራኤል ታል ከመሬት እይወድቅም። በመንፈስ ተንሰራርቶ፣ የረቀቀ እከልያን ሰርጓ፤ ከሌላው ምድረእስራኤል ጋር የጠቢያን እስራኤል እኩል በማድረግዎና ጠቢያን በማቷጠርያ ግዛትዎን አሁንም ያሰፋው፤ ከፍ ያደርግዎ እንላለን። ጠቢያን ያነባ ክቡርነትዎ ብቻ ነው፤ ያልደገፈንን ረቂተው፣ ከግሪክ እስራኤል ጋር ተጋግዘው፣ ወቅያዊሱ የየብስ ጫካ ሳያገድ እሽሎክሉከው እዚህ ስላደረሱን እግዜር ከፍ ያርግዎ፤ እለሁልህ ይበልዎ፤ መቸም መላክተኛ ነዎትና። እኛም ስለስዎ በኩል በመሆን በፀሎትና በምለላ እንገኛለን።

«ምድር የጠቢያ እስራኤል ደስ ብሎታል። በጣም ያመሰግናል። የስዎን እላማና "ብላን" በመረዳት እንዳንድ ልቢ የታየውን ስጠቅመዎ በደስታና ባክብሮት ነው። የጠቢያ ልጅ ታሪክ (ቤተእስራኤል) ካባቶቻችንና ከቅድመ-እያቶቻችን ሲወርድ ሲዋረድ፣ በደጋጉች ጥናት እንደደረሰንበት ይሁዳ ዋና አባታችን፣ የነገር ግንዱ በመሆን ከዚያ የነፍስ አባታችን አብርሀም ሲዋለድ ደግሞ ያእቆብ እያለ ዘልቆ፤ ዘረ ይኸው የተረባውንና በለም የተዘራውን፣ እዚህም ቅድስት እየረሰለም የተሰበሰበውን የእስራኤል ልጅ ሁሉ ሁኗል። ይህም ሆዋ ሙሴ በትክሉም ሆነ በመልኩ የጠቢያ ነው። የጠቢያ እስራኤል መልክ ነው የነበረ ይባላል። መጥሀፍም የመረከዘ ታሪክ ነው» ሲሉ የሆነ ነገር ናላየን ነጠቀው፤ «እያ ተበጀ፤ ገና ለገና ምናሄም ቤጊንን ላለምን ብለው ሌላ የመግቶ ዘርፍ እንዲደፈጥረ፤ የሙሴ የዘር ሰራግንድ ይሁዳዊ እይደለም፤ እንደኛ የተገረዘው ባርባ እሙቱ ነው፤ ግብፅ ነው የነበረ፤ ይህም ሆዋ ጥቁር የሙሴ ሚስት እንጂ ራሱ

ሙሴ እልነበረም። "ከደጡ፤ ወደግጡ" እንደሉት የፈላሸን ይሁዳዊ እለመሆን ለሚጊገቱ ሰወች ሌላ ሰምነኛ ታሪክ ከስዎ ሲፈጠር ታየኝ። ከመንግስት ቤት የሚገባ ግመልከኝ ይቅርና ደብዳቤም እይጠልም፤ የምንጠቃበትን ቀዳዳ እስዎ እይጠረጥሩም?»

«እሀ! ምን እይነተ ያልስግሁት ጨዋታ እስነሳህ፤ ያልከው ነገር መጥሀፍ የተመረከዘ ነው ብለህ?»

«ከመፅሀፍ ላይማክ ግደበሰበስ ሞልቷል፤ እነሱ የሚተርኩት ጉደፍ የለውም ይባላል፤ የሚምግታቸው የለም። እስዎ ግን እንደዚህ ያለ ታሪክ ሲያስነሱ ጠማግ ብልት ነው የሚያወጠብት፤ ከዚያም ይጠያሉ። ዘራርፈው ይወነጅሉያታል። የነሙችን ያህል መዝረፍ የለመደበት የለም»

«ብርዛለው ገለጠበጠኝ፤ እለ ከቅግል ላይ የደከመ ሰው፤ ምን ይላል ይኸ! መግቶ ከመጡ እረታቸዋለሁ፤ የመፅሀፍ መግቶ ከሆነ፣ ግብፅ ላይ ባሪያ ያልነበረ እለ እንዴ? ይህን ሀሰት ትላለህ? ያኔ ያልተነካከና ደም ያላዘነቀ ነፍስ ይዋራል?… ግን ወብ ብለህል፤ ይኸን፣ ቀይተን ከሚያወቅ ሽማግሌ ጋር የምናጧምተው ይሆናል፤ ከልሆነም እዚህ መዝገብ እናወጣዋለን።

«በል፤ ያዘ እንግዲህ፤ ሌላውን እንግፋ! በል!

«የጠቢያ ልጅ ወልደትና ዝርያ ከብዙ ያመጣል፤ ከስራኤል ንጉስ ሰሎሞን በንግስተ ሳባ እድርጌ ቀዳማዊ ምንይልክን እግር መጣያ ሰርቶ፣ ምንሊክ ደግሞ ሲረባ ከዚህም ከዚያም ልጁም ያሰበሰበ እስከእጤ ሀይለስላሴ ድረስ ጠቢያን ባንድ እስተዳደረል። የእስራኤል ልጅ ሸረት የመጣ፤ በግልጥ የሆነ፤ አሁን በመንግስቱ ሀይለማርያም ነው። ግና፣ ፈትም የነገሩትን በሙሉ የክርስቲያን ስብከት ስለፈታቸው ቅድረትን ከኛ ሰርቀው፤ በግብር ግን ከኛ እርቀው የወጡ ሆነው ታይተዋል። መንገዱና እስራኤልነት ባንድ እልመጣም።

«የእስራኤል ልጅ ሳስተዳደር፣ ለመንግስት ስራ፣ ለፍልሆና ብሎም ለሌላው ግብብነት ነገር ሁሉ የተሰራ ነው። እምልክቱን ቢከዳ፣ የጠበብ ነገር እያጠውም። እኔ ቴድሮስ የቷራ እስራኤል ናቸው፤ የዋናው ፈላሽ የዘር ጋን መገኛው ከዚያ ነው፤ ቷራ። ከሰለሞን በኩል እይደለም ይሏቸዋል፤ ግና የነው ፍጥረት ሁሉ ከእስራኤልነት ያላነሰው ነገር የለም። በደህንታቸው ጠልተዋቸው ነውእንጂ እስራኤልነት ለቴድሮስ በጣም ቅርብ ነው። እናታቸውና አባታቸው ክርስቶና በተነሱ ሰሞን የተለወጠ እንጂ። ስማ ከንዴ ያጡ ቴድሮስን እስራኤልነት ምልክት እንተ እንዴት ታብራራዋለህ?»

«እያ ተበጀ፤ አሁኝ ነገር እመጡ፤ የባቸው ፍልስና ደግሞ

እንዴት ብሉ፤ በየት አድርጌ አደራምን?»

«እንዴት አጠያየቅ ታጠብቃለህ? የዘር ግንዳቸውን መቁጠር ትችላለህ እንዴ? እኔ የማጫውትህ በምልክት ተነስቸ ነው! በርሳቸው የወደፊያ በስቲያ ይሁዲት የምትባል ንግስት ነገሠ-እስራኤል ናት፤ ምድረ ክርስቲያንን መድረሻ አሳጥታ፤ የሚሰበሰብበትን ቤተክሲያን ሁሉ ስንት አቃጠለች፤ ቴድሮስም ቢሆኑ በትክክል እንዲያ ነው ያደረጉት፤ ግና ተራኪው ብዙ ነገር ወምርቦበት፤ ብዙ የሚብራራ ነገር ይቀረዋል። ንግስት ይሁዲት ግን፣ የክርስቲያኑን በስራኤል ላይ ፊርሽት ለማብረድ የዝር መስክተኛ መሆኗ በጣም ግልፕ ነገር ነው» ብለው ድምፃቸውን ገደሉትና፤ እንደማሽከሽከም ቃጣቸው፤ ነገራቸው መፃፉን እንዳቆም የማድረግ መሰ። «የሴት ብርቱ፤ ታሰኛለች እንቱ ይባላል። ሴት ስትቆጣ ወሰኝ አይደለች፤ እግዜር ከመረጠው አውቆበታል! ወፈወፈችው» ብለው፤ እንደገና እዚያው ላይ ድምፃቸውን አገነኑት፤ «ዋናው መረጃ ስሟ ነው፤ ከዚህ ይገባዋል፤ ወይም ይህ የስራኤል ስም አመጣጥ እንዴት ነው? ብሉ መጠየቁ አይቀርምና የዚህን ማብራሪያ መፃፍ ወረተትና ጊዜ መግደያ ነው፤ አታስገበ። ያዝ እንግዲህ! «ከዚህ በመለስ፣ የስራኤል ልጅ በጦቢያ አገሩ በሚባል ነገድ ስም፣ ያበቶቹን ቿንቿ፤ የነአብርሀምና ያቆቢ..» ብለው እንደገና ድምፃቸውን ወደዜማ ቀዥት፤ «የናት ሆድ ዥንጉርጉር፤ ይስሀቅ የያእቆብ ወንድም ነው። ግና ያብርሀም አንድነት በነሱ አልታየም። እስራኤላች አብርሀምን ጠቅሰን ያቆብን እናስከትላለን፤ ይባቅ ሌላ በመሆኑ እንወምረውም። ይስሀቅ የያቢር አረፋትና የሌላው ሰው ዘር ሆነ። እስባሞች ከያቆብ ይልቅ ይስቅን ያከብሩታል።...በል! ዋናውን ቁም ነገር፤ ያዝ እንግዲህ!

«የጦቢያ እስራኤል ያብርሀምንና የያቆብን ብሉም እነሱን የተከተለ ሁሉ ቿንቿ፤ አሁንም ሙቶ የተነበውንና የስራኤል ልጅ የሚናገረውን እብራይስጥ፣ በዚህም የተፃፈውን ኦሪት ዋና በማድረግና የህዝብ አውራ በመሆን ዋር፣ በዝቶና ተባዝቶ እልፍ ቢሆን አይተው የቀናበት የክርስቲያን ወራሪዎች ጦርነት ገጥመውት ብዙ አለቀ። በጣም የበረታ፣ ባለም ያልነበረ ጦርነት ነበር ይባላል። እኛስ መችም አልደረስንበትም፤ ይባላልን እንሰማለን። በጦርነቱም አገሩ እስራኤል ሁሉ ተጠቃ፤ ብዙውን በመስቀል ባረኩት፤ የዚያ ምልክት የክርስቲያን እማኝ ሁኖ በድፍን ጦቢያ አገሩ እየተባለ ይገኛል፤ ከማረኛ ይልቅ አገውኛ ለእብራይስጥ ይቀርባል። በጦርነቱ ቢጠቃም፤ እምቢ ብሉ ያልተሰጠው ይኸው ዛሬ ፈላሽ የሚባለውና ያበቶቹን ሀይማኖት

ጠብቆ፣ በሀይማኖቱ እንደብረቱ ፀንቶ የቆየው ነው፤ እዚህ የመጣነውና ለመምጣትም መንገድ የተዘጋበት። ፈላሽ የሚባለው አጠራርም ከዚያ ጦርነት ውድቀት የመጣ ስያሜ ነው። ከገው መለየትን፤ መግድ መባሉንና ከእርስቶ-መሬት መነቀሉን ያመለክታል። እላምንላቸው ሲል ፍልስ፣ ፈላሽ ብለውት ስምም፣ ስድብም ሆነ።

«በገውና በማሮች መሀከል በተደረገው ጦርነት በብራይስጥ የተጠፈ የኦሪት መፅሀፍ ሁሉ ለክርስቲያን ከመነው ጋር አብሮ ብሉም ከወራሪው እጅ እንደገባ ቀረ። ስለሆነም በሀይማኖቱ የፀናው እስራኤል ሁሉ በቃል ያጠናውን፤ ከሰውሰው በዋና ከህናቱ ለቅም ኦሪት በግእዝ ተጠረዘ። ከዚያ አገውኛ ተርቶ ግእዝ የእስራኤል ቿንቿ ሆነ፤ ተመረጠ። ዛሬ፣ ይኸው፣ ከሞት የተረፈው የስራኤል ልጅ በየኪሱ ሳይቀር መዝሙረ-ዳዊትን ይዞ እቤት ጌታየ እንዳለ እዚህ ለመድረስ የበቃም አለ፤ ብዙው ግን አሁንም የፃን የመጨረሻ እርዳታ ይጠብቃል። ነገር ሁሉ ወደግእዝ ሲተሳለፍ፣ ከዋናው የእብራይስጥ ኦሪት የተተወ ወይም የተረሳ ነገር የለም። የቀረ ቿንቿው፤ እብራይስጥ ብቻ ነው።

«አሁንም እንደሆነ! የጦቢያ እስራኤልን እንደማርሳት የሚያንገበግበው የዋናው መፅሀፈ ኦሪት በቤተ-ክርስቲያናትና ገዳማት መቅረቱ ነው። በእጅ ለማድረግ ታክተን ቀርቷል። ክርስቲያኑ ሁሉ የኛን እቃ እንደመንፈስ ያየዋል፤ እያነቡት ቿንቿው አይገባቸውም፤ እንዳይከፍቱትም ይቀበፈናል ብለው ፈረሱ እንደሞተበት ያውሊያ ጊዝ ተከድኖ እንደተቀመጠ የታወቀ ነው። ከፈሉም ያይዋ መጫወቻ ሁኖ ባይጠፋ አልቀረም። ያለውን ግን በውቅ፣ በታ-በታውን ለመጠቆም የኛ አባግ ቢሆን በቸር ከመጣ ለዚህች ቅድስት አገር የመንፈስ መጨመሪያም ይሆናል ብለን እንገምታለን።

«ጌታየ፣ ሆይ! የመጊጊታችን ምልክቱ መቅደሳችንና የመሰያ ጨሳችንን ቤተእስራኤል በማለት ሰውም የስራኤል ልጅ እየተባለና እስከዛሬ ሳይጠፋ? ያ ሁሉ ጦርነትና ሞት ሲወርድ ያልፈረሰ መቅደስ! ሌላ ዋና ምልክት ነው። ፈላሽ ቢሉንም፤ መቅደሳችንን በመጠበቅ ስድባቸውን ከጉዳይ ሳንጥፍ እንደሰወ ያለ እጋዥ እማኝተን ፈላሽ አቅባሉን እስራኤሎች ነን በማለት ያለም ጠሀፊ ሁሉ እስተጋብቶልናል። በኔ ገጥ አንድ ስህተት ሆኖ የታየኝ በስም እርዳታ መታረም ያለበት፤ ተማሮች በመባባቱ ሰውን በመስጊዳችንና በመንደራችን ስም መጥራት መቻሉቸውን ነው። ቤተእስራኤል መስጊዱና መንደር የሚሰራበት ክበብ ሲሆን፤ እማኙ ግን እስራኤል ሲባል ኘው የቀረው። ከኛ መሀልም ቢሆን ራሱን

ፈላሽ ማለቱ የልማድ፣ በቀልድና በተረብ ተጋብቶ ቀርቶ ነውና እንዲያ ነው። ይህም ገብቶት አሁን እያረመ ይገኛል። የገማ ነገር ተሎ ካልጣሉት ሽታው ተሎ አይጠፋም፤ ብዙ ዘመን ይበክላል። እኛም ተበክለን ኖሮ ነው።

«ስማ አንድ ክንዴ!»

«ምን ወይ? እያ ተብጄ»

«እዬ ወዲያ_ ዝም ብዬህ ነው! አንድ ነገር ከልቤ ተጣዶ፤ ይሆን ልጠይቀው ብለህ?»

«ምን ሊጠቅሱ ፈለጉ? ወገን»

«ወገን ደብልህ! እሺም፤ ከወዲህ፣ በጣም ከመሸ የመጣ መዘዝ ነው። ግራኝ መሀመድም ትላንትና ነው መቢያን ከፍሉ ያሰመነው፤ እኔማ፤ ከልቤ ላይ፤ ወለል ብሎ የሚታየኝ ነገር አለ»

«ይናገሩትና ይለይለት፤ ደግሞ ሰው በሌለበት!»

«ሰው በሌለበት አትበለኝ፤ ልንመዘግበው መሰለኝ?»

«መልካም፤ ያልረባ ጥቅስ ከሆነ ሰው ባይሰማ እንገለፍለን ለማለት ነው፤ ተቤ»

«ክርስቲያን የሚባል ነገር የመጣው ከክርስቶስ ጀምሮ አይደል? ከዚያ በፊት የነበረ ክርስቲያን ኑሯል ብለህ?»

«እያ ተብጄ፤ ከመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ አንድ የማውቀው ዘለላ አረፍተነገር የለም። ግና፣ በታሪክ ገፅ ከቶት፤ ይሁዳዊነት - ከይሁዳ፣ ክርስትና- ከክርስቶስ፤ እስልምና- ከመሀመድ፣ ሌላ ሌላውም ለዚያ እምነት ከቶመሰት ሰው ሞት በኋላ የተፈጠረ ነው ቢባል ይመስላል። ተመላኪዎች ሰዎች ይመስሉኛል»

«ልክ ነኝ፤ ነው፤ ልክ ነው የተሰማኩት፤ አንተ ያልከውም ትንሽ ይታረባል፤ ሰው ይመሰክል ግን አትበል፤ የሚልከው እግዜር አይደለ! መቼም፣ እያ! ልክ ይመስላል ነው። በየሱስ ነው ክርስትና የተጀመረው፤ የሰው ሁሉ የመጀመሪያ፣ አይነታው እስራኤል ነው፤ ፊትም የነገርኩህ ነው። እስራኤል ያልሆነ ነገር አጉልና ከንቱ፣ የማይሆን ነገር ነው።»

«እና? ይህን-ይህን ጥቅሰው ነው የሚሉኝ?»

«ወብ ነገር ኖሮ፤ ይህ እመዳም ነጭ ሁሉ የጥቁር እስራኤል የለም የሚል፣ የቅ አባቱ! ደማባዝም ሁሉ፤ ለዚህ ደግ ሰው (ቤጊን) ደስ እንዲለው ለማስበም እሰቢ ኖሮ! ከያዙነው ታሪክ ጋር ግን የገር መጣያና ማራመጃ መሰላል የሌለው ሆነ። አንተ! እየነደደኝ፤ ቀጥቶ ይመጣና ከንጉሴ መሽም፣ ሆዱን ማረሀረህ፣ መርርሸት፣ መርርሸት፤ ወይኔ ያጠ ልጅ፣ እንዲህ ወደማታ ነድጄና ተታጥየ ልጥቅ!» ሲሉ፤ ትንሽ ባቅ ቢጤ ሲፈታኝ ተመለከቱ፤ ከንፈራቸውን ፈርተቅ እንደማድረግ አድርገው በይናቸው ሰለሉኝ፤

«ምን ወደህና ወዲያ ሆዱን ይዞ ይንፈረፈራል? እሩቱ! ተ-ን-ፈ-ቅ-ፈ-ቅ፤ የኔ ንዴት ደስ አለው? የልጅ ነገር! አንተ ጥታት መች ይገባሀል፤ ተሉ-ተሉ ከሳስረዳን ነጮች ባፍ ከፊት እየተደሰ አስጥገረውናል። ነገራቸው ሁሉ ዘዋሬ ነው የሆነብኝ፤ ባንድ በኩል የሚሰብኩትና በሌላ በኩል የሚያደርጉት በጣም የተለያየ ነው፤ ምን አለብህ፤ ባቅ! በልእንጀ፤ ሽረ ምን ነው ያስቀህ?» ብለውና የተቆጡትን ተቆጥተው፤ የሳቅሁበትን ለማወቅ ቋመጡ። ፊታቸው በረድ- ልመና፣ ከንፈራቸውን ፈርተቅ- ከፊት አለና የታችኛው ከንፈራቸው እንደመሸከፍ፣ እንደመዛል ያጣው። ባጭር፣ የፊታቸው ሁኔታ ከሚኪሸጒት ወደዘር የሚወጣ ቃል የሚጠብቅ መሰለ። በንባ የዉገገ እይኔንን እንዳማተርኩባቸውና ንግግሬን የሳቅ እስትንፋስ እንዳጀበው፤ «ተቤ፣ አሁን ምን አለበት ቢተውኝ፤ እንዳንዴ ዝም ብሎ ይሳቃል፤ እናም ሁልጊዜ ሳቅ ጤና ነው ይላሉና_ ማለፍ አያውቅም?»

«በቁም ነገር ደህና ሰው ብየ ጋብዤና አስመጥቼ? ዝም ብሉ ከሚዲ የሚስቅ፤ እብድ፣ አሊያም በእብድ ጎዳና ሲገባ ሸገግ ያደረገው ይሆን ይሆናል። አበድኩ በለኝና ወረቀቴን ጠቅልየ ቤቴን ልሂድ፤ ኡ-ም-ባ-ክ-እ-ስ-ራ-ኢ-ል! አታወርደው አስደንጋጭ ነገር የለም! ሳቅህ መጣራት ያለበት ነገር ነው፤ ሳቅ ጤና ቢሆንም የዉነት መሳቂያ ማብጀት አለብህ» ሲሉ፤ አሁንም እስትንፋሴ በሳቅ እንደተያዘ፤ «ስማ ወገን! አንዳንድ ነገር ይገርመኛል፤ "ዝር ከልጊም ይበቡል" ብለን የል፤ እኔ ጠ/ሚ ምናምን ቤጊንን ብሆን ቀሮ አሁን ከያያዙትና ሊጠቅሱት ሞክረው ለመተው ከፈረደበት ሀሳብያ በመነሳት፤ በርግጥ ቤተእስራኤሎች ያለጥርጥር ይሁዳዎች ናቸው ብየ ያደባባይ አዋጅ አውጅ ነበረ»

«እንዴት ባለ አግረኛ ተንስተህ ነው ለዚህ አጭርና በጣም ቀልጣፋ አዋጅ የበቃህ?»

«ልንገርዎ!፤ ወደዚያ እየመጣሁ መሰሉኝ፣ ቀዝቀዝ፣ እረጋ ይበሉልልኝማ!» እልኩ፤ ይኸኔ ገጠመኝና ቀንጠጥኳቸው፤ ስቸኩል፤ እሳቸውም እንዲያ ነው የሚሉት። ባልስተካከላቸውም ላንድ ጊዜ ምት ሆነኝ። ብልግናም እንደሆነ አውቀዋለሁ፤ ግና ስለምዝናናባቸው ምንም አይደል።

«ባንዳንድ ነገር እንዴ ከንዱ የሚሉት ይመስለኝ ነበረ፤ ሁሉም ያው ሁዋ ነው ያገኘሁት፤ እነሱና እስራኤሎች፣ ልክ አንድ ናችሁ። ይሁዳውያን በሙሉ ለማለት ትንሽ ቢያምጠኝም እስራኤሎች ግን የቅም ይሁን የቅ፤ የሆነ ሰው ብዙ ሰው የሚያስደንቅ አሊያም ልዩ ስራ የሰራ፤ ይንጣም፣ ይቅባም፤ በግድ ይሁዳዊ ነው ይሉታል፤ አደስ ነገር የፈጠረ፣ የላቀ መሪ፣ ዝነኛ

የአምርት ሰው፤ የታወቀ ጋዜጠኛ፤ ሌላም ሳብዛኛው ያልመሰለ ነገር የሰራ፤ የኛ ሰው ባይሉትም ገና ለገና ስሙ ሲጠራ ይሁዲ ነው? ማለት ልምድ አለባቸው። መሳሹ አይደለም ከለ፤ ወደፖለቲ ምርምር ይገባሉ፤ ተመርምሮ ፍንጭ ከታጣ የለም ይሁዳዊ ነክነት ያለው መሆን አለበት ማለት ግዳቸው ነው። ይህም፤ ክርስትና ይነሳ፤ ሌላም ነገር ይሁን ምንም አይደል። ከሮኔል መሀመድ ጋዳፊ፣ ሰሞኑን በግሪኮችና በእስራኤሎች ላይ በመፈከራቸውና በመዛታቸው፤ እንዲህ ያለ ድፍረት የያዘ ሰው የሆነው ቢያንስ በናቱ ይሁዲ ቢሆን ነው ብለው ይጊገቱባቸው ገብተዋል፤ እናቱ ሴባል ደግሞ ዋና ነገር መሆኑን አይርሱ፤ የየሱስ አባት አጨታማቂ ቢሆንም ይሁዳዊ መሆኑ እናቱ ጠርታ በመታወቂ ነው ማርያም። ስለሆነም የይሁዳዊነት ዋና መመዘኛው አባት ሳይሆን እናት ናት፤ በሴት ላይ የሆነ ያልሆነ ስለሚደርስ ብሎም ወንድ መድረስ እንጂ መውለድ አይችልም ከሚል መሰበም ይመስለኛል። የነጭ ስም ብዙ አይያዝዎት እንደሆነ እንጂ ብዙ እጠራለውቶ ነበር፤ አበበ ቢቂላ ጋላ ነው (እርም ብላቸው አይገባቸውም፤ እነቸው የሚያውቁት እንዲህ ነው) ግና የቤተእስራኤል ጋላነት እስከሁን የተነገረ ነገር አይደለም፤ በግልፅ የሚታወቀው ብሎም እስከሁን የተነገረው በትግሬና በደፍን ጉንደር ብሎም ከሳስታም ትንሽ ያመጣል ነው። ግና አበበ ቢቂላ ለብዙወቹ የገድ ፈላሽ ነው። ስለሆነም የስም መጨነቅ አጉል ነው፤ ጠ/ሚ ምናሄም ቤጊን፣ ይሁዲ ያላሉት አለም አይገኝም። ይገባቸዋልና አጉል ተጨነቅ ብየ ነው መሰቴ። አጉል የወረቀትያ መፍጃ ነው።»

አሉኡ ሀይል መፍጃ ብላቸው አምባጓሮ እንዳምንፈጥር ስለታየኝ። ለመከርከሚያ፤ ደግሞም ጨዋታ አሰመርኩ የማለት አይነት፤ ሊቀ መንበር መንግስቱ ሀይለማርያምም ከቀናቸው ይሁዲ ይሆናሉ» አልኩ፤ በዚህ ፋታ ግን ስሁተት መግቢቴን አውቄዋለሁ፤ ተሰፋኝ የወረወርኩት ጨዋታ ነበርና በጣም እንዲሚመቸኝ ረዳቸው። እንገታቸው ጠነን፤ አይናቸው ከጠረጴዛው ጠርዝና ከግድግዳው መለያያ ገድም ላይ ቶከር አለ፤

«እ-ራ-ቶ! ያንተ ጨዋታ! የሀይለማርያምን መንግስቱ ያህል በእስራኤል የተከበረ ማን አለ? ከሞት ይጠብቁታል አሉ፤ እንዴእጤ ሀይለስላሴ በሉሞንነቱን ስሳወጁ ይሆን? ያንተ ጨወታ! ቤተመንግስት የገባ ያው ምንጊዜም ሰለሞን ነው፤ ቴድሮስን እሳ የሆም፤ ስለሞንነት የለውም ቢሏቸው እየረሳሉምን እንዴውና እንዲለው ገና ለገና ከእንግሊዝ ጋር ደብዲቡ? ደምገዲቡ ቢሉት ልክ ይሆን ነበር፤ ታዲያ ሲገፋ ነፍሳቸው አለፈች፤ እንዳርሳቸው ብሳንግ "የጠቢያ ባል፤ የየረሳሉም እሙኝ፣ የገብርየ

ክንድ፣ የመደህኒያለም ባሪያ ብለው መፈከራቸው ጠቢያ ሲቀናሳቸው ቀጥሉ ወደየረሳሉም ለመሻገር ነበር። የሀይለ ማርያም መንግስቱን ያህል?... ማንገስ የሰሴ ከሆነ ማርያም እናቴኮስ ምን ይሳናታል። ይሁንም ለተረብ እንተወውና የሀይለማርያም መንግስቱን ያህል ቢንከባከቡን ኑሮ የቅና የቅ! እገር እማን ሆነ ማለት ነበር። የእስራኤል ነክነት በይፋር ነው ነፍስ ግብታና እንክብካቤ የሚሆነው? እንገዲያ የመንግስቱ ስራ መክብ፣ ግና ዘብና ነፍስ ጠባቂ እስራኤል። የማታ ማታ በሰው እንቶርጥም፤ "እሆያ ቢራገጥ ጥርስ አይሳበርም" የተባለውን ተረት በግልጥ እያየሁት ይሁዳዊ አይደሉም ይለኛል! ይልቅ አጉል ጥቅስ እምጥተህ ሀሳቤን በሙሉ አሳጋኸው፤ የመንግስቱ ሰሎሞንነት አልጋው ሲጠና፣ ቅብ ቅዱሱን በግልጥ ሲቀምስ የሚታወጅ ይሆናል፤ አልጋ ጠና የሚባል ያኔ አይደል! እስከዚያ ድረስ ደግሞ ሰሴነቱን አትርሳ፤ ከነዚህ በስቱ ሰሰቾ ከምቶቿቸው ሰወች የቅኛው ነው የእስራኤል ዘር? እንዱ ዋና እስራኤልነት ነበረው ይሉኛል»

«የምን ሰሴ ነው የሚያወራት?»

«ያስተማረን የደርግ ከድሬ ነው፤ ይኸ ሳንተም ጠፋህ እንተስ ያው ደርግ አይደለህ፤ ተማሪ!» ሲሉ፤ በውነት ከሆነ "ከድሬ" የሚለውን ባይጠሩ ኑሮ የምረዳቸው ነገር አልነበረም፤ ስለገባኝም «እዎ ግርከስ ይሁዳዊ ነበር» አልኳቸው።

«በሙን ደግመህ አስደዘኝ!»

«ግርክስ።»

«ልክ ነው የተማወቅኩ! እንድ ጊዜ ያስያዙኝን የሚገባ ጨዋታ አልረሳም። ይኸን ጨወቅ ያነሳሁት መንግስቱ ቢሆንም ሰሴነቱን አሳጣውም፤ ሰሴነቱን ደግሞ እስራኤልነት አያጣውም። ስለሆነም «ሞአ አንበሳ ዘእምነገደ ግርክስ (ግርክስ ለማለት ፈልገው) ቢለው ልክ የሚመጣ ይሆናል። ዘርዘር ክእስራኤል የሚወጣ ነገር የለም ያልኩህ ለዚህ ነው። ሀይሉም ቢሆኑ ቀስ በቀስ.. እንዲያ ነው ያደረጉት፤ ያንተ ጨዋታ ድንኩርኩር ነው፤ በል ይልቅ ውሀ መሳይ ከፍየ ልምጣ! ለሽግግሉ ፊኛ መቋጠር የማይበጅ ነገር ነው፤ በየት በኩል ነው የዚህ ገንዳ (መፀዳጃ ቤት) መውጫውና መግቢያው?» ብለው የተቀመጡበትን ሞባሳ የሁለት ሰው መቀመጫ ወንበር ሊለቁ ሲንፈቀቁና አልፌያቸው ሲል፤ «ጃል ስራ! ላንድ ሰው ይሆን ያህል መደብሽ! ከነገረቀደም ከርፍራፉ (ጠረጴዛ) ለግቶ፤ ክበዱው አይገፋ! ቢሆንም ደግሞ በየሱ መርጥ ልክ እንድ ባንድ፣ ከፊት ከፊት እደርጌ ቢሰራው ምን ነበረበት?»

«ለብዙ ሰው ከተሰራው መቀመጫ ላይ የተቀመጠበት እስኪ ንገሪኝ፤ አባ ዘራፍ!»

«ያንተ ዉሻታ! ቡና የሚጠጣው ሰው በዝቶበት ነው ከላጣው በታ ይሆን ሲገኙምልኝ የሚለው? የድሀ መጋኛ በረቱን ያህል ሰፋቱን አታየውም! የነጋዴ መላ ጠፍቶኝ! ገም በል! ነገር አልሰማችሁም።»

ከደረታቸው ገፋ፣ ከወገባቸው መታ፣ ከመቀመጫቸው ቀረሁ እስኪታወና እጃቸው ተንገበ ቶመ። በር ፍለጋ አምባሉሊ ፃኝ፤ ለሚፈልጉት እርዳታ መስገሚንና አለመድረሱን ቢረዱ ለብ ጣታቸውን ቀሰረው፤

«መከፈያው በዚያ ነው መሰል? ነው ብለህ? ነገረግ ከውስጥም ያሰቃል፣ የቤት መቀመጫና የወንድ መክፈያ የሚባል ተበጅቶ! ና! ልጁ፣ ና! መምጠሁ አልቀረም፤ ከቤቱ ገብቶ ቢተፈቅዱ፣ አንዷ ነጭ ቲፕ እንዲትደዘኝና እሬ ብላ መሳቂያ እንዲትሆን፤ ነገረሽ፣ በሰርጅታ ጋንጃ ብለው የሚጥሉ፣ ሴቶቹ ናቸው ብለው አስፈራርተውናል። ጥልቶ ከተረፈው የቤት መንገ ይሆን ያህል ጥልቅ መላ መመለል። ና! መቸም፤ "ከልጠረጠረ ይመነጠራል"፤ ለሁሉም ና!» አሉ፤ ያስጨበጡኝን ወረቀትና ብርእ እያንከላወሱ ነበር የዘገየሁባቸው። በገራ በቀኝ ብለው በደንብ አጠርተውና ተመላክተው ገብተው፤ የፈጅትን ጊዜ ፈጅተው ተመልሰው ወጡ። «ሰማሁ ከንዱ! ያንዳንድ ነገር ሁኔታ በጣም ይገርማል፤ ትድም ያልከው ነገር ነው፤ ከዋናው የመቀመጫ ክፍል ጀልቅ የሽንጉው ቤት (ሽንት ቤት) ተዳት ይበልጣል። ሲመቹ፤ ከጃርቢዋ ላይ አፈፍ እንዲልከበት የሞን ከብት (የጋማ ከብት) ፈተት ብሉ ነው የሚወርደው። ራቴ ሆዴ፤ አንዳንድ ነገራቸውና ስራቸው በጣም ልክ ነው። እንደሚዲው፤ እንደነፈሽው»

«ተቤ፣ ስለምን ነው የሚያወረኝ?»

«አይገባውም? የሆድ እቃ ጊዝ መጠያው እንጋዳ ማለቱ ነዋ፤ ሽንጉ ቤት አሳማሪዎች ናቸው።» ብለው ዉሽታቸው በጣም ቤቱን አቃወረው። አውቶቡስ ጠቢያ ያሉ መሰለፃቸ? ልባቸው ታየኝ፤ ግና ሌላ ታሪክ ውስጥ ይገቡና የምንተመገብትን ጊዜ ስለሚያራዝሙት አይኑን ያፈሰሰብንን ቡና ቤተኛ ሁሉ፣ ዙሪያ ፈገግታ መግቢው ልመለስ ስቃረብ ሊያናግረኝ የፈለገ እስራኤላዊ፤ ወደኛ እስቀደሞ የዘረጋውን የቀኝ እጅ ጣቶቹን ወደመዳፉ መትቶ እናጠረና፤ አይኑን ፈጠጥ አርጉ፤ «ፈላሽዎች?... ልክ?... አልተሰባቸሁም አይደል?» አለ፤ ባለመደ የስራኤላዊያን የንግግር ስልት ሲበዛ ጉልበት ያነሳና ብሉም በኢትዮጵያውያን ትሁትናና አክብሮታዊ አቀራረብ አንፃር በለሀብት ቀም! ያስኛል ያስፈራል።

አደስ አልነበርኩምና ያ ዝሌፈያ መሰል አቀራረቡን ቸል አላልኩትም፤ «አዎ፤ ልክ ነህ!» አልኩት። የኔ ድምፁ ለሱ እዛል ከነበው ሰው የመጣ ነገር ነውና፤ የታሲ መድከም በተናገርኩት ላይ የተጠራጠርኩ መሰለውና «አይደለም? ምን?» ብሉ ጣቱን ገሪና ቀኝ ዘዋወረው። በርግጥ የጥቅስ ቿንቿ ነው፤ የትኛው? ምን ለማለት? እንዴ? ወዴት? ስንት? ሌላም ሌላ ጥያቄ ነገር ተኪ ነው። ሆኑና፤ ከትክረት አልቶጠርኩትም፤ እንደሱ በሀይል ባይገራም፤ ድምጼን ከፍ አደረኩት፤

«ልክ፤ ልክ ነህ!»

«ስንት ጊዜ ሆናችሁ? በሰሞኑ አፈሳ ነው የመጣችሁት?» ሲል፤ እያ ተበጀ ብዙ ያወራን መስሏቸው፤ «ምን ያወራል? ይህ ደዷ። እፉ አደብ ግ!»

«በሰሞኑ ንሸ (አፈሳ) ነው ወይ የመጣችሁት ነው የሚለው»

«አግዜር ያንሳው! ምን አበቱ አገባው? ቅጡ ቅጡ አረብ ይመስላል፤ ይኸ ነው የሚደብል፤ ሁሉም አንድ አመዳም። እበብ ገላ ሁሉ። የኛ ቢሆን የሰው ከሰው መለያው ብዙ ነው፤ ዳማ፣ ቀይ፣ ጠቆር ያለ፣ ሽምብራ መልክ፣ እንዲያ፣ እንዲያ እያለ ይለያል፤ እንግዲያ ድፍን ጠቢያግ ዝም ብሉ ጠይም ነው የሚባለው። ቢጠቀርጢቀላ ዝም ብለህ ጠይም ነው የምትለው። እዚህ ታዲያ የምታየው ሁሉ አንድ ነው፤ ችክ። በልማ፤ ሊያበላዝነን ነው፤ ይህ አውታታ!» ሲሉ በሁለት ችግር መሀል ገባሁ፤ ይሁንበት ብየ እነቸውን ተወት አድርጌ እሱን ከጀመረው ዉሻታ መዳፈያ ሳደርሰው አድል ሰጠው፤ ሀበሾች በፍፃኔት የሚደጠይቁት የመሰለኝን ነገር ሁሉ፤ «አድሜህ? ቤትህ? ሚስትህ? ደመወዝህ?» ሌላም ሌላ ጥያቄውን ከመቻል ጋር መለሸለት ለተረፈው ግን ይቅርታ ጠይቄው ወደኛና ስራቸው ተመለስን።

«በል፤ እንግዲህ!

«ክቡር የየረብሉም መቅደስ ጠባቂ...» ብለው አቿረጡት፤ ድምፃቸውን ገደል፤ ገምባራቸውን የሸሸ ሹበታቸውን መዳረሻ ደንበር የመዳሰስ አይነት ለበና መሀል ጣታቸውን ገጥመው በበራቸው ላይ አንሸራተው፤ በክንዳቸው ጠረጴዛውን ተደግፈው ፊታቸው ከፊቴ ሊገጥም ቀርበ፤ «የየረብሉም መቅደስ አስከባሪ፤ ልጅ ምናምን ቢጊን ብንለውስ ደስ ይለው ይሆናል፤ ሹምን ሲያወድሱት ነው ጉዳይ የሚሞላ፤ ይሆን ታስገበው?»

«እያ ተበጀ፤ ቤጊን የሰሜን-በየዳ የመንደር ምስኔ አይመስሉዎት፤ ከየረብሉም አልፎ የትና የት መስለውት የሚያበሉት፤ እጤ ሀይለ ስላሴን ልጅ ሀይል ስላሴ ብሉ የጠራ ማንን ያውቃሉ? እንዳሉት ቤጊን ይቅርና ቴወድሮስእንኳ ስንት

ተመኝተው ነበር የሄዱት፤ ምኞት ነው የገደላቸው፤ ቢጊን ከዚያ ያለፉ ሳይሆኑ ይቀራሉ?»

«ነገር አመጣህ፤ ያንንግ ቀደም የነገርኩህ አይደል፤ እንግሊዞቹ ቴድሮስ "የጦቢያ ባል፤ የየረሳሌም እጮኛ" ብሉ እንደደገመ የልቡ ሳይሞላ ቀረ፤ እሱማ ከዚህ ደርሶ ቢሆን ኑሮ ነጭ እያስፈረመ ሲያስገባኝ፣ እኔ ነበርኩ እያስፈረምኩና ወሸላውን ሁሉ እየቆረጥኩ የማስገባው። ግና የቴድሮስን ነገር፤ እግዜር ይሁን ባይለው፤ እኛን ደግሞ ይበደሉ ብሉን ነው እየረሳሌምን ሰላቶ ወሮ የቀየን። ሌላው ምበለቲክ" ሽርደዳህ ግን አልጠፋኝም፤ ያንተ ትረካ፤ እገሌ ሸንጐ ነው፤ ቢጊን ሱሪያና ጆርዳን ነው የሚወስው፤ ለበዋንንግ ወርሰታል። የምንሰማው ነገር ነው። በውትድርና ያለ የጦቢያ ልጅ ሁሉ ወሳጆን አሳብ አስገብቷል። ሁሉም ነገ በእጃ እንደሚሆን አላጣሁትም፤ በእስም የተዘራው እስራኤል ሲሰበሰብ ይች አገር የት ብላ የምትበታ ልትሆን ነው? እያዋዙና ጊዜ እየፈጁ በጆ ማድረግ የነበረና ያለ ልምድ ነው። ዳንበር ከሰራህ ግሬን አትርሳ። ባለም ያልተገፋ፤ ሳንድ ከበብ ህዝብ ብቻ ተሸብቦ የቀረ መሬት የለም። አንዱ አንዱ ሲገፋና ሲያጥር፤ ሌላው ሲያክበክብ ነው። በጫዋታ በኩል ስታየው ግን አንዱ ትገፋና እንዲያዝከው እርጋ ትላለህ፤ ውሉ ሲያድር ይረሳል፤ ሌላ አመል እስኪበቅል ያንተ እጅ እንዲሆን ይቆያል። በጦቢያው የርሽ ዳንበር ግራሬ አይነት አማረኛ እየው። ከጉልበት ያየለ ነው ይዘታን የሚያገኘው፤... በጦቢያም ቢሆን መጀመሪያ ጠበረ ከልክል ሳር ታጭድበታለህ፤ በሁለተኛው ፈልመህ ትተወውና ዝም ብሉ ከርሞ አሁንም ከልክል ትተወዋለህ። ባራተኛውና ባምስተኛው የበሳንጋራህን ጭንከርናና ልፍለፋ እባልፈህ ገምስህ እህል ትዘዋለህ፤ እንዲያ፣ እንዲያ እያልክ ልብህ ሌላ አዲስ ዳንበር እያወጣ በየሌሊቱ እያለመ፤ ግና የውነት ከሆነ፤ የሰው ዳንበር የለውምና ዳንበር እንዳልክ፣ ለመጨረሻው ዳንበር ሳትበታ ትሞታለህ፤ ልብህ አንዱን ሲይዝ ሌላውን ነው የሚመኘው። የመሰረት ጫዋታ ያነሳህ እንደሆን ወትሮ ያ ሁሉ እስራኤል ነው የነበረ። ከዚያ እልፍ፤ በግብፅ በኩል የመሲን ግረጊያ የሲናይ ተራራ፣ እረቱን ያጠበቅን፣ አረብ ሁሉ የኛ እጀ ነው ሊል እምሮታል። በስንት ድብድብ ነው የቀረ፤ የጠማሸው ነገር ነው። ይህ ሁሉ አልጠፋኝም። እየረሳሌምን የዚህ ሁሉ መናገሻና መናኸሪያ ለማድረግ አይደል "ብላኑ" ታዲያ እንግሊዞቹ ቢጊን ማስሽ እእምሮውን በዚያና በዚያ ከልስደደው፤ ይህ ዙሪያውን ሊቀራመታት ያሰፈሰፈ አረብ ልጆቹን እያዘደራቸውም። ከልቤ የገባው ጫዋታህ ግን ልጅ ማለት

ያገሰዋል ያልክ ውን ነው።

«በል ይልቅ!

«የየረሳሌም መቅደስ ጠባቂ የሚለው ብቻ ይበቃዋል።

«አሁንም እንደሆነ፤

«የጦቢያ ልጅ፣ ሀይማኖቱን ለማስጠበቅ በቆራጥነት ሲጋደል የኖረ፤ ብሉም እሪቱን የመከፈልት መከራቻና መውጊያ በማድረግ ተጋድሎውን በፀሎትና በምንና እያገዘ ከእስፍ እርዳታ ደርሷል። እየረሳሌም፣ ሁልጊዜ ከፍ እልተለየችም፤ ምንጊዜም በምስራቅ ነው የኖረችው፤ ከስራኤል ልጅ እልፎ፤ እስከም ብቻ ራቱን ትንሺ ወደመካገመዲና ዘወር ሲያደርግ በቀር ሌላው ጉድ ሁሉ በታሉ የሰውን ኪዳኗ መሰረት፤ መውጫና መግቢያ የሆነ በር ሁሉ፤ የሰውን ቀርቶ የጠብት በረት ባይቀር የሚሰራው በየረሳሌም እድግስ ትሁከል ነው። ፈላሻ ግን... ከፉ እልወርድ ያለ ታል ገጥጦኝ ተደይኝ ልምቶ ነው፤ እስራኤል በለው።

«የጦቢያ እስራኤል፤ አሁንም እንደሆነ፤ የጠር ነገር ባዘበትም ሆነ በሰንበት፣ በውሉ መቶ ጊዜ እየረሳሌምን ከራቱ እድርጉ እንደተሳለመ ነው የኖረው፤ ጦቢያ ያለውና ገና የመምጣት ተራ ያልደረሰውም ወደየረሳሌም እድግስ በመሳለም ይገኛል፤ ወደኛ። ምንጊዜም ያዝዘ ራስጌና የመስጊድ ግንባር በቅዩዩዋ ወደእየረሳሌም ነው የሚጠለው»

«ይስሙ እንጂ እያ ተበጀ»

«ቀጥል! ከንተ ጋር ነኝ»

«ያሁኑ ጫዋታም መሰረተ-እያያዙ... እኔን ሲረዳኝ የደጃፍም ይሁን የጠረቤበር እሰራር ረገድ የመጣው እማገስ (ነፋስ) ለመብጠ በተፈጠረ መስ ይመስለኛል። ያውሉ ነፋስን እመጣ ለብቻ ይተውትና፤ በጠዋቱና በማታው መጋቢያ፤ እንደሁም በሌሊትና በቀን ማጋመሻ እምብርት ሰእት እማገስ እዚሪው ሀይል ይበረታል። ይህም የሚበዛው ባግቢ ከከብ መውጫና መግቢያ በመሆኑ፤ በሁለተኛ ረገድ ያለት እንደሆነ ደግሞ ከቀጥታው የጨረር ምታት፣ ብሉም ከዚያ የሚፈጠረው ሙቀት ለቤት ጊዜ ሆን ለትጂኑ፤ ከቆንጫው መፍላት ለመዳን ከምስራቅ ሽረፍ መደረጉ፣ ከምእራብ በኩል ደግሞ መተገኑ ለዚያ ይመስለኛል። መቸም እብዛኛው ቤትን በደጃፍ ሊገባ የሚችል አውሬ ነፋስ እንዳይፈነቅለው የመጠበብ ነው፤ ታዲያ የእትዮጵያ በራፍ አሰራር የመጣው ከየረሳሌም ያምልኮ ፍቅር ነው ማለትም የሚመስል ጫዋታ ይመቻል? በርግጥ፤ የጠንደትን በኩል የምክራከረም አይሆን ይሆናል፤ እንዳሻም!»

«ጠልቀህ ባታየው ቀርተህ ነው፤ የልጅ ነገር! ይሆንንግ!

እግዚር ከመጀመሪያውኑ የተለመበት ነገር ሁኖ ነው። ለየረሀሉም ታልሺዳን ሲገባ ለሰው ምችት ይገባው ብለህ ነው? እየረሀሉምን በምክራት ቢያዋር እውቶ፤ እንግስን በደቡብና በሰሜን ቢያበዘ እውቶ ነው። ከሉ የሬጠራ ብልሀት የሚወጣ ጉዳፍ ነገር የለም፤ ጠሞ የሚታየው በሰው አይን ነው፤ ያም ሰው የመረዳት አቅሙ ትንሽ እየሆነ ነው። መችም ጠበር እስራር ብልሀትና ትርጉም የተጫፈ ነው። በምክራት ስልህ ደግሞ ትንሽ ሽረፍ፣ ወደቀኝ መታ ያደርገዋል፤ ደጃፍ መታሪው። በትህክል አይነ-ብልጧን፣ እየረሀሉምን የመተያየት መስ።

«በልግ፤ ነገር አልሰትኩም፤ እዚህ ባደስ አንተ ስተህል፤ እያሰጋኸኝ፤ የስትክ ይመስለኛል። በውነት እንጢር ግና እኔን ያስለበምኩ መሰሉህ ነውና በጣም ወብ ነገር ነው»

የስጡኝን የመጠየቅ መብት ልጠቀምበት ከመፈለግ ብቻ ሳይሆን በሆነ አጋጣሚ የቢተእስራኤል ተመክሮ የተነሳ ጭቅጭቅ በማስታወስና ብሎም ባያ ተበጀ ማብራሪያ እየተደጋገመ ሲነሳ ያየሁት በመሆኑ የመጣው ይምጣ ብየ ተከታዩን የማከሰሽ (መዉረሽ) ጥያቄ አቀረብኩ።

«መልከም ይኸ እንዲዘህ ይሁንና፤ ባሉት ልርጋና፤ የምንናና የገዳም ነገረወ ብጥብጥ ያስነሳል። በብዙ በታ፣ በገዳምና በምንና የሚያምን ክርስቲያን እንጂ ይሁዳዊ አይደለም ነው የሚባለው፤ አንዳንድ ደህን ያወቁና የተጨነቀ ቤተእስራኤላዊ ሰው ይህ የገዳም ነገር ይሽፈን ሲል ሰምቻለሁ። ስለሆነም ይህ ለምናሄም ቤጊን የሚገፍ ነገር ለዋዋቹ ራብችም ይደርሷልና መዘዝ ያበዙብናል። እንዴት ይታየመታል? ይህን ማንሳቴ፤ ከየፍነው ውስጥ እንድም በቂ ማብራሪያ እንደሰጠበት አሊያም የሚከሳ ነገር ካለ ደግሞ እንዲከሉት በማሰብ ነው»

«ይህች ናት ጨወት! ጨወት ብለህ ዝም! ግለፈያ! በጣም ግለፈያ! አንተ፣ እኔ ያንድየ ባሪያ፤ ይህ ጆልና የሚያደርገውን የማያውት ሁሉ እንዴት ተበሸቀጠብኝ? ምን ይላል ይኸ? ሰው እንደሁ ራሱን ከሌላው የሚያጣልጠበት ነገር፤ እውነት ከሆነም አበሸቅጦ፤ ካልሆነ ደግሞ ያልሆነ ነገር ፈጥሮ ሌላውን ሰው ማራከስ ይወዳል። ደግሞም ሳሜት የተሰራው ጥቂት አይደለም። ብዙ ነው። ገዳም፤ ምንና ብል፤ ምን ይመጣል? አንተ! ምን ይመጣለታል? መንጋ በሽታ ጠማቂ ሁሉ እለች እክስቲ! እየ በዚህ ውዝፍ ስራ ላይ ልታስለፈልፈኝ የምታመጣው ነገር ሁሉ መብዛት፤ ግና አልተወው!

በሽታ ጠማቂ።

«በወናናቷ የተሞላች እክስት እለቻኝ፤ መወነን ቢሉህ ደግሞ ባደ መወነን አይደለም፤ ከግብር-መያ የመጣ መወነን ነው። ውንንዋ የተሰራው ከተነገረለትና መልክም ነኪራ ያመጣውን የናሜ ገመድ ያዘል በልክ ከሚበጃጅሳት ባልትናዋና መያግ እጇ ነው። እገድም በቀጧ የዘራረፈቸውና የመጠንቸው፤ ስድ የጣደቸው፤ እንዲያው ያገፈሰፈቸው ነገር ሁሉ እንዴት ስትጨነቅበትና ስትጠበብበት ብትውል ነው? ያሰኛል። ለምህ እንዲ ከተነሳ ብታበላሸውም ተመጋቢው ዝም ብሉ ያመስግንሀል፤ የሚገመው ይመስለዋል፤ አለመጣም ቢሰማው ደግሞ እውቀህ ለዚያ ጣእም የቀናኸው ይመስለዋል።

«ታዲያ፤ እንዲከስቴ ያለ ግብርና መያ ያለው ሰው ደግሞ ከማህበር አይጠፋም። ማህበር ገብታ መጀመሪያ፤ የአደል ነገር፤ የማህበረ የመከፋቻ መብረሺያና ማህበሩን ያቀም! ብሉ መመረቂያ ተራ የቢ ይሆናል፤ በእጇ የሰላም ሆነ በስሚ-ስሚ ባልትናን እንደሰራው እንደምትሰራው ያውታልና መችም ወሰኑው ልክ ነበር፤ የማህበር መከፋቻው የቢ ሆነ።

«ወጡን ከንጀራው፣ ጠላውን ከብርዙ፣ ብሉም ከፍትፍቱ ራቱ "እንደሉ የማእድ ፍቅር ማንሸውን ሁሉ ጉዝጊዙን፣ ሰኔሉን፣ አጉዛ አጠጣሉን፣ ከጉዛ ስር የሚመቻቸውንና ዳር መከፈፈያውን ሙፈ ባንድ ረገድ፤ እደሚ የዋጠውን ሴት ከጉበጉቡ ሴት መተመጫ መሰፈሪያውን ሁሉ ገጥብገጥ ምንም አልቀረው፤ በጣም ግለፈያ እሰኝታ የገባውን የቤት ማህበርተኛ ሁሉ እነሆ! ስንበትን እንደህ እንደምንጨቅሳት ትጨነቅልን፤ እቤት ቅበለን! ብላ ትቀበለዋለች። ታዲያ የማህበርተኛ ሁሉ አቅል ይሳከራል። መችም የሆነው ሁኖ እጅ ይባርክ! እየተባለ ብተና ይሆናል። ባለተራ አይቀር አይደል? የሌላውን በውል የጠጣ እንዳንድ ደሀ-ባጋጣሚ እጅ ያጠረውእንኳ ለፍፎ (ለምኖ) ቢሆን ይከፍላል። ታሉ-ኪዳን ስለሆነ፤ ደግሞም በማጣት የተነሳ ከሰው ጋር በጨዋታና በዝና እንዳይለይ የማለት ትድረት ነውና፤ ልፈፉ ሲሆን ባለሰብ ዩ ሰውም ከደሀው ልመና ከራት ስለሚሽምት መስጠት ባይፈልግም ዝም ብሉ ይሰጣል፤ የሀብታም ሀብታምነቱም ደሀው በዙሪያው ሲያገበግብ ነው።

«ደሀነትም መምሚው አይታወቅም፤ ባይታሰብ ቤት ይታጣል፣ ከብቱን በሞነኛ ያየር፣ ብልሽትና ለውጥ የወረርሽኝ በሽታ ለቶበት ምጥጥ ያደርገው አይታወቅም፤ ችግር፤ ነገም ለኔ

ከማለት ልምድ ብሎም ደሀውን ከሀብታሙ የማባበቂያ መላ ሲበል እጣሁ ብለህ ስትለፍፍ እንኳ ይገኛል። ግና፣ ያክስቴ ማህበር አጣጪ ያጣው የህል ዘር አልነበረም፤ ሌላ የማይለፈፍ እህል እንጂ ባልትናና። የታዘበ ሰው "እርሸው ከላግረ፤ ደበው እያምርም ብሎ እንደተጫወተው። ከገቢቿበት የቤት መንጋ ሁሉ እንደትእንኳ ሙያ የመጠለት ትጠፋለች። አራተኛ፣ አምስተኛ፣ ስድስተኛ፤ እያለ ፅዋ በተራ ሲከፈል ከንደኛው አንደኛው ማህበር ቤት ይሸል ይሆናል- የሚመጣው በማለት፤ ደግሞም፣ ተደም የከፈለችው እንዲማረላት እየቆጠረች የየእለት ባለተራ ከፋዮዋን ደብዛ ስለምታግ ብዙ ነገር ይሸፈናል።

«ጆሏ ቤት በንጀራ በኩል የሄድክ እንደሆነ፣ ከሊፕ አስተሻሸት፣ ከቡሆ ጊዜ አሰጣፕ ብሎም ከብሲት አነሳስ ጉድለት፣ የሙቅ ውሀ ምጠናና አጪማመር፣ ከቀደም አጀማመር በኩል ደግሞ ዱቄት እመሳውን ጨምሮ መስመር ባይዝ ሲቀር፤ ሁሉም ተነስቶት፣ ከሙጉጉ ላይ የመውጣቱ ነገርም ጭንቅ ነው፤ ይህን መችም ተወው፤ አንዱ ተደይዋ ብሎም ተንከሳውሰ ነው የሚወጣው፣ ታዛቢ በሌለበት የሚሆንም ነውና ተወው! ለግብር ሲቀርብ ግን እንዲያው ልፍጭቅ እንዳማለት፣ እንጀራውን ወፕ ልታያይዝበት፣ ልብሀ እንዳሰበው ተዋህዶልኝና ተቀባበልልኝ እባክህ ስትለው፣ ያንን አይሰማህም፤ እንጀራም ወፕን አይቀበልም፣ የሰራ አካሳተ ቢሸልቅ አይኑ ድፍን አይደል የሚል? የጠቶሀን ስራና ኪነት የወደደው ይመስል እንደመሸ ዘር ያዘግየም ያደርግሀል። ከንፈርና ጣት በመውሰድና በማስቀረት መሀል ጦርነት ይገጥማሉ። ታዲያ ካክስቴ ጋር ማህበር የገባች ሴት ሁሉ ከእንዲህ ያልወጣች ሁና ትገኛለች።

«ጊሽና ብቅል አሉ መባሰቸው ነው እንጂ ያንዱ ሀይል ከሌላው አልተመዘነም ኑሯል። ደሮቄት፣ በወግ ተቆልቶ ውሀ ማንሰቱን ትቶ አሸዋ እንዳስቀረው የጉርፍ ደለል ተከምሮ፤ እለዚያማ፣ ክለል ብሎ ግብዣ የሚገባ ሆነ፤ ገም ብሎ ተሰጥልጦ እንዲያው ዘግ ብሎ ብርሌና ብቸረ (ብርጭቆ) ሆኖ፤ የጠርሙስ ስራ ገመና አይሸሸግ፤ ብርጭው እያለ ገም ብሏል። የህል ለዛውና ዘርነቱ ከምጣዱ ላይ በዋ ቀርቶ አይደል! የግግሹ ውጤት እንዲያ ሁኗል፤ ከዚህ ወጣሁ ያለው ደግሞ እንደተምግባሳበሰ ተንከሳውሰ የሚዝለልበትና ጋን የሚከፈትበት ጊዜ በደንብ ሳይለከ፤ የሚተከልበት ነፋሽ በታ ተመርጦ ሳይደለደል፤ ስራ የተቀላጠፈና በጊዜ ከዋኝና የስራ ጊዜ መታሪ ሴት ለመባል ተዘግቶ ከርሞ ሲከፈት፤ መጠፕ ሆኖ ድርቀት ብቻ ሁዋ መገኘት፤ እንዲያ ያለውን ስትጠጣው በሁለት በኩል ነው የሚቀጣህ፤ ደረቅ የራስ

ፍልጠት ይለቅብሀል፤ በሁለተኛ ጉልበቱ በኩል ደግሞ ሆድህን ቃር ብቻ አድርጎት ያርፋል፤ ብስናቱን ገስተህ ታስታግሰዋለህ፤ ከቃር ጋር ግን መታረቂያ የለህም- እስኪሰክን መታጠል ብቻ!

«ሌላው ዋና የግብር ማስተጋቢያው ወፕ አይደል? "ወፕ የእንጀራ ማበፊራሪያ ነው" ማለት ቀርቶ ቤት አስፈራሪ ሁኗል። የንሬትአወራረ ሙቅሉ፣ እንነጋድራስ ቅመም፣ እንደጃዝማች ሳቅ አክራክም ተገቢ መስተንግዷቸውን ስላላገኙ በሁሉም ቤት በጣም ብስጭት ይገጥማቸዋል፤ በወግ አልተበራዩም፤ ቅመም ምጠና ያጣል፤ ባቅም ከሞሰብ ሲሬትና ከጋን ዝምባላ ብቻ አድርሰኝ ተብሏል። በቷራጭና በስጊስጊ ከድስት ይገባል የተባለ ነገር ሁሉ በንድ ገብቶ ተደውሯል። ታዲያ እነብርሌና ጭንጫ ሆኖ እየተጥሉ እየተጉለቱ፤ እንጋዳው ሆድ ደግሞ እየሙኽ መከራ ሁኗል። እርስበራስ ለመተያየት እያቀቃተ፣ እባባሬ ዘወር ሲል ጉዝጊዙን ገፈፍ፤ ጠባ ተብየውን ደፋ፤ መቸም እርግልኝ የተባለ እባባሬ አይጠፋምና ሲሞላ ግፈር የቡ አይደለም፤ ተመልሶ ሲሞላ ቢመጣ እንዲህ ያለም የለ፤ ግለፊያ ጠላ፤ ዝግ እያለ ይሆናል፤ ትንሽ ግረፍ የወግ ነው ሰትል ማህበርተኛዋ፤ እባባሬው በሞቴ፣ እፈር ለሆን ግለቱ የደንብ ነውና፤ ጨዋታ እንዲህ ሲጠስ በምላሹ፤

«ጠላትህ ቃፈር ይሁን፤ እንዲህ ያለ የማያልቅበትና የተባረከ እባባሬ! አየህ፤ "የቤት ስጣር፤ ቀሚስ ከፍከፍ ማስደረጉ ይብሳል" እንደተባለው እንዳይሆን፤ ግዴለም፣ ተገኢያለ ይሆናል በመባል ይመለሳል። የግድ ነገርም እንደዚያው፤ ዝም ብለህ ከፍ ላይ እምባሉሲ፤ ያልተበጣና ያልተዳረቀ የባቄላ አውድግ ይመስል እህል ወደታች አልወድቅ ብሏል። እንዲያው ግባመፕ፣ ግባመፕ፣ ግባመፕ- እስከመጨረሻው ግባመፕ! መቸም፣ አክስቴ ስትተርክ ውግ የገድል ነው። እኔ አሁን የባልትና ነገር አይገባኝም፤ ሲፕመኝ ግመስገን፤ እንዲያም ሲል ሴትነት ያበርታ፤ በጣም ደግ ስራ ብየ ዝም ነው።

«ታዲያ የጉዱ መብቀያና አክስቴ ከማህበር የምትፈታበት ባይሆን የምትሰናበትበት ጊዜ ይደርሳል። ያልረባበው ባልትና ባለቤት የሆነች ሴት ሁሉ ያልተባከ ሴትነቷን ለመሸፈን፤ የጭንጫ ከወስክምቢያ፣ የሞሰብ ከጋን መረጣና ውድድር ወሬ ያስጨንቃታል። አሁን ይኸን አይነት የዝና ጨወት ከላይ ስታየው ወብ ይመስልህ ይሆናል፤ ግና ምን ያደርጋል! እቃ አይበላና አይጠጣ! በሀልና በጠላ በኩል የሚነሳ ጨዋታ ሲጠፋ፤ ከማህበርተኛ ሁሉ መሀል ድፍር ተጭዋ የተሰየመ አንድ ሞሰብ የጥቂቶችን የአይን እድናቆት ይስባል፤ አይ ሞሰብ፤ አይ ሞሰብ! እጅ ይባርክ ብለው፣ በማይናገር ሞሰብ ላይ መላልሰው ሲንጫጩበት፤ "ሆድ ያባውን

ብቅል ያዋጣዋል" እንደሚሉት፤ ያክስቴንሺ የመጠጣትም አልነበር፣ የመብገን ኑሮ ነው፤ ደግሞም ለምደበቅና እንደመረግረጊያ ቆጥራው ያልረበበ ነገር ከእምሮዋ ሲገኝ እንደያ ነው የምትለው፤ በቤታችን ሁልጊዜ እንደለጋን ነበር የምንዋረው፣ አንደዱን ተወናኝ ነኝ ባይ እንዲትለትመው በመጠርጠርእንዲለን" የፈረቅ ዘር አይለቅም" ይባል የለ? አይ ወዲያ! እኔይቱ ልጅታ! ይህ መንጋ በሽቃ ጠማቂ ሁሉ ጨዋታ አይቀይርም! ምነው! የኔን እሁት ሞሰብ፣ ጉንደር ላይ ሂደ ባየ! ብላው እርፍ አለች።

«እንደያ ዘርፋ፤ አክስት ሆየ ብትደነግጥ "ያፍ ወለምታ በቅቤ አይታሽም" ይባላል- ከፉ የታመመ ሰው ሲያገጥም፤ ከዚያግ " ያለበት ይብንበት ይህ ባለመያ ቤት ሁሉ ጭጭ፤ ድርጭ፤ ይላል- ለጊዜው። በሳምንቱ በያለበት ይመክርና ባንድ ከቶና አጨብጭብ በመለከተኛ ሰንብቷን ትቀበላለች። የነሱ የማይሆን እጣቢ-መብል የበልትና ሰራና ጠጨልኝ ግና ደምፅ የሌለው ስድብ ሆኖ አልተቆጠረም። እጤ ቴድሮስ ሰው አቁመው፤ በንዴት የተነሳ ክሰ ግተዋል መባሉ የሚመስል ጨዋታና የተገባ ነገር ይሆናል። እሷም ተብራ የጉደሳት ነገር አልነበረም። ቤቷ መሊት፤ ጠፋ ቢባል ግድጋ ድፍድፍ አይጠፋም፤ ከግድጋ ያነሰ ቆሌው እ- እ! ብሉ የሚምህበት ነው የሚመስላት፤ ደግሞም ትልቅ አድባር ማለት እሷው ናት፤ እንበለ-እሰር-ወሀ መንቀሳቀስ የለባትም። ማህበር መግቧ ግን የደልቃና የረከ-እረከ ቡስ ስላባት ይሆን ይሆናል።

«እኔ ተብጄ፤ እውነት የፈነዳ እንደሆነ፣ አሁንም እንደሆነ የጦቢያ ልጅ በምንና፣ በፀሎት፣ በዱር በገደል፣ በጦምና በመግለል ነው የዋረ ያልኩ እንደሆነ ምን የሚታፈርበት ነገር ነው? ይህ፣ የህይማኖት ጥልቀታችንን የሚያሳይ እንጂ እንዲፍረት የሚያስቶጥርብን ነው እንዴ? ራቲ ሆዴ! ከነሱ ሆያ-ሆየ ሳንገባ ስለቀረን።

«ሰማህ ወገን፤ ይህ የዘመናውያንና የነባሮች ግጭት ነው፤ የተቃውሞን ነገር በግልጥ ማስቀመጥ ደግሞ ሌላ ጉዳይ ነው። ነጮች በብዙ ነገር ከሰውናል፤ ልብ ያሳሉት ነገር ግን ሞልቷል፤ እንግዲህ እንዲህ ነው የሚታየኝ። በመጀመሪያ፤ እነሱ የሚሉት እስራኤልነት ከዋናው እስራኤልነት የተንሸራተተ፤ ብሉም መንፈሳዊነትን የራቀ ነው። የተሸሸለውን የቃለ ህግ (ሀሳኽ) አልተከተላችሁም ማለታቸውን በሁለት ገጥ አየዋለሁ፤ አንደኛ፤ በጦቢያ እስራኤል በኩል በጣም መጥለቅ ሲታይ በነጮች በኩል ላይ- ላይ መፈለል ይበዛል። እስራኤል የሆነ ሁሉ የተፈጠረው በህዘን- መስል ነገር ራሱን ለመገለፅ ሳይሆን አለምን በደስታ፤ በፍንጨታ

ለማበለፍ ነው ማለት እንዱ መገታቸው ነው፤ በገዳምና በምንና ገተ ያነሳኹውን ፍርሀት በሚመለከት ማለቴ ነው። «ሰለሞንና ዳዊት ገዳም ሳይገቡ፣ ከቤታቸው እንደተቀመጡ፣ ጥፊ አብሉ፣ ሲጠምናቸው እየታሹ አልቅሰው የፈለጉትን ከግዜር ተቀብለዋልና፤ ምንናና ገዳም በጦቢያ እስራኤል ከተደረገ ከይሁዲ ሽንት ይንጠለጠላሉ ከሆነ ነገረ፤ የማይሆንና የተጃጃለ ጉዳይ ነው። እኛ በተሰደድንበት አገር በመሰለን ሰባይ መግባታችን ያሁኑን ማንም- ዘራሽ በራእልነት ተቀብሉ መባሉ ስህተት ይሆናል፤ የነሱም ጨዋታ የተሸሸለው የተጠራ በተባለ ደብተራቸው ሁሉ ሲሆን፤ በኛ በኩል ግን በበቀና ራሳቸውን ለሌሎች መስጥአት ባደረጉ መናንያን ነው።

«እለም በታኝ ማለት ብዙ ፈተና አለበት፤ ፈተናውን የማያልፍ ደግሞ ሞልቷል፤ ባለማዊው ህይወት የሚፈጥመው ነገር ሲኖር፤ እሊያም እግዜር የሁሉን ልብ ያነበዋልና ሰንብቶ የሚበረግግ ሲሆን ተመለሰ፤ በንደህ ያለው በታ ከፍል እለህ ብሉ መርቶ ይበደዋል። ምሪቱን የሚቀበለውም የለፈበትን የጠሉት ቀን በመቁጠር ነው። አሁን እኔና አንተ ያን እድል አናገኘውም፤ የማደረጉ ወኔ የለንምና። በያዘው ጨዋታ ትንሽ ተጥል! ከልክኝ ደግሞ ከዋናው የእሪት ቃል ብዙ ያወሳደፈት ሞልቷል፤ ከማይገጥመኝ የሱ ትንታኔ ለመግባት ልብ የለኝም፤ ስለማውም ወደያው ነው የምክረው። በጦቢያ ልጅ ረገድ የሂድክ እንደሆነ ግን ተሸሸለ ወይም በሰርክ እነጋገራቸው ተገማምቷል የሚሉት ነገር ሁሉ ከግዜር ጋር የምንታረብበትን ነገር ሁሉ ነውና በኔ በኩል ብልሽት የራሳቸው ነው የምለው፤ እበታ ነገር። በዚህ ጊዜ ብዙ የሚያሳበት ነገር አለና ተጠንቀቅ፤ ግን እትፍራ፤ እነሱ የሚያምኑትን ይመኑ፤ አንተ ደግሞ በትክክል ከያትቅድመ-እያት ሲወርድ ሲዋረድ የመጣ ብሉም ባንተ ጊዜ የሆነ ነገርን ሁሉ አትጠል፤ "ያዋረቅ እንቅርት ያገለግላል" ይሉሀል እንደህ አይነቱ ነው። ሰሜን-በየዱ ላይ እንበለ-ተባሪ የቀረውን በሁታዊ ብሉም እየንቁአንኪ በፍለጋ ያልተገኘውን የመናኝ ነፍስ ሁሉ እስራኤል አይደለም ልትለው ነው ወይስ ሀሰት! ይህ ነገር እልሆነም ለማለት ይሆን? እሁንስ ቢሆን፤ በምንና፤ በገዳም የሚገኙት የጠና ዳር እስራኤሎች ሀጢአት እጠራ ነው ብለህ መደምደም ትችላለህ? የልብሆን እንተ ታውቅ፤ መቸም ያስኪያ ነገር አይታመንም፤ መካድን የተማራችሁት ከነጭ ነውና ትክድ ይሆናል፤ በኔ በኩል ግን የገባሁትን ሀጢአት ልግበ እንጂ እልጠረጥርም፤ በፍጹም አታደርገውም።

«በልግ ደልቅ የመጣንበትን እንደታየኝ አስጨርሰኝ፤ ገና ብዙ የምዘርፈው ታሪክ አለኝ።

«አሁንም እንደሆነ፤

«የጦቢያ ልጅ!

«በሀይማኖት የጠና፤ ከሌላ ዘር ንክኪ የተጠነቀቀ፤ ከዚያ እልፎ የእንግዲህ ልጆች ሲወድቅና የቤቶቻችን የመርገም ጊዜ ሲሆን እሬት ባዘዘው መሰረት መስዋትና መጠዳት እስኪደረግ- የተቆጠረው ቀን እስኪሞላ ለብቻ በመለየትና በማሰፈር ለዚያም የመርገም ጉጅ በመስራት በንፅህና ተጠብቀን ኑረናል። ስለሆነም፤ በጦቢያ ልጅ በኩል ዝርያ ተንከባክቧል የሚባለው ነገር ሀሜትና ውረፋ ሁሉ ያለማወቅ፣ ብሎም የድንቁርና መሆኑን እገልጣለሁ።

«እያ!

«ከእስራኤል ልጅ ውጭ የሆነ፣ የቤት እገልጋይ (ባሪያ) ቢኖር እንኳ በእሬት ህግ መሰረት ተጠምቆ፤ በቄስ ትእዛዝና ቁመት፤ ሰባት ቀንና ሌሊት ደረቅ ባቄላ ቆርጥሞና ፍዳ በልቶ፣ ደረቅ ሽምብራም አይሰጠውም፤ ከባቄላ ሽምብራ ለጥርስ ተሉ ይደክማል፤ ሽምብራውም ይቅርና እተር አይሰጠውም። ታዲያ፤ በነጋ በጠባ ከፈሳሽ ቀር ውሀ እንደዚህ አገር ተመቶ ከቆመ ውሀ ሳይሆን፤ በጣም ከሚቀራጠም ወራጅ ውሀ እየተነከረ ጠድቶ የእሬቱን ቃሉ-ህግ አሜን! ብሎ ተቀብሎና እምነታችሁ እምነቴ ነው፤ እመለከቻለሁ ከለ በኋላ ያየማቲውም ፈቃድ ሲገኝ ተጠምቆ በመጨረሻም ሰው ይሆናል። በዚህ በኩል ያለው ሁኔታ በጣም እጥር፤ ቁጥርና የታወቀ ቅንጅ ነገር ነው። እገልጋይ የነበረ እዚህ እገር ቢመጣም እንደእስራኤል በልክ እምነው፤ ኧረ እንዲያውም የእምነት ጥናት ከነሱ ያለፈ ነገር ነው፤ ይመስላል፤ ተጠምቆ ከባርነት መውጣት። በጦቢያግ ጠምቆም ቢገዙቸው ነው የኖረ። ስለሆነም እልፈታቸው እየረባሉም መሆኑ ግልፅ ነው።

«በሌላ እንጠር ስታየው፤ ሌላው ሀይማኖት ሁሉ እማኙን ለማብዛት ጥረት ያደርጋል፤ ጉልበት እክይን ሀይል በዙሪያ ደንበሪ ማብዛት ዋና ነገር ነው፤ በዚህ ረገድም ሀይላችን ለማጠናከር የተሰራ በመሆኑ የሚደነቅ እንጂ የሚነወር ስራ አይሆንብንም።» ብለው ፊታቸውን ፈገግታ ወረረው፤ አይናቸው ከፍቶ፣ ሰውነታቸው ዘና ብሎ ግንባራቸው ተንባታ፤

«ይህን ገራሹ ሁሉ ከረገ የባለቤት ሜዳ ግስሪያ ሳይሆን የመቅጠሪያ፣ በሳ-ምሳውን የመብሚ ሳይሆን የበለጉ ጥፍሪና ብል የበለው የሚመስል ዉጉንታም ጢሞ መከለያ ሳላደርገው ብቀር በውነትም እግዚር ለነሱ እድልቷል ማለት ነው። ይኸንግ ስምቶ ከሳገዘኝ የመቅደሷ ቃል ኪዳን ገና ነዋ!» ብለው ወዘናቸው ይበራ ጀመር። እዚያው ላይ ቂሰችን ያጠቋቸው ሆኑ። አይናቸውን ከጠረጴዛው ጣሉ፤ ፍንጃላቸውን ገለሉ፤ ከወገባቸው በላይ ሰብ-

መዘዝ፤ ፍንጃሉን ነቅንቀ፤ አደረጉና ወደሰራተኛው ዘወር ብለው፤ ይኸን የማይሰማ ስላቱ ቡና አከለን በለው! እንድንናፃ!»

ሰራተኛው የዋለ ፍንጃላቹንን ወስዶ ሌላ ቡና አመጥና ሰጣቸው። አይናቸው ከፍንጃሉ እንደዋለ፣ ትኩር-ትክ ብለው እይተው ጆሮውን ይዘው ዘወረት፤ «ስማህ ከንዴ?»

«ከርስዎ ጋር ነኝ ወገን!»

«ይኸ ነገር! ግር እለኝሳ!»

«ምን ነገር? ተቢ፤»

«እንተ እግኝቸዋለሁ፤ ሌላውን ፍንጃል ዘወር ነው ያመጠው! በሰመደኩትና ትንፋሽ ባሟሸው እያመጣም? ማለትስ የደንብ ነው፤ መለወጡ ግን የምን ዘይቤ ነው? እንዴ ወታቤየ የጠረከውን ትቶ ሌላ። አመላቸው ወርቃ-ወርቅ ነው፤ ግብር ማግቢያቸው ሙቶ፣ ግዳቸው እንደ ድመትና ወሽ የባቻ፤ አይ ወደያ! ለሁሉም ፊት እዙረህ!

«በጦቢያ፤ ብቻውን ግብር የሚሰራ ሰው እመል የተበላሸበት ሰው ነው፤ በበሽታ አይነት ሲሆን ቂጥኝ የያዘው፤ ምነው ማለት፤ አብረህ ግብር ብታስገባው ግብር የገባውን ሁሉ ቂጥኝም ስለሚያደርገው፤ ሌላም ሌላ ሆን ተብሎ የግብር ልይነት የሚደረግበት ሰው አለ፤ ባገር የታወቀ የእሁል ስሉት (ስኳር በሽታ) የያዘው ሰው ሲሆን ለሱም ስለሚበጀውና የያዘው መብላት ሳይሆን አይነ-እጥጅ በሽታ ነውና ጥበብ ሙሉ ከምረህ ለብቻው ትሰራዋለህ። እንዲያ ያለውን ሰው እሁል እያድነውም፤ እሁል እየጠኸው የሚገለው አይነ-እጥጅ ነው። በጤና የሆነ ሰው ግን እንደመሰጊድና ቤተስኪያን ጥበብን ዙሪያ ከበህ፤ እያጠከህ፣ መሸግቶ የአግበገብነት ሳይሆን የግባባት ነውና፤ ብሎም ሲያንስ ይጨመራልና እግረኛ ነበረው። የበው መታረቢያው ጨወት እየወረደ ለእሁል የቀረብክ እያስመሰለውም። ሆድህ ተደዘ የምታገኘው ጥበቡ ከፍ ብሎ የጠቅ ውሀ ሲተርብልህና ጣትን ውሀ ልታስነክ ሆድክን ታጠፍልኝ ብለኸው እንደገተረህ ስትቀር ነው። እንተ ከዚያ ግደ ትቀርና ጣቅህን እሸግረህ በትልከው የሩራህ ይመስላል። ከዚህ፤ ከባህን ላይ ሲንሰደሰድ፤ መጀመሪያውኑ እይኑ ከሁሉ ላይ ፈጦና ተጉግጅቶ ነው»

«ተቢ! ከዚህምእክ ውብ እድርገው ተመልክተው እንደሆነ የጋዜጣ ማንበብያቸው የግብር ጊዜያቸው ነው፤ ቅክ ብለው ይመልከቱ!»

«ያንተ ጨዋታ አይገባብኝም፤ ስንት ጊዜ ነው ከድንብቸው እየተጠራሁ እንደድመት፣ ቀልቢጥ የሚያሁል ባቲ እየተሰራልኝ ብቻዩን በበላሁት። እንኪን የሚያነብ፤ የዲሪን የሚያናግር

ሕፃ የሁም። አታፍር፤ ይህን ጨወት ብለህ ስታነሳ፤ ንገረኝ ጊያነበቡ መብላት እንጂ ምን ተደዚል፤ ተማረ!»

ቡናውን «እፉት» አሉትና ምሳሳቸውን ከትናጋቸው እንደጀራፍ አናገረው መሰለው፤ «እየ! ወዲያልኝ፤ አንተ ደንጊያ እግዜር እንዴት ታደርገኝ ይሆን?» ብለው ቀጥለው ሊቀረ የነበረው ጨዋታ ቀርቶ በዚያው ከተቀመጡበት እግራቸውን በጣም ፈረቀቁት። አንገታቸውን ሰበር፤ ራሳቸውን ደፋ ሲያደርጉ ከንገታቸው የወረደው ሊገመድ የቃጣው የኩታ ከፈፍ ከደረታቸው ገፍቶ በነፋስ እንደተወሳሰሰ የጋሰ ሳር ሽቅብ እንስቶ ሪዛቸውን አፍነሸነሸው። ጫማቸውን የቀረቀረ ነገር ሊመለከቱ ሲሉ ኑረል ይህ ሁኔታቸው የተፈጠረው። እጃቸውን ወደጠረጴዛው እግር ሲልኩ የግራ እጃቸው ጠረጴዛውን ገፍቶ ለወገባቸው መደገፊያ ሀይል ሰጠው፤ ሌላውን የሀይል ሚዛን የጠበቀላቸው በመቀመጫቸው የገፉት የሂሳ ወንበር ነበረና ደረታቸው ደግሞ ሊራዳ ከጠረጴዛው ከንፈር ተለጉቶ ፊታቸው ሲወጣጠር ጠረጴዛው ተፈንገለና በላዩ ላይ ተጭኖ ከመሬት ጋር ቀላቀለኝ። እንደተንጋለልኩ ስመለከታቸው የተንገረበበ የቡሁ-እቃ ስትክፍት አይሮ ሲንጣለልበት አይቻ እንደተደናገጠች ልጃገረድ አይናቸው ፈጦ እጃቸው በየር እንደተንከረፈፈ ቀረ። በጣም ብልጥ አድርጌ ብመለከታቸውም አላማረርኳቸውም፤ ቢታከሉብኝ ኑሮ አልተርፍም ነበረና! ገረመኝ። መነሳቱን ትቼ፤ እንደተዘረጋሁ፤ በለዘብታ አይን ገራረፍኳቸው። ሁለመናቸው እንደደረቀ አፍጥጠው ተመለከቱኝ። ስራቸው ሁሉ ከከይሲ ህፃን አይተናነስም፤ አይጨንቃቸውና አይገዳቸው ነገር የለም። እንዲያ መፍጠጣቸው ግን የምናገረው ነገር ቢኖር የመጠበቅ ሆኖ ባለ፤ ዝምታ ሲወጣኝ፤

«አየ ጉድ! ክንዴ ገደልኩህ መሰል፤ ያለሉኝን፤ አጉል ስራ ገብቻ ርፍራፊ ከባዳ ነው በማለት፤ በሀይል፣ በጭንቅና በብርታት፤ እህል ወድቆ ባይ ባነሳ! የእህል ጠር በማለት፤ አደራህን ተጉዳህ ወይስ በጤና ቀረህ?» ሲሉ፤ ለወዲያው የመለስኩላቸው ነገር አልነበረም።

ባለ ቡና ቤቱ፤ በትዝብት አይን ከተመለከተን በኋላ የጠተኑትንና የሰበረትን እቃ እሽከርን እንዳገና ልንቀመጥ መደራጀት ገባን። ይህን አጋጣሚ ተጠቅመው የወደቀ እህል ያሉትን አንስተው በጃቸው ሲይዙት አይኔ ሰርቆ ይዟቸዋል። አየኹ፤ አለየኹ አይነት አንስተው የያዙትን፤ የሚያጉርሱኝ ይመስል ወደፊቴ በጣም አስጠጉት፤

«ብ-ኒ-ው! አታየውም? እንዚህ ግፈኞች፤ እህል የረከሰበት አገር! እህል ክቡር ነው፤ በሱ ላይ ነው የምንቆረው! የደም ማንቀሳቀሻ ምትረ እሱ ነው። ታዲያ፤ ግፍ። ሜዳ ወለሳቸው እህል ብዙ ባገሬ ቢሆን ከበው እጅ ተሰቶ ቢወድቅ የቤቱ አንበሳው - ውሻ-ፎቀት አንስቶ በው በህል የሚሰራውን የደል ሀጢአት ያስተሰርያል። ጥ ጋ ብ! የህ፣ የህ ግፍ አይደል ብዙ በደል የሚደርስው። እዚሁ እል ሰባል ተጋበኛ፤ ወቢ የተፈወና ፊርሽታም ህዝብ ነው።»

ይህን የረረና ከወለል ላይ የቀረ የዳቦ ፍርፋሪ በስቶ ጊዜ «ቢስ- ጠር፤ ቢሱ ጠር፤ ቢሱ ጠር» ብለውና ስመው ከሰኒ ማስቀመጫው ላይ ሲያኖሩት፤ «አሁን ምን ብለው ይሆን? የትኛ እህል ምንነቱ አይታወቅ፣ በሽታው እልቆ-መሳፍርት- ሌላም ብዙ ነገር አለ፤ ምን አስመወቅ በኖቴ? መድረሻ ሊያነሳው ይህን ያህል መጨነቅ!»

«ከንዴ፤ የጤናህ ነው? እህል በመድረሻ?»

«እኔ አጠርጥሮለሁአት አላልኩውትም፤ ይጠርጉታል። ይገባውታል?»

«ይህ አይገባኝ እንዴ፤ እንዴህ ብለህ መናገርህ ከመድረግ ቀጥር ነው፤ መናገርህ ማድረግህ ነው። የያዘ በሽታ ይያዘኝ እንጂ እህል ወድቆ ባይኔ እያየሁት፤ አታየውም ብኒውን? ይኽ አይደል። ንገረኝ እውነትክን ይሆናል፤ "ብኒ" ምን እህል ሆኖ!» ብለው በሌባ ጣታቸው፤ ቀል እንደፈራ አገር-ተክል ህፃን ከረት አመለከቱኝ እንጂ ደግመው አልነኩትም።

«ምነው ታዲያ አሁን ደግመው አይነኩት እንግዲያ?»

«ይቀልዳል? ከልቤ ጅል ነገር አስገብተህብኛል፤ የተናገርከው ፍሬ ነገር ባይቀረው ይቀራል? ሚሊዮን በሽታ ስትል ሸብበ ታየኝ። የሰውን ብዛት እያየሁት ያልከውን መገመት ያቅተኛል! አንተ፤ ነወር አይደል አደረከህን!» ብለው ጠረጴዛውን ነቅንቀ፤ አየተዉነቀ መታ-መታ አደረጉ፤ መርጋቱን የሚረጋገጥ ያህል። ሁለታችንም በመሀል ዳኛ ተቀመጡ ተብለን የተቀጠረልን ይቅር ተዋራጅ አይነት ተጉናብሰን አይናቸው ከይኔ እንዳረፈ ከመቀመጫችን ወደ ኋላ፣ ከደረታችን ወደጠረጴዛው ገፋ፤ ከዚያ ወረድረድ ብለን ባንድ አፍታ መቀመጫዎቻችን ወማበር ነኩ። ደግመን ደጋግመን ተያየን።

«ባየለ ስራ መሀል እንግር-እንግር ፈጥሮ ብዙ ነገር ተኳተተ። በል እንኳን ከጉዳት አልደረሰኑ፤ በጣም ተነታታን!»

ትችታቸውን በዚህ አብርደው ስእታቸውን ከወደ-ቱከ እጅያቸው ሊያዘልቁ ተፈተረ። «እይ! ይህ የቡዳን ሰክ፤ የማሰሪያ

ስንበለቱ እንደገዛኸው ከሁሉም እጅ አይገኝምም። እኔግ፣ በፍንጃ ልክ እሰጥሮ የሚገጥምልኝ ወዳጅ አጣሁ። የእጅ-ጠባቢ ወቶ-ትካው ተለብምበትና ደህና ሪድተኝ ነው እንጂ ወልቶ ሊጠፋና ሊያከበረኝ ምንም አልቀረው ነበር። ከእጁ እረስቸው ውየ በፈለኩት ሰአት ስዳብስ የማገኘው በወቶ-ትካየ ሀይል ነው። ቢጠፋ፤ የዚህ አይነት ጠንካራ ብረት ብሉም ከባዳ ነገር እዚህ አይገኝም። እንዳኔ ያመጣ ካልሆነ የቤት ነገር ቡዳን ቀረ። አንዳንዱ ልብም ወደዚህ በብዛት አምጥቶ በስንጥቅ ሸጠው። ሊብ ውና ሹመ፤ ባለገረግ ከየት ያገኘው ገንዘብ ኑሮ!» ብለው መነጨቱና ሲያስለትቱት በ ውነትም ስፌ ኑሯል።

«ተቤ በ ውነትም ስድ ማሰሪያ ነው።»

«እታየውም! የወመኔ ወሽ አንገት ዙር ሊሞላ የቀረበ ዘለበት?» እንዲሉ እንገታቸው ሰበር፤ ራሳቸው ደፋ፤ የግራ ቀኝ እይናቸው ቅንድብ መለያ ስጋ ቷም ለቷም ኩፍትር ፊታ ብለው ሁለንገራቸው ክሰአት ማሳያ ዘንጌቹ ሳይ አንገበበ። ሰእቱን ማየት ለፊታ ተውትና እንገታቸው ዘለግ ብሉ አይዋቻቸውን ወደመስኮቱ ሳኪቸው።

«መዘወሪ የበዛ ነገር፤ ጊዜ ድራሽ አለፈ መሰል? ውጭውን ጠሀይ በርትቶበታል። ያንተው ሰአ ስንት አለ?»

«ወደቤት አሰቡ እንዴ?»

«ያንተ ነገር፤ ገና ቀም ነገር መቼ ተከወነና ነው ወደቤት ያሰበሀ? ደከመሀል መሰል? ሰው ከመወገፍ ቀጥረ ነበር። እንዲሳስጠብቅ በመፍራት ነው፤ ስንት ሰአ ሆነ ደልቅ?»

«ማንን እየጠበቁ ነው? አስራ ሁለት ሰአት ከአስራ ስምንት ደቂቃ ነው።»

«ተኩል አልሆነም ማለት አይደል?»

«ሪብ ሰአት ገደም ይቀረዋል።»

«እንዲያ በለኝ እንጂ! በውነቴ ይነግረኝ የል፤ ቀደም እንዳየሽኝ ሰአየን አላየሁትም። ወቃቢየ ቀሰቀሰኝ። እባ ገዛኸኝን በዚህ ስራ እንደራዱኝ ከመናኸሪያው ባንድ ሰአ ገደም ቀጥረያቸው ነበር። ጠዋት እንዳንቃጠር ጉዳይ ነበራቸው። ይሀ አንድ እይሞሉ ሴት "ቡሽል" ሰራተኛ የምትሉት በቤት ጉዳይ የተነሳ በማጓሳሳት፤ ዳከማውን ሰውየ ደበሱኑን አደከማቸው። ደግሞም ሳንተ እንዲመች በማለትም ነው። አንተ ወደኛ እንዳትዘለቅ ጊዜሀን በጊጉል እንፈጃለን በማለት ነው። በለጉዳይ እኔ ስለሆንኩ መቸገርም በኔ ያምራል። ደሞም ውብ ነው. ሺማገሌ ምን ዋጋ አለው? ዝምብ እንዳይከለከልእንኪ የሚከለክል ነገር የለም፤ በመርዝ ጨርሰውታል፤ ለኛ እንቅስቃሴ፣

እንዴሀ መዘወሪያ ምክንያት ሲፈጠር ዳስታችን ከወሰን ያለፈ ነውና የተቸገርንም እንዲይመስልሀ፤ እንዲያው መደርደር የልማድ ነገር ሁኖ ነው እንጂ። በል ሳምጣቸው፤ እሁኑኑ እደርሰለሁ፤ ይኸው ጠጣሁ! ጠሀ፤ በጣም መቷልና እስኪዚያው ድረስ ወሀ… ቢራ፤ በምናምን ቢጤ እፍክን በለው።»

«እብረያት ልምጣ?»

«ይጠፋኛል ብሉ ነው? ከይኑ-ብልጧ ላይ አይደል የተቀመጡት፤ መቀመጫውን እንዲያዝክ ቶይ! ሁላችንም ወጥተን ስንገባ ስራ ይጊተታል፤ በል! እሄዛን፤ የጠቢያ ነገር፤ እከሉን ውብ አድርጉ ስጾ ነው፤ በርጋታ ጠቢያን የሚያህል እለም የለም። ታውቀው የል? ፈይል ካልሆነ፤ የጊዜ ነገር አይገደንም፤ ጊዜን በመክፋት ለሀበሻ ወደረኛ አይገኝም። ጊዜ ድራሽ የቀጠርከው፤ በማታው የተጂ ማራከቢያ ከተፍ ይላል። ብዛገይ የጠፋሁ እንዲይመስልሀ፤ ሰውየውን የመጠበቅ ነገር ይሆን ይሆናል፤ … ማን ያውቃል፤ ወይም መጥተው ተቀምጠው ይሆናል። እንዲያ ከሆነ ስራ ተቀላጠፈ ማለት ነው።»

በቅራቸው እንደቶመ፤ ከግድግዳው ተጠግቶ እንዳዘነ፤ ጭራቸውን ደግሞ ተመላሽ ነኝ ባለ ሁኔታ በመቀመጫ ገጠቸው ከጠረጴዛው ዐይ አወላገሰው እንዲስተመጡት ወረጋቸውን እረጥርጠው፤ ተንፈራጠውና እንገዝበው ወጡ። ያሉትን አንድ ሰአ ገደም በቆማቸው በወራነው ወሪ አዳረሰኳቸው።

የእያ ተብጆን ቀን የመጨረሻ ሁኔታ ለማንበሳበል፣ ያገኘሁትን ፋታ ሳልጠተምበት ያለኪራይና ያለውል ቤቱን የፀሀፊት ቤታቸው ያደረግንበት የቡና ቤቱ ባለቤት ወንድም ከጆ ማጊዝ ወረቀት ሳይ ስጋውን እንስቶ የቶለለውን የወይራ ፍሪ እንደጣን ቐርቻሪ ሸበለለውና ወደቶሸሸ ማቷቻው ሊወምር እጁ ባየር እንዳንዠበበ ጠራኝ፤ «ወንድም፣ ሰውየው ምንሀ ነው? አጉትሀ? እባትሀ? ምን? አትማበሉም» አለ። የደረዳረውን ጥያቄ ሁሉ ሲያበቡት እስመርጠኝ ያልኩት ነበር የመሰለው። በርግጥ መልሱን ከወቶ ለምን እንደጠየቀኝ አልገባኝም ባልልም፤ አቀራረቡ አደሲ እልነበረም፤ በጊዜው ግን ሳናገረው አቅም ያንሰኝ ነበረና ድምፄ ለራሴም ደባሪ እንደነበረ እዚያው ላይ በግልፅ ተሰምቶኛል። በዚያው የሽከረ የድምፅ ቃናየ፤

«የቅርቢ ናቸው» አልኩት። በርግጥ የቷንቷው «አንቱ» እና «አንተ» የለውም፤ አንድም ሁሉም ባንቱታ አሊያም ሁሉም ባንተታ የሚጠራ ይሆናል። ለኔ ግን ሁሉም ባንድ አይን ነው የሚታየኝ . (አንተ፣ አንቺ፣ እሷ፣ እሱ፤) እንደዚሀ ነው

የሚረዳኝ፤ ስለሆነም የልምድ ነገር እያ ተበጀን አንተ ማስፕት በጅ አይደለኝም።

«የመናውያን ናችሁ?»

«ምናችን ይማሰሳል?»

«ገፅታችሁ፣ ቀለማችሁ። ፀጉራችሁ ግን አፍሪካውያንና ጥቁር አሜሪካውያንን ይማስሳል። ሀንዶችን፣ ይህ ካልሆነ የመናውያንን ትመስላችሁ ብየ ነው። ይቅርታ፤ አጠፋሁ?»

«ያወቅኸውን ነገር በጥያቄ ስታመጣውና ሲገርመኝ በቀር ስህተት ውስጥ ብዙም አልገባህ፤ ትንተናህ በጣም ስራ ነው፤ የኒያን ያህሉን ደግሞ ዘርዝር አንድም ነው። ግና እኛ ኢትዮጵያውያን ነን»

«አህ! ፈላሻዎቹ አዲሶቹ ይሁዳውያን። ስለእናንተ ብዙ ሰምቸ አንብቤያለሁም። ረሀብ፣ ችግር በጣም አጥቅቷችሁ ጋዜጣው ሁሉ እርዳታ ለማስተባበር... አቤ ናታንን ታውቀዋለህ?... ፈላሻ ከሆንክ እሱን ማወቅ አለብህ፤ ሰምኑን ብዙ ነገር ነው የሰበሰበላችሁ፤ ከዚህ አልፎ በውጭ ያለው የይሁዳውያን እርዳታ ሁሉ በዚህ፣ በእስራኤል መንግስት በኩል እንዲያልፍ በጣም እየተጣረ ነው፤ አንዳንድ ዳንበርበራ የፖለቲካ ሰዎች ግን ይህን በጣም አስፈላጊ ሀሳብ ይቃወሙታል፤ ይህ ሁሉ ሰዎቻችሁ በረሀብ እንዲያልቁ ነው፤ በሰላማዊ ሰልፍ መቃወም አለባችሁ... ግና ቀደም ለተናገርኩት እስተያየት፤ በግማሽ ስራ፣ መልስህ ደግሞ አንድ ነው ያልከው... ልትመታ የፈለክውን አቢይ ነጥብ አልተረዳሁልህም!» አለ።

በጣም ብልጣብልጥ ሰው እንደሆነ ገናውኑ የተረዳኝ ሲሆን፤ ከዚህ አልፎ ግን በጣም ስግብግብም ነው። እየደረተ የደደረደረው ስድብነክ የንግግር ዘረፋ ጠይቄ ወደማልወርሰው ደረጃ አድርሰኛል፤ የደፋብኝን ደፍቶ፤ እሱን ወደከንክነው፣ አሊያም ሊፈታተነኝ፤ ወይም ሌላ የሚደፋብኝ ነገር የመጥሰብ ይሆን ይሆናል። ከሰስቱ ግን እንደማይወጣ እርግጠኛ ነኝ። በኔ በኩል መቋቋሙን መረጥኩ፤

«በጣም ተናጋሪ ትመስላለህ፣ ግና የኔም ጥያቄ አለኝ፤ ይህ ማለት፤ እናንተ ነባሮቹ አዲስ መጤዎችን ማስተማሪ የበለጠ ተገቢ ይመስለኛል፤ ደግሞም መርሀት አበዛለሁና ያንተን ጥያቄ በጊዜ እስታውሰን እንነጋገርበታለን» አልኩት። እሱን የከነክነውንና ማወቅ የፈለገውን ቶቸ ጉትቶ ወደተወው ማብራሪያ መለስኩት፤

«በሌላው አገር ያለው ይሁዳዊ ሁሉ ስትል ምን ማለትህ ነው?»

«በጀርመን፣ በአሜሪካ፣ ፈረንሳይ ፣ እንግሊዝ፣ ሌላውም

የተበተነው ነዋ! ምን? ይህን አታውቅም መሰል! በስደት ያለው ሁሉ ግለቱ ነው። ገባህ?» ሲል፤

«ሌላውን ዝርዝር እንተወውና፤ በእውነት የኢትዮጵያ ረሀብተኞችን የሚደግፉ ጥንቀት ከሆነ፤ አሁን ጊዜ የወደብ ግብር ከመክፈል፤ ብሎም የይሁዳውያንን በጉ ምግባር የሚሰየት ከሆነ ከአሜሪካ መከከለኛው ምክሬት ከመሚን ይልቅ በዚያው ኢትዮጵያ አይተርብ... ብየ ስወርስ ወተ እሰና ሲጋራ አታጠለ፤ ያን ከልቶ፤

«ይሁዳዊ ነህ?»

«በፈላሻ ይሁዳዊ መሆን ከመንክ፤ አዎ!» አልኩ። እፊን አጠጠመውና አይኑን አጉድዋ የቅም በደደው፤ ቀደም አይኑ ከይኔ አልተለየም ነበር።

«እም-ም! ትንሽ እንግዳ የሆነ ነገር፤ ታዲያ ይኸ አይገባህም? በእርግጥ አደሰቸ ናቸሁና አይገባህምም፤ ለእስራኤል የፖለቲካ ሁኔታ አመችና የኢትዮጵያ መንግስት ከሚኒስት በመሆኑ እኛን መቃወም እንዲያበዛ፣ ከፍሪካ አገሮች ጋር ያለንን የዲፕሎማቲክ ግንኙነት ለማስፋት ጥረ አጋጣሚ ነውና ይህን ለመጠቀም ግለቴ ነው።»

«እንዲያ ከልክ እርዳታው ለፈላሻዎችና በረሀብ ላይ ላሉ ኢትዮጵያውያን ብይሆን ለኢትዮጵያ መንግስት እጅ መንሽ ነው ማለት ነዋ?»

«ብዙ ነገር፤ አዲስ ስለሆንክ አይታይህም፤ ከውጭ ያለው የብእዊነት ርህራሄው እንዳለ ሁኖ ለራስህም ማሰብ አለብህ፤ ከውጭ ያሉት ከዚህ ሲደርሱ ብቻ ነው እስራኤል አገሬ የሚሉት፤ ያንተ ግን የተረጋገጠ መተማመኛ ይህ ነውና ነገር መትለም ያለብህ ከገርህ አንፃር ነው። ዘመድህ በሙሉ ስለሌመጣ ስለት ሊያሳስትህ ይችላል፤ ግን ጠንካራ መሆን ደግሞ አለብህ፤ ጠልቀህ ማሰብ ያለ ነገር ነው፤... የእስራኤል ግንኙነት ከኢትዮጵያ ጋር ከተሻሻለ ሰዎቻችሁ በሙሉ መጡ ማለት ነው።»

«እኔ እንደሚመስለኝ ግን፤ ከብሄራዊነት አንፃር ያለውን ግንኙነት ባሁሩ ሳልረሳው፤ የብዙዎቹን ይሁዳውያን ወደእስራኤል መጉተት የሚሻለው ከረቢያውያን ጋር የእስራኤል መደራደር ባይሆን በማታረን ብቻ ይመስለኛል። ስለዚም ከወረደ እምዋና አስመጥ አይቀርም። የምልህ በሰላም ጊዜ ስትተመጥ የሚነሳውን የመገበሪያና የመተግመኛ ቃል ለማጠፍ ሲያስቸግር፤ በጠብ ጊዜ ግን ማንኛውንም ነገር ማተቶር ቀላል ነው። ስለሆነም አንዱ በንዱ ሲወድቅና ሲፈላለግ የሚወጣ ሰውም አይጠፋም። እስካሁን የሚወጡት ይሁዳውያውያን በእንዲያ መንገድ ይመስለኛል።»

«ምን ማለትህ ነው? ከሜሪካ፣ ከንግሊዝ፣ ከፈረንሳይ፣

ከወስትራሊያ ጋር ባለው ሰላማዊ ሁኔታ ይሁዳውያን እንደልባቸው መሆናቸውን አትረዳም?»

መልስ ሳልሰጥ ፕምባሆዋን ከመቅሁ-በሪ ላይ በጋሬ ተርኩሳ የገባች ቡና ጠጭ ሰራ አስያዙቸውና ከሱ ጋር እንዲያ ወረስን። የዚህን ማመልከቻ ነገር ለማሳወስ የተከፈለ እእምሮየ ከገራ ከቀኝ ሲሟገት፤ የፈጁትን ጊዜ ፈጅተው ሁለት ራሳቸውን፣ በጣም እየተንቀረፈፉ ደረጃውን ሲያያዙት አይኔ ያዘቻቸው።

መርዶ

አባ ገዛኸኝን ከያ ተበጆ ጋር ሳስተያየ ቶለኛነታቸውን ያለጠቋሚ መገመት አያቅትም። አያ ተበጆ በጣም ተናጋሪ፣ ቀልጣፋና አድምጦኝ ባይ ሲሆኑ፤ ገዛኸኝ ጠብቀው ተናጋሪ፣ የሰውን አድማጭና እንደበተ-ልዝብ፣ በለሰለሰ ተናግረው ያድማጫቸውን ጆሮ የሚስቡናቸው። አያ ተበጆ በዚህ አንፃር እንደበት አገነው፣ እገር ከጆ አጫፍረው ካልተናገሩ ያድማጫቸውን ጆሮ ኩሽን (ኩክ) ተረግርጌ የዘጋው ነው የሚመስላቸው።

ያጋጣሚ ሆኖ፤ የከባቢ ተፅእኖ በገዛኸኝም ሆነ በተበጆ ምላስ ላይ አልኖለባቸውም። ይልቁንም ምላሳና ልባን ተለዋውጠዋል። ስሜን-በየዶች የሚታወቁት አማረኛ በማበጀት በሚከሉት ጊዜና በምላሱ ጌታቸኑነት (ዲተኛ ማለትም ይሆናል) ሲሆን፤ ያባ ገዛኸኝ ቶላ ግን በብዙ ነገር ተከሰኪሳ፣ ገንፍሎ፤ ብሉም በደራሽ ተናጋሪነቱ ይታወቃል። ከላይ እንደሚሉት ከሆነ፤ ዳጋው ተበጆን፣ ቶላውም ገዛኸኝን የበረከ (የወለደ) አይመስልም። ገዛኸኝ ብቅል ከቶጥ አወራጅ ከሚባሉቸው ዘንክትካታ ቁመታቸው በላይ ከቁርጭምጭምታቸው የቀረ መልካም ከፖርቅ ጭንዋል። የፀጉር በራቸው የተበጀን ያህል ናሳ ባይገልጥም፤ ግንባራቸውን ግድም በከዳት ማስፈራራት ይዟታል። ከዚህ በላይ ተፈጥሯዊ ቅብታቸው ሽንብራ መልካቸው ወበቅ አለው።

ተበጆ ገዛኸኝን ሊያመጡ ሲወጡ በቅርና ጭራቸውን የተውት የመሳ ነበር፤ የገዛኸኝን ሽመልና ጭራ ተቀብለው፣ የኔም አይደል እያያዘ ይዘው አልተመረከዙትም። ከሂላ እየተከተሏቸው ገቡ። ሳባ ገዛኸኝ ከመቀመጫየ ሸሸቸና ፈገግታ መግቢያቸው፣ እሳቸው እንድንሳሰም ወደኔ እያመረ፤ «ሺፍታ! ደህና ሰነበትክ? አማን ሰነበትክ? ከመይ አለህ? እገር አማን ደህ?

ቁመህ ተረሀ፤ ተቀመጥ!» ብለውና ስመውኝ ስቀመጥ አያ ተበጆ ተረግጠው ተነፈሱ፤

«አይ ወዲያልኝ! እግዜሩ ኧረወዲያ! ከባጠው ጊዜ፤ አሁን ቅንጅ_» ሲሉ፤ ሊናገሩ የፈለጉትና ሊተነፍሱልኝ የቋመጡበት ነገር እንዳላቸው ከፊታቸው መከሰስ ጋር በደንብ ተረድቶኛል። ምንነቱም ግልፅ ነበርና «ምነው አያ ተበጆ፤ የጤና? ምን መጣ?»

«ኧረ በጣም ደህና ነኝ፤ አማን እንጂ፤ ኢ-ጊ-ጉል ጊዜ፤ ቢሆንም በዚያው ከውነን ስበታም ይሆናል፤ እሱን የተዘረጋ ወረቀት ሸክፍና እንሂድ፤ መቸም አትቀርም ብየ ነው። ለሁሉም በሰአቱ መድረስን የመሰለ ነገር የለም፤ በጊዜ መከወን!»

«ምን መጣ ነው የሚሉ ነጭ የምልያ! የምን ዳርዳር ያረተርቀብኛል፤ ምን አለበት፤ ይናገሩ፤ የሚይሆን ነገር የለም» ብየ በስጨት አልኩ። አጋጣሚ አገኘሁ በምልበት ጊዜ አዘናኛቸዋለሁ። ሞት መሆኑን አላጣሁትም። የጭገረኝ ግን እንደሆነ አለማወቄ ነበር። ሁለቱም እየተቀባበሉና እየተጠባበቁ በማሽረት ብቻ ከጉጉት ቀንጣን ወስጥ ወመረኝ። እንዳቸው ብቻ ቢሆኑ፤ እስታቶየና በቃል ላይ ቃል ወምረ ብዙ ሀይል ባልወርስ አወተው ነበረ፤ ግና ሁለት ባንድ ያበረ የቅድረት ጭገደኛ ጋር ቀግሉ አየለ፤ ቃንሸም ነደደኝ፤ «እናንተ አሮጊያች ነገር ስታጭዙ ጆምበር ቀብዳሳቹሁ። በምብም ይፈንዳ አለቅ ይፈለጥ ተናገሬ እንጂ አትናገሬ አላልኩም! ለምን በጣም ትጀበጀባላችሁ?» ስል አባ ገዛኸኝ ድምፃቸውን ከነበረው አብልጠው አለሳለሱት፤ «መቸስ፤ ለፍቅረኛ መርዶ ያለበታው ጆሮ ነው። ግና የምጥክ ነህና እማቾ ታምሬ ታመው አስበዳሲ በንብተው አልነበረ? እሳቸው ናቸው። ጥሬ ሰምተን!» ብለው ነገር ግልፅ ሆነ። በቢዶ የጭለ እፋቸውን እስኪሸፈሬት የኒያናውን የተዘረጋ ማመልከቻ እንደነበረ ሸብልየ ተረከቡኝ።

የሁለት ሰአት ጉዳና ይሆናል ተሳፈርን። ቲኬቱን ከነጂው ሳይሆን ከ"ኩፖን" መዝቁ ያወቶቡሱን በር ላይ መተራመስ ይቀንሰላን ነበር። ከመደናገጥ ረስነው፤ ግና መጨለሚ ተሳፋሪዎች መሆናችን ሁኔታውን የተሸለ አደረገው። ይህ ሆኖ የሸፈረ ፊት ላይ ትርምስ የተመላው በሰስታችን ብቻ ሆነ። ስስታችን የሰበቅ ሰው ያህል ወኸትና ረብሻ ፈጠርን። አባ ገዛኸኝን የመኪናውን ወዝዋዜና ከዚያ የሚመጣውን የሸፈር ብስጭት እመካኝቸና (እንዳችን ብንንገዳገድ ያናድደዋል) ግራ አጋብቶ እንዲተከዙ ተቀምጠው ከኪሳቸው ጋር ወገት ገብተዋል። አያ ተበጆና እኔ ግን እንደዋለብን ተፋጠን ቀረን።

«ምን ደላል ይኸ! ተቀመጥ እሽነው የምልሀ! ለኔ ጉዳይ

መሰሉኝ የመጣኸው እግዜር ያገጠመኝን!»

ከንግግር ሲወጣላቸው ቀርቶ ያታምረን ሞቅ ለባቸው የውስት መጠበቨ እንደተፈጠረ ቆጠረችና ሲታወቃቸው ጉድፈቻውን ሲገጥቅ ሞከረ፤ ብቸልደቸው በወደደኩ ነበር፣ ግና ከዚህ ግርግር ላይ ሌላ ነገር እንጂ!

«ወይኔ ያባ ልጅ! እንቶ? ትልቅ በትልቅነት መከበር ማለት ጭራሮ ዘንጉን ማሽከመ ብቻ አይደለም። የሌላውን ለጆ በመከወን ጭምር ነው። አይነታ ያዘ ውንቅ ክብር የሚመነጨው ለሌሎች አጠናንቀም። ያስነደል፤ ያስረሜል፤ ያስቆባል መባሉ ተረ፡ ወቅር ባለ ሲሳይ መሆን ክብር ነበረ፤ ከሴን መልጭ አድርጋችሁ ገምግማችሁት ለትንሹ ነገር ሁሉ ወቶ-ቅክ የን አሳሰፈታኝ አላችሁ። ይህ የሆነው መቶንን እኩል በመሆኑ ነው። ቤቱን በዚህ በኩል በጣም በደል በርቷል ሁሉን እኩል ሲያረግ። በል! አንተ እንደ ነኝ፤ ልጅ ነውጫጭም የስኘም ከልክ የመለውን ከምትከፍል ያንድ ሰው ልክፈል፤ በሌላ ነገር እንተጣጠም፤ ዛሬ ፈጀሁህ!» ብለው ወደመቀመጫ ሄዱ። ሹፌረ በወሬ ትንሽ ከገታኝ በ ሂላ ተደረብኪቸው።

ያቻ ሞት ብዙ ያስቀኛል፤ የሰውየው ሞት ከፈጠረው ሁኔታ ሌላ በቤታቸው የጉደለውን ሲሞሉ፤ ያልተስተካከለውን ሲያስተካክሉ፤ እሚሚታቸውን ሲያሰምረ ሌላም ብዙ የሚታያቸው ይሆናል። ከውቶቡሱ ሰለሰ የሞተር ጩኸት በቀር የሚሰማ ነገር የለም። አያ ተበጆ መቀመጫ የጠበባቸውን ያህል ተሰንገው፤ ከሁለቱ ሰው መቀመጫ ላይ ሌላ ሁለት ሰው እንደገፋቸው ተጨራመተ። ከመግገሪያው ጋር የመጥኝ እንዲሉ ሀሳብ ይዟቸው ነጉደ። ተበጆን በጣም ከመቃረቢ የተነሳ፤ መመቸት መስጠት የፈለኩት ሳበ ገዛኸኝ ነበረና የተቀመጥኩት ከገዛኸኝ ጉን ነው። ተበጆ ፊቴ ተቀምጠው፤ አይኔ ጆሮ-ግንዳቸውን ታክኮ አልፎ የታችኛው ከንፈራቸው ብቻውን ሲርገበገብ አየቶ፤

«አያ ተበጆ፣ የጤና ሀሳብ ገጩወት መሰል፤ ምነው ከንፈርዎ ብቻውን... ?»

«የለም፤ የለም፤ የማውራትም አይደል፤ የመኪናው ውዝዋዜ ነው» ብለው እኔን ሲሸውዱኝ ገዛኸኝ ተፈናጠጠባቸው፤

«እደራዎን፤ ምን ያህል ከንፈርዎን አካልዎ በይገዛ ው ነው?»

«በጭር ቅድ-እፍ ቢሉኝ የለ የለቅ ጨዋታ ይሆን ነበር። "አያ ጆበ ባታመሀኝ ብላኝ" አለች የሰሚን ግደም እህያ! ገኖ አሰይዘው፤ በገልጥ ቢሰድቡኝ እንዴት ያምርብዎ ነበር! ማን አለብዎ ? ቢሆን ደግሞ ሳይረዱት ቀርተው ነው እንጂ የማይንቀሳቀስ በድን ብቻ ነው። የሆድ እንቅስቃሴ ከጆ

ይከሰታል፤ የናሳ መዘር መለኪያውም ከንፈር ነው። ምላስዎ ሲንቀሳቀስ ከናላዎ የሚከፍሉት ነገር ሲኖር ነው። በመሆኑም ጠንፈሬ መንቀሳቀስ ከናላየ መበተኮተክ ነው። ኧኸኸ! ከንዱን ዋሾት፤ ዝም ሲሉ ገብቶቶ! እስዎ አላሰናዘረኝ አሉ።

«ከንድ ሁለቱ ደሻሳል የሚሉት ለንደሀ ያለው ጊዜ ነው። ሀሳብ ዝም ብሎ በረሀ ነው፤ የሚይጠለቅ ወትያዋስ፤ ንግግርና ጨዋታ ወብ ነው። በሉ! የሚሆን፤ የሚሆን ጨዋታ እምጡ።... ይኼ ቀብር በዛሬ የሚያልቅ ነው እንዴ? ገዛኸኝ።»

«ምን አወታለሁ! እንዳንድ ጉምጉምና ግርግር ሰምቻለሁ። እኔማ ወትሮም፤ በህይወት ሳሉ ጀምረ ነገረያቸው ነበረ። ለሚያልፈውና ለሚረሳው አገርን አይምሱ ብያቸው በጠብ አይነት ሊተያዩኝ ከጆሉ። ከኔም አልፈው፤ ከኔ ጋርአንኳ የቁርጥ ነገር አይመጣም፤ እኔ ስገን እሳቸው በርደው፤ እሳቸው ደግሞ ሲያይሉ እኔ ተገ ብዩና ተሰበብስን ነበር የኖርነው።...ዋ እኔን! ላንዳፍታ ነበረ ብየ መጫወት ጀመርኩ! ሆነ። ታዲያ ሙት ወቃሽ አትበሉኝ፤ ቢሆንም ደግሞ የምጫወተው ሁሉ የሆነ ነው፤» አያ ተበጆ ደረታቸውን ለኛ እየጡትና፤

«የሽማግሌ ነገር፤ የነገር እናት ማስቀደም አይወዱ፤ ሁልጊዜ አይነታ ኒገር እንደጀራት እንዳሰከተሉ፤ ልክ ወዳጃ አልጉተትለት ያለ ፊትራ ነው የሚመስሉት! ምን ሆነ ነው የሚሉት?»

«ሙቸክል! እሁንክ፤ ስንግርዎ ለመጠሰክ ነው። ጨዋታየን እንግር እያስተከልኩና ወደመድረያ እየመጣሁ መሰሉኝ! "የጆብ ቾክል ቀንድ ይነክሳል" አሉ ጠገዶቹ።»

«መስኛ ጆብ ያሏቸውን ያህል በመልስ ሰንበንብ ጆብ አሏቸው። እንድ-በንድ ሆኑ። ተበጆን የሽማግሌ ተረብና የጨዋታ መጉዳደብ ያንራቸዋልና ፊታቸው ደስታ ደበራው ጀመር፤ «እንዲያ እንጂ! ጨዋታ ተጀመረች! አሁን እንደፈለጉ ይጉተቱ፤ ደብሉ እስከሚያናግጡ እስማያታለሁ፤ መንገዱቱ መንገድ ሆነች፤ የጨዋታ መንገድ!» ሲሉ፤ ገዛኸኝ ሳቀላቸው።

«አሁን ታዲያ ያዋረት መዘዝ፤ ሲሞቱ ፈጦ ቀጭ አለ። የና ሽማግሌ ሁሉ፤ ዋዋቹ "ራብዋች" ቅመው ቢለምኑ ኧረ ምን ቢሆን ብለው ደርቀው፤ አሁን፤ ጠዋት የወንድማቸውን ልጅ አግኝቸው ነገረኝ። ዳግሚያ ባለመገረዛቸው ከዋናው የይሁዲውያን መቃብር እስከረናቸው አይገበም ተባለ። አሁን ታዲያ እለም ረጫ በረጫ ሁናለች።

«የናዝሬትም ዋና "ራብ" ከሳይ የመጣ ማዘዣ ወረቀት ከልመጣ የመቃብር ግቢ አይከፈትም ብሏል አሉ። በመንግስት

በኩል ግን ጭንቀት ሁኗል፤ የቀረው ሰው ሳይመጣ ጠብ በጦቢያውያንና በ"ራብዓች" ከተፈጠረ ብዙ ነገር የሚዘክዘክ ይሆናል በማለት እስከሬኑ ሀኪም-ቤት እንደተቀመጠ ነው እሱ» ሲሉ ገዛኸኝ እንደፈረቅና ዙሪያ እንደተሽከረከረት የተበጀ መስረፍ አልቀረለቸውም።

«ይኸ ድምብጉርም ሁሉ እምቢ ያለ እንደሆነ አስከሬን ሳይቀበር ይፍረስ ማለት ነው? በሱዳን ጠሀይ ከገባ ቀብርን ብለን ስናዝን "አበይን ያሳየ በምንጭ ይደነቃል"- የባሰ አታምጣ እየረሳሉም መስንበቻ ሆነ?»

«እዋ ተበጀ፤ ይኸስ የማይጌዲ ነው፤ እንደደሮ ስጋው ማስቀመጫ ያለ ቅልቅ ማቀዝቀዣ ውስጥ ሲስሚያዋረት አይበላሽም። ከረንቲ ከልጠፋ ዘላለም እንደደረቀና ጠፈፍ እንዳለ ነው የሚዋረው። ደሮው ከማቀዝቀዣ በረደው ሲወጣ፤ ያው እንዲደስ አይደል የምናየው፤ እንዳይነታ ሸታው። ባይሆን እንደኛው ጥዳት በሉሚውና በጨው ያልተጨነቀበት እየሆነ፡ ትንሽ ከርፋ ይላል። እኔ የምለው፤ የመጨረሻቸው ምን ይ ሆ ን? ነው። ዋና ነገር!»

ተበጀ፤ አይናቸውን ከውቶቡሱ ግድግዳ ላይ ከተለጠፈ ያስኘሪን ማስታወቂያ ላይ ልከው፤ ጆሯቸው የጉራ ጥሪ የሚያደምጥ መሰለ። ፊታቸው ዘና አለና መልስ ቅጥ አጣ፤

«ገልጥ ነገር! የመጨረሻው ምን ይሆን ይበሉ፤ ቀብር ነዋ። በቀም የተቀበርነውን ይብላን እንጂ (ይጭነቀን) ጀግናውን ጌበዝ፤ እምሬ ተነስ! ለቀብር እምቢ ብለዋል ተብሉ አይቀሰቀስ። እምቢታንማ እሱ በደንብ ያውቀው የል፤ በደንብ የተፈላሰመበት ነገር። ለገራዥ ልሳኔን ከብልቲ አልሰጥም ያለ ባለቡሪ፤ እምቢ የለመደበት፤ በጥልያንም እምቢታውን ያስመሰከረ፤ ስሳቶን ያስበረገገ፤ ከዚህም ለሰላቶ እጅ አልሰጥም እጅ አትስጡ ብሉ ያስለበመ የሀበሻ ሀሞት ይሉውታል እምሬ ነው። እምሬ እንዲህ ወኔ ትቶ ሲሄድ መቀበል ሰውን ሁሉ እንዴት ይጨንቀዋል?

«ደግሞ ለቀብር! እርገደ፤ ፉከራውና ሽለላውን ከወየታው እንደሁ የሰጠን አይገኝ ተርፈናል። ባለሙያ ሞልቷል፤ አልቃሽና ዘፋኝስ «ሆ!» ብሉ ነው እየረሳሊም የገባው። የኔ ልብ ያሰበው ግን ሌላ ነው። ምንነው ማለት፤ ለመንግስት በግሳወቅ፤ በጥልያን እርበኝነት የተሰለፈ ጀግና፤ ያለጥይት ተኩስና እልፈት በጦቢያ ግብ መሬት አይገባም» በማለት ይሆን ለማስፈቀድ ነበር ሀሳቤ! ደግሞም አይቀበርም? ያስ ክራል!

«የሚመጣ ትንገርት ይዋሬል! ታዲያ እምቢ ቢሉ ምን ይመጣል! አፈር የትም አፈር ነው። በራሳችን ባርነን፤ እንደሱዳን በባእታው ባይሆን ባንድ በታ የራሳችን አፈር መልበሻ ግጠር ነዋ! ታምሪ ከወገኑ ይለያል? ብቻ፤ አንድ ገጥ መሬት ይስጡን! እዚህ አገር አንድ ጥሬንቱ የጆከራው ሸከፋ ነው። ከሆነ የተጣዲ በታ ቢቀበር ስሚንተውን ከደንጋዩ ገምብቶ፤ ቁልቷሉን ከወይራው ተክሉ፤ በዚያ ላይ ፎቶውን ቁልጭ-ባለ ሽልምልም እስሉ ከመታብር እናት ላይ ገጭ ነው! እምቢ፤ አልገረዘም ያለ ሁሉ ተን ይመጣለታል። የተገረዘ ከቀጥር ሲወጣና ወደሰላቶ መታብር ሲጠቃለል የፈላሽ ቀብር ሰፋ ይሰፋል። ምነው ጠንከረው እምቢ ባሉ! የታምሪ ወታቢ የስሚኑን ደጋግ መንፈስና ወታቢም ወደእስራኤል ይስበውና በትግል ይራዳን ነበር።» አሉ።

አባ ገዛኸኝ፤ በመተከል ከያ ተበጀ አይርቁም። ግን፤ ጊዜ በመፍጀት፤ በመለማመድና በማዋዛት የቱቱትን መፍጠር ይቻላል የሚል እምነት አላቸው። ሲመጣ የሚችል በጉና መጥፎ ሁኔታ የመመዘን አቅማቸው ከያ ተበጀ ያይላል። እያ ተበጀ፣ ደፋርና ወኔያም ናቸው። ካልሆነ በታ ቢደረጉሱም የድፍረት እንደበታቸው ያመጣቸዋል። የማይቻቻሉት ነገር ሲመጣ ሁዋ ይረፍ ነው የሚሉት። ስለሆነም፤ እያ ተበጀ ከሁለት አንድ የሚል ልምድና ድርጊት ሲታያቸው ገዛኸኝ ግን ማሸማገልንና ማደራደርንም ይጠቀሙበታል። ከላይ ተበጀ የተቹትን ተመርኩዘው ጨዋታቸውን ጀመረ፤ «ልጅ ተበጀ፤ ይሰማሉ?»

«እንዴታ፤ ያውጉ! መስማት እንጂ ምን ተይዟል!»

«ንዴት እጭር እብደት ነው ይላል ከንዴት ወጣሁ ያለ ሰው፤ በንዴት ከተናገረት ውስጥ ሁለት የማያስኬድ ነገር እግኝቼበታለሁ። በመጀመሪያ፤ እንደጦቢያ ዘለው መታብር የሚቀፍረበት ነጣ በታ የለም፤ መሬት በሙሉ ያረበች እጅ ነው። ከረበች የተቀማውንም ተበናዋቶ የያዘው በነፍስወከፍ ተደም የመጣ የነጭ እስራኤል ነው። የመንግስት መሬት አለ ቢሉ ያም በግዥ ነው። እንግዛ ቢሉ የፈላሻን ኪስ ያውቁታል። ለምንን ቢሉ የባቻችን መታብር መስራትን የሚሰማማ ደጋፊ መገኘት አለበት፤ ያም ሆኖ ገንዘቡን እጅ-ፈተት አድርጌ የሚቸረን ከተገኘ ነው። ይሆን ሁሉ ቀጭ ስል የተመራመርኩት ነገር ነው፤ አንድ መፈናፈኛ መሳ የለም። መሬት እንደልብ ቢሆን ዋር፤ ባህርዛፉን ተሳቅየ የጦቢያውን አዲራሽ ትንገርት እሰኝቸ ነበር የምክፈክፈው። ልቤ ይሆን ከጆሉ፤ ሌላውን ይተውት፤ መስጊድእንኳ ለመስራት ብጣሽ መሬት አይገኝም። ወደመሬት ደግሞ ጠልተን እንግባና ሌላው

በላይ እኛ በስር እንሁን ቢባል ትልቅ ድል ነበር፤ ግና የዚህ አገር ቤት አሰራርና ትድረት ወደመሬትም ጠልቶ፤ ወደሰማይም ዘልቶ ነውና ያም የሚሆን ነገር አይደለም። ወደታች ጠልቶ የመደበቂያ ቤት፤ ሰማይ ዘልቶ ገብቶ የንጋት ጠሀይ ለመቀበል የበጠበጠንን ድርብ ሁሉ ልብ ይበሉት። ሁለተኛ ያሉት ሌላ አይነት ግድፈት ያለው ይመስለኛል። እንደምንሰማው ይሁን የማለት።

«በዚያ ሰሞን፤ እድሜያቸው ሰማንት አመት የሆኑ ህፃናት ከትምህርትቤት ላይ ነጭና ጥቁር ተባብለው፣ ማእድ ቢሰራ በየገጠቸው፤ በኳስ ጨዋታውም እንደዚያው ጥቁር አንድ ገፕ፣ ነጭ ሌላ ገፕ፤ ምን ያለፋያታል፣ የመድገምእንጂ እንዲልበመት አድርጌ እላነሷሁምትም፤ ሽማግሌና ባልቴት የማይሰማው ቢሆንም ከራዲዮ ስለመጣ ጉብሉ ሁሉ ያወራው ጨዋታ ነው። በወቶቡሱ ጊዜ ሳይቀር የጃቢቾ ጊዜ አይነት ጉን ሰጉን መፈላሰግ ቢጠና የድብድብ ሰአት ደረሰ። እንደተከራረፉና እንደተዛዘቱ የምስ ግብር ሲሰራ እጅ አጠባ ግራቀኙ እየተገፋፋ ይሰማራል። የጥቁር ዘር ሆየ በንድ አክበ የነጭን ዘር ይጉትትና መተንፈሽ ካጣ ሽንት ቤት አጉሮ የሂሊት ዘግቶ ጥቁር እንበለ-ነጭ ምኂ በልቶ ይነሳል። አትርፋቸው ያለው ሰራተኛ ወደዚያ ሲሄድ ትንፋሽ ያጣ አሪታ ይሰማና ሲከፍት የሰው ግልገል ታምጉ ይገኛል። ከዚህ በመጣ ንዴት፤ ጋዚጠውና ራዲዮኑ አግዋ ሲናገርበት ሰነበተ። ከዚያም ቋሚ የጠቢያ ልጅ ማገማሚያ ሆነ። እስፃም ልዩነት [illegible]ብዛ፤ አገር ከ ትሁን ማለትያ ይመስለል። ማበረዱ የሚሽል አይመስለኝም፤ ተቢ?»

«እቡቱ! ወናና፣ ወኒያም ሲሉ አለቃ ገበቡ፤ "ጤፕም ከፈሰ ተቆጠረች" ብሏል ሌላው ሰው፤ ልብያ በጣም ወኒያም ነው። ያገድም ጭንቀት። ሁለት አገር ያለመ እንቱአንጅ እኔስ ባይኔም አልዘረ። ልብያ የጠቢያና የነጭ እስራኢል ሰራ። ሁለት አገር አበጀ። እኔን ወደያልኝ! አረቡእንኳ በየቀኑ የመሳሪያ ዶዶታና የፈንጅ ናዳ እያወረደ፤ አገር ይፈጥራል ብሉ የሚያጠን የለም። እኔ መቼ የኩልነት ነገር እነሳሁ፤ እምቢ ሲሉን መሄጃ የመቀየሰና መጠለጃ የመፈለግእንጂ።

«እስኪረንን ባየር አንገቶ ሀይለማርያም መንግስቱን ተቀበለን ቢሉት በህይወት የከዳውን የፈረሰ ገላ ይቀበላል? ማለትስ ይል ይሆናል፤ ምናልባት ይመስሉ በማለትና እዚያ የቀረውን እንዲራን ለማድረግ። ግና ከሁለት መቀመጫ አንድ ማጣት ይገርማል! በምኒቱ አገር ይጠላል? በሉ! በኛ የሚያልቅ ነገርም አይመስለኝ፤ የተገኘውን ይዞ እዚያው ድርሰን

እናበላሳዋለን! ከንዱ፤ በጣም ዝም ብለሀል! ይህ የበሌት የቀረጠ ነገር ተሰማምተሀል መሰል?»

ከመቶገኘ በተር የጠያቻው መልስ አልነበረም። ይደክመኝ ስለጀመረ እንደሳቸው ሀይል ገዝቶ የማናገርበት ሁኔታ ስላልነበረ ዝምታውን መረጥኩት፣ እሳቸውንም ቢሆን እየደከማቸው ስለመጣ መሰለኝ አልገፋፋኋቸም።

ጊብእት እልጋ! አውቶቡሱን የትራፊክ ተይ መብራት አቆመው። ትምህርትቤት የዋሉ ህፃናት ከናታንያ ጊብእት አልጋ ሊገቡ ከውቶቡስ ወርደው የገር ማለፊያውን መስመር (መዝ ብራታል) ከንፈር ሳይነኩ፤ ከብዛታቸው አንፃር በዚያች ጠባብና ወሱን ቦታ ተራከቡበት። እንዳንዶቹ፤ የሚራመዱ ቢመስሉቸውም አልተራመዱም። ይህ ሊሆን የቻለው፤ የመሀሉም ሆኑ የዳሪ ህፃን፤ ከግራ ከቀኝ የቆመውን መኪና ያለማመን በመሆኑ ከመራመዳቸው ይልቅ እንጉርጥማቸው የበለጠ ሀይል ፈጀባቸው። እውነታቸውን ነው፤ ለታዘበው፣ እውነት ይመስላል፤ እሰባሰፉን ብሉም እንደሽንጉጥ እፉ መዝ የተደገነ የሚመስለውን የመብራት አይናቸውን ትክ ብሉ ከነጂወቹ የመጀመሪያ አይን ጋር ሲያዳብሉት በንዴ ላይ ሆ ብለው በበላያቸው ላይ ሊዘምቱባቸው የተደገኑ ነበር የመሰሉት። የሚሸለው ትክ ብሉ እለማየቱ ብቻ ነበር። ያበዛኛዎቻችን አይን ከህፃናቱ ላይ ሆዋ አያ ተብጀ ግን በጊዳዥ መሰት የሆነ ነገር አይተው እስደነገጡኝ። «እዬልኝግ! እባ ገዛሽኝ፤...» ብለው ስንዘርና ሰናያቸው አይኖቻቸው ከላይ ከታች ይፈፈጡሉ። መሳኩ ተዝታዝ በሳ «ምነው» አሏቸው።

«ጅል ነገር በማየት አይኔ ከሰመ። የኔ ልጆችም ነገ የሚቀዱት ይሆንን ነው፤ አገር ያደረገውን ሊያደርጉ! በገሬ፤ ልጃገረድ ቀርታ፤ ባልቴቷ ሰው በታፍርም እዬልኝ ብላ የምታደርገው ነገር የለም። ብትኳኳልም ተሸሽጋ ይሆንና፤ ወደእደባባይ ስትወጣ፤ እንደያው የፍጥረቷ እንደሆነ አድርጋ ታስመታዋለች። እዚህ ከል መኳል በሚዳው! ከደባባይ፤ ልክ ከመተያያውና ከመተሳለፊያው ከንፈር ላይ። እኔ ባወቅ፤ ልጃገረድ ወደውጭ ጊዜ ለመውጣት ስታስብ፤ እለያም የንግዳ መታበቢያው ሰአት ሲደርስ፤ ከቤት ሰው ያለበት እንደሆነ ወደማጀት፤ ማጀቱ ዳፍንታም ከሆነና ወደተዛነቡ፤_ ስታልፍእንኳ እይነት እለው፤ መስተዋቱን ከሌላው የመበጃጃ ጌዜ ጋር በተሚዒ ጉንፍ አድርጋው ትወጣና የጠራውን ዳመደም ጥሁ ስር አይታ፤ እኳ ሷን ሰዳ ከመቀመጧ በፊትም ዙሪያዋን ሰው እለ፤

የለም? ብላ ትብሰለሰለች። ሰው ባይኖርም፤ ኩታራ ስለሚያደበ፤ መችም ሰው እንዳለ ትጠረጥራለች። ቀደም ከልተጠነቀቀች፤ ስራ ስትጀምርማ ምንም አይታያትም፤ መበጃጀት ብቻ ነው። ከቀሚመጥ ላይ በጣም ተሸክፋ፣ የሚለቀም የጐፈረ ጠርዝ ሲሆን እዚያው ለቅማ፣ ኩሉን ከሚገባው በላይ አወሳው፤ ሺንሽኗንም ተጠልላ ዘርዝራና በመቀነቷ ሸብበው ስትወጣ ምንም ያላደረገች፤ የተሳለች እንጂ የተፈጠረች አትመስልም፤ መቀነት ፊታና አብዷ ያ ሁሉ ወብት እንደገና ፈርሶ የሚሰራ አይመስልም። መንገድ ብትወጣ ከመደረሻዋ መንደር ስትቀርብ ባኗን መሀል አውራ ጐዳና ላይ እንደገተረችው፤ ወደቀኖቿጦው ጠሰስ ብላ ተጠግታ፤ ወሀ ለመከፈል የምትንቶረጠጥ እስመስላ፤ መስተዋቱ ከገልገል ይወጣና እንደያው ስለሉስለል አድርጋው ስትመለስ ቀሚስ ያራገፈች እንጂ የተቀመጠች አትመስልም። እዚህ ተመልከታችሁልኛል? ጣቷ እየወጋ የሚመለስው ምን ይሆን እባክህ? ይንቀለት! አሁን እግዜር ከፍ ቢያደርጋት ምን አለ! እንደሁ ስትብላሽ፤ እንደተሸከፈች!

«ያገር እምባር ጭቃ በኪሽ! ያያያዛቸው ከፋት! ሁለንገራቸው ወንዲ-ወንድ! በየጐዳናው፣ በየመስኩ፣ በየምግቤተም እህል ሳይነሰ እዚያው ላይ፣ ወንዷን ከፊትሰፊት እስቶምጣ ሊላው በቀለም የሚሸነገል ይመስል መመልገግ፣ መመልገግ። እኔን የማይገባኝ፤ የመጨረሻ እወደዋለሁ ያለችውን ወንድ ከፊቷ ይዛ፣ የምትጨነቅበት ነገር ነው፤ ለመኳኳል ፊታና ሰፍራ አለማግኘቷ። ባይዋራትእንኳ በሆነበት፤ አንዱን በመኳኳል እንዲሰብሰት ለማድረግ፤ መችም የመጨነቅ ይሁንበት። እቤት የሰማዩ ጌታ፤ የሰንቱ ድስት በፀጉር ተደይዋ ይሆን? ጥፍሯንና ጠጉሯን በወቅት የማይከሳ ባለጌ ሲባል ነው፤ አንድ ሰው ጥፍራም ብሉ ቢሰድባዋ ከሞቱ ቀጥር አይደለም እንዴ ገዛኸኝ?» ብለው፤ አባ ገዛኸኝ መልስ ለመስጠት ሳይደብቁ፤ «እረፊት! እየ መከራ የ! ይኸው ከፊታችን ሊላዋ ደግሞ! አይወጉ! ወ ጋ ም! አፈርኩ ተብሉ ነው? ከደበባይ መሀል ተቀምጦ ሽሽግ ብሉ ሲመለገግ! ወንዱ ሁሉ፤ ይሆን አጊጉል መቅበጥበጥ እንደወብት እየቀጠረሳቸው ይሆን? ከደም ተነከሯ የወጣች ቀበሮ ይመስል፤ በደም መሞግሞግ! የዚህ አይነት ትድረት ግራ ዙሪያ ሆነብኝ።» አሉ። አባባሉን ሰው አስለምዷቸው ቀርቶ ነው እንጅ ወደግራ መዞር ለርሳቸው ይቀለል፣ ያገጣሚ ግራኝ ናቸው።

«ዝም ብለው እንዳገሩ ሴት በነጠላቸው ጥርግ፣ ከውን አድርገው ቢተውት ከንፈራቸው ሁሉ ክርክም ነበረ። ንገሪግ፣ የኛው ሲትእኮ የተለመ ነገር ሆኖ ነው መሰል ከንፈርም ይሁን፣ መችም ዲርጅ የሆነ ነገር ሁሉ ከሞናው የገላ ቀለም የተለየ ዘይቤ

ያመጣል። እንዲያውም፤ ልቅሰይመው የሚያስቸግር ቀለም!»

«ምን አይነት ቀለም ተቢ?»

«ገላህ ቢጠቁር መዳፍህ ሊላ ይሆናል፤ (በእውነት ከሆነ ከነቸው መዳፍ በጣም ልዩ ነው) በከንፈር አይነት ስትሄድ ልዩ ይሆናል። በሌላ በሌላ ብዙ በታ ስትሄድ ያንድ ሰው ቀለም፤ መሉ ድፍን አንድ አይነት አይደለም። ይሆን ልብ ብለዋል ገዛኸኝ፤ የምለው ይረዳያታል?» ብለው ጠየቷቸው እንጂ ለገዛኸኝ መልስ ፋታ አልሰጡም፤ ገና አልወጣላቸውም!

«ይሆን! ደረታ-ደረቱን ይዘው ሲሄዱ፤ የጠገዶዋ ሴት፤ ተገለው ትንሽ ዘለቅ ወዳርግሙሁ፤… ጠለምት በኔ ይሁንና፤ ደብረታብርንና ጋይንትንም መንገድ የሚያስመታ እርቀት ስላለው ይተውትና፤ ወደምናውቀው ወደደንቢያ ወረድ ቢሉ፤ እንግዲያ ቿፉና ጭልጋግ ባንድ ቶላ፣ አርማጮሆ ግድም ተብሉ ነው የሚወቃስለው፤ ከወሉውና ከጐጃሙ ከንፈር ቢጠተቡ እንደያውን ይብላል! ጦቢያ በመልክና በጠባይ የታመሰ አገር ነው! ከመልኳ እንደመቅላት፤ እንደመጥራት፤ ይልና ከንፈሯ አከባቢ ክርክም፤ በጣም ሳይሳሳ፤ ለሌላው መወደቲያ እንዲያመች ሆኖ፣ እንደያው ልጥቅ፣ ሸከፍ ይልና በድምድም ከፊፏ ልክ፤ ሰለት ቢሉትም ይሆና_ መኾስ ያው መቋርጣሚያ እርቀት አይደለ። ታዲያ በከፊፏ ልክ ሊያርም የታጠው፤ ከዚያው ላይ መልስ ደግሞ ሀ አ እ! ሰቱ ማየል ለምኔ ያስና መጠስ ያልጀመረ ቡና ቀለም ይይሆናሉ እንደወይና ቅጥ። ልስይመው ጭንቅ ይለኛል። እስጨናቂ የፍጥረት ኪነትና እስራር። እንዲያ ቢሆን፤ እንዳንዴ ይመጣብኛል። ዘለሀ ተጐመር፤ እንታት፤ በል! እንተንእኮ ነው፤ ግን እለብኮ? የሚል ነገር፤ ነበረብኝ።» ብለው በሮ ሊሄድ ይመስል አይናቸው እንደፈጠጠ ተግ ሲሉ ገዛኸኝ ጉሮሯቸውን እሳሰለው ከገዝና ወዋታው ሲሽረፉ ተራውን ተጧቸው።

«የቷተያን ወዋታ ደፍነው ወረሱ መሰል? ተበጀው! በጣም አብሽክሽካያት! የጦቢያ ነገርማ ሁሉም ጥረ ነበር። ግና አንድ ያዘ ዩቅ… ከሉት ተነስቾ ነው። እኛ እንፈጠራለን፤ ፈረንጆች ደግሞ ከኛ ፍጥረት ለማንሳት አቅላቸው (ቀልብ) እንደተንጠለጠለ ነው የምናያቸው። የጦቢያዋን፤ ተፈጥሮዋ ያዘመራት ሲሆን፤ እነዚህ ደግሞ የሌላቸውንና ያዩትን በኪነት የመሳብ መላ አላቸው። ጦቢያ ይፈጠራል፤ ነጮች ኪነት ይፈጥራሉ። በነው መንደር መጀመሪያ ከንፈሯን የቀባች ሴት… ነገሯስ ምን የማይለቀልቀት ነገር አለ! መችም ያች የመጀመሪያ ሴት ተስቶበት ይሆናል፤ ምንው ማለት፤ አዲስ ጀግሬ በመሆኗ። የኔና ያንተም አዲስ እያየን መገረም እስከንለምደው ነው።»

ገዛኸኝ ተብጄን በወደል የነገር ዝግጠ አንበረረዥቻው። ተብጀ ነጥቧቻውን በምተዋል፤ ፊጥዋ መልስ ለመስጠት ከቤትዋ ላይ የሚያደርጉት ያይን ቅልውጥ ፋታ የነበቻው ለማስመሰል ሞከረ። «አበ ገዛኸኝ! ይህችስ በጣም ደህናዋ ናት መሰል፤ የቤትነት ነገር የወረራት ትመስላለች። እፍር፤ ቀለሱ-መለስ ስትል፤ ወደኛዋ ቤት ሊወስዳት ፈትዋ የተዋት! እግዜር ያሰጣት! ቢሆንም ይሁንበት። እምባር ጭቃውንግ፤ እንግዲያ በግር-ተከል ከናቷ የተማረችው አይደል!... ወዋታዎን በማሁት! የመልመዱን ነገር ይተውት፤ የአዲል ሰው የፈረንጅ ብሉት ቆርጦ ለልጃገረዱ የጅመንሽ አቀረበ ቢሉ ስምተው ያውቃሉ? እያቀርብም። ቢያቀርብም ቤቷ አትቀበለውም። የዳንብ እጅመንሽ ባለመሆኑ ይሆናል። የወንድ ብሉት እንጠልጥሉ ከአዲል መንደር ገብቶ የሚወጣ ዝንጀሮና የፈረንጅ እንደሁእንጂ አበሻ አይሆንም። እንግዲያ እንግሊዝና ጣልያን በዚያ ገድም ሰንቅ ከርሟል። የከሳቶውን ብሉት ቆርጦ ይኸው ብሉ ሲቀርብ የሰው ብሉት እንደማምጣት እንሰሰላ ቅሬሬ ሄደ እያለች አሰፍራለች። የዝንጀሮ ብሉት ቆርጦ አመጣ እየተባለ ነው አዲሲ አበሻ ያደነው። እንግዲያ፤ ትድረቱን ያወቀበት ሀበሻ መገኛ ጭንቅ ሲሆን የከሳቶውን እየቆረጠ አቅርቦ ነበር። ብቻ ሁሉም እኩል እጅ መንሽ አልሆነም፤ ዝንጀሮና ሰው አንድ ሁዋ አልተገኘም።...

«መልመድስ ይኸውልዎ!... ይኸም የሸማግሌ ቀላል ነው። በሱ ልብ ደረጃ አሸሸልኩ የማለት ይሆናል። እንደሰተ ዝንጀሮ፤ እንዱ ሲወርድ ዘሉ ከዚያ መቀመጫ፤ ተንደርድሮ ከሌላው። ከዚያም አይረጋም። እራሱ ካልወረደ በቀር ማረፊያ የለውም። የኛውን ሰው እንደህ መቅሰል ይለምድቅብታል ይሉኝ ገዛኸኝ? ሳክሰ-መጠን የደረሰ ሰው እርጋ ብሉ፣ ከተቀመጠበት ተደላድሉ፤ ተከብዶና ተሸክሞ ነበር፤ አይኔ እያሰኝ የለም።»

‹የኛ ሰውእኮ መደላደልን የሚመርጠው መሳትን ከነወር እየቆጠረው ነው። እዚህ ማን፤ ተደላድሉ መቀመጥ ማለት በእውቅ ለማድረግ የመጠበብ ነው። መቀመጫ ማግረጡ ግን አሽገር ተረተረን፤ እሳፈ እግዲሚውን ለማየት፤ መቀመጫ ሳለመሰልቸት የመፈለግ ይሆናል። እያ ተብጄ፤ ፈረንጆች መዘወር ይወዳሉ!›

‹ያንተ ጨዋታ፤ በእውቅ የማድረግ ስትል፤ እኛንም ወምረው በጋዝ ይጠኑን ማለትህ ነው። ይህ ትህክል እንዲሆን ልትገልልልኝ የሸህ ትመስላለህ። ሰው ሲገባእንኳ ተግዋ ነው፤ እንስላው ወሻ ሲስት ተቀዋቶ ይታረማል። በመቀመጫም ረገድ ያመጣኸው ትንተና አይገጥመኝም። ያኛው መቀመጫ፤ ከዚያኛው ምን ያህል የተለየ ነገር የሚያሰይ ሁዋ ነው? ዝም ብለህ፤ የለመደበቻው ተላሉች

ብትል ያምራል፤ ከሬት መቀመጫ ወደ ሂላው መቀመጫ የሚቅነጠነጠው ሰው ምን ሊያይ የፈለገ ሊባል ይሆን?»

«ተቢ፤ ይስመ! መልክም፤ ይሁን መችም አይግባበኝም ብለዋል፤ ያንዱ አገር ባሀል ከሌላው፤ የዳጋው ከቆላው፣ የስሜኑ ከወሎያዴት፤ ይህንም ይተውት በስያና በባ ገዛኸኝ መሀል ስንት ያመልና የልምድ ልዩነት አለ።»

‹ያንተ የሰው ከሰው መለያ ጅል-ጅል ነው! ትንተናውን ተንቅነህ መተህል! እራቴ ሆዴ! በጣም ሀያል ትንተና!

«ያምባው ከቆላው፤ ትግሬ ከጎንደሬ፤ ጉጃሜ ከሸዋ፤ ሌላውም ከሌላ ይለያል ቢሉህ እንደህ ነው? አሁን እንዲልከው በሜን ዳጋ፤ አርማጭሆ ቆላ ነው። በስውነት ረገድ፤ ደገኛው እስራ ሁለት እስላቶ ቁርጥ ይበዛበታል። ከፈረፈር ላይ፣ ከምግብና ውሀ እንሰሳ የስራ ክብደት የተነሳ ሀይሉን፣ ውፍረትን፣ ብርታትን ሁሉ ዝግ ብሉ እጠከሬ፤ አደግሁ፤ ቀረሁ እያለ የተሻከለ ሸምበቆ ይመስል እዚያው ጠብቶ፣ በልክ እየተከነዳ ሁሉም ቁርጡ እኩል የሆነ ይመስላል። ደገኛውን በቅና ፍንጅ ተመልከተው! እያንዳንዱ ብሉት ሳምንት ተርቦ ከጉድጓድ የወጣ ጅብ ሆድ ያዳክማል። የደገኛው የስውነት ልስላሴ በጣም ልዩ ነው። የግብስ ልብ ያተመገበ በመሆኑ፤... አሁን ገለበው የተነሳስትን ገብስ ምን አመል ታመጣታለህ! ገብስ አይገባበትና አይሆነው የለም - የእህል አውራ ብለውታል። በሌላ በኩል ይህን ሁለገብነቱን፤ እንደሰራት መሆኑን የመጥቀስ ጥኝ የሚለውም ወገን አለ-እንደተመጋቢው ደገኛ። ብቻ አንድ ሰው ገብስ ቢልህ አቀተየመው፤ የጠጉ ፈሊጥ ነው። ይህ መችም የወጣ ንግግር ነው። እንዳነሳሁት፤ የስውነት ልስላሴ ሲነሰግ- ለምዴ! እራቴ ሆዴ፤ ወብ እጃኛ ያስፈው። በድሜ በኩል ደገኛው ተሉ አይሞቅም። አበ ገዛኸኝ ማቀዝቀዣ የገባ ያሉት ወዋታ እዚህ ይገጥማል። ዳጋ ላይ ያበከኸውና የጠልከው ጠላ ተሉ አይፈላም። አየረ ብርዳም ነው። ታዲያ፤ ዝግ ብሉ እድጉ ዝግ ብሉ ነው የሚሞተው፤ እስከመቶ ሀያ ያልፋል። እዚህ አገር ሲመርቁ ከመቶ ሀያ ያድርስህ ይላሉ። ለስሜን ሰው እንደህ ብትመርቀው እርግማን ነው፤ እግዜር ይለክህ ብሉህ ነው የሚልህ። ዳጋውን ለእድሜ ስትመርቀው የማተሳሳን ብለህ ነው። መቅረጥ ካልፈለገህ በለምና በደስታ ኑሪ! የልጆቻችሁን እበበ ያስፈጃችሁ! እጊጊታችሁን ያጠምረው ብለህ ምርቃትን ትዘጋለህ። እሊያ የስሜን ሰው መቶ ሀያም ባይደርስ መስከትን አይወደውም።

«ቆለኛው በውነቱ ገፈገፍና ስድ ነው። ለደገኛው የብቅል እውፉጅነት የተሰራ ይመስላል። እኔን አይተህ ገዛኸኝን በዚያው

እዩ። ምን ያስፈሁል፤ በመሬት አቀማመጥ፤ ደገኛው ቆለኛውን አዘቅዝቆ ያየውን ያህል፤ ወት ቢቆም ቆላ ደጋን አዘቅዝቆ ያየዋል። ሱዳኖችን አላየህም? ሆዳቸው በጣም የተቀጠ መለጉ፣ መለጉ!

«እመልን ስታወዳድር ቆለኛው እንዳየረ ተክሲሲስ ሁኖ በመሽቀርቀር ከደገኛው በጣም ይብሳል። ቆለኛው ከውሀ ጋር መነካካት ያበዛል። ታጥቦም መወልወል አለበት። ደገኛው ለመኳኳል ግድ የለውም። ጠልቶ ባይሆን፤ በዝግታ ስለሚወዛ ነው። ቆለኛው ከሰልቅ ጋር ጓደኛ ስለሆነ ሳበት ሲቀዳው ዘወትር መታጠብ ይገደዳል። ሌላ ነገር ስታነሳ፣ ቆለኛው ለሜካና ለደን የቀረበ፤ ከራዊት ጋር የተጉዳኘና እነሱንም የሚሰማ በመሆኑ ያደንና የተኩስ አመለኛ ነው። ከተማ ቀረቡ ለበና ቀጤፊ ነው፤ ስራፊት ይበዛበታል። ጦም በማደርና በድህነት ከተማን የሚስተካከል ባለሜ አላየሁም። ልዩነት ሲባል፤ እንዴ ዘፋኝ፤ ሌላው አልታሸ፤ ሌላው ዳተኛ፤ የሚያ ምላሽ ቀልጣፋ ሲሆን፤ በመልመድ ረገድ ደግሞ የዉኖታ አይነት እንደያ፣ እንዲያ፤ ልዩነት ሲሆን እናውቃለን። የነዚህን ከፍ እንፐረ የለየሁት በዚህብዚህ አግረኛ ነው። እዚህ ብዙ ነገሮቸው የመበሳሸት ነው»

ከጓዛው መርዝም፤ ከዋሉበት ልፍለፍና ዘረፋ ጋር ተዳምሮ ደክማቸው። እንደመዛል፤ እንደመሰላቸት፤ ነገር እንደመነካካት እያደረጉ ይሜወቱ በገቡበት መሀል እንቅልፍ አሰለሸለሻቸው። ቀስቀስቅባቸው ፊታቸው እንደተዉረገገ ወረደን። የጆቻቸውን መክንፍ፤ እርገብጠል እርገው፤ እራጣው እግራቸው ከጉብድድናቸው ጋር ተዳምሮ ተወተረተረ። ደሙ ነፍሳቸውን እየተጓዙ፤ ዳገቷን ለመውጣት አካላቸው አልገዛቸው አለ። ይህንም ስለተረዱት

«ክንዴ፤ የት ደረስን? ባይታወቀኝ ደህና መጣን! እንቅልፉ ቅንሽ ዉንፍሮኝ ሰውነቴን ድቀቅ ተሰማው። ኧረገና! የት እንዳለሁም. ጆል ቅዠት! ነገረስ ገሀድ ነው። ብቻ ገዛኸኝ ቀደም ያወረኝ እንዳይሆንእንጂ፤ ቅንሽ ህልም ቢጤ ገረፈኝ።» አሉ። ይህ ዉዋታቸው ምንም አልገደደኝም። በሁለቱ መሀል ተሰዉ ስንጓዝ፤ ዘወር ብለው ተመለከቱ። እባ ገዛኸኝንም እነቸውን አስቸገሩ ያስፈትን ያቀበት ከንፈር ሲሜመ ሲታገሉ ተመለከቷቸው፤

«የዚህ ሽማግሌ ወገብ ታሰረ። አታይም ዉብጦ ይዟቸው! ቅንሽ ተገ በል፤ እለዚያ ከፍ እደርስለሁ ሲሉ ቅንፋሸቸው ያልቅና ነፍሳቸው ያልፋል።» ብለው ገዛኸኝ እስኪጠጉን ቆምን። «ገዛኸ-

ኝ!» አሉ፤ መዘታዊ ቅኝት ሁኖ ራቀኝ አይነት አጠራር፤ «እውነትም፤ እንዳሏት ነገር ተጠንስሶ ኑረል። ሰውየው ግን ተቀብረል። ይኸው በገሀድ ታየኝ! ተቀብሮ ነገር አልቷል።»

«ተቤ፤ ምን ታየኝ? 'ህልም እንደፈቺ ነው' ነውና በብዙ ጉዳና ይታያል.. ህልም አስቸጋሪ ነው፤ ያሉትን ቶቶ ያባሉትን ይሆናል። ምን? እንዴት ያለ ነገር ታየዎ?»

«ይበረቱ! ሲዉሉኝ እንደፈለጉ እውቂወበታለሁ፤ ቅንተናዎን ዉርሰው ለራሰዎ መጠቂያ ዳረጉት። ህልም እንደፈቺ ነው ብለው የለ? እኔም እንደታየኝ ፈቅቸዋለሁ፤ ስለሆነም በፈታሁት ጉዳና ይሄዳል። ፉኛያ ይበጥ እንጂ አልነግርያ! የራቤን ህልም ቀርቶ፤ ቅጥታጤ ፈትቶት ማለዳ እጠረረ መጥቶ ከደጃፈ የመጣ ቅኝተኛ ሁሉ ተበጀ የፈታው ህልም ዉሸት ሆኖ ብሎኝ አያውቅም። ድሪቶ ታሪክ ቢያቀርብልንኳ የጨለሱትን ጥየና እንጓልየ፤ ድብልቅልቀ የወጣውን ህልም ቢያገስ በመገቢያ ምልክት ነው ተመለሰህ ተኛ የምለው። እንዳንዱም በሁለተኛው ቀን ህልም አጥርቶ የሚመጣ አለ። ህልሜን እንዳለ ለኔ ይተውት! ይልቀን ወደመንደር ተቃረብን መሰል! ገዛኸኝ ዝም ብለን ነው እንዴ የምንገባው?»

«ተቤ፤ ምን ፈለጉ ታዳያ?» አሉኝ እኔ ይኸኔ። መልስ ግን አልሰጡኝም። ሀዘን ቤቱን ተጠጋነው። እያ ተበጀ የግራ እጃቸውን ከግራ ጆሮቸው ግንድ ስር ወደግንባራቸው እከንፈው፤ ቀልቅ ሌላ ጆሮ አስመሰሉት። የሂላቸውን ድምፅ ለመተገንና ከፊቱ የሚመጣውን እዥጉድጉደው አስገብተው፤ የሚወስኑትን ለማደራጀት። ገና የሚነሳ ድምፅ አጡ፤ «ተው! ተጉዋ በሉግ!» እሉን ከቲያችን በጥብጧቸው። እስቶመን፤ ዳጋግመው ቅንፋሽ ቆረጡ። አይናቸውን ከመሬት፤ ፊታቸውን እንደመዉነት፤ ወደቤቱ ባይሆን እንዲያው ግዶ እንጋጠጡ። የለመዱት ያዘን ቤት ሜሜቴ በጣም ጭር ያለ ብቻ ሆነባቸው። ገቅረውን፤ እንዲያ ወዲያ ግደም፣ ወዲህም፣ ወደገዛኸኝም ተመልክተው እንዳገና አይናቸውን ጠለሱት፤

«እባ ገዛኸኝ፤ ይህ ነገር... ደህናውን ጆሮየን በጣም ጠረጠርኩት። ይህ ሞት የእውነት አልመሰለኝም። እውራ ሰው ሞቶ፤ ይሆን ያህል ጭርታ? የቸከለ ሰው ለክብሮት እንዳይሆን። ከስራ መሀል ተብራግገን ወጥተን... እውነት ባይሆን ለምን መጠቾሁ የሚል ጠያቂ እንዳያበፍረን።»

«ተቤ፤ እንዳንዴ ቧልት ይመጣለውታል። ከሞት አልፎ ስለቀብር ስንዉነት ወለን! ቹከሳ የደበለቀ የሚመስሉ እዚያ ነያ። ይልቅ ሰው ሞቶ ዝምታው ለምን ሆነ አይቀለያም በሞቴ?... ያስኬድ

ይሆናል። በዚህ አገር ሞሆ አይለቀስም፤ ሀዘን ዝምታ ነው። የኛው ሰውም ያን እውቶ ፈረንጆችን ያስመረበሸ መሳ ሊሆን ይችላል። ምነው ሀሰት በሆነ፤ ከቅሌቱ ሰው ይጋራኝ ባሳልኩ! እንዲያው በኛ ይቅር እል ነበር። ግና የታምረ በሽታ የዋረ መጋኛ ነበርና እውነቱ...» ብለው ወደአረፍተነገር መድፈያቸው ድምፃቸው ደከመ። ሆዴ መርበትበት ጀመረና ጤላቃ ገባሁ።

«ተቢ፤ በር መምታት ፈርተዋል መሰል! ይልቅ ከበረ ደርሰን ቢለይልን አይሻልም? ይበሉማ፤ እግርዎ ይንቀልና ይጠጣል።» አልኩ።

«በተጣደፈ ተግሪ እየተነዳሁ!...» ብለው፤ የግቢውን ወለል ዘለቀን፤ ስንገባ እንደሆስፒታል አልገኛ ክፍል፤ መቱን የተከተመው የሸማግሌዎችና የጠልቴቶች ተራ ክፍል ቷመ የሚዝለቅ አይመስልም። በዚያው ላይ ጭር ያለ ፀጥታ ውጦታል። ውስጠ መናኸሪያውን ያረዘመው፤ የክፍሉ ብዛት ሳይሆን የያንዳንዱ ሆደ-ባሀር መስፋት ነበር። አራቱን ክፍል ዘልቀን ከሟች ቤት ስንደርስ ቢ-ብሉ ተከፍቶ የቡናው ሽታ ከበባ ቶሉውና ከመግበሽ ዘይቱ ጋር ተደምሮ አፍንጫ ያውዳል። «እሀ! ገዛኸኝ፤ አሁንስ ፈራሁ፤ ሞቱን መቶታል መሰል፤ ግና ተከውዋ ያለቀ ይመስላል። አታዩትም? የቤት ጊዙ ተከውዋ ወጥቶ ከውጭ ተቶልሉ! ትኩስ ቢሆን ኑሮ ዝምታው... አብሮ አደግ እቻው ባይለስፍ ቀበረት? እ ም ም»

ለወጭ ለገቢው ያመች ዘንድ መዝጊያው ከተነቀለው በር ላይ ለተቀማጨ ሀዘንተኛ ፊታቸውን ሰጥተው ዝም ሆነ። ተገትረው፤ ገዛኸኝን አስከትለውና እኔ የሂሳ ዳርቻ እንደሆንኩ ቶረቶረን። ከይናቸው አወራወርና ከጆሯቸው ከንፈት መቃጣት፤ ሄደኩ፤ ቀረሁ ከለው አካላቸው ጋር ሲተያይ «ከቴል ሀግአራቢ» ቶሞ ከግንቡ ግድግዳ ላይ የበቀሉትን እፀዋት የሚቶጥር ስእሊ መሰሉ። በከፊል እንደፀሉተኛው ተወዘወዙ። አንድ እርምጃ ነቀልኩ ሲሉ አበ ገዛኸኝ የተበጀ አካል ነቀለ ብለው ከበሳያቸው ተሟኒቸው። ይሀ ሁሉ የሆነው፤ በተበጀ ሀሊና የተሳለ ነገር ባለመታየቱ ሆኖ፤ በሌላ በኩል ሀዘንተኛው የልቅሶን መጀመር የሚጠብቀው ከደስ ገቢ በመሆኑ፤ በሁለቱ መሀከል የተፈጠረ አለመግባባት ነበረ። ሆነና፤ ያበ ገዛኸኝ ከተበጀ ሜንታ ላይ መውደቅ ተበጀን አስደነበራቸውና በድንገትና ቅጥ ባጣ ብሉም እንደቅሊት የመሰለ ድምፅ ጨምረው፤

«እ- ሀ ! ሀ ሀ ሀ... እናንተ! ምን አይነት ነገር ነው?» ሲሉ የተቀመጠው እልቃሽ፤ ተበጀ ለቅሶ የቀሰቀሱ መሰለውና እየዘለለ ይታቀፋቸው ጀመር፤ የወጣላቸው ድምፃም ዘፋኝ ናቸውና ብሶት

ያነጫንጭ የጀመረውን ሀዘንተኛ በእንጉርጉሯቸው መስመር ሲያስሁት ጊዜ አልፈጀባቸውም።

ደም የቆረጠ አይገረዝም

ወሀዩዋ እየዘዘቀዘቀችኝ ቤቱ በዘመድ-አዝማድ ሞልቶ ከንፈር አጠጣ። አስከረን ሉድ፤ ተባሪው ናዝሬት ሆነ። በሰላ መንገድና መሽርሽር ከጉንደር ዳብረማርቆሱን አርቀት ያህል ይሆናል። እያ ተበጀ፣ እደስ እልቃሽ በገባ ቀጥር አስከረን የገባ እየመሰላቸው እፈፍ-ቀሞ አሉ። የረሳ ሰጥን ግን ገና አላዩም። በዝምታ ሲመጡ አልቻሉምና፤ ሲቸገረ «ይሽ ነገር... መጨረሻው መቸ ይሆን ? የረሳ ሰጥንም ቀረ፤ ወደጉድጓድ መግስ የሚመጣ አክፋና ደግም አላየሁም። እለ የምለው ጉድጓድ ቶፋሪ ሁሉ ከፈቴ አልጠፋም። እገር! ምን ትላለህ?» አሉ።

ሌላውን ዝምታ ሲውጠው አበ ገዛኸኝ ጠልቀው የሚያውቁትና፤ ቀደም ለተበጀ ያልዘረዘረት ጉዳይ ነበርና ይሆን ጊዜ፤ ሰው ባለበት አጋጣሚውን ተጠቀመበት። ቀደም ለተበጀ መንገሯ ትልቅ ጤና እንደሚነሳ ያወቁት ጉዳይ ነበርና፤ አሁን፤ ተበጀ የከፈቱትን በር ገቡበት፤

«ሀኪም ቤቱ ሩቅ ነው፤ እዋ ተበጀ፤ ሽካሪወች መኪና እስኪያስከራዩ ጊዜ ይወስዳል። በጣም ሩቅ አገርም ነው ያለበት!» ሲሉ «እንደተጠበቀው ተበጀን አገረሽባቸው፤ «የምን ኪራይ ነው? ሰውየው የመንግስት መስሉኝ? ይኸም ይቅር፤ ለጤና እየተባለ፤ በየወሩ የምንከፍለው ቶና-ቶና ብር መገኛው መቸ ነው? ስጤኝ ግለቱ በጣም ቶንጆ ነበር። የሀይለስላሴ ተራጭእንኳ ከውድግ ሊያነሳ የሚመጣው ከመጡብ ነበር። በደርግማ እንገዲያ፤ እለም ገብተን፤ ከደብርቅ በመለስ ግበር ብሉ የመጣበን ፍጥረት አልገኘም። እሀህ በጣም ጨካኝ ተራጮች ነው ያለበት፤ አንድ ቀን አይሰቱም። "ጉጀ ዘጠኝ ቢሆን አስር አይሞላም ይባላል፤ እንድ ቀን እንዲያ፣ አንዱ ደግሞ ይገላል። ሰው ይቸገረዋልን በፍፁም አያውቁም። ከሚሰጡት የምፅዋት ገንዘብ የሚያወርዱት ነገር መብዛቱ። አሁን ላስከረን ማንተርፈፈያው መኪና ደግሞ መግዣ መጠየቁ ምን ተብሉ ነው? እንክፍልም! እነሆስቲ!»

የተበጀ ለዚህ ወቅት እዋ ትረካ እንዳንድ ሰወችን ደስ ያሰና የጤበ አልነበረም። የገዛኸኝን ሰው የማናቲያ (ገንዘብ እንዲዋጣ) ዝስግና መንደርደሪያ ተበጀ አበላሽባቸው። ግና በመጨረሻ እንዲዚያ እንዳለ ያለፈው አልነበረም። የሟች

አቅራቢች እፍ አውጥተው አይናገሩእንጂ፤ የጉዳሉና ያፈረበት ነገር ያሰከረን ማጓጓዣ የመኪና ኪራይ ከቅማቸው በላይ መሆን ነበር። አንድ የወሰኮ ችግራቸውን የበላ ሰው የተበጀን ንግግር ቀረጠው፤

«አየሞ፣ አንተም የታሪክ ጊዜ ሰቅጥን የገዳታ ግብር ያለብህ ትመስለህ። ይህ ቃል ማጠናት ለምደብህ ቀረ፤ በታና ጊዜ ብሉም ነገር ማንተርተር የገድ ይሆናል፤ አሁን ግን እሰከሬኑ በሁለት በኩል መውጫ አጥቷል። አንደኛው፤ ሰላልተገረዘ ከይሁዳዊያን መቃብር አይገባም ሲሆን፤ ኛው ደግሞ የመጫኛው ኪራይ ማጠጥ ነው። የመኪናው ኪራይ መገኛ ለቤተሰብ በጣም ሰግይ ሁኗል። ስለሆነም እሰከሬኑን ሊያወጡ የቆሙ ሰወች ገንዘብ አዋጥታችሁ ጠብቅን ብለው በስልክ ነግረዋል። እንኳን በሀዘን፤ በደስታችንም ተረዳድተን ነው የኖርነውና አንድ ሰው ወርቅ ይጣልና ከሁሉም የተገኘውን ተሰብስቦ ይቶይ!» ሲል እያ ተበጀ ገም አሳሉም። «እንዲህ አድርገህ አታብራራም? እኔ ገም ብል ዋሮ መች ይህ ይነሳ ነበር! በትድረት፣ እዚ ውንት ቀድሞ ነገር ማሰሱ የደንብ ነው ።ሽማግሌ ይቀሰቅሳል፤ ወጣት ያበጥራል። ... ብል በጀመረ አፍህ፤ አቡዥዱ መሳይ ጣልና ገንዘብ አስዋል፤ ዋና ስራ ሰራህ፤ ተባረክ!»

መዋጮ እየሆነ፣ የቀብር ስርአት ውይይቱን አደስ ገቢው እልፃሽ እያቿረጠው፣ ቀደም የተወራውን እያስከለሰው (አደስ ገቢው እንዲያውቅ) ይነጉድ ጀመር። የዚህ ማህበረሰብ ልምድና ወግ ከሁኔታው ጋር ተጋጨ። እያ ተበጀ የዚህ መርህ ዋና አቀንቃኝ ናቸው። በሰቅ አፈር ማልበስ በሳቸው ይጠናል። «ስልክ ምቱና ሳጥኑ ጀምበር ሳይገባ እሰከሬን ይምጣ በሉ!» አሉ ነገር መንቅንቂያ። ፈንታቢል ከጠገባቸው ነበረና፤

«ጋሽየ ያልታየህ ነገር አለ፤ እሰከሬን ሲይቀበር ከማደረ አይዘልም። ሌላው ቢቀር ሟች ትልቅ ሰው ናቸው፤ ጉድጓድ መኪቶእንኪ ሰንት ይፈጃል፤ መሸቷል። ባይገርምህ የመኪቻው መሬትም ገና አልተገኘም፤ ለምን እሰከሬን ይምጣ? እኔን የሚታየኝ እንዲህ አጊጉል ጊዜ ከምንታመስ፤ ትግልን ወደ ሂላ ትተን፤ ያውም ከሞተ በሂላ አሸ የሚሉ ከሆነ ውሀ ድፉበትና ይንጣሳችሁ ብለን ይቀበር። እሰከሬን እንገርዝ እንዳይሉ ደም ቶርጧልና በዚህ በኩል አንገኝም። ውሀ ግን ምንጊዜም ቢሆን እሰከሬን ግብአተ-መሬት ሳይገባ፤ ኧረ እንዲያውም ሳይገነዝ በምባሙ ቅጠል መታጠቡ የነበረ ነው። እንጠበው ከሉ ይጠቡት፤ እኛ ጉድጓዱን እንምባለን። ይህም፣ ሌላም ሀባብ ቀርብ መቃብር

ይፈቀድ።» ሲል፤ ተበጀ፣ አይናቸው ፍጥጥ አለና እጃቸው ደግሞ ግራና ቀኝ ተንሰፈ፤

«ዘርዛር ይህ እስኪፈረድ ድረስ እሰከሬን ተዘርግቶና በቿጊ ነፍስ ላይ እየተማለለ ተቀመጠ ማለት አይደል። ካንደት ሰንበት በቀር በመኛው ቀን ሰው መቶ ሳይቀበር ማደር የለበትም ነው የምለሁ። ከመንገድ ዳር ቢሆን ኩትን አልበሰነው የሚመጣውን ቀንገርቅ እንደ። ይደር ማለት ግን ቅስፈት ይብዛ ማለት ነው። እሰከሬን ይገረዝ፤ የምትለውን ደግሞ አቀም። ይሀን ፍንጭ መስጠት መጠቃት ነው። የምትናገረውን ብልግናም እግዚር ይስማልና በዚህ በኩል ተለበም። ሟች እምቢ ያለውን እኛ የምንፈርድበት ምክንያት የለም። ውሀ ትልቅ ገምቀትና ትልቅ ማዕረቅ እንደሆነ አታውቅም? በውሀ ነው ብዙ ሰው ሀይማኖቱን የሚለውጠው። ይገረዝን ትተህ በሰእቱ ይገነዝን ፍጠር።» ሲሉ፤ ከፈንታሁንና ከተበጀ እስተያየት የለሁም ያሉት ገዛሽኝ ተናገሩ።

«ወይ ጉድ! የዚህ ሀጢአት ሰነሱ ነው። እትጨነቁ። እሰከሬኑ የሚረገመው እራሳቸውን፤ እንዲይቀበር የሚገረገሩትን ሰወች ነው» አሉ በጣም ራቅ ቦታ የመጣ በሚመስል ድምፅ። ይህ ውይይት ገና መስመርና መዳፊያ ወሳኙ ሳይደርስ አንድ መሀለኛ እድሜና የማሳቀቀው ሰው ከውጭ ወደ ውስጥ ገባና፤ «እሰከሬኑ ወደመቃብር እያለፈ ነው። መቃብሩ በዚያ በተራራው ጃርባ ነው ተብሏልና የቀብር ቤቱን የምታውቁ ከሳችሁ እየመራችሁ እስዚያም እየተጠየቀ እልፃሽ ወደዚያ ይለፍ ተብሏል» ሲል አንድ የዋለውን ጥቅጥቅ ገምጋሚ፤ «እንዲያእንጂ! እንዲቀበር ተሰማመ?» አለ። መልስ የሰጠው ሰው አልነበረም። ተበጀ በትራቸውን ለመያዝ እንብድደው፤ ወዲቀመበት እያማተረ፤

«ይኸ መበራገግ አልገባኝም! ውሀ የወሰደው ምተብፈታዱ ይመስል፤ የታምረ እሰከሬን ቤቱን ሳይረግጥ በጉን እለፉ ማለት አልተገባበኝም። ባበት አደረ፤ በሚገረፈያው መቶም፤ መረገዱና መፈታቱ ይቅር? መሽእንኪ ይመሰላል። ኧረ የሰው ያለህ! ሀጢአትና ወርደት እሬ ብሉ ከፈላሽ መንደር ገባ! እንዳህያ ሰጋ በሚጎዳው ? የኛው ቲስ ሁሉ የት አለ?...» ሲሉ መልስ ሰጭ አልነበረም። ያነሱት ብጥጭት ነክ ቅችት፤ በሌላው ላይ ያደረገውን ባላወቅም በኔ በኩል ተጨማሪ ብሶት ልሆናቸው አልፈለኩም። መልስ ሲያጡ ምኘው ስደብ ጀመረ፤

«ይህ ደምዥም ሰባ ቲስ ሁሉ! የመብል ጊዜ ደረቱን ሲያጣብጥና ጥምጥም ሲያስምር አውቀዋለሁ። አሁን በባልስቱ የሞታት መከት ጉትቶልኝ ይል ይሆናልእክ? ለክረመበት የስጋ ስኩቱ መውጫ የሚሆን፤ እብድ እንዲለ እያለሁ። ይህችን ስራየ ብየ

እከታተላለሁ። እኔ ግን፤ ከዛሬ ጀምሮ የሰቢያ ልጅ ቄስ አለው ብዬ የምተርከለት አይኖርም፤ ቅስና ... ተቀርክሟል። ከተገረቀደም፤ ሰበሰቡ፤ መርገም ከገበቾ ሴትቸው ጋር አብረው በሉ። ኧረእንዲያውም አብሮ የተኛም ይኖር ... ምን ይታወቃል? አልጋው አንድ! በሀይማኖት ነክ ማማከር የሚቀድም ቄስ ነበረ፤ አሁን የለም። ሁሉም እኩል መደዴ አዘቅት ሆነ። እንግዲያ ታምረግ ጃግና፤ የዋናው ባለክብ ቄስ ዘርና እንበለ ጥምጣም የቀሰሰው እምቢ፤ እንጂ እንዳለ ይሁን። ከዚህ ከመጣው የሰቢያ ዘር የተደቀቀ በር የሚከፈተው ለሱ ብቻ ነው። ከታምረ በቀር ሌላ እድሜ የዋጠ ጠቢያዊ መንግስተሰማያት አይገባም።»

ከመብተከተከቸው ይድኑ እንደሆን ለማሰስ፤ ጆሯቸውን እንዳምስጠር ነጋሪ ልታከከው ምንም ሳይቀረኝ፤ «ተቤ፤ ፀደቀት ለሰምም ይሆናል፤ አልተገረዙም አይደል?»

«እ እ እ! የለም! የገባሁት የሀጢአት ጉክኢ አሰብኝ፤ እኔ ብድንም ከሰራሁት ጥፋት የሚከነክነኝ አለ። በእድሜዬ የተታሰልኩት ሁለቴ ነው። አንዱን ተወው! ይቆይ። ሌላው ግን ቄስ የሀይማኖት ጠበቂ ነው በማለት በቄስ የተታሰልኩት ነው። የዋናው ገራዥ ተባላኪና ወተሊኪኛ መሆናቸውን አልተረዳሁም ነበር። "ጥቁር ካባ የለበሰች እህአፖ መጣች" አለ አሉ ሰውየው ግር ቢለው፤ እኔም ያበሸ ቀለም አይቸ ቀለሙን በለበሰ ሰው ተጠቃሁ። እኔ በርግጥ አልተነካ ሂቶም ግና፤ በልጆ በኩል ሀጢአት ገብቸለሁና የተደቀቀ በር በዚህ በኩል ሳይዘጋብኝ አይቀርም። እግዜር በሰው ይመሰላል ቢማለት፤ ስጠክት አሳምሮ ሲቀርብ ይሁን ብዬ ልጁን አሰበረኩት። እኔም ብሆን ወረቀቱ ሳይዘጋጅ ቀርቶ ነው የዳንኩእንጂ አብሬ ልባረክ ምንም አልቀረ ነበር። እግዜርን ምን ሰርቸው፤ እንደህ ያለ ጋዝ ውስጥ የሚከተኝ። ወረቀቱን ወደ ሂሳ አጣፍቶ ደም ከማፍሰስ ያዳነኝ፤ ባለቤቱ ነው። የሰማዮ ጌታ! አሁን ታዲያ እንድጊዜ አድኖኛል፤ በዚያም ርቸት ሰጥቶኛልና እንደተረቡ፤ እግዜር የጠቢያን ቀለም ለብሶ ቢወርድና በይቅብረክ እግዚሀር ፊንታ ይቅብረክ ግርዛት ቢል፤ የራሴን መፈተኛ ነገር ሳላቀርብለት አይገርዘኝም። እግዚሀር ከሆነም ልገርዝ ብዬ መጀመሪያ እሱን አድምቸ ከዚያ እኔንም ያደማል። ካልተስማማ፤ እስደሚ ሀበሻ መሆኑን በዚያ አውቀዋለሁ። ነጩን ገራዥ፤ እኔ ልገርዝህ ብትለው እሽ አይልም? ስለሆነም እግዚሀር ካልሆነ ሰው አይቀበልም። ከታምረም ጋር መሀላ አድርገናል፡ እሱ በሌለበት የኔ መድማት አይኖርም። ከማን ጋር ሆኘ መሀላውን እንሰለሁ! እሱም ሂዷል፤ እንዳለሁ መከተል የኔ ፊንታ ነው።»

ሰድብ ከቶቸት ጋር እያሜሬረ፤ እያወረኝና እየሰማ ሂቸው

ከተባለው የይሁዲውያን መቃብር ግቢ ጥልቅ አልን። የሆኖት እስባሰፉና የመቃብር ተራ አቀማመጡን ዙሪያ ከበ ዘረው ተመለከቶት፤ «አደራህን፤ ይህ ሁሉ ከተማ የሰው መቃብር ነው?»

«የሚጠፋዎት ነው እንዴ! በቀን የሚወለደውንና የሚሞተውን እኩል አድርገው ያሰሉት እኩል ነው። አንድ ሲለቅ አንድ ሲመጣ ነው።»

«በሞቴ፤ ስንቱ አልቋል? ብዙ አመት በቀረው መቃብር ላይ አደስ ጥሬው አይቀበርም? ያንድ ሰው መቃብር፤ ዘላለም ያንድ ሁኖ ነው የሚቆረው? እንዳገሬት መገብብስ፤ በዚህ በኩል ልብና አጥተዋል! በጠቢያም አብዝተነው፤ ከልጠፋው መሬት ላይ የመቃብር ቤት ስንከፍትና ስንዘጋ፤ ስንደራርብና አጥንት ስናጭ ነው የምንቀረው፤ ግና የፍቅርም ነው። እንዲለማዊው ፍቅር እየመሰለን በቀብሬም እናት ከባት፤ ልጅን ከእናትና እህት እያልን እንደተቀረበታው እንደርባለን። የነዚህ ሌላ ነው፤ ልክ እንደምገባ ቤታቸው ሁሉም ለየብቻው የወሽ ጉጆ የተሰራለት ነገር።... በጣም የተጣዲ፤ ያበባውና ያትክልቱ ሽታም ልዩ ነው። ከንዴ ቅበበዋለህ በሞቴ_ ይህች ጥቁር አናስቀርብም ያሏት ነገር ገባችኝ! ይህ ከራት የመጣው በጣም ከመጣዳት ይሆን? ባይናገሬት ቀርተው ነውእንጂ ...]የተለያየገበት... ወጋም ሁሉ!» አሉ፤ ቀልዳቸውን አልነበረም። ከስኤሉ አደስነት ቢታከልበትም፤ የልዩነትን መነሻ ዙሪያ ምክንያት ሁሉ የማሰስም እንደነበረ ግልፅ ነው።

ወሀዩዋ ደከማ፤ ጨለማው አይን ያዘ። የምሽት አጋቢው ነፋስም ሬት ያስጨፈግግ ከጀመረ ቆይቷል። እስክሬን ወደንድጊድ ቀረብ። ዙሪያ ጉድጊዱ በጥቁር ለባሸች (ነጮች) ተከበበና አጃቢው ሀበሻ ሆነ። ብዙወቹ ለዚህ ሁኔታ አደስ አልነበረም። እያ ተብጆና መሰሎቻቸው፤ በልማድ ለምርቃን ሽማግሌ ይጋበዝ ነበርና ያንን የመጠበቅ ይመስላል ፊንጠር ብለው ቆሙ። የጠራ ግን አልነበረም። ፊታቸው በፋታው እየተከፋተረ በረደ። ብዙ ነገር አደስ በመሆኑ (ለሳቸው) ዙሪያውን የሚሆን እንቅስቃሴ ባይናቸው ሲያስሱ ፊታቸው የደከመና እንቅልፍ የጋበዘው ሀኝን መሰለ፤ መናገራቸውን ግን አላቆሙም፤ «ስማ! ከንዴ! ይህ የምንሰማው አተት ምን እየተባለ ነው?»

«ፍትሀተጠሉት መሰለኝ፤ እያ ተብጆ።»

«በቃ? ሊቀበር ማለትሽ?»

«አሁንስ አመመኝቶ መሰል! "ምን እያልኪት ታንቀላፊለች አለ ተራኪ ይላሉ እኮ በጨዋታ መሀል፤ እስዎስ የፈለጉት በጊዜ መቀበርን መሰሉኝ?»

«እፁብ ድንቅ፤ እንደሆም አላየሁ! ሱዳን ጥሬኝ! በችግር ቢሆንም የተጋቡ፤ እዚያም በሰው ቀብር አይነት እየየ ብየ ነበር፤ ተጋቡ! የጠቢያ ትድረት፤ ባህል፤ ኩራት፤ ዝና፤… ደህና ሰንብት! ሁለተኛ፤ ሰው ሙት ከቀብር አታቁመኝ! እኔንም ከዚህ አትግደለኝ! በስከርህ ቀን ነውና የፈጠርከኝ እንደተሰከርኩ ነው የማልናፍልህ! በኔ ዝላይ ግን ቂም እንዳትይዝ፤ በፈቃድህ ያደረግኸው መሆኑን አትርሳ! ከዚህ መሞት በፍጹም የለብኝም።

«ሱዳን ሳይም አትግደለኝ ብለው፤ እስራኤልም ላይ ሞት ከልታየም ከምኒቱ ሊገቡ ነው? ምን ነክም? በኢትዮጵያስ ግእዝ መናቻ ነው። የተማረ ካልሆነ ጨዋው (ያልቀሰሰ) አይገባውም! ቋንቋው የተለየ ሆነ ብለው ነው?»

«በጠቅላላው አልተግባበኝም፤ ለዚህ ነጭ ሁሉ፤ ዘረ ትንግርት አሰያለሁ ነበር የቀደም ሀሳቡ። ሀበሽ፤ ዘረ ነጭ ሲሆን እየሁ! የሰማሁት ልክ ሆነ!… ስንየን፤ አሁን እዚህ ብታየውም፤ ዝም ብለህ፤ ተበጀ ካሁን ጀምሮ የለም በል! የለሁም» ብለው ዝም አሉ። ያየ ተበጀ ለመጀመሪያ ጊዜ የናጠጠ ዝምታ አየሁት። ሱዳን ላይ እቀብር ጉድጓድ አካባቢም ሆነ ከቀብር መልስ ላይ ይታይ የነበረ ጉልህነታቸው ሚሸሽ፤ እንዲያውም እዚህ ቀብር ላይ እንዳልነበረ ቆጠርኩት።

ዳግሚያ አልገረዝም እንዳሉ የሞቱት እዛውንት የመቀበሪያ ቦታ ውዝግብ፤ የከረመና ውስጥ-ለውስጥ የተብሰለ ቅጭት ሁሉ አገነፈለው። የሀዘን ቤቱ፤ ወደፖለቲካ መድረክነት አከበከበ። በኢትዮጵያውያን ተመክሮ የሀዘንቤት፤ እድግ የዋጠ ሲሰበሰብበት ደረጃ አይለይም። ሞት ነጉለኔ ከሚል ዘይቤ፤ የቀብር ብድር እውጭው ብዙ ነው። በርግጥ፤ ማስተዛዘን ብዙ ዘርፍ ሊወጣለት ቢችልም ከንድ በሹመት ከተጠራ ባለስልጣን ይልቅ፤ በምግብ ሀዘንቤት እየተገኘ፤ እግዜር ያጥናችሁ ያለ ለቀበተኛ ሚች ቀባሪው ይበዛል። በሞት ቀን፤ በልመና በረም ይሁን ደብ ያወጠበትን በረ ሳይቀር መፍታት ግድ ነው። ለብዙ ያለቀበም አልቃሹም ብዙ ነው። ገፈፌ ሳይዋርበቸው ለንደህ ያለ ልምድ ታማኞችም ብዙ ናቸው።

ታዲያ ታምረም፤ በለቅሶ ያልተያየ በደስታ አይተያይም፤ ገቢያም ወጡ አደባባይ፤ ባገር ከሚተዋወቁት ሰው ለቅሶ መድረስ እንደልብ ያዘናል፤ የሚለውን ዘይቤ ይከተሉ የነበረ፤ በለቅሶ ደብ ተጨናቂ ነበረ። ሀበሽ ሲሞት በድፍን እስራኤል ያልተገኘበት ቦታ የለም። ለለቅሶ መድረሻ ልዩ አበል የሚከፈላቸው ነበር የሚመስሉት። መሰፈሪያው ውጭ ቀላል ካለመሆኑ ሌላ ከሚቸ ቁጥር አንፃር ያሰማል። በበኑ አንፃር ግን በለቅሶ ቀን ተከሰቸ

ሰው ይሲቸዋል ሁሉም ያውቃቸዋል። ከለቅሷቸው ያልደረሰ ከመጡብ ነው።

ሰው ሲበዛ፤ የሚጠለው ገንዘብም ይበዛል። መስጠት ወደ ሳይሆን ለቅሶተኛ መሆኑ የሚታወቀው ከፍሉ መመዝገቡ ነው። መዝጋቢው እስተደዋ በስንት ልመዝገብህ ነው የሚል። ከዚህ የሚወጣ ጥቅም ቢኖር (ለሀዘን ቤቱ) የመጠን ውድድሪ ነው። አንድ ሊመዘገብ የቀረበ ሰው፤ ከፊቱ የከፈሉትን ከሳወቀ ምቾት ያጣል። ለንዳንዱ ሰው የክፍያ መጠነኛው ቀደም የከፈሉ ሰዎች ናቸውና። መዝጋቢውም ቢሆን አውቆ ይጠግል፤ ቀደም የተመዘገቡትን ሰዎች የስም ዝርዝር ይጋርደዋል። በድንገት ግን ተዘናግቶ ካታየ፤ ከመዝገቡ በዋለው ከፍተኛ ገንዘብ መተመን የብዙዎች መላ ነው። ይህ ችግር፤ ወዲጅ፤ የረቅ ወዳጅ፤ ዘመድ፤ ቅርብ ዘመድ፤ የሚሉ ሰዎችንም በጣም የሚያወዳድር ሁኔታ በመሆኑ፤ በታላቅ ለመግለፅ ውስብስብ ነው። በዚህም ላይ ከገሪቱ የገንዘብ አቅም ጋር አለመተዋወቁ ብዙ ሰዎችን ጉድቶ ብዙዎችንም አሰምቷል። ገሬም ነፈሰ ቀኝ፤ አስበልጦ ሰጠን ብዙ ሰው ይወዳዋል። አቅም ምጠና የተቂትና ሬሳቸውን በደንብ ያወቁ ሰዎች ነው።

ይህ በእንዲህ ሆኖ፤ የሀዘን ቤቱም በጣም ተመቸን። መስተንግደው ከመጠን በላይ ያያለ ሆነ። ይሆን ተንተርሶ ከየማእዘኑ የፖለቲካ ውይይቱ ይነፍስ ጀመር። ባዘን ቤት ልምድ የለሰበ ጨዋታ ብሎም የሚችን ቤተሰቦች ከዘን ጭንቀት ለማራቅ ሰለቀ የጠበቀ ቀልድና ተረብ ይደረጋል። የወሬ ጭቅጭቅ ሲነሳ እጅ ተንጨብጭቦ ተው፤ ይህ ባደባባይ የሚሆን ነው፤ የመትን መቃብር አትመሱት ይባል ነበር። በዚህ ሀዘን ቤት ግን የፖለቲካ ውይይትን የሚያተንትነውና የሚያጉለብተው አየለ። የልጆቻቸው ተንደኛነትም ይበልጥ አመረጨጨው፤ ያባታቸው የመቀበሪያ ጉድጓድ የፈጠረው ውዝግብ ያገር መጀመሪያ ጥቁ አድርጌ እንደተዋቸው ቆጠረት፤ ቅጭት በቅጭት ሆኑ። ከግለሰብ የግል ንግግር ወደተደራጀና ተደማማጭነት የሰፈነበት ውይይት ቅልጥ ተዘወረ፤ የተማከለ ሽንጉ ሆነ።

እይት

ይህን የተግከለ ወይይት ከህዘን መቀመጫው ክፍል ወደሌላ ክፍል ለመቀየር ወጣት አስተናባሪወቹ ሲደበሰብሱ፤ ከመጠን በላይ እርር-ድብን ያለ ያንጀትሰቅብ እያወረዱ የገቡ ከመሀከለኛ እድሜ ሊዘሉ የቀረቡ ሴትዮ በሳተ እእምሮ ከወለሉ ሰሚንቶ ላይ ወደቁ።

መስመር ሊይዝ የጀመረው ወይይት ከለቅሶም እልፎ ትዋ ፉዲጣ ግርግር ተለወጠ። ግርግሬ የመጣው ከመደናገጥ፣ ሴትየዋን ለመሸከፍ ከማሰብ፣ እወዲደታቸውን ለማየት የመስገብገብ መሯክትና ድብልቅልቅ ሆኖ ነው። የሰለው ሁኔታ ሁሉም እኩል ከሴትየዋ ላይ መፍጠጡ ብቻ ነበረ። እያ ተበጀ እንደመሰረፍ ያየቿቸው፤እንደገና ቅጥብጣ መዘታዊ ድምፅ፤ «ተገ በል!… ማን ነህ አንተ! ማጥም አድርገህ ያዘት፤ ይህች ልክፍታም እንደሁ እመሷ ነው፤ በሷ ቤት የሰው ልጅ የመስጊድ ምሰሶ ሆኖ የሚኖር ነው የሚመስለት። ወይ እምላክእስራኤል! አታባየኝ ጉድ የለም፤ እስቲ እነሆ! ታምሬ እንደሁ ቀኑ ተቆርጦ ሂዷል። ምን ታደርጊያለሽ? ያንቺ ዱብእንት ያስነሳው ይሆን? እንዲያ በሆነስ፤ ሁላችንም ለወደቀው ሁሉ በወደቅን! ቅጥ ግጡት!» ሲሉ ነበበች ይደፈረዋቸዋልና፤ «እንተምእከ ለንግግርህ የለሽት መለኪያ የለውም፤ ሆድ ለባሰው ሰው ቃል መርጦ፤ አደብ እንዲገዛ እርጋ ብሉ እንዲያው ነክ-ነክ፤ ደሰሱደሰሰ ነበር የሚደረገው። አንድ ቀን… በከፉ ቀንእንኪ ቃል መምረጥ እይሆንልህ አየልኝ! በተናገርከው ልክ መስመር የሚይና ነው የሚመስልህ፤ አበዘራፍ!» ሲሏቸው ተበጀ ቀጥተኛ ምላሽ አልሰጡም። ቦሃቸውን ወረፉ ከፊል ተጠቅመው፤ በረጋ ድምፅ፤ «አንቶ… ማን ነህ… ንሳግ ሸሽ ቢጡ ከበራድ ወሀ ነክራችሁ አምጡ በላቸው! በሱ ማጀት የተከለከሉትን ሴቶች።… እታዩዋቅም? በላበት ቀለጠች! ጠሰች። በረደም ቢሆን አምጡና ከግንበሯ ላይ እወሉበት፤ ወደዚያ ክፍልም ወሰዷት። የሚሸከፍ ሴት የለም? እየ… እታብባ? እኔን በስድብ መተያየት ብቻ! ይልቅ ሴቱን ሁሉ ተሉ እስተባብረሽ እትሸከፈትም ? ምን እፍጦ፤ እፍጦ ያየናል?» ብለው በዚያው የነበበችን ዘረፉ ቀጡት። ሴትየዋ ሲገቡ ታጅበው ነበረና ወደሌላ ክፍል ተወስደው መሰስተኛ ለቅሰው ወይይቱን ለጊዜው እንዲይቀጥል ገታው። ይልቁን ቡና ማፍላቱ ተከተለ። ይህን ሁኔታ ተንተርሽ፤ የሴትየዋም እወዲደቅ ገርሞኝ፤ ከምን የመጣ የመረረ ሀዘን እንደሆነ ሳጣራ፤ ከተወሸቅሁበት ጣብቂያ (ግእዘን) ትንሽ ከተቅ ብየ የበለጠ ተጠጋሁቸው።

«እያ ተበጀ!»

«ቀለብ!» አሉ፤ መቸም፤ ወረግረጊያቸው ከመቶ ያልፋልና፤

«እኔህ አሁን የገቡት ሴትየ፤…» ስል አቋረጡኝ፤

«እንደ ሰንዛር ተምዘግዝገ ከወለል ላይ የተንጠለለችው… እህ! ታዲያ?»

«እኸ! ምናቸው ናቸው? ለቅሷቸው በጣም ያየለ ነገር!»

«ለቅሶም እይደል፤ ከዚያ ያለፈ የመደናገጥ ስሜር ነው፤ ታሪኩ ግን በጣም ሰፊ ነው፤ ጊዜ ይከሳል። እንደያው ስንክሳር ብለህ ነው ነው»

«ምን ግለትያ ነው? እንደህ ያለች ናት ቢሉ ለመልስ አይበቃኝም የምልያ ይሆናል እንዴ?»

«እንደያ ያለ ቁርጥ ንግግር አይገባህም፤ እጊገልና ሰው ሊንጫጫ በሚችልበት ጊዜ ጠየከኝ እንጂ ብዙ ዝና የሚስብ ታሪክ ነው። … ታሪኳ የጊቾ ታሪክ ነው። ቢሆንም ይሆናል፤ ለሀዘንተኛውም ወብ ነው፤ እወጋህለሁ፤ እንባ ያጠታውን ያናታል።» ብለው ጉርፊቸውን ደንገመው እያቀቀጡ ባሉት፤ ግዶ-ግዶውን አይተው ከግድግዳው ላይ የተሰፈጠውን የወሸ ስእል ፊትደው ፊታቸው እንደመፍገግና መዉነት ታጠው፤ «እየ! ክንዴ… ያን ግዶ ጆል ሰሩ ታያለህ? ጆል ምልኪት! የራሱን ስእል እስቀሽሮ ከግድግዳው ላይ እንደግጥል ያልቀለበውንና ግንም ነጭ የለውን ወደል የወሸ ስእል ከግድግዳው…» ብለው ተውት። እባባላቸው ተረዳኝ፤ ጠልተው እንዲተቹበት አልገፋሁቸውም። ተሉ ወደየናው ጫወታቸው የሚመለሱ አይሆንም ብየ ፈራሁ። ለጠየኩት መልስ ጠበኳቸው።

«ሰማ! ያስነሳሽው ወዋታ ብዙ እቅጣጫ ይመታል።» ብለው ድምፃቸውን በጣም ስላነሱት የቤቱን ሰው ጆሮ በሙሉ ገዙት፤ «እንድም የስራት ጉድለት ነው። በለቅሶ ቅሴት ጉጃም ይብሳል፤ ሴቷ። ደንበረኛው ደንቢያም ከጉጃሞች የለቅሶ ወግ ይሰርቃል። መሀል በጊምድርንም ይኸው እንደምታየው ተባራሪና በዙረት ጊዜ የተነሳ ዘደቢ የያዘ ዘዋሪ ሰው አይጠፋም። በሌላ አገር ያየሽው ብርቅ ነው፤ አንድ እመል ባላየ መሀል ሲደረግ ብርቅነቅንና እድናቆትን ይወልዳል። 'ከጆ ያለ ወርቅ ከመዳብ ቁጥር ነው' ያለው እንደህ ሳለ ነው። ናፍቆትህን የከላህበትንና ያገሬ ንብረትህን እስንቶ፤ የሰው እንዲስወደደህና እንዲሰመኝህ የሚኖር ብጣሽ ልብ እለብሁ ሰው ሁሉ። ጉጃም ሲያለቅስ ፊት መንጨትና መፈገፈግ ያስተደግማል። በሞረዳም ጋቢ ፊት መንጨቱ የመሳ ነው። እባይን ያህል ወሀ እየጠጡ እንባ ያጥፋቸዋል። የተፋገው ቶዳ ሲያንገበግባቸው ያንን እያዲመጡ በደንብ

እንደነቡ የመጠበብ ብልሀት። ወደሸዋ ስትሻገር የለቅሶ ትድረት ስርአት ከጉጃም በጣም የወጣ ነው። ጉጃምን ባየሁበት አይንህ ስትመለከተው ሸወች በጣም ልዩ ናቸው። ጉንደር ከጉጃምም፣ ከሸዋም አንዳንድ አመል የተበደረ ሲመስል ሸዋ ከሁለቱም መሀል ይቆማል። ታዲያ ሸዋ ሞት የሚገንቅ ያስመስልበታል። ወስጡን ለማያውቅ፤ ሰው ሲሞት የሚገዳቸው አያስመስልም። ግና የተሰየ ዘደቤ በመሆኑ እንጂ ማዘን ያው ከቀብር ከንፈር ሳይ መቆም ነው። የለቅሶ አግረኛቸውን ባየው ግን የለቅሶውን አጋጣሚ ሳለማዊ ነገር እየተጠቀመበት ነው እላለሁ። ሲያለቅሱ በጣም ተሽክፈው፣ እንደጉንደርና ጉጃም ባይዝረከረኩ፣ ለለቅሶ ሲወጡ የሰርጉን ያህል ተዉንቀውና ወበት ለቅመው፤ ኧረ እንዲያውም ተሽቀርቅረው ብትለውም ይሆናል! መቸም በጣም ተኪኩለውና ሰውነታቸውን ሸክፈው፤ ጉድፋቸውን ክልተው ነው። በድንገት በገነፈ፣ እንባ ኩሉ እንዳይናድና ተነፋራ መልክ እንዳይመስል፤ የመሀረም አያያዙና የንባ አጠራረጉ ጥበብ ልዩ ነው። በለቅሶ መልስ ታዲያ የጉንደረ ሀሜት ሌላ፤ የሸዋም የቅል ነው። አሁን ሰወራህ አይገባህ ይሆናል። በዚያ ግድም ለቅሶ ኑረሀል?»

«ሸዋ ማለትዎ ነው?»

«እኸ!»

«ከደጃኑ አባይ በመለስ የማውቀው ሰማይ የለም» አልኩ፤ እንደፈለጉ እንደዘርፉ ምኞት እንደሰጠሂቸው የማውቀው ግን ራሴ ብቻ ነኝ። «ይህን የጠየኩህ የመሰ ነው፤ የኔ እግር ያልሄደበት ምድር የለም በጦቢያ። ከፋ ሳይቀር፤ በለጋነቴ ለንግድ ወርጃለሁ። በጣም ያማረ ጊዜ ነበር። ያኔ ታዲያ ሸዋም ቤቴ ነበር። በዚያ ጊዜ ያበጀሁት ሰው ሁሉ አሁን ብሄድ ይገኛል፤ ለከፍተኛ በመጊዝ ነው እድሜዬ ያለቀው፤ የመንደረ ሹም፤ እጅ-በእጅ ገብው እየፈታው፤ በዚያው ላይ ፈላሽ ሁዋ መፈጠር ችግር ነው፤ "ክርስቶስ ለሰጋው አደሳ" ማለታቸው እውነት ነገር ነው። መግቶ የሚገኖምህ ክርስቲያን፤ ዳኛው ያው፤ ምስለኔውና ግብር ሰብሳቢው ያው፤ እንግዲያ እስራኤል ለእስራኤል በክስ ከመንግስት ፍርድቤት የሚደርስበት ብዙም አልነበረም። እዚያው በዚያ በመንደር ሽማግሌ ነበር የሚያልቀው። ዛራዛሬ ግን የስራኤሉ ክስራኤሉ መጊተት አይሷል፤ ... ይኸው እየረሳሉም ላይ የምታየውም ጉድ ነው። ታዲያ እውነት አይመስልም፤ አሞራ ከሆነ ጊዜ ደረስን። በጉንደር አይነት ስትሄድ፤ በለቅሶ መልስ የወሬ ማእከል ብዙ አይነት ነው፤ የጉጃሞች ሀሜት ያማጠኛል፤ በጉንደር አይነት ግን ከቀብር መልስ፤ ሰው ሁሉ ተሸክፈያለሁ ቢልም እንዳልሆነ

ሁዋ ነው የምታየው። ይህን የምታስተውለውም የዷር ሰው ስትሆን ነው። ግምገማ የእድ ነው። በተራህ መገምገም አይቀርምና የታየህን ትናገራለህ። የሴቶች ጥለት አዘቃዘቅ፣ ያፈጣጠር ኪነት... ያልተጠበበከበት የሰውነት ስራ፣ ያፍ አከፋፈት፣ የቃ አሰሳሰፍ፣ የገገም ከጊቾ ባህሪ ጋር በልክ ካልተደረደረና ካልተሰራ ሀሜት ያከፍታል። እንዳንድ ጊዜ ለቅሶ የማይወጣለት ሰው እንደ ሀየን ዘፋኝ የሚደነጉረው ግገምም ይዋራል። ይህ ሁሉ ባንድ ሁዋ በመልስ እንደታየህ የወደደከውን ልታከወድድ ትሞክራለህ፤ የምትሰለቅበትንና የምታስቅበትንም ታስቅበታለህ፤ ዘርዘሮ ዝናና ወዋታ ነው፤ መሰረቱም ሰውን የመገራት ጥበብ ነው።

«በሄድክበት ወዲጆ ማብጀት፤ ከትልቀ ትንሽ ሳታማርጥ መተዋወቅ፣ ለበጉም ሆነ ለእንቅፋት ወብ ነው። ሌላውን ተወው፤ አንድ ቀን የተገዳደምኩት ቤትአደሪ በቀውጢ ቀን ለንቀ ቀዳዳ ትክድናለች። የዚያን አገር ደንብና ወግ፣ ከፉና ደጉን፣ መግቢያ-መውጫውንና የሰውን አመል ከባህሪው ባንድ ጠቅልላ ታውቀውና፤ የኔቢጤው እንግዲ- ትንሹ ነገር ትልቅ መስሉ ሲያደናብረው ለማብራራት ትሆናለች። ቤት አደሪ ባትዋር ኑሮ በዚያ ሀገሬኛ የመገት ዘመን ከጉንደር አደስአባ ገብቶ የሚወጣ ፈረሰኛ አይዋርም ነበር። የታል ኪዳን ነገር፤ አንድ ነገር ሲፈጠር ለዚያ ማገዣ የሚፈጠር ይዋራል፤ ፈረልና ቤት አዳሪ ድርና ማግ ማለት ናቸው። ዛሬማ እንግዲያ መኪናው ሰበባ ደርሶ መልስ ከርኒ ሲፈጠር፤ የሰባኹ ሀሞት ፈሰሰ። መቸም አደስአባ ለመግት የሚጉቶቶህ ሀብታምና የደህን አቅም የናቀ ሰው ነበርና። ታዲያ፤ ጥታት የሚመጣው ወሬ ወብ አድርጉ ካለመከፍና ገዲይና እዳኙን ለይቶ ካለመረዳት ነው።

«አሁን ለምሳሌው አንተ ሀብታምና ባለጣጋ ሁን፤ መንጋ ገዲ፣ ያደራሽሽ ዘሬያ በጉተራና በንብ ብሉም በጋገ ይታጠር። ወጀድህን ከዚህ ሲሳይ የሚመጣው ቀሽሽ ሁሉ ይመሳው!...»

«እያ ተበጀ! የጤናም ነው፤ ምነው በቀሽሽ ልታጠር? በጣም ወብ ነገር ጠርተው ... ?»

«የልጅ ነገር! ቀሸሸ ማለት ሀብትና ሲሳይ ነው። ከሌለህ አትቀሸሽም። ሲሳይን በወብ ከመደብከው እግዜርን ሁልጊዜ ስትለምነው ቀሸሸ ጭምር ስጠኝ በለው፤ ቀሸሸ ማለት ያው እዘባ ማለት አይደለ! እዘባ ያለከብት አይፈጠርም። በጠሉት ቀሸሸን አትተው። በሀልምህ ሲሳይ የሚመስለው ባዘባ፣ በዷሪ (በገራ) እንደሁ ባለ ነገር ነው። በሀልምህ ስትጣደና ስትጠርግ የምትገለበው ሲሳይ ወይም ንብረት ሲዋር ነው። ምን ያለፈሀል፤

መፕረግ፣ ራቅቶ መሆንና ይህንም የመሰለው ሁሉ ደህነትን ይወክሊል። መፕረግ ስልህ ቶሸሸ በህልምህ ስትጠርግ ነው፤ በህልም ግደፍ ግን መበልፀግ ነው። የመጣደት ውብነት ግን በቁምህ ነው፤ ያም ሲሰይ ኑርህ ስትጣደ! ገባህ?»

«ጨዋታዎች የሚያስኪድ ይመስለኛል፤ ግና፤ መችም መልስ ወልኛል፤ ወደአይነታው ጨዋታ ይግቡ።»

«ትር ሊልህ የቃጣህ ይመስለል፤ ጨዋታየ አልተግባባሁም መሰል… ከልታግ ተግሬ፤ ለሌላ ስትሳትኑ ይኸ-ይኸ አይታያችሁም፤ ተሞልቶ የተቀመጠ እቃ የምትደፈትም እንደህ እንደሌት የዋ ስትዛብሬ ነው። መልከም፤ መቸስ እንዴ ጀምረነው የል፤ እንቀጥል፤ በጠራሁልህ ውብ ነገር ሁሉ መልስ፤ ቤትህ አልባብ-አልባብ ይሸተትና እንደኔ መግት ይጣልብሀ። ባሳንጋራሁም አንድ አሳቻ የኒቢጡ መናጪ፤ ችጋራም ደህ ይሁን እንበል። ለምሳሌው እንዲያመች። ታዲያ ፍርድ ቤት ወጣን፤ አንተ ባለሲሳይ እኔ ደሀ። አንተ ልጊም አስበህ፤ ጃዋ ጥለህ፣ በነጠረ የቅቤ መጠመምጠሚያ እየታጀለ ሲሸት የነበረ ጠጉርህን ፈትተህ፣ ጥቅርሸ ሸሽህን ጥለህ፣ ይህን ጉፈሬህን ነክ-ነክ አድርገህና፣ በግሬ እቃ በቅሉ ሸልመህ። አረማመዱ በተገራ ልጅህ በቅሉህ እየተሳበ፣ አጃቢም ይዋርህል፤ ባለሲሳይ አይደለህ እበላ ያለ በጠገብህ አይጠፋም፤ መቸስ ብቻህን ሀብታም አትሆን፤ በሰው ብዛት ነው ባለጠጋ የምትሆነው»

«አያ ተበጀ፤ ምሳሌያወት በጣም ከበደኝ፤ እጠረደዱኝ እየመሰለኝ ታመሰኩ… ጥያቄየን ይመልሱ፤ ደህ ሀብታምና ደህ የሚል ምሳሌዎችን ደግሞ በሌላ ሰው ይቀይሬ፤ ጥያቄየን ቀጥታ ይመልሱ!»

«እነሆ! አልቀይረውም፤ ወደመልሰሁም እየመጣሁ ይመስለኛል። ምሳሌውን አልቀይርም ግለቱ እንዲገባህ፤ የዝና ጨዋታ አቀራረብ እንድትለምድ ነው። ተመልከት! መከባበር ያለ ነገር ነው። አሁን እወራ ተራኪው አንተ ብትሆን፤ እኔን በደሀ፣ ራብክን በሀብታም አትመስለውም። ሲሳይን ሁሉም ይወደዋልና ባይዋረውም ስትመስለው የሆነ ይመስለውና የውስጥ ደስታ ይሰማዋል። ውስጠ አከሳቱን ታስመቸዋለህ። አንተም ፍቅር ትገዛለህ፤ ገባህ?» ሲሉ ፈገግታ ወምረ የመስማማት እንገቴን ነታንቅሁላቸው። ኩራትና አደብ ተጭነው ወደጀመሩት የሙግተ ታሪክ ገቡ። እኔን ያቀነጠነጠኝ ግን ስለሴት የዋ ቀጥታ እንደናገሬ ነበር።

«አንዳንድ ነገር በመሀል እየጠነቀርክ፤ ከምን ደርሰን ነው ያቆምነው?»

«ተሟጋቾችን በየፊናቸው ሲያስወጡ ሲደረድሬ ነው

የቆመት። የደህውን ሰው አወጣጥ ገና አልነኩትም»

«ደህ? ምን አለው? በትሬ ወደል ዝግጢ፤ ጥቅና መዋር ምንጊዜም ከጁ፤ ውሉ መግቢት ከጉልበቱ ነው። አጥቂ ሲሰልሰው በሌላ ነገር አቸገሬዋለሁ አይልም። በፍንጅና በቶ ብሎም በበትር እያያዙ ነው የሚተግመነው። 'እያያዙን አይተው በትሬን ይቀመታል' የሚባለውም ለዚህ ነው። ልብሱም ሁልጊዜ መናራም ነው። ሌላም ቀንም የሚለብሰው ያንኑ አይደለ? ታዲያ ጋቢውን ከበትሬ ተሸክም ፍርድ ቤት ከተፍ ይላል። በግሬ ሲሳትን ከንተ የኩራ በቅሉ ይቀድማል። አንተ ታዲያ በመከበር አሊያም በገብ ተማምነህ ይሆናልና የመጣኸው፤ ግና፤ እስጠጠን አታውቅ ይሆናልና እንደከብቱ አገር መከተሉ መሰሉህ ከ ሂሳ ስትንተረፈፍ በታል አቀራረብ ለገብ መስጠትና ለመገልበጥ ባቅበታ በመጀመሪያው ፈደል መልዋ አድርጎ አስበፍልፎ፣ ልብ ስትገዛና መክሬ ሲከብህ በማታስገለብጠው ሁኔታ አሰርህ 'ወረቀትና ጥኝ ያሲያዙትን አይለቅም' እንደሉ… ዛሬስ ከወረቀትም ያግሬ ብዙ ያዥ ነገር ተፈጥሯል፤ በተሰብገርጋና በቴብ አስገብቶ፣ ገልብውን ጠይቶና ተሸልዋ ወደአቀበትም ይሁን ቁልቁለት ቤቱን ጅው ይላል። ይኸ እንጣሚ የሚሆነው፤ ደኛው ያንተን ባለጠጋነት ካለማወቅም ይሆናል፤ ከወቶ ግፉ በመጀመሪያው ፈደል ደህውን ይጠመዋል። ለምን ብትል አንተ ከሲሳይህ ጭነህ እንደምታመጣለት ያውቃል። የመግቶ ነገር ብዙ ዝና አለው። ሁለት የሚቻቻል ባለሲሳይ እንኳ አንዱ አንዱን ያጠቃዋል።

«ሁለቱ ሰዎች ፍርድ ይጋጠማሉ። በመሀሉ መግት ቀርቶ የገብ መስጠቱ ፉክክር ለደኛው ይወርደለታል። ደኛውም በጣም ሽለጠነ ኑሮ፤ ቀደም ሲል ጠሳው (ከግራ ተኝ) እንዲለ ሁዋ የመዝጊያው ፈደልና የመጨረሻው መፈለግያ ተከታዩ ቀጠሮ እንዲሆን ቁልቁሳ አስነፍቶ ይናገራል። ይህን ያወቀ ግራ ተኝ ተሟጋቹ ገበኛ በትለው ያምራል። አንዱ መለደ ብሎ ሸልንጉን በእጁ ይጭርና ከደኛ ቤት በጊዮ አስገብቶ ምንም እንዳልሰራ ከፊደሉ በታ ይወርዳል። ሁለተኛው ጅግና በቅሉውን አሸልዋ ከፊደል በታ ይደርስና በጉን መሳከተኛ፤ በቅሉ ለገብ ማምጠቱን ለዳኛ ጀሮ ሹክ ያስኛል። ያንን አድርጎ በቅሉዋንም እንድትታይ በዚያ በሬቀ ፍርድ ቤት ከጊዳ አልነበር! እንዲያ ይሆንና ደኛም ቀጣቸ ይቀርብና ደል ጣለ ብር ሰውየ ነው ብሉ እርፍ ይላል። እያ ቅርቁሩ ባለበቅሉ ደግም፤ ደኛው በቅሉ ለገብ ያመጣ መሆኑን ያልተረደ መስሉት፤

«ጌታየ፤ ምነው ለግኝ ባያራ ግጭ ብየ መጥቸ እንደህ ሰሰረኝ ሲለው ደኛ በመልስ፤ እንኳን ለግኝ ሲቀመጥ መፍ ሲጮህ

ያልሰማ ብር ብሎ ቀደመህ ብሎት ነገር በዚያ ይዘጋል። ታዲያ የዚህ ልምድ ስላለ፤ ገንዘብ ከሌለህ የባሰንጋራሀን መጠጊያ መንገድ ተሎ-ተሎ ብለህ መድፈን የነገር-አዋቂነት ነው። ሁሉም ነገር መላ-መላ አለው።

«እየህ! የኔ ነገር አንዱን ይዤ አንዱን ነው፤ ጨዋታ ለጀምር አንዱን ጥየ አንዱን ሳነሳ ነው። አለመን ሁሉ የከሳሁ እየመሰለኝ፤ አንዱን ሳልጨርስ ሌላው የዳር ጨዋታ መጥቶ ከልቤ መሸም፤ አንድ ቃል ለጥል ሌላው ጊዜ መከተል፤ በዚያው መሄድ መሄድ፤ መጀመሪያ ያነሳሁት ጨዋታ ሲታወሰኝ ደግሞ ለመመለስ እስከመርሳት ድረስ ደርሷል። ከረሳህ ደግሞ ጥልቀቱ መገኛ የለውም። እንዲያውስ ምን ብለህ መለከት ሲታይህ! የጠየቁኝ ከዚህ ከመለሱ ለለተኛቸው ቤት ሆኖ ባለ.. እኔ ታዲያ.. አይ ወዲያልኝ! ከገር ተሸግሬ ጠቢያ፤ የቀረ ነገር! ከጊዜ ደግሞ ተመልሽ ከምንልክና ከአባ ገብረሀና ጊዜ ጨዋታ። አእምሮ ሰክሬም ነው። ሰያሚ ተሳስቷል፤ ምነው ማለት ያዙሽ ነሬትና የጠላ ሀይል ሳጥር ጊዜ ከዳንኪራነት መዳን ነው። ሰያሚው ሳይመስለው ቀርቶ ነው እንጂ የመጠጥ ስካር ሰሳምና ሰው መውደድ ነው። እኔ እግዜርን በፍቅር የምተያየው የስከርኩ እለት ነው። ባዘቦት ቀን ግን ምሬት ይበዛል።

«ሴትዮዋ አሁን ግማሽ ስካር ላይ ነበረች። ምነው ማለት ሞቅ ሰብኳት ሌላውን ነገር ረስተዋለች። በእለም ከባተ የበለጠ ጉልበታም የለም። እብዱን ሁሉ ተመልክተው፤ አይተኛ፤ ሲዘር ሲዘር መዋልና ማደር። የሴትዮዋ አወዳደቅም ሀይል ነበረው፤ ግው ብላ ነው የወደቀችው፤ ቀደቶ ይስማት ካልሆነ ስትወድቅ አልተሰማትም፤ የሰበከን እኛን ነው፤ እንደሷ አልተሳከርንም ነበር።

«ታዲያ አይቶ ነበረች። የብዴቷ ታሪክ አለው። በጣም ረገሮም ታሪክና በብዙ አመት የተገነባ የፍቅር እብደት!.. አውራ ብለኸኝ የል?» አሉ። በሬተኛው ወሬያቸው ብዳከምም አንገቴን ነቃንቅሁላቸው።

«እየህ! የውነት ከሆነ ከሀዘን ቤትም የሚጨወት ጨዋታ ነው፤ ሰውን ከእዝነቱ ይለያል። ማንታቲያም ጭምር ነው። ተመልከት እንግዲህ እኔ ስጀምረው ሴቱ ከወደንዱ ሲያርመኝ እየመሰለ በጥያቄም እያንተራሰ መተባበሬ እልፈቶ ነው የሚሆነው። ጨዋታው እንዲደደናቶፍ ግን አደለ ገቢውን ለቅብ ደራሽ ያደርቀው በል! ደግሞም እዚህ ካዘኑ መሀል መብቅ ያስጀመርኩትን ሰው አልታሸ መጥቶ ባልቅብ ሲል አያምርበትም። የቢቂና የለቅሶው ግጭት እጊገል ሬት ይፈጥራል።»

ከወ..ነቸው መታ አድርገው ከተዘረጋላቸው ፍንጃል አፋፉን ለይተው በጣታቸው ዙሪሽ አቀረኝ ያዙትና ከንዳቸው አጠፍ ብሎ የፍንጃሉን ከንፈር ከከንፈራቸው ለማዘመድ የቡናውን እንፋሉት ይከለክሉባቸው ይመስል የግንባራቸው ስጋ ከፍቶር-ፊታ፤ አይናቸው ጭልመስመስ እያለ ደገመው ደጋገመው ጨመደ ዱትና፤

«ኧረዲያ! እጅ ይባርክ፤ የሀዘን ቤት ቡናም አይመስል፤ እጅ እለጠጣቸውም መስል? ያለውን ሰው የማስተበቃት ሳይሆን የተደበረ ወቃቤ ማፋቻ ተብሎ የዲጊስ ቡና ነው። በጣም የተሰማማ!» አሉና በድንገት ወደኔ ሳብ ብለው ከንፈራቸውን ከጆሮ-ግንዴ ገድም አስታከኩት። «እየህ! አስተናባሪው አይገደው አይደል! ባለቤቶቹ እንደምታየው የወግ ሊያደርሱ ተከፍለው ተቀምጠዋል። የዛሬ ጊዳ በርባሪያቸው በሙሉ ባድ ነው። ሁለተኛ ጉዳት የሚጉዱ አይመስለውም በእንትርት ላይ ጆሮ ደግፉ። እግዜር ሰውየውን ሲበርብርባቸው፤ ሰው ደግሞ ያን ተከትሎ በሰላይ ብርበራውም አጠደፋቸው፤ ዝም በል ዛሬ አይሰማቸውም፤ ሁሉም ነገር እየተብራራ የሚሄደው በሀዘን መውጫው ነው.. ሀዘን ጂሉ ብሉ የሚጋባውና የሚያንሰተሰታቸው ያኔ ነው፤ ሰውየውን ከንበረታቸው ለይተው ሲያዩ።»

ሰኔ ያሉትን ሀሜት ጨርሰው የቀረውን ቡና እንሚለጡና አተላው የሚሰራውን ለእል ሲያዩ ማንጠፍጠፊያ አፈር አለመዋረን ሲረዱና ሰሚንቶ ብቻ ሲሆንባቸው፤ ዙሪያውን ባይናቸው ተንከራተተው፤ የቀረ ቡና እንዳለው በማስመሰል ዥዋውንም (አተላ) እንዳገና ጠጡት። ባዶውን ፍንጃል ዘቅዝቀው እያኑት፤ ጠብ ያለ ነገር ግን አልነበረውም። ይህንን አድርገው እንደዘወትሯ አገር በግልፅ እያያቸው የራሳቸውን ፍንጃል በራሳቸው እየጠነቆሉበት እንደሆነ ሊያዩ አልፈለጉም፤ በጣም ዝግ አድርገው ባየር ላይ ወደከዳሚዋ እስጊዙት። ሁንም-አልሆነ የተሰራውን ለእል አጥርተው ሲመለከቱት ሰርቄ አይቻቸዋለሁ። በመሆኑም አሁን ወደተደገሰበትና ዙሪያ እምባሉሌ ወደዋለበት ጨዋታ ተመለሱ።

«እንያ አይቶ ነበረች። ዘሬ ቅባንትን ሳይሆን አይቶ ነበረች እልናት። አይወዲያልኝ፤ ይኸ ህይወት ማለትእክ! በል መቸም፤ ታዲያ፤ የተከታይ ወንድም ሚስት ካብሮ ማደጉ ጋር ከእሁት ቀጥር ናቀ። እንዲያውም እንዳንዷ አይቶ ከሀትም ትልታለች፤ የተባረከችውና ሰው የምትወደውን ካጋጠመህ ማለቴ ነው። እለዚያማ ወንድም ከወንድም የምታታትርም አይቶ አንዳንዴ ይገጥምሀል። ከእሁት ትልታለች ያልኩት ወገን በጣም ያናግራል።

እህትህን ለሌላ ስጥተህ ነው በምትኪ እብረህት ያሳደከት ፍጥረት የምታመጣው። እህት ምንጊዜም ኑሮዋ በውጭ ነው። ለከለ-መጠን ከደረሰች ሌላ አገር ልታቀና ትሄዳለች። አብዛኛው ወንድ ግን ከተወለደበትና ካደገበቅ የእባቱ መሬት ላይ ነው እንዲዋርከው የሚሞተው። ሴት ግን ያገባችው ሰው የመሬት ደሀ ካልሆነ በቀር ወደእበቷ መሬት እትዘምትም። ዛሬ ግን የዚህ ነገር ወደየት እንደሚያመራ ገና አልጠራም። መሬት ምንጊዜም የመንግስት ሀይለግርያም ነው ተብሏል። ግና እህት ወብ ናት፤ እርታ እንደመሄዷ እብሯት የተሰደደው የዘመድ ፍቅር እብሯት ከርሞ ስትመጣ ስጊቱ ልዩ ነው። በዚህ የተነሳ "ዘመድ በረቅ ያምራል" ይባላል፤ የሌላን ጠብና ቂም በሽምግልና ያስታርቅታል፤ በመሬት የመጣ ጠብን ግን ወገድ ብትለው እይሄድም፤ ሆድ አይደል!

«ታዲያ የሁለት ወንድማማች ግቡት ሲጠጣው በወንድማማችም ፍቅር እብሮ ይሰፍናል። አንደኛዋ ባልትና በሰመረለት ጊዜ ገንበም ይሁን ቅል፣ የተከሸነ ድስት፣ ሌላም ነገር ሁሉ ቢሆን የሁለቱ ባሉች በሌሉበት አይከፋትም። በሁሉም ዘንድ ፍቅር ለመሰበቅ፣ ግብዣቸውን ድንገተኛ ለማድረግ ውድድሯ ከልክ ያለፈ ነው። አንደኛዋ ግባስል ሲታያት መጀመሪያ የምታጤነው ያማገሱን እቅጣጫና እንፋፈስ ነው። የተሳሳረው መንገደኛ ሰው እፍንጫ ሽታውን እንዲያነሳበት ስኔሱን፣ እገዛውን ብሉም ይህ እልበታት ከለ ደግሞ ነጠላና ጀንዲውን ገልበ፣ አየር እንዲዘወርበትና ትሂን፣ መጀሊ፣ ብሉም ቀንጫ በመቀት ሀይል እንዲይፍ ታስበ በምታሮ እርቀት የተሰራውንና የተማገረውን ግድግዳ ትከትረዋለች። አመለጡ ሽታ ቢሄድበት ምንም አይደል፤ ለየንፍሱ ሁሉም ያበስል የል? የድግስ አይመስልም። ደግሞም፤ እጅ የሚያደልበት ነገር ሁሉ በእውቅ እንዲይነስ የማድረግ ብልሀትም ነው። ምን ያለፋሀል መጨነቿን ያለግባወቅ ፕረት ነው። እመለፕ ጠረንም ክፋት አለው። ብንብን ሽታ ስልሆነ እሳሬውን በጣም ነው የሚበጠብጠው። እፍንጫየ ያዘው፤ እልያዘውም፤ እመለጠኝ እያለና ናላው እባዘረ ያልፋል። ጨዋታየን አገኘሽው? በተለይ ለራብውና ከባለመያ ለራቀ መንገደኛ ግለቴ ነው።... ገጥሞህ እያውቅም?» ሲሉ መመለሱን ቅቸ በሳቅ ስወረር ተመለከቱኝ፤

«እንተ እግኝቸሀለሁ! ቢሆንም የዛና አይደል! ግየትን የመሰለ ነገር የለም። ጨዋታየ የገባህ ብታውቀውና ቢደርስህ ነው። ለጨዋታ ስሆን ልብ እትበለው»

«ተቢ፤ ምን እልኩያ? የስደቡኝ አይመስለኝም፤ መሳቴ ብቻ...?»

«ተግባብተናል፤ ይልቅ ይባርክህ! ባማንወም ሆነ እዝመራ

ስለሳ የሚገዛው ወንድ ሁሉ ወደቤት ከመመለስ ላይ ዘገምገም ይላል። ጠሀዩ እየሞቀና ጠዘው እረግጦ ተፈገን ማንሳት ሲጀምር ድስቱ ከመቀቅ ይበርዳል። የውጭው መጋል ከጠሀዩ፤ የድስቱ መበረድ ከባት መራቅ ነው። ይገባሀል! ወዳጄ፣ ታዲያ ወስምቢያውንና ድስቱን በመሀል ያማገረው ወጉ-እንወቅ ተገምስ ሲገደም ለበ ያደረበት የጌትሬ ስቀላ ይመስላል። እያሌ ስእቅ በጥናቡግና ወሀ፣ በክርክም ሳቅ የተደየነው ሽንኩርት ከቅመሙ ቀለም፣ ከደርሙ ስጋና ከቅቤው ለኸቅ ገዝቶ የሚያመጣው የጠረን ሀይል ዝምብ ይገፋቅራል። የነጠረ ነገር እይደል? ዝምቡ አይቀርበውም። ዝምብ ቆሻሻ ነው የሚወደውና እንደህ ባለው ግብብ እከባቢ አይደርስም። ይልቁን በእበዛበውና በእጣቢው ይበዛል። ሌላውን ተወው፤ ስኳርና ማር ጃል ነገር አይደል?»

«እንዴት ብሉ እያ ተብጂ?»

«ምን ቢጠራና ቢነጥር የሺፈተ ዝምብ ሆ! እሰኝቶ ጥምብ እጥራውን ይጠራውን ያህል ነው። እዚህ ላይ የውጭ ሰው መመለሽ ጊዜ ደረሰ። በውጭ ያረፈደው ወንድ፣ ቀኝ እጁን እያወጣ፣ እንበለ-ቡሪ ያገደመውን ጋቢ እያወናጨፈ ዝም ብሉ ነጣ! እንደኔ ያለ ግራኛ ከሆነም በቀኙ በኩል ባንድ እጁ ግረራ በሌላው መወደሪያ ጭራውን እያወናጨፈና እየታማወበተበት ይደርሳል። ወደላም ግራከብ ነበርና የወጣው በትረ ጭራው ስለሆነ ቅመጥ የለውም። በጭራው ነው ከብቱን የሚነዳው፤ ከብቱም ቢሆን አንድ ጊዜ ከባለቤቱ ጋር ማደርን ለምዷልና እንኳ በቀር ተወምርበት የቀጠ ደምፅ ሲወጣ ይብረገረጋል። ሆን ብሉና አውቆ ይታዛዘዋል። ይህ የማወራህ እንግዲህ ባንዱ ወንድ በኩል ያለውን ነገር ነው።

«ባለቤት ቢሆንም ወንድ ልጅ ከደጁ ቆይቶ ሲመለስ እንደደረሰ ዘሎ ከቤት አይገባም። በጣም ብልግና ነው። ከወለል የተልከሰከሰ ቿንቅራና... የምትሳበስም ሴት ትሆናለች። መቼም የቤት መንግስትነት በሴት በኩል ያደላል። እጊጊልና ተሰቶህ ከምድጂ እግርህን ስድ ስታራጥጥ እንዳንዷ ሀይለኛና ከስታራ ቤት ስድቢ ጭንቅ ነው፤ ምን አይነት መዘርጋት ነው? ሰው ሁሉ በልክ ተሸከፎ መቀመጥ እያውቅም እንዴ? ትልሀለች። ከእንዲያ መብል ያድንህ። ሴት ምንጊዜም የተሸከፈችና የተቀጣች በመሆኗ እሷ በዚህ አይነት የምሳሽ ስድብ አትገኝም። ይሆንም ተወው፤ የቤት መቼም ሀይለኛዋ ትበዛለች፤ የግብ ፈታድ ለመቀበል በተዛነቡ ግድም ይልከሰከሳል። ከቤት ውስጥ የማይሆን ነገር የለም ብየሀሁ፤ የዳወረ ደሮ የደፋው ይዋራልና ይሆን አይነት የቤት ገመና ለመሸሸግ ግብ ግለት የቤት ነው፤ እንተየ ግብ

እንጂ መልክን የመሰለ ነገር የለም። ወንድ ልጅ እርግትን የሚማረው ከሴት ነው።

«ገበ! መልክን ትኩረት ያደረገው ወንድ ታዲያ አስቀድሞ ለምልክት ኧ-እ-ሀ-ሀ-ሀ -አገሮቹ መወደሪያ ጭራ ተቀበሉን ይላል። አንድ ሚስቱን እንደድፍን አገር ይቆጥራትና ራሱንም እንደሚልዮን ሰው ይቆጥረዋል። እኛ ማለት መቀጠሪያ ወሰን የለውም። አንድን ብዙ አድርጎ የመጥራት ነገር ልምድ ከማፈር የመጣ ነው። ሴትም እንግዲያ ግልጥ ነገር ነው፤ ብዙዎቹ አፈራም ናቸው። እንደነውርም የሚቆጠርበት አገር-አገር አለው። ዝም ብሉ አንቺን አይደለ! አንተን አይደለ! የሚባበል ጥልቷል። ሰውየው ታዲያ የመጣሁ ምልክት በጥቶ የለ...

«የረፋድ ራብ በጣም ያፍተለትላልና የተሰናዳችና በማብታ ሙታ የነበረች ሚስቱ እንደገና ነፍስ ዘርታ ምነው! በውጭ የምትቀሩ ናችሁ እንዴ? አገር በጣም አማን ነው፤ ግቡ! ትላቸዋለች እየሄደችና እየተራመደች። በተራዋም ምልዮን ሰው አድርጋውና ያረፈደበትን ሰበት በክብት መወደሪያ ገመዱ አሳልፋ ልትወጣው።

«መሰሰም የለውም፤ ግና የሰውነቷ ስብከት፤ የያዘውን ጭራ ስትነከው እሱንም ይለብከዋል። የተሰታት አስመስሳም መዳፉን ገድም ትነከዋለች። ታዲያ ትቀበለውና ሲሰ የዋ ባለበት እንዳፀና፣ ሁልጊዜ እንዳለበች እንድትዋር እምሳኪን በምስጋና ድርደራ ልትወድረው የሷም መወደሪያውን ከገረራው ላይ ለማዋል እያጓጓተች፤ አለሞቸ፤ ቢስ አይያችሁ፤ ወላችሁ ግቡ፤ ከራቴ በናንተ ላይ ነው እን-ት-ፍ-ት-ፍ-ት-ፍ ትልበታለች፤ ከገረራው ላይ፤ እንዲያው ለደስመላና ለደስታ መገለጫ ያሁ-እንጂ እሀል ያልቀመሰውና የጠመነው ምሳሲ ምን ምራት ሊወጣው።

«ትኩሱ ወተት እስኪበረድና ግማሽ የጥንስስ ዙረሽ እስኪጥል፤ የምድጃውን አይነታ ጤስ ከሚቀበለው መሪ ውንግራና ድመት ከማይደርስበት ተንጠራርታ ትሰቅለዋለች። ቅቤና ጤስ ለገረራው ይበጃል። ወተቱም ተሉ መቀት እንስቶ እንዲያዘርና ወደመገፈጃ እንዲገለበጥ ይረዳዋል፤ ታጥዋ ለማታው ጥጃ እርከቢያ እንዲደርስ የመሰበም ጥበብ ነው።

«ታዲያ ባንድ ገብ ወንዱ አይገባም፤ በሁለተኛው፤ አትገባም እንዴ? አንተን አይደለ! ብላ ድምፁን እንደጥና ጠሪ ትጎትተዋለች፤ ወዲጃ የሚቀራ የእስላም ክታበኛ ደረሰ ይመስል የድምፁ ውበት ፍቅር ይጠራል። እስትንፋሷ ይነግርሀል።

«ባልየው በበኩሉ በኩራት ይታሸል፤ የራሱ የሆነ የፍቅር መስሪያ መሳ ይዋረው ይሆን የል? ታዲያ ልቧን ሊሰቅለው፤ ም-ን-

እኩ! ደርሴ፡ የፍየል ግልገሉ በዚህ በኩል እወራ ጉዳና አበጅቶ ንበቹን ጠባይ የሚነሳብኝ ባይሆን ይቀራል? ችፍርግ፣ ጡንጅት አሊያም ከሴው ለሹታው ውብ ነው። ከሽሌው ከቅርብሽ ነበር-ቀንሺ ብትጥይበት ያስጥለው ነበር። ግልገልና ዶር እትሙ ከጭራር አያልፍም ይላታል። እሱ እንዲህ እያለ እሷን ከወስጥ እንደሙዳይ የያዘውን ቤት ከመሀል ላይ አግከሉ በተዘነቡ እምባሉሌ እባረ የፍቅር ዳቂቱን ይደግምባታል።

«የተንከሉ፤ በዚያው አይቱን ከሬቅ ይጠራና ክርቀቅ ያወራል። ሚስቱ ግን ድምፁን ብቻ ምግቡና ቀለብ ታደርጋለች።

«አይቴ! ምነው ደሀና? አይተ የዋጠች ድመት ይመስል የጎረሰሽው ነገር አለ መሰል? ሌላ እንዳይባል ባልሽ ገና ከረፈደበት አልተመለሰም። ይኸው ገና በግዶው እየወረደ ነው። ይቅርታ ድምፅሽ በጣም ተሰወረብኝ ብየ ነው ሲል አይቱ በመልሱ፤ ያንተ ቀልድና ተረብ መግጫው አይታወቅ፤ የጎረሰኩ ብጉርስ ነወር አለበት? ጠሀዩ ያልሄደ መስለህ እንዴ? እየዘ አትርሰ፤ ሴት ያለጉርሻ የምትዋረው ትልቅ ሀጢአት ሲወርድባት ነው። በልግ ይልቅ ወደዚህ ግባ! ትዳሬ እየመጣ ነው ብለሀል። ቡና ማጠብ ጀምሬያለሁ ስትለው፤ መችም የሴትን ውድድር ታውቀዋለህ.. ውድድር ወደፉክክር ከልተለወጠ ጥቅሙ ያይላል። ያልሆነውን ሁሉ ያናግራል። ስለ ፍቅር አይነት ውሸቱ ሁሉ ይበዛልና ግረራ ተቀብ ዶዋና ባሏን ከጥጂ የያዘችው ሴት፤

«መሸሪቷ የጤናሽ ነው? ቀድም ባትናገሪ? እዚህ እኔ ቡናውን ከሰቶ ላይ ከዋልኩት ስንት ጊዜ ሁዋታል? ስትል፤ የሴትን መላ ቤት ታውቀዋለችና፤ እናቱ! መናገሬ መቅደሜ መሰለኝ? ከኔ በፊት እንኳንስ ቡና ሊቆላ ቀርቶ እዚህ ያረፈደው ቶሎም አልተናገረ። ብረት ሲንኳኳም አልሰማን። በዚህ የቀርቀሮ ዘመን፤ እንደወዲያኛው ዘመን በረጅቱና በገል ጣድሽው ልበል? በይግ ያንቸው ቡና ጠሀይ ምላሽ ይሆናል። ደግሞም እድግ እሬሪ፤ ቀድሜሽ የተሞሸርኩት እኔ ነኝ፤ አይደለ አማቸ! ትላቸዋለች እሷን ትታ ወደእሱ። እገረ መንገዷን የልክ የልኳን ነገራት፤ የትልቅ ቤት ምንጊዜም ግንባር መሆኑን አሳምራ ረትታት ስምምነት በዝምታ ይወርዳል።

«ባቱ እየተንበለበለ፤ ቀድም ፈልቷል ተብሉ የተቀሸበት ቡና አሁን ተጣደሁ፣ ቶየሁ እያለ ከመንገድ ላይ ያለውን ወንድ ለመጠበቅ ሁሉም ነገር በመላ ይታሻል። ቀድሞ የመጣው ወንድ እንደተባለው ከወንድሙ ቤት ገብቶ ከተጉዘጉዝ መደብ ላይ ተቀምጧልና እንደ የቡና መወቀጫውን ብረት አሊያም መደቆሽ እለሉውን፣ ሌላ ጊዜ መቀጫ ልጁን፣ እጣኑን ከፍንጃሉ ስታገጥና

ስታጥዋል፣ ጀበናውን ስታስቀልቅ፣ እንዱን ስትጥል ሌላውን ስትጀምር፣ ቡናው ፈልቶ የቀረበለትና እግሯ ብቻ የሚሰለፍበት ይመስላል። የተሰራ እንዷም ጥና ነገር ገና የለም። ተቀማውን እንደሁ እያታለለችውና እንዳንድ መጠመሪያና ማላዘቢያ ቃል እየወረወረችለት እሱም እየመለሰላት፤ ከውጭ የቆየው ወንድ በድንገት፤ መቸም በድንገት በለው፤ ኧ-ና-አ-ፈች ሁ! ይላል። ቃል መስያ ተብሎ የተመደበውን ሙሉ ሆኔ ሁሉ ይነሰዋል። እንዲያው በመዘታው እሰስሁ ነው ደሀና አረፈዳችሁ ማለቱን የምታውቀው። ይህኛው ወንድ ታዲያ ዘሎ ነው የሚገባው። መጀመሪያ የገባው ወንድም ከበቢውን አሰልቶታልና ከ ሂሳ የመጣውን ደጅ ላይ ቆሞ የግባ ቃል እስኪቀበል መደየን አይገጥመውም። ሴት መልከስከስ የምታበዛው ማንም የለብኝም ስትል ስለሆነ አሁን ግን የገባው ሰው አሰናድቷታል።

«የተቀመጠው ገቢው ያረፈደበትን ያዘመራ ሰላ ወሬ፤ ጃርቶን፣ አይጡን፣ የፍልፈሉን ከወፉ ሁኔታ ከጠየቀውና ያም ከጠምጠው በ ሂሳ የሚሰቃቅሰውን ልጥም ሆነ ያረፈደበት ገመድ በግድግዳ በማገሪ ከሰጠ በ ሂሳ ታናሽ ወንድሙን ነወር እሰኝቶ ሙት ይቀመጣል። የወንድ ዘር ከመደብ ላይ የዙፋን እጂ ይጥላል። ሴቶቹ ያረፈደበትን ለማስመሰከር በቀራረብ ስልፍ ቤቱን ያዘፍኑታል።

ተቸናፈጥ የታናሽ ሚስት፤ ዘገምገተ በማለት ነጠላዋን ትሳበሰውና፣ በንድ በኩል እየከተረችው፤ ያመለጠው የድስት እክል እየታየ፣ እንዳንዱም ማስተመጫ ስሬቱ ሌላ ነገር እያስመሰለው፤ መቸም፣ እንድ ሙብ ነገር ይዛ ከሸን! ከይቷ ማጀት ዘው ትላለች። በለማጀቷም ሆዷ የሚያውቀውን እውቶ እያጉረመረመ እፏ ግን ሌላ ጨዋታ ይቀራል፤ ከሰው ማጀት? ዘሎ ጥልቅ፤ የጠፋሽ ነገር አለ እንዴ መሸሬት? ትላታለች ፍቅር ማስጠመኛ የእውቅ ንግግር ነው። ብታውቅም እንዳላወቀች ዝም ብላ ትጠይቃታለች። ከድስቱ ሙቀት ጋር የሚሄድ የበረደ እንጀራ እንዳለ ጠይቃ ያወንታ መልስ ስታገኝ መደላደል ይከተላል። ትኩስ በትኩስ አይሆንምና ወጥ ትኩስ ሲል እንጀራው ሙቀት የጠላ መሆን አለበት፤ ከዚያማ ምን ልበልህ! የምታገባትን እጢርታ የአርፈሽ ተቀመጡንና በቤቷ ሁሉም የኔ ፈንታ ነው መብልን ተቀብላ የዚያን ማጠጫ ምን አይነት ናት እቴ! መርዳት ነወር የሰበትም፤ ደግሞም የቤት እንግዳ አልተፈጠረም ብላ ታዝናናትና ቀላል ቀላሉንና ከፊቷ የሚታያትን ሳት መቶቡቶሰም እንድ ሙብ ስራ ነው። በዚያ-በዚያ ትራዳታለች። ቡና እንዳከዳደሙ ተከደጥ አራት ሰው ልጅ፣ ጭጭ-ምንጭጭ በሌለበት፤ ወሽና ድመት ግን

ምንጊዜም አብሮሀ ነው፤ የጦቢያ ሰው ከመጉረሱ በፊት ጉርሽ ለማይናገር እንሰሳ ማደል ያስተደማልና ቤቷ አስተደግ ትለበምበታለች።

«አሁን ታዲያ ግድ አይደል! ግብር መስራት ሲጀምር የሁኔታው ነገር ልዩ ነው። ከፍቅፍቅ ፊቱ የሚገባለውን መሳ የምታገኘው ያኔ ነው። እንዲያ ሲጨነቅበት ከዋሉት እሁል እግጊት ሌላ፤ ሲያንስ መጠበቂያ እንጀራ ማቅረቢያ ቀለምሽሽ፣ አይነታ ግብር ማግቢያው ሞሰብ፤ የድስቱ አፈጣጠር፣ የባት ልብሉ የእንጨት ማንኪያ ተዳምሮ እንድ ፍቅር ይሆናል። ለዚህ ማከያ ደግሞ ግድ መቅላቱ የማይገባኝ ልምድ ነው። እንደሁ እያለ ነፍስ ያገባው ሲከረተረት እንተ እግዜር እትሁን፤ ልብሁ ነው የሚሰቀለው። ነፍስ ያላገበው ከታራማ እንግዲያ ደርሶ ነው የሚዘነጥለው፤ ይህን ያወቀ ዘሎና ፈጥሮቆ ከልያዘው በቀር። ታዲያ የቤቱ ባለቤት... እህሉ ቀርቦ የል?

«በል እንጂ ከንዴ? ግባና ቅረብ ወ! ይለዋል። ግና፤ እንግዲው፣ ምንምእንኳ ወንድምና ጉረቤት ቢሆን በጆ ብሉ ዘሎ ከበው ቤት ከተሰራ ግብር አይበርከም። ቅስና የሌላቸው ቢሆን ጨዋው ጨዋውን ይገራዋል፤ ልምምድ የመስጠት። ታዲያ ትልቅየው ትንሽየውን ያበራታዋል። ይህ ቢሆንም እህል በተሉ ሰልቶ መቅረቡ በጣም ይዘገያል። ሴቶቹ የቀረበውን ፉክክር ሲመለከቱ ከንዳቸውን ከታጠፈው ገልበታቸው ቀጥለው ቁመት እንዲጠረው ወንገሪ ያጠጥሉታል። ከንፈሯቸውን እንደወፍ ማውጫው እንጀራ እያጠባለሉና ያሽጊጠጡ እየመሰለ፤ በሚሰራረቅ እይን ሲመለከቱት በልባቸው የሆኔት ናዳ የሚያወርዱ ይመስላሉ። ጨዋታውና ዝናው የሴቶቻቸው ስለሆነ ከፉክክሬ የሚወጣ መውደድም አለና- እንዲያ ነው። ምጣት ክርክር ካለፈ በ ሂሳ ሁለተኛው ዙር ጊዜ መገደያ ይጀመራል።

«እሁሉን የሚቀርበው ሰው ከጨዋታ እለም የተፈጠረ፣ ምኞት ሁኒናውን በጣም የደወረው ከሆነ መጀመሪያ ግብር ገቢውን አይን በግዱ እናቱ ላይ እንደሸረፈት እንዲሽከረከር ያደርገዋል። አይን መጀመሪያ የሚያነሰው እንቅብቃቤን ነውና፤

«እግዚእ! ማዳችን ጠረከት አድርገው እስቲ እንተ የሰራ እል አምላክ ብሉ እጁን በላዩ ላይ ያንከራትትበታል። ከማእከሉ ላይ ሲያወለው የሚይታይ ምሰስ ከመሬት ወገቶ ሞሰቡን መሀል ለመሀል ቀዶ ወጥቶ የደገፈለት ይመስላል። አይኑን በሙሉ በማእዱ ላይ ያስተረጥዋል። ያልኩህ ለዚህ ነው። እንዳንዱም ሞሰቡን ነቅንቅ፣ ነቅንቅ ያደርገዋል። እህል ያን ያህል ተከምሮ ቀርቦ፤ የአብርሀምንና የሳራን ማእድ የጠረከው ጌታ፣ ይህንን

ግድም በረከት ያወርድበት፤ የወጣ ይግባ፤ የታመመ ይዳን፤ በሚጠባ መሀል ሰላም ይወረድ፤ ደመናውን የበልግና የሲሳይ ዝናብ ፈጣሪ፣ ወሀቦን የመቶቅና የቡቃያ ጉልበት፣ ወረታዋን እንስሳት በቸር የሚበላከበት ቅሁን። ለሰብና ቀጤ ግን እግዚር በእውቅ ጋርዷት ዳኛንታም ቅሁን። በቸር እንዳነጋኸው ለሊሊት በቸር አብቃን። የከርም ሰው ይበለን፤ ያረገዘ ይወለድ፤ ያልያዘውን ማህጠንም እንዲይዝ አድርገው። ሀገንና እምቦሳ የሚገናጋበት መንደር ይሁን… እያለ፤ የታየውን እስኪወርስ ይቀጥላል። ማገሹ ሰድብም ነው፤ እርግዝና እምቢ ያለቺ ሴት ከሆነች ከዚያ የምርቃን ማእድ ከምትገኝ መሟን ብትወል ይሽላታል። ይህ ሁሉ ተሸክፎ በንድ ሲመጣ ከ? እስከ የሚደብል የሀል ፍቅር ይወርዳል። ይህ ሁሉ መሳ ፍቅር የመስሪያና በሀል ላይም የመታገስ ልምምድ ነው።

‹ከሀል ላይ የሚሰቅን በለሳውም ሰታናም ይሆናል። የጉንደር ሰው እንኳን በራሱ እጅ የሰራው ማእድ ይቅርና እገር ጥሉት እንግዶነት ቢሄድ መቶ ሳይገለገል ማድ አያሰራም። ስለዚህም ነው "ጉንደሬ-ገደርዳሬ" የሚባለው። ጋባዡ ሰው ምን ያሀል ቆራጥ እንደሆነ የማወቅና የመፈተን መሳ ነው። እውነተኛ ጋባዥ ሰው ከጋቢ አሰባቡ ቢነገርህም ደጋግሞ ማጠራት የተገባ ነው። አንዳንዱ ሰው በይሉኝታ ብቻ የሚዋር፤ አንዳንዱም ያልታሰበከ እንግዳ ስለምትሆን እንዳዳረስከ ልገልግልህ የሚል አለ። ስድ ገብተህ ያደግልህን እድምቶልህ ከወጣህ በኋላ ባምንት የሚተክዝ ሞልቷል። ከዚያ አልፎ ምንው የመጠበቅን እገር ሰብሮት በሆነ፤ የበላው ቅወከት ይሁነው! ብሉ ይረግምሀል። እይዳርስም እደብልም፤ የሆድ ሀዘን እድሜ ይበጥሳል። በሸታ ሊለትብህ ይችላል። ለራሱ የብዙ ቀን ቀለብ ብሉ ያስቀመጠውን ወይም ያበጀውን ነገር ከውነህበት ስትሄድ ደንጋይ አደበላ! ታዲያ በግብር ነገር እርጋ ማለትን የመሰለ ነገር የለም፤ ያ ሁሉ መታሸት ከወረደ በኋላ ተደም እንደነገርኩህ ከጠገቡ ያለውን ፍጥረት እፍ ሸሮ ነው የራሱንም እፍ የሚሸረው። ወሽ-ድመት፣ ሚስቱ፣ ሌላም የታየውንና ሲደየን የዋለውን ሁሉ በመጀመሪያ ያጉርሳል። የጉርሻው ልኪታ በደረጃ ያድጋል። እንደመቢያ በሀል የተቀጣ አገር የለም! የዚህች ሴትም ዳብ እንቅና እብደት ይሆን እይነት ሀይወት ያለፈች በመሆኗ ነው፤ እማቿ ቢሆንም ከወንዶቿ አብልጣ የምታየው፤ ያመለኛ ጊዜ ጊዷ ነበረ!

ሸንጐ

ቀቅር እከባቢ የተጠነሰሰው ሸንጐ በተገኙት ሽማግሌችና በተወጣጡ ወጣቶች እስራ-ሰለቀን ተንተርሶ፣ ከዘን ቤቱ በጎደና ክፍል ተጀመረ። ለሊቱን እንደከሄድ የተደረገበት ምክንያት ነበረው፤ በወቅቱ ቤተእስራኤሎች የቡድን ማህበራት ቀጥር ወደሰር የደረሰበት ጊዜ በመሆኑ፤ የሚቃረኑና ከመናከከር የተነሰ እብረው መቀመጥ የማይችሉትን ሰዎች የማሰወገድ መላ ነበር። ይህ በንዲህ እንዳለ፤ የዚህ ድንገተኛ ሰብሰብ ተሳታፊዎች በሙሉ ወዳንድ ማህበር ያዘነበሉ ሳይሆን አብዛኞች የሀዘንተኞቹ እቅራቢች በመሆናቸው፤ የቀረት የተፈጠረ ማህበር ቢፈጠር የማይገደቸውና ይልቅ የህዝብ ጉዳይ ነው ከሏቸው የትም ለመገኘት የሚችሉ መሆናቸው አጋጣሚው ልዩ ነው።

ስብሰባውን በቡና ከፈቱት። ወደይቱ እንደከሄድ ከቀነቀኑት ጉረምቦች መሀከል አንዱ ጉሮሮውን ሰሎ፤ ሊዋር የሚገባውን የስብሰባ መስመር በራሱ የመግቢያ ቅኝት ተነተነ። ሲጀምር የንግግር ዘይቤው ለገጠሬዎች ብሉም ለሽማግሌች እንዲረዳ ተጨኔቀ፤ ቃል እዘራረፉና መዚቃዊ ቅኝቱ ልክ ገጠሬኛ ሲሆን ለከተሚ·ቀመሰች በጣም ደብሮ ታየን። ጊዜ እየሸሸው ሲሄድ፤ የመሸማቀም ይሁን የስሜት መነከቅና የመዘንጋቅ፤ ከዚህም-ከዚያ (ከገጠሬውም ሆነ ከከተሜው) የንግግር ስልት ሰብቆና እላግቶ ጉራማይሌ ሆነ።

‹እያችሁ! ወገን፤… ዘመዱ! የዋለብንን ንቅርክና ብጥብጥ መሰል ነገር እንደያ ወቅሳ ሳለን እሪክ-እሪክ እንለው ነበር። ብጥብጡን የሚያደነው ነፍቡያገባ ጣልቃ ገብቶ ነበረ። የዚህም ብጥብጥ መነሸ የተዛበና መስተካከል የሚዋርበት ነገር ኑሮ ይሆናል። ጠልቀን እስከምናየው ልበለው! ወደችግር ቅንተናና ሂርዥር መግባት የገባ እው ስለሆነ የገጠን እንደደርሻየ፣… ቆይቼ የምጫወተው ይሆን ይሆናል። ሳሁኑ ግን ጥቆማ ብቻ ይሆናል። እንደችግራችን መብዛት የሰው አይነቱ በዝቷል። ባንድ በኩል ከማዶ ያመጣነው ጉንደሬ፣ ቅገሬ፣ ኢ.ሀ.እ.ፓ፣ ተ.ሀ.ት፣ ደርግ በማለት፤ ከዚያ አልፎ የሸዋ ፈላሽና የጉንደር ፈላሽ የሚባልም በተማሮች ገድም በቅሏል። ቅገሬዎች ሽዋም በቀሉ ከተከዜ በመለሱ ያው ቅገሬ ናቸው፤ በዚህ ረገድ አይታመም። በጉንደሮች በኩል ቡድነኝነት ዋና በሽታችን ሲሆን፤ ሁለተኛው ልዩነት እስራኤል የጠቀለው የሰው አይነት ነው፤ ነባር፣ በሱዳን የመጣ፣ ቀጥታ በደስ አበባ የመጣ፣ እንገረዛለን ያለ፣ ግርዛት አይሆንም ያለ፣

የመርገም ጉጅ ከልተሰራ የሚል፤ ዘወር በል! የምን መርገም ጉጅ ይባል? በጠቢያ ቤት ልጅ ብቻዋን እንደቶሸሸ ድሪቶ፤ ያው የከረፋ ደም እንደነካ ወርቅ በረሀ እየተጣለች መከረኛ ይበቃል የሚል፤ ከዚህ የናጠጠው ደግሞ "ፍየል ከመድረቧ፤ ቅጠል መበጠሷ" እንደሉ "መ-እ-ራ-ሆና "ሲ-ኩ-ድ ፓርቲ" በማለትና በመለየት በፈረንጅ የልደይት ጉዳይ ገብተው አበሻውን ሊያቋርሱት የሚጠጣሩት የሰው አይነቶች ናቸው። ዘሉ ፈረንጅ ሊሆን የከጀለ ሞልቷል።. ወገም ሁሉ፤ ሰው ሁሉ በጣም ወናና እየሆነ ተቸገርን።

«ሁሉንም ጠልተን ስናውቅ መሆን የሚችል.. ከወትንበ እንዲያም አይሆን ነበር! ገና ለዉያታውና ለምኞቱ ማለቴ ነው፤ " የንቹኩል-ቹኩል ቤት ግድግዳው በንብሎች እንዳሉት ይህ የረጫ " ፓርቲ" ነክስ ከግታት ላይ ብቻ ይገለናል። ስለእስራኤል እምባክ ብለን ወቅታዊ ከልሆነ ተግባር እየተደረገብን ይህን ምክንያት የገጠር ህዝብ ከተወሳሰበ ችግር እናስገባው ብጥብጥ የከዘው በምሁር አከባቢ ነውና። ለሚጉዳን ሁሉ ተመቸነው፤ ባንድ ከመሆን ተከፋፍለን ጠላትን ሁሉ ባንድ ገጥ አሰለፍነው። " በመጀመሪያ መቀመጫየን" ብሏል ዝንጀሮ ለሰው የትምህርት ተረት ሲያወጣ፤ የማበዛው ነገር የለም፤ የሚል ልዩነታችንን ለጊዜው በየኪሳችን ሸጉጠን አሁን "ድር ቢያብር፤ አንበሳ ያስር፤ አንድነት ሀይል፤ መከፋፈል ግን ድክመት!" ብለን ይህን ስብሰባ የሚመሩና የሚመዘግቡ ይመረጥ። አንዱ ከሌላው በማይበጅና በነወር ጉዳና መጉንንታተልና መነከከት ባይኖር. መቸም "አማረኛ እንዳበጀሽ ቅበጂለሽ" እንዳለው የታዘበ ሰው፤ አማረኛን ባንድና በበጉ ከላዩት ከመቶ መዋደቂያ ያደርባልና ሰሚም ባይዘርብት፤ በከፉም ቢታየው በበጉ ገጠ እያየ፤ ተናጋሪም ባይዘወር ተመቻቸተን . ማን ያውቃል? ከውብ ማሰሪያ እንደርስ ይሆናል። አበቃሁ፤ አመሰግናለሁ!» ብሎ ሁላችንም በይኑ ፈቀደን። ንግግሬ እያ ገዛኸኝን ስክለከለ ሊናገሬ ተኩት። «ከፍትፍት ፊቱ የተባለው ጨዋታ በልክ የተሰራ ነው። በጣም ብርሀን ልጅ ነህ። ጨዋታን ስቀው ከያዙት መዳረሻ አይጠፋውም። ያማረ ጨወት! ወብና ጀምረሀል፤ በዚያው ልክ የምታስኬደው ይመስለኛል፤ ከምኞትህ ተረዳሁት። ተማሬ ከቀለም የተነከከ፤ ነገር አይጠፋውም። በል! እኔን የሚታየኝ አንተ በትመራው ነው፤ ሌላው የሚነቅፈኝ ከሆነም ገልጦ ጨዋታ ነው የተያዘው፤ እንሰማ!» ሲሉ አስተናባሪው ተደናገጠ ፊቱ ተሸበረ፤ የማማቢሪ ደም ሀዋሳት ተወጣጠረው፤ «እያ ገዛኸኝስ፤ ነገር አመጡ! የማልችለው ቀንበር ጣሉብኝሳ በሞቴ? ድርሻየን የፈፀምኩ

መሰሉኝ፤ መስብሰብና መንደርደሪያ መስጠት ያንድ ሰው ስራ፤ ስብሰባውን መምራት የሌላ ነው። ልምድም የለኝም፤ ባብዮቱ (እቅዩዕ'ያ) ወይይቱ በደርግም፤ በኢህኢፓም የነበረ ይምረቅ፤ በነሱ ያምራል። እኔ አገር የተወኩ ባዬ ሀይለስላሴ ነው። ይቅርታ አድርጉልኝ፤ እሳ ወትም ማለት ነወር የለበትም!»

እያ ተበጀ፤ በእውቅ ተረብ ማወጣት፤ አንዳንዴም የገራገር ጨዋታቸው ነገር የሚጭርና አታታሪ ንግግር መፍጠር የታወቀባቸው አመል ነው። ከራባቸው የመነጨ፤ ሹርክትና የተታረነ ሀሳብ ተተባይነት ሲያጠባቸው ማሳበሸና ማሸሳለኪያ አወጥተው እንዲዋጉባቸው በማድረግም አውራ ናቸው። ከዚህ የተነሳ ይመስላል፤ ሌላውም እንደባቸው ታላቅ አታሞት፤ አባገቶና ሸውዶ ማለፍ የሚችል ይመስላቸዋል። ሰውየውን እንዲያ ገዛኸኝ ሊያጥሁት አልሞከረም። «ምን አይነት ጨዋታ አመጣህ ተሚ? ልዩነት ዝርዝሩ ያመጣህ አንተ፤ የሚበጅ አይደለም ያልከው አንተ፤ ተመልሰህ በዚያና በዚህ የነበረና ያልነበረ ማለትህ ጨዋታችን በእውነትም ባንድ እንዳማይዘልቅ ስትነግረኝ ነው። የደርግና የኢህአፓ ጨዋታ አይነት የመጣው በፈረንጅ አገር አይደል? አንተም በዚህ አገር ብዙ ዘመን ስትኖር በጋዜጠውም፤ ቢምንም የለመድከው ነገር ሳይሆን ይቀራል? ፈራሁ! ሞዴን ባርባር አለኝ!» አሉ። ሁሉንም አስደንግጠው ከዚህም ከፃቸው ድንጋጤ ተፈጠረ። ወዲያው መልሰው ፈር ሊያስዙ ከፊታቸው ላይ ፈገግታ ደፉበት፤ «ወሰታ ተማሪ፤ ልቅሽልክ ስትል እስያዝኩህ! ይልቅ ገፋማ፤ በል! ምርጥናውን እኔም ፈቅጃለሁ!»

ተጨንቆ የነበረው ፊቱ ተፈታ። ተማሪዎቹን ሳቅ በፈንታው ረታን። የልኩን ንግረውታልና እሱም መልስ አልሞገታቸውም። ሁሉም ተስማምቶበት አበባው ራሱ በሊቀመንበርነት፤ እኔ በፀሀፊነት እያ ተበጀ የዋሉብኝ ወለት ነበርና ተሸምን። ተነፋራ ሁኔታና ወቅት በመሆኑ ከመናገር ፀሀፊነቱን የመረጥኩት ባይሆንም፤ የወሰድ ዳሰታ ዋጠኝ፤ የተፈራራ ምሽት ነበረና በቀጥተኛ የትችት ምልልስ ወስጥ ከመግባት የዳንኩ መሰለኝ። ከፀሀፊነቱ የሚመጣብኝ መዘዝ እንዳለ ግን ሳልጨምር ነው።

የመጀመሪያው ስም ማስተዋወቅ ነበረና፤ የእባ፤ ኢዮብ፤ ገዛኸኝ፤ አልአዛር፤ ዳቢድ፤ እባይያስ፤ ተበጀ፤ ጋዲ፤ ጋድ፤ ይሁዳ. የሚሉ በከፊል ለሀበሸ ያልተለመዱ ስሞች ሲቀባቀሉባቸው ለዥማግሌው በጣም እንግዳ ሆነ። የማን ዘር ነህ? ማለት በእባ ይሀቅ ይጠናልና በመገረም የስም ትውውቁን ንባብ ቆረጡት፤ «ይቅርታ አድርጉልኝ፤ ያንዳንዶቹ ስም ገራ ሆኖ አልተያዘኝም፤ የማንቱ አባቶቻችን (ነገደ ይሁዳ) ስም እንዳገና ለማውላት

የተሰየማችሁት ዘይቤ እንደሆነ አልጠፋኝም። ግና በለመድነውና በኛም በኩል ያበቃ አደር ብለን ያደግንበት አለና፤ ያበቃ ስማችሁን እያከላችሁ። ልጅ ያበቃ ስም ማንሸ ነው፤ ከነማን ዘር ጋር እንደተቀመጥንም እንወቀው፤ ቀደም የመጣና ያላገኘሁት ደዋሪልና ከሰው ጋር መተዋወቅ የደንብ ነው፤ ወዋታ ካልወጣልኝ ደግሞ ይቅርታ እጠይቃለሁ።» አሉ።

ግና ከመግቢያው የሰበሰበው ሰንበሬት ቅጥ አልደዘ አለ። ለዚህ ወረፋ የተቀባቀለበትና ልመና መሰል አስተያየት ብሎም ግዳጅ መልስ ለመስጠት ሁሉም ሲቸገር አያ ተብጄ ከመቀመጫቸው ነቅነቅ ብለው ዘረፋ ጀመረ። «እየ ገዘኸኝ፤ የማይሆን ወዋታ ልትገጥድ ተነሳህ፤ እሁን እንደገና ሰው መቋጠር ከጀመርን ቡና የጠጣንበትን እቅድ ሰንፈጅ ነገ ማለት ነው፤ እኔ የምለው ግን፤ ይሆን የተበደለ ሰው ተወን ነው። ቅርጉመና ምስያው አይገባንም፤ ሰው ማለት ቷንቷ ነው። የጠቢያ ልጅ... እናትና አባት ሰው ሲያወጡ በምልኪት ነው። የሰውን ሰው ተውት፤ ወሸውን ሲጠሬእንኳ አይነትና አግረኛ አለው። ቀን-አልፎ፤ ቀጠሮ፤ ማዘንጊያ፤ ቀለበት፤ ቀን-አይበስ፤ ተመከሮ፤ ዘመድ-አየሁ... ኧረ በስንት ያስኙታል። ይህ ሁሉ ታዲያ ከምልኪትና ከቅርጉም ይመነጫል። የሰው ልጅ ሲሆን የሲያገው ምልኪት ስፍር አይገኝለትም። ቡለቾሬ እግዚአብሔር፤ ቡንቡት ያቅማች ሁ፤ ብሎ የለመነ የኔቢጤ፤ የቶሎ ተማሪም ይሆናል፤ የሚጠልለትን ቀራሽም ሆነ ድርጉ ጥሪ፤ የታል ኪዳኑን ጥለ ወለቶ ሲሰጠት - ሲሰያችሁ ይለምልም፤ ዘራችሁን ያበፋው፤ ብርሃን አይንሳችሁ፤ ምንጊዜም ስጡ፤ የዋለባችሁ አይጠቀም፤ ከፋሲክ አይለያችሁ... ሌላም ብዙ ብዙ ጥሬና ዳስ የሚያሰኝ ነገር ይላል-ለተሰጠው ቀራሽ መልስ። ታዲያ ተማሪውም ሆነ የኔቢጤው የሚለው ነገር ሁሉ ሰም ነው። እንዲያ ሲሆን አንዷ ቤት በዚያ ቀራሽ በተሰመነበት ገድም ልታበርክ (ምጥ) የተጣደች ኑሯ ይሆናልና ተማሪው ከዘረፈው ምርቃን፤ የታያትንና ዳስ ያለትን እንስታ የወንድን በገጡ፤ የቤትንም በገጧ ሰው ቅለፍጣለች። መቸም የሰው ምልኪት ብዙ ነው፤ በህልም፤ በተክል፤ በዘመን እመጣሽ ነገር፤ በተዘዋዋሪ ሹም። ደስ የማሉ በሲሳይ ምኞት በኩል ስያሚው ህብታመ ሲል፤ በሞት በኩል የተጠቃው ደግሞ በታቢል፤ ተረፈ፤ ቢራራ ብሎ የምሳለትና በምኞት የተጠቀመ ደግሞ ተመስገን ይልና ጠሉትን በዚህ ፈጅቶ ከመስጊድ ደጃፍ ዘወር የማይል ሞልቷል። ምስሳውን ልጁን በጠራ ቁጥር የተወጣው እየመሰለው። መስጊድ የሰለቸውም እንደምክንያት ይጠቀምበታል። "ወሀ ሲወስድ አሳሶቶ ነው" ይበላልና ህይማኖት ሲቀርና

ሲለመድም ምክንያት እየተፈለገ አይደል? ነው... አሁን እዚህ ቤት ስንት ሰው ይገኛል፤ መስጊድ ደጅ ብቅ የማይል ተማሪ። ለዚያም የሰው ንግድ ጠፈ፤ በለመድነው ቢነግዱእንኳ ቅርጉመ ይገባንና አገር መስማማቱና አለመስማማቱ ይታወቅ ነበር። አንድ ሰው ሰለየም የተፈጠረው ሳንድ ሰው ነው። ሰው የሚቀየርበት ጉዳና የለም ማለቴ አይደለም። አመል ያወጡ ሰበ፤ ሰው በግፍ የገደለና ከገር የሸሸ፤ ከለምብታኝ አገር ያመለጠ፤ አለምብታኝ (ገዳም) የገባና ይሆን የመሰለ ሰው ይቀይር ይሆናል። እዚህ መሀል ነፍስ የገደለ አለ? በጠቢያ የገደለ እዚህ አይደኘምና ሀሳብ አይግባው። እየፈለሉም መገባታችን የምንና ነው የምቅሉ ከሆነ አለማፈር ነውና እንስማችሁ። ዱር ጥሉ ምንና በከተማ! ይሆን የበደር ሰው ተወን፤ አሁን ከመሀከላችሁ አለማየሁ ብሉ ቢጠራ ልቢ ቅድድ ይላል። ከሰው ደስታ ይገኛል። ቢገባኝና ምስያውን የማገኘው ስለማሆን። የማይገጥመንን ነጭ ሰው እያነሳችሁ ግራ ገባን ብሎ በግልጥ መናገር አይሻልም ገዘኸኝ? የቅድመ-አያት ስም ስየማ ከምንገባ?»

በተከፈተባቸው የዋህ በር ገብተው ቀጭታቸውን ተወጡት። ሌላ ነገራቸው ግን ከመጀመሪያ አበባውን የዘለፉትን ያህል ቢትን ከሁለት ሰነጠቁት። ስማቸውን የቀየሩት አስተያየት ለመስጠት ቢቋምጡም ከመወያያው ርእስ እየወጣ ጭቅጭቅ እንዲፈጠርና መሬቱ እንዲደግር እንዲያው ቅእግበት ዝም አሉኛቸው። ያበባውም መስመር አስጠባቂነትም ደህና ረዳን። አያ ተብጄን ግን የቀለለ ነገር ቀሏቸዋልና ከተዘና አቀማመጣቸው ሌላ ፊታቸውን ከህዘን ቤት ያልሰነበተ ወዘና ጣለበት።

በጣም አስቸጋሪ የሰበሰበ መግቢያ ነው። ከተማሪኛው ያማረኛ ቷንቷ ወኔው በጣም ለፈሰፈሳ ነው። ከዚያ ደህንቱ በላይ፤ በዚያቸውም ጠብቶና ተፈራርቶ፤ እየለቀመ በመሳ የሚናገር ሲሆን፤ ጊዜ በባዶ በመከላት እንደኛነትን ያዘ። ገጠር ቀመሰቸ በጣም ነገና ገልፅ ናቸው። በምርጥ ታሳት ፅንሰ-ሀሳብ ማድማት ይችላሉ፤ በዚያው ልክ ለታል ብልቶ በማወጣትም የሳቁ ናቸው። እንጀቶ እርር-ድብን የሚያደርገው ግን ከመወያያ ርእስ ዘብጦ በመወጣትና ነገር እያያዙ ርእስ በማስፋት፤ ከሆድ የሰነበተ ብሶት በመቅራት የመጣባቸው መለኞች መሆናቸው ነው። በጊዜ እብክኝነት ባይወነጀሉም የወይይት ባህር በማስፋት ከነሱ አይገመም ያስኛል። ይህ ብቻም አይደለም፤ እንደመጠባቸውና ያበቷቸው የሚዘርፉት ቅኔትን አስተያየት አንዱን ከንዱ የሚያናክስ ሆኑ። የተሳጠው ፈቱን ሲከመዝዝ፤ ከመሳጠቱ ነፃ ነኝ የሚለው ወገን ፊቱ ለመሰመ። መሳቅእንኳ ችግር ነው። ግና

የውስጥ ሰቆ የፊት ወዘና ፈጣሪ ነውና፤ ውስጥ-ለ ውስጥ መተራረድ ነገሰ፤ እኔም ምቾት አጣሁ። ለሁሉም የመጨረሻውን ያበጀው። ሰባሳ ደቂቃው ርእስ በማፍከት አለቀ። አንዱ ሲነሳ ሌላውን እየመለደ ዝርዝር በጣም በዛ። ቢሆንም፤ ይህ ብዙ ሲበሰል የዋረ ሁኔታ ሁሉ በመሰንዘሬ፤ የሰበሰበውን አባላት ለማናያት ከመበታቱ ሌላ፤ ጉጉትና እንድነት ሊፈጥር የሚችል አጋጣሚ ይታይ ጀመር። ጊዜው ወጣት ሆኖ ብዙ በያስደመደምም፤ የእስከሁኑ እኔ ቀደም እንደፈራሁት አልሆነም። መሪው አጀንዳውን አስወመተኝና አቢይ የመነጋገሪያ ርእሱን አዘረዘረኝ፤

-የጊቾ የመተበሪያ ቦታ ውዝግብና ግርዛቱ፤

-ኢትዮጵያ ውስጥና ሱዳን ስለቀረው ህዝብ አመጣጥ፤

-የኢትዮጵያ ይሁዲዎችን ታሪክና የዘር ግንድ አወራረድ መተንተን፤ በዚህ በኩል የተፈጠረውን የሀፈዎች ግምት መምታት። የመጨረሻውን ነጥብ ስወረውር፤ እያ ተበጃና እኔ በጣም ተያየን። በሰውየው ዋት የተቿረጠውና ለምናየም ቢጊን ሊያስገቡ የተነሰበት ማመልከቻ ይዘት መጀመሪያ ይኸ ነበርና። የሁለታችንም አእምሮ ተዋህደ፤ አይን ከመለዋወጥና ከፈገግታ በቀር ቃል አልወጣንም። የቀረት ሌሎች ችግሮች የወሬ ማዳበሪያ፤ መቅኖና ማጣፈጫ ሆነው መሪው መንደርደሪያውን አቀነቀነ። የንእሱ ርእሶችን ተራ እንገላብጠናቸዋልና ቅንተና በታሪክ በኩል ሆኖ ወደተሰጠኝ መዝገብና ብርእ እንገቴ ተደፋ። አበባውም ጀግሬ እታች ሆነ፤ «ከምናየውና ከምንሰማው ታሪካችን በብዙ ተከፍሏል። እቺም መወሰድን ለ ሂሳ ቅቸ፤ ከሚበለው ጥቂት ሳስተደችሁ። እታውቀም የማለት ሳይሆን የውይይቱ ባህሪ የሚጠይቀው ግዴታ ይመስለኛል። ከልተናገርን ተዉብጥ ወል አይዋርም። የመጀመሪያው የሰሎሞን ዘሮች ናቸው የሚለን መገን ጉዳይ ነው። እኛም ይሁዲዊ የሆን ሁሉ የሰለሞን ዘር መሆኑን እናውቃለን። ግና፤ እኛን እንዴት ለዚህ እንዲሰጠጉን እንየው፤ በሁለት ይከፈላል፤

«-ንግስተሳባ ከሰሎሞን የወሰደችው ምኒልክ ረብዞ ይኸው ቤተእስራኤልን አረባ የሚለው ቢሆን በገረዷ በኩል የሆነውን ግን ገና አልተወራም። ሰለሞን ገረዷንስ በተራ አድርጌ የለ? ለንገሬ የግርድና ምልክቱ ለሰበ የተከሰተ ይሁን እንጂ ለሰሎሞንማ እንግዲያ ሁለቱም ያበሸ ሴቶች ነበሩ። እዚህ ላይ ታዲያ ዝባኤው ልብ ማለት ያለበት፤ ምኒልክ በአባቱ እንጂ በናቱ ከደሳ (በውስጥ ጨዋታ እንደቀልድና ማዝናኛ እየሆን በንዳንድ ሰወች የሚጠቀስ ቃል ነውና አበባውንም ለምደበታል) አይደለም። እዚህ ላይ ንግስተሳበ የሀበሻ ንግስት ናት የሚለውን

ገፕ በእምነት ይዠ ነው። ሳበን የኛ ናት የሚሏት ብዙ ናቸው። ይሆን ታሪክ እውነት ለማስመሰል ወሰታ (ጉንደር ውስጥ የቤተእስራኤል መንደር) በተቿቿመው ያሸንጉሊት የጅ ስራ የሰለሞንን ቅንዝርና የሚተርከውን የክርስቲያኖች ድርሰት በመጠቀም የጭቃ ሳጥን አየሰራ የሁለቱን አብሮ መተኛት ታሪክ ለኛ ታሪክ ሰርተውታል። በቶሳው ገድም (ጠገዴና ወገራ፤ ወልቃይትና አርማጭሆን) የመጣችሁ ይሆን ስራ ጭራሹን አልሰማችሁም ይሆናል። ግና ጉንደርም ይሰራው ቅንጌ፤.. ኧረእንዴያውም ቅገሮች በዚህ አይታመም! ብቻ ግን፤ በራሳችን፤ በፈላሽ ስለተሰራ የኛ ታሪክ ሆኖ ከጨዋታ ገብቷል። ይሆን አንድ ያልጠራ ቅረኛ ብሳችሁ ያዙ።

«-ሁለተኛው የሰሎሞን ጠንቅ ደግሞ የኢትዮጵያ ይሁዲዎች አመጣጥ ከምኒልክ ሳይሆን፤ እናቱን እንዲያጅቡ ከተላኩት አሽከሮች የመጣ ህዝብ ነው የሚለው ግምም ታሪክ ነው። ሁለተኛ ልብ በሉ! ያ የሆነው ያፍሪካ የበሪያ ንግድ ከመጀመሬ ብዙ ዘመን በፊት የሆነ ነው። ቤተእስራኤል ሙሉ በሙሉ እንዴት ጥቁር ሆነ? ከጊዜ ብዛት አየር ለወጠው? ምንው ግብፕ አልጠቆረ? የሚዋረው ከተንቀለቀለ ጠሀይና በረሀ መሀል ነው። እንደግብፕ በረሀ ያየለበት አገር ብዙም የለም። አንድ አባይ ብቻ ነው ወዝቸው፤ ፈፋ የሚበል ነገር አያውቅም። በመሆኑም ግብፕ አልጠቆረም፤ ፊት እንደነበረው.. ኢትዮጵያዊ ከቅላት በጣም ያነሳ ልጅ ሲወልድ ከግብፕ የተሰረተ የሚመስል ልጅ ወልደሀል ይባላል። ቅላታቸው የዋረ፤ አሁንም እንደነበረው ያለ ነው። ይሆን ሁለተኛ ልብ በሉ፤

«ሌላው ገጡ-ታሪክ፤ በመጀመሪያው አሊያም በሁለተኛው የየራሳሉም መቅደስ ፍርሽ በግብፕ በኩል ተሰደን፤ ሌላ ሌላው በያድማሱ ሲበተን፤ በየመንና በሱዳን ገድም ስንልከሰከስ ቶይተን መርጊያችን ኢትዮጵያ ሆነ የሚለው አንጣር ነው። የዚህ መረጃ አቅራቢዎች ደግሞ፤ ቤተእስራኤል ወደኢትዮጵያ የገባበት ምልክቱ እለው፤ ለምሳሌም ቿራ፤ በብራይስጡ የሆነ ዛፍ ስም ነው.. ምናልባት የሰበ ዛፍ እንዲይሆንም ፈራሁ። ታዲያ ተራኪዎች፤ ይህ በበጊምድር በኩል የተገኘ ምልክት ነው ሲሉ፤ በቅገራይ በኩል የጉጡ ስም ሁሉ የተበየመው የቤተእስራኤል የሱዳን አወራ በረፈበት ሁሉ እየተጠራ ነው። ያእቆብ፤ ጊዴወን፤ ዳዊት እያለ መቸም አበራ ሁለት ይደርሳል ይሉታል፤ እንዲህ ብዙ ቦታ ተሰይሟል፤ በዚያ ገድም የነበራችሁ ታውቃላችሁ። እኔ ወደቅገሬ ተሻገሬ አላውቅም።..» ብሉ ሊቀጥል፤ እያ ተበጀን ሸነጣቸው፤ ከጠየቀው የስም መጥራት እርዳታ ሊገቡ መስሉኝ ሳለ፤

«መሰረት የያዝክ አሽከር! ውብኛ እያጣደህና እያበጠርክ ያዝኸዋል። የጣልከው ስም በቂ ነው። በልማ ይልቅ የቀረውን ዉሎትህን ግፋልኝ» ብለው ጉልበት ሰጡት። ሲቀጥል ሲያቅማማ መልሰው ተደረጉሰበት፤ «ወይ ጠባይ! ዙሪያው የታጠረ ነገር፤ ያልሰማሁት፣ ሰር ያለው መቶት ሁሉ ብቅ አለ። አብራራው የሆንክ አሽከር! በል! ወደመዳሬያ እየተያየህ ግፋ! ማሰሪያንና መሽከሬያን የመሰለ የለም» አሉት።

«እያ ተበጀ፣ እርጋ ይበሉማ፤ ገና ሰስት አይነት ትረካ ይቀረኛል፤ ከመጀመሪያ የጠቀስኩት ነው፤ ሁሉንም ልጫሰው፤ ሂሳ ለመበስት የሚያመች ይመስለኛል!» አለ አበበው፤ እሱንም የውስጥ መታመስ እንደሰቸው ሚን-ሚን እያስተነፈሰው።

«እንዲያ ብለህ ልቤን አረፍት ስጠው፤ ዙሪያውን አጥረህ እንበለ-ውል ሰትተወው መዳረሸ አጥተን የቀረን መሰሉኝ ነበር፤ ሰስት ካለህማ አንዱ የኛ ታሪክ ይሆን ይሆናል፤ በጣም ጣፋጭ የሆንክ አሽከር፤ እንደህ ጨዋታ የምታውቅ መሆንህን እስከዛሬ አላሰማሁም ነበር፤ ኧረገና! ወይ ሰት መሆን?» ብለው እኩሊታውን ተሰብሰቢ አሰቆቅ። እኔንም የሆነ ነገር እከሳቴን ሁሉ ወረረው፤ እንደማሳብም ቃጣኝ፤ የነገር ሰ-ሰኛና ቀለዋጭ ናቸውና አደስ ማመልከቻ ፀሀፊ እንዳገኙ ጠረጠርኩ። የሚያስርፈኝ ቢሆን ብየ የብልጠት ደስታ እከሳቴን ወረረው። አበበው የቀረውን ሰስት ሊከሳ ከተደናቀፈበት ጀምር ቀጠለ፤ «ሊሳው የታሪክ ረገድ ዳግም፤ ራብኑት (የእስራኤል ይሁዳዊ የሀይማኖት መሪወች) ያቀረቡት የመሳ ታሪክ ነው። የሰረብን ብለው የቀለለ ይሆናል። የኢትዮጵያ ይሁዶወች የተመዘገበ ታሪክ የላቸውም፤ በሀይማኖታዊ ልምምዳቸው ብዙ ነገር ሰተዋል። አንዳንድ በጉና ጠንካራ ጎን ቢኖራቸውም፤ "ሀላኻ" (ቃለ-ህግ) የላቸውም፤ በተጨማሪ አንዳንድ በይሁዳዊ ሀይማኖት የሌለ ባእድ ተመክሮ ጨምረው ተገኝተዋል፤ በየጊዜው የታረመውን ደግሞ አላረመም፤ ይህ የሆነው ለብዙ መቶ ዘመን- በግምት ዘጠኝ መቶ አመት ይሆናል፤ ከዋናው ይሁዳዊ ምንጩ-ህዝብ (ሚይን ሰትሪም) ተነጥለው ያለምንም ግንኙነት በመኖራቸው ነው። የተሸሸለውን ህግ አላገኙትም። ስለሆነም የይሁዳ ዘር መሆናቸው ሳያጠራጥር፤ የተጣፈ የታሪክ መዝገብ ይዘው ባለመገኘታቸው ከጠፉት አስራ ሁለት የይሁዳ ነገዶች ምልክት ጠፍቶ የቀረ ዳን የተባለው ዘር ነው። ስለሆነም ዳኖች መሆናቸው የሚመስል ነገር ነው፤ የሚሉት የራብኑት ወገን ናቸው። ይህ ቅልጥ ያለ ስድብ ነው፤ እንዴት ማለት የዳን ዘር ከታሪኩ እንፃር፤ ዛሬ ለኛ ማራጊያ ሰበል ሊያሰባብሱት ቢሞክሩም በጣም የተናቀ ነገድ ነው፤

ሊነግሩን ፈርተው ካልሆነ በመገት አንጻር ከሆነ፤ ስሌሞን ከንግስተ-ሳባ ገረድ ወልደ ያረባቸው ቢሉን የለየለት ነገር ይሆንና ብዙም የምናፍርበት አይሆንም ነበር። ልክሳ አንድ ቀርቶኛል፤ እገር ጫብል!

«የመጨረሻው ባለ መንቶያ ታሪክ ነው፤ በመንታ ያለትን ሰወች! የኢትዮጵያ ይሁዶች በመልክ፣ በገፅታ፣ በቀለምና በሌላም ሰራቸው ከሌላው ከሚገን ኢትዮጵያ ህዝብ የሚለዩ አይደሉም። እንዲያውም መሰረታቸው እገው ነው። በመሆኑም ከአረቢያ አሊያም ከሆነ እቅራቢያዊ ክበብ የዘመተ ይሁዳዊ የሀይማኖት ግዛት አስፋፊ የተየራቸው መሆን አለባቸው። ከአረቢያ የመጣ ሰበኪ በሀል ያምራል፤ የኢትዮጵያ ጥንታዊ የንግድ ግንኙነት በዚያ በኩል የጠና ነበረና። ያሁኑ በሚናዊና መሀል አገር ሰውም ከአረቢያ የፈለሰ ነው ይባላል። በመሆኑም ሀይማኖታቸው እንጂ ደማቸውና አጥንታቸው ይሁዳዊ አይደለም፤ ፍፁም ኢትዮጵያዊ ነው። የተሸከመት ወኔም ይሁን ብሄራዊነት ሀበሻዊ ነው። ይህን አንዳንድ የኢትዮጵያ የጉባ ጠቢባን የተቀበት ጉዳይ ነው። እስራኤሉችም ይህችን ለማጣራት ከብዙ ኢትዮጵያዊ "ፕሮፌሰር" ደጅ ታይተዋል። የሀበሻው ጠቢብ ዶግም የጠልጊ እኔን ደፋ!.. በጠቢባን የተሰጠብን ትችት፤.. ጥቀግ ብለው የለየለት ይሆናል፤ እስሳ ያለ የጊዳ ጠጊግ! እንግዲያ በደባበይ ወጥቶ ትረካውን ባልሰማንስት? ፈላሻን እስራኤላዊ ማድረግ የሚቻለው ሀበሻዊ ወኔውን በመግደልና ወደእስራኤላዊ ወኔ እንዲቀየር በማድረግ ብቻ ነው ብለውልናል "ፕሮፌሰሮች"። ግና፤ የምንወጠውንና የምንተፋውን የወኔ ቅመም መቶጂ ምኒልኩን (መለኪያ) ግን አልተናገሩም። ማን ያውቃል?.. ይህ ያልሰማነው ይሆናል። በርግጥ ይህ የተያዘብን ጉዳይ ነው። በያንዳንዳችን ላይ የሚያዘረትን አገም የተረዳ እስከሁን አንድም አላየሁም። ከፎቅ የሚወድቁት እንዲቀሉኝ፤ ከምንም ወኔ የሌሉ ናቸው። ወዲበሽ የሚጠጋ ህጥቅ ይባል ይሆን? እንጂ! አገር እንተ ታውቅ። በኔ በኩል ግን "ይውጋህ ብሉ ይማርህ" አማረኛ ነው። ሸሰታ መንግስቱም ቢሆኑ ህዝቡን ተሰረቅሁ ቢሉ የጨቀ አይነታ ጨወታ ይችው ናት፤ ያልተሰወጡች ፈላሸ ሁሉ፤ ጁው ኢትዮጵያዊ፤ እምነት ግን እንዳገር የግል ነገር ነው ያሉት።

"ሌላማ እንዳይወሯረ የሚኒሰት ነገር፤ የሀይማኖት ነገር ማንነት ከርእዮተ አለም ጥራታቸው ጋር የሚያጣላቸው ይሆናል። ቢሆንም ገጥ የያዘና የተሸከፈ ንግግር ነውና ከራብኑት ግዛት አንጻር የማያሸማው የመንገ ሀተታ እንድደ የሚገለኝ አይሆንም. በለላው ከተከደንና የምርጫ ነገር ከተነሳ ማለቴ ነው።

«የዚህ ሁለተኛ ዘርፍ ከየመን ይሁዲዎያን የረገፉ ናቸው የሚለው ወገን ነው። ይህን ገጽ ሲያትቱት፤ ከኢትዮጵያውያን ጋር በመጋበት ገፅታቸው ተለወጠ ነው። የፀጉራቸው መከርደድ ዋና ምስክር ነው። የመናውያን በብራይስጥ ቋንቋ አረታቸውን ይዘው ተገኝተዋል። ኢትዮጵያውያን ግን ለምልክት የተገኘባቸው የመፅሀፍ ነገር የለም። ይህ ከተለያየ ምክንያት ሊሆን ይችላል እንደም በድንገት ወጥተው በዚያው ቀርተው፤ በኋላ ጠቢ. እንደንገድ ባለ ነገር የሀይማኖት ጊዝ ሳይዙ እንደወጡ በዚያው ተመችቷቸው ድንኳን ጥለው ለምደው አሊያም ያልተጠሩና ባንዳንዶቻችን (ቤተ-እስራኤል) እንደሚባለው ከክርስቲያኖች ጋር በተዋጉ ጊዜ መፅሐፋቸውን ተቀምተው ይሆናል። ገራም ነፈስ ቀኝ፤ ደግቸው የጠራ አይደለም ብለው ለግርዛት የዳረጉን የተንታኞች አፈታሪክ ነው። ሁሉንም በንድ የሚያያይዛቸው ደግሞ የመጠሪያ ስማችን መብዛት ነው። ከይላ፣ ቤተእስራኤል፣ ጠይብ፣ ቡዳ፣ ፈላሽ፣ ቅማሪ፣ ጉንደሬ ይህም ለብዙ ምርምር ዳርጉናል። በኔ በኩል አምስት አደረኩ። ከያንዳንዳችሁ ደግሞ ምን ያህል እንደሚወጣ ምን ይታወቃል? ግና አንድ ጊዜ ፋታ ስጡኝ፤ ኡሁ! ተታጠልኩ!» ብሉ ወሀውን ገፎ ሊጠጣ ሄደ። «እንጀራ ይወጣለት፤ ጨዋታውን እንቀልቅሉት ልቧኑም በወሀ ጥም ተንቀለቀለ፤. ኡሁ! ያስጠጣል። ንቢግ በቅምህ፣ ስንበት ታቅምህ ለኔም አምጣልኝ፤ እሱ ተታጥሉ እኔንም አታጠለኝ።» ብለው፤ ተበጀም ወሀ ጠየቀ፤

እያ ተበጀ እንደተነበዩት፤ እያንዳንዱን ነጥብ እየነካከና እየመዘኑ በበጉ ስላልጨረሰው፤ የብዙወቻችንን አእምሮ በመዘው። በሌላ በኩል ግን ይህን የዋረ የታሪክ ውዥምብር የመጨረሻ ለማየት የመጓጓት ሁኔታ በመጠቀ አከባቢ የተተነተነ ቢተነተን ውሀ ቢወቅጡት እምቦጭ እይነት ቢሆንም፤ በሸማግሌዎቹ ግን ይህ ስብሰባ የተሰፋ ጭብንጭል የሚሰጥ መስሉ መታየቱ ከፊታቸው መዘናት፤ ከመንደርደሪያው አቀራረብ የገዙትን ሀይል በመገምገም የተነበይሀባቸው ሁኔታ ነበር። እበበው የሱን ጠጥቶ ያያ ተበጀን ወሀ ይዘ ተመለሰ፤ «ጉበዝ፤ በሉ! በሰአት ከመቷጨት እንድንደርስ ሸማግሉች በቅንነና እየተራዳችሁ፤ ይህ ልክ ነው በዚህ ምክንያት፣ ያኛው ልክ አይደለም? በሌላ ምክንያት በማለት፣ በተጨማሪም ያልተነካ ማብራሪያና ታሪክ ካለ በማውጣት ለፀሀፊው ደግሞ እንዲመቸው. ከሁላችንም ችግር የሚቆርበት እሱ ነው። ይህን እውቀን በሀሳብ እሸክክፍ የሚራዳው የያንዳንዳችን ከንፈር በመሆኑ፤ ከንፈር አለታቀም የተናጋሪወች ይሆናል። እደራችሁን፤ መዝረክረክ እንዲታበዙና

የስብሰባ መሪነቱን እንዲታቀቨኩ፤ የስብሰባ ስነስራትን የሚያስከብረው ተሰታፊው ነው። እያንዳንድህ ከርእስ ውጭ እየወጣህ ብታተፈቅፍ የምስድህ እይሆንምና ባለስልጣን እንዲታማርሬ፤ ነገረስ፤ ተይዘ ያለው ጨዋታ ባለስልጣንንና ባለጊዜን የማግረር ነገር ነው» ብሉ፤ እበበው ቀልደኛ ቢጤ ነውና ተሰብሳቢውን አዘናው።

ተከስተ ቀጠይ ባለተራ ሆነ። «የተዘረዘረው አጅንዲ፤. እንደኔ ከሆነ. ስንክስር ቢሆንም አንድ ነው። ሰንቲም ሁለት ገጽ ቢኖረውም ዘርዘር አንድ ባሁሪ፣ አንድ አካል ነው። ልዩነቱ የገጽ ገፅታና ስእል ብቻ ነው፤ ሳንቲሙ የተሰራው ከብር ከሆነ ሁሉም ብር፤ መዳብም ከሆነ ሁሉም መዳብ፤ ቅይጥም ቅይጥ ነው። ግርዛትም ጠጣ፤ የመታብር በታ ተነስገን፤ መጀመሪያ ይሁዲወች ነን ወይስ አይደለንም? የሚለው ግልፅ መልስ ካገኘ ነገር ተጠቅልሉ ተከወነ ማለት ነው። እንዲያ ሲሆን ግን ብር፣ ግን ነሀስ እንደሆነ ይታወቃል። ከዚያ መልስ ለመድረስ ደግሞ ነጭን ባንድ በኩል፣ ፈላሽን በሌላ በኩል. ገራኝና ተገራኝን በየገጡ መጀመሪያ እንጥሮ ማየትና የየራሱን ጉድ ማውጣት ፍቱን መድሀኒት ነው። ላይ ለላይ መላጨት ግን ዙሮ መላጨትን ያስከትላል። የፍልሚያ ነገር የሚመጣው ከዚያ በኋላ ነው፤ ፍልሚያ በመጨረሻ ይታያል።» ሲል፤ ያያ ገዛኸኝ ፈት ልውጥ፣ አይናቸው ፍጥጥ እንዳለ አቿረጡት።

«በወብ አይነት ሲተረክ ውሉ ያሁኑ አይነት ጨዋታ ግን ጉዳና የሚያስብረን ሳይሆን አልቀረም፤ የግርዛት ዜና በገጡ ሲነበብ መስሉኝ ወደሌላ ሁሉ መድረስ የሚቻለው!» ሲሉ እለበል አጠቀና መድረክ መሪውን እየተመለከተ እጁን አወጣ። ንርምርምታው ስለበዛ ፈታድ ሲሰጠው ጊዜ ፈጀበት። «እኔ በግርዛት በኩል ያለ ነገር ቀድሞ ለማናበብ እለሁ።» አለ ከተከስተ ጋር በጣም የሚዋደዱ መንታወች ነው የሚመስሉትና የጀመረውን አቿርጦ በዚያው ላይ ከንፈሩን እያሻራመጠና ሰባ ባቅ አጠቀ ቅንሽ ሊያበሸተው ሸተ። ሲሉቻችን ባላለምነው ጉዳና የመናገር እድል ከተከስተ እና ወደእለበል ተሸገረ። ተከስተም ዝም አለ። እለበል የገዛኸኝን ቅእንዝት ግጠትና ፍርሀት ተጠቅሞ ገና ለገና ከመንደርደሪያው ላይ እንዳለ አስቀረበት።

እለበል፤ የድምፅ ቅኝቱና ቃል አጣጣሉ አድማጭ ይስበስታል፤ የቅንነና ዘይቤው፣ ነገር ማታረንና በንዱ መሀል ሌላ የተጣደበትን ቅኩስ ነገር በመደርጉስ ከያ ተበጀ ይልቃል። የሚያታርነውን ሁኔታ የሚያስብሰው በሚሰራው ቀልድና

ከፍትራዊ ስድብ ጋር በማጣጣም ነው። በዚህ ስጦታው ሰማን ከሚሉት ይልቅ እንስማው የሚሉ ያደላሉ። የወንዳወንድነት ወኔ ሞልቶናል የሚሉት ግን አይወዱትም፤ በለከፋቸው ቀጥር ቤት እጫዋች የሚል ትዕል ሰም አልፏልፎ ከሚያስቅባቸው ቀልድ ለመዳን የሚጠቀሙበት ማስፈራሪያ ነው። ግን በጤና ባላንጣነት የሚታያዩት ጥቂት ናቸው፤ በተደማጭነቱ ብዙ ሊያቆሽሽቸው እንደሚችል ያውቃሉና። ይሆን ባሁኑ ለዚህ ጊዜ የተመኙሁት አልነበረም። ቧልቱን የመፍራት ባይሆን፤ እንደበተቃሉ ለስለስ በመሆኑ በሰዎች ላይ እንቅልፍ እንዳይለስድባቸው በመፍራቴ እንጂ። ቢሆንም ተራውን የሰጠው ሊቀመንበሩ ነውና የያዘውን ያንገት ላይ መሀረብ (ሻርፍ) ከፍንጁ ላይ እየጠማጠመና እየፈታ ተጫወተበት፤ አፉን አጣምሞ አይኑ ወደሰማይ ተከፍቶ፤ «ያሰሉኝን የሰው ተራ ተሸምቼ፤ ልናገረው ያሰብኩት በነነብኝ፤ በንዱ ጀምሬ እየቶየ ይፈስልኝ እንደሁ ልሞክረው፤ እንዴ ገብቾ የለ፤ መውጫ የለኝም! መልከም… በመጀመሪያ በጥያቄ እንየው፤ እዝህ ካለነው፤ ብልት ለምላጭ ያልሰጠ ስንት ይሆናል?» ብሎ፤ እንገቱን ደፋ አድርጎ በዚያው በመሀረቡ በተጠነጠነው ከንዱ ጫፍ የታሰረውን ሊቡና መሀል ጠቅን አጫፍሮ ከፀጉሬ ስጦ እንደሚደ ተጠቀመበት። እንደገና ቀና እንደማለት ብሎ እኪሸሚ ልጃገረድ ታየውን አይነት ወደተብጀ አትኩሮ ፈቀዳቸው። ዝግ አድርጎ መልሰ፤ «እየዋ ተብጄ በናንተ ግድም ሰው ሁሉ ከግርዛት በደህና አምልጧል?» ሲል ተብጀ በተደናበረ ፊታቸው፤ «አንተ ደህ ድምባዝም! ደህ ማጋጣ ምን ይላል? እንደሱ እየተጉተትኩ የገባሁ መስለው? ይህ አይነት ጥያቄ በኔ እንዴት ተነሳ፤ "አላዋቂ ሳሚ ንፍጥ ይለቀልቃል" ይላል ፊቱ የተበላሸበት ሰው። አንተ አንተ ልጅ ሀሳብ የሚወድቅልህ አልመሰለኝም፤ በጣም ተቸግረሃል።» አሉ። ዘመዳቸው ነውና ከልክ ያለፈ ዘለፋት፤ እሱም የባሰገውና የተዘናው አይቶ ይሆናልና እንዴት ሊጠቀምባቸው እንደከጀለ እንቶቅልሽ ሆነብን። ንግግራቸውን በፈገግታ ካስከሳ በሂላ ቀልደኛ ፊቱን ልጦ፤ እንደገና መልሰ ዘና አደረገውና የሞተውን ድምፁን የበለጠ ገደለው፤

«እየዋ! ካልተገረዝክ መፈክርህ በጣም የተገባ ነው። የድልአንጂ የጥቃት ፈከራ አላደረክም። የጥቃት ፈከራን ለመጠናት የሚያደርጉ ቢኖሩም ሲያምርባቸው አላየንም። በኔ በኩል ደግሞ መጠየቂ የልክ ነው። ነገር ይብራራ ተብሎ ነውና የተቀመጥነው፤ መብራራት ከጥያቄም ይመጣል። እንተን ለጥያቄ ማስቀደሚ ደግሞ ስለምዝናብህ ነው። የግርዛት ጥያቄ መልስ ከዚህ ቤት ይገኛል። እያንዳንድህ የተገረዝኩ በምን አይነት መንገድ

ነው? ብለህ ብትጠይቅና ጠልተህ ብታይ የምታገኘው መልስ የበጉ መደረሽ የለውም። እናም የዚህ ጥያቄየ መልስ በቅርብ ከተገኘ ይህ ንዝናዝ ሌሊት ሳያልቅ እንተኛለን፤ እለዚያ ግን ተቀምጠህ፤ ወለግ እንደለበስክ፤ ወለግውን እንተ ሳትከሳው እሱ ከልቶህ በመሀይ ጊዜ ሌላ ወለግ ትገባለህ። በመሀይ ከተኙ ምንጊዜም ወለግ ነው። ከዚህ በተረፈ ግን ከንግግሬ የተነሳ የተከፋ ቢኖር ይቅርታ፤ እጅ እነሳሁ!

«የግርዛት ታሪክ የጀመረው ጥንት ነው፤ ገና ለገና ፈላሽ ወደሰራኤል ሊሰብ ልጊም ሲበጅ፤ ነገር መበከት ሲጀምር፤ ገና ከገበታው ላይ እንዳለና ከሸንኩራው ላይ ሳይወድቅ ነበር የመበጫ ምላጭ የተሳለብን። ክርግ እንግዲያ ከምኑ ላይ ሊያወሉብን? ጥንት፤ ገና በስምንት ቀን የተቆመጠ ብልትዛ መሰእንኪ እስክርባ እሙቱ ያሳደረገው ነገር! መበጣቱን የተሰገመልን፤ ጋንጃ እንዳያዘው በሬ እኛእንኪ የታመመ ደም ያለብን አይመስለኝም፤ እንዳሉት መጥቶር የደም መበላሸት ካልሆነ። የደም ግቢረን የተፈራረመልን የራሳችን የፓለቲካ ሰዎች ናቸው። በሀበሻ ታሪክ የመጀመሪያ አድርባዮች! ሀገብ በጀምላ ለማፕረድ የደም ግብር ያዘጋጁልን ወንድሞቻችን! በቋንቋ ታጠፍን እንዳደሉ የፖለቲካን የቋንቋ ገመድ ወጫሊ ላይ የበደለ እገር ላይ ነው የተወሰደን። ምን ያደርጋል! ሲባላሹ ደግሞ ገዋ የያዙ መበላሸት ወብ ነው። የነዚህ ምሁራን ግን በግልጥ ለወበጠ እጅ የጤና ያወቀህ ግዘው ሰምምንት ፈርግ ነው። እንዲያው ፈረንጅ እገር ሲባል ብርቅ የመሰላቸውና ለመምጣት የቿመጡ። የፈላሽ ወደየረሰሌም መምጣትግ እንግዲያ በሰምምንት ሳይሆን በፈቃዱ፤ በሰው ፍላጐት ሳይሆን የእግዚር ቃል ሲደርስ እንደሚሆን አውቀነው የዋርነው ጉዳይ ነው። የኛ ሰዎች ግን ከዚህ ወረዱ። በትንቢት በኩል፤ ጊዜው ባለመድረሱ፤ የሱዳንና የግብፕ በረሀ ገርግሯቸው የተመለሱ አባቶቻችን ብዙ ናቸው። እነዚያ ታዲያ የደም ግብር ለመክፈል የተሰገመትን ወል አልሰማንም። ወደጣቢያ መልስ ያደረጉት የመጣፊ ትእንቢት ባለመድረሱ እንደሆነ ሁሉም ያውቃል። ሀሰት ብትሉ ነገር ጠቅልሉ ይበላሻል።

«የምናገረው ነገር ሁሉ የፈጠራ አይደለም። ዘመድ የሚነካብህ ሁሉ እፍጠህ እንዳታየኝ። የነጭ ሁለ-ነገሬ በመዝገብ ነውና፤ እሁን የመጣው ሰው ሁለተኛ ግርዛት ለምን ተብሉ! ሲል በመልስ የቀረበለት ታምር የመጣኸው ተገርዘህ ልትገባ ነው፤ ሸሞችህ የፈረመበት ወረቀት እለን ብለው ጉድ እየ። እከሌ ብየ ስም መጥራት እሁን ትንሽ ይግልዳል፤ ነገር ሲከር፤ የተፈራረመና

የማናውቀው ሹም ተብየ ሽወኪያ ተጨዋች ሁሉ መጋለጡ የማይቀር ነው። ይመጣል።...» እንዳለ፤ እያ ተብጆ ነገር ማጧያጧያስ ይወዳሉና፤ ሌላው የሚናገረውን ያዝ በለው ማለት በላቸው ላይም መዘዝ እንደሚያመጣ ማየት ዘበታቸው ነው።

«የሆነ ነገር ከሌ.. ብቻ ያልሆነ አትናገር እንጂ፤ የሆነውንማ አፈንዳው! ነገር ሲበላሽ ዝም ብለህ ታይ እንዴ፤ እዚህ የተቀመጥነው ነገርን በጥልቀት አይተን ከሆነ ማስሪያ ልንደርስ መስሎኝ?»

«ቅይማ አየሁ፤ መቸም በታየኝ ሁሉ እየመጣሁ ነው። ከላይ በጠቀስኩት ታሪክ መሰረት የስራኤል የሀይማኖት እመራር በሁለት ተከፈለ። ግማሽ መንግስት እንሱ ናቸው። የእሽክናዚው ዳኛ፤ የለም፤ ቢገረዙም ከመሰረታቸው ጥቁሮች ናቸው፤ ስለዚህም የጥቁር ይሁዲ ተስምቶም ሆነ ታይቶ አይታወቅም» በማለት አንድ ገጥ ሲይዝበን፤ የስፋራዲ ሰወችና የሀይማኖት መሪወች ደግሞ፤ «ፈላሾወች፤ ከስረ-መሰረት ይሁዲወች መሆናቸው በመፅሀፍ ቅዱስ ላይ ተጠቅሷል። መፅሀፈ-እሪት ላይ "ጦቢያ" በሚል የቦታ ስም የሚጠቀሳቸው እነሱን ነው በሚል ከኛ ጉን ሁነው በማልጥ ደግፈውናል። የሆቅ ነው፤ የኛ ሰው "ጡ"ን እንደ"ጦ" አንብቦ "ጦቢያ" ብሎት ነው። ሰፋራዲወች ታዲያ በዚሁ መግታቸው ገፍተው በሚዚር ቃልና በምደባው፤ ጦቢያ ከገር ሁሉ በዘጠነኛ መጠቀሷ በቂ ምስክር ነው። ይሆም ይሁዳውያን በምስራቅ አፍሪከም መዘራታቸውን ይጠቁማል። እኛም እናምንባቸዋለን አሉ። ይህ የስፋራዲወች የድጋፍና የፍቅር መግለጫ ነው። ግና ይህ እግዚር ማለት ይገርመኛል፤ ይሁዳውያንን የፈጠረ እግዚር ሌላውን ፍጥረት ሁሉ የፈጠረው አይደለም ይሆን? በጣም ነው የሚገርመኝ፤ ይሁዳዊ የሌለበት አገር በመፅሀፍ የማይጠቀስ ይሆን?... ግና ደግፈውናልና እግዚር ይባርካቸው። ከሌላው አተላ ቀቢያችንና ከሚያጋጁን እጅግ ይሻላሉ። ይህ የመፅሀፍ ጥቅስ በሰፋራዲወች ልብ ባይበል ኩስ እንደነካ እንጨት እንታይ ነበር።

«ከስ እንዲፈር ነው፤ ሀበሾች መፅሀፍ ቅዱስ በእብራይስጥ ይዘው አልተገኙም፤ ሰንና ወተት አቀላቅለው ይበላሉ፤ ገራዝቻቸው ሴቶች ናቸውና ሌላም ተጠቅሰብናል። እዚህ ላይ ብዙ የሚጠየቅ ነገር አለ። ሰንቶቹ ናቸው እብራይስጥ ሲናገሪ የዋረት? በደንብ ሊጠቀሱ የሚችሉ የመናውያን ብቻ ናቸው። የመናውያንም በገቡበት ጊዜ የተገለባበጠሽ "እመድ በዱቄት ይለቃል" እንደሉ ይሁዲ አይደለቹሁም ተብለው ነበር። ጥቁር ሁነው በመገኘታቸው! የየመናውያንን ሰቃይ ሀንዶች ተኩ፤ የሀንዶችን እኛ ተካን። ይሆን ጅል ነገር ተሸክመው፤ በቻይና፣ በኬንያ፣ ናይጀሪያ...

እዚህም ይሁዳውያን አለን ባላለው ሁሉ.. ኧረንዲያውም ከአስኪሞዎች ሰፈርም.. ያንን፣ ያንን አገር በተራው ገፋፍተውና ከቤታቸው ምን አይነት የዘረኝነት ጊዜ እንደሚፈጠርበት ባይነግረ፤ እየጉተቱ ፤ እርፎ የተቀመጠውን ሁሉ እዳና ጭንቀት ይከቱታል። እለም ብልጥ ቢሆን ከኛ ተምሮ በዳነ። እንግዲያ ለራስ የማስብ ነገር ብታነሱ የሚያስርፈን እዱስ ነገድ ቢገኝ ለኛ እርዳታ ነበር፤ ሌሎች በኛ እንዲረፉት።

«ሰጋና ወተት አቀላቅለው ይበላሉ መባላችን የጉድ ነው። ሀበሻ ቢታማ በእሰር ወሆና በጭንጫ አጠባበጡ ነው። እኛ ሰናወቅ በወተት የሚታማ ድመት ነው።.. አቀላቅለንም እንብላ፤ ይሁን፤ ከጊሽና ብቅል ጋር ነውና የምንጥረው የሚጎረብጠንን የሳም -ልጅ ዘር እሰርወሀው እመድ ያደርገዋል፤ ሆድ አይጎጥጥም። ብቅልና ጊሽ ሰጋና ወተትን ማበራየት ይቅርና የብረትና የገል ሽንኩራ ሹሀላ ሁዋ ይበላል። የሰጋና ወተትን መለያየት ከሆድ ባሀር ላይ ስለማይጠጣም አይደል? ሰጋ በልቶ አንድ ሰአት መጠበቅና ወተት ማስከተል! ሌላ ምን ትርጉም አለው? በሴት ይገረዛሉ መባላችንም የድድብና ነው፤ በጦቢያ ከወንድ ልብ የቤት ልብ ይራራል። በብልሀትና በምላጭ እያያዙ፤ ከልጅ በመታረብ ሴቶችን ያሚወዳደር ፍጥረት አይገኝም። ቢከፋም ከልክ ያለፈ ችሎወና ቢመራቸው ነው። ይህ እንደተጨበጭ የማል ተመክሯችን መታየት አለበት፤ ወንድ ጨካኝ ነው ብለሀል ተብየ እንዳልከሰስ፤ እያወቅበትም፤ የበሰውን እጊጉል በታ ላይ ይሸነትፈውና ለሞት ስለሚያበታ ይመስለኛል! በራሱ ውን ቂስ ቀጥ ይሰጣል፤ ሴት ምላጭ ትጥባለች፤ ይህ ታዲያ ምን ስሁተት ሁዋ ሊታይ ይችላል? እዚህ ውስጥ ከተቀመጣችሁት ሰንት ሰው ነው ጨክኖ ምላጭ ከብልት ላይ መጣል የሚችል? እገር ይሆን የመከራከሪያ ነጥብ አንድ ብለህ ሰጣ።

«ሌላው የመገኘት አይነት በየዘመኑ የተነሳ ቂላቸው ሁሉ ያነሳው የቃልሀግ ተብሉ ነገር አይገባኝም። በርግጥ እንደዚህ ያለ ቃለ-ሀግ የሚባል የለንም ብንል ምን ይመጣል! ወደፊትም ከነሱ ጋር ስምምነት ብንደርስ አይጥመንም። የኛው ቂስ በስክረና ሞቅታ በዘረ ጊዜ ሁሉ የእሪትን መሪና ነባር ሀግ ሳያበላሸው ስለቀረ ነው ? ባይነታው እንደነበረ ይዘን በመገኘታችን ነው? ተበላሽተው ያገኘናቸውስ እነሱን! ይሆን መበላሸት ለመሸፈን ያለ የሌለ ጉልበታቸውን ተጠቀሙብን። ይሆን-ይሆን እዚክልካቸው በደንብ መንገር ያስፈልጋል። ራዲዮኑ፣ ተሌቪዥኑ፤ ጋዜጣው የነሱ በመሆኑ እሳማዘን ብሏልና በደንብ ትግል መደረግ አለበት።

«ሌላ የሚታየኝ ነጥብ ደግሞ ጥቁር ናችሁ የሚለው ጉዳይ

ነው። ይህ ከቀለም-ቀለም ንዝቶ፤ ለዛና ውበት ያልፈጠረበት ሽሉ-ተማሰል ገላ ሁሉ አሰቶናል። ንገረኝ! የትኛው ሀበሻ ነው በየቀኑ አጓዛ እየጠቀለለ ከሚጣበስ አሸዋ ላይ ከጠሀይ ላይ ሲቀቀል የሚውል? እኛ ነን ወቅያዋስ ዳርቻ ላይ እርቃነሰጋችን ስንቀቀል የምንውል? የሙገት አይነት ከሆነ፤ የሰው ገላ እንዲያ ከመጥሀፍ በሌለ ቅጥ ሲያራክስና ሲያስመርቅ የሚውል ሀበሻ ነው? እንዲያ ባለመሆናችን ስድብ በዝቶብን እራቁትን ለመታየት የቤቴ ልጆች በልምምድና ወርቅ በመቀየር መከራ በልተዋል። በየደቂቃው ወንድም አለም ና እቴቴ እየኝ፤ እንዴት እመስለሁ በመባል ስታመስ ነው የምውል። ከጠሀዩ ጠበሰ ሲመለሱ የጠንዛና ድመት ከርቶ የተወው የሞተ-በፊታዴ ገብት ነው የሚመስሉት። የሰው ልጅ ገላ እንዲያ በጤና ጊዜ ሲቀረፋ ማየት ይገርማል። ባለመጥቆራቸውና በታችነት ሰሚታቸውን አገር እንዳይበሳበቸው እስቀድሞ በር የመዝጋት ነው። ፈረንጆች በመሳና በዘዴ ነው የሚዋረት፤ የሚፈታተናቸውን ነገር ዘወር ባለ መንገድ ሲያደርጉ ተወዳዳሪ የላቸውም። ጠላነው የሚሉት ነገር በጣም የሚወዱትም ነው። ጠላን ማለታቸው ሌላው ኩራት እንዳይሰማው ማቻቻያ ነው። በተፈጥሮው እንደኔ የተቀባውን መጥላት፤ መልስ ቀለሜን ለማንሳት በሰተ-ገሞራ ጠሀይ መቀቀል.. ባያውቁት ነው እንጂ ከጠሀይ ይልቅ ነፋስ ያጠቁራል። ጠሀይ፣ የውስጥ እሸቱን ማውጫ መሆኑን ሲቀቀሉ ውለው ሲመለሱ ከሚገፈፈው ገላቸው የምረዳው እኔ ነኝ። እብብም ገላውን የሚያወልቀው በበጋእንጂ በክረምት አይደለም። ያጠቆረን ነፋስእንጂ ጠሀይ አይደለም። እንዷሉት ግብጥ በበረሀ ብርታት አልጠቆረም። ታዲያ ባውቶቡሱ፣ በሚዲያውም ሁሉ የዚህ ልዩነት ነገር ሲታየኝ ቶዲ ቀለሜን ትክ ብየ እየውና የጣቢያ ንፋስ ውሰህ ግቢ፣ ተመስገን ብየ ሳምሳም ነው የማደርገው፤ ከራሲ ቀለም ላይ ያቅራራ ፍቅር ተባፍሮብኝ ያርፋል፤ ፍቅረንም የሚያሲዙኝ እነሱ ናቸው! በሞቴ፣ እንደኔ ያለ እብደት እናንተንም ይስርቃችሁ ሄል ይሆን? እያስያችሁ ባሙት፤ ብዙ ሰው ታናድዳላችሁ።

«ግፋ፤ ቀጥል! ካላችሁ "መታፈር በክንፈር" ይሏልና ሌላውን አለማክበር ራሰም አለመከበር ነው። የመበላለጥ፣ አንደኛውን አንደኛው የሚያጠጥለው፣ ነጭ ጥቁርን ይሁዳዊ አይደለሁም የሚለው ከሆነ፤ ስለቶን እምበሰብሰ በመመልከት እናቴን የሚያክል የሰው ዘር የለም። ስለሆነም አደባባይ ይዢት እወጣና ተያይዘን ገደል እንገባለን። እስራኤልም እስራኤል አትሆንም። ወኔና ወንድነት ከሆነ ዳግም አብሮን የሚኖር፤ እራሳቸው ያስለጠኑን ነገር ነውና የሚጨንቀን አይደለም። በመጨረሻ ግን

ሀሞትና "እታ" እንዳንጠለጠለ ይታያል። እለምን ገዘሁ ያለ ነጭ ሁሉ ይታዘበው፤ መዋደቂያው ባይታወቅና ባይነገርለት ያሞራ ራት ሁኖ የቀረው ስለቶ ዘመድ ሁሉ ያውቀዋል። የነጭ መከራራትግ እሁንስ መች አለቀና! ደቡብ አፍሪቃ ላይ የሚሆነውን ማየት ይበቃ የል! ቅሌታቸውና ከብትነታቸው ያየለ ነውና የመጨረሻ ውርደት የሚቀበሉት እዚያ ይሆናል። አንዳንድ ንጹቴን አትፍረደበት፤ ምነው ማለት አያቴንና ወንድሙን በገድ ተን እንበለ-ተባሪ ያስቀራቸው ጥልያን ነው።

የሆነ ሁኖ የመከራራት ነገር ሲነሳ በጣም ይመጣብኛል፤ የትኛውን የሀይማኖት ምግባረኛ ሊጠራልኝ ነው፤ እነሱ ስለሞዋቾ እኛ መዳረሻችን ባይታወቅ የቀረ የተባልነው? ዘጠና ታሪክ ይጠጣልን የተገባው?... ስለምን? ወይስ ዳዊት? የትኛቸው ናቸው በሀይማኖት ምግባር የሚጠየቁት? ከንጉሥ ሳባና ከገረዷ ላይ የደረሰው በደል በዘሬው ሀገ-መንግስት አይነት ቢሆን ያለውድ በመግለስና በባለጊነት ያስቅል ነበር። ሲተኛ በማይከደን አይኑ አጥብርብሮ አይደልእንዴ አይኑን ሲዞጋ ተኝቷል ብላ ተጠንቅቃ ውላ በውድቅት የተጫወተባት! ይህ ያለውድ ድፍረት አይደለም? እገር ምን ትላለህ? ንጉስ ዳዊትን በምግባር እንወስዳለን እንዳይሉ፤ እኝደሱ የቶመበት ሰው በታሪክ አልሰማሁም፤ ቅንዝረኝነቱ ወደፋሸሽትነት የለወጠው እሱን ብቻ ነው። የሰው ሚስት ተኝቶ ሰው ካስገደሉት በታሪክ የተመዘገበ የመጀመሪያ እሱ ነው። አቅም ቢያጥረው፤ እግዜርን ና! ወረድና ሰው በቶንጨራ ገደለ እርዳኝ ብሎ በገና የደረደረ፤ ብሉም ያለቀሰ ዳዊት። መፅሀፍ እንደያዘው እንፋረድ ከተባለ በመጨረሻ የተገዳደማት ቤት ፍቅር ልቡን ሲያጠዝተውና እንዳገቢያ ቅቤ ሲያቀልጠው፤ ባሏን፣ ታማኝ ወታደሯንና ግዛት አስጠቂውን የታወቀ ጦረኛ እናቱን አስብሉ አስገደለ... ዳሞ ለጨዋታ!

«በመሰማማት ረገድ የሆነ እንደሆነ ግን ሰው አይሰማ! ይሁዶች ስንባል እልም ያልንና የወጣልን እመንዝራዎች ነን፤ የሀይማኖትን ምግባር በፍተወስጋ በኩል አታንሱብን ብለን እንደምንባሌው ቴሎም ዝም፤ መጥሀፍም ዝም ብሉ ቀጭ ማለት ይሆናል። እለዚያ ግን የሚያራክሰኝን እኔም እኩል አራክሰውና በደልም እኩል ይሆናል። እንዴተጣፈው እግዜር ለዳዊት ሀይልን፣ ለሰለሞን ጥበብን መስጠቱ ልክ ከሆነ፣ በእሪቱ የተፃፈው የእመንዝራነት ማገጃ ወሸት ነው፤ በእግዜር ያልተጣፈ! ለተራው ሰው አታመንዝር፤ ለንጉሱንጉሱ ግን እንደሸው፤ ከእግዜር በታች በምድር የሆነ ቤት ሁሉ የሱ ይሁን ማለት ነዋ። በጦቢያ ሲሆን እኩሌን በድልልን ብለን ከመወለድ ይልቅ የበረታብንን፣ በልሆነ

ነገር የሚተያየንንና ምቀኛችንን ከቤት አወሰው፣ አብርደው፣ ልብ ስጠውእንጂ ገደለው፣ አጥፋልን አንልም። እኔ ጨዋታየን ይኸው ፈጀሁ! እናንተ ስትጫወቱና ያልታየኝ ደግሞ ሲታየኝ በነጻ አጠራቅሜ ወደመጨረሻው ሰዓት እንነሳ ይሆናል። መጀመሪያ ግን እያንዳንዱ የተያዘ-የተያዘውን ይጣል።» ብሎ ሲጋራን እንደገና ነካካው። ከሽማግሌዎች አካባቢ ጭንቀትና የፌት መታመስ ይታይ ጀመር። እርካታ እያ ተብጃን ብቻ አጠቃ። ሴት በማብዛት አጫፍሮ ቢደብደባቸውም የዘቸውን የቤት ዘራፊነት በፍፁም የነካ አላስመሰሉትም። ያለበል ዘረፋ የቀረትን ሽማግሌዎች የጠበጠበት ምክንያት ለዘመናት ሲወርድ-ሲዋረድ ታሪክ በቅድስናቸው የሚረገረግባቸውን፣ ስማቸው የብዙ ሀገናት መጠሪያ የሆኑትንና ቅኔ ከዜማ የተደረደለቻው ሰወች መንንተልና መሬክስ ገራ ስለጋባቸው ሳይሆን ይቀራል? አበባው ሁኔታው ፈር እየለቀቀ መሄዱን ቢረዳም፣ በዚህ ሁኔታ አለበልን ሊዳፈረው አልፈለገም። ጉምጉመ እያ ተብጃን ምችት ነሰቸው፣ የጀመረው ጨዋታ እንዲደሰናክል ስለሰጉ በፊታዳቸው ትችት ጀመረ።

«ወይይት አላቸሁት? ፍልስፍና፣ እውቀት፣.. በግልፕ የቶሉ ተማሪ ከተንጠለለ የጠረሀ ገንት ሳይ፣ ከለመለመ ያትክልት ስር መልከም ነፋሱን እየማገ ያወረደው የምርምር ዘረፋ ነው። የፌተኛውን ተናጋሪ ከሂለኛው ማመዘን እታተኝ። አለበል ፈዘኛ ይመስለኝ ነበር። አሁን ይዞት ያለው ማጣናትና ዘይቤ አቅሊን በጣም ነካው፣ ጨዋታውን አቶቆልመመት። በወረቀት የሚቀርብ መገት ነው። ጥንትም የጦቢያ ልጅ በተፈጥሮው አዋቂና ነገር በላች ነበረ፣ ነክተውት ቀርቶ እንዲያው ያወርዳል፣ ያን የነበረ ባሀሪ ከዚህ ቤት አገኘሁት፣ የታየውን እስኪወርስ ጊዜ ስጠው» ሲሉ አለበል ይሀን ቀዳዳ ተጠቀመበት። «የሚቸን ሰው ያቀበበር መገት ያመጣው አለመገሪዛቸው ነው። እንደቀበረ የተሰማመበት ስራ መጋለጥ አለበት.. በለም የተነገረላቸውንና የተነገረባቸውን የዘረኝነት ተቃውሞ ያገነዋል ከሚል የተነደፈ መሆኑን አላጠሁትም። በተጨማሪ፣ ፈላሽ አለመቅበረ መዘዝና እመዕ ይፈጥራል፣ የቀረንና ያልገረዘነው የፈላሽ ቁጥር በጣም እነስተኛ ነው፣ ቢንጫጫ ቷጫ አይከፍትም፣ ሁሉም እንደተገረዙ ቁጥር የማለት ተንኮልም ነው። ይሀን እኛም ጠርጥረናል። ያቀበበር ወሰኔ ለኔ ላለበል ቢሰጥ የሚቸ ሰው እስክረን ከዚያ የነጭ እፅም ጋር አይታጉርም ነበር።»

ሲጀመር ጀምሮ አለበል ላያ ተበበል የተመቻቸው ተቻ አይደለም። በመንደርደሪያ የሚሰጠው የነገር ገርፊያ የወደፊት ንግግሬ ጭማቂ በመሆኑ እያስወረፈ አስቸገራቸው፣ ስለሆነም፣ ከንዳንድ ጊዜ በቀር በማያስስቱት ተሸሽጊ ባሀሪያቸው ታጅበው አለበልን ማየት አታታታቸው፣ የሽከረና የጉረና ድምፅ ረታቸው፣ ሊያለበልሉ ቢያስሉም እሽ አላላቸውም። በዚያው የሽከረ ድምፃቸው፣ «ልጅ አለበል እንዴን ስትሽፍን በሌላ በኩል የታቀት ቀዳዳ እያወጣሀ ተቸገርን። እኛም ብንሆን "ጉይ" ከመታበሩችን አናስገባም። ሚቹ እዚያ መቀበሪቸው ተገቢ ነው። የኛም ደንብ ስለሆነ እቡ-አል (ይሁዳ) ያልሆነ እንተብርም ማለታቸውስ የንፅሀና ወደመታብር ወራጆችን የማጣዳት ነገር ነው.. በታውን የማስከበር። ታዲያ ያሁኑ ጨዋታሀ ወደደጅ አይወጣ። አለዚያ ነጮች ተቀብለው ይቶለመሙትና ሂላ ለማታናት ቅገሉ በጣም ሀያል ይሆናል» ሲሉ፣ አድምጧቸው ብሉም ቅጉ-ያጣ ፈገግታ ከለተመን በ ሂላ ቀጠለ፣

«የሀበሻ ብቻ መታብር ተከልሉና ተብጆቶ፣ እኛም ከመታብሩችን ሰባቶ አናስገባም ብንል ንፅሀናው የበለጠ አይሆንም ያለወት ግን አለ? በግዚር ፈታድ የሞተን ማንኛውንም ሰው ፀሉት አድርሰን በመታብር መኪያችን እስጠግተን መቅበር፣ ፈላሽ ባለመሆኑ የማጥለላቅና መታብር እንዲያራክስ የማሰብ ሳይሆን ሌላ የታረመ ምርምር የያዘ ጀርባ አለው። ያ ማለት በቁሙ ባለ ያመነበትን ለመጠበቅና በድኑን እንዲፈልስ (ፈላሽ እንዲሆን) ላለማድረግ ነው። እኛ ግን ከዘር እስከዘራዘርታችን ይሁዲወች ነን እያልን ዋረንእቶ ነው ነጭ እየረበሰም ላይ መታብር ያቶሽሹ ያለን። እያ ተበበል ጨዋታየን በደንብ አላዩትም፣ የጦቢያን የቀብር ትድረቶም የታሪክ ጀርባ ስተው አይተውታል።.. እያ ተበበል አይፍረ፣ 'ሀቅን ተናገሮ ከመሸበቅ ግደር እያስነውርም።» ሲል ተበበል ለማብራሪያቸው ተተኩ። «እንዲያ ስትልግ ልዩነት ቀጠለ፣ ባበሾች በኩል በረታ ማለት አይደል? ልዩነት ይጥፋ ከሚል ጨዋታ ላይ መስሉኝ የተቀመጥነው! ምን ትላለሀ ልጅ አለበል?» ሲሉ ልሳናቸው የተጠራጠረ መስሉ በጣም ተሰባሰበ።

«ሰው፣ እያ ተበበል! በዚህ አገር ስላንድነት ከሰበክ ይልቅ ስለልዩነት የሰበከና ልዩ መሆንን የወደደ ሰው አንድነትን ይፈጥራል ተብሎ ይገመታል። ልዩ መሆን የያንዳንዱ ሰው ሀልም ነው። ከፈረንጆች ጋር በንድስይ መዋር ከተፈለገ ወገዱ፣ እምቢ፣ አትቅረቡን ማለት እንዲቀርቡን ያደርጋል። እበክቻሁ ማለትን አይወዱትም። ይሀ በማንኛውም ወቅት የታጠቸው ሀመም ነው፣ ቀላል ምሳሌ ቢፈልጉ፣ በጢሮው ሂደው አይተው ከሆነ፣

ከለመንና ከተሰማመጠ ይልቅ የሙኾ፡ ጠረ ፤ውን ከጉዳይ ፈጣሚው ሰራተኛ ላይ የገለበጠና የተሰደበ የልቡን አድርሶ ቤቱን ይገባል። እንዲያ ያለው ተጋሬ ትልቅ ምስጋና ከጀርባው ይነገርለታል፤ ይከበራልም። የተመታችው ባለሙያ ሰራተኛ ጠረጴዛውን በገለበጠ በሰምንቱ ሲሄድ አምበሳው! እንኳን ደህና መጣህ! ብሎ ብዙ እዲ የሚከሳ ጉልበታም የገንዘብ ቀሊዱን (ቸክ) ነው አኩርታ የምቅስጠው። ከዚህ አገር መኖር የፈለገ ወንድ፡ ጉብዝ መባል አለበት። ጉልበትና ተጋሬነት ትልቅ መመሪያ ነው። ከትሁትነት ይልቅ ሀይል በጃእያ ይኑር! በጅ የሚለያት ከሆነ ይሞክረ፤ እውነቱን ካልሆነ አለበል ምን ብሉኝ ነበር ብሎ ው ባደባበይ ይመኝ፤ እፍረ ከቤት አልወልም።

«በተሰራው እለም ነጭ የፈለገውን ወንጀል እንዲሰራ፤ ጥቁር ግን ነጭ ሌላውን ለመገየድ የሰራው ትእግስትና ምግባር የመማሪያ ት/ቤት እንዲሆን እግዜር መደብታል ያለያት አለ እንዴ እያ ተባባል? ያም ሆኖ የሰረትን ምግባር የሚያከብረት ቢሆን እንታማ ነበር፤ ምግባሪን ያስከብረታል እንጂ አያከብረትም። እነሱ በፈጠረት ዝባዝንኪ እኛ እየተተራመስን ለራስ መመለሜና ያለድሜያችን መሸበቻ እየሆነ ደየነን!.. እሰቡት፤ ከዚህ አገር ከደረሳችሁ ሰንት እንደነጣችሁ!.. ሽበት በሽበት። ይልቅ የታየኝን ልወርስ፤ በተራችሁ ስትናገረ እኔም ዝም እላለሁ! አታደናቅፉኝ።

«የጣቢያና (አለበል "ጣቢያ" የሚለው እንዳንዴ እንደቀልድ፣ ሌላ ጊዜ ደግሞ ከገጠሬወቹ ጋር ለመመሳሰል ካልሆነ "ለ"ንና "ፐ"ን የማናበብ ችግር የለበትም) የሌላ ሌላው አገር ይሁዲ ልዩነት እንደህ እንደጀመርነው ተፈጠረ ተባለ። እረ ለመሆኑ እኛስ ጥቁር ሆነ፤ አሽከናዚው፣ ሰፋራዲው፣ ሞሮኮ-አልጀሪያው፤ ፈረንሰይ-ጣልያኑ፣ አሜሪካ-ካናዳው፣ ግብጡ-ቱርኩ፤ ሌላ ሌላውን ሁሉ ይሁዲ የሚያሰኘው ምልክት ምንድን ነው? የተገተረ አፍንጫቸው ነው ቅሉኝ ይሆን? በዚህ በኩልስ ቀትራራ አፍንጫ ይሁዳዊ ነው ከተባለ ሰንት ይሆናል ቀትራራ ተብየው? ሰንት ጉማዳ አፍንጫ ነው የምናየው። እዚህ ላይ፤ አፍንጫ እንሰናል የምትሉ ካላችሁ መስደቢ እንዳልሆነ ይታወቅ፤.. ሸክም የሚወድ ይኖር ይሆን? ነፋስ በየቦታው ሞልቷል፤ ከርቀት የሚያስኬድ ነገር የለም። ደግሞም የፕላስቲክ ቀዶ ጥገና የሚባል ዘመን አመጣሽ ስራ ተጀምሯል፤ አፍንጫችሁ ቢረዝም ያገር ሀኪም አክሳቢ ነው የምትሆኑ አይጠፋ!» ብሎ ሲዛበት ተከስተ የትችት ተራው በአለበል ያሳግበብ ማምታታት ተቀምቶ በሽቆ ነበረና እዚህ ላይ ሊለክፈው ያለ ሊለቀመንበሬ ፈታድ ተዘለለበት።

«ገምገ እፍ! እዚህ ላይ ጨዋታ አልወጣልህም፤ ደፍጣጣ አፍንጫወች ናቸው ስለለከኩ ያየናቸው፡ ማይክል ጃክሰን ረጅም አፍንጫ አልነበረውም፤.. ከስእሉ ላይ ማየት ነው!» አለው ሁለቱን ክንደቹን ከተራጠጡት ጉልበቶቹ ላይ አስደግፎና ጀሮወቹን በመዳፎቹ ደግፎ ተመልካችን በሚያዘና ሁኔታ ተስሎ። አለበል በመልስ፤ «አንተ ያልከውም ይሆናል፤ ብዙ የረዘመም አጥሯል፤ ወብ አድርገህ እንብዘበ!.. ወራንታ እፍ! ቢጠግኑስ ያንተን አፍ የሚጠግኑበት መሳ በሰረ፤ ሁሉ ሲያዳምጠኝ ያንተው ዘሉ መግባት የምን ነው? አሁን ያለሀበት ተጠፋኝ። » ብሎ ቤቱን አስቆ ቢወጣለት ወደጨዋታው ተመለሰ።

«እኔ ሳውቅ በ"ቶራ" እምናለሁ ያለ ሁሉ ይሁዳዊ ነው። ከዚህ ውጭ ግን የቀለም አቀባብ ሀይማኖት ከሆነ መላው አፍሪካ በሙሉ ተበድሏል. መቸም ሀይማኖት በመበደር የተበደለ ህዝብ ነውና። የደቡብ አፍሪካው ደገዞሞስ ቱቱ ከፈረንጅ የተቀበሉትን ነጭ ማቅ አውልቀው ልጣቸውን ለብሰው ብረት ቢታጠቁ ኑረቸው በጣም የቀና ይሆን ነበር፤.. እንደኔ ቢሆን ማስቴ ነው፤ እነቸውማ እንግዲያ አንዴ እንደቀና የትደሰት ፈረስ ተይዘዋል። ትክክል ሀይማኖት ማለት ማውለቅ ብቻ ነበረ. የእኔ ምርጫ። ምነው ማለት፣ ከቅድሙ እያት ይቅርና ካያታቸው ያልደረሰ ትርስና ብሉም ያሳወቁት እግዚሀር አደከንናቸውም ብየ በማሰብ አይነት አማረኛ ነው። ተሰስተሀል የሚል እግዚሀር ከመጣ ደግሞ፤ የቀለምን ነገር አስወግድ፤ ይህ ሀሳብ የማደበጅ ከሆነ ደግሞ ቀስተ ደመናውን ከሰራሀበት ቀለም ሁሉ አንስተህ አረንጓዴ ሰው፣ ሰማያዊ ሰው፣ እያለን ተብሉ ይጠየቅ ነበር፤ በዚህ ካልተስማማ ደግሞ ሌላ ድርድር ይሆንና እለም እኩል ሆነች ማለት ነበር. ደቡብ አፍሪካ ላይ ያለም አንድነት ተመስርታ ቁጭ እግዜር ቢወርድ።»

«አረንጓዴና ሰማያዊ ሰው ቢታከል ዘረኝነት ይጠፋል ያለህ አለ እንዴ? ጨዋታ ዘዋሪ በትለኝ፤ እዚህም ላይ ጨዋታ ተበላሸብህ፤ የምንሰማህ አይነትም አልሆንክ አሊው፤ የፈለሽን ታሪክ ብታወራ ይሻልሀል፤ ይኸ ከውጭ የምትሰበው ዝባዝንኪ ቅራኔ ውስጥ የሚከትህ ነው።» አለ ተክስተ፤ አሁንም ከስነ-ስርአት ውጭ በመሆን አለበልን ሲያበጨው።

«ጨዋታ አልወጣልህም? እኔን ደፋ!.. ስማ!.. እግዜር የሁሉን ነገር ባህሪ ሲያበዛ የቀረው ነገር ቢኖር የሰውን የመልክ ቀለም ሲያድል እጁን ማጠጡ ብቻ ነው። ለዕጊረዳ ከሰጠው ያበበ ቀለም አይነትና ብዛት ሰውን ግን በሁለት ቀለም ብቻ ይደደይነዋል። የደጋውን የዕጊረዳ ቀለም ከቆላው ይቅርና ከወይና-

ዶጋው ላይ አታገኘውም።. ከሀይማኖቱ ብዛት የሚገኘውን ሰላም አትመለከተውም? ሁለቱ የሀይማኖት አይነት ቢታገር ከሌላኛው ጋር ሰላም! ቅብብላለሁ። የቶዲ ቀለም ግን ጠቆሮ መንጣት አሊያም ነጥቶ መጥቶር ብቻ ነው። የምታየው ነው፤ አንተ ነውን ቶሚፕ ስትለው እሱ "ኩሽ" ይልሀል። በጥቁርና ነጭ መሀል ብሜ ሰው አለ የምትል ከሆነ ደግሞ በሁለቱም የሚደየን ህይወት ነው፤ አንዱ "ድቅል" ሲለው ሌላው "ንፍፕ" ይለዋል። የብሜውም የራሱ የሆነ ኩራት ይኖረው ይሆናል. ካንዱ ቤት ሲለቀስ ከሌላውም ይለቀስልና። መቸስ በየቤቱ የማይታጣ የሰው አይነት የለም። እኔ እንዲያ ነው የሚታየኝ፤ ቢገባህ ይግባህ፤ ባይገባህ ደግሞ እንዳሻህ፤ እኔ ግን አረንጊዴ አሊያም ሰማያዊ ሰው ቢሰራና ባለው ላይ ቢታከል ብዙ የጠመንጃ ትግል ያስቀር ነበር። ይልቅ ጨዋታየን ልጨርስበት አታደናቅፈኝ።

«እምቢ፤ የሰው ዘር ማለት እኛ፤ ምንጊዜም ነጭ ብቻ ነው፤ ጥቁር፤ መጋዝ ሆኖ ነው የተፈጠረ ከሉ ክሀበሻ ጋር አልተዳደረም ማለት ነው። መነከከት ሲመጣ የኔም አመል ይሸምብኛል። ደግሞም ከሚዳ ተነስቶ አይደለም። "አባ ጉርጊሪ ዘንዶ ያወጣል" ይባላል- የዚህን ጉድጊድ ነገር ያነሳነውም ሆነ የቶፈርነው እኛ አይደለንም። የ"ሉሲን" ታሪክ ልንገራችሁ። "ሉሲ" ስል ግራ አይግባችሁ፤ በጣም ያሸከፈፈች፤ ያንድ ዘመን ጣቢያዊት ቤት ናት። ዝንጀሮነክነቷም አላት ይሏሉ። ዝንጀሮ መቸስ ሰው በዶር፣ በገደል ሳለ ያው ዝንጀሮ አይደል የነበረ. ታዲያ "ሉሲ" ያፅም ስም ነው፤ የሰው አጥንት። በሰይንስ የሰው ህይወት ተመራማሪ መረት ቶፈረወችና የቆረ አፅም ፈላጊወች ነጮች! የሰው መፈጠሪያ መጀመሪያ በታ አፍሪካ ብሉም ጣቢያ፤ በኬንያም ግድም ነው ማለት ጀምረዋል። ነገ ሲቶጫቸው የሚለውጡት ካልሆነ። የውሸት ነገርም አይደል፤ እስካሁን ድረስ፣ በሌላው አለም ከተገኘው የወደቀ አፅም ሁሉ የበለጠ እድሜ የቆረ፤ ያንዲት ሀበሻ ሴት ቅሪተ-አካል ነው። ከዚያ ያረጀ ግን ገና አልተደረሰበትም .. በዚያው ግድም ይገኝ ይሆናል። የሚገርመው ግን.. ቶፈረዋ ነጭ ናት ብያችሂለሁ። በመሆኗም፤ የተቆረደ የወልድ ቶሲና የቆረ አፅም ውታቢ አናግሯት እንደሆንም አልታወቀ፤ ያወጣችውን አጥንት ወደዘር.. አሊያም ድንገል ሁና መታ ከነበረችም ወይዘሪት አፅም፣ በቀጥታው አነጋገር ሲሆን ደግሞ እመት ጣቢያ ማለቷ ቀርቶ፤ የቶፈረዋ እናት ይሁን ያያቷ ስም እንደሆነ አልታወቀም.. መቸም "ሉሲ" ብላው አረፈች እፅሙን። ሀበሻ አኩርፎ "ሉሲን" ጥሉ ድንቅነሽ ማለት ሲጀምር ወደሌላ ዜማ ልትለውጠው ሞክራ ሳይሞክላት ቀረ። ግን ዙሮ-ዙሮ

ያው ከ"ሉሲ"ነት አልወጣም። ይህ ማለትም፤ እንዲህ አይነት ነኝ የማለት ነገር ከተነሳ ማለቴ ነው።.. በኩሌታም ይሁንበት፤ የሌፋቷ ዋጋ ይሁንና እንዲያ ብላ ትስይመው። ምነው? ማለት፣ እኔን ደስ አሰኝታኛለች፤ እሷ በታወጣው ኑሮ ሀበሻን አፅም አውጣ ብትለው ይቅበጭህ፤ ሲያስቀብረኝ ነው አፅም አውጣ የሚለኝ? ብሎህ ነበር የሚያርፈው፤ ሀበሻ የፈጠጠ አፅም ሲያይ መርጥ አሊያም መቅበር እንጂ፤ የተቀበረ አፅም ማውጣት ቅስፈት ነው።

«ታዲያ፤ እየረሳሁም በነዚህ አበጣሪወቻችን ግምት ሰው የተፈጠረው፣ በማይና መሬት መዘርጊያው ታል የወጣው እዚህ ነው ይሏሉ። እነሆ! የሰለሞን ቤተ-መንግስት እየተባለ፤ የተገነተረ ሆነ፤ አልቶ መብፍርት ዘመን የቆረ ታሪክ፤ «የእንክሊ መንደር እየተባለ በእስራ ሁለቱ የይሁዳ ነገድ የሚጠራው ነገር ሁሉ እንደ አፅም ያወጣልኝ። የመበሳለጥ ነገር ከተነሳ ጣቢያ የሁሉም ፍጥረት እምብርት አገር ናት ብየ የምመሀና አገርን ወገድ፤ መንጋ ተቆረደ ሁሉ ብየው ነው የማርፍ። ያልታሰበ ነገርም ገና የሚታሰብ ይሆናል። የመከበር ሲሆን ግን መኩራራት ደግሞ ብልግናችን ነው እንወደውም።» ብሎ ሳበቱ መንቸርፈፍ ሲጀምር እያ ተባባል አለቀቁትም፤ ይኸኔ ዘለው አልገቡም፤ ጣታቸውን በፈራ-ተባ እወጥተውና ፈታድ ከሊቀ መንበሩ ተቀብለው ነበር ከለበል የመገቱ መልስ የገቡት፤

«አንተ አሽክር፤ ከሁሉም የበረታህ ሆንክ፤ "የተቀመጠብትን መንበር እር እይለቀልቀም ይላል የተባበመ ሰው፤ በኔ በኩል ሁሉንም ነገር የምታጠፋው ነው የመሰለኝ። ነገርህ፤ ወደትንክስ እንጂ ወደመፍትሄ የሚያመራ አይመስልም። ገና ለገና ከንዳንድ ነጭ ዘንድ ነቀፌታ ደረሰብኝ ብለህ፤ ከተጧጧፈ የጥቁርና ነጭ የቀለም ጦርነት ውስጥ የምታስገባን ነህ። እንዲያ ያለ ሁኔታ ቢፈጠር ቀድሞ ላንተ ጠብ-መንጃ የሚሰጥ ሰው የታመመ ነው። ከእንዲያ ያለው ሁኔታ እግዜር አይገጥመንህ። የነቀፍከው ነገር ሁሉ የኛን ታሪክ ነው።. ጣቢያ ላንተ ምንህ ነው? የሰው መፈጠሪያው፤ አይንታው የእሬቱ ታል የወረደው እየረሳሁም አይደለም ቶለኝ? ይለብኛል።. በልና ጣቢያ በየትኛው አምባ ላይ የጥፈረቱ ነገር ተወራ? የትኛው የእሬት ታል ወደቀ? በልክ! መሊ የበከበትን ተራራ ግራው! ይህ አጉል መግት።»

«እያ ተባባል፤ አልገባያትም። እግዜር ፍጥረትን ለመጣል ምን ከመሬት አስወረደው? መሬትን ለመፍጠር ከሌላ ነገር ላይ መሆን አለበት፤ ያንን ነገር ደግሞ ገና በጥናት አልደረስንበትም፤ የማወራወት የጥናት ነገር ነው። ጤፍ ሲዘራ ከላይ፣ ከክንዱ

አጠነነ አልነበር፤ የሚታየኝ እንዲያ ነው፤ ደግሞም እሱ በሚል ነገር ተነስቶ ሳይሆን በሚታይና በሆነ ተመርኩዤ ነው። በመገት እንጢር ይዩት፤ ተራርቀን ተያየን መሰል ጋሽ ተበባል.. ነውር አይደል! የተጠራና የበለተሚስ ቂስ ልጅ እኮ ነኝ፤. ባልጌ ታየሁዋ እንዴ?» ብሉ በጣም ሸለጋቸው። ቢሆንም ይህ አይነት መቿቿም ይመጣብኛል ብሉ የገመት አልመሰለምና፤ በጣም ነበር የተደናበረው። በሁለቱ መሀከል እያ ተበጀ ተተኩ።

«ተባባል! ለምን ትቸኩላለህ? የምናጠራውን ሂሳ እናጠራዋለን፤ የተናገርነው ሁሉ ከወረቀት ላይ ይወድቃል ማለት አይደለም»

«በሱ እእምሮ ከዳረ፤ ከወረቀት ላይ ባይወድቅ ቲም ማለት ይህ አይደለም እንዴ ተበጀው?»

«አንተ ገዛኸኝ ተወእክ ነው የምልህ፤ ጨዋታ በጣም አከረርከ፤ በዚህ አገር፤ ሰው የታየውን መናገር ይችላል፤ በዚህስ አይቀየመትም፤ እንዲያውም ማናገር በጣም ይወዳሉ። ይልቅ ይህ ተማሪ ሁሉ የሚያንበለብለውን ታሪክና መገት ነገ ለኔ ብለህ አትሰማም ? ነገር የሚበላሽ ከሆነ ማወቅህ ውብ ይሆናል፤ ትጠቀምበታለህ፤ ሰላም ከወረደ ደግሞ ዝም እንዳልክ ከንተ ጋር ታስቀረዋለህ፤ እምነትና እምልክ የግል ነው ቢሉ አልሰማህም? አለበል ያመነውን ቢያምን ምን ገደደህ፤ ኩነኔ የሱ ይሆናል። የመገት ነገርን ዝም ብለህ እንደኔ አትቃርምም ይልቅ? አደባባይ ላይ ብዙ ጠሀይ ያልተመታህበትና ለክማሪ የብርሌ ጠላ ያህል ያልከፈልክበት የመገት ችሉትና የውቀት ነገር ስታገኝ ዝም ብለህ መሸመት ነው።»

«ጋሽ ተበጀ ምነው እያወቁ. ፤እምነት የግል አይደለም፣ እኛን የገድ መምሰል አለባችሁ» ከመባላችን የመጣ ብጥብጥ መስሉኝ እንደህ ያስቀመጠን! መንጋ-መንጋ ልጅ እምጥተንና ከዚህ በትንን፤ ገጭታ የሚያበቅል ነገር በኛ ሲብረታ ከጀል ነገር ይደርሳል ብየክ ነው.. ቀደም በተደረገው ጨዋታ ነሙች እየቀደሙ ጉድብ በማብጀት ወደር የሳቸውም መባሉ ከልቤ በጣም ተጥፏል። ጨዋታውማ እንግዲያ፤ የዝና መሆኑንም አላጣሁትም።»

«ለልጅ ወጣጭ አታስብ፤ በንግርት የመጣ ነውና ያመጣው አምላክ አይጥለውም።» ብሎ ተበጀ ለተባባል መልስ ሰጡ። ያለበል አስተያየት በዚህ አለቀ፤ የማደሽ ቡናና ሻሂ ሲባል፤ የመፀዳጃ ቤቱም ተራ ተጨማሪ ትእይንት ፈጠረ። የወጣት እሜሾች ጠብ ከበረንዳው ወደቤቱ ተትጉለጉለ። ቡና እደላው ትንሽ አላጋንና ለመቀጠል ተንጨበጨበ።

የመሸጋገሪያው ትንተና ሰጭ አሁንም እበባው ሆነ። «ጃግና ሰው፤ እያችሁ ወገን፤ ባለማዊ ሀይወቱ የተከበረ፣ የተጠራና መታፈሪያ ነው። ቢሞት ለቀሪው ትውልድ ቅርስ ጥሉ ነው የሚሄደው። ሞቶ ተመኝሀ አትበሉኝና. የሆነ ነው። ይህ ያየዋ እምሪ (ተስቶት እንጂ ሰውየው ታምሪ ነው ይባሉ የነበረት) ማለፍ ከቀም ነገር የሚያደርስን ይመስለኛል። መጨረሻውን ያብጀልንና በጣም እያነታታን ነው። ሳየዋም ቢሆን (ሟች ሰው) · ከመልክም ሹቱ፤ መልክም ሰም ይሏልና፤ ጥሬ ሀወልት ተከሉ ማለት ነው። ዘመድ አዝማድ፣ ወገን በሙሉ የማማከራብት እርምጃ ይሆናል። ከንጨት የተጠረበ ሀወልት ሳይሆን ከለት ተመልምሉ የወጣ ጥርብ ነው። እለም ካልጠፋ አይጠፋም፤ የረሀውን ጥርብ ሳልበሳ ብሉ ዝም ነው።

«አሁን ታዲያ ሰውን ሁሉ የምጠይቀው ጉዳይ፤ ችግር ማንሳት ብቻ ሳይሆን የዘርፍ መቿጠሪያ ማብጀት እንዳለብን ነው። እሊያ ከፈትከፈት አዝንተን የሸመነው እየተበተነ ሁሉ-ነገራችን እንዲያልክሰከስ። ወደመከርከሚያ እንድረስ።.. ዶክማችሁ መስል?» ብሉ እንደጨረሰ እያ ዘላለም በለተራ ሁነው ትንቀናውን ተቀበሉ። ያለበል የጨዋታ ግፊትና አለመጠቅለል እንደተባባል ገና እንደከነከናቸው. መሰለው ታዩን፤ በቡናና ሻሂው ወቅት በጣም ተረብሸ ቀልድ የተቀባቀለበት የቃል ልውውጥም ያደረጉት ከሱ ጋር ነበረና ከመተማመን ይልቅ አለመጥጥ አይሉባቸዋል።

«ለምን ደከማችሁ? ያበኝህል! ጊዜ የቆረጠው የመዋት (ጠበል) መንገደኛ የተወጨና ከተመደበ አገልግሉቱ ወጥቶ የተጣለ የቅል ሸንኩራ ይመስል ከዙሪያ ማንብ ስር ተቀምጠ የፈረንጅ ራስ ሰቶጥር ሰወልም አልደከመኝ። ያገሬ ልጅ ጨዋታ ሁሉ በጣም ርቶኝ ከርሞ.. ሊደክመኝ ይቅርና ብርቅ ሆነብኝ። የተያዘው ጨዋታ በጣም ታምር ነው። ከቃል የሚዘረፍም አልመሰለኝ፤ እንዲያው ከመጠፍ የሚነበብ እንጂ! ግብይ። በገጠ፣ በኔ በኩል ነገር አጠራ፣ ግልጥ እየሆነ ሄዷል። የገበረ ነገር- ከንግግር ያዘ ያደርገኛል፤ የምትሉትን ለመደገፍ ግን አንድ ምሳስ እሆናለሁና ወወት በናንተ ያምራል። ተባረኩ!» ብለው ሀተታቸው ቁምጥ አለ። ብዙ ሀተታ የሚሰጡ ነበር የመሰለን፤ ግና እሳቸው ድጋፋቸውን ሰጥተው እባ ሰማኸኝ ሊናገሩ ተተኩ።

«እንደሁም ያስ የለ! ሆኖም እያወቅ! ሰው ሁሉ በጨዋታ ትንታኔ ከኔ ምን ያህል ርቆ እንደሄደ ያየሁት ዛሬ ብቻ ነው፤ እገር ከጥሬ ገድ ላይ ነው የጣለኝ። ይልቅ፣ እስከሁን ያደርጋበት መዝገብ ይነበብ. የቀደመን በደንብ ቀርፆን የተረፈን እንደገጨምር . ከዚያ ወደፊት ይገፋል። በጣም ብዙ ቁም ነገር ወደቀና፤ ከላይ

ከላይ ስትሸመብኝ ከራሴ ውስጥ የያዝኩት ቅጡ ተጣፋብኝ፤ ብዙ ነገር እንዳገባ ግን ሲተራመስ ይሰማኛል።» ብለው የሳቸው ክዘላለሙ ያጠረ ሆነ። ይኸኔ፤ አይኔ ፈጠጠ። በንዴህ ያለ መንገድ ይመጡብኛል ብየ ያሰብኩት ሰው አልነበረም። የፈጠጠ አይኔ ቢፈጥም የምለቀቅ አለመሆኑን በደንብ ነበር የተረዳሁት፤ ሁሉም በጉጉት አየኝ። የወሸንገርኩትን እንብቤ ስጨርስ እያ ተበጆ አይናቸውን እንደጣሉብኝ ቀረ። የያዝኩትን ግን እንብቤ ጨርሻለሁ። ሌላ ሰው ሳይቀድመኝ፤

«ተቤ፤ የጤና! የተበለሸሸ ነገር ተገኘብኝ እንዴ?»

«በቃ?.. ያደርጋበት ይኸው ብቻ ሆነ?»

«ምን ቀረብኝ?»

«ምን ቀረ? ይለኛል? ምን ይቀርብኛል ብየሀለሁ? ስራም አልሰራሁ! ከልብሀ ከሆነ የምትጫወት፤ አይነታ ታሪክ አልተመዘገበም። የነስሎሞን፣ የነዳዊት፣ ግን አላቸሂት ያችን አፅም?.. የሷን ትንተና ሁሉ ከመዝገብ ላይ አልጣልከውም። ይኸ ነገር አልሆነም.. ካንዱ ቢስት ሌላው ነው። ካልሆነ ረዳት ይጨመርለት።» አሉ። በርግጥ ይሸር ግለት ከብዷቸውና እኔን የሚያርቅባቸው ሁኖእንጂ በጣም አናድጃቸዋለሁ። «ዋና ከታቢ ብየ መርጬ፣ በጨዋታ ልቡ ያልተነካ ሰው አባልፌ ጉድ ተሰራሁ!» አሉ፤ የጉስመኝን ግላሲያ ባቅ የተተባቀለበት አስተያየት ወምረው። የሳቸው የዘልግድ መላ ተጨምሮ፤ ሊቀመንበሬ የበለጠ መሸፈኛም ሰጠኝ፤

«ካንዱ ሁሉን ነጥብ ጠቅልሉ ይዘታል፤ የተባለው ሁሉ የሚገባው ሲረቀቅ ነው። ካንዱ መዝጋቢእንጂ አርቃቂ አይደለም። ያኔ ብዙ ሰው ይታክልበታል።» አላቸውና ብዙውን ተግሪ ፈገግታ ወረረው። እነቸውን ግን የመራው ሸንገላ ባያረኩቸውም መልሰው መናገራቸው እኔን በጣም ሊቶነጥባቸው ስለሚችል ዝም አሉ።

የትንተና ፈንታ ድግሚያ ስተካ ሆነ። ነገር መሸብለል ያውቃል፤ አቅጣጫ ለማስያዝ ሆን ተብሉ የተሰጠው ነበር ግለት ይቻላል - «ያለፈ ትንተና ሁሉ ወደፊት ይጠቃለላል። የምንደረደረው ወደሚታየኝ መፍትሄና አቋም ይሆናል። አሁን እንዲያ ነው አቋም!

«ታሪክን በሚመለከት፤ በበኩሌ የቤተእስራኤል መሰረቱ ስደት ነው። ለዚህ አበባል ምስክር መረጃ ማቅረብ ይቻላል። በእሪት ከተፃፈው ትንቢት በመነሳት፤ የየረብሌም በተደጋጋሚ መፍረስ የተነገረ ብሎም የሆነ፤.. ሌላ ስስተኛ ፍርሽም ይዋራል የሚሉ አሉ። በኔ በኩል መፍረስ አብቅቷል። የቀረው ያለም

ግብፂያና መጠቅለያና ነው፤ ይህም ፍርሽ አይበልም፤ መስብሰቢያና መሸከፊያ እንጂ። በትንቢት መሰረት መሆን የሚዋርበት አብዛኛው ተፈፅሟል። የእስራኤል ልጆ፤ በያለው ይበተናል፤ ይገዛል፤ ይሰቃያል፤ በመጨረሻም ወደታልኪዳኑ አገር እመልሰዋለሁ፤ በለሱ ያስቅጥ ቅስመልግለቸ (እየረብሌም) ከዚያ በሂላ የእስራኤል ልጆ በሙሉ ዘላለም ነጣ ሆኖ ይዋራል ተብሏል፤.. ያው መጠቅለያው ቀን እስኪደርስ። በዚህም መሰረት አገርም ይኸው ተሰርቷስቸ፤ የተበታየው ስውም ሁሉ ተሰብስቢ.. ጠገብ ስንት እሬታ አየታየ ነው፤ ይህን ቅስል እያንዳንዱን ፖለስቲኒያዊ ብትጠይቁት የሚገባቸውን ከንፈር ግጠት ይነግራችሂል።.. ይህንእንኳ ብንነገራቸው ያንገሸግሻቸዋል፤ ወደዋናው ጨዋታችን ስንመለስ ግን፤ የኛም ስደት ምልክት አበቶቻችን ወደዚህ ለመምጣት ሞክረው ሞክረው አልሆነም፤ የነቢዩ ትንቢት ስላልደረሰ መንገዱ ድፍን ሆነባቸው። ታዲያ ግን ስደተኛ ያልሆነ ምን ብሎ በግብጥ በረሀ ላይ አገሩን አግኝ ብሎ ሲጓዝ ይሞታል? ይህ አንድ ፍንጭ ነው። ተሰዳጊ ነው የዋርነው። ከዚህ ጋር የሚሄደው ዋና ነጥብ ዳግሞ ፈላሸ የሚለው ስም ነው። ፈለሰ ግለት ተነቀለ ግለት አይደል?.. መነቀልም መሰደድ ነው። ኢትዮጵያ ውስጥ በዋርንበት ዘመን ሁሉ እንግዳወች ነበርን። የውጭና የፈረንጅ ሀይማኖት ቅባንት ተኸጉድጉደ ኢትዮጵያ ውስጥ ገብቶ፤ ሌላው አግኝ ሁሉ ፈላሸ አልተባለም። በመስንበት ከሆነ ከእስልምናም ሆነ ከሌላው ኢትዮጵያዊ የሆነ ብዙ የሀይማኖት አይነት የኛው በጣም ያረጃል። በመሆኑም ተሰውጠው ነው የሚለውን የለፍሳፊ "ቲዮሪ" ሁሉ ልክ ባለመሆኑ እንቃወማለን። ወደሌላ ሀይማኖት የተሰወጠው ሰው ሁሉ ከእርስት ተንቅሎ የፈለሰ አልተባለም። እኛን ለማበላሸት የተወጠነ ነውና አሊ! የግድ ነው። የቤተእስራኤል መሰረቱ እስራኤል ነው።

«ደም አቀላቅለዋል የሚባል ነገር አለ። ይህን በሚመለከት የሰው አይነት ብዙ ነው። አመልም የትል ነው። ሌላው ይቅር፤ አንድ ግሀፀን ስንት አይነት በሀረና አመል ይወልዳል? ይህን የተሰበመው ያገሬ ሰው ግሀፀን ኸንጉርጉሬ ይለዋል። ታዲያ፤ ብንጋባ ሌላው ሀይማኖትን እንደሚያሰፋው። እኛን ሊመስል የፈለገውን አጥምተን፤ በጠሉትና በጥሬ ባቄላ ቀርጠግ ሰባት ቀን በበረደ ውሀ ነክረን እፅድተን ሰውጠነዋል። እንዲያውም መከሰስ የነበረብን ብዙ ሰው ባለመቀየራችንና የኛን ለሌላው በመስጠታችን ነው። ከኛ ወደሌላው ጠቅልሉ የገባው ሰው ሁሉ ወደዚህ ልምጣ አላለም። እጬ ቴድሮስ በክርስትና አጥማቂነት ተንስቶ ስንቱን ፈላሽ በመስቀል አስባረከው! በግድ የተቀየረ ስንት

ነው! ደንቢያ ይመስክር! ያሁኑ የጫና ዱር ክርስቲያን.. ወይጦቻችንና ትግንቶችን ሳይወምር ፈለሽ ነበር። ንዘሥናችንን ጠበትን ቶይተን የመጫነውን ምክንያት በሕፍጠር ከታች ተቀመጠ፤ ደም እየገበረችሁ ግቡ መብላችን የመብ ነውና ቅጌል ማድረግ ይገዳል።

«ቄስዎቻችን በሚመለከት ለቤተእስራኤል ሀዘብ አገልግሎታቸው ይከበር። ለዘመናት እደግደጉና ታየቶ እሬታችንን ያቶየው የከሆንት ክፍሎችን ነው። ከግዜር በታች የንሱ እለታና አዛኙ እሳወቶም። ከቄስዎቻችን መሀል ከፍለው ላሽክሺ ትምሀርት ስለወና የገቡትንም ይወጡ። በመስማማት ረገድ፤ በመከባበር በኩል ከመጨ ግን የግራ ከቶኝ ነውና ነውራቸውን እሌፈን፤ እንሰም ነውራችን ዘለው መሆን እለበት። በእበልጠለሁና እኛን ፐሳቶ በመቶበት እይነት ከሆነ እንደፈለሽ የመነን፤ ለግዜር የተገዛ የለም። ፐያቂያቸው ለግዜር የመገዛት ከሆነ። ግን ይህ የዉንታታቸው አልመሰለኝም። አንድ ቀን ወሀ ቢቅጠጠ ዋል ቢሉት ያለም መጨረሻው መስሉ የሚታየው ሪብንት ሁሉ እንገርዛችሁ ቢል መልሱ እምቢ ነው። ከግዜር ደጅ በመገኘት ለወዳደራቸው ብሉ ክሬታችን የሚቶም የፈረደበት ነው፤ አይቾለንም።

«ሌላው፤ የሚያቶዝነን ግወገዝ፤ የሚያጠብረንን ግክበርና መመሰል መብታችን ነው። የተፈጠረ ቢፈጠር የሀዋቹ አገር መመስረት፤ ለተገፉ፣ ለተበደሉ፣ ብሉም ከጃርመን እልቂት ለዳኑት ይሁዳውያውያን መዳረሻ ነው። ሌላው ደንቶር ሲያበላሽ እኛም ወደወር የለብንም። ለፕናቿና ለዘለቄታዋ ከሚታገሉት ጋር መቶ መሰለፍ የጦን ነው። እየረሳሰምን ለዘመናት ስንግለልላት ብሉም ስንመኘት የኖርነው ነጭ ለዕየን ጠል፣ ብሉን አልነበረም። ይህ ከታመነ.. ወገዱ፤ የየረሳሰም እይደሳችሁም የሚለን ትሊታምና ነገረኛ ነውና እኩል ማፈጠጥ የሁላችንም ይሁን። እለዚያ የልጆ ልጆህን ሁሉ ጉድጓድ ምስሀት ቶፂደና ወየ እንዲለ ይዋርልሀል። ሌላውን ባለተራ ያስደገው። እበቃሁ።» ብሉ ጃርባውን ወደመንበር መደገፊያው እዘነመው።

እቶ ገዛኸኝ ወልታይሪቲ ናቸው። እጃቸውን እንደመዘርጋት፤ እንደማጠፍ ሲያደርጉ ጣቶቻቸው የከራር ጅማት የሚነካኩ መሰሉ። የተራ ፈታድ ለመቀበል ርቶት ለሊቀመንበሬ የመስጠት መሳ ነበርና ባለተራ ሆኑ።

«የእድሜ መገፋት፤ እደስና ያሳደገበት ነገር ሲታከልበት ወጀጅ ያደርጋል። ይህ ሁሉ የምስማው የተልከሰከሰ ነገር እይገባኝም። የምሰማው ሁሉ ትንግርት ነው። የምጠብቀው ዋቶ

ነው፤ ብሉም ሁሉም ነገር የሚሆነው እምባክ በፈቀደው ጊዜ ነውና እንደሸው. እንደሆነ! ግና፣ መጭው በጉም ሆነ ክፉ ለናንተ ለወጣቶች ነው። በኔ የወጣትነት ዘመን የተፈጠሙ ማንኛውም ተታቶና በደል ያናደደ የኔን እድሜ ሰው ሲሆን፤ የተገኘ ደስታም ያንኑ ያህል እንዲያ ነበር፤ እሁን ታዲያ ባለተራ እየገባበት ነው፤ እኛ ስንሞት የምትቀረት እናንተ ናችሁ። ነገር መፈጀት ያለበት በናንተ ነው። እንደጀመራችሁትና እኛ ከባቶቻችን እንደተቀበልነው እናንተን ተከተናል። ከዚያ እልፎ በዩ ብቻ የነበረው ወደግብር ተለወጠ ሌሎች ለፍተውና በምኞት እንደተጠሙ ያልደረሰባትን ቅድስት አገር በገራችን ለመርገጥ በቅተናል። ታዲያ፣ ተደምም ብየዋለሁ። የሸማግሌ ነገር ሌላው የተናገረው ልብ የሚነካ ጨዋታ ከራሲ የመነጨ እየመሰለኝ፤ እንዲልደገምባችሁና ጊዜ እንዳይባክን ፈር ስለቅና ነገር ስክልስ ያዙኝ፤ ጃል በሬ የሚቀናው ፈር ካወቀ በሬ ጋር ተጠምዶ ነው።

«እየረሳሌም- አገሬቱ፤ በጆቻችንም እልበጆችን በጣም ውብ አገር ናት። ጠደለን ሰው እንጂ እፈሬ እይደለም። እፈርን እታራክሱ፤ የትም ይሁን የት ባፈር ላይ ነው የምንዋር! በዚህ በኩል መንተርተር ያለበት ነገር እለ።. ይመስለኛል። ጠወም ቢሆን ክፉና በጐ እይነት እለበት። እንዲያ፤ ክፉ ከበጐ ሁነን ነው የምንዋረው፤ እነዚህ ሁለቱ የሌሉበት አገር የትም እይገኝም። የሚደግፈንን ሁሉ ከሚያናድደን ጋር እየወመረ ማበራየት እይገባም። ሁሉም ፈረንጂ ቢሆንም፤ እንደቀለመ እንድ መሆን፤ እመሉ የቅል ነው። እስተዋይና የሚወደድ ሰው ዋልቷል። "በደረቅ እበባ፤ እርጥብ ንደድ" እንደሚባለው የማይነደውን ሁሉ እትቶስቀሱት። ከዚህ ለመድረስ የረዱን ነጮች መሆናቸውን እትርሱ። ለኛ ሲሉ መተዋል፤. ጠስማሁት ጭምጭምታ ነው። ስለሆነም የሚዋቶልህን ከመውደድ የጠበ እያረጉም።

«በሌላ እንጠር ደሞ አለመመቸት እጣ ነው። የያንዳንዱ ማምባርና ክፍለ-ውሀ እለው፤ ውሀ የሚሰራለትና የሚሰራበት እለ። በጣቢያ ባለን እፈርና ውሀ የከፈለውና ያልከፈለው ስንት ነው! የውሀ ክፍልን መፈለግ የግል ጉዳይ ነው። ከከፈለው መሀል ያልከፈለው ቢገባ የከፈለውን ወምር ይደይነዋል። በክፍልና፣ በእህል-ውሀ መምታታት እትፍጠሩ። ካደር-አደር የሚሰባለት ይዋራል። በትግባችሁ ላይ ትግስትንም ወምሩ።

«የነጮች እኛን መታወም የመጣው ጠልቶ ከለማየት፤ እኛን በሚመለከት የጠና ትምህርት ባለማግኘታቸው ነው እላለሁ። እነሱ ነገር ማብከሳት ያንባቸዋልና። እሁን እኛ፤ ባንድ ምሽት ስንት

ነገር ነው። የንክ ነው! የኛን ልቡ-አለቅንነት- በሀይማኖት መኖናት ላንድ ፋታ ምን ይመስላል? ብለው አልጠየቁምና አላየቁም። እስራኤል (ይሁዲዊ) ባልሆን፣ ከያት ቅጽሙ-አያቴ የወረደ የታል ኪዳን ስለክት ባይኖረኝ፣ 'በሰበ እመቴ ምን ብየ መንገድ ወደእየረሳሉም እገባ ነበር?! ወጣቱን ይመት.. ሀሜት ያለ ነገር ነው። ብዙ የሚያስኬድ ሀሜት ሊኖር ይችላል። የሸማገሌቻና ባልቴቶችን ድክመት በፍፁም ትርጉም አልሰጡትም። እነሱ-ውህ አልጉደለኝም ነበር፤ የጉደለኝ ያጣቴ አደራና ቃል ኪዳን.. እንዳሉት ደግሞ የነብዩ ኢሊያስ ትንቢት ፍንጭ ቢታይ ለዚህ የተቀደሰ ጊዜ ስቦታ በማለት ነበረ መሊት ቤቱን ጠብ አርገፍ አድርጌ ቅኖ እየረሳሉም በየት ነኸ? ብየ በዉለግ መንገድ የገባሁት። ስራ አጠንባችሁ ማለት የወግ ይሁን፤ ሀይማኖት ጠበቃችንን ግን ማናናት፤ አተንታችንን ስብር ከንክኖናል።.. የታየሆን ከልብሀ ተናገር ከላችሁኝ፤ ነሎች በዚህ በኩል ድንቁር ብለኖልና ትምህርት ይበጠቸው እላለሁ። ከልተማሪት አንድ ረገድ ጠሀል ጉዳይ ነው። በዚህ በኩል የማይገባበንን፤ ያልለመድነውንና እንደ ፀያፍ የምናየውን ሁሉ ለልጆቻችን እያስተማረ.. ከንዳንድ የማይስማን ባለጌ ልጅም ደርሰን ይኸው በነጋ-ጠባ መታየት ጀምረል። ቢውል ቢያድርም አያሌ ጉድ የሚሆን ይመስላል። የልጆች ብልግና እኛን አልበግ ማለታቸው ቢሆን አድራጎታቸው ግን በመገደድም እንደሆነ ደርሰንበታል፤ እንደነሎች ለመሆን። አምባከችሁ ያውቃል፤.. አሁን፣ ጌታ በጥበቡ፣ ባለቤቱ የተጨነቀበትን ወብ ቀለም፣ ወብ ገላ፤ ባልሆነ "ፋብሪካ" ማበላሸት ምን ይባላል? የኔይቱን ልጅግ መቸም እንደሰራው ይሰራት ጀምረል። ፊቷን የምትጠበስበት እንደወርቅ መተከሸና ማድረቂያ የታጠው በያይነቱ ገዝታለች፤ አለት። ይህ ለነሎች ይሁን፤ እንዴ ተበድለዋል፤ ደሞሞ ልማዳቸው ነው። ከጥቁር ከንፈር ላይ ቀይ አምባር ጭቃ፤ ሰይጣን መሰሉ ማረፍ ነው። አንዳንዱ በድንገት በወንዙ ዳር ያንን መናጢ ጥልመ-ያክስ ቢገጥመን ቅጣቅጡ፤ የከንፈረ ከበቢ እንዴያ ይመስላል፤ የቡአንኪ የመቀበት ሳይሆን የፍጥረት መስያ ይሆንም ይሆናል። ታዲያ እሱን መሰለውት ማረፍ። ሸማ ነጭና ቀይ ማግ እንጂ ጥቁርና ቀይ ማግ ሆኖ ሸማ ቢሆን አላየንም፤ የታመመ ሰው ካልሆነ። እንዲያም ቢጠል አይተን አናውቅም። ለባሽም አልታየም። ምነው ማለት አለመገጠሙን ጠልቶ የማየትና ይከፋብኝን የማውቅ ነው። ሳይን ጥሬ ባሁሪ አያመጣም። ጠቆር ያለ፤ ቡና ቅንብር ቀለም ቢሆን አያናግርም። አንዳንድ ወበቅና ማግር ከሀሊናው የተበወረበት ከለ ማለቴ ነው፤ ይሆን ምርጫ መጠቀሚ።

«ሁለቱኛ፤ በመጋቢት ጠጣ ብዙ ፊት መመታት የነበር ነው። የወንድ ወገን፣ የሴት ወገን፣ እንቤ-ዳኛ መቸም ብዙ አይነት.. ኑሮ ነውና ብዙ መተመኖና መንበት ይኖራል። ብዙ የፍንገር ነገር.. ለዝናና ለፍቅር መቅረጫ፤ አመልካመል ለመዳበሽ፤ ግቢ ከማይታወቅ ሰው ጋር አይደል! ተተግዉንም ለማበመቸት መስተንገዶው፤ ጉብጉብ ጨዋታ ነበረው። መፋታት ግን በጣም የተለየ ጠባይ አለው። ከተጠርው ብዙት ስራ መፍታቱ፣ ከመድከሙ የመኪና መጊጊዥው ወጭ ሰባይ እስወርስ ሌሊቱት ያከኪዳል። ከነገረ ቀደም ፊራጃቸው ቄስ ነው። በቅድረታችን ቄስ ማፈራረም፣ ጨዋው (ያልቀሰለ) የፈረደውን ወልና የሙምንት ወረቀት አይቶ ለጋብቻ ያፈራረመበትን ወረቀት ከማሀደር አውጥቶ፤ ገራ ቀኛችሁን በእድል-በእድላችሁ ይጠላችሁ፤ ደግሞችሁ የምትገናኙ ከሆነም እስከዛሬ ያደረጋችሁት ነውና ከእርታችሁ ያዘነ ብሉ ወልን ይቀዳል። ለዚህ ተግዛረ የተከፈተለትን ገንዘ እንጫልመ፤ በልቡ ነገ ደግሞ እሱ-ውሀው ያለቀ ፍቺ አወርድ ብሎ፤ ይቅበረክ እግዚርን እየደገመ ቤቱን ይጠረጋል። ልቡ ገራገር ነውና በነጋው ለባ ሸንከራ እዘምባይ ያወርድለታል። እንደመቢያ ቄስ በቃል ኪዳንና በምለሳ የሚኖር አይገኝም።.. ያው ከጋቢና ፍቺ፣ ከተዝካርና ከሞት የሚመጣ ዝክረ-ነገር አንድ አይጠፋለትም።

«ታዲያ፤ የመቢያ ቄስ ቢሆን፤ በራኪ በማስገበት በራኪ መስጠት፤ ፍርድ እንዳይጓደል ጠሎት ማድረግና ሰው ሁሉ በትክክል እንዲፈርድ መገሰፅ ካልሆነ ለመፍረድ አይገባም- ባንዴ ተቸም፣ ፈራጅም መሆን ያዳግታል። ይህ የልቅና ጥልቀት ነው.. በመንፈሳዊነት ለሚመጣ ሰው። በሸምገልናና በማገባገል ረገድ ግን ቄስ ከዳኛ ቀድሞ ይገኛል። ፍርድ ቤት ነገር የማጣሚና የማየየሚ በረት ነው፤ ከሁለት ቷሚ አንዱ ይከፋል፤ ቄስም የሚሰብከው አንድ ቅድስና ብቻ በመሆኑ ይሆን የመገዳደያ አደባባይ፤ አውቶ ደርቷል። ቅስና ባውቀው እንደሁ ነው.. የመቢያ ቄስ በልቡ «ተዝካር ይውረድ!» ይል እንደሁእንጂ አደባባይ ላይ ከፋትን በተመረከዘ ነገር አፉ ዝንፍ አይልም። እዚህ አገር ፈራጅ ቄሱ ያውም አንድ ብቻ! ፍርዱ ቢጠም ይገዛኝ የለም። ልጀ በዚህ ጉዳና ገብቶ አወታታ ሁኖ ሊቀርብኝ ነው። ያበሸችን ፍችና ግቢ ላበሸች ተወልን፤ እንደቅድረታችን እኛው-በኛ እንጨርስለን ማለት በጣም የሚገባበን ጨዋታ ነው።.. ስንት ጉዳይ ተናገርኩ?» አሉ ገዛሸኝ ከቅንተናቸው ብዛት ከመጣ መዘናጋት ነው መሰል።

«በቅስና በኩል ያለውን፣ የኛም ቄስ እንዲይሰማያት.. ቅጣቅጣዎን ሳየው ግን ጠቅልለው ሁለት ባሁኑክ ነከተኖል፤

ስለ እምባር ጭቃና ፍች» አሉ እያ ተበጀ፤ ቀልጠፍ ብለው፣ ፈገግታ እከለወበትና አይናቸው ከገዛ ሽኝ አይን ላይ እየተንቀዋለለና ታከኩዋቸው ተተምጠው። የተበጀ ትችት መስል ዘለፋ ከፋታ ዝምታ አወረደባቸው። ትንሽ እዋጡጠው፤ «ሁለተኛ ነገር..» ሲሉ ተበጀ መልሰው አቋረጧቸው፤

«ሁለትም፤ እየነገርኩዎ! ቀድሞ ነው ያሉት፤ በስተኛ ነገር ብለው ይቀጥሉ፤ ገዜ ከዚያው እዚያው ረገጠብ!»

«ያው ነው.. ሀሳቤ ከበስት ነው፤ እሀዝ መደገሜ ግን በነገር የመጃጀት ነው። ነውርም የለበትም፣ ከልምድ የመጣ መንተባተብ ይሆናል።.. ተቤ፤ ቢተውኝ ምናለ? እኔና እስዎን ጉን ለጉን ያስቀመጠ ቀሉ እንዴት ያልታየው መሰለወት! በጨዋታየ መሀል ሁልጊዜ እንደገቡና እንዳቀራረፉ.. እንደተፈላልጋን!» አሉ። ተበጀን ትክ ብለው ተመለከቷቸውና የማዝናኛ ፈገግታ ሲለቅቧቸው፤ የተበጀ ፊት በፈንታው የምባሽ ፍቅር ዘፈነ። በዚሁ ላይ ከመቀመጫቸው ነቅነቅ ብለው ከንፈራቸው ለመናገር በራሱ ተጋበዘ፤

«ገዜ፣ ወትሮም ቢሆን ያዘውንት መተራረብ የነበረና ያበትአደር ነው። ፍቅር የማብጀት ጥበብ ነው። በጃ! በሉ እንደተጀመረው እንገፋ። የኔዋ ትንሽ ተረብ የስዎን መርግ ስድብ ለመፍጠር ከልሆነ.. ከዚያ አያልፍም፤ እንዲያው እየተሳተኝ ነው እስኪምገኝ ድረስ። ባገኝዎ የቀናኝን! ደቡሉ እስዎ ለሚመጡብኝ መጠበቂያ ይሆናል። ያኔ እንድ-ባንድ ብለን ሰላም ይመርዳል.. እኔን እስዎ ከገኙኝ። እስከዚያ ግን እቢይ ጫወታዎን ብቻ ያስቡ፤ ከቀጥቅ ግን አይግቡ። ይግፉ!»

«ወይ ስንት የጨዋታ አይነት አለ! ሞጭጨው አላናግረኝ አሉ።.. ከልቤ የተጠደ ሌላ ነገር፤ የሚሞተውን ሰው በሚመለከት ነው። ሞት ሲመጣ ምክንያት አለው። እያንዳንዱ ሰው ቀኑ የተቆረጠችና በጥንቡሱ (ዕንስ) ጃምሮ እድሜው የተቋጨች ናት። ነሙችን ይህ አልገባቸውም። ለዚህ የተመጠነ እድሜ፤ ለልጅ ጠንክ ለማስቀረትና በነገር እንዳበላ ለማድረግ ስህተት እየሰሩ ናቸው። ነገር ጠልቀው ማየት አይሆንላቸውም፤ በችግር፣ በመደናገር፣ ብሉም መጥፊያው እየሆነ አንዳንድ ሀበሻ ክፍቅ በመውደቁ ራሱን መግደል የሀበሻ ነው ብለው አራክሱን። ያላጡነበት ሆኖ እንጂ በራሱ የጠፋውን ቀርቶ ሳያበው በዘሉ ደራሽና በጠራራ ጠሀይ ከረቅ አገር የተነሳ የውሀ መላት የገደለውን፤ ከዛፍና ከገደል ጫፍ ላይ ሲንጠላጠል ተንከባሉ የወደቀን ሰውእንኪ በወግ ፈትተን አንቀብረውም። ሞተ-በፈታዱ ተብሉ እንዲሁ ስጋ ፍታት አይደረግለትም። ልዩነቱ፤ ሰው

እስከረን እፈር መልበሱ፤ ያሀያው በድን በጅብ እንዲነሳ ሜዳ መጣርያት ነው። እንደሰቀቶ ያስ እስገዳጅ ገዳይ ክልመጠበት.. በቴድሮስም የታየ፤ እንደያ ከለው አጋጣሚ በቀር እንዲበሽ እምባልን በሬሳ ማፐፋት እጥበቶ የሚታወም አይገኝም።

«እኛ ሰናወቅ፤ በዚህ አገር በየቀኑ በከረገቱ፣ በገመድና በሽቦ ራሱን የሚወርስው ብዙ ነው። እንዲያ ያሉት ነሙች ከይሁዳዊነት አልተፋቱም። ግና፤ ጋዜጣው ሁሉ በሬሳ መሞት የሀበሽ ብቻ እንደሆነ አድርጎ ማስተጋባት ትዝብት ሆኖ ታይቶኛል። ስሞኑን እሬ የሚሉት ብገንክ ዋና ገዥ በታቸው የሞተው በራሱ ነው። አበዶ ነው እንዳይባል፤ እኛም በበከላችን እብድ እንዴት ይጥፋብን? የሚገል ይሆናል፤ መስክታዊ ህይል የለን፤ እንደነሱ በመች ነን።

«ነሙች ይግረ ስል፤ የሚታየኝ ሌላ ነገር አለ.. የኛ ድንቁርና። ህዝቹን ከሁለትና ከሶስት ተከፍሉ፤ በዚህ መሀል እስር ማዘበር እመጣን። ባርቲ ማብጀት ይንቀል። ሁሉም በነድ ላይ ሆኖ ያልመጣው ፈላሽ ይምጣ፤ የሚሞተው ፈላሽ ሰይሳጣ በወገና በደንብ ይቀበር። መድልዎና ልዩነት ከነዘረ ይጥፋ። ሺንፍላም የጤልን በሰምንት ቀናችን ነውና ገራዥ ብልታችን መጠበቡን ያቀም ማለት የደንብ ስራ ነው። ከገርዘት የተባለ ቢገኝ.. ባለሙያ ትራጭ በቅርብ ሳያገኝ ቀርቶ ነውና.. መቸስ በየሰፈሩ ተብቶዋ የመቢያን ከራክማጭድ፤ መፐረቢያ-ከማረቢያ ሲስል የቀረ ጥልቋልና የተባተው ከኩነኔ አያስገባንም። ከችግር የመጣ ነው። ጥድቀትና ኩነኔም የግል ነው።.. ሌላም ብዙ ያመጣኝ፤ ገራ ቀኛችንን የጉደለ ትምህርትነክ ነገር ተርቷል። ግና ሁሉም ወፐታ በኔ ይለቅ አልልም፤ አገር ደግሞ የታየን ወምር፤ ተባረኩ!»

ውዴ አመልማል።

የሁሉን ሸንጎ ተሰብሳቢዎች ያመጣፐ ጀርባ ገራማይሊ ከሚሉት በጣም ዝብርቅርቅ ቢሉት ያመቻል። እባ ገዛሽኝን የተከቸው ውዴ ነበር። ከሁኑ ንግግሬ በፊት ግን መጀመሪያ ስለሱ አለመናገሬ "ያስኬንናል!" እጆቼን በእንብሰባ ገራርፋና ቀጣ፤ ብዙም ከጋል ዘፈን መሀል ዘላ ልቅዝባ ሽተች፣ ግን እናረቅ የገታትና ጉብጊቢና ጉታች ፍልን የምትታወዝ ልጃገረድ ይመስል፤ ሰውነቱ ተጨንቶና የጆቹን መዳፍ አስተደም አሸሸቸው። ፊቱን

ህፍረት የተበተነበት ፈገግታ ረጨው። እዎ! ስለ ውዴ ትንሽ ሳይናገሩ እሱ የሚናገረውን ለመተረክ አስቸጋሪ ነው፤ በጣም የመጣለት ዘፋኝ ነው!

በክበር መድረት፣ በታል ወጣ-ወረድ ተንብንበው እንኳ የጐደለን ነገር አለ የሚሉ ዘፋኞች ጥቂት አይደሉም። በሀበሾች አንፃር ግለቷእንጂ በሌላ አንዳንድ በታ ደግሞ ክሰር-ወህ አልፎ አዋቂ ደብተራ በልቀመመው አብሽ መጠመቅ ያሸቸዋል፤ አለዚያ በድናቸውን የቶሙ ነው የሚመስላቸው። እንዲያም ሆኖ የማይክል ጃክሰን አሊያም የላይአኔል ሪቺ አቡር "ብሬክ ዳንስ" ባንድ ቢጨፈለቅ ያንድ ለጋ ዛር (ያልተገራውን) የጉሪ ውዝዋዜውን ያህል ቅኝት አይወጣውም። ተመስገንም-አልተመሰገን፤ ባብዛኛው ሀበሻ "ዘፈንን እብድ እንጂም ጤና ሸምድዶ" የሚል ፍልስፍና ያለ ሲያስመስለው፤ ባንፃሩ፤ በምእራቡ አለም ደግሞ ቅመምና ጥበብ መልክም ዘፈንን ይፈጥረዋል የሚለው ሳይንሱ-ጠቀስ አባባል እየገዛ መሄዱን ከታዛብነው ቆይቷል።

ውዴ እመልማል. ሌሎች በበቱ ቢጠሩትም እሱ ግን በመሀባም ሆነ በሌላ ዝና የናቱን ስም ያስቀድማል። አባቱ ቀድመው ስለሞቱም እንደሆነና በሙት መግል የማይሸ እንደሁም አይታወቅም። በናቱ መጠራት በጣም ይወዳል። ውዴ ታዲያ በዘፈንም ከሳይኞቹ በፍፁም ይለያል። የተከሸው መጋጠሚያ ሳይለው ይዘርለታል፤ እንክለ-አጥንቱ የተሰራ የሚመስል መጋጠሚያ። በዛር ውዝዋዜ ላይ የጠራ አቋም ባይኖረውም ጠጥተው የሚዘፍኑትን ሰዎች፤ ዘፋኞች ሳይሆን ሰካራሞች ነው የሚላቸው፤ «የተፈጠረ ያለም ዘፋኝ ቢፈጠር ያመልማሏን (እናቱ) ያህል እንጉርጉሮ በነጋው ቆሞ የሚሄድ ምድራዊ ፍጡር የለም» ብሎና ደምድሞ የሚናገር ሰው ነው። «መዝፈንን ከባለቅደስቷ እናቴ የተመፀወትኳት ናት» የሚለው ውዴ፤ ለዘፈኑ መነሸ-እንጉርጉሮ፣ ፉጨት፣ እስክስታና ዳንኪራ መውረጃ. እንዲያም ሲልና ሲጠናበት ጂሉ ይላል። ለዚህ ሁሉ ቶስ መቀስቀሻ ትንሽ ደስታ አሊያም ትንሽ ብስት ብቻ ይበቃዋል።

ደስታ ሲያገኝ የበለጠ ለመጃንጃን፣ ሲከፋው ደግሞ ብስት ለማብረጃ - ዘፈንን እንደውዴ የሚጠቀምበት የለም። ይዘት ከሚዝረው ሽቶ የያዘ ብልቃጥ፣ ከረብቾ ርካሽ ገበያ (ይሁዳና ሸምሮን) ከሚያመጣው የሀበሾችን ቀሚሱቅድ የሚማስልና የናይለን ዝርያ ጨርቅ፤ አሊያም ቡልኮም ሆነ እንስሳ፣ ፎጤ ከዚህ ሁሉ አንዱ፤ እሱ በጠራው ዋጋ ወዲያው ከተሸጠ፤ ደንበኞቹ ከወንዶች ይልቅ ሴቶች ይበዛሉ፤

«እግዚአ፤ ያመልማል ጌታ ያለህ! አይገጥመኝ የሰው ዘር

የለም። ግግሽ ሰአት፤ ወረድ-አትወረድ፣ ትንሽ እጅ ፍታ ከሚሉት ነዝናዛ የቤት መንጋ መሀል አንዳንድ የተማረች፣ ገንዘብ ያየችና ስራዋን የምታከብር ሲያወርደልኝ፤ መተመጫዋ በሬድ ያክለል፤ እንደሀ ወራንታ እንደመሆን፤ ልቢ ዝም ብላ ሳይሏት የምትቀልጥ የገቢያ ቅቤ.. በደስታ እንደመንደድ.. እሆ› ብሉ ከቆመበቱ በራሱ የእንጉርጉሮ ድንፋታ እየተረደ፣ በእስክስታው ይንቀጠቀጣል። ሰው ሁሉ ሲመለከተው በቀር የሚያዝ ው አይገኝም። ከላይ ሰውነቱን እንቀጥቅጦ፤ ከታች መሬቱን በእግሩ ሲመገረው፤ የሆድናወች የወህ ልግት ተሜራች መዘወር ያህል ጉንደር መሬት ወገር የጣናን ወሀ ገንት ተራራ ላይ ወጣና እንዲገና ቁልቁል ፈሰህ ረባዳው ላይ የጠቀለውን ጃንተከል ዋርካ አጠጣው የሚል ነው የሚመስለው። ጫንጋው ጠፍጣፋ መሆኑ በጆው እንጂ፤ አንድ ቀን ከመሬት ተቸክሉ የከበበ ተመልካቹን ዘራፍ ክፉፍ የሚያሰማበ ሳይሆን ይቀር ነበር? ግና የሰው ሁሉ የአዋር ጫማ መጀመሰል መሆኑ ድንቅ ነገር- የገመል እጋር! ወረድ-አቶችሽ ብላ ከልክረክረችው ቤት ላይ ገንዘቡን ይረከብና፤ የፈታውን የሀሽ ማሰሪያ መልሶ ካበለው በሂሳ፤ ሰው ወዳድነቱን ብሎም ታማኝነቱን ማስመስከሪያ ጥበብ አለው።

«ይኸ ገንዘብሽ ነው፤ ያገሬ ገበያተኛ ሳይክረክር የገዛው ያዋሉ ሰበሬ ጨው በሚለዋ ብር እንዲተገዛ ይቆጠራል። ከፉ በቀበለው ዘመንእንኳ፤ ከእስመራ ጉጃም የወረደ ብጣሽ አሞሌ ጨው በሙቶ ብር አልተሸጠም፤ ከአፈርና አስ አለት ከተሰበረውና ጉጃም ላይ ከተሸጠው አሞሌና የቢያ ጠቀስ ጨዋታ ሳንገባ ማለቴ ነው። ነጾ ጨርቅ ሲሆን መከንጃህን ትንሽ አርዝመው፣ ጣትህን ቀንሽ ለምሳጭ መጣያ ለተቅ አርገው፤ ብትን እህል እንደእሸበ፣ ቡና ይሁን ባቄላ ሲሆን ደግሞ ቆንጥረህ ጣልበት የበረ ጉልበቱህን መመረቂያ፤ የማይገመት ነገር ሲሆን.. እንዳልኩሽ ከባንቺው ወረድ የማለት ጭቅጭቅ ከልክ ያለፈ ነው። ከዚህ በመጣ ደግሞ የኔቢጤው ደህ ቸርቻሪ ነጋዴ ይሁን ስለሚያውቅ የዋጋ ማታለያው መንገድና መላ ብዙ ነው። የሚቆነጠር ሲሆን፤ እንዱ ደሀና አድርጉ እፍስ ከመጫል ይልቅ፤ አቡር ጊዜ ቀንጥር-ጧ! ቀንጥር ጧል ሲያደርግ ብዙ የለጠ ያስመስለዋል። የተቆረጠ ዋጋ ሲሆን ከገንዘቡ ተረግጦ ይጠራል። ይህ ሁሉ ግዛንን ልክ የማምጠቅ ምትራ ነው። እንጠራ ሀብቱ እንዳይሄድበት የማደዊ፤ በሸቀጡ ሰርቶ ለመኖር ደንበኛ የማብዛትም ሽፈጣ ነው። በመጨረሻ ሸማችም ያቅማዳ ጠፍረን ሲያዝር፣ ቸርቻሪም የዘረጋበትን ጆንደ ሲያራግፍና-ሲያጥፍ እትርፎ የሚወስደም ሆነ የሚሰጥ አይገኝም። ነገር እንደተመዘነች ሁሉም እቻ ይለያያል።

«አንቺ ግን በጣም የተባረክሽ ነሽ፤ ያወራሁሽ አይነት ሸማች አመልና ምግባር አላለመደብሽም፤ ከናይከራከረ ቤት የተወለድሽ ሁነሽ ይሆናል፤ በጣም ውብ አመል፤ የታረመ ደዘታ ነው። የጨርቁ ዋጋ ግን ይኸ ከእጁ የቀረው ወረቀት (ገንዘብ) ነው። ይኸኛው ግን ለመክርከሪያ የተጣለ ነውና ገንዘብሽ ነው። የገዘሽው በወሀ ይለቅ፤ አንቺም ለምትሰለችውና ለሚሰለች ባል ይበልሽ! ... ይቅርታ ተረብ ለምደብኝእንጂ ልል የተነሳሁት ለሚሰለች እድሜ ይበልሽ ለማለት ነበር። ይህን መጣያ ገንዘብ ብወስደው መብቴ ነበር፤ ግና፣ የሰው ገንዘብ አዋሬየ ነው፤ ለመልማል የገባሁት መሀላ አለብኝ፤ የሰው ገንዘብ በቤታችን አተሬያችን ነው። እንጠራ ንብረቱን ይዥ የሰራ ኢሊአምባክ ከሰው እጅ አትጣለኝ፤ ያመልማል ውቃቢ ያገኘሁትንና የሰፈሀብትን አበርክትልኝ ብየ እንደልቢ ተኝቸ አድራለሁ። የጨርቁን ሰሪ ሸማኔ ገደሉ. ምናባቱ መቸም አይሰማም ብየእንጂ ሸማኔው ባይኖር የኔ ጉርርም ይዘጋል፤.. ቢሰማም ደግሞ ምንም አይደል፤ የነጋዴና የአጀኛ ፍቅር የሚመነጨው ከመለኪከፍና ከመተራረብ ነው፤ ብቻ. አንቺን ግን አደብ እንዳለበስ ያኑርሽ! ተባረኪ!

«በመዝፈን በኩል ግን ይቅርታ! ውዱ አመልማል አመል አለብኝ። ይኸ ወንዱ-ባጢ ተያይቶኛል (ለመክሸም) ብለሽ ልቡን ደስታ እንዳታስወርሪው፤ ግና የሰው እቃ (ብልቅ) እርግጊ ነው። ደግሞም ቢሆን ከባልሽ ጋር እንተያይና በመንደር ዙሪና ሸቅጪ እንዳልበላ ይሆናል።» ይላል ከሸማቿ ዳር የቆመ ባለቤቷን ያለየ፤ ያለወቶ አስመስሉና ብሎም ቀና ብሎ ለማየት ያፈረ እየመለሰና የከበበውን ሰው ሁሉ በተረቡ እያሳቀ።

ከዚህ በመነጨ ሁኔታ ገና ከንድ መንደር ገቢ ሲገባ ህፃናትም ሆኑ ነፍስ ያገቡ፤ ዙሪያውን ይከቡታል። መጀመሪያ መንደር ሲገባ በር አካባቢ ሬትሌሬት የሚያገኘውን ያወቀውንና ያላወቀውን ህፃን ሁሉ ሳይስም አያልፈውም። የሚሳለመውና የሚስመው ብዙ ነው። በመጀመሪያው ቀን ያልሳመው በሁለተኛው ቀን ሲመጣ ገም ብሎ ከየው በውዱ በኩል ዋኝ መሆን አለበት። «ውሻ እንኳ ወደጁን ጅራት ቆልቶ ይቀበላል» ብሎት ነው የሚያርፍ። ለውዱ አመልማል በዘፈን መነሻ የሸቀጥ መነሳት ብቻ አይደለም፤ ሆድ ሲብስውና ሲከፋውም እንጉረጉሮውን ይለውይለውና እድሜውን ከሀሳብ ባህር ውስጥ ዘፍቆት፤ ከንፈር መምጠጥና ማንፍነፍም ሲቃጣው፤ የእንጀት ማባዘቻ ጥበቡን ወደፊጪት ለውጦ ሲጨርስ፤

«ዘፈን ለደስታ ይመስለኝ ነበረ፤
ለካስ ለተከፋ ከገር ለበረረ፤

በጣም ለጉደለው ለተቸረቸረ..» ሊሳም ሊሳ ብሽትንክ ግገም ይጨማምርና ባቅ በፊቱ ላይ አፍስስ ከንፈሩን መለኪም አኪፋፈት ከፍቶና ክርክም ጥርሱን ሸርምም አስመትቶ እንባውን እንደህፃን ልጅ በመዳፉ እየሞዥረገና ሊያዳርቅ እየሞከረ፤ በቅልበት ደግሞ ወሽቀን እንደሆነ፤ ሊሳውን ሊፈትን የሰራው እንባ ለማስመሰል፤ ሲቢ-ጣቀን ከትንድቡ ሰር ሰጉ፣ አይኑ እልከፈትለት እንዳለ ህፃን ለጥጦ ሰውን ባቅ ውስጥ እንዳገና ሲከት የሚያዩት ብዙ ሰወች «እሱ አብዶ ሰው የሚያሳብድ ሰው ነው» ይሉታል። ግና አብድ አይመስልም፤ ገም ብሉ የወጣለት የኪነት ሰው እንጂ!

«እኔ ከጠዋት ተለክፌ ነው። እናቴን የለከፈ አውሊያ ከደረቷ ላይ ወተት ልመጠምጥ ለጡት ስልክፈክፍ ከቧ ደም ነስቶ ወደኔ ያጋባብኝ የደም ስክር ነው፤ ታምሚ ነው። የመለከፌ ብዛትና ከፋት የናቴ ቀለ አትውጣ ሲለኝ ወቀቸ ይኸው አልተናኘ አለ። መርጊያ አጣሁ። ከበታም በታ፣ ከቤትም ቤት ለኔ የሚሆን አጣሁ፤ አልወጣልኝ አለ። ያመልማል አውሊያ የተዋደድኪትን ቤት ማለያያ መላ ጥልቶታል። እንግዲያ መውደድግ በጣም ተወድጀ ነበር። እንደኔ መውደድን ያቀለጠው የነበረ ሰው ባለም የሚፈጠር አይመስለኝም። መውደድ ቢሷችሁም ባደው አይምስላችሁ፤ ከጃግናውና ወኔው መድረፍ ከግይገኝለት ብሉም ከተጠራው ጋይንት ጋር ተጋብቸ ነበር። የከፋብቸው ሰው " ጋይንት አምባ እጋንቶ" ያሳቸውን ያህል፤ እኔ ግን ከንዲት ጋይንት - መቶ ትንግርት ቢሷቸው ይበጀ ነበር፤ የፍቅር እውድግ ሁነው ነው ያገኘሂቸው። ያው በሰና መቶ ቅሁት ማለት ናትና።

«ብሰና! አፈር ልብላሳትና ባትክደኝ እኔ ከዳሂት። የከዳቴ መከፋት ልጃንም ሳፈር አስበላት። ከኔና ከግልድነው "ሽንቅ" (ዘር) ተወልዳ። እንደኔ ለማይቀናውና ለሚባዝነው ሰው መወለድን ለምን እንደሰጠው አይገባኝም። መሄዱን እንዳልተወው አመለኛ "ጊዝ (ሲሰኝነት) አሸከመኝ። የፍጥረት ነገር አይገባኝም። አግዜር ቆሞ ሂያጅ አይመስለኝም፤ ቆሞ መሄድ ባይኖር ኑሮ ይህን ያህል በመሄድና በመከዳት ወንጀል አይፈጠርም ነበር። እኔን ሲበድል የጨለማው ጭንቅ ሸም በሰናየን ልጅን እንደተሸከመች ከኔ ነጠቃት። በመልሰ የቡዳን መሬት ግብር አደረጋቸው። የማያድነኝ ሀይማኖት ጉድ ሰራኝ። እስከዛሬ ድረስ ሀይማኖት በህይወቴ ላይ መጥቶብኝ አያውቅም ነበር፤ ከቡዳን ጋር ዘፍኘ፤ ስቴተባስቴ፤ ብሉም አብሪ ዘልየ የቀርከት ሀይማኖትን በመከተብ ባይሆን የማገኘውን ሰው ከብክቤ፤ በምትኩ ሀይማኖትን በኔና በሌላው አትገባ፤ ወግድ ብየ

እንደሸተተና ግሳት የለበሰ ቀታ ወደያ እየዘገዘገ ጥየው ነበር። የናቴ እውሊያ ግን መልሰ ያንን ቀታ አስጠለቀኝ። የዋለብኝ ውለት በጣም ሀያል ነው። በላዩ ላይ እመቀ አበዛብኝ።

«የናቴ እውሊያ ከፍልህ ነው ያለኝ ጠቃሚነት ስራም እስራኤል አገር ላይ አልሄደልኝ። ሱዳን በሆነ ኑሮ፤ አጊጠበትና ከበሰየ ጋር እምረገበት። እራቴ ሆዱ፤ የጿ አፈጠጠር! የማቅከሽነው ነገር አልነበረም፤ የምበና ቅጠል ምግብ ማድረግ ብቻ እንጂ የሚቀራት የእህል ዘር ሆኖ የማቅወልበትና ማበጃት ጠፍቷት ደህ አይገበኝም የምትለው እላየሁም። እየ. እኔን! ሞቅ በረሐበበት አገር ጠኸፊች ቢስና ብቻ ነበረች።.. መቸም ከውኪዋ ፍጥረት ነኝና፤ ወደቤቴ ከመመለስ ላይ ቅንሽ ዘግየት ያልኩ እንደሁ፤ መቀነቷን ሸብ፣ የሚያጠብል ጉፈሬዋን እንደያው በባዶ እጇ ነክነክ. ሚዶግ እንገዲያ እያጠየልም፤ ዘግ ነው፤ ወርቅ ሆና እይደል የተሰራች፤ እንዳግረ ነው የሚዋረው፤ በዚያው ላይ ነጠላዋን ቀለጆ እጠጣል ቅጥሰውና ከልታግው ውዱ ይወላል በምባልበት የእተላ ሰፈር፣ እሷም በምታውቅብኝ መጋቢያየ. መቸም ከሱዳንና ከጉጃሜ ጋር ነበር ስጠጣ የምገኘው፤ ታዲያ በዚያ ሰፈ መጋቢያየ ሁሉ፤ ላንድ እፍታ፤ የኔ ሸረሬት. ወንም አይደለሁ፤ ሸረሬቴ ልበላት እንጂ፤ መቸስ ልቢ የተሰራው በሷ የፍቅር ድር ነውና ሁልጊዜ እንደተመረበችብኝ አይደል የምዋር። ዙሪያ ገዳሪፍን፣ በገላባም ሳለን ዙሪያ ገባባን ቅዘረውና ሀሳቡን ረስቸ፣ እስር ውሀ ሞቴ፣ ሸሀላው ውዱ ብርሌ እንደጨበጥኩ፣ እፈ ባገር የታወቀ ሰድ ነው፤ እሷን ማቷጠር ቅቸ፤ የድፍን ሱዳንን ወሬ ከርቀት እጧጨ ጋር ሰቀረድድ ዘላ ጉምር ሰቅልና ደንገጨ እይኔ ቢፈገ፤

«ሰተናየ! አበባው ውዱ! እለህ? ወንድግለም! ጠፍተሽኝ! ስጨነቅ ቆይቸእክ ነው!» ያለች ጊዜ ለማያውቅ የሰው ጆል፤ እሷ ከኔ የበለጠ በፍቅር የነደደች ያስመስላታል፤ መቸስ በሁሉም ነገር ሸፍናኝ አይደል የዋረችው። ግና የበለጠ መያዜን የማውቀው እኔ ነኝ፤ እሷማ እንዴ የፍቅር እውድግ ሆና ተፈጥራለች። እዚያው ላይ እቅፍ አድርጋኝ ያለውን መውደድ የተሸከመ ቅንፋሿን እንዲያዘችው፤ አንገቴ ስር ውሹቅ ሰቅል የሰው ፍጥረት ባጠገቧ ያለ እታስመስለውም- እስትንፋሷ እኔን ገፍትሮ ቅዋ ያሳጣኝና ብዙ ሰው የተጫነኝ ሲመስለኝ በቀር። ያኔ ታዲያ የለሁም፤ ተመልከቸ የውጭ እካል ነው የሚታየውና ምንም የሆንኩ አይመስለውም፤ የእውን ሲሆን ግን እዚያው ላይ ሰመመን ነው የሚደዘኝ- መተኛቱ።

«ሆነና፤ እኔ ታዲያ በደለኛ በመሆን እበቃሁ። የተፈጠርኩት

ለዚያ ተግባር፣ ሰውን ከፋትና ፕርጠረ ብሎም አለመዘናትን ለማስተማር ነው። እንዳበሰና ያለውን የዋህ በክህደት ቅምህርት ለማበልጠን። _ ጠደልኩ በድያት አበባየ ውዱ! ከማለት በቀር ሌላ የምታውቀው ነገር አልነበረም። ቅንሽ ስበሳጭ ከዚያው ላይ የምፈርስና የምፈረክክስ ነበር የሚመስላት። ምነው እዚህ መጥታ ደህን ዮእቤዴት ቢሳሊቅ (የማህበራዊ ኑሮ ሰራተኛ ቤት) ዘወር ያለ ያፍ ሰለቅና ደባ በቀን ሰንቅ ጊዜ እንደሚያጠብደኝ ባየች! ምባ ሷ ከፉ ነገር በማውጣት አልተገራም፤ ፍቅር! ዝም ብሎ ፍቅር ብቻ የሚተፋ አፍ ሰጥቷታል። ያን ሁሉ ወለግ ብቻዋን ሳንከለከለት ሌላ የወንድ ፍጥረት ያለና እጇን የሚይዘው አይመስላትም። ከወንዶችም- ወንድ፤ ከሴቶች ጠላይ ነበረች። እኔም ብሆን የናቴ እውሊያ የዋለባት ድግምትና የፍቅር ግየዲ ይዟቅእንጂ በግቂነት የምኩራራ የተለየሁ ፍጡር አይደለሁም። ምነው ግለቅ፤ የልቧ አመታተር ወሰን የለውም።

«ጠረጃት ጉድ ሁሉ በሰናየን (ውዱ "ምን እያጠብቀውም) ምን ያህል እንዳጠቃት አላውቅም። እኔን ግን ብኑን እንዳደረገኝ ከየተኑ ሀይወቴ የማየው ጉዳይ ነው። ወደዚህ ልመጣ ልቢ ከጆለና እንደሰው ሁሉ እሷን ሚስቴ ብየ ሳስመዘግብ ሰቀርብ፤ «የጉደ ቤትህን, ከልራቅህ እየረሳሉም ባንተ አይገባም፤ ብንፈቅድልህም የየረሳሌው ቀሌ ጉድ ስለማይወድ ከበረ ላይ ቁሞ የመከልከያ ቅመጡን ነው የሚዘርጋት። ሂዳ የሲናይ በረሀ እራት ከምትሆን እዚሁ ከለመደችው ሱዳን ብትሞት ይሻላል» ሲሉ፤ ..እየ! የተሰራው ሰራ ደህን የመሰለ የገድቅ እገር! ለበሰናየስ እንኳን ቀረበት፤ ግና ደህ የሚወታ ነው። እኔ ግን ሰገበገብ በመሆኔ መምጣቱ ቅጣቴ ሆነ። በእርግጥ ቢስና ቂመኛ ሰውና በበቀል የምታምን ባይሆንም፤ እኔ ግን በጣም ተበድያለሁ።

ተለበምኩ በማለት መኪናየን እንደያዝኩ፣ የምመለስ መስየ፤ እሷን ከወናው ከሰላ (ሱዳን) ላይ ጥያት፣ በቅሴቴ «ፈታሁህ» ከልኩት ቤቴ ብቻዋን ጉልቻት ገዳሪፈን ገባሁ። ለጨለማ ጭንቅ እለቃው ሌላ መኪና ነጂ ከመከራየት አዳንኩት። ያቿቿመኝን ሱዳናዊ የመኪና ባለቤትም ሳያስበው እንደገቢያ ደንጋይ ጉልቸው ተጠረገሁ።

«ከገዳሪፍ - ከርቀም ሰው ሰዋን እሷ በሌላ መኪና እየተጫነችና፤ ያጠራቀመችውን ቀለብ ሁሉ እየመተረች እኔን ፍለጋ ድፍን ሱዳንን በዙረት! ውዱን የቀበርክ የሱዳን መሬት ከሰወርከበት እውጣው ብላ ቅግል። የተሳሳተና መርጃ መላ ያጣ መኪሪና ውሀ ሰትሆን ያያት የተቸገረ ሰው፤. ግና እንደኔ ያለ ወዘኝ «ውዱ ጠቢያ ተመልሰ ሂዷል» ይላታል። ቤቷን እንደዘጋች

ጉንደር ትገባና አበባ ስታጣኝ ተመልሳ ገዳሪፍ። ገዳሪፍ አየናት ሲሉኝ.. መቸስ የተሰፈረብኝ ተንከልና ከዚያ የመጣ ብሽታ አእምሮየን አልከሰከሰ ገዝቶኝ አይደል፤ ዘልየ ከመደበቂያ ቤት። የእወቶቡስ መወገፉን` ሰምንት ዘግታ ብትጠብቅ፤ መች ልብ የሚሰጠኝ ሆንና። እንደእሊ እንገቴን ቀርቅሬ ዝም። ፍንጭ ስታጣ፤ መቸስ እንዷለች፣ እንደሬቱ እንዷመነቸኝ አይደል የነበረችው ውዱ በጤናው ግግሽ ሰአት ካንድ በታ ከተቀመጠ ይጠምነኛል፤ ስለሆነም ገዳሪፍ ከሚባል፣ እዚህ ጠባብ ከተማ መሀል ቢኖር ኖሮ ጉልቶ የሚታይ አደባር ውዱ ነበር› ትልና የነገራትን ሁሉ ወሽታም ሁሉ ብላ አስፍራ ተመልሳ ወደከበሳ ሆጭ በለው!

‹እኔ ታዲያ ወረጋየን (እጥ-ነፍስ)፤ በሰና ግን ልጁ እስከሞተችበት ቀን ድረስ ከሜንታዋ ላይ እንዷዘለች ያንን ሁሉ አገር እንደተንከለከለች ስትቀር፤ ልጁን ለሞት ገብሬ ከፈላሻ ጋር እኩል ሆንኩ። ሰው ሁሉ እንደህ ያለ ዘመድ ሞተብኝ ሲል በኔ የደረሰው የሞት አይነት አይመስለኝም። ደቻት እናት አገር ወይም ሞት እየረሰሲም ይሏችሂል ይኸ ነው። ከሁለት ያጣ ጉመን!

‹የበለአውሊያ ዘር እትሁኑ! ከፈትለፈት ስትሆኑ አይከፉም ደሆናል፤ አውሊያን ሲርቁትና ሲመኝ ግን አያድርስ። ሁልጊዜ መከራ፤ የማያባራና ረሀረሀነት ያነሰው ምጣት በጀርባችሁ ላይ ያዘንባል፤ - ቷያና በረድ ያርከፈክፍባችሂል። እሮሮ ዙሪያ ደከባል። ሁልጊዜ የሱ ራትና ምባ መሆን፤ ከጠራው ባዶ ሜዳ ላይ ጂሉ በል! እቅራራ! ዝፈን! ደንክር! እልቅሉ እልቅስ ብሉ መንፋፋት፤ ከሜንታ ላይ የማይታይ ነገር መንፈርፈር፤ መንፎደፎድ፤ የማይታይለት መዋረቢያውን ይዞ መከትከት፤ በባለ ካራው መሽንተር፤ ሰው የማያውቀውና ለመገለጥ የሚያስቸግር የማረጃ ስለት ሁሉ አለው፤ ዝም ብሉ ትጥ ግባጣት! ታዲያ ከሜንታየና ከበላየ ላይ የማወርደው በጣም ቀላየ ነው፤ በጃኝም ከፋኝ ዘፍኝ ነው።

‹እናቴን አውሊዋ ከሰው አያስተያያትም፤ እንደላሊበሉች እርከሰ ዝም ብሉ ከመንደር ቀይዶ ቡና ቀታዩ፣ አረቂ ሽግቹና እዳይት ቶጠሬው አድርጓታል። ላሊበሉች እርከሳቸውን ፈትተው ለግጦሽ አያስግረም፤ ብዙወች ድውያን ናቸውና እህያው ወይም መጋዝዉ ርቆ ከሄዱ ዙሮ መፈለጊያዋ ጉልበት የለችም፤ ታዲያ ታስሮ መቀለቡ የባለጠት ነው፤ በናቴ ላይ የተኖለበት ወለትም እንዲህ ይግበሳል።. ይኸ ባይሆን ደግሞ የበቅሉ አባት ትድረት ቢሉትም እናቴን ግባጨት አይሆንም፤ ታዲያ ያውሊያ ትድረት

ይገርመኛል፤ አረቂውን በሷ እፍ ሲያስወርደው፤ ከሷ የሆድ ባሀር የገባ ይመስለል። ስትጠጣው የምናያት እናቴን ነው። ግና፤ የሆቅ ሲሆን የጠጣችው አረቂ የሚሄድበት አይታወቅም። በቀን የሚያሸመድዳት አረቂ እስር ጠርመስ ይሆናል። ያውም በመትባል ጊዜስ ከዚያ ያልፋል። ወዲያው ጠግታው ከትንፋሿ የሚመጣ ያረቂ ትንፋሽ ጭራሹን የለም። ሽንኩራ እንኳ የታጠበበትን ቅጠሉ ቅጠል ይሸታል፤- የማጠቢያው ቅጠል ምባና ከሆነ- ምባናን ይሸታል፣ ቅጠሉ ግራዋ ከሆነም- ሽታው ግራዋ ነውና። እሷ ግን ያንን ሁሉ ጠግታ ጠረን መመለስ ይቅርና ከውሰጧ እየታመሰ እልወጣ ብሉ ምባሷ ሲታሰር፣ ልበናዋ ሲዘናጋና እግሯ ሲወላደፍ አየነ የሚል ሰው ዘበት ነው አይገኝም። ታዲያ የሱ ሸቃባይ አድርጓት ቀረ። እኔም የታሰብኩት እንዲያ እንድሆን ነበር፤ ባጋጣሚ እልተገኘሁም። የሊያን እዳ ግን ይኸው እንደምታዩት የህይወት ግብረን ነባኝ። በመጨረሻም ደፍቶኝ ድል የሱ እንዳሆን ይተራል።

‹ሊባውን ተውት፤ እንግልት፣ ቅጣጠት፣ ግግኘትና ግጣትም በኔ ላይ ሲፈራረቅ ስለኖረ አውቀዋለሁ። አሁን በሀበሻ ዘንድ እንደቅሉት የሚታይብኝ ሁሉ አውሊያ ያስፈረብኝ ጉድ እንደሆነ የሚረዳልኝ ከመጠብ ነው። ታዲያ ተይዥ የል፤ ግድ የለኝም!

‹አሁን በቅዱስ የሀንስ ግድም፣ ደመራ መትርከሽውን ይዘ፤ የሀዳር ሚካኤልና የማንበት ልደታ ሰሞን ከመልግል ቤት የሚሰራ ታሪክ በታሪክ ያልሰማሁትና ከሌላ በታ ያላየሁት ነው። አውሊያው በሀይል የሚያስደግሰው እንዲያ ባለው ሰሞን ነው። ወሀይ መመለሻውን ግድም፤ ፈጦው ሲቀጠቀጥ፣ ኑን ሲመገር፤ የቅመም ዘር በቀልቢጥ-ከድርጉ.. ከመጣበት የአረብ መሸብለያ ወረቀትና የጌግ ከረጢት ይራገፍና የሚሰራው የሺታ ወበት ዋናውን ጊዜ እስኪደርስ ያእምሮ ጉምጃት ይለታል። በያመትባሉ ሁሉ የጂዋ መተነት ከግልፍ ቀሚስ፤ ቀጭን ኩታ ከሞራንጠሊ ጋር ከላመረድክልኝ መሞቴ ነው ብላ ባሏን በ"ትደሰት" የምትግጠነው እምሮተኛ ክረዳ ሁሉ እንበለ-ወንድ ከናቴ አዳራሽ ሰትሰበሰብ እኔን የመሰለ እለሌ ሁሉ ዳስ የተጣለለቱን ያሀል ይደሰታል። እንዲያ ሲሆን መቶ ጊዜ ባንድ ሌሊት ይዷረትን ይመስለል፤ ለተቀለጣፈ መቶ ድረሽም ይኖር፤ ምናለ አትም ከተገኘ። መዳር እብሮ የሚተኙትን የመለጠቅ መባ አይደለ! ታዲያ፤ የእዛልን ዘር በጊዜ የሚያሰምረት እንደህ "የታመመ" ጉብሉች ናቸው፤ በእርግጥ በሂለም እዛልና ስጋ መምተር በነሱ ይጠናል።

‹ከብት ግባቱን ተተርሰ፤ ሁሉም ተጀብጂቢ ለጋዘር ሁሉ ባንድ መታከብ ይጀምራል። ጉራ ያግረው ሁሉና ለዘር የቀናም ይገኝ የል?... ታዲያ መችም እንደእዴል ነው። ግና፤ ዘር የገራትን

ቤት ያህል የሚስተካከል አካል የለም። ባለዘር መሆን ጥሬ ነው። መዝፈን በነሱ ያምራል።

«በዚያ ሰናቴ የተሰጠ አዳራሽ ሙሉ፤ ቴጠግ፣ ከሲና ጠጅ-ባሪ ከጀብጀብ ው ጉዝጓዝ ይጠልና የአወዘ ዝፍዝፉ፣ አረቂው፣ ጠላው በያይነቱ በገፍ። አንዳንዱም ጠጅ ይጠጣል። ምርጊቱ የተከፈተ ጊዜ፤ ከባቢው የፈጠራቸው፣ ያንንም የተጠጉና ጠረን የሰበሰባቸው ቢራቢሮ-ጠቀስ ነፍሳት ግቢውን እያጣሉሉ ይዘፈታል። ታቦታቸውን የሚያስገቡ እሊያም ሊያወጡ የሚጀቦጀቡ ይመስሉሀል። ወደቤት ቢገቡ ደስታቸው ይሆን ነበር፤ ነገር ግን የቅመ ግፊት በደጅ እንዲያንዣብቡ ያደርጋቸዋል፤ የትንኝ እትም ያን ያህል ነው።

«የመጠጥ ምርጊቱ ከፊታ ሌላ ታሪክ ነው፤ ከቤቷ እየተርከፈከፈች ከመጣቸው እደሰኝ፣ ባለሽቱና ባለእንስሳ የቤት ፍጥረት ጠረን ጋር ሲደመር፤ ከጋጥ በኩል ዘመቀሀብችሁ የሚለው ዉጊራና ደለት የጠሰ ጊዜ፤ ያንተም አፍንጫ እንደትንኞቹና ቢራቢሮዎቹ ጥሉህ ሊበር ይቀርባል፤ ከወግ ያለፈ ያስነጥሳል። ያኔ ይማርህ! የሚደብብል ፍጥረት አይገኝም። ከሰው የምትተዋወቀውም ይማርህ፣ ይማርሽ! በማለትና በመልስ ያኑርህ! የተባልክ ጊዜ ነው። አንተ ብቻ ያለብህ፤ ሊያነጥስ ፊት የሚከሰከስ የሰው ፍጥረት መጠበቅ፤ አንዳንዱም ዲ-ሲልብህና (ሲዘገይ) ኩታ ሆዩ ከተያዩሀት ልጃገረድ እጅ ወዲፏ ሲጓዝ ስታይ። ከንፈር የሚጓጓትም ሊሆን ይችላል፣ ግና ዝም ብለህ ይማርሽ! ማለትን የመሰለ ነገር የለም-መቅደም ዋና ነገር ነው። እትልፋ፤ ያኔ ልብህ ዋና መርጊያውን በታ ለቆ ክሲምባህ ስር ባስጠጋኝና አድነኝ በይነት ተጠምዋና ተስጉ፣ በመልስ አንተን ቀስሮ የስምባህን በታ ሲሽግ ጭንቅ-ጥብበ ይልሀል። ታዲያ ዝም ብለህ ምህረት የሚደጠብህ እምላክ አድነኝ ማለት ብቻ ያወጣሀል።. ኧረ ወዲያልኝ! የታቾ እምናና የቀረ ነገር እንስቸ።»

ጨዋታ እንዲህ እየቀራ በድንገት ዙሪያ የከበበውን ሰው ለፉታ አይኑን አፋሰ ይቃኘዋል። «እኔስ ግበድ ስጀምር አይታወቀኝም። ከዚህ መሀል ትይስት የወጋው እንዳይዋርና እዳ እንዳልገበላችሁ። ይሆን የምታውቁ ተው በሉኝ፤ ባለትደሰቱና የተያዘውግ እንግዲያ ቢጠየ ነውና ግበድ አይገደውም።. ለጨዋታውና ነገር ለመበለል እንጂ ተው ብትሉኝም አልተወውም፤ ለምን አትተወው? ብትሉ፤ መልሴ ሸፍዋኛል። ታዲያ ወደናቴ ቤት ባለትደሰት ፍጥረት ሁሉ ጠቅልሉ ገብቶ የል! እስከዚህ ድረስ እንዲህ ይሆንና፤ ከዳሚ በዶንቡ ግደገደግ ሲጀምር፤ አዝጋሚው ትይስት ከግሪ ባለትደሰትና ዘረኛ መለየት ሲጀምር፤ አውሌዋ

እንዲህ በዙሪያ እታሬ የሚያስጀበጅብት የገብዝ እናት ሆየ ተማከላ ከመከዳዋ ላይ ጉምር ያለችበት ጊዜ፤ "ያልረከሰችውን" ማርያም ትመስታለች፤ እኔም መድህኔአለም ልጇን ሁኝ ቀጭ።. አባቴንግ እንግዲያ እውሊያው እስተደዋ ገሉት የል!

«ይህ እጉል የሚወራጨውና ያልተገራው ለጋ-ዘር፤ ዳዋም የዘር አይነቱ ብዙ ነው እባ እንበሴ፣ እባ ነብሮ፣ እባ ዝንጀር፣ እባ ባሮ (ነገድ)፣ እባ ሱግል፣ እባ ወይራ (ዛፍ)፣ ብር-አለንጋ፣ ዋስ-እጋጅ፣ ጫጫታ፣ ጠቷር-አደሰ፣ ወገዝ-አድርቅ፣ እጋምጣስ፣ ወስን-ገፌ፣ ከልክሳ፣ መቅረጭ፣ ድርጌ፣ ቀርጠቅና ግሚት፣ ሰይፉ-ወገገር፣ ደም-ቀበቡ.... መቸም ተቆጥሮ አይዘለቅም፤ መአት ነው፤ በሰው አካል እየተወከለ የሚይገኝ የፍጥረት መንፈስ የለም። እንደቀጥረ መብዛት እመሉም እየቅል ነው፤ መሰያ መከታ በሌለው አንድ አዳራሽ ወስጥ ታጉሮ ስታየውና የእንስሳትን የአውን ኑሮ ስታጤነው በእምሮህ ወስጥ ብዙ ነገር ይላወስህል.. በጭቅህ፤ ነብርና ዝንጀሮ እንኳን በቀመናቸው አብሮ ግጉራት ይቅርና ክርቀት ጉን ለጉን ይሄዳሉ? ሌላው ይቅርና የዛፍ ዘር ነገር ጭራሹን ለግመን ናባ የን ይጠምንኛል።

«ይህ እንዲህ ሆኖ የኢያንዳንዱ አመል እየቅል ነው ብየ የል ? እንዱ ዳልቻ-በሬ ከልታረዳልኝ ፈረሴን እገላለሁ ሲል፤ ጫወት እስቀርበ የዶሮ ጫወት እንገት የሚለጉጥም የዘር አይነት ይገኛል፤.. የዘር አመሉ እንደሰው ወርቃወርቅ ነው። የነብሬን ዘር የሚሸነግለው ነገር ለሌላው መሸንገያ አይሆንም። ባህሪውን ማወቅ የግድ ነው።

«ታዲያ ከዚህ ሁሉ መሀል የተገኘ የተቀናና ያልተቀና ዘር ቡራ-ክረዩ ያለ ጊዜ እናቴ የጉግሪዋን እክርግጃ ከወሰሉ ላይ ግስፈራሪያ ስትመስለው አይነት አለው። እክርግጃ ሲያይ የማይፈራ ዘር አታገኝም፣ ራሷን የምታከብረው ሰንት ቅባትና ጢስ በጠጣ የጉግሪ እክርግጃዋና አጨባበጧ ነው። ሁሉም ዘረኛ ሲጀምር ኩታውን ከራሱ ላይ ይጥላልና ያክርግጃውን ከወለሉ ላይ መመለስና መዘንደብ መንገሪያ የቃልና የተቀና ዜግም ያስፈልጋል፤

እሆሆ በለው፣ በለው፤
መጣ ሱግሌው፣
እሆሆ በለው በለው
እሆሆ መጣ ዝንጀሮው! ያለች ጊዜ መሽራዋ እናቴ፤ ተቀባዩና እስከባሪዋ የታከበ ነፍስ በመልስ፤
እሆሆ በለው በለው
እሆሆ ስግ ሱግሌው
እሆሆ መጣ ጉግሪው!.. ያለላት ጊዜ ለሰጋው ዘር ጥቶግ

ሆኑ ማለት ነው። እንዲያ ሰልፉ እንከበሮ፣ ማሲንቆና ክራር አብረው እንዲያ ዜማ ያርከፈክፉ ጊዜ፣ ዘር ሁሉ እንዲም ከልጋገው ፍርሃት፣ ሰልፍ እንጨር እያንዳንዱ የሚዘፈንለትን ትሪት ዜማ፣ የክበር 'ድርደራና ስሞረት የሚጸመ ይሆናል፣ መቸም መሰኮንና መራገት ይጀምራል። መቼስ አንድ ጊዜ አመልማሏን ለዚህ ተግባር አሰለጥኗት የለ! የፈረሱን፣ የወሰንና ሌሎ የገበ ፍጥረት ያከበበውን ሽቶ ያርከፈክፈበት ጊዜ ከሁሉም የሚታይና የሚይታይ ፍጥረት አመል ትበርታለች። የተበናደው አበባ ቶሉ፣ ኑንና ማረ ያበሰበው ከወገም እለር ተከምና ወበት የተተበለው የተባለ ቶሉ በጉን፣ ከረጂት የወጫና መተተ ያለከደው፣ ግን ትዝታም ያንሳ የሚመስለው የፈላሽ ቂስ የማይበጠው መበደል ደበ ከወሆና ከበት ተመግበ ብሎም በትመም ተደይዋና ፋፍቶ ከፈቷ ይሸሙ፣ ወና መጠሁ ያለት ጊዜ መትደጃውን ሰንጆ ትታ ወዝዝዘ ያሽት ይጀምራል። አገር የሚተገለውን መሳ ያመታልና የተረበውን በረሽት አስተጫረ ወደሚተደው ሰው ሲያተርፈ ቶሉ ተቿደሰ ይለሀል ያኔ ነው። እሷ ያኔ የምትተማበው ነገር የለም። ዝም ብላ በበደው መጀንጀን ነው፣

አበቤው፣ አበቤው፣

አበቤው ሰላሟል፣

አበቤ ሰላሟል፣ ያለችው ጊዜ በተተና ዜማዋና በሰመረ መዝዝዜዋ፣ ተበዩ ዙሪያ ከበ በመልስ፣

«ጌትየው ሰላሟል

አበቤው ሰላሟል

አባታችን በቸር ገባ!

ጌትየው ሰላሟል

እሆ እሆ በለው በለው!

በቸር ገባ ጌትየው... ብሉ ሲመልሱ እየተመለ ሲያተኑትን፣ መስሉን በማወበብ የተበየው ከበሮ በዚያ ትኝት ሲያበድ፣ በእለም የተበተነው፣ የሚያየንና የሚፈልገን፣ እኛ ግን የማናየውና የማንደሰለው ፍጥረት ሁሉ በተከፈተው በር የው ዘር፣ እንእብሮ እዳግ፣ እኛንም ከጭፈራቹሁ አስገቡን፣ እረ የመገቢያ ያለሀ ብሉ ለመገባት የሚፈጅ መስሉሀ ያርፋል። የአደን አጫኑ ከሴላው የወስ ቅመም ጋር እየተቀነለ ገለ የሆምሲን ደመና ያስመሰለውንና ሀው ብሉ በወለል የተከፈተውን በሩፍ ትክ ብለሀ ስትመስከተው የማይፈመር እስገራሚ ስሌል የለም።

«እኔ ታዲያ ያልደነከርኩበት አመቲ-እመት የለም። ይሆችን ልጃገረድ ሁሉ አብረ ሳዘልላት፣ እያመቶችም ሆነ ሳታውቅ

ሰማርጠት እንዲያ እምቸሾ፣ ወድቅት ሲጀምር ጥቅሚ ሰላ ነበር። እይኔ ከፈተደውና የእናቴ ወታቢ በሚገኘው ገደም ቀም የጆሮ ግንዱን ገደም ታከኮ ያቻትለሁ ብሎ ሹክ ከለኝ ጠብደል ጡት ላይ ዘለየ ጉምር ማለት ነው፤ ቀልዱን ነው እንጂ፣ የናቴ ወታቢ እንኳን ሲረዳኝ ይቅርና ሳገኘም ሲጠመኝ ነው የሚዋረው። የራሱን አመል ግን ሩሲው አወቀዋለሁ፣ ልብ ወደሚመታ ጡት ነው የምተያየው። እንዲያ ያለቸውን.. የጠጣ ሲገኝ፣ በጣም ነው የምወደው። የእውነት መናገር የደንብ ነው፤ ወሸት ምን ያደርጋል! እረር የበላው አበቱ ይመት! እንዲያ ማድረግ ነው የሚታየኝ።

«እሰደሬ የን (የሚገደደማትን ሴት) ጉትቸ ስወጣ የእናቴን እደን መዋያ በደንበ ጠበቄና እይቸ ነው። ከሰማችና ከወተች እገር ልታታግል ነው የምትተርብበኝ። ከበቴ ሞት የደረሰቸው ከዚሀ አመል በወጣ ጠብ ነው። የሴትና የወንድ ነገር የተወቸ በበቴ የሆይወት እድሚ ልክ ነው። ሲጠሳት ሰምን፤ ገና መንወረቷን ደም አስትረጣት። ከዚያ እሱን ገደለው።.. የሷማ የተለየው እይነት እወሊያ ነው፤ በሆታዊ የሆነ ነገር። ወንድሚ ያቻቻሉ ነገር በጣም ደገርመኛል! ያበቴን ሞት ለኔ ማሰፈራሪያ እድርጌ እኔን መጠጥበጥ አስተምረታል፤ ግና አልያዝም። ቀስበየ ወደገለበ፤ ድርቶኛና ጭድ መከመሪያው መሰብ ብቻ ነው። ከከብት መዋው ስትጠጋ ባንድ ገጥ የሷን ጆርባ ለመተገን የጭድ መቀት የታወቀ ነገር ነው፤ የብዙ ብርድ ልብስ ያህሉን ነው የሚሞቀውና ጆርባዋን ለጭድ ትሰጠዋለሁ፤ ጋቢው የሁለታችንን ሰማይ ሲተጋን.. የማለት መዋያዋ (ደረቷ) መቼስ ወደኔ እይደል የሚዘረው! እሳይ-እሳይ የሚዘራብን የገራ ቀኝ ትንፋሽ ትዝ ሲለኝ.. እየ እሯቴ!

«ደብረ-ታበር ገቢያ ይወላል እብሽ

ከረረማ ከንፈር እረቂ ትንፋሽ

የኔ ወዱ አበበ የኔ ፍንሽንሽ» ትል ነበረች በሰናየ፣ ታዲያ ከረቂና በመልክም ምጣና በቅመም ዘር ሰበጃጅ ያመሽው እሀል መእዛ ጋር ከትናን በሚወጣው ገራዝማች እረቂ ታጆበ ትንፋሽ እፍ! እፍ! ያለ ጊዜ ጋቢ ማራገብ ያስመኛል። የሷ ትንፋሽ እልምባል የኔውን ጥተር ያገለዋል፤ እኔን ትንፋሽ ሲነሳኝ ደግሞ የሷ የሚሆነውን ያጠል። እሰም በመቀት የምታልቀው ያኔ ነው።

«መስድ ብየ፤ እብሬ ያደርኩትን ጡት፤ ወደግብር ወሀው ገፍቸ እኔ ግን በዚያው ወንዝ ወርጆ ያደረብኝን ላበትና ንክኪ ሰለወርድ ከቤት እልገባም፤ እወሊያው ጥላ ይዘሀ ገበሀ ብሉ ነው ጉግጆ የሚወረወርብኝ፤ በፍቅር ሲሆን እንጂ እንዳንዱ ሆድ

መንፈቅም ይወምራል፤ ደህና አድርጌ የመቅጣት አይነቱ፤ ከታጠቡ እንኳ ገም ነው የሚዝበበል። ታዲያ እኔ ያልታመምኩ ግን አሁን ይታመማልኛል? ይገርማል! ልጆቻችሁን ሁለቴ በረትሁት። ትድም የጆመሬቻችሁትን እንቢ በመሀል ምን በላው በምቴ?» ሲል ሁሉም ከእንቅልፍ ጠንነ ይመስል ተደናግጦ ይተያዩና፤

«አገር አምስ፤ በጣም በጥበጥ ሰው ነህ! ነገር እንደናትህ እመሊያ መንተትና መትራት ታወቃለህ!» ሲሉት እሱም ትዕቢታዊ መልስ ነው የሚሰጠው። «እኔ የአመልማል ልጅስ ምን ወጣኝ? ትይሰት አለብኝእኮ ነው ያልኩት!» ሲል፤ ሁሉም ተሳስቶ ገም ይሳል።

ይህ ባህሪው እንዲህ ሆኖ፤ የሚናገረውን ለመስማት ከመጓጓት ይልቅ የናቱ ወታቢ ያደነዘዘኝ ይሁን አላወቅም፤ የዘረጋሁትን መዝገብ በድንገት አጠፍ አድርጌ ወለል ላይ ጥየ ብረአን ከላዩ ላይ ስጭን ተመልክቶ፤ «እወታንቲው ወዱ ምን ሲናገር ነው» ተብየ ነው? ይህችን ዱማና የታሰረች ምላሱን ላንቀሳቅስ ለዚጋጅ መዝገብ የሚታጠፍብኝ? ከኔ የሚደግ ሀሳብ የለም?። የናቴ እወሊያ መዝገቡን እንዲጠፍ ወ እጁህን ይጠሬዉ እንዲያውም እሱን መዝገብ ካልገለጥክ፤ የምናገራትን ታል ሁሉ ካልጠፍክ አልናገርም።. ባትናገር ምን ቸገረን የምትሉ ከሆነ ደግሞ ፍርሽ ይሆናል። እሬ! ኡኡ! ብየ የተኛውን ሰው ሁሉ አስነሳውና ይህ ባለስልክ የነጭ ጉረቤትህ ሁሉ ሀሉ ብሉ ያሲስ ይጠራና በረብሻነት እስፍስሀለሁ። ፍርድ ከሂላ ነው የሚመጣ ነው። ለጊዜው ግን ሁልሀንም አስጉትትሀለሁ። በሂላ ደግሞ ማግኘት የሚገን እንደሆን የናቴ እወሊያ ያውቀዋል። ለሌሎ አይሁነኝ እንጂ የጋርጋር ጊዜስ አለመቀቶኝ አያውቅም። እኔ የዲወርኩ ጊዜ ደስታ ነው የሚለብሰው፤ ጉልበትና ሀይልን ሁሉ ከኔ ላይ ነው የሚሰቅለው። "ሚሽጠራው" (ወታደር) ለፈሊሽ ሲሉት፤ በሱ፤ በውጭ ዜሪያ ማእዘኑን እየተጠጋ ይገኛል. በል! እንተንእኮ ነው! መዝገብ ግለጥ!. ዘረኛ ጠሁሪ።» ብሉና ቀስር ይመለከተኝ ጀመር፤ ከጉኛየ በጣም ተገዝዛ· ከበረዶ የጠ የመሰለኝ ወሀ ተንኳለለ። ባደበሉብሽ የመታኝን ያህልም ቀጠርኩት። የናቱ እወሊያ በዚህ ምሽት የተደረተብኝን ገምዲይና ትህከል ያልሆነ ጠው ማግገግ ሁሉ ከአምሮየ አስኪል ወስጥ ገብቶ በማንኪያ ዝቆ ያወጣው ነበር የመሰለኝ፤ አላወጀኩትም እንጂ እጋልጦኛል፤ ቢሆንም በድንጋጤ መዝገቡን ከፈቀኩትና ብእሬን በሀፍረት አሹየ፤

«ውዱ! ባንተእንኳ ትንሽ ትንፋሽ ብወጥና ብዝናና ምን

ለለበቱ? ገና ታል መጣል ባትጀምር እንዲህ ወረድክብኝ?» ሲል በደከመ ድምጼ፤ ፊቱን የፍቅር ፊገግታ አስወረረውና ቅክ ብሉ፤ እንባ ያቀረረ በመሰለኝ አይኑ ተመለከተኝ፤

«ጆሬ የናቴ እወሊያ "ያንሰህ!" ደህና ሁነህ ተዝናና፤ ሁኖን ነው?. መዝናት ከኔ ከውዱ የምታገኝ ከሆነ? እስየ! መዝናትን ለሁሉም በስጠሁትና በዚህ የራስ ምታትና ጭቅጭቅ ፈንታ የዝና የፍቅር ወሮታ ብናነሳ እንዴት ሸጋ ነበረ. ነገገርህ ግን ይህችን ከልባሽና ከሰው የለጠ የምትርገበገብ ትንሽ ልቤን ለማጓሸሽና በቀረቻኝ ትንሽ እንዲልለነብት ለማድረግ እንደሆነ ገብቶኛል. ግን! ወንድ፤ ደህና "እታ" ያንጠለጠልኩ መሆኔን እወቅ፤ አደናብሬ መዝገብ አስከፈትኩህ። እንግዲያ፤ እኔግ ምኑን ተናገሬ የመንግስትን አእምሮ የሚበጣ ነገገር ሊወጣልኝ? "ነፍስ ካለ ወንቀሳቀስ አይቀርም እንዲሉት እዚህ በመገኘቴ ነው እንጂ። ጂማገሉቸ ይቅርታ! ካለሌ ጋር፤ ያለወን ተሰብስባችሁ ተደየናችሁ» እለ እየተነሳ። «ይቅር ማለት በናንተ ነው ማሪኝ!» ብሉ ቀጭ አለ። ገዛኸኝ ይሆን ተከትለው፤ «ውብ አሽከር ነህ፤ እናታችን፤ ይቅር ብለናል! ደግሞም ቴም አይቀርም፤ በነገር የመስከር መሆኑን ሁሉም ይረዳል፤ በል ወደወጥታህ ግባ፤

«እኔም እንደበሰው ተቀጥሬ፤ ልናገር አድልኝ ተሰጥቶኝ አይደል ? ምንው? ማለቱ፤ እንደጠፍ አህያ፤ ብቻየን ያገኘ ሀሳብ ጆሮየን መቆጠታል። ከመንጋው መሀል የተለየ ያገዘን ወይፈን እኔ ውዱ ነኝ። "ውዱ" ማለት ብዙ ይሆናል የኔ ቢጤው አይጠፋም። ያውም እኔስ ኑሮዋ ምን እንደሆነ የማላይደላቱ፤ በመደናናት በኩል አለች እንዲልኳት የምጥር እናት አለችኝ። አባቴ ይሆን ጉድ ሳያይ ቀደም ተሸክፏል። ጠፈፍ ያለና የተጣደ ጉበዝ ማለት እሱ ነው፤ ይሆን የልጁን መዝረክረክ አልተመለከተም። ዘመድ አዝማዱን ለሱዳን በረሀ ገብሮ የመጣና እንበለ-ወላጅ ያደረ ትምህርት ቤት ራት የሆነ ወጣት እያለ ነው። ለጦቢያ ልጅ፤ ህይወት ማለት ሰው ከሰው ሲመሸለት ነበር። እውራው አሰቅቶቶ ከመንጋው የተነጠለ ያገዘን ወይፈን ትድረቱ ማለት ደግ እንዲህ ሲሆን ነው እንደኔ ብቻውን ሲናውዝ

«በመጀመሪያ፤ ስሁተቅ መስራት ሲጀምር፤ እንዲርግጭሀው፤ እንደመልቃይቶ-ጠገዱውና የትጋረው ጠሪያ ንገድ፤ እንደሱዳን የ ከንቅርባንድ" እታ በማይታይ እተባበይ በወለግ ስንሜን ነው። " ኩሽ" ቢሉን ይገባል፤ ያው ከባሪያ ቀጥር ነንና። አተርፍ ያለ የደሮ ነጋዴ ይሰራውን ያሁሉን ግፍ ተሰርቶብናል። የእንገዲህ ልጆኪ ሲከወን ከበረታ አለበቱ፤ ከሂላ እንዲጋፈሪ ቢከተልም፤ ግበ ሙሪቅ ግን እዚል፤ እንደነፍስ አወዳደቅ ተከብሮ ነው። ቤተ-

መስጊድ በይወርድና አከዋወኑ በጊዮ ገደም ቢሆንም ቀብሩ ው ግን ቢያንስ ሁለት ነው፤ አይነት ነበረው።. ምን ጉድ አለብንና ነው፤ በግልጥ፣ በደባበይ፣ ደርግን እንደሌላ ው አገር መሬ እፈጠ በመያዝ፣ የፈላሸ ጭንት በግልጥና በደባበይ የማይሆን? የቀናህና የተጠቀምክ እፍጠህ ታየኝ ይሆናል፤ እኔ የምለው ግን ቀደም የምተውንና ወደፊትም የሚያልቀውን ከሰበው ናላ የ መዘር የመነጨ መብተክተክ ነው።

«የወለግ ጭንት ከጉዳት ጥቅሙ በፍፁም አይወዳደርም። በጫኝና በሹም ያልተበደለ፣ እንቱ ያልተወረሰ፤ ሚስትና ልጃገረድ ልጁን የጅመንሽ ያልሰጠና፣ ከብረን ያላስገሰሰ አይገኝም። ይገኛል ብሉ የሚቶጥርኝ ካለ፤ በጣም ታምረኛ ሰው ነው። በኔ በኩል የሱዳን ጉዳና ደዘጋ፤ ሰው ፈጅቷል። ይሆን ስል ሁለት ጉዳና ይዝ ነው። መንግስቱ ሀይለማርያም እሽ የሚሉ ከሁን-በተዋታ፤ በደሰአበ በኩል፤ እምቢ የሚሉ ሲሆን ደግሞ፤.. እስራኤልን ምን ያግዳታል? ከዩጋንዳ ጠቢያ በጣም አይቀርብም! የእራትን ጠንብ መፍጠሪያ ገበታ ደብዘውን ከማጥፋቱ ኢትዮጵያ በረሀ ላይ የወደቀ እታ ማንበት ይከብዳል? ያውም እንደእንተቤ መሀል ከተማ መገበት የለበትም. የሸንፋ፤ የቋራ፤ የመተማና የሁመራ በረሀ እንኳን የፈላሸን ህዝበ ይቅርና፤ የተራበውን የወሎ፣ የትግሬ፤ የኤርትራ፤ ሌላውን የሱዳን ረሀብተኛና ስደተኛ ሁሉ፤.. ቀደም በረሀብ ያለቀው ጭምር ቢነባ ምን እርጉ ሰውም እላየሁ እይልም? ዝም ብሉ፣ አራዊት ብቻ የሚምበሳከብበት አራት እስራኤልን የሚያህል አገር. ያውም የልማቱ ነገር ሲወመርግ የትና የት! ይህ ደግሞ አይሆንም ይቅር ቢባል፤ ሸንፋ ገብቶ ሰው ማስተባበሪ ጭንት ቢሆን፤ ሰሜን በየዲ፣ ወዘበና ወልቃይት በዘሉቅጭ እወሮኝለን ጥልቅ ቢሉ ማን እንዳላያቸውና እንዳልተከሰበቸው ነው? መንግስቱ ሀይለማርያም ጥይ፣ ጥይ! ቢሉ "ጅብ ከሄደ ውሻ ጮኸ እንደሚሉት፤ ጠረቱ ከብት ሳይገኝ ሲቀር ነው፤ ደክ መቁጠር ብቻ። ይኸ ቶይቶ እሪ ማለት በሌላው አገር በየመንና ሱሪያ ሁኗል። የተሰራ በቀል ግን አላየንም፤ ያንድ ሰሞን የራዲዮ ወሬ ብቻ! ይቅርታ ማለት ብቻ ይሽረዋል።

«በሌላ በኩል ጥፋት የጋራ ነው። እያንዳንደህ፣ ይሆን ጠፋ ሁኔታ እያየህ እስራኤል እለም አገር ነው እያልክ የምትኖር ዋልተሀል። ዋንጊናው ሱዳን ለኔ የሚረሰኝ አገር አይደለም፤ የሚበሉትን አይደብቱ. የምተ-እሁል (ጠበለ) መደበቅ እርግቸው ነው። ከደበቁ፤ የሱዳን ሰሳይ ተጠትለሉ በእላሀ የቀራው እቅግዲ የሚገባ ነው የማመሰቸው። ሆዳቸው እንዳበሸ ነገር ማንዝንዝ እያውቅም። ሲያታልሉም በግልጥ እያውቅሽውና እጠቅህ፣ እነሱም እሰቁና እወቀውም እያለሁ ነው። የጊዲ መንጂ እያውቁም፤ ልዩ ናቸው። ጉበር ከደጅ አንጂ ከቤት አይዘረጉም። ከባሬ-አገዲጊው ጋር አብሮ መብላት የነሱ ነው፤ መበንዝን በሰእት ከቤት ግእዱ ያሳደረሰውን የመፈለግ ዘይቤ። ስቀው፤ ተጫውተው፤ ጠያቸውም አይነት አለው፤ ከጉንደር እዘዘ ይሰማል። ኡ ኹ ኸ -ኸ -ኸ! ከቶ! ከቶ! ከቶ ከቶ! ያሉት ጊዜ ከዲር የተቀመጠና የማይሰተው ሀበሽ ሰውነት እንደያ ይንከተከታል። ... ወንዶቹ! ቀን ሲጠም፣ ሸቀጥ የሚያነሳ ሲጠፋ፤ እላብ የለብኝ፤ እንታርረ የወሀዩን ጥደት አይቶ፣ የተጠዲ ጀልባያን ለብሽና የምላልኝ መስየ፤ በግእድ መዘርጊያው ለእት "ያ ዘሌ" ብዮና በመልስ "እ ሀ ሰ ን ! ሰ ላ ም እለኩም፤ ተፈደልኡ" ተበየ ሆዱ የቀረው-እቅግዲ እስከመሰል ጭልቸ፤ ከገኘሁት ወድቄ ሳድር የኑሮ መወረሸ ወበቶ! ይለሀል ያ ነበር ዋንጊናው ሱዳን! ዝውንና ወጥታውን ለኔ የሆድ ባህር ተወቶ፤ የቀን መከፋት ምልክቱ፤ ደሀና የለማውና የበንት ሰሳይ ባህር የነበረው መተማ፣ ሁመራ፣ ከሲቶ፤.. ኸረስንቱ.. እጠጣ፣ እጠጣ ያለው. "ወዝ አደር ሁሉ ነው "ሳባደር" የምትሉት?.. እኛ የልማት ከተማ የምንለው ሁሉ እመድ ሆነ። ሀይለ-ስላሴ፤ ሰው ይጥቀመ፣ ሰውም ይጉዱ አላወቅም፤ ደንቆሮ ነኝ፤ እረቂ የን ከሰር ወሀ የ እንታርረ ከመሳቅና ከመጫወት በቀር የማውቀው ነገር አልነበረም። መስከያ ከወበጥኩ ሁሉም ጉዳየ እንደሞላልኝ ነበር የምቆጥረው። አጋሰስ ሆዱን ከሚሞላ እህል የተረፈ ነገር ከተገኘ የሚወንተኝ አልነበረም። ሀይለስላሴ ግን ከዙፋናቸው ሲወርዱ፤ የተከሉት ጊዜ ያለጠ ነቀርሳ "ደምክሬሲ" የሚባል እህዘብ ፍጥረት ተነስቶ የስደት እራት አደረገን። በዚያ ተዘርተን የነበርነው የደረሰብን በደል ይህ ነው። ደርግ በመቶ አመት የማይመለሰው የፈጠነ ልማቱ! ተነቀልን። ሰው ሁሉ በፈታዱ የሚያደርገውን ያህል የሚያህል ነገር የለም።

«አገር ተማሪን በመሰደብ አግዘኝ! መቸም አንድ ነገር ቢፈልጉ ማማረር ደንብ ነው። ግና ቅጥ ሲያረው የሚበጅ ይሆናል። ተማሪ ነኝ የምትል ባለከቢ ሁሉ፤ እንዳደረሰህ

በምታነሰውና በምትክለው ወረቀትና በምትልከው በስጦ ነገር እንዲልሆን እያግግማህ የምትፅፍ፤.. ስላቶ ያዲንኝና የረዳኝ እየመሰለህ፤ ያልረባበ ጨዋታ በየበታው የምታስገባ ጥልተሀል፤ እኔ መቸም ባላገር ነኝ፤ ጨዋታየ ለተማረ አይገባበ ይሆን ይሆናል፤ ያንድ መደዴ ባላገር ጥያቄ ልጠይቃችሁ! በጦቢያ፤ አንዴ ቡዳ፣ አንዴ ከደሳ፤ ሌላ ጊዜ ደርግ ወትድርና ወስዶ ሊጨርሰን ነው፤ ሌላ ጊዜ አይሁድ ተብልን ስትል ነበር። "አተርፍ ባይ አጉዳይ" እንደተባለው የዚህ ሁሉ ግልባጭ በመስራት፤ አይሁድ አይደለችሁም ሲባልና ወትድርናም ከጦቢያ ልቶ ሲገኝ እንዴት ታየ? ተማሮች የምትለፈልፉት ማለቲያ የለውምና ንገሪኝ እስቲ! አሁንስ ለማን ትምሀ? ትምህርት መቸም ነገር ማወቅ ነውና! ባላገሮች ጊዜንና ነገርን የምናባልፈው ስተን፤ እናንተ ግን ለመጠበቻችሁ ነገር ማፍረሽ ነገር በርታችሁ ነውና እስቲ የዚህን ማፍረሽ አስረዱኝ።.. እኔ የምለው "ብስጣ" ብዙ ነገር አግግሞቷል ነው። የዘረን አይሁንና የማግግማት ነገር ሲነሳግ እንግዲያ ፍጥረትን በማግግማት ከፈላሽ የሚደርስ ባለም አይገኝም ነበር፤ ምነው ማለትቱ "ጌዬ" ብለህ እንዱን ስትጠራው ኩስ የነካ እንጨት ማለት እንደሆነ እያንዳንደህ ታውቀዋለህ። ይህን ሀሰት የምትል ከሆነ ገቢያ ወለህ ስትመለስ በነካኸው መጫኛና አትግዲልክ ከወሀም ወሀ እየመረጥክ እንደተነከርክ ነበር የምትወለው፤ ያ ይነግርሀል። "በስፈረት ቀና መስፈር አይቀርም፤.. ዘረግ እንግዲያ እለም፤ መታጠብ የለች፣ ማንን ልትነካ?.. ማንስ ሊነካህ?»

ሽማግሌዎችን በጣም አርክቷቸዋል። ግና፤ ይህ ተማሪን አራከሽ ዘለፋው እንዲለ ሆኖ አንዳንድ ጉንጭ-አልፋ ንግግሬን የማይዘሉት ሰዎች አሉ። በእርግጥ ያገኘውን ወዳጅ ነውና፤ አንዳንድ ሰዎች እንደግል መከበሪያ የሚደርሱትን ድርሰት እንክን ቢፈጠርበትና ተቃዋሚ ቢነሳበት አውቀው ያስከብሩትና እንደመለያ ሊያስከብረት ይከራከረሉታል። ውዴ ግን ከንዲህ አይነቱ ሰው ያለ አይመስልም። ቀድሞ ትዝ የሚለው ነገር ቢኖር በክፉም ሆነ በደጉ ከሆነ ሰው ጋር ያሳለፈው ጊዜ ነው። ከዚህ ባሀሪው የተነሳ ሌሎች መሰሎቹ እንደማፈሪያ የሚያቀርቡትን በታና ሰው ሳይመርጥ ሲዘረጥጥ፤ በተለይ ፈላሸን የሚነካና የሚያቶሽሽ ነገር መሰሉ የታየ ሲያቀርብ፤ «ከጌይ ሚስቱ በላበት የተጋባበት በሽታና እግቸቹ አጉይተውት ነው።» ብለው ያመታለ። ከፊቱ ላይ ግን እንዲህ ስለማይችሉት አይደፍሩትም። አንዳንድ ሰው ላለመጣላት አውቶ የሚያልፈውን ወስን አይዘልም። ለመግባባት የሚደረደረውን ለብላቢና ባዶ ንግግር አይከተልም፤ ቃል አይመርጥም። ታዲያ የሚደፈር ጥቂት ነው፤

አንድ ሰው በጊዳ ሲንጠረጠር፤ «ውዴ እብዱ ለስፈለፈው ምን ብለህ ነው የምትበሳጭ» ማለት የብዙዎች የመፅናኛ መሳ ነው። የላይኛው አቀራረቡ አንዳንድ ስብሰባው ላይ ያሉ ሰዎችን ፊት ቢያኮማዝዝም ንግግሬን እንደጀመረ እስኪጨርስ ሊቀመንበሯ አልገታውም።

«ወንድሜ አንድ የትግሬ ልጅ ከደሳው ውዴ ብሎ ቢጠራኝ፤ በመልስ ኩንቴ ለቃሚ ብየው፤ ተሳስተን፤ አብረን በልተን፣ አብረን ጠጥተንና ተዛዝነን፣ ሁመራ ላይ ጊንጥ ሲነድፈኝ እጠጣና ደሜን እያጠለ ከሞት ያወጣኝ ትግሬና ጉጂሜ ነው፤ ጌይ ከፈላሽ (ጉንደሬ) አንድም ጊደኛ አላየሁም።.. ሱዳን ቢሆን ደግሞ ሌላ፣ ከሸዋም ቢመጣ እንዲያ፣ የጉጂሜም በበኩሉ የሚወሰበት አመል አይጠፋውም.. እንዲያ ተቀባልደን በፍቅር የኖርነው። የዛሬ ጊዜ ተማሪ ግን የሌለ ነገር መትራት! አሁን.. የሚገርመኝ ነገር፤ .. መሀል በጎምደር የተቀመጠውን፤ ሀብትና ሲሳይ የተረፈውን፣ ቅኩስ የጤፍ እንጀራ ከቅኩስ ሙግ.. ከቤቱ ያረደውን፤ ቅኩስ ግንበ ጠሳ በየቀኑ የሚያወርደውን አውግቸ ሁሉ በቡስጣና በስልክ እየበከችሁ እዚህ አምጥታችሁ፤ ያባቱ የመኪና ጥርጊያ ጠራጊ የምታደርጉት ለምን ይሆን? ምርሜ አጥቶ መሸጥና መገረድ ሌላ ነገር፤ በነፃ እጅ የሰጠ ባርነት ግን ግራ አጋብቶኛል።

«የጦቢያ ነገር ይገርመኛል። አደስአበ ስመላለስ ነበር የምኖረው፤ በዚያ በፊት ከጦቢያ ተሸጠው በውጭ አገር ሲገዙ የነበረ ሰዎች ባጤ ሀይለስላሴ ነጻ አውጭነት ተመልሰው ሸሸመኔ ከሚባል አገር ሲሰፍሩ አይቸ ነበር። (ስለጃማይካዎች እንደሚያወራ ነው የተረዳሁት)። የሚገርመው ነገር እርግጦሆና ወሌቃይት ጠገዴ ገበያ ላይ የሚወለውን የሰው ልጅ ሽያጭ ሳያቆሙ ሌላ አገር ነጣ ሳውጣ ብሉ ረሜ! ደርግም ያልደረሰበት የተደየነ አገር ያ ነው! የሸሸመኔውን ሰፈራ የጥልቀት ጨወቱን ግን የደንቆሮ ነገር፤ አልጠያየኩም። የስረንነገሬን ጭርጋፊ ግን መቸም አላጠሁትም። እነዚያ በሀበሸነታቸውና በመጥቆራቸው " ባርነት ደህና ሰንብቸ" ብለው ሲመለሱ ማየትና ፈላሽ ነጭን እምቀ ተቀበሉኝ ብሉ ሰላቶ አገር ሲገባ ማየት ናላ የሚያስጠምን ነገር ሆኖ ነው ያገኘሁት። የዚህን መጨረሽ ሳያሳይ የናቴ ውቃቢ አፈር አያልብሰኝ። መተበረንግ እንግዲያ ቀቅ እስኪሊሰኝ፣ ጉድጊድም አልቀበለኝ እስኪል ድረስ እያየሁት ነው፤..

«እዚህ መምጣት መስልጠን ነው ትሉ ይሆናል፤ የሚሰለጥን አይቀርም አለልም። ግና የጦቢያ ስልጣኔና የዚህ አገር ስልጣኔ እግረኛው የተለያየ ነው። እንደኔ ሳለው አይገጥምም፤

ጨዋታው፣ ለቅሶው፣ ዘፈን ቅኝቱ፣ መከባበሩ፣ አብሮ መብላት-መጠጣቱ፤ መተዛዘኑና የሕይወት ውበቱ ሁሉ በጣም ልዩነት አለው። መለ/ለጠንም መጨረሻው ጽድቅት ሲፈጥር መብለኝ የሚወደደው። ያገሬ ልጃገረድ ብትበጃጅ ውሀ-ውሀ ሽታ፣ ብትቀባ ደግሞ አደሱና ትቢው ለመድሀኒትነት ተርፎ ነው፤ ትቢው ቶዲ በርበሮ የውበት ስልበት ያስተፋል፤ ኩሉ ያይን ጥራት መፍጠሪያውና ትምጥ መገፈፊያው ነው። መብላት የእለት መርጠ ነበር። ከዚህ ግን ከቀርፋፋ ህንፃ ላይ ተንጠልጥሎ፤ ከርቀት የጦቢያ ህይወት ውሉ-ብሉ ሲታየው የሚጠራው ሞት ብቻ ሆነ። እድል ሰጥቶት ደህና የሸተለ ደግሞ ተመልሶ ለዳ ነው፤ ፍሬዳ ጥሉ እጣ ከመቀረጥ ይልቅ፤ በልቶ የሚዋበውን ቶዲ እንደክረምት እቅማዳ ውሀ በተንከረ ቅጥር መክራ ማስያው፣ ያውም የረፋድ ወበት ለማይበራውና እርቅ ለማይቶይ ትብት መሸመቻ!.. እቅማዳውማ መቸም እንደሰፋ የተከጀለ ነውና እንዲያ እንዲያልቅ የተፈረደበት ነው። የቤትየዋን የጥፍር ቀለም፣ የከንፈር፣ የምትርከፈከፈውን ሺቱ፣ የጠጉር ቅባት.. ያውም ከርፋታምና ለዛ የማያነሳ፤ ከሰውነት ጠረን ጋር ሲደባለ ሁከት የሚፈጥርና ትወከትትወክት የሚያሰኝ፤ በሞተር የተደየነና ለዛ ያጣ። ከሚበላውና ከሚጠጣው ጀምሮ የፍጥረት በጥቅሉ መቶሸሸ የተነሳ "ሸንጉ" ቢወጡ ደንጋይና ቅጠል የማይነሳበት አገር ሆነ። ያሁያ ከንታሮቱ ተፈራ፤ እኛ ስናውቅ ያሁያ ከንታሮት የሚነሳው ከጋለ ደንጋይና ከንዳንድ የቅጠል አይነት ብቻ ነበረ። እዚህ ግን የማይነሳበት ምክንያት የለምን ነው የምንሰማ፤ ይመስለኛል! ውስጡ ከውጭ የተመረዘ አገር። ከውሀ ሳይነከሪ አንድ ቀን የማይታደርበት አገር፤ ከ"እዳሪ-ቤቱ" ውሀ ጀምሮ እስከመቀመጫው ሳይከረፋበት የማይሆን፤ ሁልጊዜ ሳንቲም ተጨብጦ። በስንቱ ነገር ነጣ የነበርንበትን አገር ሳስታውሰው እዚህ ሚሊዮን ገንዘብ የሚፈሰበት ሆነ። የእዳሪ-መውጫ"፣ የውሀ ግብር፤ መጥረጊያው ወረቀት.. ኧረ ስንቱ! ለዚህ ሁሉ ሂሳብ ብሎ በጦቢያ ሳንቲም የጠረጠረ (የቆጠረ) ከመሀከላችሁ ይገኛል? እዎ የሚል ይኖር ይሆናል- የከተማ ሰው፤ እለማፈር! ከፍጥረት ጋር እንዳልኖርን፤ ከፍጥረት ጋር መነካካት ከተፈራበት አገር ገባን! ይህ ሁሉ ጨዋቴ የመጣው፤ የሌለውን ገንዘብ እንዳለ እየቆጠረ፤ እየቀመረና እየዋሸ በደብዳቤ ሰው ያበላሸ ሞልቷልና ይወቅበት በማለት ነው፤ ቀበትስህ ታመጣና እዚህ ሲደርስ ከእንጀራው ላይ ለሳምንት ጨው የምትጨምር አትገኝም።

«ሁለተኛ ገጥ፤ ሜኑ የፈረንጅ መንጋ ሁኔታ ነው፤ "ከተኙ አይቀር- ይንጋለሉ፤ ከወደዱ እስከ ንፍጡና ልጋጉ ጭምር ነው"

ይላል ቤት የተከረተረተችበት ወንድ። እንኳን የጉደለ ነገር የሌለብንና ንጡህ ሰዎች መሆናችንን እያወቅነው፤ ቢጉድልብንም፤ ይሁዴዎች ናችሁ ያሉን ነጮች፤ የሚጥኑን ነጮች፤ መልሰው ከዚህ ከደረስን በኋላ ለብልት ቀበኛ የሚዳርጉን ነጮች፤ አንገረዝም ስንል የሴስ መቅነኑን በማቆም የደም መቅነን መጀመሪያ ከፈሉ የሚሉን ነጮች፤ በረሀብም የሚቀጡን ነጮች ናቸው። ከፎቅ የሚወድቀውና የሚሞተው የበዛው በዚህና ከ«በሽል» ሰራተኛው ሁሉ ከሚመጣው የሚያናድድ መደልያ ነው። አይደለም የሚለኝ ቢገኝ ደግሞ የሚለውን መስማት ይቀርብኛል። የጦቢያ ሰው በጣም ወኒያም ነው፤ ወገኛ! ሲበዛ ተጨናቂና ባምልክት በጣም የተነከ። ግርዘት ወርደት ነው ሲሉት ጀግንነቱን በሞት የተወጣው እየመሰለው ወድቆ ከማይደበት ጉበን (ለማይ-ጠቀስ ፎቅ) ላይ እየወጣና እየዘለለ ይፈርጥ ጀመር።

«ያመጡን- ለሽቅል፣ ለማይወዱት ስራ መጨያ፣ ለውትድርና የጉልበት ስራ መሸፈኛ ከሆነ፤.. በዚህ አገር የመታደር ተግባር የደንበር አጥር ማጠርና አፍርስ ሰባል መደስና መልሶ መከበብ ነው፤ ደንበር በመግፋት አይን-አውጣዎች! ነገ የሚፈርሰውና የሚሰራው አጥር አይታወቅም። ለዚህ-ለዚህ ከሆነ የተከጀልነው፤ የበርቶቱን የፈሳሽ ,ገፈፋ በዋጅ ሽረው፤ ይህን በፍሪክ የየቀኑ መንግስት ገልበጣ ያስመረረውና ዱሩ-ለዱር የሚንከራተት መሉ-መሉ ጥቁር ሁሉ ና! ቢሉት ሚሊዮን ሽቃባይ ያገኛሉ፤ ታቦ ያለው ሸቃባይ መፈለግ ከሆነ ማለቴ ነው። በሌላ በሌላው አገር፤ በእንግሊዝ፣ ባሜሪካ፣ በጀርመን አገር ወሊል ደጅ ሲማጠን ያየነው ስንት ሚሊዮን ይሆናል? የህይማኖት ሰባኪው ሁሉ መለመኑ ቀርቶ ሲለመን አላያችሁም?

«ተማሮች ያልደረሰባችሁበት የነጭ በር አይገኝም። ሽማግሌዎችን ግን አላማም። እንግዲያ እኔማ ሳውቀው የነጭ የሀይማኖት ሰባኪ ገንዘብ ይዞ ሰው ለማጥመቅ ሲለምን እንጂ ሁበሽ ሲጠመቅ ሲለምን አላየሁም። አንዳንድ ብልጣብልጥና የባሰበት ሲገኝ ደግሞ ገንዘብ ቢቀበልም በመጠመቂያው ሰሞን አይቀርብም። አሁን በተራ የሚሰለፈው ክርቱምና ገዳሪፍ በየቀኑ እናየው የነበረው ሉጋ-ሉጋ የጦቢያ "ጉይ" ጠውልጉ፣ ጠውልጉ፣ ጠውልጉ! "ሳጅን" ቢሮ ከቀን ቀን የሚመጣ ባለተራ እንሸና ገፈፈ ቢገኝ በማለት የሚለፋው.. እስከዛሬም የሚያበራ አይመስለኝም!.. ኧረወዲያልኝ፤ ይህ የእርር ጨዋታ!..» ብሉ በጣም ተነፈሰ። ዘር አለና ምንጊዜም ከጉኑ የማይለየውን ሽቀጡ የተጠቀለለበትን የጉግ ከሻ ነካከው። «የአረብ የሀመስ ገበያ በየጠታው ይኑር፤ እለዚያማ የመኪናው ኪራይ ከትርፉ እየጉደበ

የምበላውን ያበጠኝ ነበር። ወደይሁዳና ሸምሮን ስንክለክል፤ እንዘሁ አረብቹ አንድ ቀን ለንጥ ያጠመዱት በንብ አብር ያነሳኝና እናቴን ባላያት መቸ አርፎቸለሁ። ሂጄ እያታለሁ ያልኩት ወዶ ሰሞት መተያየት በሰማይ እንጂ በመሬትግ "ባም አለኝ በሰማይ፤ ወተቷን ግን አላይ እንደተበለው ነው።

«እመልግለንግ የያዘ የሀበሸ ጉበዝ አወሊያ ወንዝ አቅቨገሪም ብሎ የሚለታት አልሆነም፤ አገርሽ ጠቢያ፣ ሀይወትሽ ጠቢያ፣ ሞትሽም ቢሆን ጠቢያ ነው ብሏታል። ግና በግብር ግዛቱ ዳሀና ይዟታል፤ በኑሮ በኩል ከኔ ከከልታግው ልጇ በጣም ትሻለች፤ ግስጠንቶያው፣ ገና ለገና የመግለጂዉና ዘር ግባበያው ባንድ ነፍሷ ይቅርና ለኔም ይተርፈኝ ነበር። የምትበላው ምግ፣ ቅቤና ማር ነው፤ እንዴያ አጠላቹ መቸም ሁሉም ነገር ሰልቶ አይገኝም፤ አንዱን ሲሰጥ፤ ሌላውን ሲነሳ ነው። ጠዳላት ከወንድ ጋር ግድድም መንሰቱ ነው። እኔ ሳውቅ ዘር መጋለብ እንጂ መገዳደም አለማወቁን ነበር፤ የሷ ው ለምን ወንድ እንደከለከላት አልተረዳኝም።… ቀናተኛው ቅደሰት ይዟቅ።» ብሎና ወደኔ ተያንቶ ተመለከተኝ። እንደፈገግታ ቃጥቶቅ፤ ከምሽቱ የሲጋራ እጥረት የተነሳ ከእግር ሹራቡ ስጦት ከነበረው የተቆራረደ የሲጋራ ፓኬት አንድ ጉቶቶ ባዶውን ሸብላል ወብብጠው። ከናፍርቱን ልል እንክክስ እናክስ ወደተዘረጋ እግረ መቅሮ ጫማየ አክቢቢ ወረወረው፤ የተወረዘው እግሬን ለመምታት ነበር፤ ግና ሳተው።

«ችጋራም ተማሪ! እንዴኔ እሸቀጠ አይገዘም! አትየኝ፤ ሊቀ-መንበር! ልታስቶመኝ አይገህ ፈጠጠ፤ ባይገባህ ነው እንጂ የምናገረው ብሶት ነው። ግና መቸም በመታገል፤ ሳታቋርጠኝ በመቅረቅህ የናቴ ውታቢ ይበርክህ፤ ብሶቴ ግን ገና የሚያልቅ አይደለም። ሰሞት ግን ምናልባት… መዲፈያው ያ ይሆን ይሆናል፤ ሌላግ… እንጃ ምን ይታወቃል? አሁን ግን ያግረኝ ይሆችን የደበቅሂትንና አገር አይኑን ያፈሰሰበት የሲጋራ እንጨት ተሸርፎ ግጨስ ነው። ሌላ ያለኝ እንዳይመስልህ፤ ባዶው "ፓኬት" ያው ወድቆልሀል፤ ጭባም ሁሉ! አይንህን እናጠሀ አትየኝ፤ መክፈል የፈለገ ይከተለኝ፤ ዳግሞ ለጨስ፤ ኑ እናጨስ! ባልዳብየው አሁን የሚጨስ አይገኝም ነበር።»

ሸክክ ብሎ ወጣ፤ በቁመቱ ልክ በተጋጠመ መስተዋት አንገቱን ወደታች ሰብሮ ባይኑ ሁላችንም ፈተደን። ይወጣንን መስማት የቷወጠ ይመስል ሲጋራውን በጭርታ ይሰበው ጀመር። ፈገግታ መገኘኝ፣ እኔም እንዴያ ልኪለት አይኔ ወደደብተሬ ተመለሰ።

የውዶ ደሰኩር እንዳለቀ፤ ሁሉም በያለበት መንጠራራት አበዛ፣ ግግሹ ዝም ብሉ ግፈሸግ ብቻ ሆነ። እግሸቹ በመሉ ውዶን ሊከቡት ብድግ-ብድግ ብለው ተጠረጉ። ይህ የተያዘ የውይይት ምሽት እንደህ የሚገፋ አልሆነም። ሸክፎ የሆነ መድፈያ ለመስጠትም ቀላል አልሆነም፤ ሌላ ተከታይ ቀጠሮ ተመደበለት ስብሰባው መበተኑን ሊቀመንበሬ አበሰረ። በእስራኤል ታሪክ ውስጥ፤ ምናልባትም ባለም ከተደረጉት ያደባበይ የተቀመጡ እድግ መዝገቦች ሊጠቀስ የሚችለው የሰባሳ ቡስት ቀን በየሰባሉም የቤተእስራኤል ምሽት የጠቀለው ከዚህና ከሌሎች ተመሳሳይ ሸንጎዎች ባይሆን ይቀራል?

"የጦቢያ እግዚሀር"

ወዶ የከረከመው ሃምሻት ስብሰባ ቢበተንም ተበጆ ከተቀመጠበት አልተነሱም። እንዲያው ዳብር መሰለው ጉች አሉ። ደሆን ተጠቅሞ አለበል ዙሪያ ቀልድና ተከሱበረድ የሚያደርግ ጨዋታ እንሰባባቸው። በዚያው ላይ ቡናው እየቀረበ ነበርና ጎቃት ሰጣቸው።

ያለበል ብዙ ነገሬና ጨዋታው ቀልድ የበዛበት ቢሆንም፤ ተበጆ ግን ቅንተና ሲደዙ የቅቢት አጃውን ሳያስረጁ የሚለቀቅ አይደለም። ቀልዱን ወደሌላ ፅንፍ የመቀየር አቅማቸው የተነገረለት ነውና።

«አየዋ፤ ይህ የሱራኤል አገር እግዚሀርኛ አልሰማን አለ፤ የመጨረሻው ምን መስሉ ይታይሀል?»

«በዚህ በከልግ የተሰራ ስህተት አለ፤ ጦቢያ ሁነን የጦቢያን እግዚሀር ከየረቢሊመ አሰንስን እናየው ነበር። ኧረ እንዲያውም የግዚር ጥሬት ቤት እየረሰሊም ነው ብሉ የሚያወግ ፍጥረት ሞልቷል። ያኔ ታዲያ ይህ ስህተት አልተረዳንም ነበር። የውነት ከሆነ የጦቢያን እግዚሀር የሚያህል ባለም አይገኝም! የጠሉት መውጫው ግን ለምን እየረሰሊም ላይ እንደሆነ. ጦቢያም በትፀልይ ከሁሉ በሬት እየረሰሊምን አስቀድማ ነው፤ የዚሀን ጨወት አብረን እንደርስበታለን.»

«እ-ር-ፍ! ምን አይነት ጨዋታ ዘለቀች! የጦቢያ እግዜርና የየረሰሊም እግዜር ብሉ ጨዋታ እንዴት አይነት አግረኛ ነው? አየዋ! እንዳንድ ጊዜ ልይነት አለው ልትል ቃጣህ መሰል?» ብሉ የንግግር ጀመራቸውን ሲቆርጠው፤ «ቃጣህ መሰል ብሉ ጨዋታ እንዴት ነው? ምን ቅባለቅብኸኛለህ! እንዴታ! የጦቢያ እግዜር ሌላ፤ እዚህ አገር ያገኘሁት እግዜር የቅል ነው። እንዲህ ቢሆን ምን ይመጣል! እንተን ደብምብዝብህ ያመጣኸውን ጥያቄ ለመመለስ ቀኝች ሰነሳ መሳለቅህ የምን ነው?. አይ የልጅ ነገር!»

«በል እንግዲህ እንስማህ፤ እንዴ እንዳልጣህል "ያፍ ወለምታ በቅቤ አይታሽም" ብሏል ከሴላው ላይ ነገር ተብቶ ሲሄድ ያየ ተጫዋች፤. በል ቅኝቅህን አሰማኝ አየዋ።»

«የዋልጋበትን አረም በላው" አለ የሰሜን ደገሳ ያስመረረውና ሲያርመው በዋለው ላይ ስር ማሳረሪያ ወሀደ ከመውጣት ይልቅ ጭፍና ሲለቅበት ያየ፤. ከዋልጋበት ታሪክ የምትረዳው ነገር መስሉኝ፤. ግና መሳለቅህን አቁም፤ ቅንተናውን ግን አብረን እንተንቅናለን።

«እንግዲህ!

«እሁንም እንደሆነ! ...የጦቢያ እግዚሀር!.. የማታውቀው ሁነህ አይደል ጥያቄህ? እሳምሬ እንግርህ! ቅንፋሹ ብዙ አይነት መዘወር የበዛበት፤ መቸስ እንግዲህ. የሆድ እቃው ብዙ የቷንቁራ ስንክሳር ሞተር የበዛበት አይደል? ታዲያ እንደፈለገው ይዘውረዋል። በቅንተና እንጠር ተመልከተው ያልክ እንደሆነ፤ የምትፈራው ሁሉ እግዚሀር ነው። ፍቅር፣ መዛናቅና ጥላቻ የሚመጣው ደግሞ እንዲጠጋጋህ ነው። በመሆኑም፤ የጦቢያ እግዚሀር ሁለት መንፈስ ነው፤ ሰይጣንም፣ እግዚሀርም ነው። ስትጠራው እንዲህ ሁለት ይሆናልእንጂ የለመደከው ጋኔልም እግዚሀር ነው። ይገባሀል፤ እግዚሀር ለሚለው ቃል መለወጫ ሰጣሁ ነውና እንግዲህ እንደተለመደውና አንተ በለመድከው አንጠር- ሰይጣንን በክፉ ገፕ፤ እግዚሀርን ደግሞ በበጎ ገፕ በሚለው ወገንን ጨዋታችንን እስከምንከሳ እንዲህ ተከተለኝ!

«በእውነት በኩል ስንነጋገር ሰይጣን የሚባል እግዚሀርም አውቃለሁ። ለሁሉም ቀይተን እንግባባ ይሆናል፤ የምትከደኝ እንዳይሆን፤ በዚህ በኩል እምብጊሮ አናሳና በመጨረሻም እረታሀለሁ። የሚተርፍህ ጥያትና የጠቅር ብስለት ብቻ ነው።

እያ ዘለለውን ታውቀው የል? በጣም ጥጋበኛ ደብተራ ነው። አብሮት ተሚውቶ፣ እየደባበሰው፣ በክብት ጥበቃው እየከለከለውና እያዘናው ከደገ የስፈረ ጆን ጋር ጠብ ያበቅላል። የጠቡ መግሚ፤ ጆኑ በሚዋርበት ደጋና ባሀር ራሲጌ ቤት ሊሰራ ማስግስ ይጀምራል። ጆን ሆየ ይህን ድፍረት ሲመለከትና ከመውጫ መግቢያውና ከመዘወሪያው እናት ላይ የቤት ጉድጓድ መሚርን ሲመለከት፤ ሌት ከቀን፤

ተወን፤ ከመንቀሳቀሻችን ላይ ጥቅርሽ አትጣል ይለዋል። ዘለለው ሆየ፤ የደብተራ ቅመመን ይተማመንና ቤትን አሳምሮና ከፍክፎ፤ ብሉም ቤት እምበሳ አስኝቶ፤ እሱም በመልስ እምበሳ እስፈ ብሉ ይገባል። እያ ጆንም ይህ የደብተራ ቅመም ድፍረት የቁርጥ መሆኑን ይመለከታል። ጆን ዘለለውን ሊተናከል ቢሞክር የደብተራ ቅመመ አላዘናው ይላል። የዘለለው ቅምክሀት የመጣው ከቅመመ ነበርና። የጆን አማራጭ ማጥቂያ የዘለለው ቤተሰብ ይሆንና ጠዋትና ማታ ልጆቹን፣ ሚስቱን አቅፈት ከተኛበት ሳይቀር በጉን የተሳበሉትን ጋቢ እየሰረሰረና ጣቱን እየላሰ በቁንጥጫ ያስመርራቸዋል። ወደውሀ መቅጃውግ ለመውረድ ከቤት ውስጥ ሰው ሲጠፋ ከግደ ጉረቤቱን ውሀ በቅምጫና አቀብሉን እየተባለ ስንብቻ ይሆናል። ይህ ሁሉ ምጣት ሲሆን ደብተራ ሆየ ወይ ንቅንቅ ቢሉ እሱን አልቶነጠጠውም

አይደል! "በደረቅ እበሳ እርጥብ ንዳድ.. በሰው ቅሉል እንጨት ከተቅበት- እያምም እንደሉ የሌሎቹ ሀሞ ሞች ቢሰማው። ይመሻል- ይነጋል፤ ከቀንም ቀን ይወለዳል። ይበሱን ደብተራ ዘሌ ኩራት ሊበግሰው ቀረበ፡ ጀንን በማቾንፉ።

«እያ ጀንም ነገር እርምጃ ሲያጣና ምልከት ሲጠፋ ቅንጥጫውን ይተውና ያሽጠውን፤ እሽቅም ማዘር የጀመረና የቆመ እንደሠራ ሰው ባለየው የከብት መንጋ እንጠው። አሁንም እልሆነም፤ የዘለለው ትቢት ከጀኑ ትቢት ጋር እኩል ሆነ። በመጨረሻ ምን ይሆናል?

ይቹ ናቅና ጨዋታ! ይልና እምር የተከፈከፈውንና ቢተበኪያን መስሉ የተደረሰውን የዘሌ ከዳን፤ ሳቅ ለኩሰ እፍ አለበትና ቤት እስከግስንግሱ አመድ ሆነ። ዘሌም ተሸገሮ ሊሳ ጉድጓዱን ጭሮ በሚያውቀው መላ ከጀን ጋር ይቅር! ተወራርደና ተጉናባለ እንዳገና የጉጆ ሁ-ሁ ይጀምራል። እለዚያማ መልስ ያታፃሰለት ነበር። ተመልክቶ፤ ይሀ ውቡ፤ ትግስተኛና ረሀረሁ የጀን ዘር. የተማረው አይነት፤ እውነትም እብሮ አደግ። ሌላው አይነት ቢሆን ኑሮ ሆዱን ቀጥጦ ነፍቶ፤ ያረገዘውና ያልወለደው አደየ የገደለው የስኔ በሬ ያስመሰለው ነበረ፤ እርጉዝ ያደየ ሙሬ የበሳ በሬ ከዘጠና ላይ ብትበጣው አይደንግም። ባይሞት ከራሀን ይዘሀ ተርበሀ የገደለው ይበርከው ማለትና አገር እውቶልሀ ከቅርጫው የጢ ሳንቲም መሰብሰብ ይሻልሀል። ይሆን ቢታምን የራሰሀ ጉዳይ ነው፤ ጉረቤትና አብሮ አደጉ ነኝ፤ ለጨዋታችን እግር መጢያ እንድ ብለሀ ቅጠር! የኔን ጨዋታ ልፍለፋ የምትለው ከሆነ ደግሞ ከተቶነጠጡት መሀል እዚሀ የገቡ አራት ሰወቹ አሉልሀ፤ ሂደሀ ተርኩልኝ በሳቸው። በጠብ በኩል ሰደጣን በመውደድ በኩል እግዚሀር ማለት እዚሀ ላይ ነው። "ውዳሴ ከንቱ፤ ውዳሴ ቅዳሴ የሚባለው መሀፍም አንድ ነውና ጨዋታዩን ስታባለሳ ይሆንም አክለሀ እይ!

«ሁለተኛ ገፃ፤ የማውቀው እግዚሀር፤ ብሌኑ ላይ ሚሊዮን ወርቃ-ወርቅ ጠጠር የተበተነበት፤.. እሉቶ መሰፍርት መንፈሰ ቪንቶም ሆነ ተንከሉ የሚረግፈው ከዚያ አይደል? ያው፤ ምንግዜም ጨረር። በጠጉር ረገድም ከፍጥረት-ልጥና ሳር፤ ከባህሪ- ባህሪ፤ ከዘር አይነትም ዘር ቀይጦ፤ ከመልክ መልክ ገዝቶ ያነሳ ይሆናል። እኩል ግዙፍነትን ስትወስድ፤ ሀው-ያለ ሳጢ ገደል የሚመስል፤ የተንቀረፈፈ ጥቁርከነጭ ዳመና.. የፈለከውን ግዙፍና የማይቻል የሚመስል ወይም የሚበልጥ ይሆናል።

ይሆን ስልሀ እግዚር ትንሺ ነገር አይሆንም ማለት አይደለም። እንዲያውም በትንሽ ነገር መመስል ያበዛል።

በጥልቀት እይነት ከየኸው እግዚር ማለት ፍጥረት የሆነ ነገር ነው። ንብ፤ በሬ፤ ነብር፤ ወሸ፤ ዘንዶ፤ እሾሀ፤ እርግብ፤ እባብ፤ ወንዝ፤ እዘ፤ ወፍም ሲሳም ሌላ ይሆን የመሰለና የማይመስል ሁሉ ይሆናል።»

«እሀ! 'ከድጡ ወደማጡ' አለ ውድቀት የጠናበት ሰው፤ ብዙ የሚያጊቅትና ምድረአስራአልን እራ-ኡ-ኡ! የሚያሰኝ ጉድ አመጣሀ፤ እንዲትእንዲት ትጫወታለህ? የማይታመን ነገር እየዋ በጣም ጠለቅሀ»

«እየተስተዋለና እርጋ እንደማለት እየተባለ፤ ስለጦቢያ እግዚሀር ተናገር ተብየ የተጠየኩ እኔ፤ ትንተና ላይ ያለሁ እኔ፤ ጨዋታዩን ማስፈጀትና በሂሳ በፈንታ ገብቶ እንዲህ አይደለም ማለት አጨብ ድንቅ ነገር ነው፤ ነው አይደለም? እገር!» ሲሉ፤ ያለበልን ጠልቃ መገባት የጠላና እንጉናቸው የተቀመጠና አለበልን በንቀት አይን የተመለከተ የመሰለ ከበሬ፤

«የሸር መንተክተክ እንደም ወሀ እስኪጥለቀለት፤ ወይ ሳት እስኪነቢት ነው' ይላል ያገርሀ ሰው.. እለበል ተገ በልግ፤ የሸማግሌ ጨዋታ እገር የተከለ ነውና ዝም ብለሀ አታራጥጣቸው፤ እያ ተበጀ! ያማረ ወል ነው የያዙት፤ በጣም ሸጋ! ከጨዋታው ይግቡ» ብሉ በጣም ጉልበት ሰጣቸው።

«እይዘሀ እሌ፤ ይኸ ልብ የገዘ እሽክር ከመሀል ገብቶ ደህና ጉሰመልኝ! ግና፤ ጠልቃ መግባትሀ የረሳሁትን ሁሉ ልታስነሳኝ የመሸት ነው፤ ይበርከሀ "ብቻውን የታገለ አይጥልም፤ ብቻውን የሞገተ አይረታም፤" ነውና የተቀሰቀሰበትን ወገቶ በዳንብ እንዳስረዳና እንድሞግት ረዳኸኝ።

«ሰማሀ.. የዋርኩት ከፍጥረት ጋር፤ ፍጥረትን አምልኮ ነው። ታዲያ በብዛት የያዙት የፍጥረትን ትድረትና ያንዱን ከንዱ ማንኙነት ነው። የስሳቱና የጦቢያ ፍጆት ትሳንት የሆነ ነገር ነው። የጦቢያ እግዚሀር በብዙ አይነት ፍጥረት እየተመሰለ የጦቢያን ሰው ወግ ጥሊያንን በዶር በገደል እሳዷል። የተሰራውን ገድል የኔ ማለት የመቀናናትና እኑ ልብስ የማለት ግብዝና ነውና ተወው። የእውነት ጨዋታ ቢሆን ግን የድፍን ጦቢያ ነፍስ ባንድ ተሰልፎ የውጊያ እሳም እየቀሰጠ፤ የተፈጠረውን የፍጥረት ጦርነት ሁሉ ሚካኤል ሳንጃ ሳለ፤ ጊዮርጊስ ከነስይፉ ከነፈ፤ መድሀኒአለም በጠበጡ ሌላም ሌላ ይሆን የመሰለ "የኔ" ወደጉን ትተን- ምነው? ማለት የልይነትና ብፍ የመቅደም ነው። የእውነት ቢሆን፤ ጥልያንን ወተቶ የመሰለ ነጭ ንብ ሳይቀር መግተታል። የንብን እቅም ትንቅ ይሆናል፤ ያለማየትና ያለመረዳት። በዚሀ ፍርድ አይዋርብሆም፤. ያለየኸውን

ግመን ጨና አይሆንም። የንብ ጠብ ቢነሳ እያድርስ ነው፤ ጉልበቱ ተወዳዳሪ የለውም። ይህን ስልህ ንብ በሀበሻ ገኖ ሆኖ፥ ቀለምን ክጠላት አንስቶ፤ መርዙን ቡዳው ቀላትሉ ጥልያን በያለበት ሲያፈርጥ ለሀበሻ የተረፈው የስላቶ ሬሳ ጉተታ ነበር። ይህ፤ ንብ እግዚሀርን ሁኖ በጦቢያ ገኖ ወገኖ መኖጋቱን ነው። ይህ እስከሁን የማወራህ ሁሉ ስለ ሰይጣንና እግዚሀር ባንድነት ነው። ጥልያን ክፉ፤ ሀበሻ በጉ ማለትን ለብቻ ያዘውና በጥልያን ገኖ ንቡ ሰይጣን፤ በሀበሻ በኩል ደግሞ እግዚሀርን ነው። ሁለት በል!

«እባብን ቢቀውልበት፣ ስለጨዋታ ብትጨብጠው በመልስ ዝም ይላል? አይልም። በብዛት የመጥፎ ነገር ምሳሌ ነው፤ ግና፤ በረመና በርሻው ደንበር ህፃን እንጋለን ከስራ ጋር ስንጣደፍ፣ የግጠኛ ጡንጅቱ ወደያው ይጠራዋልና፣ ሰው የተወውን ህፃን እባብ ሲያጫውተው ይገኛል፤ እባቡ እያጊረጠው ሳይሆን ህፃኑ እባቡን ሲያስጊፍጠው። ይኸ አልገባህ ካለ ደግሞ በሌላ ምሳሌ ማየት ቀላል ይሆናል፤ እንግዲህ ጦቢያ ሄደህና ከዱር ላይ ህፃን እንጋለህ ሞክረው የምል አይደለሁም፤ ደግሞም ስትፈልገው ሳይሆን ይችላል። እዚህ ፈረንጆ ክፉ እንደሚለጉጠው (ጠጦ) የህፃን መጫወቻና የወተት መለጉጫ፤ ክፉ እያስገባ ሲጫወትበት፤ የጦቢያ ህፃን ግን እባብም ክፉ ይለገጣል። እናቱ ልታነሳ ስትመጣ እባብ አጥቂውን ያውቃልና በጭንቅ ፈጥርቶ ክያዘው የህፃን እጅ ተፈራግጦ ያመልጥና ጅው ነው። እባብ እንዲህ ያለ እመል ሲኖረው በምን ገኖ ትመድበዋለህ? ሰይጣን ወይስ እግዜር፤ መልሱን አንተ ድረስበት ጨውቴን ግን ሰስት በል!

«እግዜር ወፍ ይሆናል። ያገሬ ሰው በወፍ ነው ተመርቶ የሚኖረው፤ የምንወጣውና የምንገባው በወፍ ነው። አትንቀባቀብ! መብያና በጅ፣ መንገድህ ቀና ነው የሚልበት ቿንቿ አለው። አንተ ያለብህ ቿንቿውን በትህክል ማጥናት ብቻ ነው። ቿንቿውን በደንብ ክያዝክ በወፍ ትድናለህ፤ የኔ ቢጤ ድንፋፍ ከሆንክ ደግሞ በወፍ ትጠፋለህ። አትውጣ መብያውን ቿንቿ ሳታውቅ ትቀርና በወፍ እየተመራህ ከተደበቀ ዘንዶ አሲያም ፀሀይ ለማበረድና የንፋስ መልስ ከሚጠብቅ ያንበሳ ምሽግ ውስጥ ይከትህና የራብ መውጫ ትሆናለህ። ይህ አይረደኝም የምትል ከሆነ ደግሞ ሽንፋ በረሀ ላይ ሂደህ ሞክረው። ሁለቱም ይገኙሉ። ወፍም፣ ዘንዶም፣ አንበሳም፤ ሁሉም።

«በክፉ አንጣር ይህ የጠራሁልህ ፍጥረት ሁሉ አጥፊ ይሆናል። እርግብ በሰው እባብ የሰው ነፍስ ለማጥፋት በቂ ነው። "ህይለኛ የተባለ ህመም ያሳጠቃውን፤ ቀኑ ሲደርስ ያጋም እሸህ ይገለዋል" ሲባልስ አልሰማህም? ጉንፋንም ዱብ ያደርጋል። ጉንፋን

ስልህ፤ ይህ የወረ፤ የምንትሉ ከግራር ልጥና ከንጉዳይ ሺታ የሚፈጠረውን ማለቴ ነው፤ እንግዲያ ጉንፋንግ ብዙ አይነት ነው - ስመን ሳለመጥራት ስንል፣ ውትቲውንና ከፍኙንም ከህፃን መሀል ስንሆን ጉንፋን ነው የምንለው። ያውም አቶሳምጠ እነአለሞቹ፣ ለምለሞቹ የሚለው የሰው አይነትም አለ። ይህ ማለት ስለመፍራት አይነተ አማረኛ ይሆን ይሆናል የትኛው ሰይጣን የትኛው እግዜር እንደሆነ ክለመለየት።. በጦቢያ ጉንፋንም አንቱ ይባላል። .. ብቻ፤ የዛሬ ጊዜ ልጆች ግን ዘንጣዮች ናችሁ፤ ስትሳደቡም ባይነታ ነው፤ ትንሽ ዘወር አንበል አትሉም።..»

«አንተ ሽማግሌ፤ ጉድ የምታስነሳብን ነህ፤ "እንኳን ዘንበብሽ፣ እንዲያውም ጭቃ ነሽ ይላል ሰው በጨዋታ እላይ-ላይ መታከልን የመንከት! እንዲህ ቢሆል፤ እግዜርን በመጣኸው ጉዳና ስታየው የኢትዮጵያ እግዚሀር ከስራአሉ ተለየ እንደማለት አይደል?። ከዚህ አገር የደረስነው የአሪቱ እግዚሀር ነው እግዚሀራችን፤ ስለሆነም ከናንተ ጋር አንድ ነን፤ አንሱን ብለን.. የተነሳነው በዚህ አይነት አማረኛ ተረድተውን ነው። አንተ የምትናገረው እግዚሀር ግን ጠእቲ.. ማለቴ የጠእት አይነት ነው።»

«አ ዬ! "አህያ ተማለ ጅብን አወረደች" ተብሏል፤ ይህ ያንተ ትንተና ከውድቀት የሚመጣ ምሳሌ ነው። በሌላ አንጣር ግን "የእግዜር ቀጣ፣ አንዱን ባንዱ ለበጣ" የሚባል ነገር አለ። ስድብህ በጣም አየለ፤ ይልቅ ጨውቴን አስፈጅኝ! እግዜር በክፉም ሆነ በደግ በራሱ ተመስሉ ክመሬት ሲወርድ አይተሀል? የውነት ከሆነ፣ አላየሁም። በወሬም አልሰማሁም። አንዱን ባንዱ መሰሉ ነው። የማይገባበት ህዋስ የለም፤ ሞትን የሰራው እግዚሀር ነው እንባላለን፤ ግና የመሞቻህ ጊዜ ሲደርስ በራሱ ወርዶ በቶመጥ ሲገድልህ አናይም፤ በሌላም ሲሆን አላየንም። በርግጥ በሱ የተመሰለ ቶመጥ ግን ምንጊዜም ያለ ነው፤ እልቶ መሰፍርት መገደያ ቶመጥ አለው። የምትረዳኝ ከሆነ፣ እነዚህ ፈረንጆች ላንተ መፈተኛ በግዜር የተዘጋጁ ቶመጦች ናቸው፤ መታገልና መዳን፤ ሲያቅትህ መሞት ግን ያንተ ፈንታ ነው።

«የምንነዛነዝበት ሀቅ ይውጣ ክልክም የምፈራው ነገር ጥቂት ይሆን ይሆናል፤ ያም ምናልባት። "እግዚ-አብ-ብሄር" ይበሉት እንጂ የያንዳንዱ ሰውና ፍጥረት የየራሱ አለው! ከዚህ የተረፈ ግን ሰው ያስተካከለው ይሆን ይሆናል።..»

«ያሁኑን ጨዋታ ገልጥ አድርግ፤ አየዋ፤ አጠጠርከው።»

«እንዲያው እኮ! መቸከል አሉ ገዛኸኝ በጨዋታ የተነሳ! ለትንተና ገባሁ እንጂ መቸ የነገር ራስ ነክሁ! እርጋ በል አሌ!

እየመጣሁ ነው። የገዳይና የተገዳይ እግዚሀር አንድ ይሆናል አሉ ?፡ ያንተን በኩል አላውቅም፤ በኔ በኩል ግን አይሆንም። ገዳይ ሲነሳ፤ አንተ እግዚሀር ቅናኝ ብሎ፤ ሌባም ጉዳና ሲገባ እንዲያ ብሉ ነው። ሞቱን ያላወቀ ተገዳይ ሲጋደም፤ ቸር አሳድረኝ፤ ምቀኛዬን ከቤት አወለው፤ በቸር አንጋልኝ ብሉ ይተኛል! የዚህ ሌላ ወገን ተበራቂ ደግሞ በስራ የጠመነ ጉልበቴን አሰርፈሀ ለነገው ውሎየ ሀይል በሰራ አከላቴ ዝሩብት ብሉ ይተኛል። ከሌብህ ንገረኝና የገዳይና የተገዳይ፤ የሌባና የተበርባሪም እግዚሀር አንድ ይሆናል ብለህ ትከራከራለህ! አሉ?»

«እግዚር ሲቆጣ እንዲን ባንዱ ለበጣ አላልክም ነበር እንዴ ? ከዚህ ትምህሉህ ጋር እንዴት ይጣጣምልሀል?»

«ጨዋታህ "ቅርንጫፉን ሲያጠብቅ ግንዱ ሳሳ" አሉ ያም

«ነብር ገደል ገብቶ ፍየልም ስታይ፤

ምነው መዘንጋቷ የሂላዋን ልታይ» እንደተባለው አይነት እየሆነ ተቸገርኩ፤ ሲቆጣ ብለሀልና መልሱ ያው ይሆናል። ሁለቱም ባይጣሉት ሲቀረ በሚለው እንጠር ብትመለከተው ያምሀል?»

«አየዋ እዚህ ላይ ትንሽ አግታህኝ! በል መቼም የቀረሀን በትንገፋ ይገበኝ ይሆናልና ቀጥል ገዲለም።»

«ወይ ገምበና ሸርፎ መበግግት! መሸረፍ ለምደብሀል አሉ! ቡግ እንጂ! እኔ እብዶም ነኝ፤ ደግሞም የምናገረው የሚታየኝና የተረዳኝን ነው፤ ግና በኔ ላይ ብቻ ወጠራ ያበዛሀ በምን አይነት አግረኛ ነው? የነምችን የእሪት እግዚሀር የምትረዳው በምን አይነት አግረኛ ነው? ምንን ይግበሳል? መተንተንና ማብራራት በእሉ በተግሬው ይልቃል።. እኔ ጀዱና መደዱ ባላገር እንደምትሉት ልሁን። ከፊቴ ያገኘሁትን መሬት አድምቸና አኖቅቸ ማደር ነበር መያየ። የምርምርን ነገር ከፊር በኩል ስታነሳው ግን የሚያጠቃኝ አይገኝም። የመሬት ተማታሪው እኔ ነኝ፤ ከማይ ምርምርና የግዚሀርን ነገር ግን ለሁተት ልግበበት። በል እስ ? የመፃሀፋቸውን አምጣው፤ እኔንም አመራምረኝ፤ በሉ እንገዲሀ፤ ደብተራ ባልለውን ስመት! እኔማ እንገዲያ ጣእት አምላኪ ነኝ!» ብለው የመጃመሪያውን የፋታ ትንፋሽ ለቀቁት።

እያ ተበጄ፤ ከተደበቀ ባሀሪያቸው እንዱን ያዘለቀበት ጊዜ ቢባል ስሁተት አይሆንም። ሌላውን እንደመረደኩላቸው ተቀበል ይሉትን ያሀል፤ ከሌላ የሚወረወር ተዳፋሪ ቃል የመቋቋም አቅም እንደሌላቸው ነበር የተረዳነው። ባንድ በኩልም ጣእት የሚለው ቃል የሚዝገንናቸው፤ የሚናገሩት ትንተና ደግሞ በደመነፍስና ፍርሀት በተመሳበት ሁኔታ፤ እንዲያው ለጨዋታ ያደረጉት ብቻ ነበር የመሰለው። የአለበል ጥያቄ ትቢትና አውቃለሁ

ማለትም ስለተጨመረበት ተበጄን ከቅዐበታዊ የራስ አለመተማመን ከተታቸው። አለበልም ቢሆን ከሳቸው አይሻልም፤ ምሁራዊ ትምክህት በ በኩል አጣደፈው፤ አለመመለሱ አግራሞ አልነበረም፤ በስሚስሚ ያገኘውን ተመርኩዞ እንደሀ ይባሳል፤ እንደሀ ተፀፈል ቢል፤ ከገራ ከቀኝ ተበጄ እንስተው የሚፈተረትን መግት ያሀል ለመፍጠር አቅም አጣ። ይልቁን ከሚናገረው እየዘረፉና እየተሳለቁበት ብዙ በዜሮ የሚወጣ መሆኑን ከመከረትረት ሁኔታው የታዘብነው ነው። ደጋግሞ ጣራውን ባይኑ መታውና ዝምታ ሲውጠው፤

«ምን ዝም ብለህ ፈገህ ወደጣራ ታንቃርራለህ፤ የግዚር መገኛው ወደላይ ነው ሲሉ ሰምተሀል መሰል. ወደስ ከጣራው ላይ የምትቀጥረው ወትራት አለ? አትልፋ፤ ያለ ወትራት የተሰራ፤ ስሚንቶ የደጋገፈው፤ ታቹም ወለል፤ ላዩም ወለል ቤት ነው፤ እሌ እንዲያው እሌ ብቻ ግን አትሁን! ሌላም ወምረህ ተናገር!» ብለው ድል የመቱትን ያሀል ምፀት፤ በስመም ጥምር ተቀኙበት።

«ሁ-ሁ! "እልምትኩም ብየ እልሞኸም" አለ የከበደ ሚካኤል አቶ ተማቹ!. አየዋ፤ እንዳንተ የጠለቀ ትንተና የሚወጣልኝ አይመስለኝም፤ ደሞም እንደሀ ማለት ድፍረት ይሆናል፤ ግና እንደሚረዳኝ፤ የስራ እሌም ሆነ የጦቢያ ይሁዲወች እግዚር አንድ ይመስለኛል፤ አንድ ባይሆን አንመጣም ነበር። አሪት በተነበየው መሰረት አይደል እዚህ የመጣነው? እና ታዲያ የጦቢያና የስራ እል እግዚሀር፤ መቤን የመረጠው የእሪቱ እግዚሀር እግዚሀር አይደለም ነው የምትለው? ይህን ትክዳለህ?»

«ወይ እሶር እግዚር ማለቴ!. አትፈተፍክ አሉ። አኪሄደህ የመግቱ አይነት ከሆነ፤ የሙሴ አምላክ ምን አይነት ነው? አሉ! ደግሞም ያመንከው ነገር አለ፤ ሙሴ ዘመተ ብለሀል፤ ሰውም እግዚር ነው ብየሀለሁ»

«ሰው ያልከውን ቀልድ ትተህ፤ የሙሴ አምላክ መንፈስ ነዋ!»

«እነስ ምን አልኩ? በሁሉም የሚገባ፤ የፍጥረት ቅርፅና መጠን የማያገደው መንፈስ አይደል ያልኩት። ሙሴን፤ በእግዚሀርነት በሲናይ ተራራ ያናገረ ሳት ነው። ሌላ ነገር ኑረል? የደስህትን ነፍስ አዳኑ የሚበለው የደመና ላይ በጉም ከዚህ አይርቅም። ያው ተሸከሚው መሳክ ይሁን እንጂ። ከበጉ ግብር የቀረበ እግዚሀር ኑሮል? መስዋእትነቱ እንገዲያ ለእግዚሀር ነበረ። የዚህ ገፀ ነገር አልተጣፈም። እሌ! ይህንን ለጊዜው ጣል እናድርገውና፤ በሰው ገፅ የሆነ ትንሽ ወሬ ላስቀምጥምህ፤

«ሁለት ደብተሮች፤ ጉጃምና ጎንደር ተባብለው የደብትርና ሊቅነት ለማስመሰር ፉክክር ገጠሙ። የመፈታተኛ ጊዜ ሲቀርብ፤

ጉንደረ ባፍ ቀልጠፍ ይልና በጣም ዝናየን ይበራል ያለውን በሬት ይመርጥና እኔ እሞራ ብሆንና ብበርር፤ አንተ (ጉጃሜውን ደብተራ) ምን ትሆናለህ? ይለዋል። ጉጃሜ ሆየ ርጋታ ገዝቶና ትንፋሹን ከልቶ ጉንደር እሞራ ከሆነ፣ ጉጃም ደንገይ መሆን ይችላል ይለዋል። ስምምነት ወርዶ አንጦ በረሀ የፍልሚያ ቦታ ተመደበ፤ አንጦ የተመረጠው የጉጃምና የጉንደር መጋጠሚያ ስለሆነና በረሀነቱም ከሁለቱም ደንበር ስለሚያንስ ነው፤ ጉንደር አንጦ፣ ጉጃም አንጦ።

«እሞራው ጉንደር ክንፍ ያወጣና በሰማይ እያንገዋበበ ትንፋሽ በዋጠ ያንጦ በረሀ ላይ የፈሰሰውን የደንገይ ፍጥረት እያሰሰ ጉምቱ ደንገይ ፍለጋ ክንፉ እስኪሚረግብ ድረስ ይዋልላል። በመጨረሻ፣ ሲጨንቀው፤ ይህ የጉጃም ደንገይ አልከሰተኝ አለ ይልና ከክንፉ ስር የበነነው ላበት የቀደበትን ውሀ ሊተከ፤ ወደጉንደር መልሱን ሊያደራጅ፤ ውሀውን ሲጠጣ ከምንጭ ዳር፣ ከደንገይ ላይ ጥፍር ጣለ። አቶ ደንገይ መዳፍና ጣት ያወጣና የወፍን እግር ቀጨም ያደርጋል። ጉንደሬ እንደተያዘና አይኑ እንደፈጠጠ "እፁብ ድንቅ! ጉጃም ከደንገይ እጅ ያበቅሏል" ሲል ጉጃሜም የማዳናቂያ መልስ ለመስጡቶ የደንብ ነበረና "እሞራው ጉንደር፤ አንተም ውብ ነህ አለው ይባላል። ጉንደርም ያስያዘውን የምንጭ ውሀ ዝፎ ትግልም በዚያ ያልቃል። ይህ ወረ ነው እንዳትል ሰወቹ ያልሞቱ ናቸውና የምንፈረድ ይሆናል። ጉንደር ረቅ ነው ብለህና ወኔህን ገለሀ ሽንዳትዘበትብኝ። ማንኛውን እግዜር ልትል ነው? አንዱ እሞራ፣ አንዱ ደንጊያ! እግዜርን እንደምንፈራውና እንደምንወደው የማይሆነው የለም! ይኸም አይገባህም? አሉ።»

«አየዋ፤ በመሀል የነገር ስንክሳር እያስገባህ የፈቀገፈቱን መልክ ሳናሲዘው እየገሰገስክ ተቸገርን።..»

«የምን መልክ ልታሲይዝ ፈልገህ ነው? መልክ ማሲያዝን እንተዋለን ብለን... የምናወራው የግዜር ስንክሳር ነው፤ እግዚሀር ምንም የተለየ መልክ የለውም ብለን መስሉኝ የምናወጋው? መልክ ማሲያዣ መስሉኝ አገር የፈታ! ስንክሳሬ ደግሞ፤ በውን እንደስንክሳር ከተቆጠረልኝ፤ ጆል ነገር እንዳታነሳ መፈናፈኛ ቀዳዳ ያልሁትን ሁሉ መድፈኔ ነውና ይህንም ጨምረህ ተረዳ።

«የከርከር ነገር ወትሮም እንዲያ ነበር። በበቴ አድሜ ጊዜ የሁለት ጉረቤታም መግት የሚያልቀው በፋይሉ ጥዜማ ከቤት እንደነበረ ነው። ጠዋት ከዳኛው ፊት በየገጣቸው የሚያቀርቡትን የቃል መከላከያ ሁሉ፣ ጠላቸውን ከፊታቸው ላይ በየቤታቸው እያስሞሉ፤ ሳቱን እያስቶሰቶሱ፣ ከጠላውም ሀይል

እያነሱ፤ በነገሙ ፋይል እኔ እንዲህ ብየ ስለሀ፣ ምን ይጠጥሀል? ቢል እንዲ፤ ሌላው በመልስ፤ እንዲህ ብየ እሞግትሀለሁ እየተባበሉ፤ የሙግት ነገር ተንሚልጦና ተዘግቶ፣ እንደኛው መረታቱ ታውቶ፤ የደስታ ብርሌ በጥቂው ተደርድሮና እንኳን ደስ አለህ ተብሉ፤ የማታውን መግት የሚሽረው በድብቅ ሲሰፈር ያደረ ገብ ነበር። አንተንና እኔን በዚያ ጊዜ ብንመስል ለማለት ነው። ታዲያ ከዚያ በመሰስ ያለው መግት ሲይሆን የገብ መስጠት ውድድር ነውና ጉልበትህ የሚመነጨው ከንብረትህ ማየል ጋር ይሆናል፤ የውቡ ጊዜ፤ ቲም ያልበዘበቱ ዘመን! ዘሬማ እንግዲያ ባለቤቱ የማይናገርበትና ጠበቃ የሚበላ ወሸታም የሚቀበለበት፤.. ጥንት ሲሆን ነገረፈጅ አቅም ላነሰው፤ ወተት ከመጉተት በቀር ሌላ ቃል ለማያውቅ ዘላንና አጊት ገሬ ብቻ ነበረ። ቤት ልጅ ከደባበይ ወጥታ በራሷ የምትገተችበት ጊዜ ያኔ ብቻ ነው፤ ዛሬ ግን ተወው፤ መግት ማለት ነገር ማጥሪያ ሳይሆን ወሸት ማስረጃ ሆነ። ይልቅ በልማ፣ በጥንቱ አይነት የመግት ስልትና ብልሀት ነው የተያያዝነው፤ ለገብና ለወሸት ጊዜ ገና አልደረስንም።» ሲሉ አለበል ሲዘብጥ እንደፈለገ ሁሉም ተረድቶታል፤ ግን ዝበጣው ምን ያህል ተበጅን እንደሚረታ የተረዳንለት አልነበርምና ይጠጣውን ልንሰግ እፍእፉን ጠበቅነው።

«አሌ፤ በል እንጂ ግፋ! የኔን ጨዋታ ማወሳደፍ ብቻ ችሉት አይሰራም። ተራመድ፤ መራመድ አታውቅም መሰል!»

«አየዋ፣ መጨረሻህ የእስራኤልና የጦቢያ እግዚሀር አንድ አይደለም ለማለት አይደል?»

«የጉድ ነው፤ "ተንጋሉ ቢተፉ ተመልሶ ታፉ" ይሳል ማጤንን ሳያስብና የቅርብ እንቅፋትን ሳይረዳ ሰው እርምጃ ሲወስድ ያየ፤ ልክ ካሌ የገጠመ። ተመልሰህ ከዚያው፤ አናግረኝ ሳልል በጀመርከው፤ እየሄድኩ ሳለሁ የመጥሁፍህን ዝላፊያ ጀመርክ። አረት ያወገዘውን ጣኦት ለኔ የዳረግከው፤ ቲሜ ገና ትክስ ነውና አልረሳሁም፤ ያንተ ዝወራ ለኔ ጠፍቶኝ ነው? ውታቢየ በጣም የተገራ ነው፤ ቀበቶውን የሚታጠቅብኝን ጠላት በረን ሳይለቅ በውታቢየ እይዘዋለሁ። በልማ፤ ተያይዘናል። ከጨነቀህና እግር መጢያ እጣሁ ካልክ ደግሞ፤ እግዚ-አብሄር እንደተባለው ሁሉ፤ የበራኤል አምላክ ማለት የእስራኤል ነው፤ ለዚያ እግዚሀር የተመረጥን ልጆችም እኛ! ወይ መግት!.. በል በዚህ በኩል እጅ ሰደድና እረታሁህ በለኝ!»

«የተጣፈው የአሪት ቃል የእግዚሀር አይደለም ነው የምትለው?»

«የምናወራው ስለእግዚሀር ምንነትና አይነት ነበረ፤

ስለሆነም፤ አንተ ግን ዘለህ፣ ባልገባኝና ተሰግምተን ስላልሰራነው የፅሁፍ ነገር እሽ ብለህ ተስማማ ነው ጨዋታህ! ወይ መያዝና አለመታወቅ! "አጟጟቴን አባምረው" አለ ያንተ ቢጤ፤ ዝም ብለህ ተጠቃሁ ብትል እንዴት ያለ ፍቅር በመሀላችን ያወርድ ነበር መሰለህ! በእሪታ የተጣራው ብዙ ነው፤ የመሬን አበር ትእዛዝ የወሰድክ እንደሆነ፤ እኔ ከልኩት ምንም አይርቅ፤ አታጥፋ፣ ከጠፋህ ትምታለህ ነው የሚለው። ያጠፋውን ሰይጣን ሁኖ ይመጥቃል፤ ያባጠፋውን ደግሞ ይወደጃቸዋል።

«ባያጠፋ የሚሞት የለም ማለትህ ነው እየዋ»

«ሞትማ የሁሉም ነው። ባያጠፋ የሚሞት እንዴታ! ያውም በቀጥር የሚልቀው ይሆናል፤ አንዳንድ በደረቅ አበባ አርጥብ ጎደድ እንደተባለው ሲቶጣና ሲያግበሰብስ የሚነድፈው ነው። ደግሞም የበሉ ነገር ነው፤ ተማሪን ምዝገባ ያስተማረው እግዚሀር ከመጀመሪያ ያስላውን እንደተማሪ ከመዝገቡ ያዋለው እንደዚያ ይሆን ይሆናል፤ ይባላልና ማከከሻ እንዳለው ግን ያውቃል! ሰው ሲጠንቀቅና ፈተናውን ሲያልፍ ብሎም ጥፋት በግዜር ሲሆን በ ሂሳው አለም የመከስ ነገር አለ ቢሉ አልሰማህም? ይጠድቅ እንደሁ? እንዴመጣህፉ ጎነት የየረሳለም ተከታይ አይደለችም?.. እያሳጋህ ግን ተያቄየን አልመለሰከም። አሉ!»

«አንተ ሰው፤ የድፍረት ድብትርናህ በዛ! ስለኔ አጥብታችሁ አትመራመሩ ይባላል...»

«ተማሪ፣ ስማ! ተጠቅተህል! አትመራመር ያለው ወደ ሂላ የቀረ ነገርን ሁሉ። እኔ የምናገረው ከፊትፊቴ ስላለ ነገር ነው፤ የሚታየኝን። የነዚህን ነጮች እግዚሀር ያየህ እንደሆነ የወደ ሂላ ነገር እንደነሁሉ የጦቢያ ጭፍና እኝኝ ብሎ የያዘ፣ መዳረሻና መወበጫ እጁታ ያጨ. ዱሽ ብትለውም ይሆናል፤ መውጫና መግቢያ የለለውም። ከመጀመሪያው አምባላቸውን ሲከዱና የጥቁር አቡራእል እንዴት ብሉ ሊዋር ይችላል ብለው ሲማማሉ የተመሰከረ፤ ከዚያም የደረሰንበት ጉዳይ ነውና ይሆን እንደመረጃ ያዝ!

«እግዜሮቻቸው ያስተማራቸው መከድን ከሆነ፤ እኔ እንደህ ያለ እግዚሀርም አይገባኘም፤ እግዜር ልብም ነው፤ ከዚህ ራስ እንጂ ልብ የለችም። የእግዜር ልብ እንደጦቢያ ባለው አገር የተሰደደው ጥንት ነው። ከሰዱት ገና አልተመለሰም። እኛም የመጣነው የራስ ነገር እንሰተን ነውና መፍራትን ወደያ ብል። እዚህ ያለው እግዚሀር በጣም ደም ለማኝ፣ አንዳንዳንዱ ሰው ያበሳጨውን የጦቢያ ጅን ይመስል ደም አፍስልኝ የሚል. ከሰው የበለጠ ደም ሰሰ የተጋበ እግዚሀር ነው። ከእያንዳንዳችን ብልት

የፈሰሰውን ደም የማናደላቸው ሰውር ቶሊያቸው መታረቂያ አደረጉት፤ .. አንዳንድ የጥቁር ደሮና ፍየል ደም የእመል መቷደሻ ማድረግ እንደለመደው አውጋር!

«ገና ያልተገባበንና እዚህ አገር ስላለው የሁለንተና ግብር አልተረዳህም። "ወየን ግን ያውቃል?- የቀላወጠ።" ይባላልና የደረሰብኝን ነው የማወራህ፤ እዚህ አገር የደም ግብር እንዱ መሆኑን አንተም ከብልትህ ቁስል የተረዳኸው ነው፤ እግዜር በብዙ ይመሰላልና ተጠንቀቅ፤ ወስላታ ተማሪ!»

የተረሳ ጓዝ

ስለ ጉዟቸው የሚሆን ገንዘብ ለመሰብሰብ ሲሉ እስራኤል በተዘራው ቤተእስራኤል የገንዘብ ድልዳል ከጀመረ ሰንብተዋል። አቢይ ሰብሳቢም እራሳቸው ናቸው። የመዘረፍ አውቶቡሱና ታክሲው ወጭ የሚቀለቀትን እንዲያመነምንባቸውም ቀድመው መልለዋል። ሰጭ እንደመቸው ከየጉዳዩ የሚመለሰውን፣ የከፍያ አበሉን የሚጠብቀውንና ከባንክ ገንዘብ አስኪሰበ ፋታ የሚፈልገውን ሁሉ ለመጠበቅ በየፎቅ ስር ይቀመጣሉ። የየመንደረን አርከበር በማንት ከወዲያ ወዲህ ወጡ-ገብ ማለት፤ ሲደክማቸውም አላፊ-አግዳሚውን በማሰየት ሊገዛ ከሚችል ቅዩዩ መከት ላይ መቀመጥ ሰሞንኛ ተግባራቸው አደረጉት። ቀመው ሲያወሯቸው ፋታ የሚያጡትን፤ ደህና ዋላችሁ? እንዴት አመሻችሁ ?... አይዟችሁ፤ በጊዜ ብዛትና በምሳክ እርዳታ የማይሆንና የማይለወጥ ነገር የለም። ብቻ፤ ቀልጠፍ፣ ቀልጠፍ፣ ፈንዲ-ጉላ ማለትንና መታተርን የመሰለ ነገር የለም።... ሲሉ ጊዜ ለለገሳቸው የገፋ ወረም ያክላሉ። ብቻ ከንዱ መንደር ቢያንስ ሰምንት ይዘግጣሉ። እንደህ ሰስነብቱ ነው ለመንደርተኛው የጉዟቸውን አለማ ደከመኝ ሳይሉ ትስቶብ የሚስጡበት።

«የኔ ኩራት የናንተም ነው። የኔ የተበጀ ወደጦቢያ መሄድ፤ በምኞቴ እንጠር ቢታይም የሌላውን ሁሉ እድማስ የሚመታ ገዘ ነው። ግብፃኖና አለማየን አስተድሚ ተናግረዋለሁና ድፍን እስራኤል (ፈላሻ) ያውቃል። ከኔ ጠባብ ምኞት ሌላ ጦቢያ የቀረውን ወገን ያጠናል፤ ወደዚህ ሊመጣ የተናፈውን በያቅጣጫው ተሳላኪ በማብጀት... መግቢቴን ሲሰማ ሁሉም ከያለበት ከደጃ መገኘት አይቀርምና የትልምን ነገር መጠቆም፣ እንደኛው ያመጣ አይነት ሱዳን ውስጥ አፈር መግቡ እንዳይበዛ፣ ሰሰሊበው፣ ተግኛውና ንዲዱ (ወበ)... ምን የሚቀር ነገር አለ! ታውቁታላችሁ፣ በጠቅላላ ለእንቅፋቱ ማብራሪያና መግለጫ መስጠት ያለብኝ ነው።

«በጦቢያ መቀመጥ ለተመቸው... ሁሉም የግድ ወደእየሩሳሌም ይምጣ የለበትም፤ እዚህ ስለየሁት መያና ትድረት ማብራሪያ መስጠት ይጥርብኝ ይሆናል። እየሩሳሌም ከሌሚውና ከብርቱካኑ አልፎ ቀጋና አጋም የጊዜ አትክልት ያደረገ አገር ነው። አትክልት ለናቀው የጦቢያ ልጅ ሁሉ ስለትክልት እከፋከፍ ማስየቱ ስንት ወበት ያመጣል። ስንገረው ባይገበውም ባደርግ ይቀናና ውድድር ሳስገባው ለተክል ዘር ቀን ይወጣል፤ ይኸ መቸም

በጣም ቀላሉ ነገር ነው፤ መቸም-መቸም፣ ከየሁት ሁሉ የማሸርፈው ብዙ ተግቢር ይኖራል።

«ወገን፤ ... ታዲያ፣... የተባከ የተባከውንና የተያዘውን፤ አንድ ጠጠር (ባንቲም) እንኳ ቢሆን መርጃ ነው፤ አንድ ብለው ሁለት ነው።... ችግር አያስመታውና አያስገርፈው ፊት የለም። የሰው ፊት የቷያ ሳት ነው፤ ይህ የሆነው እግዜር በኔ ላይ እንደሆን ከጠዋት ግንባሬ ላይ በማይታይ ቀለም የጣፈው ቢኖር ይሆናል። ጥሬም ሆነ በ"ቸክ" በቡስጣ እያደረጋችሁ፤ በጣም-በጣም በቅርብ ቀን፣ ባለሁበት... የምታውቁት ነው፣ ብታስገቡልኝ ሰጭን እያመሰገንኩ ከሰብሑት አደርሳለሁ። የቤት ቁጥር የዘነጋ ካለ፤ ይኸው አለሁ እስጣለሁ። ይህችንስ፤ ሰው ሁሉ ቀድሞ አስለብጦኝ መዳረሻየን በነፍስወከፍ ወረቀት አለኝ። እንኩ።» በማለት፤ የወጣቸውንና የተጣለላቸውን ይዘው የቀረውን ለመገፋፋት፤ ገና-ለገናው የሰውን አእምሮ በደሉኝታ ለመገየድ ደምድመው ሲለያዩ፤ «ተባረኩ፣ ብረክ ሁኑ፤ ላብርሀምና ለሳራ የሰጠውን ሲሰይ ለናንተ ይበለው፤ መቸም ሀልሚ ወደውነታ የሚለወጠው በናንተ ላይ መሆኑን አውቀዋለሁና። መውጫ ቀኔን አልቆረጥኩም፤ ልቤ ከነገ ዛሬን ይላል። መቸም... ከተባከ በዚህ ሁለትና ሰስት ቀን በስልኩም ሆነ በመላክተኛ እጄመጣችሂለሁ። ሳይነሳ እስከምንተያይ... በምሳክ ርዳታ የተባከ እንደሆነ፤ እናንተንም በሰላምና በደስታ አቅፎና ደግፎ አቶይቷችሁ ያገናኘን፤ ቸር ይግጠመን!» ብለው መንገድ ሲገቡ ዋና ስንብት ማድረጋቸው ለጥቂቶች አጠራጣሪ ቢሆንም ከባቸው በቅርብ ሳወቁ ግልፅና የቁርጥ ነው። ርመድ-ርመድ፣ ዘወር-ተከዝ፤ ትኩር፤ እንደገና ርመድ ሲያሰኛቸውና ሲያከረተርታቸው ማየት ብዙ ያሳስባል፤ የጡት ጥገኝነቱን አልጥልለት ያለች እናት የደጃፏን የላይ መከርከሚያ ማገር በእጆቿ ይዛና የተንገበገቡ ጡቶቿ የሞሉበትን ደረት ላይኑ አባጥታ ሂድ፣ ልጆች ይጠብቁሀል፤ በንቢይ ከብቱ ወለሀ ና! ብላ ልቅሸኘው ትገፋው የምትምክረውን ሀሣን፤... አሊያም ደንቢ ለሆነ ሰው ደግሞ፤ አንድ ጡበደል ክረምት ለማሳለፍ ከጉንደር ጉጃም አባይን ልትሻገር እናቷን ከጠራው የደንቢያ ግደ ላይ ራቀች፣ ሄደች ወይስ አለች? ፊቷን መለሰች? ከሰመች? በማለት በረፋዱ ጉዳና ላይ ቃዳታዶውን የሚጫግ መሪ ከበክብ ቢሷን የምትከተል ወገቢን የጣመናት ጋግ መስለውት ነው የሚያርፉት ቢሷቸው እስቸው በመልስ ወሸታም ሁሉ ብለው የሚዘበቱ አይሆኑም፤ አቅላቸው እንዲያ በመንታ የተከፈለ ነውና።

ይህ ባንድ ገጥ ሆኖ፤ የተበተነውን ወጣት በተመሳሳይ ኪስ

አስፈታሽነት እያቆ ሹመውታል። ለወኪሉ ከሚከፍሉት የመጊጊዝ ወጭ (አልፈልር) አንድ ለጋሽ ደብልተ እንደሚሰጥ ከገመቱ መሰከተኛ ቢሄድ አይገዳቸውም። «ግደለም፤ የተረፈው የስንቅ ማከያ ይሆናል፤ ሂደህ አንሳ ው!» ነው የሚሉት። የሚቻላቸውን ያህል ለመዝረፍ ለንዳንድ ስብሰቢ ወኪል የሚሰጡት ያፍ ማታለያና የማቸንፈያ ድረቱ ቶፕጴጠንነታቸውን ከሚሰቶቻቸው ዘሉ ለብዙ ሰው ያስጠበቸዋል። «ክንተ ወደኔ የሚመጣ (ገንዘብ) አይቀርም፤... ምንምንኪ ብዙ የምታገዝ ቢሆንም... ወጣት አይደለህ? የወረቱ መሸከፈያ ጊዜ ተርፎሀል፤ ግና ጊዜህና ለመጊጊዝ የምታወለው ሺ ጊዜ ከምትከፍለኝ ገንዘብ ይልቃል.. ከልተሰከልህ ምንም አይደል፤ መቸም ግን አደራህን፤ የምታገኘውን ንብል ሁሉ ተከማልኝ፤ ሀይ በለው፤ ወጣቱ የጊዛየን ነገር ተሉ ጠልቶ ይረዳዋልና ከሌላው የበለጠ የሚራዳኝ ይሆናል ወጣት ተራማጅ ነው» ይሉታል።

ከሰድስት ወር በሳይ (በገሀድ) በዚህ ልፈፋና ዘመቻ ሲከርሙ፣ ያገቻቸው፣ ብዙ ወም የተዛበተባቸው ሰዎች ቁጥር ጥቂት አልነበረም። አወጣጣቸውን በሚመለከት መሰናከል የበዛበት ጋራ፣ ሸለቆ፣ የማያስልፍ ጥቅጥቅ ጫካ አድርገው የተመለከቱት እሳቸው ባይሆኑ ታዛቢዎቻቸው ነበርን።

በኔ በኩል የተሰበሰበላቸው ባንቲም እንዳለ ለማጠራት እያሰለሉ በቁሰፎኑ አረጋግጠው ስለነበር ገበገበው አልመጣም፤ የተገናኘነው የመሰባሰቢያ ወፍታ ልናደርግ በተቃጠርንበት በታ ተገኘን። የሆይፋው ሀዳር (እኛ ፒያሳ ብለን እንደምንለው አይነት ነገር) ለሁላታችንም አማካይ የሆነ በታ ነበርና ወደማረፊያ እንደገባን ለመጀመሪያ ቡና አዘዝን። ወሀ ፍ መጠለስ ስለጀመረ ከፋብሪካው የሚወጣው የጢስ ዝገት ሬት ለፈታችን የተሰጠውን የአቶላንቲክ ውቅያኖስ የተኑን ያህል ጭጋጉ አልሸፈነውም። ጨገጉ ጠፍቷል ማለት አይደለም፤ እንዲያውም በያንዳንዷ የሰከንድ መታጥን የሚጨምር እንጂ፤ የጭጋጉ አስመስለት ግን በጨለማው ተደበሰበሰ ነው። አይኖቻውን እዚያ ላይ እያስረከረኩ፤ የተቻኩሉ መሰሉ።

«ከንደ! ልብህ አንድ ነገር ሲያስብ ዝም ብለህ ተመኝ፤ ተመኝ፤ እምላክም ንዝሪውን የመጥሳትም ይሁን የልብህን ምኞት ሞልቶ ደስታ በስራ እካላትህ ለክትበት ይሆን አሳውቅም የተመኘኸውን በጭቅጨታህ በስቲያ ይሰጣል። ሹምና እግዜር አንድ ነው። ሁለቱም በጭቅጭቅ ነው። "የሹም- ሹም አለው"፤ እንዱን አጥቅተህ አንዱን ነው። የሽለታ መሳኩ የበላይ ሸለታ መንግስቱ አይደሉ?... ግና ሸለታ መሳኩ እቸንፈውኝ ሸለታ መንግስቱን "እግዜር ያስየም፤ እምላክ ያጉልብትም ያልከበት ነገር የለም፤... ጉልበት

ያንሳቸው ይመስል! ታዲያ መቢልን ነው የምስግ። ወደፊት ከጠለብኝ ግን አይቀርም። ዘወድ ባይጭንም በዘወድ ዙሪያ ነውና ያሉት ከዚያው ቁጥር ነው። በግዜር በኩልም እንዲያ አይነት ጉዳና ቅክተሳለሁ። የሱን ሰም ብቻ አትጠራም፤ እጋገፎን እንዲአትካሪ ትልክበታለህ። እናቴ ሰንበቱ እባክሽ እማልጅኝ፤ የደንጉርሆው ቶሌ፤ ያበቴ ወቃቢ፤ የዚያች ተማሳይ እናቴ ፀሎት፤ እኔ ለከፍኪፋ ነኝ፤ የነሱን ደግነትና ላንተ መገዛት በኔ እንደሆነ ቁጠረው፤ ከነሱ አብራክ ነውና የወጣሁት... የማትለው ነገር የለም። ዙሪያ ማናገሪያ ሁሉ ተበጅቶለታል። እያንዳንዱ መቶ የመማለያና የመማጠኛ መላ አለው። የተበፈፈ በለፋ፤ ዘረዘሮ መዳረሻው አንድ... እራሱ ባለቤቱ ነው።

«ታዲያ ሰው ሁሉ ሁ-ጊ-ተ-ኛ ነው። ይህ ብለህተኛ ሽማግሌ፤ የማያፍር! ጦቢያ ልጄድ ነው ብሉ ገንዘብ አስወጥቶን የቴለብዢና የስልኪ ማስገቢያ፤ የደርና የእርጎ ማቀዝቀዥ (ማቶሪያ) ገዘበት» ብሉ እማኝ። ይኸ ማለት ሞት ነው። ደግሞም "ፈፋ ባበይ ሰተ" እንዳሉት ተረት ነው። ተን አይጠልሁ፤ እኔ ግን በተን ተዋረድኩ... ቢሆንም የማታ ማታ እግዜር እፈር አሳለኝም። ቀናኝ! በዚህ ሀጊተኛን አጠቃሁት» አሉ በመንደርደሪያ ወሬያቸው። ቀልባቸው ገና መርጋት አልጀመረም፤ ገና እላይ-እላይ እንደነዘረ ናቸው።«ዘመድ አዝማዴ ደህና ረዳያቸ?»

«ወይ ዘ-መ-ድ- አ-ዝ-ማ-ድ! ዘመድን ብስማውም እኔ ነኝ እንጂ ለኔ ለተበጀ የሚል የለም። የዘመድ ወዳጅ አይወጣልኝም። ኩ-ን-ዴ፣ ባድ ይውደድህ! ላንተ የሚደብቅ ምን ይደብቃል? ከመንገድ እነባስ ላይ እርጋ ማለቴ ጠቅሞኛል። እግዜር መንገዴን የወሀ ቢያደርገውና እንቅፋቴን ሁሉ እስከሁን እንደከላው በሰንበሰት ተይደ ቢይዘው፤ ከመሄሬሪያውና ከበንቁ እልፎ በጦቢያአንኪ ጥቂት የሚራዳኝ ገንዘብ እግኝቻለሁ። በጦቢያ እሀል እርከሽ፤ የብር መገኛው ግን እንጦረጦስ ነው፤ እንዴት ማለት በጦቢያ የተረ ገንዘብ እጥረት ፈትም የነበረ ቢሆንም፤ ዛሬም ብሷልን ነው የምንሰማው፤ ታዲያ የያዝኩት ወረት ብዙ ጉዳይ የሚከላ ይሆን ይሆናል።... ግና፤ ሆዴ በጣም ፈርቷል፤ በጦቢያም ሆኘ የተደመጥኩት፣ ባይኔም ያየሁት ችግር ነበር። ከዚህም መኪሬው ገና ለገና መንሳቴን ቢሰማ እገዋ የተናገረበት ጉዳይ ያደስአበው ቀሳሴና ከስ እወሳቴን ስራ ነው። እጅን ዘመድ እስኪደዘው ድረስ በጣም ፈራሁ። ባለም የቀሳሴው መናገሻና የኪስ መቅሳሪው አዲስአበ ነው። ወሸት አይምሰልህ... ቢሆንም ሀሳብ አይግባህ፣ ገምባሌ ጫማውን በደህና ተን ገዝቻለሁ፤ ሳቢራውም ደህና ይረዳል፤ ጦቢያ አቧራ በጣም

ደበዘል! ጥቅል-ጥቅሉን ግጥም አደርጌ፣ በጉግው ከቁርጭምጭምቴ ራስን እንደጠነዝ ሞፈር እስሬ የግር ሹራቡ ውስጥ የከተ ነው፤ በበላዩ ባለብሰው ጥበብ ልክ ትመጣለች። እንኑበባለሁ ካለ ጊዜቱን በባለጀንር ከዘራ ነው የማነሁልለው። የት አቡቱ እንኪን መትልፎ ይቅርና ተቀምጦ ለመሰመን እንዲደበቃ አደርገዋለሁ።»

አጠናጠናቸው ገረመኝ። አራት ነጥብ ያስቀመጠብትን፤ ግን እስተያየት ማሰሽ ሲጠቅሱ ለዋሉት ሀተታ ምንም ምላሽ ባለመስጠቴ፤ ቡናቸውን እንስተው የማንበራቸውን ቶዳ ከባህር ላይ የወደቀ ከበቅ እንደሚሰራው የተለበተ ማእበል ሽቅብ ገምደው እፊት አሉት፤ ወደያው የማንበር መስመር ቶዳቸውን ቁልቁል አዘንተው ልመጥ ሆነ፤ አይናቸው ወደመሬት ቃጣውና፤ «ወብ መሳ ነው ብለህ?» ብለው እንደገና እፊትታ ገቡ። እየተመለከቱኝ አጠጣጡትና ለመልስ ጠበቁኝ። በሌላ ጨዋታ የማስቀይረው የተያቄ መልስ አልነበረምና፤ «ከዚህ ሲነሱ ጀምረው ነው ገንዘቡን ከግርያ ጋር የሚያስረትን... ይህን መጠየቄ ከሆነ ሀሳብ ተነስቶ ነው፤ ከ"አውሮፕላኑ መወገፍ" ሲደርሱ ገንዘብ ማስቶጠር ይዋርበዎታል፤ ቀብረው ሲያልፉ ከተያዙ ልመና የከረመበት ገንዘብ የመንግስት ሲሳይ ይሆናል። ገንዘቡን በጭንቅ ማስመለስ ቢችሉም በመዘግየት ደብክንበዎታል፤ የተበሳበቱትን ሰው ሁሉ ተመልሰው ማየት ምችት አይሰጥዎም።... ከኢትዮጵያ ሲነሱ፤ በገዳሪፍም ሲዋሬ፣ የገንዘብ እያያዙና እደበበቅ ነገር ባይገጥሬ ቁርጥው ነው እሁን እንደችግር የተጨነቁበት?» እልኩ ትንሽ ፈገግታና ፍርሀት የተቀላቀለበት ፊት እያስመታ ሂቸው፤...

«የጦቢያዊ በገዳሪፍ መሳ በጦቢያ የማይሆን ነው። የታወቀና የረከሰ መሳ ስለሚሆን ነው። የገዳሪፍን መሳ ተወው፤ ከዚያ የቀረ ነው። ሌላኛው ንግግርህ ግን ውብ ይመስላል፤ ከወዲያ ስደርስ፤ ከፍተኛው በሂላ ከውሀው መከፈያ በታ ገብቼ እሰናዳዋለሁ፤ ምን ያህል እንዳልፈጀብኝ ነው? እጠፍ አደርጌ ቶይቼ ጉግን መጀመሪያ ከእግሬ እንደጠለቀ ትቼ፤ እዚያው ላይ ግጥም አደርጌ እርመድ-እርመድ ነው። ሲሆን ከየር "መወገፉ" ዘመድ ደርሰ ይቅደና ይህ ሁሉ ጭንቀት ባለበት እዚህ እንደሰራነው ይቀራል።... ነገሬስ ጭንቀቱ የሚሰቀኝ አይሆንም፤ ስነፈር ተሰፍሮ፤ ስወርደም አብሮ ነው የሚወርደው... እህ! የገንዘብ ነገር!»

«በደርግ ጊዜ ቀላሉው የቀነሰ አይመስልዎም?» አልኩ፤ ከሽንት ቤቱም ቀላሉ ይገኛል ብል...

«እቤቱ! ያንተ ጨወት፤ ይኸ የማዘናጋት፤ የመርዳት ባይሆን

በእወቅ እጅን እንደሰጠ የሚገፋፋ ምክር ነው። እህእፓ ያን ያህል ሰንት ሌባና ቀማኛ በተናጠል ገደል ለገደል እፈፈጣ የጠለምትንና የትግራይን ልማደኛ ባትቻችለው ቁርጥለች። የደርጉም ትግል ከዚያ ያየለ ቢሆንም.... ሙቶ በቀን ቢቀጣ እደስአብ ይሆን የምታየው የጨው ባህር (ሚድትራንያን ከፊታቸው ተሰጥቶ በጃቸው የሚነኩትን ያህል እያዩትና በጣታቸው ወደውሀው እያመለከቱ) ነው። በቀን የሚቀጠው ሰንት ይሆናል? ያደስአባን ያልበጀ ሰው በሞት መፍጀት ማለት በምኒልኩ ከብያ ጣናን ጨልፈህ ማድረቅ ማለት ነው፤ መናገሽ ከተማ አንዱ ሲሄድ ሌላው ሲተካ ነው። የምለበምበትን ንገረኝ ብየዋለሁ- ማዘናጋት! ከመጀመሪያውኑ የሚፈትሽኝ ሹም እንጂ ግን ሊሆን ይችላል? የጠገበት ሌባና ቀጣፊ ሹም ሁዋ ነው የተገኘ፤ "እይመጣንም ስበሽ ይመጣልን ያኙ" እለ የማልያን ጊዜ ሰው! እንተ እንዳልከው ሌባና ቀጣፊ ጠፍቶ ከቶ የኝም ጉርጊሬ የለብኝ- እለም! በዚያውም የደርግን ጉልበት ያስፋው፤ ዙፋኑን ያጥናው እላለሁ። ሌባ ሳይጠፋ ከቶ የኝ መጠርጠሬ መደኛየ ይሆናል። ስትጠረጥር ትጠነቀቃለህ፤ ስትጠነቀቅም ትድን ይሆናል፤ ከዳንክ ሌባ ጠፍቷል ማለት ነው። ተንፋለህ ከሰጠኸው፤ መዘናጋትህ በመጣው ደርግም ሆነ ሌባ የሚወነጀለው ያኔ ነው፤ ማስተዋልና መገንዘብ ብሉም ነገር ማንተርተር አደብ ስትገዛ የሚከተል ደኅነት ነው። ገልጥ ተናገርኩ?»

«በጣም ባት የበሉ ነፃ ተቢ!» አልኳቸው። ሞቅታ ገዝተው ተንሰራፉና እኔንም አንሰራፉኝ፤ ፈገግታ ብቻ ተለዋወጥን። በልማዳቸውና ተመክሯቸው ጥያቄ ለምኔ? ያሉ ከመሆናቸው ሌላ ሸቶጥቋጣ ሀፍረት እርግጣቸው ነው። የወርዳት ነገር ሲሰሙ በኔ ግድም አይደርስ ነው የሚሉት። በህሊናቸው የሆነ ነገር ሲዘር፤ የተገተረ ችግር ከፊታቸው ቢበገር ወገድ ይሉታል፤ የሚመታቸው አይነት ከሆነ ማእዘን መተው (ዘብጠው) ያልፉታል እንጂ ከችግር ጋር ፊት ለፊት ቁመው እንካ-ሰላንትያ እይገጥሙም። በዚህ በኩል የሚያደርጉት ትግል ሁሉ በተመልካች የነውር እንከን ቢዋረው ተበጅ ጉዳያቸው አይደለም፤ "ህበሸ ሲያግ እንድ ሰሞን ነው" ልብህ ያሰበውን ነገር ልታደርግ ስትፈልግ ሌላ ሰው ዙሪህ አትይ፤ ዝም ብለህ እራስህ አድርገው የሚል መሰረታዊ እምነት አላቸው። ግራም ነፈሰ ቀኝ በእንደዚህ ያለ ነገር መቀለጭለጭ የለባቸውም። የወሳኝያቸው ባለቤት ናቸው። ያጥፋቸውም?ያልማቸው እዋስኑኝ ማለት እያውቁም። ግና፤ ወሳኝያቸውን ሲያዋድኑ፤ ባስተዋፅኦ ይረዳል ያሉትን ሰው እእምሮ በመሰለል ያልታወቀባቸው ሌባና ቃራሚ ናቸው። ወደተግባር ስለውጠት ነው ያሰቡት ሰው ሁሉ፤

«እየኸው ይህን ወንበዴ! በዚያ ሰሞን… ያችን ዘዋራ ጠወትና ተያቄ ያነሳት ለተንኮል ኑሯልል፤ ነገር ቢያጠራቅም ክርሞ፣ ምን እንደሚያደርግ ባይታወቅበት፣ ወፍ ባይሰግ… አሁን ከእንዲህ ያለ ነገር ደርሶ አረፈ፤ በጣም የወጣለት ልበም ነው» ይሏቸዋል። ለዚህ ሁሉ ችሎታቸው ፍልስፍና ተመስ ማብራሪያ ይሰጠብታል። ምንጩ ብዙ የሚያጠያይቅ ቢሆንም አጠር ባለማምት ለመከዳን፤ ከሬል የተታረመ፣ ከሬል ከልምድ የመጣ ቢሉት ተበጀንም ቅር አይላቸውም። ታዲያ ይህን መሳቸውን ተንተርሸ በሰንሰሁት ወሬ እንዲህ ደረደረት፤

«እየህ… መሳኔ ጠለበት ነው። የማለሰብና የመንግስት መሳኔ አንድም፣ ሁለትም ባሁሩ ይሆናል። በመንግስትና በትዳር በኩል ስታየው ‹ተማክሮ የፈሉት አይሸትም› የሚለው ማለበሚያ ይገኘመው ይሆናል። በግብር ስራቱ የሚገባበት እጅ ብዙ ነው። አሁን፤ አንተ ዋና እለታ ብትሆንና ስለውን ታዘኝህ ብታደርገው እንዲህ ሳደርግ ነው ግለትን ብትፈራ፤ እንዲህ ብናደርግ ውብ አይሆንም? ትለዋለህ፤… ልብህ አንድ ነገር ለሰራ ፈልጉ ጨዋታ ስትከፍት፤ ‹ሆድ ቢያውቅ ደሮ ማታ› ነውና፤ አቅምህን ደክተህና ተደራጅተህ ነው። አፍህንም፤ መከበድህንም (እድሜ፣ ስልጣን) ከሹክር ተብየው ላይ ሚዋነህበት ያስብከው ይፈልግል። ጠወትህ ባይግባበውም ዝም ብሉ እሺ የሚለው እሹክር ይበዛል። ነፍሱን የሚያጠበት የጦርነት ሚዳእንኳ ቢሆን፤ በግልጥም ይወተው በሁለመ አስተኝቶ ይንገረው፤ ወዲፈቅእንጂ ወደ ሂላ አያፈገፍግም። እሺ ከሰጥኸው በኋላ፣ እንደተራጭ አቅማዳ የምትሞላበትና የምታዳፍርበትም ማታለያ ሞልቷል… ስትበላ አጉርሰው።

«በባልና ሚስት ረገድ ብቻ ስታየው፤ ቀደም ከተጫወትኩት አንጻር የሚርቅ አይሆንም፤ በወንድነት ብቻ የተገራህ ስለሆነ፤ ክሽናና የምጣድ ጉልቻ ማስፋት እንዳማይሆንልህ ታውቀዋለህ፤ እንጂ ብዙ ጊዜ ከዳጅህ ያልጠለውን የሚከበድና ብዙ ጠልቅና ስልፍ የሚያስጨይቅ ጥቅርእንገዳ ለዝና ለጨዋታ ዳግስህ ልትጉትት ስትፈልግ፤ ትዳርህን ሰው በሌለበት ጠርተህ ታዋዛታለህ፤

«እቴ እንዴት!… ስመመኔ፣ ምን ትያለሽ? የሰው ሰውነት አብሮ መዛናት፤ ማስተናገድና መሸፐት እውቀት ነው። መነፋፈትና መፋተር እንጂ ያለም ጤን፤ የሞት ጊዜ ያንዱ በድንብሳ ለሌላው ተለብ አይሆንም… እና እነልጆ እከባቴን እስክእታቴው በፋሲካው ሰሞን ብንጠራ?…» ብለህና ወዝፈህ የተውከው ጊዜ መተመቻዋ ይሰፋል። ከበርበሬውና ከቅመሙ የሚበነው ቅንታዋና በዚያም የሚመጣው ለቅሶ አይታያትም። ባይታወቃት እዳ ወስጥ

ታስገባታለህ። ከዚያ እሷ በመልስ፤ ‹ይኸ ያንተ አሳብ ብቻ መሆኑ ነው እንዴ? ሁዋን እንስተኸው ነው! ያውም የኔ ልብስ ከክጅለው ከርሟል፤ በወንድ ቢመጣ ያምራል ብየ ነው እስካሁን ዝም ያልኩት… ከሆነማ፤ ጨው፣ በርበሬና ቅመሙ ፍልጋ መንገድ ያስወጣልና፤ በጊዜ፣ የበአል መግቢያው ደመና ሳይዘር (የዚያን ሰሞን ገቢያ ሳይወደድ) ከውነህ ከሰጠኸኝ በውስጥ ማስናዳትማ እንግዲያ ያንተ አይሆን፤ የኔ አይደል! ቅንሽ የምትወምረው ነገር ቢዋር፤ ከበሊውን ያንተ መከበድና መዳመት ይገዛዋልና ለጥናቡን ወገጣ ስታሽክፈኝ የእሱኪ እንዲህ ማበረታቻው የኔ ይሆናል። በጆ እንጂ፤ እሺልህ፣ ፈታዶ ነዋ› ብለህ ስታርፍ፤ በሷ እከላት የዘራኸውን ከሽፋጭ ፍቅር የተወለደ ሀቀኛ ፍቅር ባንተ ላይ ትደፋፋብሀለች። ለውጥንህ መንገድ እምቢ-ብሉ ከፍት፣ ለዚያ ብለህ ያነሳኸው ጨዋታ ፍቅር በግራ በቀኝ ሲያዝንብበት የድግሱን ጨዋታ ቅተህ ተሸክመሀት ወደአልጋ ረጥ የሚል ትይበት ይገፋፋሀል።

«መሳኔን ባንድ ሰው (ነፍስገጠከፍ) ጉዳይ ስታየው ለየት ያለ ገጥ ያመጣል። የግልህን ጉዳይ ለሌላ ሀበሽ ያዝልኝ ብለህ መንገር፤ ለሚል የን ሀበሽ አስይዝልኝ ማለት ነው። የሰው ሞኝ፣ ‹ሚስጥር የሁለት ነው› ብሉ ይረገረጋል፤ እንዴኔ፤ ከሁለት ይልቅ በውቅ በሰት ይሸባል፤ ከሰስት ሚስጥረኛ አንዱ ቢያንፍስ ቢታወቅበት የሚያበቅለው ሁለት ጠባት ነው። ከሁለት የምታበቅለው ታዘቢ ግን አንድ ነው። ግና፤ ምስጢር ያንድና የግል፣ ጠለበት ነው፤ ከዚያ ያለፈ ግን ያደባባይ ነው። ሰውን ውደደው፤ እመነውም፤ ግን ምስጢር ያዝልኝ አትበለው ያሉት በቂ ንግግር ነው። ያለመ ሰው ሁሉ እልቶ እኔና አንተ ብቻ ከልቀረን በቀር፤… ያም የምትነግረው ወይም የምነግረው ስለማይቀር… ብቻ አንተ ለኔ ምስጢር ያዝልኝ ብለህ ስትነግረኝ፤ እኔ ደግሞ በሌላ ገጥ ሚስጥር ያዝልኝ የምለው ሰው ይኖረኛል፤ ያም እንዲያ፣ የወዲያኛውም እንደወዲህኛው፤ እንዲህ እያለ በጦቢያ የተዘራው የሰው ፍጥረት እስኪያልቅ ይዘልቃል። ለጉረቤት የተናገርከው ምስጢር፣ ከጃን-እሞራ ጉንደር-ጠዳ ገብቶ ባሙቱ ሰው ልትጠይቅ ስትዘልቅና ሳታየው የጃኸው፤ ብሉም ሰለቡ ያልበግኸው ሰው፤ ተበጆ ደህና ባጆተህል… ታች እምና ግድም… እንዲህ እለ የሚል ጭምጭምታ ሰምተገብህ ይልሀል… ጨዋታ አሰመርኩ ያለው ሰምንተልሆም ይላል። ታዲያ እንዴት ሆነ አደራህን? ቢልህ በጉዱ ወጣሁ ብለህ በድንገት ልብህ ይሰረከረካል። ያለመሰናዳትና የምትለውን ያለማጠናቀር ጉዳይ ስለሚሆን ትደበሰብሳለህ። ሁለት ጊዜ እንዳትበላሽ ትፈራለህ።

ምስጢር ብለህ የነገርከው ሰው ለሌላው ምስጢር ብሎ ሲናገር ሊጎዳህ ብሎ ላይሆን ይችላል። እንደፍቅር መሸመቻ ስለሚጠቀምበትም ነው።

«እያንዳዱ የሚወደደበትንና ዝና የሚሰራበትን ለመፍጠር ትግሉ ጭንቅ ነው። እንደሰው የማይናገረውን አህያኪ ከጭንቅ ብዛት ፈስቶብህ ግር ፍሰ፤ ወርቅ ጣል (ፋንድያውን) ብለህ ፍትር ልታስገባው ትሞክራለህ፤ መሞከርም ብቻ አይደለም፤ ከድምፅህ አለሳለስና ቅኝት ተረድቶ የበጉ ወወት መሆኑን ያውቃል። እህ ብሎ የሚሰማህ ሰውማ እንግዲያ አግዜር ይባርክህ፤ ይህን ወወት የነገርከኝ ብንዋደድና ብንፋቀር ነው ብሎ ተሸክሞልህ ይሮጣል። እንተን በመሰገንህ አንጥር፣ እሱን ወብ እንደሰማው ከሌላው ደስታ ሊቀበል ይሄዳል። ከፋ ከወጣ ምስጢር ነው አልልም። ምስጢር ማለት ልብህን የያዘው ማህደር ነው። ለኔም ምስጢር ብሎ የሚነገረኝ በሽታየ ነው፤ ሸክም አይሆንልኝም። "አይሆንንም ይዘሽ ይሆናልን እንሺ" ብሷል በጥሊያን ጊዜ ባልዋ ከመልስ ላይ ዘግይቶበት ብልግና የጀመረችውን ሴት የታዘበ ሰው። በይሆንም ላይ አይሆንንም ደምረህ እይ፤ በራሰህ ያሰብከውን ነገር ገጥ እስኪሚይዝ ከኪስ አታውጣው። እንዳልኩህ ነው፤ እንተን ሳይታወቅህ ከሳልከው ምቀኛና ጠላት ወድቆ እቀናብታለሁ ያልከው መጥፊያህም ይሆናል። ያሰብከውን ለማንም ሳትነግረው እንቅፋት ቢገጥመው፤ ትጥለውና "ወፍም ዝም፣ እፍም ዝም" ብለህ እንተም ዝም ትላለህ። ዘመንና እድሜ ሲሸረው፤ በዚህ ገጥ የማይሸር ነገር የለምና ለተረቱና ምሳሌ፣ ብሎም ለቢልት ታደርገዋለህ። ለጉብሉ ሁሉ በንድ ዘመን፤ አካሳቴ የሚባል እንደህ ያለ ሰው ነበረ እያልክ፤ እራስህን በሌላ እየመሰልክ እዚያው በዚያ፣ የመኘታ ስእት ማድረሻና የሰት ማዳፊኛ ጊዜ ማታረቢያ ይሆንሀል። አልተኛልህ ያለውን በግብጭ ሆተን፤ ልቡን ከደረቱ በሳት አስለብልበኸውና አባምተኸው፤ ከዚያ በሚፈጠረው መተቶና በንተ ተረት እተቅተኸው በለበት ሲፈነገል፤ ተቸገረህ እንስተህ ከመውደቂያው ትጥለውና እንተም እንደልብህ ከመደቂያህ ትደርሳለህ። ያኔ ሁሉም ተኛ ትላለህ።… አሁን የጥኝ ጥያቄ ታመጣ ይሆናል…»

«እንዴት ብየ? ተቢ»

«ለሰው ሳትነገር እንዴት ቢሆን ነው የማለት አይነት?»

«መልክም፤ እንዲያ ከታየም፤ እንዴት?»

«መልኩም ይበልህ! ይኸ ያኪሄድ ጉዳና ነው፤ በዚህ ረገድ ብቻህን የምታረገው ነገር የለም። ጉዳናና ትልም ስታስብ የሰላውን አወራ ጥርጊያ ብቻ አታስብ። በሰላው ጉዳና ላይ ምንጊዜም የማትሄደበት ይሆናልና፤ ገርጋሪ የሌለበት ጉዳና

የለም። ጉዳናን ሁሉም ተንተበታሽ ፍጥረት ይሸረፈዋል። መቸ እንደምትሄደበት መወሰን ያንተ ፈንታ ነው። ሌላው ይቅር፤ ሌባን … ከብት ነጂን ወሰድ፤ የጉዳናውን በሀሪ፣ መታጠፊያውን፣ ገባሪና መሰበሪያ የእግር መንገድ፣ ዳገታም እከሉን ሁሉ አውጥቶ አውርዶ ዝዞ ይገባል። ይህን ስጠቅምህ ተበጆን ሌባ ነው እትበል።… የጠፋ ንብረት ስፈልግ የተረዳሁት እውቀት ይሆናልና። በዚህ አንጥር፤ ስለማዊው ሰውም በመሪ ጉዳና ሲገባ፤ ሌላ የሚገባ ነገረኛ ሁሉ ያበባል። እንተም የሰውን እእምሮ የምታስበበት ጉዳና ይፃራል በማለት ነው» ብለው፤ በስንቅ መስነቂያው ሰበሰበ የሞልኩላቸውን ለማከካሰም ይህን የፍፍቶቅ መቅረሚ፤ ኪሳቸውን ሊያደመልኝ ተድሞነሞኑ። ከኔ ከመድረሳቸው በፊት ደብታቸውን ያህል ይዘው ነበረና የኔውን አውጥቶ ለመቷጠርም አልቷመጡም። እንዲያው በመተማመን ተደሳድሰው ተቀመጡ። ይልቅን ወሞታቸው ቀጠለ።

«ቡና መቷደሸና የወታቢ ማታለያ ነው፤ የሚያነሰው ስጋ የለም፤ እንዲያው እእምሮ የማነታቂያ ነገር ብቻ እንጂ። በል፤ ከፍራፍሬው፤ ለማጣሜ ደግሞ ከሆምጣጤው የወይራፍሬ እዘዝ! እሆል፤ ከንጀት የሚወድቅና የሚረባ ነገርስ መቸም የለም። ቢራው ግን በይሆን ሽንቅ ያጠራል።… ምንስ፤ ምን ተበልቶ ምኑ እንዳልተጣራ ነው! የኒያ ማደ ወወት ከልሆነ በታ እየገባ በጠበጠኝ፤ ይኸ ልምድ ማለት ከፉ ነው። አርሲ-ኩርሲ ከበዛበት መጥቸ የምናገረው ሁሉ አንዱ ከንዱ አልጋጠምልኝ አለ። በል! መቸም፣ የታየህን እዘዝ። ለመጭ አታስብ! ዛሬ በኔ በኩል ነው። አንተ ያሰብህ «የመጨረሻውን ያበጅልህ» ማለት ብቻ ነው። የእጂየ ሁለመና ተንጠርጥሮ ሞልቷል»

ለኔ ያሉት ለሳቸውም እንዲሆን ይረዳኛልና ለምርጫ እስመሰለው የጠረትን የሀል ዘር ላዝ ሰራተኛው ከፊታችን ቆመ። ከረገርም ፊቱና ቁመቱ እናት ግድም የፈጠጠ አይኑን እንዴ ከኔ ላይ፤ ሌላ ጊዜ ከሳቸው ላይ እንቀዋለለው። ከኔ ወደሳቸው የመመላለሻና መሸጋገሪያ የጠረሰዘውን ወሰል እንደርከን ተጠተመበቅ። ከሳዘኝና ቂባቂስ ፊቱ ተወእዋ ጋር ሁኔታው ተከበደኝና፤ «እያ ተበጀ፤ እንቁላል… መጠጣ፣ ቢራ ወይስ ሌላ ነገር ነው የሚሹት?» አልኩ ፊታዳቸውን ለማወቅ፤

«ምን? ከንቁላል ጋር?… ብስናት ብቻ ልትሆን እምርሀል መሰለኝ! የንቁላል ጥብሱን የሚበላ ጠንከራ ነገር እምጣ በለው። ይህ ሰቀላ፤ እኔንማ መቸም አይሰማኝም።… እሱ ራኤል (ይሁዳዊ) ነው ብለህ?» ብለው የእወንታ መልስ ስጠቻቸው እንደመገርሸት እሉና እኔን ትተው፤

«እህ ሀሀ ሀሀ! እታ ኡዴ?» አሉ፤ በቢረቀ ድምፅ በተምታታ ፊት እየተመለከቱት። ለቋንቋው ገና ባዳ ናቸው። የኖረበት ጊዜ ባያገባቸውም ሊሄድላቸው ያለ ነገር አልነበረም። እስራኤል ውስጥ በመኖር መደናገር ከለተቀበቸው አንዱ ሁኔታ በደረሱበት ለመናገር አለመቻላቸው ነበር። የርሳቸው ብቻ ሳይሆን ከማንም አገር በድግ ገፍተው የሚመጡ ሰዎችን የሚያጠቃ ክስተት ነው። የታል አጠጣባቸውና ቅንቶ የአረብኛ ተናጋሪወችን በመሆኑ ያናገረት ሰው የ አረብኛ ተናጋሪ መስሎትና በተጣታ ሊረዳቸው ከመፈለግ፤

«ሰላም አሊኩም!» አለ ለዳወረበትና ሀይል ለከሉበት ያ ንግግራቸው። «ምንድን ነው ያለ?» አሉ። ጆሯቸው በር ልኒድ ያለ፤ አይናቸውም የጆሯቸውን መነጠል የሚያውጅ ይመስል ቢ-ብሉ ተከፈተ። «እንዴት ያለ ወሬ አመጣ እባክህ?»

«ምን መጣ ተቤ፤ ጤና ይስጥልኝ ነው ያለሆት»

«ሰላም አሊኩም፤ የሱዳን ነገር ነው፤ ምን አባቱ ብሎ ነው እዚህ መሀል ያስገባው "ሻሎም" አማይል?… ይህ ነገር ተባስተህ እንዳይሆን፤ አረብ ባይሆን እንደህ አይልም ነበር "ሻሎም" ተቀምጦ፤ "ሰላም አሊኩም" ለምን መጣ!»

«በ የከባቢው ያነጋገር ልዩነት አለ፤ ይህ በየርዳዋስ ግድም የሚኖረው፤ እሊያም በሲናይ ተራራ ገፅም የመጣ ይሁዳዊ ሊሆን ይችላል። ይሆን ያሀል ግን ምን አስደወረያት? ይሁዳዊ ቢሆን ባይሆን ምን ቸገረያ፣ ሁሉም እስሳሬያ አይደለም?»

«ያንተ ነገር፤ ልቤማ… ልብ አልሉ ብሉ ኑሮ ነው። እባሳፊን ስታስመቸው ስራት ያስምራል። ደስ ብሉት ምን ልታዘዝ ያለ ጊዜ እጅህ ይሞላል፤ ያችን የገዳሪፍ አበሽ ከማሬት አላየሁትም ? የተንቹ፤ እሷ ፋስካ ሁና የኔንም ቀን የደስታ አደረገችው፤ እንዲያ ያለ አጋጣሚ ከመመኘት ነው፤ መንገድ የምወጣበት ቀን ስለሆነ የዚያ ቀን ቅዝታ መጥቶ ተሹሞብኝ ነው። ገባህ? አሁንእክ በዚህ ወዋታየ ቅስት ይ…» አሉ የተጠራጠረ ፊታቸውን እንዳሰ ዩኝ።

መጀመሪያ ልንገራቸው የፈራሁትን ያሀል አሁን ገፋፍኝና የታል አነባበባቸውን ተንተርሶ የፈጠረው ወዋታ እንደሆነ ጠቆምኩ። «ይህ ደዴ! ምን መስየው ኑሮ ነው?… ንገረማ የሚሰማው እያገሰውም፤ ሰሰደበኝ ነው። እስራኤልነቴን ጠቅሸ እየተወራዉሁ ተናግሬ፤ ባረብኛ መወንቴ የምን ነው?» እንዳሉ፤ በየገጣችን የያዝነውን የንቁላል ዝርያ ምግብ ከዳቦው ጋር ተሸምተንና አጣብተን ከነከስን በኋላ ያረቂ መለኪያቸውን እየገጯው ወደእምብርት ጉዳያችን ገባን።

«የሆነ ሆነና፤ የዚህ ጊዜያ መኪርኪሚያና የጠርዝ መቿሜ ምንድን ነው? መቸም ጆንና ነፃት፤ በሰፃ አይሆን፤ አይፈጠር ታሪክ፣ አያበጁት ዝናም የለም፤ የተመሰከረና የታየለወት ነገር ነው።» አልኩ። ንግግሬ ከእምሬቸው የነጠቀውንና ያስገዛቸውን ሀይል ለመገመት ቢያቅተኝም መለኪያውን ተከሉት። አይናቸው ያረቂው ቀለበታዊ ከፈፍ ከመለኪያው ላይ የሰራውን መስመር መስተካከል የመቻኘት፣ ያንም ለማረጋገጥ መደላደሉን በስልቶና ባደብ እያወረከረ አማተረበት። ገራእጃቸውን ከገጫቸው ስር ተስጉ የገር ከቶዳ አሜናሮ ይጉትት ጀመር፤ ደበታቸውን ያሀል ከተደራጁ በኋላ ፊታቸው ፈካ፣ መልሰ ብርድ አለ፤

«ከንዴ!… ሰማህ ከንዴ?… ሰው ያበላ፣ እግዜር ይፈታማል… ሀይልና ጉልበት የእስራኤል አምሳክ ነው። መቸስ እንግዲህ ተናገር ብለኸኝ አይደል?… ጊዜየ ብዙ አይነት ነው። ባይነታ ስታየው የጊዜ መቅረት ነው፤… ጊዝም አይሆነው የለምና አንተው መንዘረው። የጊዜየ ጣጣ፤ ጣጣ እንዳለቸው፤ ኃብላ ተንጠልጥል፤ አንዱ ቢሰበር ካንዱ ባለው መስ ላይ የተመሰረተ ነው፤ አንዱ ሀሳቤ ባይሳክ ከብዙ አንድ በምንም አይነት አላጣም። እናም ጊዜየ ብዙ አይነት አድማስ የመታ ነው። አንተና እኔ… መቸስ በብዙ ነገር ተሳስረን የለ?… እምንህለሁ»

«እንዴታ፤ መተማመንን ይጠራጠሩ እንዴ?… በተደም ንግግርያ፤ ምስጢር ልብ የያዘው ነው ብለዋልና የሚነግሩኝን ልብ ይበሉት…»

«ወረቀትና ሞኝ ያሰያዙትን አይለቅም… ለዝና ያልሉትን ወዋታ ለመተፋፈሪያ ታጠኘው፤ የመጠራጠር አይደለም፤ መጥቀስ ግን የደንብ ነው። ፍቅርን ጠለጠ ለማደስና የዝና ማከያ ቅመም ነው። ብጠረጥርህ፣ ሌላ አይነት መንገድ ይኖራል እንጂ እንደህ አይሆንም። በወዋታ መሀል ነገር ይጋባል፤ እእምሮ አይሰበው የሀሳብ ወደጂ የለም፤ ሜት እስከተረጠጣኑ ይዞ የተቀመጠ ፉቅራ ማለት ነው። ነው አይደለም?» ቢሉ፤ የንግራቸው ይዘት ባይረዳኝ፤ ወደሉሳው ወዋታ እንዲደርሱ፤ ዝም ብየ የመስማማት አንገቴን ነታንቅሁላቸው።

«የጊዜየ ነገር፣ እንደም የትድረት አለመገባበት፤ ቀጥሉ ቅዝታ፣ ስስትና ናፍቆት ነው። አንተ አሁን ወጣት ነህ፤ ከፊትህ ያለውን የማቸንፍና ወደፊት መገፋት ነው የሚታይህ። ያንን ስታደርግ፣ ልምድ ይመጣል። ወደኔ እድሜ ስትደረስ አሁን ያለህበት፣ አሁን የምትሰራው ትድረትህና ባህልህ ይሆንና በሚመጣው የወደያኛ ህይወ የምታነቃውና የምትጥለው፣ በወዋታ የምታስበው፤ ብቻ ምን ያለፈህ በጭር፤ በመልክም ሴት እጅ

በተያዘ መቀንጠቢያና ዶጋን የምትነድፈው የታሪክ ጥቃ ይሆናል። እኔ ታዲያ፤ ከመሸ ወደዚህ መጥቶ የማየው ነገር ሁሉ በወዲያኛ ዘመን ያደረኩትና የለመድኩት እየሆነ ታመሰኝ። ወደዚህ ስመጣ ራሴን የተሸከምኩት መስሎኝ ነበር፤ ዘግይቶ ባጤነው ግን ሁለንተናየን አልያዝኩትም ኑሯል። የዚህ ሀገር ትድረት አልጣመኝም። ግብሸት ለብሶ ታየኝ። ምን ያለፋሀል፤ እጅ-እጅ ያለውን፣ ተነካክቶ ያደረውን እህል.. በጦቢያ መብላት አምሮት ያነሳል። ምን በሽታ ቢይዘው ነው፤ እጅ-እጅ የሚል ምኞት ያስገባው! ብትል ስህተት የለብህም፤ ያለማየት ነው። ባወድማው ገድም፣ በማህበረ፣ በሰርጉ.. የተሰበሰበው ሰው እጅ ወዳድቶበት፣ ከበረከቱ የተነሳ ተርፎና ትዝታዬ አንሰቶ አፍር ጧት እንደገና ጣት ስትጥልበት ይጥማል። የቃሊቲዳን ሁኖና ለንዲያም ትድረት ተገርቶ የመስለጠንም ይሆናል። እንደማተዘቀዝ አለመኖር እህል ሽቶ የሚወድቅ ቢሆን ኖሮ፤ ደፍን ጦቢያ ድግስ አይጥልም ነበረ። እየሩሳሌም ላይ መልከም የተባለ ነገር ለኔ ጆል ባልትና ያምበሳበሰውና በዚያ ላይም ተረስቶ የሸተተና የጠነባ ነገር ሆኖ የታየኝ።

«በጦቢያ፤ የጉልማሳ ሀይወት አክብሮትና ግእረግ አለበት። እንደኪሰረ ነጋዴ ደንበኛው ሁሉ ፊት አይዘርጋበትም። እድሜ ክብር ነው። እዚህ ግን የግልምቢጥ ነው። አበው! አሁን፤ እንዳንተ ያለ ወጣት፣ በሌላ በኩል እንደኔ ፊቱ የሸመገለ፤.. ልቡግ እንግዲያ ትኩስ፣ ወጣት መሆኑን የሚወቀው ባለቤቱ ነኝ፤ ልጠይቅህ! የትኛው ይከብራል?.. በጦቢያ እይን እትየው፤ እዚህ የሚደረገው ነገር የሸንገባና የሾሚ-ስሚ ግስመስያና የማደረያ ነው። እስከዋናው ሹም ድረስ ቀርቤ አይቸዋለሁ። በጦቢያ ቢሆን፤ ሽማግሌ የብዙ ጉዳይ እወራ ነው። የትድረት እውታር ነው፤ ታሪክ መዝገቡ.. በወረቀት ሳይሆን በልብ፤.. እጅግ በጣም ትልቅ ስራ! በዚያ በፊት የሆነውን፤ የተሰራ ገድሉ የተሰራ በደልና የዝና ነገር፣ ከልጅ ወደልጅ የሚያሸጋግር እዛውንት ነው። በግብብ፤ ተፈትኖ-ተፈትኖ የጠራ ነገር የሚገኘው እድሜ ከጠጣ ሰው ነው። በጆ ግብብ በኩል ስታየው ገና-ለገና ያልተጠረበውን የድንጋር እንጨት ከጆ ላይ በመመዘን፣ አወራረዱና ቀጥታ አካሄዱን፣ መጠረቢያ ሳይወድቅበት የሚናገር በድሜ የገፋና ከቀደም እየተበላሸበት በመጨረሻ ከልኬታው የደረሰ ሰው ነው። ወጣት የሆነ፤ ከአስር ጉማጅ አንድ አልወጣለት ቢል፤ ሽማግሌው ከአስር የጨበ ወይም የገራር ጉማጅ ሀያ ስንጥቆ፤ ሀያ ድግር ያወጣል፤ ያ ግለት መልመድ ነው። በሀከምና መያ፤ ጭንቀትና ግበት የሚጠይቀው የህገረሰብ መድሀኒት ሁሉ የሚገኘው

ባዘውንቱና በባልቴቷ ገድም ነው። ወጣቱስ ለምን ይሆን አያውቅም? ብትል መሰረታዊ ጨዋታ አለው። ስር ቅፍርና ቀጥቅጦ ብቻ ሀኪም አይሆኑም። መድሀኒትን፤ እየለከሁ እየሞከርኩ፣.. ቀስ በቀስ፣ በጊዜ ብዛት ይሆናል። ወጣቱን ሁሉ ለሀከምና መያ አትመርጠውም። ይበጃል ያልከውን በሀሪ መጀመሪያ ቤቱን ከሞላው ኩታራ ጊዜ ከልተሀና ባትሰትን ታጠናለህ፤ ከጠናህ በኋላ ስር በቀጠቀጥክ ቁጥር፣ በለከህና ለታመመው በቶነንክ ጊዜ እንዲያይ ብቻ ካጠገብህ እያስመለከትክ ታቆመዋለህ። ከዚያ፣ እየሞከርከው፤ ቀስ እያለ፣ እድሜ እያነሳ፤ መሳቱኑ እየበረደ፤ ከቁፈራው ለቅጥቀጣው፣ ከዚያ ለመቶነኑ፤ ከዚያ ለማደልም ታደርሰዋለህ። ለሁሉም ልናገር፤ ሁሉም ሀኪም ይሁን ከልክ ጨዋታ ይበላሻል፤ መድሀኒትነቱ ይራከሳል፤ ቀጥሎም ሀኪሙ ሲበዛ ሚቾም ይበዛል፣ መድሀኒት ያልከው ወደምግብነት ይለወጣል። መርከስ ይሉሀል እንዲያ ነው።

«ታዲያ እንደገና እንዳልወለድ የማይሆን ሆነ፤ እየሩሳሌም ከቢና ወረቀት ለሚያተክር ወጣት መከበርን አለበሰው። የኔ ደስታና የኑሮ ጊዜ የቀረው.. ከድግስ ባሻገር!

«ሁለተኛ ረገድ፤ የመንገዱ ነገር ከጦቢያ እገር ስንቅል ካልከሰከሰኩት ሁሉ አንዷ ልጃ ናት። ለዳር አገር ሰው ድረያት፤ ወደእየሩሳሌም እንዳትመጣ አወሳዳፋት። እንሂድ ብየ እጇን ብሰብ አልሆነም፤ የጧ ጉተታ አቸነፈኝ። ነገር ያልገባው፣ የዚህ አገር ወሬ ያላናቃውና ልቡን ያልነካው ሁኖ። ታዲያ፣ ምግሽ ዘሬ እየሩሳሌም፣ ምግሹ ዘሬማ! ከጦቢያም በጣም ደካው የራቀና ወዲያ የሆነ!» ሲሉ ጣልቃ መግባት ታየኝ።

«እርቡ፤ ተራቡ፤ እለምንም መሲቅ ያለውን የእረት ቃል አደረሱ እንጂ ምን ተጉዱ ተቤ! ባልሆነ ነገር ለምን ያማርራሉ?»

«ያንተ ነገር፤ አሁንእኮ ጨዋታ ወጣልኝ ብለህል። ረታሀህ! እነሆ?» ብለው፤ አይናቸውን ሲያፈጡብኝ፤ «ምነው ተቤ? የጤና.. ወይስ እጠፋሁ?»

«ጤና ያጣህስ አንተው ነህ፤ ጥፋትህ በግራ በቀኝ ግጥም ያለ ነዋ! ምንዘረ ስል.. ልዘረዝር የተነሳሁት ጨዋታ፤.. መሰበሚን ሁሉ ወዴት ጥሉት ነው ይሆን ግልጥ ነገር ከዚህ የጠደው?.. መርበትንግ ገና በጣም የምረብ ነኝ፤ አውቀዋለሁ። በህይወቴ ይሆናል ከተባለው ንግርቴ ገና ከግማሹ አልደረስኩም። እንዲቷና ነጋሪዎች (ደብተራ ወይም ጠንቋይ) ደጋግመው ወደባድ አገር ተሸግረህ ትመለሳለህ ያሏት ናት። ይህችም ይኸው መፈፀሟ ነው። ሌላ ሌላውን ግን ከወደግምባር የምጠብቀው ነው። እኔ እባትህ ገና ጡት ያልጣለቸውን ቤት ሁሉ የማደራርብ ነኝ፤ "ያበይን ልጅ

ውሀ ጠማው አለ ከጦት የደረሰ ሰው፤ እዚህ የሀበሻ ሴት ተወደደ ቢሉት እውነት መሰለው? ወደባህሩ ልሄድበት መሰሉኝ?… መተዳደሪያዋን እያዘጋሀ ከሰጠሀትና ህግ ኪልክት ሴት ውብ ናት፤ ሰራዋ ግርበት ነውና ታረበሀለች። ያንተ ተግባር መቶፈርና መዝራት ብቻ ነው… ረሀብ እንዲያጠቃት። ግና፤ ልጁን፤ ብቻዋን ብትዋትት፤ ስሞት ትረግመኛለች። ሁለቱ ጠፋሁ ማለት ነው፤ ከልጆም ሆነ ከነፍሲ ባልሆን መትረት። እሷን በቅርብ ሁኘ መስጋት የግዴ ነው።»

«መስጋት ቢሉ ምን ማለትሽ ነው?»

«ግልፕ ነገር ትጠይቃለህ፤ አይገባህም?… አንድም በግድጊ ሆኖ ቢከፋትም ሆነ የደስታዋ ጊዜ ክብርና ማእረግ መሆን አለብኝ። ከሀይፋ ቢርሸባ በስልክ «ሀሎ» የሚባል ነገር መሰለው? ጊዜው ውብ ከሆነና ብሉም መምጣት ደስታዋ ከሆነ… ከጠዳት፤ በዝግታ ትመጣ ይሆናል፤ እዚህ ለልጆቿ በጣም ውብ አገር ነው… እሷ ግን እኔን መሰል ስትታምና በስ ክባክ ናት። መቸም… ግና ይሆን ተወው፤ ከዚህ ካለው ዘመዷ ብትደረብም ትደረባለች፤ መቸም የሷ ፈታድና መብት ነው። መድፈን ያለብኝ የኔን በኩል፤ ያበት ተብየውን ድክመት ነው።

«ሌላው ጉዳዩ ግን… በጣም ዋና፤ ከጠዋት… መንገድ ስገባ ጀምሮ የረኸረኸኝ ነገር የመያየ አገዳም መውደት ነው። እስራኤል፤ ከየንትና ከግለዴ ግበበኛ ህዝብ ነው። አሁን የምታየው የሰለጠነ አለም ሁሉ ቢያብዘዩ ቢያምርበት በእስራኤል ልጅ መያ ላይ ነው። ደኸ ማለት፤ እግዜር በሰለሞን የጀመረው ምርቃን ሆኖ፤… እጇቢውና አሽከሬ የእስራኤል ልጅ ነው የነበረና ዙሪያውን ሲያገበግብ የግዜር ምራቅ ዤርብራቢ (የእንቶናታ)… ለሰለሞን ያለው ዳርበ ረጭቶት ሁሉም ጠይብ ሆነ። የምታያት ይህች ትንኩሽት አገር (እስራኤል) በግበብ የሳቀችበት መሰረቱ ግልፕ ነው፤ ተመልክት! በጦር ትምህርት፣ በህክም መያ፣ በረብሳ ሰራውና በግክንፉ፣ የተዳበተ የሌላ አገርና መንግስት ምስጢር በመቅዳትና ብሉም በመጠዳት… መቸም በፈጠራውና በመራቀቁ ሰጊ በጣም ተነስቷል። ታዲያ ግን ልቢ መፍራት፤ አንድ ቀን መእት እንዳይወርድበትና ይህ ፍጥረት ሁሉ እንዳያልቅ መደንገጥ፤ ድንጋጤዩም መንታ ያመጣ ነው። አንደኛ ነገር፤ ሰም በጣም ሲነሳ ምቀኛ ይበዛል፤ ምቀኛም ሲበዛ እንቅፋት ይበዛል። ሁለተኛው እንጠር "እኛን-እኛን ያለ፤ ዳብቀኝ-ዳብቀኝ ይላል" ነውና ከወንዱ እልፎ በሴቱ በኩል ከፍከፍ ብሉ መታየቱን አበዙት፤ ታዲያ ልጆቹን እምጥቸ ዘርግፈ፣ ከሳቱ መሀል ጥየ… ሆዱን ባርብር ማለት ፈታው። በመጥናናት ረገድ ግን ያምሳክ

ፈታድ ነው በማለት ተመልሼ እራሴን-በራሴ እበራታዋለሁ። ታዲያ፣ አሁን፣ የእራኤል ልጅ ነገር… መቸም፤ ባለም የተዘረጋ አይደለ? አሁን አሜሪካ ሂድ፤ ባወርባ ባለው በዚያ… በህንድ በታች ነኝ ነው ብላለች ያቺ አሽከር፤ ሰጊን ጥራልኝ… የሀይፋዋ ዋና የሳጆን ክፍል። አንተ… አንቱ… ትክክ-መልክም… ማን ናት? አይወኔ ረባ ጊት»

«ባንድራ ማለትያ ነው?»

«እጠር ያለች፣ ልዝብና ፈገግተኛ ልጅ!»

«እያ ባንድራን ነው የሚሉት»

«ስትዳግመው ቅዝ አለኝ፤ ግና ከመጥራት ዘገየሁኝ፤ የሷ ልጅ አገር ማን ያሰኛል?»

«እ ወሰትራሊያ ይሆን?»

«ልክ ብለሀል። እንዲያ ነው እሷም የምትለው። ውብ አሽከር ናት፤ በሷ አገር ሁሉ ስትሄድ ያገሬ ምስሰ የእራኤል ልጅ ነው ይሉኛል፤ ጆርመን ቢፈጆውም፤ የቀረው ረብዩና ተበትኖ ሳለም ሰልጣኔ ዋና እምብርት ሆኗል። ሌላውን ተወው፤ የራሽያ እስራኤል ነገር የሚያራኩተው ስንቱን ነው? ተባ (እግቻቸውን) በጣም ነው ስለዚህ የሚያሜውተኝ። ጆሮው ከተሰብዢና ከራዲዮ አይሰያይም። … ትንሽም ያሰጋኝ በሌሊቱ ገደም የሚያመጡትን የብልግና (በቴሌቢዥን የፍትህወት ስፓ ተውኔት) ጨዋታ ሰራየ ብሉ መያዙ አልጠመኝም። የብልግናን ቴሌብዢ በተለየ ተው ብል አልበግም። የፍልሰምናን ጨዋታ ግን በሙሉ ይዟታል። በዚያ ልክ የህ አገር ትድረት መልጭ ብሉ እየገባው ነው። የራሽያ እስራኤል ነገር በጣም ችግር ሁኗል፤ ግን በመሀል ተደየኑ፤ ፈላጊያቸው በዛ።»

«እንዴት?… ምን ሰመ?»

«እግዜር በበጉ እንዴት ይበልሀ? ባንድ ገጥ አሜሪካ ራቨውን ግበበኛ እስራኤል ሁሉ ለማግኘትና ከወዲያ የሚሰራውን ሁሉ ለመቅረፅና ለመከተብ… መቸስ እልፍ-ያለ የመናናትና በጉ ያለመስራት ዝብረት ግገምሽ ተደዘ ያለው በመሰብብና ባሜሪካ አይደል ? ከዚህም የኛወቹ እነቢጊንና እነእግበባው ሻሮን የሚፈልጉት እንዲመጣ ነው። እትልፋ፤ እስራኤልን የማይፈልግ ፍጥረት የለም፤ ባፍሪካ ሂድ፤ እዚህ በየቀኑ የሚደረገውን ስሳግቢ ስልፍ ታያለህ፤ ይህ በጥቁር ላይ ያመጣው ብርቱ የነጭ መንግስት ምጣትና የማይቻል የሆነው የእስራኤል ልጅ እጅ ስላለበት ነው። የእስራኤል ልጅ፤ የህምቢና የነህሴ ጨውና በርበሬ ሸቀጥ እንደማለት ነው፤ መገኛው፣ በምጣትና ዙሪያ ተንከራቶ ነው። ሲገኝ ጥያው ከመሬት ጠብ አይልም።»

«እያ ተብጁ፤ እዚህ ላይ፤ ትንተናዉት እንዴት ያለ ቢሆን ነዉ? ብጥብጡ የበዛዉ ይሁዲዉያንን ለማግኘት የመሻግት ባይሆን በራሳቸዉ ፈቃድ ሊኖሬ ወደፈለጉበት ለመሄድ፤ እንዳገኙም ኑሮ እልተመቾንም በማለት ከያሉበት መዉጣት እየፈለጉ ስለሚሆን፤ ከዚህ ሁኔታ የሚመነጨዉ፤ መንግስታቸዉ አትወጡም በማለቱ ይሆናል። እያዩትም?… የረሲያን ይሁዲዎችን ሁኔታ ከኢትዮጵያ ይሁዲዎች ሁኔታ ጋር ምን ይለየዋል?»

«ክንዴ ጨዋታህ የላይላይ ገዛይ ነዉ፤ ዘለህ በትመለስ መቿሚያ የለዉም፤ የጦቢያ እስራኤል አመጣጥ ረገድ ሌላ፤ የራሽያ እስራኤል አወጣጥ ነገር ሌላ! ሰዉ ባይመቸዉ ነዉ ትላለህ ? ይሆን እንገዲያ እንበለ-ምክንያት የሚሆን ነገር ኑሯል እንዴ? እንደራሽያ እስራኤል የጦቢያን እስራኤል ተመችቶት ቢሆን ኑሮስ እዚህ ባልመጣ ነበር፤ ከትክክል የጤፍ እንጀራ፣ በለት ከታረደ ሥጋ ስጋ… ያም ሲሆን የፈለከዉን አይነት ፍጥረት መርጠህ! ጠጠርማ፣ ዳጉስማ፣ ቀይ፣ ነጭ፣ ዳልቻ፤ ተብት፣ እንስት፤ ጠብት፣ ኸህር፣ ብለህ… ቅቤዉ፣ እናቴ ሆዴ ጠላዉ! ኧረ ስንት የኑሮ አይነት፤ እንደሌላዉ ቢመቸዉና የጠራሁትን ሁሉ ቢያገኝ ወዴትና ወዴት በደረሰ ነበር። ከጦቢያ መሬት ላይ እግር የሚያነሳና ወደሌላ አፈር የሚጫም አንድ ሰዉም ባላገኘህ ነበር።

«መሬትና ጥበብ በሁለቱም ገጽ አለ። ልዩነት የምታየዉ ገሀድ ባህሪ ነዉ። የራሽያዉ እስራኤል ከዘመን አመጣሽ ጥበብ በጣም የረቀቀና ዘልቆ የሄደ፤ የጦቢያዉ ደግሞ ባባት አደሬ የጅ ስራ… ግረሽያ፣ ወገል፣ አገረሰብ ማጥድ… እልቢን የነጭ ስራ ነዉ፤ ባለዝናሬ ከራ፣ ወስፌዉ፤… ምን ይቀራል! በጭር የጦቢያዉ ነፍስ መንቀሳቀሽ ነገር ሁሉ የተፈጠረዉ በጦቢያ እስራኤል ነዉ። ግና፤ እጆቻና ጥበበኛ ያልተከበረበት አገር፣ ባለም ተወዳዳሪ የማይገኝለት ጦቢያ ብቻ ነዉና፤ አንዱ ለስደት የዳረገን ምክንያትነዉ። ልዩነት እንደሁ ሁኖ፤ ወደየረባሌም ያመጣጥ ረገድ ሲነሳ እንደራሽያ እስራኤል ባለጠጋ የለም፤ እይኔ የሚያየዉ ነዉ። የባለጠጋነቱ ምልክታቸዉ፤ ሀብት ተትረፍርፎ መጨነቃቸዉ፤ ከሚያንጠለጥሉት ሰረጢት መዉጣቱ፣ ከከብቸዉ የመንጠርፈፉና እልበታ ማለቱ፤ የግዚረን የጥርስ መንጋጋ እስከስንቀጠጡዉ አርግፈዉ ሲወጡ በወርቅ ጥርስ እየነደዱ ነዉ። … የጋኔል ባት ይመስላል። እየፈገገ ሲመጣ አታየዉም?… እኔን የሚገርመኝ ያርጋፊዉ ጉጡተኛ እዉክክን ነዉ። ሰዉ ወንጀል የሚግረዉ ባልባሌዉ ነገር ነዉ፣ ጊጥም የወንጀል ምንጭ ይሆናል! … ወይስ ሌላ የጠለቀና የማያስምም ጥበብ ይኖር ይሆን? በከኒን አላልቶ እየመዘዘዉ እንዳይሆን?… አይሆንም፤ ምነዉ! አጥንት

ሲያባላ ሌላዉ ነገር እያመልጥም… ነዉ ብለህ?» አሉ።

ቢገረዳደፍባቸዉም ሀተታ አወታተራቸዉና ትዝብታቸዉ በጣም ገረመኝ፤ ዉስጠ ሀሊናየ ተረትቶ ባቅ ተናነቀኝ፤ በዚህ ትንተናቸዉ ተዳክሜ ቢሰለቹኝም፤ የገድ መልስ መስጠት ነበረብኝና ባቅ መጨመሬ ደብሱን ስለሚያንገራቸዉ ተቸገረ ባቴን አንቅሁት። ሀተታቸዉ ብዙ የሚታይ እዉነት ቢኖርበትም፤ በዶግዶም ላይ የምንለያይ በመሆኑ የመታጠፊያ (መዉጫ) መልስ አጤንኩ፤ ግና በጣም አጠጠኝ።

«የረሲያዉያን ጥርስ የሚረግፈዉ በራሱ ነዉ፤ እንደኛ አገር ጥርስ አይመስልወ፤ እየረባሌም የሚደርሱትም ረሲያዉያን እንደኛ መንገድ የተመቱ አይደሉም። እዚህ ከገቡ በኋላ የሚደረግላቸዉ እርዳታ ግን እንደኛ እኩል ይመስለኛል፤ በጠቢርዉ ደጃፍ የምናያቸዉ ምረታቸዉ አንድ አይነት ነዉ።…»

«ስጥቶማህ ማብራሪያ ስጥ፤ እጉል ወደሌላ ጨዋታ አትታጠፍ። የራሽያ ጥርስ እንደኛ አለመሆኑ እንዴት ነዉ? ልዩነት ተናገር… በሰዉና ጥርስ ማጥዳትና ማሰመር በነሱ አይበዛም ?»

«በምግባቸዉ ስኳር ያበዛሉ፤ የጥርስ ዋና መገገሪያዉ ጥዳት ብቻ አይደለም፤ ከዉስጥም ደም የሚያጥብ የምግብ አይነት ያስፈልጋል። የጥርስ ጠንክ ምግብና መጠጥ አለ። እኛ ተገመጥምጠን ብቻ ነዉ ጥርሳችን ከጭታችን ጋር እኩል የሚሆነዉ፤ ይህን ሀሰት የሚሉ ነዎት?»

«እንዳንድ የዉነት ጊጊል የተዘበረቀበት ጨዋታህን ተወዉና የራሽያዎች ጥርስ ከፍጥረቱ ጠንካራ ተብሉ በወርቅ መንደዱ ያጋጠሚ ከሆነ፤ ከዚህ በደረሱ በወሬ ባጥንት መለወጡ የምን ነዉ? የወረት ፍላጋ አይደለም ነዎ?… በል የዚህን መላ ፍንጭ አስይዘኝ። »

«ዙሪያ የሚከባቸዉ ሰዉ አጥንት የለበሰ መሆኑን ከማየትና ልዩ መስሉ ላለመታየት እንደሁ ተቢ!»

«እጡብ - ድንቅ፤ ጨዋታህ ሆድ ይበረብራል፤… አፈር ልቅመስለት! ግና ንጡህ ቀልድ አበዛህ!»

«ጠባትያ አፈር ይቅመስ! ምነዉ ይህን ያህል!» አልኩ፤ ከዘለፋቸዉ የማስተንስ መላ፤ ግና ጠራዉን ባይናቸዉ ገጭተዉ ተመለሱ፤ መለኪያዉን እንስተዉ መልሰዉ ጉለቱት፤

«እይ ወዲያልኝ፤ የተማሬ ልብስ ጀል ነዉ፤ ገም ብሉ ግልብ ጨዋታ፤ እኔን የመጨለልም ይሆናል፤… በል መችም፤ ባይታወቅህም ይሆናልና ሀሳብ አይግባህ፣ ጠልቂ ያላየሁትን ጉዳይ ጨዋታ ብየ

አለመጠወም፣ ተግ! በንጡ የመታደል ነገር ሲነሳማ በቃኝ የሚሉ አሉዋል እንዴ? እዲ የማያገባውንና ቀይቶ ባሬጣና በወስድ የማይለፈለውን እያየና እየሞገተ መወሰድ፤ ዘመንና እዋጅ የሚሸረውን ደግሞ እየገመተና በምስት ጣቱ እየፈረመ መወሰድ ያቋቀመዋል እንጂ አይጉዳውም። ሀበሻ ያልተረዳው ሙሉ ይኸን ነው፤ ነገሬስ ቢለምንም አይበጡትም።» ብሎ ሌላ ቅንትና ሳይገቡና ጊዜ ሳይቆርጠን፤ «እና የዝዩ ነገር እንዴት ነው? ይድፋልኝ።»

«ይድፋልኝ ደላል? ጥንቅ የተደፋ ነገር! እየተነተንኩ ወደመድረፉ ደርሸ መስሉኝ፤ ቀላል-ቀላሉን እንደሁ ነግሬሀለሁ። የቀረኝና ብሎም የዝዩ አንድ ጥና አላማ የመጥሁፉ ጉዳይ ነው፤ ዳዊቴ!»

እንደበታቸው ገነገ፤ የቀኝ በኩል የኩታ ሸርባቸውን ነክ-ነክ፤ ትከሻቸው ደግሞ ራሱን ችሉ መታ-መለስ፤ እንዲያው ፈንዲ-ጌላ አሰኛቸውና መስኪያውን እንስተው ጨበጡት፤ «ክንዴ! ይኸን መሉተዋት ያልበዋል መስል! ባልጠጣው ደረቀ። ወሬ ይዘን ውቃቢያችን በጉን አካል እየገዛና እየወረደ ይጠጣው! ይሀን ስቀላ አሰላፈ ከረቂው ጨምር በለው! መጠጥ ከዝናና ከጨዋታ ጋር ነው።.. ራቴ ሆዴ!.. እንዲያ በዚያ ግደ ሲሆን... አይነት ነበረው!»

«ሊሄዱበት፤ ምን አስችክለዎ?»

«የመጠጥ አሜሪፈረው ሰው ነው። ሰሰው ሰውዬዩ ከዚህ ቀረ አይደል!.. ሌላውን ተወው፤.. ጊደኛን በሄድክበት ሁሉ እንዳበጀኸው ነው። ግና፤ የዝና ነገር ከሰው ሰው ይለያል። ሁሉም ይቅር!.. አሁን እንዳንተ ያለ ፋሲከ ሰው ከየት ይገኛል!»

«እ ን ዲ ቹ! አሁን ገና በቀሚ ገደሉኝ፤ ተቤ፤ እንጀቴ ወስጥ ተጣጥፈው ገቡብት!»

«ይሀ ጆል! ወሽቴን መሰለው? እኔ የኔ ነው ያልኩትን ሰው ስለጥረንቱ በፊት መናገር አልወድም፤ እንዲያ ባደርግ የሚበላሽብኝና የሚነፍበኝ ትይመስለኛል። በመለያያ ቀን ግን "ሰውና እንጨት ተሰባሪ ነው"ና፤ በጉበጉውን እየተመኘሁ፣ ለምናልባቱም ያልብሁን ነገርኸው ትሄዳለሀ። እኔማ እንገዲያ ከነጭናሜና ጠባይ ከነሳው ወሽ ጋር ቢሆን እድራለሁ ሁሉም ይወደኛል። እድገቴ ከክርስቲያኑና ከስላሙ ጋር ነው። በኑሮ ውድድርም ቢሆን የምተያየው "ጉዳን" ነው። የኛ ሰውማ እንገዲያ ምን ያውቃል?... ብረት መቀጥቀጥ፤ ልቅ (ፈትል) መወርወር፤ ሸንኩራ መሰሰን፤ ሙጉን መወልወልና እሳምሮ ለሌላው መስጠት ብቻ! ከዚህ የሚያልፈው በጣም እጭር ነው»

«ተቤ፤ እስቶም እንዳሌለው! ቀደም ጥበብ ብለውት ነበር፤

አሁን ግን ማጠጡያ የምን ነው?»

«የለም፤ የለም፤... የማጠጣል አይደለም። ሌላ መያ ከልተጨመረበት... ይኸ ግለት በስተዳደር፤ በመጣፍ ኪነት የሚገባ ሰው ከሌላ ጥጋ የለውም። ለሰው መስራትና ማገልገል ብቻ እያስመሰገነም። በታሪክ የሚጣፈው ስራ ሳይሆን ያስራ ነው። ንጉስ ስለጥን መቅደስ ቢያስጠርብ እንድ ደንጊያ አላነሳም። እጨ ፋሲልም "ጉ"ን በመፈለግ ደፍን በጉምድርን እስዙሬ ግምብ ሲያስንጡ እሳቸው እንድ ደንጊያ እንስተዋል የሚል ታሪክ አይገኝም። በመጨረሻ ጥና መናገሻ ጉንደር ሲጠና፤ እንዲያ የገነባውን የነጭ መንጋ ከፈሉት ዋቅ ነው ይባላል። ስማቸው ስም ግን እንደስለጥን የሚጥቅ አይመስልም። ልብ ብለሀ እጨነው፤ ሀንጣውም የሚፈርስ አይመስልም፤ ጠንኝ ከሰላበት ዘመን የደረሰና በጣም የታደለ ሀንጣ! እናም የጥበብ ማስከበሪያውና መከበቻው እደበባይን ጨምረሀ ስትይዝ ነው።

«ቅድም እንዳልኩሀ፤ እውዱ-ነገስቴ ብዙ ማእረግ፣ ብዙ ዝና ያተረፈልኝ ጊዜ ነው። የቀን መጥፋት፤ "ገርገር ለሌብ ያመቻል" እንደባል፤ የለውጥ ነገር ሲነሳ ፈታሽ በዛብኝ። ከጡቡ-መንጂ የማይተናነስና ከጀ የማይለይ የመንፈስ ጠባቂ እቃ ነበር። ብረት ያለው ለጦርነት፤ የከተት ዘመቻ እብሮ ታሰሰ። ለዚያ የተባለው እሰሳ ሌላውንም ጭምር ያስተያያቸው ጆመረ፤ አገር ይሀንን የመሰለውን ጊዝ ሲቀብር እኔም ፈራሁ። እብሮቅ ከተነሳ አገር የፈጀ ነገር ቢኖር በለስልጣን ብቻ ሳይሆን የጉረቤት ነገሬስሪ ነው። የቀደሞ ወዳጅህ ባብሮት ጠላትህ። እናትም የማትታመንበት ዘመን ብትለው ከውነት የራቀ አይሆንም፤ ታውቀዋለህ ... በከባቢው ብርበራ ሲበዛ ተጠበቡ ብየ፤ ከጀ ተለይቶ የማያውቀውን እቃ ከመንደር እርቄ ከልብሌ ዘመድ ማስቀመጥ፤ በድንገት የየረሳሉም ጊዜ መነሳት፤ የብርበራ ቀን ሳያልፍ ወደእየረሳሉም ጆው በማለቴ ስንት እውቀቴንና የምርምር ልፋቴን ወና አስበላሁት።

«ሰማሀ ክንዴ! የያገሬ እስራኤል ጥበቡን ወደዚህ አገር ይዞ በመግባቱ፤ እራሱን ጠቅሞ ይሀችን ቅንኩሽት አገር እንዳኛ በማድረግም ተራዳ። የጥበብ ቅንሽና ትልቅ የለውም፤ መርፌን ማቅጠን- እንድ ነገር፤ ጆሮ መጨመር ሌላ ጣጣ ነው።

«የንብን ተግባር ወስድ፤ ለጨወቴ ውብ ምሳሌ ነው። ንግስቲቱ የሁሉም ማእከል ናት። ከሌላው በጣም እምራ የተፈጠረች፤ ወብት ሲዳፋብትና ሲያጠጃጃት የጥለ ሰትሆን፤ ሀይሷና ሽታዋ የጥን ሰብስቢ ጉልበቷ ጠረኗ ነው። በጠረኗ ሁሉንም ገደዳ ትይዝጥለች። ወሀ ተሸካሚው ድንጉል ንብ

በሄደበት በረሀ ሸክሙና ጓዙ መሮት ጉራ በልቶት አይቀርም፤ በውሀ ሸክም ጀርባው ተመልጦ የሚመለሰው የጠረጴ ሰስ ነው። ክዚህ በመጣ ታዛቢው የሰው ልጅ ዋና ብሙን ትቶ ባሪያው ንብ ይለዋል። ባሪያም ሰበደል ኀዑሉ ማታ የጌታውን ወደቤት መሸከፍ አረጋግጦና አግር ሰጦ ከልተኛ ህይወቱ ጨለማ ውስጥ እንደገባ ይቶዋረዋል። እንዲያ እንዲሆን ስለተገራ ይሆን ይሆናል። እንዲልከህ... እንደኔ ከሆነ ሰፈፍ ሰሪው ንብም ተገኝ ነው፤ ያደስእባውን ኩሊ አይተህ ያን ማየት ማለት ነው። ከንግስቲቱ በቀር እልፈት ያለው የለም። ንብ ለንግስቱ እሽ ብሎ ታማኝና ተገዥ ነው፤... እንግሊዞቹስ ከዚህ የተለበሙት መሳ ሳይሆን ይቀራል! ... ይሆን መችም ለተረብ አመጣሁት እንጂ የኛም ቅድረት የንብን ይማስሳል። ያበባ ቅመም ሰብሳቢው፤ ቤት አመቻቺው፤ ሰፈፍ ሰሪው፤ ይህ ሁሉ በየግጡ የራሱ ግብብ አለው። አንዱ ያለሌሳው ግብብ አይሰራም። አንዱን ግበበኛ የሚያሰኘው የሌላው በተለየ ነገር ግበበኛ መሆን ነው። መርፌ እንብለ-ክር መርፌ አይደለም። ታዲያ ከጦቢያ ወደስራኤል የመጣ የግብብ ነገር አለየሁም። ከልቤ የገባ፤ ለመልስ የገፋፋኝና ያስነሳኝም ዋና ነገር ይኼ ነው። በጦቢያ፤ ዋና አራሽ ብሆን፤ ብንዲ፤ በብረት ብታጀብ፤ አዲራሽ አልባብ-አልባብ ቢሸት የመፅሀፍ አውቀቴ አጃቢት ነው። የገለጥኩለትና ያነብብኩለት እንደሌላ ጆል ዳብተራ አማርሮኝ አያውቅም።

«ዳብተራ ብዙ አይነት ነው። ወደተንኮል የሚተያይ፤ በሰው ላይ የሚውል፤ እንዱን ጠቅም ሌላውን የሚጎዳ... ብዙ አይነት አለበት። ጆንን እንዲዘዝክውና እንደመራኸው ነው። ሰው ወደክፋት ያልመራው ጆን ጋኔል አይሆንም። አሁን ክፋት፤ የጆን ይመስልህ ይሆናል፤ በውነት ሲሆን ጆን ምንጊዜም ጆን ነው፤ ክፋትና ደግነት ግን የሰውና የሚጎትተው ዳብተራ ብቻ ነው። ጆን የሚሰራውም በግድ፤ በድግምት አድርግ ተብሎና ተቸግሮ ተይዞ ነው። እንዲያ ሲሆን ጆኑ ይለምናል፤ ኧረ ባክህ ተወኝ፤ አለፈኝ! ሳይል ግዲጅ አይፈልግም፤ ለምዋ አልሰክለት ሲል ነው የታዘዘውን ወለት የሚወለው»

«ሰው ያልመራው ጋኔል የለም ነው የሚሉት?»

«እነሆ! እምጠልኝ! አግኝተኸውና ሁዋን ነው!»

«ይኼ በውሀ ግድም የሚሰልበው፤ የሰው ደም አቷድሱኝ የሚለው ...› ሳልጨርስ ዘለው ገቡ። ‹ይሆን እንደምትል አላጠሁትም። በጣም አጥብበህና እጥቆመጠህ ያየኸው ምሳሌ ነው። ሰው በጣም ተጋፊ ፍጥረት ነው። ጊዜ ካልከደው ልድረስ የማይልበት በታ የለም። ይኼ ባህሪያችን ነው። እንዲያ ሲሆን

የግፊ ቅጣት ይዋራል። አትምጡብኝ፤ ክልላችሁን አክብሩ የማለትና የስእት አለማክበርን የመጠቆም ነው። ከባቢውን አሉ በሚፈልግበት ጊዜ ሲሄድበት ለዚያ ማስተገሻ፤ ክልል ስታልፍና አልቶምም ሰቅል፤ ማከከሸ ግብር የሚጠይቀው ለዚህ ነው። ግብርን የሚያስለምደው ሰው ነው። ደም አፍስሱልኝ ሲል፤ አንድ ነገር እርጉልኝ ተብሉ ነው። ጆን ወደጋኔልነትና ወደሰይጣንነት የሚለወጠው ሰው ሲገፋው ነው። ከጆን በሬት ጋኔል አሊያም ሰይጣን የሚሆነው ሰው ነው። ጆን ሰይጣን የሚሆነው የሰው የወለት መንፈስ ሲሰረከረክበት ነው። ያንን ሳለመሆንእንኳ ብዙ መሳ አለው፤ መጀመሪያ የጠየቀውን ግብር ሰው ሲያቀርብለት ሰውን ለማስተማር ሲል የልጅህን ደም አፍስስልኝ ይላል። ስራልኝ ያልከው በደል ሌላውን እንደሚያመው የማስረዳት መሳ። የጉረቤትህንም ሆነ የሩቅ አገር ህዝን አፍንህ ብታቀርብለት የማይቀበል የጆን ዘር አለ፤... ሀይለሰላሴም በጆን ተመርተው ነበር ይዋረ የነበር፤ ያጠፉቸው ከጋኔል ጋር መጣላታቸውና የጠየቀውን የደንብ ግብር አላቀርብ ሲሉ ነው አሉ፤ የልጃቸውን ልጅ እንዲያርዱ ተጠይቀው ባለመስማማታቸው። ጆን የሚፈታተነው የሚፈታተነውን ሰው ነው። ሰው ግብዝ ነውና ለተጠማበት ነገር ሲነሳ የሸፈነ ነገር ሸፍዋት ነውና አንዳንድ ልጅን ለጆን ያደግ ሰውም እናውቃለን። ከጊዲ ተነስቶ የዶሮም ሆነ የዲልቻ በሬ ደም ግብር ያለ የጆን ዘር ግን አለለማንም፤ ሰውግ እንግዲያ የመጨረሻ ደም ነው»

«መልክም፤ ያውጉ!»

«ጨዋታዮን እያበላሽልክ!... ብቻ የማጥራትም ነው። እኔ ይሆን አይነት ድብቅርና አልወደውም። ለስራኤል ልጅ የተበጀ ደንብ አይደለም፤ ከግዜር ጋር ያጣላል። በጆል መንገድም ከጆን ጋር ጨዋታ እንድ ቀን እኪለ-ሰንኩል ያደርጋል። የማስገደጃውና የመጠቢያው እፅ ሰልቶ አይገኝም፤ እንዲያ ባታጋለ ስትተላለከው በጣም ቅእቢተኛ ፍጥረት ነው። እየደገምክ፤ እእምሮህን ለማሳት ይታገለሀል። አንድ ቃል ባት ካለሀ በደበለባ ይመታሀና አይንህ ጠንጋራ ይሆናል፤ ወይም እጅ-ከግርህ ቅልብጥ ብሉ ያርፋል፤... መቸም አንድ ጉድለት ይሰራብሀል። እንዳንዴም፤ ቀጥታ የተፈጠረውን ደረትህን፤ ከሆድህ ራስጌ እንደተገተረ፤ እግርህ ሬት ወደሚነትልበት ይተውና፤ እንገትህን እጣም እንዲያ ወዲያ ገድም ወደገራ፤ አሊያም ወደቀኝም ገርቶ እገሮት ይቀራል... እርጥብ ጨፈታ እጋግግ የምትቶሰቅሉ... እ-ሀ-ሀ- እንዴንድ! አሸር ቆይ የሆምሌ ቤት መስሉት ያርፋል።

«የሰው ልጅ ከጅን ያልተማረው አንድ እውነት አለ! ጅን መንጃለኛውን በሞት አይቀጣም፤ እጥፊን በሞት ስትቀጣው ከንተ ላይ የማይለምጥ ቁስል ትቶ ይሄዳል። በአንድ ዘመን በሞት የቀጣኸው ጉዳይ በሌላ ዘመን የምትጠወርበት ይሆናል። ጅን ግን ማስፈፀ ከልነሳኸው በቀር... ልክ አይተ ድመቱን እንደምትነክሰው አይነት አጋጣሚ ካልሆነ አይገድልም፤ የሰው መሳቂያና የዘመድ ማፈሪያ ነው የሚያደርገው፤ ተመቾውማ እንግዲያ ጠንጋራነቱን ይለምዱዋልና ምንም አይሰማውም። ታዲያ እሱን ያየ ተቀጣ የማለት እንዲያ ጉድ ሰርቶ ይተወዋል። ስንኩልና ጠንጋራውን ደብተራ ያየ ምን ቢያጠፋ ይሆን ብሎ ይጠይቃል፤ ሰው ከሳየ አይማርም፤ የጅንን ዘደቢ ከሰው የሚለየው እንዲያ ነው። የየረብሌም መንግስት በዚህ በኩል ትልቅ እርምጃ አይሞክታለሁ፤ ያየ ተቀጣን የሚያሰየው በማጉር ነው፤ ከዚህ ከመጣሁም ቢሆን አንድ ሰው ገቢያ ላይ ሲሰቀል ገና አላየሁም ይመስለኛል። በብዛት እንጠር ቢሆን የጅን ቤቱ ጦቢያ ነው፤ በጉ መሳውን ግን እስከሁን የተጠቀመበት አላየሁም።»

«እያ ተበጃ!»

«እህ ወገን»

«ጅን ይገድላል፤ አይገድልም ነው የሚሉቱ...»

«ጅንን በጠም ሰትብድበውና ሲፈታ እዚያው ላይም ያፈርጥሀል! ጠንከራ ደብተራ ከሆንክ፤ እንዴን እሱ ቢያዝዋልህ፤ ሌላ ምስህ አሊያም ተንገስህ እንደምትመለሰበት ያውቃል። የሽሚያ በቀር የምትመታውም በዚህ እንጠር ሰመጠብህ ነው።»

«ሰውም እንዲያ ሲያደርግ የሽሚያ አይሆንም እንዴ?»

«ሰው ፍርድ ቤት አብጅቶ ነው የሚገድል፤ ጅን ግን ፊታ ሲቆርጠውና ቀን ሲጥለው በድንገት የሚወስደው ርምጃ ነው፤ ሰውም በልምቅብይ ተጋዲይነት ሲገድል ማምጋሚው የተለየ ነው፤ የፍርድ ቤትና የጅን ያየ ተቀጣ ቅድረት የስማይ-መሪቱን ያህል ርቀት ነው።»

«መልከም የሰዎን የድብትርና አይነት ያብራሪ!»

«የኔ፤ ቀደም ከልኩህ የድብትርና አይነት የተለየ ገጥ የያዘ ነው። ከጥንቱ፤ ከማለዳ እንደተሰጠው ለሰው ልጅ የየቅል ባህሪ፤ እመልና ጠባይ፤ ክፍልና የወደፊት እድሉ የሚመሰልውን እየመሰልክ መምራትና መንገር ነው። ክክቡን በትህክል በማቷጠር፤ የማይበጀውን ወሁ- አይበጅህም፤ ጥክቡ ጠብ ከፈር ጋርም ከሆነ እንዲያ፤ የሚከፍለውን ደግሞ- ይኸ ያስኬድሀል ማለት ብቻ ነው። አሁን በዚህ በኩል አይገባህ ይሆናል፤ ካልገባህ ደግሞ እውነት አይመስልህም። የጅን ጉተታውን ያህል ብዙ ጥልቀትና

ብርቱ ስራ አለበት።»

«እንዴት? ተቢው።»

«እንዴት ማለት ወብ ነገር። ከሰሉ ስትስት ከመዝጊያ አትደርስም፤ እህዝ የሁሉም የዳኝነት መሰረት ነው። ወሸታም የምትባለው እህዝ ስትስት ነው። እኔ ግን፤ ከመጥፉ የጠረጠርኩትን በጆ-መደፉ እይዝዋለሁ። ከልተጣጣመ ከናትህ ወይም ከባትህ ስም ማጣብ ስተህል እለውና ቁልጭ ያለ ማጣብ ሲያመጣ ቶጠራና ክክብም አይጋጭም። ይህንንም አድርገህና ደጋግመህ ቶጥረህ ጨጥታ አልጋጠም ከሰ ከናትህ ወይም ከባትህ የተለዋወጠ ስም ይቀር ይሆናል ብየው ቤቱን ይመሰላል። አጥርቶ እንዲመጣ ታስናብተዋለህ። በናቱ ወይም በባቱ በኩል ነፍስ የገደለ ወይም በሌላ ጣጣ ስም የተየረ ሊቀር ስለሚችል ነው። ያልገጠመ ነገር እንዲያው አልናገርም፤ አይረብም፤ አጉል ስሜን በምን ላጥፋው ብሉ በራስ ላይ ስለት እንደመሳል ያለውን ነው። ለጨወቱ ነው እንጂ እንዲህ ያለ የገጠመኝ ከጥቅስ የሚገባ አይደለም። ... ጊዜ፤ እንዴት ይሮጣል ከንዴ? ወትያዋሱ ጨለማ ሰበሰ፤ ባይታወቀን መሸ! በል እንገዲህ፤ ባምላክ ርዳታ ከዲዊቱም... በዋና የጥንት ዶጋጌቹ፤ በብራና የተከተበ። የዶጋጌቹ መንፈስ ከዋለበት ንብረቴ እደርስለሁ።...

«አየህ! እግሬ እስኪነቃ ብንቀዋለል የተገባ ነው። እዚህ ሁሉም ነገር ያልተገባበኝ የዲዊቱ ረድኤት ባይከተለኝ ነው። ከፍቶኝ ሰማህ የመታን ወቃቤ አቤት! ምን ሁነህ ነው? እንዲይለኝና እንዲልባገው ተራራትን። የመታንና ገና በቅም ያለነው ግንኙነት መታን ትተውት በሄዱት ንብረት በኩል ነው። የመታንን ጥሪ ያህል ከባድ ሀይል የለም። እንደበድን ሰጋ ግድም ወድቄ! እነሱንም ትቻቸው! መጥፋንም እንዲዚያው ጣልኩት። ወርደና ተዋርዶ ከቤቴ እያቶቸ ድረስ የሚዘልቅ መፅሀፍ ነው። ስለሆነም፤ ከተጣፈውና በሰው አይን ከሚታየው ቀለም ሌላ፤ የመታኑ ታስወቃቤ አብሮ ይኖራል። ገቢያና ሽንጉ ባስብና ዲዊቴን እልብ ስመጣ በሰላም ተመልሸ ቤቴን ገብቸ አላውቅም፤ ገጭታ አይጠፋም።

«ከዚሁ ጋር አይነታው የእስራኤል ልጅ የዘር ግንድ መዝገብ ከዲዊቴ ጋር ቀርቷል ከማህደሬ። ከዚህ የዘር ግንድ ቀጠሪ ሲባል አይን እየፈጠጠ ቀርቷል። ቅርንጫፉን እወራርዶ የመቀጠር ከልሆነ ዋናወቹ የጦቢያ እስራኤል ግንዶች ሰባት ናቸው፤... ባይሞቱ፤ ያይኑምባ፤... እያለ ከሰባት ይደርሳል። ከሰባት ግን አያልፍም። የዘምድና ማለቂያው ዙሪህ ለማቢ የምትተያየው በሰባተኛው የትውልድ ተዋረድ ላይ ነውና፤ ስትገባ ዙሪያ

ተስበት በራሁ ማለት ነው። ዙሪሀ ከሰባቱ አትወጣም። ታዲያ፤ ፈረንጆች ይህን ምስጢር አልደረሰበትም፤ በመዝገብ አትርበ ያበራ ሰው አልተገኘም። የመጣመም ነው። መጀመሪያ ስረ-መሰረት ሳይዙ ስራ አይጀመርም ነበር። ግና "አወቶ የተኛን ቢተሰቅሱት አይሰማም" እንደሚባል ተመልሰው ጠመውናል።

«ሌላ! ወደ ሂሳ የተውኪት የልብ ምስጢርም አለቻኝ። በጣም ችግር ነው፤ ግና ከመምከር ከሚተር ልቡን ብዙ ነገር ይታየዋል!»

«ምን ታየ?»

«ከጨዋታ ደጋግሞ ተነስቷል። ይህ በየክርስቲያኑ ገዳምና ታቦት ቤት የገባና የተደበቀ የጥንት መጽሐፎችን፣ ታሪካችን ነውና መውጣት አለበት። እስራኤል ወደመጣያ ሲገባ ዋናው ዳዊትና አረት በብራይስጥ ነበረ ይባላል። በእስራኤልና በክርስቲያኖች መሀከል በተደረገው ብዙ ጦርነት፣ መጽሐፉ ሁሉ እየተማረከ፣ ከእስራኤል እጅ ከጠፋ ዘመን አልፎታል። ይህን የነጭ መንግስት ብንማለስ ወም አልሆነ፤ ቢሆንልኝ በልመናም የሚሆን ነው። ለምን ማለት፤ የምክርና የወርስ ነገር ሁኖ ነው እንጂ ለክርስቲያኖች የሚጠቅም ንብረት አይደለም። እንደያነቡት፤ የያዘው የእስራኤሉ ነክ እምነት ነው። ገም ብሎ ያይንና አምሮት መውጫ፤ የተረፈው ያይጥ ቀለብ ነው የሆነው። በይዞታቸው የዋረ ነገር፤ ሲጠይቋቸው ብልጠት ይመስላቸዋልና... ሰው መቸስ የትናት መጠንበሽ ጋን አይደል፤ ታዲያ ሰራሹ ውጣ ውረድ በዚያው ልክ አያሌ ነው።... መቸም የኔ ጣጣ ይሆን ይሆናል።... እግዜር ይቅናህ በለኝ ክንዴ!»

«ይቅናህ!»

«እንቅፋትን ያጥፋው በል!»

«ያጥፋው!»

«እዚህ ያለው ፈላሽ፤... መቸም አይረባም... ግና፣ በግዜር እጅ፣ በያምና በፀሎት ኑረልና የዘረወን ብልሽት ረስቶ፣ የፊቱን መገፋትና መንገላታት... መቸም ሲንገላታ ነው የዋረውና የእስራኤል አምላክ ብልፅግናና ምቾት ይሰጠው። ለኛ የሚራዳውን ያማሪክ እስራኤል ያኑር፤ አለምን ይግዛ፤ ምናባቱ፤ እንደፈቀደው ወብ ናቸው፤ መሆንስ.. ከጠዋት «እንቅፍቅፍ» ያለባቸው ባለፀጋና ቱጃሮች እነሱ ናቸው። ታዲያ፤ ህዝብ ለንጉስ፣ ደሀ ለሀብታም እንደጠልይ የነበረ ልምድ ነው። ብዙ ነፍስም አድነዋል፤ የኔ በረኸት መስጠትም ከዚያ የከረቀ ልምድ ነው፤ ያቤት አደር!

«እይዘህ እንተያያለን፤ ልቡን አላምነውም፤ ከዚህ ስትሆን የዚያ ግዶ ልማድ፤ ከወዲያ ስትሆን ደግሞ የዚህ ወሰል ብሉ

ይታይሀል፤... ምን ይታወቃል? ትዝታ የገደል ማሚቶ ነው፤ የገደል ማሚቶው ዝም ብሉ አይሰማም፤ ያላየኸው ደግሞ አይናፍቅም፤ ታዲያ ያዘለህ ስትለው ዝም ብሉ መሄድ፤ መራት፤ እንተ መከተል፤ መድረሽ የለውም። አሁንም ከወዲያ ማዶው ገደል የሚሰራው ማሚቶ አላስተኛኝ አለ። እኔን አትሆን ክንዴ! ሰው ደግሞ "የፍላጐትና የምኞት ባሪያ ነው" ይባላል፤ ይመስላል፤ ጀርባው ያለ ድልዲል ባሸዋ ጭንቅ የተመለጠ የሱዳን አገር ገጠብ ሰናር አህያ ማለት ነው። በል!... "ከረብላው መወገፍ"... ነገ ባራት ሰአ የምትመጣ አይደለህ?»

«እንዴታ! ጥያቄ አለበት እንዴ? እያ ተብጀ። መጠየቅያም አለማፈርያ ነው»

«መጠየቅ፣ ማረጋገጥ የደንብ ነው። ደግሞ፣ በጥፋት ረገድ ከታየ ይቅርታ! በዚህ አገር የጊዜ ነገር በመታጥን እየተበከ ነውና፤ የተማረ ነገር.. ጊዜ መስፈር በጣም ታበዛላችሁና፤ እንተንም ለምደብህ ይሆናል በማለት ነው፤... አይደለም እንዴ?»

«ጊዜ እንደያ የምስፍር ከሆነ እንድ መታጥን ለሰዎ መቅረጥ ነወር ይዋረዋል እንዴ?»

«ጨዋታ መጣልህ፤ በመድረፍ ያንተው መግት አየለ!... እግዜር ይባርክህ፤ ምንዋ! ከመጣህማ ደስታየ ልዩ ነው። ይሞቀኛል።... ልተኛ ስጋደም ብዙ ነገር ይብራራልኛል፤ የምታጣናኝ ነገር አይጠፋምና ... መገኘት መቸስ ከየረ መንሽ በጣም ቀደም ብሉ አይደል? ታዲያ፣ ቡና ቢጤ ይዘን ትንሽ እናወጋለን። በል፤ ከዋናው የቤቴ አድራሻ ያውቶቡስ "መወገፍ" የሚያደርሰኝ "መኪት" እጀን ይዘህ እጋባኝ! ቸር ያደርገን!»

ሰው በሰው ጉንደሬ።

በነጋው፤ በተባልኩበት በታ፤ ከሚሰፈረበት ሰአት ትንሽ ቀደም ብየ ተገኘሁ። ዘመድ-አዝማዳቸውም እንደኔ ሊሸኛቸው ተሰብስቧል። ወደብር ያልተሰጠ ንብረት አልነበረምና ጓዛቸው በጣም ቀላል ነው። ግራ ቀኝ ሚስቶቻቸው አሁን የልጅ እናቶቻቸው ማለት ይሰማማው ይሆናል፣ የማጊደንና የቅብ ግንኙነት ካልሆነ እንዷን በሀገ ለቀዋል፤ ብሉም እንዷንም አላስከተሉም። ያገረው ሰው ወደ ኢትዮጵያ መመለሳቸውን በበጉ የተመለከተው አልነበረምና ከጥርጣሬ ቅኪዜ ልጆቻቸው ከታች በሀሳብ ማእበል ተውጠዋል። የመጨረሻ ልንጨባበጥ ቀረብ ብየ፤ «ሰው መገን?» አልኩ። ቢሰጡኝም እንዳልሰማ ተውኝ፤ ወደውም

አልነበር ያላሰቡት ሸኝ ከርቀት ሲነጉድ በመመልከታቸው ነበር። ደግሜ «እያ ተበጀ!ብል «ልብሴ» እሉ በመልሳቸው፣ የወይ" መተኪያ እንዱ ያላቸው ነበርና።

«እንግዲህ፣ እየተስተዋለ! ከኢትዮጵያው አየር "መወገፍ" ሲደርሱ እንኳን ደሀና መጣህ የሚለው የሰው አይነት ደብዛ ይሆናል። በተጠየቅ ነፍስያት እንዲታለፍ ይወቀበታል። ንግግሬያን ይወቀበት...» አሉኝ። እሳቸው ቀምነገር እንደሚያደሉት ቢገባኝም፣ ሌላ የመሰያያ የምግለው ቃል ስላልነበረኝ፤ ተቸገሬ ያሰብኩት ቢሆንም ከረፍተነገሬ መድረ ያ አላደረሱኝም፣

«ከንዴ የሰው ፍርሀት የሚመጣው ከባህሪውና ከየው ችግር ነው። ነገሬ የእንኳን ደሀና መጣህ! ከሆነ፣ ችግር እዚያው ላይ ያልታል። ግና የዉዋታህን መዳረሻ ይዤዋለሁ፣ ነገሬ ግልፕ ነው፣ የጠየቀ ቢጠይቅ መልሲ የታወቀ ነው፣ ምን አዲ የሚያስገባኝ ነገር አለ ብለህ ነው? አገሬ መቢያ ተቀበለኝ ብየ ነው የምሄደው፣ የዚህን አገር ዉዋታ ቢያነሱ የኔ የባላገሬ እውቀት ከነሱ የተረፈና ያለፈ ነው። ያየኸውን ውብና ጀል ነገር እውጥ የሚበል አግሬኛ ከተነሳ መልሲ ምንጊዜም እውነት ነው፣ ለጠጅና ለቤት ውብና ሰድ አገር፣ ለሸማግሌ መጠለስ ነው፣ አይረብም! ይቻት! ይችው ናት ንግግሬ።... አንተ ለወሬ ታሪግው ታስበለህ፣... የጉንዳሬን አስተዳዳሬ ከቢሮ ገብቶ ሳይቀር ሳልሞግት የምቀር ይመስልሀል? እምቢ ቢሉ ደግሞ ሸዋ ከበላዩ መድረሲ የማይቀር ነው፣ ጉንደር እምቢ ቢል ሸዋ እሽ ይል ይሆናል። ከዚህ ምናልም ቢጊንን ለማግኘት የቷንቷ አስተርጓሚው ፍላጎ ሀያል ነው፣ ከዚያማ፡ ምን አለበት! ስልክ እንስሽና መቶቸ ከጋፋሪው የመግቢያ ቀጠሮ መቀበል ነው። መፅሀፉን ከተቀበረበት እውጥቼ፡ በግልፕ፣ ከዋና ስራየ ሰገባ፣ በመንደር የሚያልቅ መግት አይደለም። ከላይ መርገጫ (ማህተም) የሚያስፈልገው ስራ ነው።... ብዙ እንነግርህ ነበር፣ ግና ይሆን ሊሸግኝ የቆመ ህዝብ እየሰማኩ ወደቤትህ ዙር ልበለው፣ አንተም ዙር፣ ከዚህ የረብሻ መናኸሪያ ብርድ እንዳይገልህ። ነገር አለቀ፣ ቸር ይግጠመን!... ጋሻግ፣ ኧረግ-ኧረግ! ረሸቸ፣ ቤና ይዘሀል?» ሲሉ፣ የጠየቁትን ብርእ በጥቻቸው ከኔ ጋር አብሮ ያዋረንን አጊታችና አቶራኝ ቅይበት ተወራርድን።

የከበቢቸውን ሰው በደንብ ተሰናብተው፣ የቀረቢቸው ግን መሰለም፣ ሲገቡ እንጂ ሲወጡ አይሆንም እንዲሉ ራቲቸው። እሳቸውንም አልገደዳቸውም። በደንዳናና በክራ እክሄድ የመሰያያ ደረጃውን ከወገባቸው ወታ፡ ከመቀመጫቸው ጉብደድ፣ ከወደጉኛቸው ከንዳቸው ከርፈፍ፡ ከግራቸው ረጠዋ ብሰው፣ ታቹ

ችግራውን ሲያያዙት፣ ከኔ ሰደስት ርምጃ ያህል ርቀት የቆመ የመሀከለኛ እድሜ ሰው ሲራመዋ አይቶ ጀሮየን-ከይኔ አብሬ ወደሰውየው እዘመቅኩት።

«አንተ እየዋ ተበጀ! ና እዋ ወዲህ (ወልቃይቴ ነው) ዝቅ በልግ» ብሉ በሀይል ከወሰን እልፎ ሊማም ሲል እርከበር ጠበቂው ወታደር ዘሎና ፈጥርቶ ያዘው። የያዘውን ወታደር ልቶተኝ ለማለት የሳቸው ርምጃ ፋታ ያሰጠው መሰለ። ጥሬውን ሰምተው እንደገና እየተመለሱ ባለ ዘለግ ባለ ደምፀ፣

«ጋሼ በሞቴ አደራህን፣ ማሲንቆን፣ ዋሸንትን፣ ከራርንም ሆነ ይሆን የመሰለ ነገር... ባንተ በኩል ባይሆንም፣ የሚመጣውን ሰው እሀ ብለህ እናያው፣ አስለብሰው። የጊሸና የጤና-አዳም መበቀያውንም ገና አልደረስንበትም (እስራ-ኢል ወሰዋ) ይሆን እንዳትረሳ!» ሲል፣ ይሆን ቸከሳ የተመሳበትና የአመለጠኝ ንግግር የቀደና ከእድሜ የገፉ ወዘዘር፣ «እሬር ልቅመስ!... ጀሮየ አይሰማው ጉድ የለም፣ እንዴት፣ እንዴት ከለው የወንድ ዘመንና ጊዜ መሀል ዘነቀኝ? ዛሬ የጠፋለት ዉዋታ ሰማሁ፣ የእጅ ሰራውን እንደሰስት መቀጠሬ ምን ተብሉ ነው? ይልቅ ጊሸውና ጤና-አዳው ውብ ነገር፣ ሴላ-ሴላም የጊር አትክልት... ፍሬው የሚሜነውን ነገር አይርሱ ወንድሜ! ይቅናዎ!» ያሉት፣ ወደእያ ተበጀ የተጣለ የመጨረሻ ቃል ሆነ።

ጉዟቸው በጠም ዋጋ ከማግኘት ጋር፣ የፍጥረታቸው ባሀሬ ተዳብሉ በልዩ እረግመዳቸው በደረጃው ላይ እንደገና ብቻቸውን ተንፈራጠጠበት። እንዳንገጠቡ ሲሄዱ ያየች የሆታቸው ልጅ ከጠገቧ ለቶመችና "ለግሳወታት " ጉብል፣ «ተመልከችልኝግ በሞቴ! ወትሮም ከይሲና ታሪከኛ ነበር፣ ዛሬም እንዳትሳንትናው! ይሆን የረብሻ መንገድ የወንዝ ጅረት አደረገው፣ ጃ ሬ ዱ ያ! የስሜኑ አድባር፣ የትግሬው ቅኝት፣ የሸዋው ግርፍ፣... የጉበዟ አጉት... "ሰው በላው" ጉንደሬ!...»

ቃላት።

> ሱዳንኛ ቃል።
* እብራይስጥ ቃል።

"እስራ ኤል"፣ "ፈላሻ"፣ "ካይላ"፣ "ቤተእስራ ኤል"፣ "የኢትዮጵያ ይሁዲዎች - እነዚህ ቃላት በሙሉ ፖለቲካ-ነክ ቃላት መሆናቸውን እርስ ነ-ደካቸውን በመከተል መረዳት ይቻላል። ስለሆነም በዚህ ፅሁፍ ውስጥ ትንሽ ያምታታሉ። ያጠራር ምርጫ እንደየባህሪያቱ ይለያል። ትንሽ ማብሪሪያ ለመስጠት፤

ፈላሽ - ፀሐፊዎች (በብዛት ምእራባውያን) የዚህን ቃል ምንጭ በሁለት በኩል ሊመነዝሩት ይሞክራሉ። አንደኛው ወገን የኢትዮጵያ ይሁዲዎች ከውጭ የመጡ ዜጋዎች በመሆናቸው ከጥንቱ ሰደተኝነታቸውን የሚያሳይ ስም ነው» ሲሉ የዚህን አይነት ድርደራ ከዘጠኝ መቶ እስከ ሁለት ሽህ አመት ያከልሉታል። የይሁዲውያውን ስደት ሁለት ጊዜ (ባንደኛውና በሁለተኛው መቅደስ ፍርሽ) ነውና ያመቱ ልዩነት ከዚህ የመጣ ይመስላል። ሁለተኛው ዘርፍ ደግሞ «በሱስንዮስ ዘመነ መንግስት የተፈጠረ ስም ነው። ለስልጣን ተዋጉ፤ ሲጠቁ ቅጣቱ ከእርስት መንቀል ነበረና ይሁዲዊ የሆነ ሁሉ፤ «ፍልስ --- ፈላሽ» ተብለ የሚል ሲሆን በሁለቱ አቀረረቦች መሀከል ያለውን ግጭት እስከሁን ያስታረቀ ፀሀፊ ግን ገና አልተወለደም።

ቤተእስራ ኤል - መስጊዱ እሲያም የፈላሽ መንደር። በቅርብ ግን ቡድኑ (ሰው) ተተክቶ እንደጠራበት መፈክረን ያነበው አንድ ቤተእስራ ኤል-ነክ ቡድን (ካናዳ ውስጥ) ሲሆን፤ እስራ ኤል ውስጥም ይህን ስም ለማስወደቅ የሚሰራ ቅርንጫፍ ቡድን አለው። የማህበሩም የህግ ስምም ያው «ቤተእስራ ኤል» ነው።

የኢትዮጵያ ይሁዲወች - ይህ የቅርብ ጊዜ የፖለቲካ ውሽንፍር (በፈላሽና እስራ ኤላውያን መሀል) የፈጠረው አጠራር ነው። እስራ ኤል ውስጥ በተፈጠረው ሙግት «ቤተእስራ ኤል»ም፣ ሆነ «ፈላሽ» ወደልዩ መሆን የሚያመራ ቅኝት መሆኑን የታዘቡ ሰዎች ያቀነቀኑት (ለመፍትሄ) አጠራር ነው። በጥር እንጋገር፤ እንደእያ ተብጆ ከእድሜ የበሰ «እስራ ኤል»ና «ጌይ» ብሉ ያለመን ሰው ሲከፍለው «እየረሳሲም» በመባል ብቻ ያውቂት የነበረችው «እስራ ኤል» ሁና ሲያገኙ፤ ከጊሳው ስም ጋር ተጋጭቶባቸዋል። ይህን ግጭት ሲያስታርቁ «የነጭ እስራ ኤል»ና «የጠቢያ እስራ ኤል»

ሲሉ ይታያሉ። ይህን በጭር ለመመልከት፤ «እስራ ኤሉች» የሚለውን ቃል እድሜ፤ እዘ ውንቶች ጥንት የነበረ አድርገው ይናገራሉ።

ካይላ - በጽፍን ኢትዮጵያ ውስጥ በተለያዩ ማህበረሰባት ውስጥ በኪነት ሰወች (ቀጥቃጮች፣ ዘምዛሚወች፣ አንጣሪወችንና ሸክላ ሰሪወች) ላይ ሲለጠፍ የኖረ ስም መሆኑን ሁሉም በክባቢው የሚረዳው ይሆናልና ማገናዘብን ሳንበቢ ሁሉ እተወዋለሁ። «እጀኛ» ማለት የታረመ ንግግር ሆኖ ሲታይ «ካይላ»ና «ጠይብ» (ከሆነት ቀመስ ሰወች «ጠቢብ» ያሰኙታል) ትርጉማቸው አንድ ነው፤ በጠብ ቃለዜማ ሲወረወር ያው ስድብ ነው።

አገረመንገዶችን ግን «ካይላ» የሚለው ቃል (ቀንሰሀሳብ) «ቡዳ» ከሚሉት ቡድን ጋር ያለው ዝምድና ምንድን ነው? የሚል ቢነሳ፤ «ካይላ» ይበልጥ ብሄራዊ ባህሪ ይይዛል፤ «ካይላ» ማለት ፈላሻ ብቻ አይደለም፤ ሌላ ሀቅ የመናገር ከተነሳ ሁሉም «ቡዳ» ተብየ «ካይላ»ም አይባልም፤ ከሁሉም በላይ «ቡዳ» ተብየወች ጭራሹን «ፈላሽ» ሲሆኑ አላየንም። «እንዴት?» ማለት «የቡዳ መድሀኒት» (እትሊትም ይሉታል) እያንዳንዱ ቤተእስራ ኤል ያሰራልና። ቤንጉሪዮን አየር ማረፊያ ላይ ካገኘት ከወረዱት የፈላሽ ጥሪት ግሀል አንዱ ነው። ከተሰደዱት አንዱ ዋና ተከልም ጤናእዳም ነው፤ (ያትሊት አንዱ ቅመም ነውና።) ስለሆነም የጠበቶቹ ቅንተና ብዙ የሌሉችንም ታሪክ የሚያጠሩ፣ ሲጠናም የሚለወር ነውና «ካይላ» የሚባል ሁሉ ፈላሽ ብቻ አይደለም፤ እንደጉንደርና እንደትግሬ ሌሎችስ ፈላሽ ያልሆኑ «ካይሉች» የሏቸውም? መልሱን ለታሪክ ሰወች ጥናት ትቸዋለሁ።

ሀይ - ራስ ደጀን ተራራ ግርጌ ያንድ አምባ ስም።
ሀግ-ማለት - መሰማት፣ ማቋጠር።
ሀረይ - ቀልብ
ለመጭ - ብስል (ለፍራፍሬ)
ለም-ወድር - መጭልጭለ
>ላጅን - ሱዳን ውስጥ የሚኖር ማንኛውም ስደተኛ።
መለጉተ - ከፍ መውተፍ (የበቅሉ ልጓም)
መለከፍ - መታመስ፣ መቋረስ
መረሀረሀ - መብተክተክ
መሰናጠቅ - መከፋፈል
መሸለቅ - ከሙቀት የሚመጣ መንፍረቅ።
መቀለት - መታገዝ፣ መቸር (መቀበል)
መቀረሜ ልጅ - መጨረሽ፣ መጨለሜ

መባጨት - ማጣጣል፣ ማመናጨቅ።
መንደ - ባለእንቁር በቅር/ ዘንግ
መክፈልት - ቁርስ፤ መክሰስ።
መክሸም - መዳራት፣ "መገበር
>መወገፍ - የህዝብ ማመሳሰሽ አገልግሎት ተሽከርካሪዎች መነሻና መድረሻ ነው።
መዳፈያ - የቁልቁለት እናት፣ መድረሻ፣ መዝጊያ
መጋኛ - የዋረ በሽታ
መጠለስ - ዐር
መጨንገዝ - ያለስልት፣ በጉለብት መክፈል።
መፍጀት - ማቃጠል (ሳት)፤ መክላት፣ ማለቅ፣
*ሙኒት - ታክሲ
*ሚሽጣራ - ፖሊስ
ማሰለበም - ማስገንዘብ
ማስናስን - ማብቃቃት።
ማበራየት - መቅሰቅስ፣ ማገላበጥ፣ ማደባለቅ።
ማወናጨፍ - ማዝለግለግ፣ በሀይል ማወዛወዝ
ማኸንገፕ - ከቅክሽ እስከ ታፋ ያለው የጉልበት ሀይል
ማድሪሀ - የቡድን መሪ፤ የክፍል ሀላፊ።
ማጀል - በመርገጥ ማስማማት
ሚጫፈር - ሰብበብ መያዝ፣ ማቅናጠጥ፣ ቧጦ መያዝ።
ምንጨ-ህዝብ - አውራ፣ ባሳባት፣ MAIN STREAM
ሞባይት - የስንበት (ቅዳሜ) የቤተእስራኤል መና (ዳቦ) ሲሆን «ሀብስት» ከሚለው ቃል ባህሪው ይመሳሰላል።
ሞጠረ - ጠነከረ፣ ገበዘ።
ሰመመን - ንእስ እንቅልፍ።
ሰጀና - ለቆቅና ዝገራ መያዣ (እንገት) ከብዙ እንቂት (ቀጭንና ነጠላ የጭራ ገመድ) የተሰራ ወፍመድ።
ሸወኪያ ንግድ - ከንቅርበንድ
ቀንጃ - ተጣማጅ፣
ቀፕታጣ - ስስታም
ቀልቢፕ - ከድርጉ ከፍ ያለ መስፈሪያ (ሰፌት)
ቋንቁራ - ጊዝ፣ የቤት እቃ።
ቅስ-ወሀ - የመልክ እጣጣል፣ ዶምገብቅና ለሽቅን ጠቀስ ነገር ሁሉ። ለምሳሌ ቅስ-ወሀው የዳንውን ሰው ይመስላል።
ቅራተኛ - ከብት እልታጊ
ቅርጠት - የሙራ ምታት እደንን ሲያባብጥ።
ቅጡቅፕ - ሁኔታ፣ የፍፐረት እሰራር።

ባድማ - እዳሪ የተተወ ጨስ (መንደር)
ባደበሉበሽ - ባደበሉባ፣ የመዳፍ ጀርባ
>ብረንዛ - ንእስ እውቶቡስ
ብድር - ቂም፣...
ተርቲመኛ - ቡና እጣጭ
ተንፋራ - ያልተቋጨ፣ ያልተስተካከለ
ቅደስት - እወሊያ፣ ዛር፣ እመል
ኀቶራ - እሬት
እሊ - ሀሰት፣ መክዳት
እልጫ ወንድ - ለፈስፋሳ፣ መያ የለሽ
እግረኛ - እያያዝ፣ ሁኔታ፣ ቅድረት፣ ብልሀት፣ መላ...
እቅል - ቀልብ
እብደናኙ - ብቅንቅን ወይም ዝብርቅርቅ ማለት።
እወዛ (ሀወዛ) - የሚቅና ግር ፐጅት፤ ዝፍዝፍ።
እይኑ-ወጊ - በወበት ላይ ለፍፎ ከሀመም ማድረስ
እድማስ - በእንግሊዝኛው «ዳይመንሽን» የሚሉት ስሜቱ እንዳለ ሆኖ፤ እይን የመሬት አቀማመጥን ለማየት የሚከለልበት መስመር (ስንሰለት)፤ አቅጣጫ ለመለየትም እንጠቀምበታለን።
እጥቢያ ኮከብ (እጥቢት) - ቤኑስ
እግማስ - ነፋስ። እግማስ ሲያዝር፣ የጠዋት እግማስ፣ የቀትር እግማስ፣...)
እለፍ-ገይድ፣ - «ፖስፖርት» የሚለውን ቃል ለመተካት በንጥቀት የተወረወረ ሲሆን፤ አንድ «ፖስፖርት» ማለት የረሱ አርሰ-አደር ሽማግሌ «እንዴመጠሰቸው» የዘረፉት ቃል ሆኖ ቃሉ የተፈጠረው አቴና (ግሪክ) አውሮፐሳን ጠቢያ ላይ ነው ይባላል። በንክሮ ስመለከተው እዛውንቱ የነጣቃቸው ሳይሆን አደብ ገዝተው የፈጠሯት ስለመሰለኝ እኔም አልገደፍኩትም፤ እይመስልም?
እምል - ከጊዜ መብዛትና ከመታፈግ መለወጥ፤ መበላሸት (ጥሬ እህል ለሆን ሁሉና ለ ዱቄት።)
እዳሪ መውጣት - ሳይነምድር መቀመጥ
እጄ-ሰብ - መድሀኒት ሰሪ (ብዙ ጊዜ እሉታዊ በተለይ ደብተሮችን፣ መተታሞችን ይመለከታል)
ከመጡብ - ያን ያህልም፣ ምንም ሲሆን ምንም ያልቀረው፤
*ኩሽር - ያልረከሰ፤ የተባረከ፣ ክንክኪ የራቀ
የበረ እቃ - ምራና፣ መርገጫ፣ ወገል፣ ማንቂያ፣ ቀንበር፣ ሞፈር፣ ድግር፣ ቅቅርቅ፣ ወሻል፣ እርፍ፣ ጅራፍ
ጉይ - ቤተእስራኤል ያልሆነ ማለት ሲሆን በመሰረቱ

ይሁዳዊ ያልሆነ ሁሉ ማለት ነው።

«ወሀ-መከፈል» - መሸናት። በቤት በኩል እንዲያው «መቀመጥ» ብቻ ይሉታል።

ወገቴ - ወሬ፣ ወሞታ።

ወቶ-ቶካ - አወቶማቲክ

ወታቢ - «ቴሌግዚ» የሚለውን የሚማበል፣ ቢበሩ ደግሞ «ሳይኪክ» የሚለውን የእንግሊዝኛ ቃል የሚተካ ይሆናል። ከተሜው፣ ምሁሩ ይህን ቃል ሊጠቀምበት ይቀፈዋል፣ በገርቤት ግን ያልምር እቅምን ብሉም እመልን የሚናገር ቃልም ሲሆን ይታያል።

1- ከጀርባ እንዲማከላከል ሀይል፣

ለምሳሌ፣ ከሰው የማያታርብ ወታቢ አለበት። (አመል)

ወታቢየ ይነገረኛል፣ ምልክቱ በውነቴን ይቀፈኛል።

2- እንዳንዴ ዘር (ትይሰት፣ ቀራኛ) ወደማለው ብቻ የሚቀኙት አሉ፣ ነገር ግን ዘር በሌላቸው ሰወችም በያሌ ጥቅም ላይ ሲውል ይታያልና የሚያሸግ አይሆንም።

ወፈንጠር - አላማው እንዲሸከለ ሁዋ የሚያተኩረው እገር መያዝን ነው፣

ወራንታ - የመለኪያ ሰፈት፣ (ግማሽ ማድጋ ይይዛል።)

ጋሽ - የግራ በኩል እቅጣጫ

ገድ - ወፍ

ግብረ-ወሀ - አበሽ ሴቶች ጠዋትና ማታ የሚያደርጉት የመታጠብ ደንብ። ... የማያፍሬት የእምስ ወሀም ይሉታል።

ግደም - ወርድ፣ መቅ፣ ቅርብ፣ ከባቢ፣

ክቅር-መልቀም - የጉፈሬ ዳር ማብጀት፣ መላወት።

ግስንግስ - ቅልቋንቁራ፣ ድሪቶ

ዘር-አዘርቅ - ትውልድ

ድርጉ - እሬያ (ለእንስራ፣ ለማድጋ)

ደመር - እሰከረን ያላጀበ ለቅሰ፣

ደቢያተኛ - ጉልበት ከፋይ፣ ወበረኛ

ደብር - ፣ ቀበሌ፣ ታቦት፣ ያንድ ታቦት ክበብ በሙሉ

ዳበ - የጉልበት ብድር ከፋሳ፣ ቅዋሬ ከበዛ ወበራም ይሆናል።

ዳርብ - ድምድም፣ ፎቅና-ምድር ቤት

ዳልቻ - ቀለም (ያልየለቅ ቡላ)

ዲ-ማለት - ዝግ ማለት፣ ዲ ስትልብኝ ተውኳት።

ድርበብ - ከከንፈር የቀረ (የቆና ድርበብ፣ የፍንጃል ድርበብ ቡና...)

ድንጉል - ወሀ ተሸካሚው ንብ፣ ስራው ይኸ ብቻ ነው።

አይቀበሙም።

ድዳናም - ብርዳም።

>ጉፈር - አደስ ገብ ላጅን፣ ያገረን ትድረቅ ያልለመደ።

ፕጃ ግራክቢያ - ከብት መውጫና መግቢያ፣ ግታና ቧት።

ጫ ማለት - ሰጥ፣ ፀጥ።

ጭበሳ - በፍ መሰብሰብ፣ እውነታ የሌለበት ምስጋናም ሆነ ድጋፍ

ፈተት ማለት - ዘና ማለት (ለበውነት፣ ለአየር፣ ለወሀይ)